

ACTA
SOCIETATIS
PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

41.

HELSINGFORSIAE.
1915—1919.

CONSPECTUS FLORAE FENNICAE

SCRIPSIT

HJALMAR HJELT.

VOL. V. DICOTYLEDONEAE:
PARS IV. ROSACEAE—SOLANACEAE.

Typis impr. 19¹⁸_I15 – 19²⁹_{III}19.

—

HELSINGFORSIAE.
EX OFFICINA TYPOGRAPHICA »HANDELSTRYCKERIET».
1919.

19172

*Vol. I. Pars I—III Actis Societatis pro Fauna et Flora
Fennica V continentur.*

Vol. II. Ibidem XXI N:o 1.

Vol. III. Ibidem 30 N:o 1.

Vol. IV. Ibidem 35 N:o 1.

Rosaceae.

Pirus ¹⁾ **malus** L.

In Alandia passim inveniri indicatur, ceterum in Fennia australi raro vel rarissime spontanea invenitur. Colitur insuper in magna parte Fenniae, quamvis maiore copia austro-occidentali tantum in parte. Plurimis plagis nescio an plus minusve efferata, sed nonnullis, usque ad 60° 25' ad septentrionem versus, quantum scimus, omnino spontanea. Arbores haud cultae etiam circiter ad 62° occurrunt.

Kalm; »häraf finnes något i Kimito och Korpo skärgård samt annorstädes i södra delen af finska skären, växer dock icke will öfver 60 graders latitude af Finland»: Gadd Plant. VIII p. 3, cfr Gadd Underrätt. p. 4 et Rön I p. 5; »vild Apel växer på flere ställen så på Åland som uti skärgården utanför Åbo . . . [plantor] ifrån Runsala»: Kalm Rön p. 32; in dumetis Finl. australis et interioris p: Prytz; in silvis et pratis Alandiae et insularum extimarum Sinus fennici et bottnici, Tavastiae Sysmä ²⁾: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor. . . .: Nym. Consp. p. 240; Fenn. mer. adest: Nym.

---

¹⁾ Nomen a plurimis auctoribus, inprimis maioribus natu (etiam in Herb. Mus. Fenn. II) scribitur *Pyrus*, sed »*Pirus* (fälschlich *Pyrus* geschrieben): Engler—Prantl, III. 3, p. 22.

²⁾ Forsitan confirmationis indigeat.

Suppl. p. 118, vide etiam Tuneld p. 392 et 429, DC. Prodr. II p. 635, Led. II p. 96, Trautv. II p. 32, Ign. Geogr. p. 341, Köppen Verbr. I p. 404—405 et tabula geogr. in II, Hult Vedy. p. 9, Grotenf. p. 179, Hjelt Utbr. p. 153 [20] cum tabula geogr., Sallm. p. 2, Kair. p. 820, 836—837, Caj. Atl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 22, Lindb. in Atlas p. 38, Hjelt in Atlas p. 48 cum tabula geogr. et Caj. vaell. p. 28.

A1.¹⁾ p: Bergstr., cfr l. c. p. 5; complur. loc. [Jomala] Ytternäs, [Finström] Bastö, [Kökar] Idö, Nåtö: Bergstr. Beskr.; [Jomala] Ytternäs—Ramsholmen, Bastö—Eckerö: Tengstr.!; Finström Bergö in pascuis spont. st cp: Sæl. ann.²⁾; Lemland Jersö prope Mariehamn in praerupto rupis spec. sterile ad f. *acerbam* pertinens: Sæl. herb.; p Geta Bolstaholm, Hammarland Skarpnåtö!²⁾, Jomala Möckelö, Lemland »Flaka holmen», Kumlinge Sörholmen et Ingersholmen: Arrh. & K.; Föglö Gripö et Juddö: Arrh.; f. *acerba* in Alandia p, spec. solitaria: Arrh.; Finström Emnäs Grisholm, Jomala in pago eiusdem nominis in Jomala ö: E. Erics.; Föglö Degerby et ad Kyrksundet [forsitan idem locus ac superior]: Hult ann.; Hammarland Äppelö frutices minores, Geta Mattskär inter alias arbor 4,5 m [»2 1/2 famn»] alta tribus ramis maioribus, quorum crassissimi ambitu 76 cm, Hällö 3,6 m altae, Isaksö 1,8 m altae, Finnö [etiam Bergr. comm.] arbusculae minores depastae in solo arido glauco: Ch. E. Boldt; Lemland Nåtö: Laur. Först. et Palmgr. Hipp. p. 151; Sund compluribus locis [versus Kastelholm]: Geogr. F. T. 1905 p. 71 et Prim. p. 67, vide infra; Hammarland Äppelö Vesterhagarna: Lindberg!; Brändö et Kumlinge p, spec. solitaria aut nonnulla simul obvenientia in insulis frondosis, lucosis: Bergr. p. 19; Åselholm, Lahdenholm, Träskholm, Brännskär, Ängö Lill-Lappo [prope Enklinge] (Bergroth): G. O. Timgren litt.; Jomala Ytternäs, Mariehamn »Hästhagen», Lemland Slätholmen: Florstr.; Jomala Ytternäs [vide supra]: Palmgr. Hipp. p. 143 et 144; Jomala Espholm: l. c. p. 161, cfr l. c. p. 41 et 65, vide etiam Lindberg in Medd. XXXIII p. 6, supra et

¹⁾ In Alandia plurimis locis omnino spontanea videtur.

²⁾ Specimen sive specimina ad f. *mitem* Wallr. pertinent.

infra. — **Ab.** Iniö p [in parte occidentali], vide sub **A1.** ¹⁾, par. Gustafs unicum tantum spec. (forsitan efferatum?) in agro prope praedium Kunnarais: Bergr. p. 19 et Bergr. comm.: Iniö Åselholm et Lahdenholm [60° 25']: Bergr. comm., cfr Hjelt Utbr. p. 153 [20], ad eadem loca atque superior spectat; Korpo Häslö (alumn. aboënses 1891): Arrh.; Korpo Kälö: Evy Kynberg in Häyr. herb., e Korpo etiam comm. Bergstr.; Pargas Pitå unicum spec., Hiittis Storö ¹⁾: Arrh.; [Pargas] Stortervo Terfsund: [E. Reuter]!; Pojo r tantum in Jernöarna: His.; Finby Pettu arbor unica: Sand., vide infra; nonnullae arbores spontaneae in Jalansaari ¹⁾ inveniri dicuntur, ceterum ubique culta: Sel., vide infra; spont. [?] in insula Lojo [= Lojo Storö]: Hels., vide etiam supra et sub f. *miti*. — **Ny1.** in taeniis Ekenäs ad Alglo: Häyr. Ber.; Ekenäs in insula Tvärminne ¹⁾: Häyrén in Sydväst 1904 p. 602, cfr Hufvudstadsbladet 1903 N:o 198, L. Y. 1904 p. 275 et Häyr. Landv. p. 164 et 175; multa spec. e Tvärminne in H. M. F., vide etiam infra; r par. Ingå in taeniis Tostholm et Pehrsholm! [haud procul a Barösund]: His. p. 59; Ingå Orslandet (!) Rövars in colle pratensi [»ängsbacke»]: Brenner! ¹⁾; Ingå Bastö: W. Brenner! ¹⁾; Kyrkslätt nonnullae arbores prope pagum Porkkala in colle silvestri: Rosb. Kyrksl. p. 109, cfr l. c. p. 112 et 142, ubi arbores spontaneae esse dicuntur; rr in taeniis Pyttis in insula Tuuskas: Sæl. Ö. Nyl.!; [Hogland] ad Maahelli!, Tytärsaari in prato ad pagum! ²⁾: Brenn., vide etiam Klingst. Nyl. p. 90, Kurki p. 148—149 et infra. — **Ka.** r pc in vicinitate fluvii Vuoksi in humo copiosa ad margines pratorum, ubi silvae tiliarum accedunt, arbor ramosa, 2,5 m alta, ad ostium amnis Miinajoki in par. Kaukola, 5—6 arbores ramosissimae solitariae, 3—4 m altae, in Härskiänsaari in par. Räisälä ²⁾, in Kirvu Virola arbor sponte nata inveniri dicitur: Lindén, cfr l. c. p. 125. — **Ik.** (st r) Rautu: Fl. Kar.; r nonnullae arbores solitariae in silvis par. Käkisalmi, Sakkola, Rautu et Kivennapa [»Kivinebb! ²⁾»] etiam in Kuolemajärvi ad Muurila: Malmb.; Koivisto [»Björkö»] Vasikkasaari: E. Nyl. Ber.; Kiven-

¹⁾ Omnino spontanea videtur.

²⁾ Specimen sive specimina ad f. *mitem* Wallr. pertinent.

napa Joutselkä¹⁾ in coryleto et Rasala¹⁾: Lindb. comm.; Käki-salmi [Kexholm]: Chyd.; [Lempaala »Lembola»] et Toxowo (Schmalhausen): Köppen Verbr. I p. 405; Meinsh. p. 108 non ex hac parte comm.].

T a. [Luopiois] in insula Vekunasaari in lacu Kukkia inveniri dicitur, Pälkäne Äimälä in pascuo consaepto (Zidbäck): Leop., cfr l. c. p. 84, Rapol. p. 49 et vide infra; spont. [?] prope praedium Kappola: Asp. & Th.; r Papinsaari, Viitaila(!)²⁾ prope Tohkala, Kurhila in Rainionmäki, Uitto (Strömborg): Norrl. s. ö. Tav., cfr l. c. p. 84; Hollola Tiirismaa in vicinitate lacus Vesijärvi¹⁾: Lindb. comm.; Asikkala Keltaniemi: Nikl.!²⁾; Sysmä spont. [?] complur. loc. in paroecia: M. Ticcander, Afhandling om Sysmä Socken, Praes. P. A. Gadd, Åbo 1792, p. 21 [forsitan confirmationis indigeat, vide infra]; nasci dicitur in Korpilahti ad promuntorium Sutoinen indeque in nonnullos hortos plantata esse, aridos tantum ramulos ibi inveni. Auctore E. Cleve in Judinsalo e silva in hortum plantata: Wainio Tav. or., cfr l. c. p. 6; Korpilahti Puolakka Oravi: K. Dahlström!, cfr Medd. III p. 185, Wainio Tav. or. et Herb. Mus. Fenn. II p. 138. — **S a.** Taipalsaari Orjainniemi: E. Nyl. & Chyd.!²⁾, cfr E. Nyl. Veg. p. 259, vide ceterum infra. — **K l.** in septentrione lacus Ladogae prope Sortavala [»Serdopolim»] . . . obvenit, spinosa quidem non est neque tomentosa, sed iam ex tempore Georgi . . . spontanea habebatur: Rupr. Diatr. p. 28 [num spontanea?]; etiam in par. Kaukola in silvis certiss. spont. (Tengstr. in litt.): Fl. Ingr. p. 352, vide infra; Tervola et Sortavala Rautakangas (Relander): Chyd., spec. e Kaukola Tervola!²⁾, vide infra; Sortavala: Appelberg!²⁾, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138 et Grotenf. p. 199, vide etiam P. Hann. p. 21. — **K o.** Soutujärvi et contra Solomeno: Caj.!²⁾, cfr Medd. XXV p. 39—40, vide infra et p. 11.

Då äppelträdet odlas i en stor del af landet (se längre fram), är det sannolikt, att åtminstone en del af de enstaka äppelträd, hvilka omnämnas i det föregående, hafva fåglar eller människor att tacka för sin spridning. Med stöd af Harald Lindbergs uttalanden i frågan håller jag

¹⁾ Omnino spontanea videtur.

²⁾ Specimen sive specimina ad f. *mitem* Wallr. pertinent.

numera före, att detta uppenbarligen är fallet med alla de exemplar, som tillhöra var. *mitis*. Men måhända är icke heller var. *acerba* öfverallt fullt spontan, om äfven direkt plantering eller dylikt i afseende å denna form i allmänhet torde kunna betraktas som utesluten. Att vildapeln på några lokaler med samma skäl som öfriga skogsträd kan räknas till landets vildt växande arter är emellertid otvifvelaktigt. De få uppgifter, som i detta afseende kunna anses vara fullt säkra, har jag särskildt utmärkt¹⁾. För A1. har jag likväl icke kunnat använda detta beteckningssätt, då frågan först på senare tid blifvit föremål för närmare undersökning, och vildapeln där säkerligen icke är sällsynt. Då å andra sidan några af de åländska exemplaren tillhöra f. *mitis*, visar det dock, att trädets förekomst i några fall äfven här måste anses vara mer eller mindre tillfällig.

A1. Angående förekomsten i Sund skrifies: Några träd i närheten af Sunds prästgård, andra på Högbolsta ägor och slutligen äfven några inom Mångsteckta område hafva blifvit påträffade. Huruvida alla de iakttagna träden varit sterila är ovisst, men om de i Mångsteckta funna kan med säkerhet uppgifvas, att detta är förhållandet: Prim. p. 67. Ett exemplar, troligen från Föglö: H. Federley!, föreligger äfven i H. M. F. — A b. Åbo (Berg): Köppen Verbr. I p. 404; troligtvis afses härmed Pargas eller Korpo; i närmaste grannskapet af Åbo förekommer äppelträdet, såvidt jag vet, hvarken vildt växande eller ens förvildadt; se dock Kalm Rön p. 32 [uppg. anförd p. 1]. — Om exemplaret från Pettu tillägges: »detta, som i allt öfrigt öfverensstämmer med den vilda formen, saknar dock dess karakteristiska tornar»: Sand. — Äfven Ch. E. Boldt anser, i likhet med Sel. (och Hels.), att apeln på Jalansaari i Lojo med stor sannolikhet är fullt spontan. — »Mietoisissa kasvaa aukealla paikalla lähellä tietä Ruonoisten ja Kaulakon kyläin välillä omenapuu, joka ainakin näyttää metsäpuulta, sillä mitään asumuksia ei ole eikä ole ollutkaan aivan läheisyydessä»: Caj. Kasvist., där emellertid tecknet för tillfällig förekomst användes. — Ny1. »Ekenäs Alglo 2 exemplar, det ena ytterst på södra sidan af udden i öster, 3,5 m högt (1897), det andra på stora ängens vid gården västligaste del nära norra stranden, något högre; båda fertila. Ekenäs Espskär ett litet, omkr. 0,5 m högt (1897) ex. vid ett berg nära ett uthus, trol. ursprungligen planteradt. Ekenäs Jusrö ett omkr. 1 m högt (1897) ex. i en bergsskrefva nära grufvorna i NW, ett större fertilt ex. nedanom lotsstugan. Ekenäs Tvärminne å Zoologiska stationens område vid Storängsberget, SE-slutningen, i skydd af bredvidstående tätta hasselsnår en snårartad grupp af några exemplar, de högsta 3 å 3,5 m höga. Några exx. blomma och bära små, sura frukter. Nära SW-ändan af Storängsberget ett ensamt ungt ex. nära körvägen, knappa 2 m. högt. Har ej sett det blomma. I Hästhagen, nära gärdet i öster och rätt nära porten, i

¹⁾ Här må framhållas, att flere andra uppg. ingå utan reservation i Hjelt Utbr. p. 153 [20].

skydd invid berg, 2 exemplar på något afstånd från hvarandra, c. 3 m höga; blomma, men åtminstone det ena ej alla år, fruktsättningen icke undersökt; rikligt lafbemängda och med talrika, tvinnande grenar. Vid Klobbiviken ett tvinnande, lafbemängdt ex., som sällan blommor, c. 2,5 m. högt. — Yttermera funnen på Tvärminne-Ön i skogsmarken ofvanför Kallvassa (Södergårds område). Tvinnande, lafbemängda exemplar, utsatta för betning och brytning. De äro mer l. mindre buskartade, 1 à 2 m höga. Detta år [1913] har jag återsett blott två af dem; de andra äro sannolikt utrotade (åtminstone ofvan jord), ty de funnos rätt nära hvarandra»: Häyr. Tilläggas må, att i H. M. F. finnas från Tvärminne, förutom tvenne exemplar af *f. mitis* (se under denna), följande exemplar: »frutex c. 2 m altus in saxosis ad »Krogen»: Kihlman!, Krogen nära Kråkfällan! och Krogudden!, de två sistnämnda inlämnade af Palmén. — »Sekametsässä Nurmijärven etelärannalla kasvaa meterin [»parin kynn.»] korkea omenapuun vesa, joka nähtävästi jo kuitenkin on moniainen vuosia vanha»: Stenr., som använder tecknet för tillfällig förekomst. »Ett vildt växande, rikligt blommande, men, såsom det synes, ej fruktbärande exemplar i Ulrikasborgs brunnsparc i Helsingfors vid foten af det mot väster brantstupande västra batteriberget»: Brenner i Medd. XXX p. 52. Något år därefter uppgifver Brenner, att det torde hafva tillkommit under senare hälften af 1800-talet: Brenn. För. p. 134. Huruvida det sist anförda uttalandet skall innebära ett tvifvel om artens spontana förekomst på den angifna lokalen, känner jag ej; i hvarje händelse betraktar jag ifrågavarande träd på detta ställe såsom tillfälligt. Ett annat dylikt träd [förekommer] på samma bergs nordöstra sluttning: Brenner i bref 1914. — Angående artens förekomst på Hogland nämnes år 1913: »Vähä-Korkianiemen kohdalla kasvaa viljejä omenapuita . . . suurin oli n. 3,5 m korkea. Omenapuut lienevät sinne kylistä levinneet . . . Heikinheilin vastapäätä on niinikään useita omenapuita»: Kurki p. 148—149, där närmare beskrifning lämnas. — **Ik.** Måhända afse äfven de uppg. hos Chyd., hvilka anföras under **Kl.**, delvis denna provins. — **Sat. r:** Gadd Sat. p. 48; trädet är ej funnet som vildt växande af senare exkurrenter. Exemplar föreligger visserligen från »Ylöjärvi Pengonpohja ahon laidassa ennen asutulla paikalla»: A. A. Solal, men detta kan tydligen ej betraktas såsom spontant. — **Ta.** »Vid Äimälä by i Palkäne finnas två stycken gamla äppelträd af ansenlig storlek samt med små, långskaftade, mycket sura och bäska frukter. Det ena trädet växer i en på hassel och lind rik löfskogsbacke invid en åker nära byn, det andra nästan inom byn. Äldre personer bland allmogen veta berätta, ätm. beträffande det senare, att det såsom ungt blifvit taget från skogen (Kyöntäänniemi vid Suolahti) och planteradt på sin nuvarande plats. Så skall också vara fallet med några yngre för omkr. ett årtionde sedan i trädgården vid en af byns gårdar planterade träd. Själf har jag ej lyckats påträffa några äppelträd hvarken på Kyöntäänniemi eller andra af byns egentliga vildmarker. De här omnämnda stora äppelträden, som ej hafva

tornar, blomma vanligen omkring 1 vecka tidigare och dessutom rikligare. än ortens egentl. odlade äppelträd. På Ruokola gårds ägor finnes en löf-skogsbacke benämnd Omenapuumäki, på hvilken enl. allmogens uppgift äppelträd fordom skola hafva förekommit: Zidb., jfr Leop. p. 84, där träden säges hafva ända till 24,5 cm [=10 tum=] diameter vid brösthöjd. — »Vilda äppelträd påstås af några äfven finnas i denna församling [Tyrvåntö], men med säkerhet kan man anse dem för en lemning af fordna tiders plantering»: Palander p. 8. — Hauho: Herk.; ganska troligt, men uppg. behöfver dock bekräftas. — Hollola Pyhäniemi: Bucht p. 24. Apeln anges ej däriifrån af Norrl. s. ö. Tav. — Äfven uppgiften från Sysmä fordrar bekräftelse. Dess riktighet drages också i tvifvelsmål af Köppen Verbr. I p. 404 not, där f. ö. många uppg. från Finland anföras. — Be-träffande uppgiften från Korpilahti anser jag visserligen den förmodan utesluten, att arten här vore planterad; huruvida densamma dock här kan anses lika obestriddligt spontan som t. ex. på Åland, bör ännu utredas. — **Sa.** »Några vilda äppelträd i Sulkava och Kristina socknar»: Tuneld p. 477 not. Uppgiften förefaller mycket sannolik, men fordrar dock bekräftelse. — **Kl.** Enl. Herder är äppelträdet vid Ladoga buskartadt: Schüb. p. 336, hvarföre äfven Bode p. 59 drager gränsen för äppelträdet vida längre ner mot söder. Såsom synes, anses *Pirus malus* af flere förf. fullt spontan i Ladoga-trakten, jfr äfven Hjelt Utbr. p. 153 [20]. Då emellertid de exemplar, som föreligga i H. M. F., samtliga tillhöra f. *mitis*, har jag kommit till den öfvertygelsen, att en noggrann utredning är nödig för lösandet af denna fråga. — Se äfven under **Ik.** — Angående förekomsten i Kol, nämnes: »på stranden af Onega i närheten af Soutujokis mynning. Trädet, som var lågväxt, men synbarligen af betydande ålder, blommade rikligt. Huruvida dess frukter äfven komma till mognad var omöjligt att afgöra, emedan byns barn regelbundet hvarje år bortplockade de nya karterna»: Medd. XXV p. 39—40. Se vidare längre fram p. 11.

Uppgifterna i Moberg Nat. p. 145—146, Moberg Klim. p. 111—115, Moberg Klim. II p. 94—99, m. fl. fenologiska iakttagelser afse uppenbarligen uteslutande eller åtminstone till öfvervägande del odlade exemplar, då ju dessa äro lättare tillgängliga för observation. Detsamma gäller sannolikt delvis uppg. i Liro Ured. p. 406, jfr Lindr. Bidr. p. 18.

I afseende å äppelträdets **odling** får jag främst hänvisa till den fullständiga framställningen i Elfv. Ant. p. 77—80 jämte hithörande karta (II). Häraf framgår, att äppelträdet utan all jämförelse är det viktigaste af fruktträden, men att fruktodlingen har betydelse endast i södra och sydvästra Finland, jfr Elfv. Ant. p. 34. F. ö. finnes numera äfven i Finland en icke alldeles obetydande speciallitteratur behandlande denna odling. Främst bör härvid nännas A. Smirnoffs grundläggande arbete, »Handbok i Finsk Pomologi», Helsingfors 1894. Att beklaga är endast den energiska

författarinnans alltför stora optimism, hvarigenom sannolikt mången äppelodlare, som okritiskt försökt följa anvisningarna i hennes arbete, råkat ut för missträknningar. Uppgifter, som särskildt hänföra sig till äppelträdet odling, ingå äfven hos Heikel [se Notae] p. 22—45 äfvensom för **T a.** Mustiala hos Klas Stening [Landbrukssällskapets Medd. N:o LI], Redogörelse öfver fruktodlingen vid Mustiala institut [i **T a.** Tammela] under perioden 1894—1904, Helsingfors 1906, p. 13—19 och 36—53. Till dessa arbeten komma yttermera egentliga trädgårdsböcker. I dessa har jag dock ej funnit några uppgifter, lämpliga för Conspectus; här må emellertid antecknas, att det mig veterligen sist utkomna af dessa arbeten är B. W. Heikel, Frukt- och bärödling, i svensk öfvers. af Ossian Lundén, Helsingfors 1910. — Såsom tillägg till Elfv. Ant. l. c. må anföras följ. Äppelträdet omnämnes såsom odladt redan hos Till. Tidigare uppgifter om äppelträdet nordgräns och odling öfver hufvud äro bl. a.: Nordgränsen för dess odling drages vid Gamla Karleby 63³/₄, där det dock är förkrympt, Kuopio och Strömsdal [60 km »Werst»] »ENE von Kuopio» äfvensom »Weligogodskaja Wolostj 180 km »Werst» nordvärt från Petrosawodsk gelegen»: Middend. p. 579—580, jfr Schüb. p. 337. — »Ganska allmänt i landets sydliga delar, där det ger god frukt. Norrom 62° lat. triffes det icke väl, och vid 63° lat. mogna frukten blott under gynnsamma år. Ännu i Uleåborg och Torneå anträffas äppelträd i sällsynta fall, men äro där dvärgartade och bära icke frukt»: Ign. Geogr. p. 343. — **A b.** [Karis] Svartå 150 var. hafva uppdragits: Blomqvist i Forstf. Prot. 1891 p. 222. — **Nyl.** [Kyrkslätt] äppelträd finnas nästan vid hvarje äldre koja: Rosl. Kyrksl. p. 114. [Nurmijärvi] »talonpojillakin tavallisia»: Stenr. p. 16. — **O a.** Enl. uppgift af affidne dr L. Linsén bära äppelträden fullt mogna frukter vid Kristinestad: Sæl. ann. — I Wasa mogna äppel de flesta år; bl. a. omnämnes, att 1883, då skörden var ymnig, ett träd afkastade 1,1 hl [»20 kappar»] och att enskilda äppel haft en vikt af mer än 200 gr [»16 lod»]: Wasabladet 1883 N:o 76. Likaså var skörden täml. ymnig 1887; detta år omtalas äppel med en vikt af 170 gr [»13 lod»]: Wbl. 1887, N:o 79, jfr äfven Smirnof [se ofvan p. 7] p. 31 och 38. — Från Laihia omnämnes rik skörd å två äppelträd: Pohjalainen 1913 N:o 216 i förkortad öfversättning. — **S b.** Äppelträden bära mogna frukter i Leppävirta å en egendom (lagman Brunou's) nära kyrkan: Sæl. ann. [Leppävirta] »yleisesti viljelty puu säätyläisten puutarhoissa, pitäjällä ainoastaan muutamissa paikoissa [talonpojilla?] esim. Lampuoti Mikkosen pellolla Takkulassa»: Enw. — Det har uppgifvits, att äpplen sällan mogna i Kuopio: Knabe p. 20. Från senaste tid omnämnes emellertid tillfredsställande resultat å samma ort, se C. Sundman, Fruktodlingsförsök i Kuopio, F. Trädg. 1908 p. 209—211 med 3 fotografier. De gynnsammare resultaten här liksom i det följande bero säkerligen på ett omsorgsfullare val af lämpliga sorter. — De gå bra i Maaninka: J. A. Andersson i Forstf. Prot. 1891 p. 222. — **O m.** Äppelträdet odlas endast sällsynt i Lappajärvi och Evijärvi och bär

äfven frukt (matäppel): A. L. Backm. Fl. p. 26. — Från Nykarleby omtalas frukt: Elfv. Ant. p. 79–80, jfr Elfv. i Atlas p. 5–6, Smirnof, p. 73 etc. — År 1852 buro äppelträden stora, mogna frukter i Gamla Karleby: G. E. Boehm comm. — Angående odlingen i trädgårdsskolan i Haapavesi får jag, hvad de första åren angår, hänvisa till Grotenf. p. 197. — I **Ok**. Kajana skall det i prästgårdsträdgården finnas ett blommande äppelträd: Must. p. 41, jfr Elfv. Ant. p. 80. I Punt. 1910 p. 176 omtalas äppel, skördade i Kajana. — **Ob**. »Jag feck förleden Höst [1791, möjl. 1790] hem några ympade Pärön- och Äple-träd at på försök utplantera nästa Wår, om det bättre wille lyckas, än någre Äple-trän, som jag updragit af Kärnor. De bärgade sig öfver 2, men gingo ut den 3:dje Wintern»: Jul. p. 22. Långt senare nämnes: [Uleåborg] ett mycket litet äppelträd i Nylanders trädgård: Brenn. Ber. 1869 och ännu senare [Uleåborg] »viljeltynä kukkii kauniisti, vaan omenat eivät kasva kuin tuumaiseksi läpimittaan»: Leiv. putk. — »Kempeleessä Pirilän puntarhassa on omenapuu tänä kesänä tekaissut kolme komeata omenaa»: Turun Lehti 1909 N:o 97, jfr Turun Lehti 1910 N:o 94 och 117 ävensom Punt. 1910 p. 160, där trädet [1910] uppgafs bära mera än 40 äppel; stället kallas i T. L. N:o 117 Pirttilä. [Från Ylitornio [»Öfvertorneå»] Kukko [på svenska sidan om gränsen] uppgifves, att fröna väl grott, men att plantorna efter 3 års förlopp dött ut: Acerbi p. 152 i öfvers. — I jägmästar A. Montells trädgård i Pajala finnes ett [1902] circa 15 år gammalt träd, som stått oskyddadt och är ungefär 3,3 m högt. Det blommar i regeln hvarje år, ofta rikligt, och har ett och annat år sparsamt burit outvecklade frukter: Birg. p. 60.]

Uppgifter om odlade äppelträd har jag utom i de nu uppräknade arbetena antecknat: Rein p. 77, jfr äfven tabellerna p. 77–81 och angående **Sat**. Yläne Huvitus l. c. p. 82, Köppen Verbr. I p. 412, 413 etc., Grotenf. p. 198–200, Elfv. Kult. p. 65 och 67, Elfv. i Atlas p. 5–6 (jämte karta), Geogr. F. T. 1900 p. 229, Alc. III, Sel., Caj. Kasvist., där närmare uppg. meddelas, Brenn. p. 448, Medd. XXV p. 13, Knabe Skizz. p. 63, Elfv., där det uppgifves: »cultam prope Vosnessenje vidi», Nordl. p. 18 (**Oa**. Närpes), Rapol. p. 50 (Jyväskylä) och Leiv. Denna förteckning är dock ingalunda fullständig.

Angående den **storlek**, äppelträdet hos oss kan uppnå, föreligga endast ett fåtal uppgifter. **Ab**. »Soinisten kartanossa lähellä Naantalia on omenapuu, jonka lehvistön ympärys on 49 m ja suurin läpimitta 17 m. Puun rungon ympärys on 3 m. Puu kantaa vielä runsaasti hedelmiä»: Turun Lehti 1910 N:o 74. — I **Nyl**. Anjala trädgård mätte [ett träd] vid marken 167 cm i omkrets: Thesleff i Geogr. F. T. 1893 p. 92. — I **Ka**. Oravala vid Kymmene i Valkiala (60° 59') omnämnas träd med en aldeles rak stam . . . på en höjd af omkring 3 m 161,5 cm i omkrets: l. c. p. 93. — **Ta**. Härifrån skrives: »Runko 44 cm paksu, korkeus 7,4 m: Kair., som betonar, att trädet är »jalostamaton»; fotografi af trädet ingår äfven. Se dessutom ofvan p. 7 m. fl. Om ett äppelträd skrifver J. E. Bergbom 25,

IV, 1836, att det var 7 m [»12 alnar»] högt, stammens omkrets 1,26 m [»8 $\frac{1}{2}$ »quarter»] och kronans diameter ungefär å midten 3 m [»5 aln»], det afkastar ungefär 1,24 hl [» $\frac{3}{4}$ tunna»], ehuru ej särskildt uppmätt: brefvet till C. C. Böcker ibland apotekar Hobins papper. — Trädets tjocklek uppgifves i allmänhet ända till 50–60 cm: Kair. p. 836. — I sammanhang härmed må nämnas: »Det äldsta äppelträd, vi påträffat här i Finland, är en kärnstam å Viurila gård i **A b.** Halikko socken, hvilken man med säkerhet vet vara ung. 100 år gammal»: Smirnoff (se ofvan p. 7) p. 15.

Äppelträd med kronbladslösa blommor, hvilka likväl sätta frukt, afbildas och beskrifvas från tvenne ställen i **T a.**: K. Wanamo i L. Y. 1910 p. 246–247. — Sammanvuxna äppel beskrifvas och afbildas i L. Y. 1911 p. 217–218, jfr l. c. p. 220. — Af former är f. *acerba* (Mér.) den enda fullt vildt växande. Af uppgifter, hvilka ingå under namn af hufvudformen, hänföra sig dock flere till f. *mitis* Wallr., se under **A l.**, **N y l.**, **K a.**, **T a.**, **S a.**, **K l.** och Kol. Äfven J. J. Chydenii exemplar från Kaukola Tervola står närmast densamma.

Pirus malus f. mitis Wallr.

In Fennia colitur et in parte australi raro vel rarissime adventicia occurrit.

A l. Finström Bergö in pascuis cp: Sælan!; Hammarland Skarpnätö in luco: Arrhenius & Kihlman!; Kökar Idö st cp: Gadol. — **A b.** Pojo Sjösäng in alneto, spec. unicum, biorgyale, sterile: Sælan! — **N y l.** Ekenäs [non Pojo, ut in schedula] Tvärminne, arbor c. 4 m alta in margine prati prope domicilia: Kihlman!; Ekenäs Tvärminne Konungsholmen [arbor unica]: Häyrén!, vide etiam infra; Helsingfors in promuntorio Lappviksudden in nemore 1883 et Mäntsälä Ohkola in silva frutex sterilis 1883: Sæl. herb.; Tytärsaari: Brenner! — **K a.** Räisälä Härskiänsaari in colle herbido [»ängsbacke»]: Lindén! — **I k.** Kivennapa in silva inter praedium sacellani et viam publicam: Malmberg!

T a. Asikkala Keltaniemi! et Viitaila [»Wiitala!»]: Nikl. — **S a.** Taipalsaari Orjainniemi: E. Nylander!; Taipalsaari Orjainniemi frutex orgyalis sterilis in silva mixta 1859: Sæl. herb. — **K l.** Kaukola Tervola: J. J. Chydenius!, vide infra; Sortavala: J. G.] Appelberg! — Kol. Soutujärvi ad ripam lacus Onega [»Äänisjärvi»] in colle arenoso: Lindroth & Cajander!, vide infra.

Denna form upptages under namnet *P. malus* * *paradisiaca* (Med.) i Mela Kasv. V; där säges om densamma: »vilj. ja metsist.», hvarjämte den upptages från Kton. och dess odlade f. *pumila* Mill. omnämnes. Ehuru formen redan omnämnes i Mela Kasv. [II], har jag icke i den tryckta litteraturen antecknat några uppg. utöfver de nämnda och Herb. Mus. Fenn. II p. 74.

Angående odlingen se under hufvudformen (ofvan p. 7—9). Ett par i H. M. F. förvarade kvistar, härstammande från odlade träd, har jag ej ansett nödigt att omnämna.

Nyl. Om förekomsten på Tvärminne tillägges: Vid ångbåtsbryggan på zoologiska stationens område finnas två exemplar. Det ena är betydligt klenare än det andra, båda dock höga, c. 5—6 m. De bära som bäst [$\frac{10}{VIII}$ 13] rikligt med kartar. Ett tredje träd finnes vid badstugan. Träden troligen i tiden planterade. På Konungsholmen finnes ett ex., 2—3 m högt, blommar. Är nog ej planteradt, men väl tillfälligtvis hitkommet: Häyr. — Kyrkslätt Järsse Gammelbys backen i tallbacke, på 1700-talet trädgård: Brenner! — K1. J. J. Chydenius' exemplar från Kaukola Tervola kallades af Sælan var. *acerba* f. *foliis pilosiusculis* och fördes i Herb. Mus. Fenn. II p. 74 till hufvudarten; numera uppfattas det dock som tillhörande var. *mitis*. — Kol. Angående äppelträdet eller rättare äppelbusken vid Soutujärvi [»Scholtosero»] skrives: Den växer på en sandlyn vid stranden af Onega-sjö, långt från människoboningar; rättast torde väl vara att anse den vara adventiv: Cajander i bref af 29, XI, 1909.

Pirus communis L.

In Fennia australi et inprimis austro-occidentali saepe colitur. Quantum nunc scimus, non sponte occurrit neque nisi forte in Alandia efferatur.

A1. r: Bergstr.; Skräfskär, Jomala, Lemland: Bergstr. Beskr. Arten torde emellertid enl. Kihlm. Öfvers. knappt vara verkligt vild, utan blott förvildad; äfven Fries upptager päronträdet endast såsom odladt i södra Finl. Angående artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 240, se äfven DC. Prodr. II p. 633—634, (Nym. Suppl. p. 118), Köppen Verbr. I p. 400 och kartan i l. c. II.

I fråga om päronträdets odling hänvisar jag äfven här främst till framställningen i Elfv. Ant. p. 80—82 samt vidare till Heikel p. 46—48 och Stening [se titeln p. 8] p. 20 och 53—55. Några tillägg må emellertid anföras. Arten upptages redan af Till. — **Ab.** [Sagu] ett 60 års päronträd har 1739 gått ut på Steninge: Cavander p. 21. — **Nyl.** [Kyrkslätt] endast på herregårdarne: Rosb. Kyrksl. p. 114; [Nurmijärvi] »talonpojillakin tavallinen»: Stenr. p. 16. — Enligt uppgift af afl. dr L. Linsén mogna päron (och körsbär) icke vid **Oa.** Kristinestad: Sæl. ann. Däremot förekommo i Wasa [1907] åtminstone tvenne träd, hvilka nått vanlig höjd och de flesta år burit god frukt: Hjelt. [Detta anser jag mig särskildt böra

framhålla med anledning af uppgifterna om att odlingen af päronträdet misslyckats i Mustasaari etc.: Elfv. Ant. p. 82.] Framhållas bör äfven, att Heikel p. 46 omnämner odlingsförsök uti **O m.** Jakobstad; emellertid säger han intet om den framgång, hvarmed dessa försök bedrifvits. Om misslyckade försök i **O b.** Uleåborg se ofvan p. 9 (Jul. p. 22). Uppgifter om päronodlingen i Finland har jag utom å nu anförda ställen antecknat Rein p. 77, Ign. Geogr. p. 343—344, Grotenf. p. 199, Hjelt Utbr. p. 154 [21], Elfv. Kult. p. 67, Kihlm. Beob. p. 31, Medd. XV p. 182 (monstrositet), Renv. p. 19, Medd. XXV p. 13, Knabe Skizz. p. 63, Rapol. p. 50, florer etc.

Uppgifter angående den höjd, päronträdet vanl. uppnår, finnas i Elfv. Ant. p. 81.

Af detta släkte odlas endast äppel- och päronträdet allmännare och i större mängd, men dessutom omnämnas i botaniska arbeten:

Pirus baccata Desf. Till denna art hör otvivelaktigt det »sibiriska syltäppelträdet», som i Nykarleby går utmärkt . . . : Elfv. Ant. p. 80, jfr Mela Kasv. V; se äfven Elfv. Vedv. p. 34. Arten uppräknas bland dem, hvilka trivas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34.

Äfven *P. prunifolia* Willd. omnämnes såsom odlad: Mela Kasv. V, jfr Elfv. Vedv. p. 33. Trädet uppräknas bland arter, som trivas ännu i Uleåborg: Puut. 1900 p. 34.

I Elfv. Vedv. p. 33—34 omnämnes yttermera 9 arter, förutom några, hvilkas odling misslyckats.

I Mela Kasv. V upptages äfven *Cydonia vulgaris* Willd. såsom odlad. Angående *Cydonia japonica* Pers. se Elfv. Vedv. p. 34.

Sorbus aria (L.) Crantz.

Per errorem apud nos indicatum est sponte inveniri. Colitur autem in Fennia maxime austro-occidentali.

»[Copiosissime in Oelandia], nec infrequens in reliquis insulis, imprimis Sinus bottnici»: Linné Arbor. p. 19; »Oxel *Crategus aria* . . . växa äfven i finska skärgården . . . några på Retas ägor i Korpo»: Gadd Plant. VIII p. 5; »in dumetis Alandiae p, in par. Simsio Bottniensium quoque reperta (Aejmelé)»: Prytz p. 72 under namn af *Pyrus Aria*. — **A 1.** »in pratis et silvis Aland. p»: Tærnstr. p. 57 (= Linné Fl. Suec. N:o 398); »Alandiae indicatur»: Rupr. Diatr. p. 25. Tærnströms uppgift har säkert afseende på *S. fennica*, som af Linné förenades med *S. aria*; sannolikt är så äfven fallet med Linnés och Gadds uppg., jfr äfven Stjerna p. 15 (Se f. ö. under *S. fennica* p. 17). Prytz afser enl. beskrifningen *S. scandica*, ehuru utbredningen af denna art knappast angifves riktigt. (Uppgiften anföres äfven af Led. II p. 98 under namnet *P. intermedia*.) Arten bör därföre utgå ur finska floran, jfr Trautv. II p. 27 och Köppen Verbr. I p. 393 not.

I afseende å artens **odling** nämnes: Odlas på Åland. Trifves ej väl å Fagervik i **Ny1**. Ingå: Elfv. Ant. p. 77, jfr Alc. III o. IV m. fl. floror. — **Ny1**. Frugård 1808: Elfving i Medd. XXV p. 12 under namn af *Crataegus aria*. Måhända afses dock någon af de följande arterna, hvilka kanske oftare äro föremål för odling. Detta gäller sannolikt äfven uppg. i Moberg Nat. p. 146 och Moberg Klim. p. 115. Däremot nämnes: Helsingfors på Finlands banks gårdsplan ett medelstort, kraftigt träd, som blommat och burit frukt 1909, 1911: Sæl. ann. Om artens allmänna förekomst nämnes åter: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 242, se äfven Nym. Suppl. p. 118.

Sorbus scandica (L.) Fr.

In Alandia occidentali et australi spontanea occurrit et usque ad 60° 24' ad septentrionem versus indicatur; ceterum in Fennia australi colitur et interdum subsponte inveniri indicatur.

Aland.: Nym. Consp. p. 241; in parte occidentali Alandiae: Hedl. p. 86, vide etiam DC. Prodr. II p. 636 nomine *Pyrus intermedia*, Led. II p. 98 eodem nomine, Köppen Verbr. I p. 394, Hjelt Utbr. p. 153 [20] cum tabula geographica, Conwentz in Schriften der Naturf. Ges. in Danzig, Neue Folge, Bd IX, Danzig 1895—1898, p. 167, Sallm. p. 2, Kair. p. 836, Caj. Atl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 7, Lindb. in Atlas p. 38, Hjelt in Atlas p. 48 cum tabula geographica et Caj. vaell. p. 27.

A1. (rr): Bergstr., cfr l. c. p. 7; r [Hammarland] Skarpnätö et Finström Bergö tantum frutices parvi: Bergstr. Beskr.; Hammarland Skarpnätö: C. J. Arrh. 1866 et Elfving!, cfr Liro Ured. p. 402; Finström Bergö ad septentrionem versus a Mellangård: E. Erics.; Finström Bergö Norrgård in nemore cum *S. fennica* et Lemland in insula minima ad meridiem versus e Nätö prope Mariehamn in nemore: Sæl. herb.; Geta Dånö et Gräggnäs, Eckerö etc. in taeniis septentr.-occidentalibus, etiam arbores maiores et florentes et fructificantes: Hult ann. et herb.; Geta Höckböle! arbor sat alta: Arrh. & K., cfr Popp. p. 25; Hammarland Äpplö, Geta Höckböle, Sund Högbolsta: Bergr. comm.; [Sund versus Kastellholm] rarior: Geogr. F. T. 1905 p. 71; Geta Dånö: Lindberg!; Geta Bergö Husö in prato: A. L. Backman!; Fin-

ström in prato ad Bergö Norrgård: W. Granberg!; Finström Bergö Husö in promuntorio extimo: Palmgren!; Lemland Flaka in ripa orientali sinus 2 km ad meridiem versus a pago: R. Dahlberg!; Lemland Natö, arbor grandis et pulchra: Florstr., cfr Hufvudstadsbladet 1913 N:o 195 p. 5; Föglö in lingula Njunholma Degerbyense 1902: J. F. Manner in herb. Arrh.; Eckerö Storby: V. Pesola! — Vide etiam sub *S. fennica*.

O. Hjelt försök hänför *Sorbus domestica* hos Till. till *S. scandica*; måhända vore *S. fennica* en riktigare tydning. Större delen af Finl.: Fries, jfr Trautv. II p. 34, är fullständigt vilseledande. — **Ab.** Korpo enl. exemplar i H. M. F.: Zett. & Br., jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] och Alc. äfven III p. 198; exemplaret hör dock till *S. fennica*. Tilläggas må, att oxeln omnämnas såsom förvildad i Korpo: G. O. Timgren i bref. — Ett exemplar från Tenala Lindö: [K.] W. Brunerona! tillhör nog *S. scandica*, men huruvida arten där är fullkomligt vildt växande, behöfver noggrannare utredning; enligt en exemplaret bifogad anteckning finnes på platsen blott ett enda träd. Såvidt jag känner, är äfven ett exemplar från »Ilpois prope opp. Åbo» 1885: Hollmén! förvildadt. — [Ik. Arten uppgifves: »Pet.—Karelscher Isthmus»: Lehmann E., Nachtrag I zur Flora von Polnisch—Livland, Dorpat 1896, p. 109. Uppgiften afser säkerligen ej det finska flora-området; huruvida den öfver hufvud är riktig, vågar jag ej afgöra. Arten upptages ej af Meinsh.].

Bergstr. Beskr. framhåller, att oxeln kommit [till Åland] från Sverige, i hvars mellersta provinser den är tämligen allmän.

Rörande artens odling får jag i hufvudsak hänvisa till Elfv. Ant. p. 77, hvaraf framgår, att oxeln odlas endast högst obetydligt, men att den uppgifves ännu från **Ob.** Uleåborg. I Botaniska trädgården i Helsingfors angifves oxeln nå en höjd af c. 12 m och vara rikt fruktbärande: Elfv. Vedy. p. 35. — Såsom odlad omnämnas arten vidare från **Oa.** Wasa [»Nikolaistad»]: Kihlm. Beob. p. 33. I Puut. 1900 p. 34 uppräknas arten bland dem, som kunna odlas ända till Torneå; riktigheten af denna uppgift vågar jag dock draga i tvifvelsmål (se Elfv. Ant. I, c.).

Sorbus fennica (Kalm) Fr.

In Alandia plerumque satis frequenter (in parte occidentali saepe frequenter, in parte orientali vix passim) provenit, unde in Fenniam austro—occidentalem, ubi rara est, videtur disseminata. Ad septentrionem versus usque ad 60° 32' videtur esse spontanea. Ultra hos terminos nisi raro non colitur et rarissime subsponsanea evadit.

»*Crataegus fennica* a D. Kalmio missa, cuius tantum folia sicca vidi, et (tantum) in Fennia [»Finlandia»] occurrit»: Fl. Suec. N:o 433 p. 167; Kalm; e Fennia orta: Fries p. 175¹⁾; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 241¹⁾; »der Archipel des süd-westlichen Finlands, Åland»: Hedl. p. 51, vide etiam Led. II p. 99 nomine *Pyrus hybrida* (L.), Areschoug, F. W. C., Bidrag till den Skandinaviska Vegetationens historia, Lund 1867, p. 45, Ign. Geogr. p. 341, Hjelt Utbr. p. 152 [19] cum tabula geographica, Sallm. p. 2, Brenner in Medd. XXXIII p. 4¹⁾, Caj. Atl. p. 12, Kair. p. 836, Norrl. in Atlas p. 21, Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 48 cum tabula geographica, Caj. vaell. p. 27 et infra.

A1. fq: Bergstr., cfr l. c. p. 5 et 135; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; fq: Tengstr.!; etiam in Föglö Degerö et Degerby, Juddö et Sottunga Kyrklandet in parte occidentali: Arrh.; in Alandia st fq: Ch. E. Boldt; [Sund] fq: Prim. p. 67; [Sund versus Kastelholm] fq: Geogr. F. T. 1905 p. 71; (p) [spec. solit.]: Bergr., vide infra; multa (saltem 12) spec. in H. M. F., vide etiam Palmgr. Hipp. p. 41, 65, 143, 151 et 166. — **Ab** Korpo: I. Ringbom!; Korpo spontanea: G. O. Tingren in litt.; Korpo praedium »Korpo gård»: A. Renvall!; par. Gustafs arbor unica ad septentr.-occidentem versus a stagno Boda, et altera prope Eskola: Bergr. p. 18, vide infra; Merimasku: P. A. Karsten!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138; Pargas in praedio Silldala in insula Stortervo: E. Reuter in Medd. XXVI p. 42¹⁾, cfr L. Y. 1900 p. 29¹⁾ etc., vide etiam infra. — **Nyl.** vide infra.

»In insulis Alandiae ad pagos st fq, in par. Jurva Bottnensium quoque reperta (Aejmelé)»: Prytz p. 72. Någon senare uppgift från Jurva föreligger icke. Nordl. p. 18 upptager arten såsom planterad i Närpes; måhända har den äfven varit planterad i Jurva. — Största delen af Finl.: Fries, jfr Trautv. II p. 34; W. Nyl. Distr. påpekar däremot med rätta: »minime, quantum novi, distributione lata hic gaudet». — Arten upptages från **S a t.** och **O a.**: Köppen Verbr. I p. 393; detta grundar sig emellertid på uppgifter, som förefalla osäkra, se under nämnda landskap. Alldeles oriktig är uppg. allm. i Gamla Finland: Knorring p. 25. — Vidkommande artens förekomst i gränstrakterna mellan **A1.** och **Ab.** nämnes: »Finnes planterad vid alla byar från Vartsala västerut. Ofta sprides den då också omkring i nejden af byn. Spontant växer den däremot endast i enstaka

¹⁾ Nomine *S. hybrida* L.

exemplar sällsynt inom området, I Gustafs anträffades sålunda ett träd i dalgången nordväst om Boda träsk och ett annat litet nära Eskola. I Iniö fann jag icke oxeln¹⁾ som vild; enligt uppgift skall den finnas på kyrklandet, Kolkko och Kvarnholm. I Brändö såg jag den på Brändö-Hummelholm och Jurmo-Träskholm i enstaka exemplar; i Kumlinge åter fanns den sparsamt nära Visings äfvensom (enligt uppgift icke planterad) vid Lökdal och Enklubb på Enklinge. Befolkningen har för sed att uppgräfva vildt växande oxlar¹⁾ för att sedan plantera ut dem vid gårdarna. Det ofvannämnda på Hummelholm växande trädet hade ögonskenligen varit föremål för ett försök till en dylik omplantering: Berg. p. 17–18. **Ab.** Sagu r: Cavander p. 14 under namn af »oxel». Sagu Karuna: B. K. J. Langenskjöld i herb. lyc. n. Den senare uppgiften afser sannolikt ett odladt exemplar. Äfven Cavanders uppgift fordrar bekräftelse. [Muurila] »Kaukelmaan n. k. vanhassa puutarhassa sekä eräissä läheisessä lehdossa, luultavasti metsistynyt»: Renv. »Ett ungt stånd anträffadt äfven i Lojo på berg invid Gerknäs gård»: Hult Vedy. p. 13. Enligt Ch. E. Boldt finnas stora odlade exemplar af trädet i Gerknäs trädgård; jag förmodar, att det genom fåglar spridt sig till det af Hult anförda stället. — Nyl. Ingå Svartbäck ett litet, 2 m högt, sterilt träd af omkr. 20 à 25 års ålder (Thord Brenner!): Brenner i (Prot. 6, X, 1906) Medd. XXXIII p. 4²⁾, där närmare uppg. förekomma, och Brenn. Växtf. p. 79²⁾, jfr äfven Klingst. Nyl. p. 87. Ehuru Brenner betraktar trädet såsom fullt spontant på det nämnda stället, jfr bl. a. Alc. IV, antager jag dock, att det spridt sig från någon trädgård, möjligen från Fagervik, till Svartbäck (jfr ofvan under **A1.** och **Ab.**, se äfven angående analoga fall om *Ribes grossularia*: Consp. IV p. 304 äfvensom om *Crataegus monogyna* af E. Sundvik: Medd. XXIV p. 11–12). — Helsingfors Sumparn: Sælan i dupl.¹⁾); på Sumparn vid Helsingfors helt säkert planterad: Sæl. ann. — Lovisa Lökholmen (Iverus!): Sælan i Medd. XXIV p. 21²⁾, jfr bl. a. Brenner i Medd. XXXIII p. 4²⁾. Enligt senare uppg. är arten i Lovisa »planterad, men nästan allestädes på senare tider nedhuggen»: Iver. litt., jfr Medd. XXXVI p. 83. I Mela Kasv. V anföres Nyl. med? — **Sat.** »enligt Dr Appelberg har ett vildt växande träd af denna art funnits i Björneborg före branden 1852»: Malmgr. »Luvia Birsjär ett medelhögt trädartadt exemplar, Hanninkylä i midten af byn (Branders) två eller tre höga och buskartade individer, Niemenkylä Joopi åtminstone två unga exemplar, på alla ställen odlad, exemplaren på Joopi uppdragna ur frö från exemplaret på Birsjär (E. Hermonen)»: Häyr. Björneb. Häyrén, som äfven anför Malmgrens uppg., använder tecknet för tillfällig förekomst och framhåller yttermera denna tillfälliga förekomst l. c. p. 56 o. 57. — **Ta.** Hattula utom odlade [förekommer] ett litet exemplar i skog c. 1 km från gården [Pelkola] antagl.

¹⁾ Den riktiga benämningen är oxelrönn, se t. ex. Alc.

²⁾ Under namn af *S. hybrida* L.

förvildadt: A. Wegel. — **Oa.** Se ofvan p. 15 angående Jurva (Prytz p. 72). Arten uppräknas äfven af Malmgr.; måhända beror detta på ett skrif- eller tryckfel.

Tärnströms och Gadds uppg. om *S. Aria* torde gälla denna art, hvarom ofvan p. 12; sannolikt äfven uppg.: »Frequens quoque in Finlandiae insulis maritimis et ad pagos rusticorum est varietas huius [*Crataegus ariae*] singularis»: Stjerna p. 15; frekvensen i sistnämnda uppg. är emellertid alldeles vilseledande.

Om **odlingen** af *Sorbus fennica* får jag här främst hänvisa till Elfv. Ant. p. 77. Äfven jag har sett oxelrönnen tämligen allmänt odlad i **Oa.** Wasa, men eljest rätt sällan. Arten omnämnes såsom odlad äfven **Kl.** Valamo: Berg Verbr. p. 136. Se f. ö. om odlingen Bergr. p. 17—18, Elfv. Vedv. p. 34, Häyr. Björneh. och Nordl. p. 18 (anförda ofvan), äfvensom under **Ab.** och **Nyl.** Äfven uppg. hos Liro p. 402 afse enligt mitt förmenande odlade ex. (undantag för **A1.**).

Angående artens **benämning** får jag främst hänvisa till Hedl. p. 51. Fritsch, K., Zur Systematik der Gattung Sorbus (Oesterr. Bot. Zeitschr. 1898—1899) förkastar benämningen *S. fennica* och använder namnet *S. hybrida*, hvilket namn, såsom framgår af det ofvanstående, äfven förekommer hos flere finska förf. Emellertid framhålles i Bot. Not. 1899 p. 270, att nu behandlade växt är en egen art och ej en hybrid, såsom Fritsch menar. (Fritsch's uppsats anföres enl. referatet i Bot. Not. 1899 p. 266 o. följ., jfr äfven Bot. Centralbl. LXXXVII (1901. 3) p. 242—243). Äfven Focke p. 145 betraktar växten såsom en hybrid, men oriktigheten häraf framhålles i Bot. Not. 1885 p. 66, jfr äfven Hedl. p. 54. — Hermann p. 253 sammanfattar denna art med föregående under namnet *P. intermedia* Ehrh.

***Sorbus aucuparia* L.**

In toto territorio frequenter (— satis frequenter) provenit; usque ad summum septentrionem et usque ad regionem alpinam infimam progreditur, sed his locis plerumque magis atque magis humilior evadit.

Till.; Kalm; fq in omnibus silvis partis interioris, in tae-
niis (rarior) tamen nonnullis locis in declivibus: Hell. p. 10; in
montosis nemorum fq: Prytz; in silvis et pratis usque in alpes
Laponiae: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries;
Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 241, vide etiam DC. Prodr.
II p. 637, Led. II p. 100, Trautv. II p. 38, Bode p. 58, Ign.
Geogr. p. 340, Köppen Verbr. I p. 384—385, Grotenf. p. 179,
Hjelt Utbr. p. 142 [9], Sallm. p. 2, Hedl. p. 46, Borg Beitr. p.

100, 134 et 140, Liro Ured. p. 401—402, Sæl. marj. p. 24, Caj. Atl. p. 12 (infra p. 20 impressum), Kair. p. 821, 835—836, Norrl. in Atlas p. 28 et 30, Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 45.

A1. fq: Bergstr.; fqq: Bergr., cfr l. c. p. 17. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; fqq: Arrh. Ann.; fq: Sand., A. Nyl. et Renv., cfr l. c. p. 12; st fq: Sel.; fq: Printz et Flinck; fqq: V. E. Broth. et Weeks.; st fq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** st fq: His.; fq: Stenr., cfr l. c. p. 12, W. Nyl., Sæl. Ö. Nyl. et Brenn. — **Ka.** (p): Blom; fq: Lindén, vide infra. — **Ik.** fq: Malmb.; [»eine der gemeinsten Holzarten»: Meinsh. p. 109].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; st fq — fq et pc — st cp, Hvittishofjärd fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq: omnes auct., exc. st fq — fq, sp, in lucis interdum st cp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult; fq: Sæl. ann. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Backm.; fq, cp, saepe arbores maiores: Hann. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf., vide infra. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; (p): M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Brand. et Eur. & H.; fq, spec. solit.—subdominans: Axels. Putk.; »st fq (—fq)»: Wainio Kasv. — **Kon.** fqq, in Saoneshje et Reg. occ. fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 38.

Om. fq: Hellstr., cfr l. c. p. 133; fq, spec. solit.: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn. — **Ok.** st fq, ad meridiem versus »st fq (—fq)»: Wainio Kasv.; fq: Must. et Kyyhk.; fq, in partibus maxime orientalibus st fq, hic illic [»ställvis»] pc: Brenn. Obs. — **Kp.** st fq, ad meridiem versus »st fq (—fq)»: Wainio Kasv.; fq, in parte maxime australi fq — fqq, sed nunquam cp: Bergr. Ant.; [Solovetsk (st r): Rosberg in Geogr. F. T. 1899 p. 43].

Ob. fq in silvis: Jul. p. 284; fq, in partibus maxime septentrionalibus st fq, hic illic pc: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide etiam Linné lter lapp. p. 189; fqq: Leiv., vide etiam Leiv. Küst. p. 9 et Leiv. Veg. p. 209; fq: Keckm., vide infra; [st fq: O. R. Fries p. 162;] st fq: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq: Wainio Kasv.; fq in tota septentrionali parte: A. L. Backm. comm. — **Kk.** st fq: Wainio Kasv.; fq — fqq: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. st fq, semper fere humilis et fruticosa, flores tamen profert: Hjelt & H.; [complur. locis, enum.: Birg. p. 103;] »in silvis frondosis vel mixtis et lucis st fq, sed ple-

rumque sicut praecedens [*Prunus Padus*] sub forma fruticis provenit, solum ad catarrhactam Kelukoski nonnulla specimina trunco arboreo mihi obvia»: Blom Bidr.; in parte silvatica et subsilvatica omnium Lapp. suecicarum praecipue ad radices occultas montium ubique, [sed in latere Norvegico longius procedit et non tantum in locis omnibus inferalpinis et radicibus inferioribus alpium (ante *Betulam* desistens) ubique provenit, verum etiam frutescens in alpiis ipsis maritimis earumque lateribus inferioribus usque versus Nordcap ubique], et ad flumina Utsjokensia vulgaris: Wahlenb. p. 140 et 141, cfr l. c. p. XXXIII et LVII; in parte silvatica et subsilvatica ubique parcius: Fellm. Lapp.; Pallastunturit st fq quamvis frutescens paullo etiam altius quam *Betula alba* adscendit: Hjelt; Ounastunturit sp in reg. subalp.: Sandm. p. 30 et 32; Pyhätunturi frutescens, 1 m alta in reg. alpina: Häyr. veg. p. 43, quem l. inspicias, cfr Huum. Kasv. p. 161; st fq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari et ad Paatsjoki usque ad Köngäs. »Ad Paatsjoki haud omnibus annis fructus profert, ut ab incolis mihi indicatum est»: Wainio Not.; st fq in reg. silvaticis, st r in campis silvaticis [»moar»] et rimis scopulorum reg. alpinae: Hult Lappm., vide infra; inter arbores (rariores): Stjernvall p. 217; »per reg. subsilv. et subalpinam in convallibus fluviorum et rivulorum in locis nemorosis et fertilioribus st fq; etiam supra terminum betuleti in alpe Ailigas specimen 6 dm [»bipedale»] inveni; intra reg. subsilvaticam ad pagum Kyrö c. 6 m altam trunco arboreo, ad Jevjejoki et Vaskojoki fruticem ad summum 4,5 m altam, cacumine saepe sicco, vidimus. — Pietarlauttasoaivi h. 387, Hammasuro S 330—3 m alta, Peldoivi SO 336, Ailigas NO 376—12 m¹⁾ alta, OSO 365—2,5 m alta frutex cum baccis anni praecedentis [Rastekaisa SO 225—6 dm alta]»: Kihlm. Ant.; Puolmak arbores procerae et frondosae: Th. Fries Resa p. 26; e magis quam 20 locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 413—414, quem l. inspicias; e 6 locis enum.: Arrh. Ant., vide etiam Th.

¹⁾ Köppen Verbr. I p. 384 förmodar, att uppg. afser 12 dm, hvilket är mest sannolikt; i originalet står emellertid 12 m, men detta beror måhända på skrif- eller tryckfel.

Fries Resa p. 59, Th. Fries 1864 p. 47, Blytt p. 1134 etc. — [**L. ent.** ubiquæ ad radices montium: Grape p. 104; reg. subalp. et silv. p: Læst.; p in ripis amnium fertilibus reg. subalpinae, ad Poroeno non visa nisi ad Suukoski et in monte schisto [»skifferberg»] supra Pahtasaari, in reg. alp. rr ad Angeloddi (S 669): Lindén Bidr., cfr Lindén in Medd. XVIII p. 243 et in Bot. Centralbl. XXI p. 220, vide etiam infra.]

Lapp. ross. p: Fellm. Ind.; per totam Lapp. orientalem usque in summum septentrionem p: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 561; fq in reg. silv., etiam st fq in reg. alp., in declivibus montium alpinorum usque ad cacumina: Lindén Ant., cfr Lindén Beitr. p. 15; Harlofka frutices florentes: Broth. Reseb., vide etiam Broth. Wand. p. 8, Knabe Pfl. p. 280, Kudrawtsow p. 237, 238, 261, Köppen Verbr. I p. 385, Kihlm. & Palm. p. 5, Kihlm. Ber. p. 16, Tann. Nautsj. p. 10 et infra.

Utöfver de uppgifter, som ingå i det ofvan anförda, må ännu följande tilläggas: Spridd i största delen af landet, men bildar blott undantagsvis smärre bestånd: Caj. Atl. p. 12. — »Die erste Baumart auf den Felsen draussen im Meere . . . [wo sie] eine Höhe von 2 dm bis 2 m, sehr selten bis zu 4 m [**Nyl.** Tvärminne] E Issekär [erreicht]: Häyr. Landv. p. 88, där ett exemplar på hafsklipporna afbildas å Taf. 15. — Angående kampen mellan tall och rönn se Häyrén i Medd. XXXIII p. 9–11. — **Nyl.** Är det längst ut till hafs gående trädslaget i Ekenäs skärgård: Häyr. Ber. och Geogr. F. T. 1900 p. 225, se äfven här ofvan. — **Ka.** och **Kl.** Om rönnens förekomst härstädes tillägges: På ängsbackar, bäckbranter o. s. v. samt ingår som en mer eller mindre väsentlig beståndsdel i alla skogar, merendels då under buskform. På de steniga och bergiga holmarna i Ladoga utanför Rami anträffas endast lågväxta buskar: Lindén. — **Oa.** Bildar jämte andra löfträd skogar inuti landet, närmast kusten och i skärgården, men bildar icke egna bestånd: Laur. Växtf. p. 8 (i sammandrag). — I **Lk.** omnämnes en ensam rönn på toppen af Pyhänturi (Nat-tastunturi) [höjden 507 m]: E. T. Nyholm i Forstf. Medd. XIX p. 334, jfr Hult Lappm. p. 154. — [**L. ent.** Rönnen uppträder i spridda 1–2 m höga buskar längs stränderna af Lätäseno. Vid Poroeno är den sällsynt, men anträffades ännu i fjällregionen. En 1 m hög buske på Angeloddiss syd-sluttning var 669 m öfver hafvet: Lindén Bidr. i inl.] — Lapp. ross. »Gleich dem Wachholder geht sie in ihrer verkrüppelten, vom Schnee geschützten Form ebenso weit über die Baumgrenze hinaus wie die Birke, z. B. auf Lujauri urt und Hibinä, bei Katschkofka, Orloff und Triostrow»: Kihlm. Pfl. p. 75; [Lujauri urt] »südl. Abhang 396 m, die Eberesche mannshoch»: l. c. p. 173; »Thal des Suluj-Baches» [nahe Siejtjavr] 338

m: l. c. p. 174; »Njintsch-ürt 336 m, die Eberesche mannshoch»: l. c. p. 175; »399 m die Eberesche 1,5—4 dm hoch»: l. c. p. 176. Se äfven längre fram. — Lindén tillägger: Anträffas mest såsom större buske, stundom såsom ett] 3—4 m högt, rakstamigt mindre träd (på skuggiga ställen) längs å- och sjöstränder, på bergssluttningar och i bäckdalar: Lindén Ant.

Som fossil uppräknas arten endast från tvenne ställen af G. And. p. 124, jfr Herlin p. 161 och Herl. Växtp. I p. 13, men har senare blifvit funnen flerstädes, se Lindb. torff. p. 13 o. 15, Lindb. Subf. p. 73, Lindb. torfm. I p. 34, Lindb. Bot. p. 259, Lindb. Phyt. p. 181, 185 och 191 äfven som Lindb. subfoss. in Atlas p. 58, hvarföre det ej torde vara skäl att uppräknas de speciella fyndorterna. — »Rönnen är sannolikt ett af Finlands äldsta träd»: G. And. p. 124.

Äfven som odlad förekommer rönnen i nästan hela området. Härom nämnes: Ett af allmogens favoriträd: Elfv. Ant. p. 77; se därjämte l. c. p. 34 och följ. äfvensom i afseende å särskilda trakter Stenr. p. 16, [Meinsh. p. 109,] A. L. Backm. Fl. etc. — Formerna »fructu luteo och »fructu dulci» ... trifvas ganska bra [i Botaniska trädgården i Helsingfors]: Elfv. Vedv. p. 34.

I södra delen af landet är rönnen i allmänhet ett medelstort träd. Dess höjd uppgifves till 4—10 m: Mela Kasv. V. Någon gång stiger höjden ända till 20 m: Alc. III. — **Ta.** »Suuri pihlaja kasvaa Teiskon pitäjän Saarialhden kylän Hakolan talon läheisyydessä. Puu, joka on kahdeksanhaarainen, on tyvestä ympäri mitaten 2 m 40 cm»: Turun Lehti 1912 N:o 71. — Från Kangasala Norrmorks [»Noormarkun»] trädgård omnämnes en rönn, som 0,3 m öfver marken är 320 cm i omkrets, trädet anses vara 50 år gammalt: Aamulehti 1898 N:o 100 i förkortad öfversättning. »Suurimpia Suomessa tavattuja pihlajia lienee eräs puu, joka kasvaa Katajiston kartanolla lähellä Hämeenlinnaa ja jonka runko on läpimitaten 52 cm sekä 15,5 m korkea»: Kair. p. 835 med fotografi. — **Oa.** »J. E. Pertun metsässä Ylistarossa 10,7 m [»6 syltä»] pitkä ja tuskin 3 cm paksu tyvestä läpimitaten»: Turun Lehti 1911 N:o 83. — Se äfven ofvan under **K1**.

Mot norden aftager rönnen i storlek. Redan från **Ob.** nämnes: Uppträder i närheten af odlingar samt i skärgården i trädform: Keckm.; vanl. i buskform: l. c. p. 11. — **Lk.** »Blir sällan trädartad (Tankajoki), i björkregionen blott i lundarne manshög, i fjällregionen några dm»: Hult Lappm. [p. 165], jfr l. c. p. 114 och 157, se äfven Blom Bidr. här ofvan. — **Li.** I lundar i björkregionen ganska allmänt, men enstaka, nående i nedre delen af björkregionen 3—4,5 meters höjd: Hult Lappm. p. 125; lund vid Tuarpumoavi 4,5 m långa, spensliga stammar, sparsamt fruktbärande, enstaka: l. c. p. 128. Se äfven Kihlm. Ant. etc. i texten och särskildt Norm. Fl. Spec. p. 413—414. — Från Lapp. ross. föreligga flere uppgifter i Kihlm. Pfl., hvaraf här må anföras: »Von ähnlichem Bau als die Birke. So erreicht die Eberesche in den Wäldern bei Siejtjavr eine Höhe von 5—6 m, aber unter den lichten Birkenbeständen an den Ufern von Lujavr ist sie nicht mehr als 10—12 dm hoch und ähnlich verhält sie sich z. B.

bei Kolmjavr und Akmana»: l. c. p. 75. Lujauri urt »Östl. Abhang 312 m: Eberesche 2—3 dm hoch; 511 m: eine 4 dm hohe Eberesche»: l. c. p. 172. Enligt tabellerna sida 227—228 äro de största uppmätta exemplaren 4 och 3,5 m med en angifven ålder af resp. 49 och 43 år; f. ö. får jag hänvisa till originaluppg. i tabellerna och de ofvan (s. 20—21) anförda uppg.

I fråga om de **former** af rönnen, som förekomma i vårt land, har jag antecknat följ.:

Var. *alandica* f. *levissima* **A1.** rr: Bergstr.; Kastelholms ruiner: Bergstr. Beskr., jfr Trautv. Incr. p. 284, där *S. alandica* upptages »Insulae alandicae maris balticae» och Nym. Suppl. p. 118. Emellertid öfverensstämma Bergstrands egna exemplar i H. M. F. ej fullt med hans beskrifning, i det att de äro något håriga och således ej någon »f. *levissima*», ehuru bladen äro tunna och dubbelsågade. Enligt uppg. af G. v. Essen fauns på det anförda stället blott ett enda träd af detta slag. Angående denna form nämner släktets monograf: »Es ist wahrscheinlich, dass alle Exemplaren von *alandica* nur Sämlinge der gewöhnlichen *S. aucuparia* sind»: Hedl. p. 47.

En form med hvita blad omnämnas af Thesleff från **Ka.** Viborg nära Liimatta: Medd. XXI p. 86, där formen beskrifves, jfr Mela Kasv. V.

Ok. [Kianta] »Suomulan pient. Kirkonkylässä kasvaa useamp. puita, joiden lehdet ja vuosikasvaimet ovat tavallista karvaisempia»: Kyyhk.

Att arten i **Ob.** [Kemi] Tiuras grund varierar betydligt i afseende å bladens hårlighet och bladkantens form, framhålles af Keckm.

Var. *alpina* [Blytt] **Li.** Bugönæs [»Bugones»] »i en liden dal nær Bugonesfjeldene 0,8 m hoi»: Norm. Fl. Spec. p. 413. Sannolikt afses härmed samma form, som längre fram kallas * *glabrata* (Wimm.) Hedl., jfr Hedl. p. 45.

Slutligen må med hänvisande till originaluppsatsen ännu omnämnas, att Brenner i (Prot. 6, X, 1906) Medd. XXXIII p. 5—6 beskrifver ett antal former af *S. aucuparia*, se äfven Brenn. Bidr. p. 18. Framhållas bör i sammanhang härmed, att Brenner inlämnat till H. M. F. närmare 40 exemplar såsom representanter för de olika formerna.

Det synes visserligen sannolikt, att en del uppgifter från den nordligaste delen af flora-området afser den senare särskilda * *glabrata* (Wimm.) Hedl., men huru härmed förhåller sig, kan f. n. icke med bestämdhet sägas. Af äldre exemplar är emellertid ett från Lt. Kola: Karsten! det enda, som säkert tillhör sistnämnda form. Typiska exemplar af hufvudformen föreligga t. ex. från **L. ent.** Kelottijärvi: Malmberg!; dessutom föras äfven exemplar från **Lk.**, **Li.**, **Lim.**, **Lv.** och **Lp.** till densamma.

Sorbus aucuparia * glabrata (Wimm.) Hedl.

In Lapponia superiore occurrit. Quod his annis distincta est, distributio non satis est explorata.

In Lapponia rossica: Hedl. p. 45, cfr Bot. Not. 1901 p. 286 et vide Mela Kasv. V.

Lk. in australi parte par. Enontekiäinen in valle rivuli ad infimum montem Ounastunturit: Montell!, cfr Mont. kärlv. p. 155. — **Li.** vide sub *S. aucuparia* var. *alpina* p. 22. — [**L. ent.** fq in **L. ent.**: Mont. kärlv. p. 155, spec. lecta in ripa praerupta [»strandbrant»] inter Vuopio et Kalkki! et Enontekiäinen Hætta in clivo ad pagum!]

Lim. in alpe Hibirä [»Umptek»] Kietschepachk versus Umpjaur ad terminum silvae: Kihlman!, cfr Liro Ured. p. 402. — **Lv.** in colle sabuloso ad lac. Gusosero c. 15 km ad occidentem versus e Sosnovets, c. 2 m alta: Kihlman!, cfr Liro Ured. p. 402. — **Lt.** Kola: P. A. Karsten!, spec. determ. Kihlman.

Hedlund uppfattar växten såsom en särskild art; jag har emellertid i anslutning till Mela Kasv. V upptagit densamma såsom underart.

Karstens exemplar är insamladt 1861. *S. * glabrata* särskildes i Skandinavien 1901, och åtminstone exemplaret från Lim. bestämdes af Kihlman 1903. Tilläggas bör, att Montells exemplar äro bestämda af Lindberg; de från Lapp. ross. af Kihlman.

S. glabrata anföres från Lm.?: Mela Kasv. V. Någon specialuppg. är mig icke bekant, men förekomsten är högst sannolik. Detta gäller äfven **Li.** (se härom ofvan s. 22).

Sorbus aucuparia * Meinichii Lindeb.

Specimina nomine S. * Meinichii collecta partim ad S. aucupariam X fennicam, partim ad S. aucupariam pertinent.

Uppgifves vara funnen på **A1.** Föglö Juddö: Arrhenius i (Prot. 18, X, 1879) Medd. VI p. 231 och 232, jfr Köppen Verbr. I p. 667. Enligt ett senare skriftligt meddelande af Arrhenius (Juli 1883) äro emellertid dessa exemplar endast bredbladiga, sterila stamskott af *S. aucuparia*, troligen abnorma till följd af afbetning. Detsamma är enl. honom fallet med *S. hybrido-aucuparia*, som anföres från **A1.** rr: Bergstr., jfr l. c. p. 7 och Trautv. Incr. p. 284; r [Hammarland] Skarpnätö, [Jomala] Ramsholmen!: Bergstr. Beskr., jfr äfven Herb. Mus. Fenn. p. 46 not. En likartad form finnes äfven i H. M. F. af Brenner från **Ny1.** Hogland, allt enl. Arrh. Tilläggas må, att bland synonymen till *S. Meinichii* Lindeb. upptages *S. hybrido-aucuparia* Bergstr., och att denna art anföres från Åland: Hedl. p. 49, där den dock ingår utan nummer. I tillägget l. c. p. 139 finnas inga uppgifter från Finland.

Exemplar från [**A1.** Föglö] Degerby tillhöra åter enl. Arrh. tydligt en hybrid emellan *S. aucuparia* och *S. fennica*, hvilken väl högst sannolikt,

om ock ej fullt säkert, är identisk med Lindebergs *S. Meinichii*, hvarföre han anser hybridnamnet böra föredragas, jfr äfven S. Murbeck i Bot. Not. 1885 p. 65—67. Lindberg skriver ännu senare: Såväl norska som svenska exemplar af *S. Meinichii* äro alldeles identiska med de finska exemplaren. *S. Meinichii* måste anses synonym med *S. aucuparia* $\times$ *fennica*: Lindb. comm. — Se f. ö. under *S. aucuparia* $\times$ *fennica*.

Sorbus aucuparia $\times$ fennica.

In Alandia rarissime occurrit.

Alandia: Mela Kasv. III ¹⁾, vide etiam Hjelt Utbr. p. 152 [19].

A1. [Föglö] Degerby duae arbores 1,_s—2,₁ m [»6—8 fot»]: Arrhenius! in (Diar. 1, X, 1881) Medd. IX p. 123—124 et Bot. Not. 1881 p. 168, cum primum rite distincta est, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. XII, Medd. XXIV p. 6 et Bot. Not. 1898 p. 63; Sund Mångsteckta 1897: Palmgr.!, cfr Medd. XXIV p. 16 et vide infra; Föglö Stentorpa: Hufvudstadsbladet 1904 N:o 169 p. 12 ¹⁾; Geta Dånö ad casam ducis navium maioris natu [»äldre lotsens stuga»]: Lindberg!, cfr Medd. XXXIII p. 6; Eckerö Storby: Liro Ured. p. 402; Geta Äppelö: V. Pesola!; Finström Emnäs arbor grandis 1913: Ol. Meurman comm.

Vide ceterum sub * *Meinichii*.

A1. Arrhenius' exemplar äro insamlade »in alneto»; de betecknas såsom f. *subfennica*. Ett tredje exemplar från Föglö Degerby bergsknall vid lotsåldermannens bostad är insamladt af H. Federley!; samma träd som växte ett par km från de föregående, anträffades 1897 af Arrhenius (se längre fram). Palmgrens exemplar är från Sund Mångsteckta Storholmen, jfr Liro Ured. p. 402; trädet omkr. 2 ¹/₂ m.; exemplaret bestämdt af Arrhenius.

Släktets monograf nämner: *S. Meinichii* liknande former, som förekomma i enstaka individ på Åland . . . torde möjligen vara bastarder: Hedlund i Bot. Not. 1907 p. 53.

Ett 3,2 m högt träd, planteradt 1900 [i Botaniska trädgården i Helsingfors], sätter sparsamt frukt: Elfv. Vedv. p. 34 ¹⁾.

Senare skriver Arrhenius: »Vid eller i närheten af Degerby har jag funnit i allt fem träd, däraf åtminstone ett fertilt. De först anträffade två träden bland alarna utanför fru Liewendals gård ha längesen skattat åt förgängelsen. Då jag åter besökte platsen 1897, var hela området af-

¹⁾ Nomine *S. * Meinichii* Lindeb.

rödjadt och hvarje spår af de sällsynta träden utplånadt. — Exemplaret vid lotsålderman Holmströms stuga var, så vidt jag nu kan erinra mig, ett mer än manshögt träd med rätt yfvig, rikt blommande krona. På senhösten samma år, som fyndet gjordes, erhöll jag genom med. kand. Per Jansons intresserade bemedling några liter [»några kvarter»] mogna frukter från detta träd. Några af dessa frukter liknade mest rönnbär, andra voro fullkomligt lika frukterna af *S. fennica*, men det stora flertalet intog med hänsyn till storlek, form och smak en midtställning mellan bägge stamarterna»: Arrh. febr. 1914.

Förutom de vildt växande arterna af släktet *Sorbus* uppräknas i Elfv. Vedv. p. 34—35 icke mindre än 17 odlade arter eller hybrider af detta släkte. I fråga om dessa liksom ock i fråga om ett par utländska släkten, som stå mer eller mindre nära de nu anförda och äfven omnämnas l. c. p. 35—36, hänvisar jag till originaluppsatsen.

Crataegus oxyacantha L.

E multis locis imprimis ex Alandia indicatur, sed verisimile est hanc speciem cum Cr. monogynea et Cr. calycina commixtam esse et in Fennia omnino non inveniri nisi cultam.

Till.; Kalm; »vild här i skärgården på somliga ställen; dock är den mer sällsynt än Ask. På fasta landet har jag ej funnit den vild växande . . . plantor dem jag tagit på Runsala ö, där de växa vildt»: Kalm Rön p. 30; »är af de sällsyntare trädslagen, som växa i vår skärgård . . . den finnes dock vild på ett och annat ställe i Nagn skärgård»: Gadd. Plant. VIII p. 6, jfr Gadd Rön III p. 9; »in dumetis orarum maritimarum p»: Prytz; »in pratis et nemoribus Alandiae, insularum Sinus fennici et provinciarum ad sinum eundem iacentium, in insulisque Sinus bottnici ad Björneborg usque. Birkkala»: Wirz. pl. off.¹⁾, jfr Led. II p. 89 äfvensom Trautv. II p. 31; (norra el.) östra Finl.: Fries¹⁾; »adest in Alandia»: Nym. Consp. p. 243. Skogsbackar r SV: Brenn. Flor., där äfven var. *laciniata* Wallr. upptages. Se dessutom flere äldre floror etc. bl. a. Wied. & W. p. 260 och Schüb. p. 350 [aftryckt längre fram p. 26], hvilken sistnämnde förenar denna art med *Cr. monogynea*.

A1. p: Bergstr., jfr l. c. p. 5; st fq: Bergstr. Beskr.; var. *laciniata* (p) på ängar i mellersta skärgården [»Cm: Pp.»]: Bergstr.; Gripö: Bergstr. Beskr.; Hammarland Strömma etc.: Hult ann., jfr äfven Herb. Mus. Fenn. [ed. I]. — **Ab.** r Runsala: Zett. & Br.¹⁾; »circa Aboam»: Rupr. Diatr. p. 24, jfr äfven Berg Verbr. p. 136 och Moberg Nat. p. 149. — **Sat.** Raumo: O. Hjelt M. S.¹⁾ — **Oa.** Närpes: Nordl. p. 18¹⁾.

¹⁾ Se längre fram.

I sammanhang härmed må anföras en uppgift från senaste tid: Hagtornsbusken [förekommer] ymnigt å Pyhämaa Rihtniemi: A. M. Tallgren i Turistf. i Finland Arsbok 1908 p. 19. Denna lokal är den i vårt land nordligaste hittills kända fyndort, där hagtornen förekommer verkligt vild, men det framgår ej, huruvida uppg. afser *Cr. calycina*, hvilket är mera sannolikt, eller *Cr. monogyna*.

Enligt Kihlm. Ber. hör det exemplar [från Geta: N. Lund!], som före 1870-talet funnits i samlingen under namn af *Cr. oxyacantha* (jfr förra upplagan af Herb. Mus. Fenn. äfvensom Byteskataloger, Desideratkat. m. m.), till *Cr. monogyna*, den enda *Crataegus*-art, som Kihlman såg på Åland. [*Cr. calycina*, som är allmännare, var då ännu ej särskild]. I detta sammanhang bör nämnas, att Blytt p. 1136 upptager endast *Cr. monogyna* från Norge och för exemplaret af *Cr. oxyacantha* i H. N. till *Cr. monogyna*, jfr äfven Morettis åsikt hos Wied. & W. p. 260.

Köppen åter för all i Finland förekommande *Crataegus* till *Cr. oxyacantha* var. *kyrtostyla* Fingerh.: Köppen Verbr. I p. 371 och 372. Denna åsikt torde emellertid kunna anses fullt vederlagd genom Lindmans m. fl. undersökningar.

De ofvan anförda uppgifterna torde således ej hafva afseende på *Cr. oxyacantha*. Flertalet af dem hänföra sig till *Cr. calycina*, en mindre del till *Cr. monogyna*. Oafsedt detta är slutet af Wirzéns uppgift oriktigt, medan Fries' uppgift måste bero på ett skrif- eller tryckfel. Arrhenius och Holm. förneka, att hagtornen växer vild på Runsala; jfr dock Kalm Rön. Uppg. från Raumo afser sannolikt Pyhämaa Rihtniemi, som ligger tämligen nära Raumo. Nordlunds uppgift afser antagligen odlade exemplar, såvida den icke är fullständigt oriktig. Anmärkningsvärdt är, att Bode p. 67 upptager ön Ösel såsom den längst åt nordväst belägna fyndorten för hagtornen i Ryssland.

Angående *Cr. oxyacantha* nämnes senare: »Haec species, ut nunc constat, in ins. Åland deest, sequens [*Cr. monogyna*] pro hac ibi indicata erat»: Nym. Suppl. p. 119. Enl. Lindmans undersökningar afser detta uttalande hufvudsakligen *Cr. calycina*.

Som **odlad** trifves *Cr. oxyacantha* i södra delen af landet, se Liro Ured. p. 408, där några fyndorter uppräknas; jfr äfven Mela Kasv. V etc. »Hinc inde colitur, sponte autem crescens nondum observata»: Herb. Mus. Fenn. II p. 138. Däremot går arten ej i Uleåborg (stadsträdgårdsmästaren Bergström): Elfv. Ant. p. 77. Några äldre uppg. hafva antagligen afseende på *Cr. monogyna*. Till dessa räknar jag följ.:

»Bei Wasa in Finland (63°) halten ältere Exemplare sich recht gut, während jüngere im Winter oft Schaden leiden. In Finland ist der Weissdorn wild wachsend bei Björneborg (61 1/2°) . . . : Schüb. p. 350. — **O b.** viljelty planeilla [»W. Pl.]: Leiv. — Däremot tilltror jag mig ej att afgöra, huru det förhåller sig med uppg.: »De dubbelblommiga varieteterna

. . . blifva tämligen härdiga, då de ympas på grundstam af *Cr. sanguinea* eller *coccinea*: G. Niklander i Forstf. Prot. 1891 p. 219.

I detta sammanhang må ännu framhållas, att ett odladt exemplar från Nyl. Helsingfors Brunnsparken 1877: Sælan! år 1904 granskats af C. Lindman, som godkänt bestämningen, jfr Medd. XXXI p. 9.

Crataegus monogyna Jacq.

In Alandia, quantum scimus, raro, in reliqua Fennia maxime austro-occidentali rarissime occurrit. In Fennia australi colitur et rarissime disseminatur.

Eur. omn. exc. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 244; Aland. (Fenn. mer.-occ.): Nym. Suppl. p. 119, vide etiam Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 52.

A1. Eckerö Björnhufvud in prato frutex unicus grandis: Lindberg!, spec. determ. C. Lindman, cfr Medd. XXXI p. 7; Hammarland Äppelö Västerhagarna: L. Strandberg!, spec. determ. Lindberg, cfr Medd. XXXIII p. 133; spec. alterum ex eodem loco leg. Lindberg!; Jomala Ramsholmen: Lindberg!, cfr Medd. XXXIII p. 6, Liro Ured. p. 408 et Palmgr. Hipp. p. 41 et 65, vide ceterum infra. — **Ab.** Korpo Svartholmen Vandroock prope fines par. Nagu 1905 nonnulli frutices certe spontanei: A. L. Backman comm. et Medd. XXXIV p. 124, vide ceterum infra.

Under *Cr. oxyacantha* har jag framhållit, att från år 1878 den i Finland förekommande hagtornsformen ansågs uteslutande tillhöra *Cr. monogyna*. Denna uppfattning var gällande till 6, X, 1904, då Lindberg påvisade, att *Cr. calycina* hos oss är allmännare än *Cr. monogyna*. Det finnes därför rätt många uppgifter under namn af *Cr. monogyna*, hvilka högst sannolikt afse *Cr. calycina*. — **A1.** Geta Bolstaholm, Lemland Flaka-holmen, Föglö Gripö: Alc. III; ett par af dessa fyndorter anföras äfven Lindr. Lisät. p. 12–13, den förstnämnda äfven Liro Ured. p. 408; Lemland: Lindr. Bidr. p. 18 o. 22, men alla de ifrågavarande exemplaren höra till *Cr. calycina*; [Sund] Ett träd . . . mellan Sunds prästgård och Kastelholms ruiner. Medelformer mellan *Cr. oxyacantha* och *Cr. monogyna* hafva rikligen anträffats: Prim. p. 67, där formerna beskrifvas; Geta: Popp. p. 25; Hammarland Strömma och Sund Brännbolstad (A. Kajava & Lindroth): Lindr. Lisät. p. 13 och Liro Ured. p. 408; ehuru *Cr. calycina* upptages särskildt i det sistnämnda arbetet, håller jag dock före, att uppg. behöfva bekräftas; r Kumlinge Ingersholm sparsam: Bergr., jfr l. c. p. 19 och 44

äfvensom Medd. XX p. 37 och Hjelt Utbr. p. 167 [34]; förekomsten af *Cr. calycina* är mera sannolik. Flere uppg. i manuskript anser jag mig kunna förbigå; anmärkas bör dock, att arten på Geta Dånö uppgifvits nå en höjd af 4,75 m [»8 aln»]: Ch. E. Boldt. — **Ab.** Korpo (Olsson): Lindr. Lisät. p. 12 och Liro Ured. p. 408; om denna uppg. gäller i hufvudsak detsamma som om Olssons öfriga uppg. Olssons uppg. i Medd. XIX p. 64 förbigås här. — Korpoström: G. O. Timgren litt., jfr Hjelt Utbr. p. 167 [34]; då A. L. Backman funnit *Cr. monogyna* i Korpo, är förekomsten af detsamma på den angifna lokalen sannolik.

Ab. Karislojo Passi ett exemplar, som beskrifves: E. Sundvik! i Medd. XXIV p. 11 o. 12, där närmare uppg. lämnas med tillägget: »Jag antager, att frön utplanterats af fåglar, ty all sannolikhet utesluter plantering af växten genom människohand». På etiketten har professor Lindman gjort följ. anteckning: »Probabil. *Crat. monogyna* Jacq., innovatio foliis profundius pinnatifidis», jfr Medd. XXXI p. 7.

Som odlad är *Cr. monogyna* mer hårdig än *Cr. oxyacantha*: Alc. III; den uppgifves vara hårdig äfven i **Kl.** Sortavala, 1 m hög (Kihlman): Elfv. Ant. p. 77. [En möjlighet är ju, att dessa uppg. kunde afse *Cr. calycina*.] Af *Cr. monogyna* föreligga från **Nyl.** Helsingfors Sumparn: Sælan!, odlade exemplar, hvilka granskats af Lindman, som godkänt bestämningen, jfr Medd. XXXI p. 7. *Cr. monogyna* är odlad på flere ställen vid Helsingfors, ss. gamla begravningsplatsen, Lappviksudden, Ulrikasborg, Sumparn, Degerö: Sæl. ann. Se äfven Elfv. Vedv. p. 32 och under *Cr. coccinea* (längre fram sida 29).

Crataegus monogyna f. laciniata (Stev.).

Per errorem apud nos indicata est.

På det exemplar från **Al.** Lemland Flaka in luco: Arrhenius & Kihlman!, hvilket legat till grund för uppg. i Herb. Mus. Fenn. II p. 75, jfr Mela Kasv. II–IV, har Lindman 1904 tecknat: »Probabil. *Crat. calycina* Peterm. (specim. iuvenile, sterile et apicum)», jfr Medd. XXXI p. 8. Några andra uppgifter angående *Cr. monogyna* f. *laciniata* äro mig icke bekanta. I Lindb. Enum. kallas formen *Cr. monogyna* f. *pinnatifida* Hartm.

Angående *Cr. oxyacantha* var. *laciniata* Wallr. se under nämnda art (Brenn. Flor., Bergstr. och Bergstr. Beskr.).

Crataegus calycina Peterm.

In maxima parte Alandiae satis frequenter inveniri videtur. Nondum exploratum est, an in reliqua Fennia maxime austro-occidentali rarissime sponte occurrat.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXXI p. 7–9, cfr Mela Kasv. V, Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 52.

A1. Multa spec. in H. M. F., vide Lindberg l. c. et infra.
 — **Ab.** vide sub *Cr. oxyacantha* et infra. Vide etiam sub *Cr. monogyna*.

Sedan C. Lindman i Bot. Not. 1904 p. 135—137 utredt förekomsten af *Cr. calycina* Peterm. i Skandinavien äfvensom senare bestämt exemplaren i H. M. F., påpekade Lindberg i (Prot. 6, X, 1904) Medd. XXXI p. 7—9, att denna art »synes vara den vanliga åländska». Senare skriver Lindberg: »Måste numera anse den som en god art. I Estland såg jag äfven bägge arterna tillsammans, och voro de alltid lätta att skilja och fullständigt lika våra former på Åland»: Lindb. comm.

A1. Då arten synes vara ganska allmän på Åland, (se Hjelt Utbr. p. 166 [33] under *Cr. monogyna*) och flertalet exemplar äro uppräknade af Lindberg l. c., som på samma ställe också redogör för Lindmans bestämningar, anser jag det vara nog att här hänvisa till nämnda protokoll. Emellertid bör det framhållas, att *Cr. calycina*, förutom de där uppräknade nio exemplaren, yttermera blifvit inlämnad till H. M. F. från åtminstone sex fyndorter, hvilka exemplar blifvit bestämda och till stor del insamlade af Lindberg, jfr bl. a. Medd. XXXIII p. 6 och 133. (Uppg. Medd. XXXI p. 4 hänför sig till tidigare omnämnda exemplar). Ett par uppg. ingå äfven i Liro Ured. p. 408. — Sannolikt hänföra sig till *Cr. calycina* de uppg. angående *Cr. monogyna*, hvilka ingå hos Bergr. (se ofvan p. 27 äfvensom uppg. Sottunga Kyrklandet r: Arrh.; dessa visa, att arten i östra delen af **A1.** synes vara sällsynt. — **Ab.** Piikkis Raadelma tvenne stora, gamla buskar nära gården på backe i omgifvande åkrar: Lindberg! Härom nämnes: Troligen sedan gammalt odlad eller utkommen från odling: Lindberg i Medd. XXXI p. 8, där äfven Lindmans bestämning relateras.

F. subpinnata Lindb. föreligger från **A1.** Hammarland Äppelö Västerhagarna: Lindberg! I Medd. XXXI p. 8—9 beskrifves från **A1.** Eckerö Skeppvik: Lindb. herb. en form, som Lindman betecknar såsom »An *Cr. kystostyla*». [L. c. kallas den genom tryckfel *Cr. kystostyla*]. Angående denna får jag hänvisa till beskrifningen l. c.

Crataegus coccinea L.

Saepe colitur et rarissime disseminatur.

»I **Ka.** Virolahti påträffades af mig i augusti 1895 i en lund vid Virojoki by en ensam steril buske af *Cr. coccinea* enligt all sannolikhet tillfälligt växande därstädes, ehuru den icke var odlad i närheten. Likaså fann jag i juli 1910 en dylik ensam, steril buske, växande på ett stenigt ställe å en äng under Kapellansgården i **Sa.** Lappvesi i närheten af Willmanstrand. Dess sterilitet härledde sig troligen däraf, att busken vid höbergningen stympats af lien»: Sæl. ann. Enl. benäget meddelande ansåg Sælan tidigare, att exemplaren tillhörde *Cr. monogyna*, som odlas i Willmanstrand, men håller numera för sannolikt, att de tillhöra *Cr. coccinea*.

Angående artens odling nämnes: Går ej i Inari; triffes likasom föregående [*Cr. sanguinea*] i Uleåborg: Elfv. Ant. p. 77. Senare uppräknas den bland arter, som gå ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34 (bland träd). *Cr. coccinea* uppgifves i **A b.** Pojo uppnå en diameter af 5,7 cm (Prot. 4, XII, 1886): Bot. Not. 1887 p. 42. Användes mycket såsom häckväxt t. ex. i Botaniska trädgården mot Kajsaniemi: Lindb. comm., jfr Elfv. Vedv. p. 31, där enl. Elfv. uppgifterna för *Cr. coccinea* och *Cr. sanguinea* blifvit omkastade. Se f. ö. om denna art Hjelt Utbr. p. 167 [34], flere florer, såsom Brenn. Flor., Alc. III, Mela Kasv. IV etc., äfvensom Kihlm. Beob. p. 33—34, Leiv. etc.

Hagtornsbuskar i **S b.** Maaninka hafva uppnått 3 m [»10 fots»] höjd: J. A. Andersson i Forstf. Prot. 1891 p. 222. *Crataegus* odl. i **O m.** Lappajärvi å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25. I fråga om dessa tvenne uppg. är jag osäker, huruvida de afse *Cr. coccinea* eller *Cr. sanguinea*.

Vidare odlas: *Cr. [coccinea *] mollis* (Scheele). **K b.** Värtsilä öfver 3 m. hög (Kihlman): Elfv. Ant. p. 77, jfr Mela Kasv. V; se äfven Elfv. Vedv. p. 32.

Cr. sanguinea Pall. Inari vackra häckar. Ganska mycket spridd i hela landet: Elfv. Ant. p. 77. I senare tid införd, ytterst hårdig, går ännu i Inari: Alc. IV; »joks. harv. vilj.»: Mela Kasv. V. — **Li.** Toivoniemi införd 1882: Nordling p. 307 under namn af hagtorn. Jfr äfven Hjelt Utbr. p. 167 [34], Puut. 1900 p. 34 etc.

I Ulrikasborgsparken odlas yttermera ett par arter, t. ex. *Cr. tanacetifolia* Pers.: Sæl. ann.

I Elfv. Vedv. omnämnes, förutom de ofvan upptagna 4 arterna, yttermera 20 sedan gammalt kända arter, som kvarlefva, äfvensom 4, som dött. Af nyare amerikanska former uppräknas 26, hvaraf 6 dött: Elfv. Vedv. p. 31—32.

Amelanchier canadensis (L.) Med.¹⁾

In tota fere Fennia colitur et australi in parte interdum disseminatur.

Odl. i hela landet . . . och i sydl. (Virmo [= Mynämäki], Sakkola) förvildad: Alc. IV.

A b. [Mynämäki] »Yksinäinen matala pensas kasvaa kanervakan-kaalla 6 km Mynämäen kirkolta pohjoiseen [lähellä Härmäsuota], ei aivan kaukana maantieltä: Caj. Kasvist.! — **Nyl.** [Ingå] Barö Härliigudden ett lågväxt exemplar: W. Brenner i Medd. XXXVIII p. 72 under namn af *A. ovalis* [Bork.]. W. Brenner anmärker, att det väl är ganska sannolikt, att fåglar här tjänstgjort som fröspridare, ehuru det närmaste ställe, där *Amelanchier*-arter odlas, torde vara Fagervik på cirka 4 km:s afstånd, jfr äfven Klingst. Nyl. p. 87. — Kyrkslätt två buskar på tämligen långt af-

¹⁾ Ad *A. spicata* (Lam.) Decaisne saltem ad partem maximam spectare videtur.

stånd från hvarandra vid en gångstig mellan Fasa och Goddarsböle gårdar: Sæl. ann. och Sælan i Medd. XXXIII p. 105, där närmare uppg. lämnas. — **Ka.** Vehkalahti [»Vekkelaks»] vid Kvarnby å på ett afstånd af cirka en half km från Kvarnby gård flere blommande exemplar: R. Forsius i Medd. l. c. — **Ik.** Valkjärvi cirka 1 km från Veikkola gård två blommande buskar: Lindberg i Medd. l. c.†; vid exemplaret är antecknadt af Lindberg: »utkommen genom fåglar, flere yngre buskar».

»Viljelty ja toisinaan metsist. **Ab., Ik., Ob.**»: Mela Kasv. V. Någon uppg., att arten skulle förekomma förvildad i **Ob.**, känner jag ej, om den äfven sätter frukt i Uleåborg: Elfv. Ant. p. 77. Måhända föreligger något misstag.

Lindberg har 1913 meddelat, att de exemplar, som finnas i H. M. F. och inlämnats under namn af *A. canadensis* L. (eller *A. rotundifolia* Dum.-Cours.), tillhöra *A. spicata* (Lam.) Decaisne, hvarföre det är sannolikt, att flertalet uppgifter afse denna art: Lindb. comm., jfr Elfv. Vedv. p. 35.

Angående **odlingen** får jag främst hänvisa till Elfv. Ant. p. 77. Här må tilläggas att *Amelanchier canadensis* [»*A. botryapium* DC.»] senare uppräknas bland arter, hvilka trifvas ända till Torneå: Punt. 1900 p. 34, jfr f. ö. Brenn. Flor. m. fl. floror, äfvensom Schüb. p. 349, Elfv. Vedv. p. 35—36, Caj. Kasvist. och (Prot. 4, XII, 1886) Bot. Not. 1887 p. 42.

Äfven *A. rotundifolia* Dum.-Cours. odlas åtminstone i sydliga delen af landet: Alc. III. Arten omnämnes under namn af *A. vulgaris* [Mönch] såsom odlad **Ob.** Uleåborg: Leiv. och Leiv. Putk., men måhända hänför sig denna uppg. till *A. spicata*. Det bör nämligen märkas, att felbestämningar äro vanliga bland dessa former: Lindb. comm. Som odlad omnämnes *A. rotundifolia* f. ö. Brenn. Flor., Mela Kasv. etc. — I H. M. F. föreligger ett exemplar från **Ta.** Jokioinen »Kirkontarha»: S. Salmenlinna! Äfven detta exemplar tillhör enl. Lindberg *A. spicata* och är sannolikt odladt. — Ett par odlade arter omnämnas yttermera: Elfv. Vedv. p. 35—36.

Cotoneaster integerrimus Med.¹⁾

Ad oram australem (inprimis austr.-occidentalem) et in vicinitate eius passim—satis raro occurrit. Quae ex aliis territorii partibus nomine C. vulgaris lecta sunt specimina, omnia ad C. nigrum (aut ad C. uniflorum) pertinent.

¹⁾ I flertalet arbeten betecknas *Cotoneaster* såsom femininum. Enligt benägen uppgift af öfverläraren Hj. Appelqvist är namnet dock maskulinum. P. Ascherson, samtidens kanske främste botaniske auktoritet på detta område, säger också om *Cotoneaster*: »Richtiger männlich zu gebrauchen»: Synopsis VI 2 p. 3, Leipzig 1906.

Kalm; in collibus nemorosis (st fq): Prytz; Fenn: Nym. Consp. p. 244; Fenn. bor.-occ. et med. plur. deest: Nym. Suppl. p. 119; tantum in Finlandia austro-occidentali obvia, in Alandia haud infrequenter crescit, ceterum raro aut sat raro in vicinitate maris in Regione aboënsi et Nylandia occurrit, ad orientem versus usque ad insulam Hogland in Sinu Finlandensi lecta est [usque ad **Ka.** Lavansaari indicatur]. *C. niger* (Ehrh.) Wahlberg in Finlandia orientali, Karelia rossica et in Lapponia orientali usque ad summum septentrionem crescit: Schedae p. 84, vide etiam DC. Prodr. II p. 632, Led. II p. 92, Hult Vedv. p. 16, Hjelt Utbr. p. 165 [32], Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 52 et inprimis Kihlman in Medd. XXIV p. 112—114.

A1. p: Bergstr.; complur. loc. Bastö, Sund: Bergstr. Beskr.; Finström Bergö: Sæl. ann.; Sund Kastelholm, Geta Dånö et prope templum: Hult ann.; Jomala Lagneskar—Eckerö—Äppelö—Bastö: Tengstr.!; Geta ad stagnum Bolstaholm, Jomala Vargsunda, Hammarland Skarpnåtö: Arrh. & K., cfr Lindr. Bidr. p. 18; Föglö Juddö r: Arrh.; Eckerö Storby: Sæl. herb.; Mariehamn ad septentrionem versus a Klintens pauca spec.: Gadol.; Geta Ramsbolmen, Saltvik in vicinitate Qvarnbo: Ch. E. Boldt; Jomala in insula eiusdem nominis: Laur. Fört.!; Jomala in parte septentrionali insulae Möckelö: Palmgren!; Saltvik in montibus ad Kuggböle: Lindberg!; Lemland Idsholmen et Granö, Jomala Sviby: Florstr.; Jomala Espholm: Palmgr. Hipp. p. 161, cfr l. c. p. 44; st r Kumlinge Visings, in parte austro-occidentali insulae Kumlinge, Ingersholm: Bergr. — **Ab.** p: Zett. & Br.; st r Iniö Lökholm: Bergr.; Åbo: Hellström!, cfr Rupr. Diatr. p. 23; Åbo [»Turku»] Kähärinmäki in rupe praerupta: Linkola!; S:t Karins Ispois: E. Reuter et Sæl. herb.; Merimasku: P. A. Karsten!; Pargas st r: Arrh. Ann.; [Muurila] unicum spec. in luco inter Suoloppi et Ilola: Renv.; [Karislojo etc.] p: Sel.; in insula Lojo et Askola: Hels.; [in vicinitate lacus Lojo] st r: Ch. E. Boldt; Pitkäniemi prope templum par. Lojo: Lindb. comm.; Karislojo Karkali: Lindberg!; Karislojo Suurniemi: R. Krogerus!; Vihti r in silva Oravala: Printz, Tikkanen & Hult herb., Wecksell! et A. Heikel!; Vihti etiam in insula Irjala (Printz): af Hällstr.; Vihti r Oravala, in silva Ratila pone Oravalalampi, Irjalansaari

in gradibus montium [»bärgafsatser»] [vide supra], Torhoila Hurri in gradibus montium, Irjala ad molas: Flinck; Mietoiss r frutex solitarius in monte aprico meridiem versus a praedio Kiivuori: Caj. Kasvist., vide etiam Klingst. Nyl. p. 90. — **Nyl.** Nylandia in insulis: Tuneld p. 429; in taeniis Ekenäs Hästö, Espskär et Busö! prope Jusarö: Häyr. Ber., cfr Geogr. F. T. 1900 p. 228 et vide infra; [Ekenäs] in insula Tvärminne (!): E. H[äyrén] in Hufvudstadsbladet 1903 N:o 128 nomine Oxbär, cfr L. Y. 1904 p. 275 et Klingst. Nyl. p. 90; Ekenäs [Tvärminne] Krogen Storängsberget! in rupe aprica: Palmén in Pl. Finl. exs. N:o 273; Ingå Gammelbylandet! et Orslandet! contra Ramssundet: W. Brenner; Esbo Löfö, Helsinge Stansvik: Kihlm.; r in rupibus ad Balnearium (!), Degerö, Mjölö: W. Nyl., vide infra; Helsingfors: Nikl.!; Helsingfors ins. Degerö Stansvik Tulludden: Sæl. herb.; Borgå! p in maritimis ex. gr. Sandö, Tunnholmen, Pörtö: Sæl. Öfvers.; p in maritimis: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Strömfors!; Strömfors Reimars et insula Vyskön in maritimis: Sæl. ann.; Perno ad pharum Orregrund pauca spec.: Gadol.; Lovisa Bissö prope Löfö: E. Nyl. Ber.; [Hogland] in fissuris rupium orae septentr.-occidentalis: Schrenk p. 162, cfr etiam Led. II p. 292; [Hogland] r: Brenn., spec. e Pohjaskorkia!, cfr Brenn. Till. p. 39; Hogland r in summo monte Pohjakorkia: Sælan in Medd. XXV p. 76, vide etiam Kurki p. 147. — **Ka.** Lavansaari: Brenn.

Sat. in sacell. Luvia (K. Schantz!): Malmgr., cfr Häyr. Björneb. et vide infra.

Vide ceterum infra, sub *C. nigro* et *C. uniflora*.

Största delen af Finland och (norra el.) östra Lappland: Fries, se äfven Trautv. II p. 37 och Köppen Verbr. I p. 374–377. En del af dessa uppgifter afser *C. niger*, hvars utbredning tidigare var föga utredd. Uppg. hos Köppen åsyftar delvis äfven *C. uniflora*. Såsom vid *C. niger* närmare frambålles, var det först 1898, som Kihlman påvisade, att en stor del af de uppgifter, hvilka i vårt land gått under namnet *Cotonaster vulgaris* Lindl. och *C. integerrimus* Med., i själfva verket hänförde sig till *C. niger* Wahlb. Med anledning däraf har jag anført alla uppgifter från Kl., Kol., Kon., Kp., Kuus., Kk. och Lapp. ross. under sistnämnda art. Dessa provinser — någon uppg. från Kol. och Kp. förelåg dock ännu icke då — böra därföre utgå i Herb. Mus. Fenn. II p. 75 för *C. integerrimus* och anföras under *C. niger*. Såvidt mig är bekant, har hos oss namnet *C. vulgaris* Lindl. ända intill senaste tid användts i alldeles samma mening som *C.*

integerrimus Med.; jag har därför ej ansett nödigt att utreda, hvilketdera namnet, som i hvarje särskildt fall användts. I Mela Kasv. V fattas benämningen *C. vulgaris* kollektivt, men någon annan uppgift från vårt land, där detta kollektiva namn kommit till användning, har jag ej antecknat. — **Ab.** »Messuby (J. M. af Tengström sen.): Lindr. Bidr. p. 18. Messuby eller rättare Messukylä ligger i **Ta.**, men något annat ex. af J. M. af Tengström än det från Åbo, som föres till *C. niger*, känner jag ej; måhända föreligger här något misstag. — **Nyl.** Från Ekenäs-trakten meddelas följ. detaljupplysningar: Ekenäs Hästö p, Skedö två buskar, Kurö Pattsjär en buske, Alglo flere buskar nära norra stranden, Espskär några buskar, Busö ett tiotal buskar, Tvärminne-ön zool. stationen st cp på slutningen vid »Storängsberget»: Häyr., jfr Häyr. Landv. p. 164, 165 och 175. — Angående förekomsten i Helsingfors Brunnsparken skrifves: »På en afsats på stora berget med vallarna. Den enda busken fanns kvar åtminstone för ett par år sedan [detta skrefs 1909], kanske ännu»: Häyr., jfr Hufvudstadsbladet 1912 N:o 96 s. 7; Helsingfors Brunnsparken på batteriberget tre gamla buskar: Brenner i bref 1914; Hogland (Wainio): Lindr. Bidr. p. 18; sannolikt afses *C. niger*. — **Sat.** Kihlman betecknar exemplaret från Luvia såsom ett »Schulexemplar» och »als nicht zuverlässlich»: Medd. XXIV p. 113. För min del tror jag, att K. [von] Schantz, då han insamlade det samma, icke längre var skolelev; enär hans exemplar dessutom inlämnats till H. M. F. genom Malmgren, anser jag mig f. n. icke hafva skäl att betvifla dess tillförlitlighet. — Raumo: A. N. Nordblad i herb. lyc. n. Då det åsyftade exemplaret möjligen kunde varit odladt, fordrar uppgiften bekräftelse. — **Ta.** Hauho: Herk.; uppg. är mindre trolig.

Höjden hos *C. integerrimus* uppgifves i Mela Kasv. V vara 50–90 cm. I Medd. XXIV p. 112 säges: »Bei uns kaum über 9 cm hoher Strauch»; här föreligger säkerligen ett tryckfel, ehuru ett sådant icke finnes anmärkt bland rättelserna. — Sælan nämner: »Enligt mina mätningar har jag funnit den vara $\frac{1}{2}$ –1 m hög»: Sæl. ann. Odlad i Helsingfors Botaniska trädgård når busken en höjd af 1,3 m: Elfv. Vedv. p. 30.

Angående artens **odling** nämnes: Sällsynt odlad, nordligast i [**Om.**] Haapavesi och [**Ob.**] Uleåborg, på hvilka bägge ställen den blommat; exemplaren i Uleåborg hade stått öfver en vinter: Elfv. Ant. p. 77; senare uppräknas *C. vulgaris* bland arter, som gå ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34. Huruvida möjl. *C. niger* eller *C. * laxiflorus* afses, vågar jag ej afgöra. — »1 sept. 1900 påträffade jag odlade exemplar med mogna frukter i **Kb.** Nurmes köping»: Sæl. ann.

Cotoneaster niger Ehrh. Wahlb.

In Lapponia orientali compluribus locis occurrit, et quamvis rarius ad oram Maris albi, ad lacus Onega et La-

doga et in Kuusamo invenitur; denique rarissime in insula Sinus fennici Hogland lectus est.

»Fenn. bor.—or. (Kk.), Hogland ins. Sinus fenn. ex Wainio 1878» [vide infra]: Nym. Suppl. p. 119 ²⁾; vide etiam Lindb. Pfl. p. 14 ²⁾, Lindb. in Atlas p. 39 ²⁾, Hjelt in Atlas p. 52 ²⁾, et imprimis Kihlman in Medd. XXIV p. 109—112 ²⁾; Schedae p. 84 etc. vide sub *C. integerrimo*.

Ny1. Hogland [»Suursaari»]: Wainio! in (Diar. I, III, 1879) Medd. VI p. 217 ²⁾, cfr Brenn. Till. p. 35 et 39 ²⁾, Köppen Verbr. I p. 379 ²⁾ etc., et vide Medd. XXIV p. 27 ²⁾.

K1. circa Sortavala [»Serdopolim»] (Relander): Rupr. Diatr. p. 25 ¹⁾; st r ad Ladogam borealem et Onegam: Fl. Kar. ¹⁾, spec. e Valamo! nomine *Mespilus cotoneaster*, spec. e Valamo etiam leg. Malmberg! ¹⁾; Valamo »Heliga ön»: Lindb. comm.; Kirjavalaks Haukkajärvi: Chydenius! ¹⁾, cfr Lindr. Bidr. p. 18 ¹⁾; Impilaks Pullinvuori: Brotherus & Hjelt! ¹⁾; Impilaks Majatsaari: Palmgren! ²⁾; Impilaks Majatsalmi: Elsa Sillman! ²⁾; Sortavala Yhinlahti: Enw. hav. ¹⁾; prope Sortavala in fissuris montis Rausku, rupe calcarea, nonnulli frutices parvi circa 0,6—1,5 m altit.: O. Collin! ¹⁾, spec. e Rausku etiam leg. Hällström! ¹⁾ et S. Cantell! ²⁾; Sortavala Mäkisalo in declivibus montis Pekanvuori: V. Jääskeläinen in Häyr. herb. ¹⁾, vide etiam Knorring p. 26 ¹⁾. — Kol. Kallionkylä in rupe: Lindroth! ²⁾, cfr Cajander in Medd. XXV p. 27 ²⁾; Solomeno ad Petrosavodsk: Lindr. Bidr. p. 18 ¹⁾ et Liro Ured. p. 409 ²⁾.

Kon. (p) ad radices vel gradus rupium atque in saxosis, cp ad Mundjärvi, ubi alt. 2,4 m [»8 ped.»] attingit. In Saoneshje ad Schungu et promuntor. Asheb: Norrl. On. ¹⁾, vide etiam Günth. p. 38 ¹⁾ et infra; iustam fere viri altitudinem adaequans in insulis prope Kusaranda: Kihlman in Medd. XVIII p. 150 ¹⁾; Pijdstrow, Ivantschow et Hjedostrow ad Kusaranda, 2 m altus: Kihlm. nomine *Cotoneaster*; in insulis Kiishi et Sennoguba: Cajander in Medd. XXV p. 26 ²⁾, cfr Lindr. Bidr. p. 18 ¹⁾ et Liro

¹⁾ Nomine *C. vulgaris* Lindl. aut *C. integerrimus* Med.

²⁾ Nomine *C. vulgaris* (aut *C. integerrimus*) * *niger* Wahlb. aut *C. niger* Wahlb.

Ured. p. 409 ²⁾); Perttiniemi: Kullhem! ¹⁾), cfr Lindr. Bidr. p. 18 ¹⁾); Kendjärvi: Ivanitzky! ¹⁾); loco non edito leg. Simming! ¹⁾), vide etiam Fl. Kar. ¹⁾) et infra.

Kp. st pc in gradibus montis Nemetski Gusowa [haud procul a Kemi] in declivi praerupto australi: Bergr. Ant.! ¹⁾)

Kuus. r altius in rupibus ad Paanajärvi [Ruskeakallio, ut videtur]: Sahlb. Fört. in exordio ¹⁾), cfr Wainio Kasv. ¹⁾) et vide infra. — Kk. Koutajärvi: N. I. Fellman! ¹⁾), vide sub Lapp. ross., spec. determinavit Sælan, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 75; Knjasha: Fellm. Ind. ¹⁾), vide sub Lapp. ross.; Sonostrow, in promuntorio inter Knjasha et Kouta: Mela Pl. ¹⁾).

Lapp. ross. in insulis inter Knjasha [»Knäsäkuba»] et Kantalaks nec non iuxta Kantalaks cp, ad lacum Imandra ³⁾) st pc: Fellm. Ind. nomine *Mespilus cotoneaster*, cfr Zigra I p. 187 ¹⁾) [ubi Fellenberg] et Schüb. p. 349 ¹⁾); in collibus circa sinum Kantalaks p cp, de cetero etiam ad lacus Imandra ³⁾) et Koutajärvi atque iuxta pagum Ponoj st pc: N. I. Fellm. ¹⁾), cfr l. c. p. (XXI), XXIII, XXVI, XXXVII et XLV, omn. nomine *C. vulgaris*, et Beket. p. 561 ¹⁾); Kiberinskija [?] Ludi ad Kantalaks, Hibinä [»Chibinä»] Tundri ³⁾): Beket. p. 561 ¹⁾), cfr Köppen Verbr. I p. 374–377 ¹⁾); Turja: Brenner! ¹⁾); Shelesna [prope Kantalaks]: Broth. Wand. p. 4 ¹⁾); in monte subalpino [»tundra»] Schtelja prope Kantalaks, Servedna ad Kantalaks, Shelesna, Porjeguba, Tetrina et Ponoj: Mela Pl. nomine *Cotoneaster*, vide sub *C. unifloro*; Rusiniha in saxosis cp! ²⁾), Orloff ad pedes rupis altae meridiem versus spectantis! ²⁾) et prope pagum Voroninsk in ripa alta fluminis c. 6 dm alt. frutex! ²⁾): Kihlman, cfr Kihlm. Ber. p. 16 ¹⁾); Ponoj (!) ¹⁾) in declivi petroso: Montell! ¹⁾), cfr Broth. exk. p. 78 ¹⁾) et Knabe Pfl. p. 280 ¹⁾); Katschkofka, Triostrow, Ponoj et ad fluvium eiusdem nominis usque ad Bykow st fq, etiam ad Tshapoma in fundo arenoso inter betulas haud procul ab Usi: Kihlman in Medd. XXIV p. 111 ²⁾).

¹⁾ Nomine *C. vulgaris* Lindl. aut *C. integerrimus* Med.

²⁾ Nomine *C. vulgaris* (aut *C. integerrimus*) * *niger* Wahlb. aut *C. niger* Wahlb.

³⁾ Verisimile hoc ad *C. uniflorum* spectat.

Ehuru Wainio redan (1, III, 1879) Medd. VI p. 217 uppvisade förekomsten af *C. niger* på Hogland, ansågs dock denna art före 1898 vara högst sällsynt inom flora-området, betecknades i Herb. Mus. Fenn. II p. 75 såsom varietet och upptogs endast från Nyl. och Kk. Det var först vid mötet 12, II, 1898, som Kihlman påpekade, att växten hos oss hade stor utbredning eller såsom han formulerade satsen i tryck: »*C. niger* ist eine sehr weit verbreitete Art»: Medd. XXIV p. 110. — I detta sammanhang må ännu framhållas, att E. Nylander redan 1851 insamlade *C. niger* jämte *C. integerrimus* på Hogland (enligt Kihlmans bestämning). Wainios exemplar är insamladt 1875, hvarföre uppg. i Nym. Suppl. icke är alldeles exakt.

Ab. »Aboa»: [J. M. af Tengström sen.!] under namn af *Mespilus cotoneaster* L.; exemplaret är bestämdt af Kihlman. För min del misstänker jag emellertid, att det härstammar från den forna Botaniska trädgården i Åbo. Härom nämnes: »ob kultivirt?; später dort nicht gefunden»: Kihlman i Medd. XXIV p. 110; arten upptages emellertid härifrån Alc. IV, Hermann p. 251 under namnet *C. melanocarpus* Loddiges etc. — Kon. Angående Norrlins exemplar från Kendjärvi! skrifver Kihlman i H. M. F.: »*C. nigra* oder eine damit nahe verwandte Form. Ein ganz ähnliches, reichblütiges Exemplar liegt in Herb. Ross. aus Omsk», jfr äfven Medd. I c. p. 111. — **Kuus.** Ehuru något exemplar ej föreligger från **Kuus.**, är jag öfvertygad om att uppg. hänför sig till *C. niger*. Arten är sannolikt högst sällsynt i denna provins, möjligen t. o. m. utrotad, då den icke iakttagits där sedan 1873.

C. niger finnes äfven i H. M. F. från Kton. »in ripa flum. Vodla ad pag. Padun»: Cajander och Lindroth! ²⁾ [och omnämnes: »Vienen meren rannikolla lähellä Pokrofskojen kylä»: Cajander i Medd. XXVII p. 30 och 32 ²⁾]. — Slutligen föreligger ännu uppg.: Blef fannen 1899 på två ställen på Sjegoseros södra strand på skifferklippor i närheten af vattenfallet vid byn Topornaja Gora vid vägen till Paadane [»Padany»] (1901 förekom den ej mera) och nära byn Liste-Guba. Röd frukt: Ispol. p. 61 ¹⁾ i öfvers. Ehuru frukten [såsom omogen?] säges vara röd, antager jag för säkert, att uppg. afser *C. niger*. Lindberg anför näml. härom: *C. niger* uppträder också med röda frukter såsom mogna: Lindb. comm.

Cotoneaster uniflorus Bunge.

In Lapponia orientali rarior inprimis in vicinitate termini silvae in montibus alpinis partis interioris occurrit.

De distributione vide Kihlman in Medd. XXIV p. 114—

¹⁾ Nomine *C. vulgaris* Lindl. aut *C. integerrimus* Med.

²⁾ Nomine *C. vulgaris* (aut *C. integerrimus*) * *niger* Wahlb. aut *C. niger* Wahlb.

115, cfr Lindb. Pfl. p. 12, Borg Beitr. p. 101, 114, 134, 137 et 142 ut etiam Norrl. in Atlas p. 3.

Lim. Hibinä [»Kipinä»] usque ad terminum silvae: Fellm. Anteckn. I p. 550 nomine *Mespilus cotoneaster*; Porjeguba ad oram merid. penins. lapp.: Selin! ¹⁾; in alpe Hibinä: Brotherus! ¹⁾; Imandra prope ad Maanselkä: Enwald & Hollmén! ¹⁾; Hibinä [»Umptek»] et Lujauri urt planta propria [»Charakter-Pflanze»] inprimis in vicinitate termini silvae: Kihlman in Medd. l. c., vide etiam infra. — Lp. vide infra.

Som redan i det ofvanstående antyddes, var det Kihlman, som på mötet 12, II, 1898 påvisade förekomsten inom vårt flora-område af denna i Europa icke förr anträffade och särskilda art, jfr Bot. Not. 1898 p. 64 och 168, Medd. XXIV p. 23 och 61—62 etc. Samtliga de ofvannämnda exemplaren i H. M. F. äro bestämda af Kihlman 1898; det äldsta bland dem är Selins redan 1861 insamlade exemplar. Liksom *C. integerrimus* och *C. niger* betecknas *C. uniflorus* i Mela Kasv. V såsom underart under *C. vulgaris* Lindl.

Några af de uppg., som anföras under *C. niger*, afse sannolikt *C. uniflorus*, se ofvan p. 36, men måhända kunde ännu icke så få tilläggas; särskildt gäller detta en del uppg. i Mela Pl.

Lim. I Medd. XXIV p. 115 uppräknas de sex speciella fyndorterna för *C. uniflorus* å Hibinä och Lujauri urt; jag nöjer mig med att här hänvisa till nämnda uppsats. Dock bör framhållas, att arten i Hibinä vid Tuljlucht är påträffad krypande i reg. alp. — Lp. »Auch bei Ponoj ist diese Art neulich von Herrn J. Montell aufgefunden»: Kihlman l. c. Emellertid är Montells exemplar från Ponoj af Kihlman själf bestämdt till *C. niger*, hvarföre måhända något misstag föreligger. Hos Hermann p. 252 upptages arten både från Lv. och Lp.

Som odlad anføres, utom *C. integerrimus*, hvarom ofvan p. 34, äfven * *lariflorus* Jacq., se Mela Kasv. V och Kihlman i Medd. XXIV p. 110. Angående *C. multiflorus* Bunge se Elfv. Vedv. p. 30. I Helsingfors förekommer *C. lucidus* Schlecht. flerstädes odlad och *C. nummularius* Lindl. i planteringen på Ulrikasborg: Sæl. ann.

---

¹⁾ Nomine *Cotoneaster vulgaris* Lindl.

Rosa ¹⁾).**Rubus idaeus** L.

In tota Fennia frequenter (vel frequentissime, interdum autem satis frequenter) saepeque copiose vel copiosissime provenit et plerumque adhuc satis frequenter circ. 66° 40' invenitur; superius ad septentrionem versus maturos rarius profert fructus; supra 67° 35' apud nos non obrius.

Till.; Kalm; cp in lapidosis, in taeniis extimis autem (rarior): Hell. p. 11; in montosis silvaticis fq: Prytz; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . . Nym. Consp. p. 215, vide etiam DC. Prodr. II p. 558, Led. II p. 65—66, Ign. Geogr. p. 342. Köppen Verbr. I p. 321—322, Hjelt Utbr. p. 161 [28] cum tabula geogr., Sæl. marj. p. 23, Lindb. in Atlas p. 29, Hjelt in Atlas p. 51 cum tabula geogr. et infra.

A1. fqq: Bergstr. et Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; fq—fq: Arrh. Ann.; fq: Renv., A. Nyl., Sand., Sel. et Printz; fqq: Flinck, Wecks. et V. E. Broth.; Mietois fq, ceterum st fq: Caj. Kasvist. — **Nyl.** fq: omnes auct. — **Ka.** st fq: Blom; fqq—fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [ubique in territorio fq: Meinsh. p. 94].

Sat. (st fq): Malmgr.; fq et st pc—cp . . . Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq—fq: Hjelt. — **Ta.** (st fq): Leop.; fq: ceteri auct. — **Sa.** st fq: Hult; Villmanstrand fq: Sæl. ann. — **K1.** (fq): Fl. Kar. et Hann.; Valamo fq: Sæl. ann.; fq: Backm. — Kol. fq, ad Vosnessenje in apertis silvarum cp: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Axels. Putk., vide infra; »fq (— st fq)»: Wainio Kasv. — **Kon.** fqq et p ut ad Dvorets in saxosis epp, in Saoneshje fqq, in Reg. occ. fq: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 37.

Om. fq: Hellstr., Tenn. et A. L. Backm. Fl., vide infra. — **Ok.** »fq (— st fq)»: Wainio Kasv.; fq: Must. et Brenn. Obs.;

¹⁾ Cum specimina huius generis in H. M. F. asservata inde ab anno 1907 (vel iam antea) ad scrutatorem huius ipsius generis extraneum, ut ea determinaret, missa sint, nunc non potui hoc genus tractare. Quod postrema in parte Conspectus me posse spero.

fq et cp: Kyyhk. litt. — Kp. »fq (— st fq)»: Wainio Kasv.; plerumque fq, interdum st fq, circa Siesjärvi et imprimis ad Paadane fqq: Bergr. Ant.

Ob. fq in insulis: Jul. p. 285; fq, in parte maxime septentrionali st fq: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq: Leiv., vide etiam Leiv. Veg. p. 208; fq, Simo Palovaara cpp: Keckm.; Torneå baccæ maturæ venduntur: Hough. not.; [fq: O. R. Fries p. 162;] Aavasaksa (Julin): Acerbi p. 171; st fq, fructus autem maturos non procreat supra Raanujärvi in par. Ylitornio [»Öfvertorneå»], ubi paucissimos legimus: Hjelt & H., vide etiam Caj. Torn. p. 5–6 et 115. — **Kuus.** »fq (— st fq)»: Wainio Kasv.; ad Paanajärvi baccæ maturant: Stjernv., vide etiam sub **Lapp. fenn.** et infra. — **Kk.** »fq (— st fq)»: Wainio Kasv.; in pag. Kiimasjärvi in lapidosis, pc ad Ruomaanjoki, etiam ad Uhtua et Luusalmi: Bergr. Ant. [ad Kp. ad partem spectat], vide etiam sub **Lapp. ross.** et infra.

Lapp. fenn. ad septentriones versus usque ad Sieppijärvi et Lappea in sacell. Kolari, iam ad Hietanen cp: Hjelt & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138; ad fluvium Torneå [prope Hieta-mäki]: Sköldebrand in Geogr. F. T. 1904 p. 94 [num prorsus certum]; [terminum septentrionalem attingit ad Pajala: Birg. p. 83, vide etiam l. c. p. 86;] st fq: Fellm. Lapp.; [Sodankylä] r prope Onnela, ad Mattila pag. Sattanen 28, VII, 1883 nonnullas baccas maturas legi»: Blom Bidr.; in Kuusamo et Sodankylä haud infrequens: Fellm. Lapp.; »Kemijärvi fq et in parte australi paroeciae Sodankylä st fq, obviam etiam ad pag. Sodankylä, in limitibus agrorum sat abundanter ad Sattanen [cfr de his Blom], etiam ad Martti ad flumen Kemijoki pc obviam, ut ab incolis mihi indicatum est, at ad Riesto et ad Mutenia iis incognitus»: Wainio Not., cfr l. c. p. 31 et Hult Lappm.; [Sodankylä ad fines par. Kemijärvi Pyhätunturi] Kuorinkikuru: Häyr. Veg. p. 40; Kuolajärvi in praerupto [»ravins»] Pyhäkuru planta propria [»karaktärsväxt»]: Edv. af Hällstr.

Lapp. ross. »usque ad Kantalaks fq, ad lacum Imandram st pc, deinde versus septentrionem non observavi»: Fellm. Ind.; »in deustis silvaticis partis meridionalis usque versus Kantalaks p cp, de cetero nullibi nisi ad deversorium Jokostrow [»Eko-

stroff»] lacus Imandra et pag. Ponoj mihi obuius. Baccas succulentissimas ad lacum Koutajärvi paullo infra 67° lat. exeunti m. Augusto edimus»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXI et Beket. p. 560; Kantalaks, Seredna, inter Shelesna et Seredna, Jokostrow, Sashejka, Hibinä ad habitaculum, Tetrina, Tshapoma, Ponoj ad fluvium: Mela Pl.; Rasnavolok (P. A. Karsten): Liro Ured. p. 417; Umba: Selin!; Umba! ad domicilium temporarium iuxta effluvium e lacu Pontschosero, ad pag. Lovosersk [in Lim.: Herb. Mus. Fenn. II p. 138] vetustum! cp et Tshapoma! in silva saxosa, loco aperto: Kihlman; in medio lacu Imandra in insula Jokostrow: Kudrawtsow p. 236 [vide N. I. Fellm. et Mela Pl.]; r in Lim. [circa Nuotjavr] in reg. silv. st cp in valle rivuli umbroso inter Siulujoki et Siululampi: Lindén Ant.; Ponoj in declivi fluvii septentrionali: Montell!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138.

»I Lappland växa de ock i ymnighet»: Om nyttan af hallon, under inseende af P. Kalm, utg. af I. Wargelin, Åbo 1778, p. 5; häruppå grundar sig måhända senare delen af uppg.: »Ad acervos lapidum in agris et silvis per totam Fenniam ad alpes Lapp. usque»: Wirz. pl. off., en uppgift, som dock, såvidt den rör Lappland, är fullkomligt oriktig. Wahlenb. p. 143 säger: »per partem sylvaticam totam Lapp. meridionalium parcius». Äfven Fries' uppg. är ej riktig, såvidt den rör Finska lappmarken. — Angående utbredningen i **Kuus.** må ännu följ. tilläggas: Korojoki, Kyrkbyn, Oulankajoki Astamajoki—Sarvisuvanto vid foten af ett berg, Sarvisuvanto—Savilampi på några berg, Savilampi—Paanajärvi på de flesta berg, mestadels vid foten af desamma, Kitkajoki Ahvenpesänkallio och berg något lägre ned; saknas mellan Kemijärvi, Räisönen och Hirvasjärvi; enl. W. Brenner p [i **Kuus.**]: A. L. Backm. comm. — **Li.** Varanger (Gunnerus): Wahlenb. p. 143; ej sedd af senare botanister, se Blytt p. 1154 m. fl. — [**L. ent.** r: Grape p. 105; att uppg. är oriktig framgår af det föregående. Arten upptages ej heller af Læst., och L. L. Læst. p. 291 uppräknar densamma bland arter, hvilka saknas kring Kaaresu' anto.]

Såsom känt bär stammen hos *Rubus idaeus* endast en gång frukt och vissnar sedan. På grund häraf uppräknas arten icke bland buskarna af Kihlman i Atlas; jag har emellertid fortfarande upptagit den såsom buske, se Hjelt Utbr. etc. Detsamma gäller äfven de närmast följande arterna t. o. m. *R. caesius*.

Att arten ofta förekommer ymnigt — mycket ymnigt, framhålles af flere förf., så t. ex. nämnes från Nyl. »paik. joks. laajoina pensakoina»: Stenr. — Om. »Ofta cp längs sjöstränder (särskildt under strandbuskar) i stenrösen, vid gärdesgårdar samt stundom i skog»: A. L. Backm.

Fl. — Kp. Jyskjärvi udde vid Jousarvi ymnig: Bergr. Ant. — Å andra sidan uppgifves från **Ta.** sp: Borg Tiet. — **Kb.** »Yksittäin kasvavana tai vähävaltaisena, harvoin runsaimmin»: Axels. Putk.; detta påstående är jag dock benägen betrakta såsom ett undantagsfall.

Rörande artens fruktsättning i de nordligaste delarna af dess utbredningsområde må ännu anföras följ. uppg. **Kuus.** Hallon finnas ymnigt kring Kuusamo kyrkoby; vissa år felslår fruktsättningen totalt, men under andra säljas hallon ganska mycket i trakten: Kihlm. — **Kk.** Vid en stuga på södra stranden af Koutajärvi växa hallon ymnigt; bär erhållas stundom i ymnighet kring Koutajärvis stränder: Kihlm. — **Lk.** [Kemi-träsk] »en mil nedanom Vuostimo en mängd hallonbuskar, rika på bär, ehuru äfven de ännu [aug. 1825] omogna»: Fellm. Anteckn. I p. 259. — **Lp.** »Thal des Tshapoma—Flusses . . . Hier reifen Himbeeren»: Kihlm. Bericht p. 24.

Som **fossil** är hallonbusken anträffad flerstädes, se G. And. p. 118. Senare hafva många nya fyndorter tillkommit, se Lindb. Subf. p. 73 äfvensom Lindb. Phyt. p. 178, 183 och 185, jfr äfven Lindb. subfoss. in Atlas p. 58; det torde därför ej vara skäl att uppräknas de speciella fyndorterna.

I fråga om artens **odling** får jag främst hänvisa till Elfv. Ant. p. 82, jfr l. c. p. 44, Elfv. Kult. p. 86, Grotenf. p. 199 och Mela Kasv. V. Här må tilläggas ett par nyare uppg. **Om.** I Lappajärvi uppräknas hallonen bland arter, som odlas allmänt på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — I **Ob.** Pudasjärvi är busken »yleisesti suosittu puutarhoissa» äfven enl. Martik. p. 42. — Angående odlingen i **Li.** Toivoniemi nämnes, att hallonbusken infördes 1882: Nordling p. 307; bären mognade i början af september: l. c. p. 315. — Se äfven Stenr. p. 16. (**Nyl.** Nurmijärvi bland »harvinaisempia istut.»).

Af **former** är f. *chlorocarpa* Krause ofta odlad: Mela Kasv. V. Som vild är formen sällsynt. Då de olika uppgifterna sannolikt afse samma form, anför jag dem i ett sammanhang, men anger benämningen, där en sådan finnes utsatt, inom parentes. — **Ab.** Karislojo Karkali: Sahlberg i Medd. XV p. 189 (hvita bär); [Mynämäki el. Virmo] »kivikkomäellä Valaisten Heikolan kuusikossa päämuodon seurassa»: Caj. Kasvist.! (f. *chlorocarpa*), jfr Medd. XXIV p. 34. — **Nyl.** Esbo Kaitans »in devexo subumbroso planta foliis p. p. albidis»: Kihlman! (f. fructibus luteis); Helsingfors på en holme [Busholmen vid Sandviken enl. bref]: Brenner i Medd. XV p. 189 (hvita bär). Till samma fyndort hänför sig möjligen uppg.: »å en holme i närheten af Helsingfors. Upphittaren . . . uppgger, att hallonen äro vilda»: Hufvudstadsbladet 1909 N:o 226 sida 5; Borgå Vessölandet Kurböle: T. Wasastjerna! inl. af H. Wasastjerna (f. fruct. pallide luteis), se äfven längre fram. — **Sat.** Birkkala Siuro, synbarligen vilda, nära stationen äfvensom långt från odlingar i Viljakkala Karhe: Printz comm. (hvita hallon). — **Ta.** [Hollola] »Upptredde i tiden nog rikligt frukt bärande

i ett fåtal buskar på Leppäluoto holme i Vesijärvi . . . min dotter säger sig sett dem äfven vid Vesijärvi kanal på Ainola området . . . Såvidt jag förstår, är växten fullkomligt vild och icke förvildad: Norrlin i bref 6, XI, 1908 (gulhvita hallon). — **Kol.** »Soutujärvi kivikassassa pellolla»: Lindroth & Cajander! (fruct. luteis). — **Tb.** »Kuuluu kasvavan muutamalla mäellä jossakin Jyväskylän lähistöllä. Kuivattuja kappaleita (hedelmällä) näin lyseol. Mäkisen herbariossa»: Kyyhk. litt. (var. *chlorocarpa*). — **Sb.** Kuopio »Suovu pensaikossa Suuren-suon niityn läheisyydessä»: Linkola! (f. *chlorocarpa*): Maaninka Hämeenmäessä: Kyyhk. litt. (f. *chlorocarpa*). — **Om.** Frantsila [»Rantsilassa»]: J. Tuokkola i L. Y. 1904 p. 286 (var. *leucocarpa*). — **Ok.** [Kianta] »Kuulemaan mukaan Pesionkylä Laajan l., Ylinäljankä Saunaaron l. (Riikolan l.) ja Poutalon autiossa Kurkikylällä. Itse en nähnyt niitä hedelmällä»: Kyyhk. litt. — **Ob.** Tervola Kätkävaara »in summo monte»: Elhnerberg! — Se äfven Mela Kasv. IV (var. *leucocarpa*) och V. (f. *chlorocarpa*).

Uppgifter angående denna form och dess utbredning i Sverige lämnas i Sv. Bot. T. Bd. VII, Stockholm 1913, p. 82–83.

Vidare uppgifver Brenner, att han i **Nyl.** Ingå Svartbäck på en och samma hallonbuske anträffat fullkomligt mogna, såväl röda som ljusröda och ljusgula hallon: Medd. XXXIV p. 17.

F. foliis variegatis **Nyl.** Kyrkslätt mellan Österby och Vecklaks: Lindberg!

F. inermis Sæl. **Ab.** Vihti: Wecksell i Medd. XXXI p. 42. — **Ob.** Liminka, Pudasjärvi, Kemi, Ylitornio [»Öfvt.»]: Brenn. Obs.

Denna form är ej konsekvent särskild i H. M. F.

F. subviridis Neum. uppgafs af Brenner vara funnen **A1.** Lemland: Medd. XXXII p. 7–8, men exemplaret hör till *R. caesius* × *saxatilis* enl. Lindberg i Medd. XXXIII p. 133.

I H. M. F. finnes yttermera ett antal former, af hvilka emellertid en del säkerligen är af mindre betydelse. Då de ej äro konsekvent särskilda, må de här förbigås. — Ett par former ev. *lusus* upptagas längre fram under särskild rubrik. Se äfven Brenner i Medd. XVIII p. 210.

Rubus idaeus hybridiserar i Finland, såvidt känt är, med *R. arcticus*, *R. caesius* och *R. saxatilis*; se angående dessa hybrider längre fram.

Rubus idaeus lusos simplicior Brenn.

In Fennia australi raro vel rarissime occurrit.

Ab. Lojo Suittila Jakkala: Hollmén!, vide infra. — **Nyl.** Helsinge Vik: alumn. A. Blomqvist!, vide Brenner in (Diar. 12, IV, 1890) Medd. XVIII p. 209–210, ubi forma describitur; Elimäki (alumn. Th. af Forselles): Brenner l. c.

Ab. Hollmén's exemplar från Lojo inlämnades under namn af var. *simplicifolius* Blytt, se Medd. XV p. 189 och Bot. Not. 1887 p. 41–42, där

formen i korthet beskrifves och där det nämnes, att den förefanns i stor ymnighet men blott steril. I Medd. XVIII p. 209—210 uppvisade emellertid Brenner, att dessa exemplar riktigare borde föras till var. [eller kanske rättare lusus, såsom den kallas Mela Kasv. V] *simplicior*.

Rubus idaeus var. *anomalus* Arrh.

In Fennia australi raro vel rarissime occurrit.

Fenn. mer.-occ.: Nym. Suppl. p. 105 nomine *R. Leesii* [Bab.].

Ny1. Nurmijärvi: Stenr.!, cfr l. c. p. 47 et vide infra. — **Ik.** Kivenuapa Teerijoki in fruticeto iuxta molam: Lindberg!, cfr Medd. XXII p. 7.

Ta. Hattula 1864: Zidb.!, spec. leg. Zidbäck & Palén!, cfr Bot. Not. 1875 p. 42, Blytt p. 1154 et Brenner in Medd. XVIII p. 209. — **K1.** Käkisalmi in colle inter Pärnä et Kivisalmi: Lindberg! et G. Lång in Sæl. herb.

Neuman liksom äfven Nym. Suppl., se ofvan, anser denna växt såsom en underart, i Mela Kasv. V betecknas densamma såsom en lusus; tills vidare har jag här i anslutning till Herb. Mus. Fenn. II p. 76 anförat densamma såsom varietet. Måbända bör det nämnas, att flertalet exemplar i H. M. F. gå under benämningen var. *simplicifolius* Blytt.

Ab. Varieteten upptages härifrån Herb. Mus. Fenn. II p. 76, jfr Mela Kasv. IV o. V; uppg. afser Hollméns exemplar från Lojo, hvilket numera föres till lusus *simplicior*. — **Ny1.** Angående förekomsten härstädes nämnes: »Tästä omituisesta muunnoksesta . . . kasvaa puutarhassa Nurmijärven eteläranpalla useita pensaita, jotka ovat tuodut sinne läheisen sekametsän laiteelta»: Stenr.

Rubus suberectus Anders.

In Isthmo karellico raro occurrit; in vicinitate autem huius territorii (rossica) frequentius inveniri indicatur.

Fenn. mer.-or. (Istm. karel.), ubi a Malmberg detectus 1866: Nym. Suppl. p. 106, vide etiam Hjelt Utbr. p. 167 [34], Lindb. Pfl. p. 15, Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 51.

Ik. r Rautu in coryleto ad pag. Raasuli! haud procul a domo vectigalium et in agro lapidoso in pago Kopola!: Malmb., cfr Trautv. Incr. p. 270, Köppen Verbr. I p. 326 not. et Herb.

Mus. Fenn. II p. XI, spec. e Rautu Raasuli etiam leg. Al. Lagus!, Lindberg! et G. Lång in Sæl. herb.; Uusikirkko [»Nykyrka»] in silva inter pagos Lempäälä et Ino: Lindb. comm. et O. A. Gröndahl!, cfr Medd. XXVIII A p. 16; Kivennapa Polviselkä! et Joutselkä!: Elsa Sillman; [in toto territorio hic illic st fq Kolo-mäggi [nonne Kalamäki], Parkala [»Pargola»], Ossinowaja—Rotscha, Lempaala [»Lembolowa»], Murina: Meinsh. p. 94; ad pag. Parkala ad lacum: Flinck!; Toxowa prope fines fennicos: E. Savander!].

Rubus plicatus Weihe & Nees.

In Isthmo karellico unico loco lectus est; forsitan adventicius.

De distributione vide Mela Kasv. V, Alc. IV et cfr Lindb. Pfl. p. 15, Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 51.

Ik. Kuolemajärvi in silva ad occidentem versus a lacu Hatjalahdenjärvi: T. Järvi!, cfr Medd. XXV p. 33 et 98, L. Y. 1898 p. 209, Bot. Not. 1899 p. 70 et vide infra.

På etiketten är antecknadt: »forma (det. K. Friederichsen okt. 1898)», jfr (Prot. 3, XII, 1898) Medd. I. c.; exemplaret är insamladt 29, VII, 1898. — I Mela Kasv. V nämnes: »Metsist.»

Angående artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 216.

Rubus corylifolius Sm. * **nemoralis** F. Aresch.

Specimina, quae e Fennia hoc nomine lecta sunt, ad * pruinatum [J. P.] Arrh. pertinent.

Angående *R. corylifolius* * *nemoralis* F. Aresch. anför Arrhenius: »Togs [af mig] första gången redan år 1879 på Juddö i Föglö samt återfanns senaste sommar [1881] ymnig och särdeles vacker på en stenig strandbacke darsammastädes» (Prot. 1, X, 1881): Medd. IX p. 123, jfr I. c. p. 145, Herb. Mus. Fenn. II p. 76 under namn af *R. corylifolius* var. *nemorosus* (Arrh.), Brenn. Flor. under namn af *R. nemorosus*, Mela Kasv. etc. — På denna uppg. [bestämningen af F. W. C. Areschoug] grundar sig äfven »Fenn. mer.-occ. (ins. Aland.)»: Nym. Suppl. p. 109. Emellertid nämner Arrhenius senare: »Enligt Friederichsens bestämning borde ifrågavarande form bära namnet *R. pruinatus* [J. P. Arrh.], hvadan alltså denna bör

vinna medborgarrätt i vår flora, från hvilken däremot *R. nemoralis* bör utgå» (Prot. 15, V, 1898): Medd. XXIV p. 68, jfr t. ex. L. Y. 1898 p. 177 och Bot. Not. 1898 p. 187. — Några uppgifter, särskildt en del äldre sådana, gå emellertid under kollektivnamnet *R. corylifolius* Sm., och dessa kunna fortfarande anses vara riktiga. Sådana äro t. ex. uppg. i Herb. Mus. Fenn. II p. XII, Hjelt Utbr. p. 167 [34] och Caj. vaell. p. 27.

Rubus corylifolius * pruinus (Arrh.)

In Alandia rarissime occurrit.

De distributione cfr Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 51.

A1. Föglö ins. Juddö in declivi saxoso litorali: Arrhenius! nomine *R. corylifolius* * *nemorosus* [J. P.] Arrh., cfr Lindr. p. 12, Liro Ured. p. 418 et Mela Kasv. V, spec. ex eodem loco etiam reportavit Florström!

Vide ceterum sub *R. corylifolio* * *nemorali*.

Angående *R. corylifolius* * *nemoralis* tillägges: »Sistnämnda år [1881] i juni fann jag på Skråsö utanför Degerby en stor, frodig, men ej blommande form, som troligen äfven hör hit» [sannolikt till * *pruinus*]: Arrh. Fl.; *R. pruinus* vackert och ymnigt blommande på sin solvarma, steniga strandsluttning 1897: Arrh.

Om den allmänna utbredningen af * *pruinus* se t. ex. Nym. Consp. p. 221.

Rubus caesius L.

In parte occidentali Alandiae passim vel satis frequenter provenit, ceterum cultus est et in saburra etc. occurrit.

Kalm; Eur. omn. exc. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 221; Fenn. hab. in ins. Aland.: Nym. Suppl. p. 109, vide ceterum infra, DC. Prodr. II p. 558, Köppen Verbr. I p. 331, Hjelt Utbr. p. 167 [34], Sæl. marj. p. 24, Norrl. in Atlas p. 21, Hjelt in Atlas p. 51 et Caj. vaell. p. 27.

A1. (st r): Bergstr.; complur. loc. Bastö, ins. Kulla: Bergstr. Beskr., spec. e Saltvik Haraldsbyholmen!; Föglö—Lemland—Geta, Eckerö propior oram fq, sed pc in interiore parte: Tengstr.!; Finström (!) Bergö: Sæl. ann.; Föglö Gripö: Elfving in dupl.!; Geta Dånö et Gummholm: Hult ann. et herb.; Sund: Brenner

in herb. lyc. n.; Saltvik Haraldsbyholmen, Söderholmen et Gullbergsholmen, Finström, Godby et Grelsby, Jomala Mariehamn, Eckerö Storby: Arrh. & K.; Föglö Juddö!, Kökar Lindö: Arrh.; insula Gärsö prope Mariehamn in lapidosis st ep: Sæl. herb.; Föglö Gripö, Skråfsö etc.: Arrh. Fl., vide infra; Jomala Lovise-lund: Å. G. H.!, cfr Alc. III; Sund Högbolsta[d]: Alc. III; [Sund] st fq in insulis minoribus, etiam in aliis litoribus umbrosis: Prim. p. 67; Jomala in insula Jomala: Laurén!; Geta: Popp. p. 21; Lemland Hamnbacka: R. Dahlberg in Häyr. herb.; Finström Bergö!, Jomala Ramsholm! in prato et Lillbroskär ad Hammarudda! inter Hippophaën: Palmgren; Lemland in luco: J. S. W. Koponen!; Sund in vicinitate Bomarsund compluribus locis, Lumparland compluribus locis: J. F. Manner in litt. ad Arrh.; Eckerö in lapidoso orae maritimae: A. A. Favén!; Eckerö Öra: Liro Ured. p. 418; e 6 locis enumeratur Palmgr. Hipp. p. 145, 146, 150, 156, 159, 166, 168 et 173, cfr l. c. p. 68, 70 et 114.

Ehuru det är mindre sannolikt, att *Rubus caesius* förekommer verkligt vildt växande i skärgården utanför fasta Finlands sydvästra kuster, vore en undersökning af förhållandet synnerligen önskvärd. Otvifvelaktigt är, att ett bekräftande resultat skulle ådagalägga artens stora sällsynthet därstädes. Emellertid skall jag här nedan i ett sammanhang anföra alla uppgifter, som antyda en sådan förekomst. *Rubus repens*, *batus*, *Mora vaticana* hos Till. torde väl afse denna art, men uppg. hänför sig måhända till odlade exemplar. På Åland och i finska skärgården: Gadd Försök II p. 102; »in agris quoque Finlandiae imo in antris, collibus & clivis»: Stjerna p. 16 [uppg. förefaller mindre sannolik på grund af stånd-orterna]; »in nemoribus petrosis insularum maritimarum Finl. australis p»: Prytz, jfr Zigra II p. 121, Led. II p. 66, Rupr. Diatr. p. 65 och Fries: r SV och S: Brenn. Flor. — **Ab.** Pojo i närheten af en trädgård: G. H. Grönroos!, jfr Alc.; Svartå bruk i Karis socken: Leop. ann. [Hvardera uppg. hänför sig otvifvelaktigt till förvildade eller odlade exemplar.] [Lojo] Gärknäs förvildad i trädgården: Lindb. comm. — **Nyl.** Helsingfors Sumparn: Sælan!, jfr Alc.; exemplaret uppgifves (enl. C. W. I. Sundman) vara uppdraget från turioner från Porkkala udde, se längre fram. — **Sat.** uppräknas af Gadd Sat. p. 48. — Af de ursprungliga uppg. antyder dock endast den i Gadd Försök med bestämdhet, att arten skulle förekomma verkligt vild äfven utom Åland; Prytz däremot gör ofta ingen åtskillnad emellan södra Finl. i allmänhet och Åland, och Gadds uppg. från **Sat.** är säkert oriktig, hvarföre äfven uppg. i Gadd Försök bör betraktas som mindre sannolik. Af Wirz. ann. m. fl. framgår emellertid otvetydigt, att de förf., som skrefvo före Wirzéns tid, antogo, att *R. caesius* verkligen förekom i skärgården

kring egentliga Finland. Påpekas bör måhända i detta sammanhang, att artens nordgräns i Sverige uppgifves vara Gästrikland: Wiström p. 22, jfr Hartm. p. 284; Neuman p. 396 uppgifver s. Norrland.

A1. Som af det anförda framgår, föreligger ingen uppgift från östra delen af provinsen. Så upptages arten icke af Bergr. från Sottunga och Kumlinge; ej heller har Arrhenius sett den i Sottunga: Arrh. De längst åt öster belägna fyndorterna äro, såvidt nu är känt, Sund [flere uppg.], Föglö Juddö och Kökar Idö; sannolikt är dock, att arten skall påträffas något längre österut. Som intressant och belysande förtjänar i detta sammanhang anföras följande uttalande af kyrkoherden J. F. Manner i bref till Arrhenius IV, 1914: »Jag tror icke, att *R. caesius* förekommer på Kumlinge, emedan jag ännu icke påträffat den här. I Lumparland och i Bomarsundstrakten förekommer den på många platser. Äfven i Vårdö, utposten mot Kumlinge, vill jag minnas, att jag sett den»: Arrh. Med anledning af Tengströms uppg. må anmärkas, att *R. caesius* äfven förekommer täml. långt från hafvet, t. ex. Finström Godby och Grelsby: Kihlm. Öfvers. — **Nyl.** Salans exemplar från Sumparn är försedt med följ. anteckning: »In horto, ut indicatur, e turionibus e peninsula Porkkala reportatis subductus»; jag förmodar, att arten på Porkkala förekommit på barlast. — Perno Lassdahl barlastplats: G. v. Frenckell!; ett annat exemplar från Perno på barlast är insamladt af K. Lönnfors! och inlämnadt af Poppius. — [**Ik.** Meinsh. p. XXIV upptager I–III, men l. c. p. 94 upptages »nur in den Südgebieten» och alla de upptagna fyndorterna äro belägna i denna del, hvarföre uppg. p. XXIV troligen bero på tryckfel; säkert är, att någon. uppg. från finska sidan ej föreligger.] — **Sa.** Willmanstrand odladt ställe: H. Buch i Häyr. herb. — **Kb.** Liperi: Europæus i dupl.!, jfr Alc. III. Exemplaret är säkerligen odladt; uppg. om det samma har utgått från Alc. IV.

Angående artens **odling** har jag, förutom de ofvan anförda uppg. (se under **Ab.**, **Nyl.**, **Sa.** och **Kb.**), endast antecknat densamma såsom odlad å **Nyl.** Mäntsälä Frugård 1808: Medd. XXV p. 13. Se äfven Elfv. Vedv. p. 36.

Arrhenius framhåller, att i Lemland och Föglö — på Gripö, Skråfsö, Juddö och andra holmar — förekomma en mängd former, som helt säkert till öfvervägande antal äro bastarder mellan *R. caesius* och *R. idaeus*: Arrh.

Rubus caesius hybridiserar i Finland, såvidt nu är känt, med *R. idaeus* och *R. saxatilis* (se längre fram).

Rubus saxatilis L.

In toto fere territorio frequenter (in Fennia orientali etiam frequentissime) provenit; betulae autem terminum, ut videtur, vix aut raro adtingit.

Till.; Kalm; in (pratis) submontosis umbrosis fq: Prytz;

maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 222, vide etiam Fl. Suec. p. 173, DC. Prodr. II p. 564, Led. II p. 69, Borg Beitr. p. 100, (113,) 134 et 141, Liro Ured. p. 412 et 422, item Sæl. marj. p. 24.

A1. (st fq): Bergstr.; fqq: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Arrh. Ann., A. Nyl., Sand., Sel., Printz, Flinck, Weeks. et Caj. Kasvist.; (st fq): Renv.; fqq: V. E. Broth. — **Nyl.** fq: omnes auct. — **Ka.** fq: Blom et Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 95].

Sat. st fq: Malmgr.; fq et st pc—cp, in insulis ostii fluminis Kumo [»deltat»] deest, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; inter »Gjölbohl» et Hvittisbofjärd [»Hvisbofjärd»] cpp: Linné lter lapp. p. 199; fq: Hjelt. — **Ta.** fq: omnes auct. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Hann.; Valamo fq: Sæl. ann. — Kol. fqq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 8. — **Tb.** st fq: Broth.; fq: Norrl. n. v. Tav. p. 430. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H., Axels. Putk. et Wainio Kasv. — **Kon.** fqq et cpp variis locis, in Saoneshje fqq atque plur. loc. Reg. oec.: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 37.

Om. fq: Hellstr., vide infra p. 50; fq—fqq: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; fq: Tenn. — **Ok.** fq: Wainio Kasv., Must. et Brenn. Obs.; fq et cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq: Wainio Kasv.; fq—fqq: Bergr. Ant.

Ob. fq: Brenn. Obs.; fqq: Leiv., Rantaniemi et Keckm., vide etiam Leiv. Veg. p. 199 et infra; Kemi: Jul. p. 285; [st fq: O. R. Fries p. 162;] »fq (—st fq)»: Hjelt & H. — **Kuus.** fq: Wainio Kasv.; in parte septentrionali »st fq (—fq)»: A. L. Backm. comm. — **Kk.** fq: Wainio Kasv. et Bergr. Ant.

Lapp. fenn. »fq (—st fq), fructus maturos (saltem in parte boreali) non vidimus»: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 103;] in silvis frondosis siccioribus, ripis lapidosis fluviorum nec non in declivibus arenosis riparum st fq at st pc provenit: Blom Bidr.; per partem silvaticam et subsilvaticam Lapp. omnium ubique parcius . . . Finmarkia rarius: Wahlenb. p. 143 et 144; ubique: Fellm. Lapp.; st fq et suis locis etiam fq in

Kemijärvi, verisimiliter etiam in Kuolajärvi, Sodankylä et Inari, etiam in regione pinifera ad Paatsjoki et in regione betulina ad Kängäs st fq provenit, in convallibus in iugo Suoloselkä fq crescit: Wainio Not.; fq in reg. silv. inprimis secundum aquas, etiam in lucis reg. subalpinae (Akanhärkäkuru): Hult Lappm.; Pallastunturit st fq in reg. silv. et subalp.: Hjelt; Utsjoki st fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 59 et 60 [tantum p. 353 in Hush.]; in nemoribus, ac silvis frondosis fertilioribus, in ripis lapidosis editis st fq per reg. subsilv. et subalpinam, sed terminum betulae, ut videtur, haud attingit, Peldoaiivi SE 336, [Rastekaisa SE 185]: Kihlm. Ant.; e permultis (17) locis in Varangria australi enumeratur: Norm. Fl. Spec. p. 353, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 1173, Hartm. p. 284 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; p—st fq in vallibus rivorum et in ripis lapidosis reg. subalpinae, r in reg. alp. montis Angeloddi (S 685 m): Lindén Bidr., vide etiam Fries & Mårt. p. (71) et infra.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; in lapidosis p parcius: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 560; Lt. fq in reg. silv. in ripis et vallibus rivorum lapidosis, Lim. fq in reg. silv. et st r in reg. alp. in declivibus montium alpinorum, ut Viertsoivi in declivi australi, Siuluoivi et Siulutoldi in declivibus austro-occidentalibus et in montibus alpinis Vuojim: Lindén Ant., cfr Lindén Beitr. p. 16, vide etiam Middend. Bericht p. 166, Broth. Wand. p. 7 et 11, item Knabe Pfl. p. 280.

I många trakter förekommer arten ymnigt, se t. ex. Caj. Kasvist., Stenr., Linné Iter lapp. under **S a t.**, Borg Tiet., Norrl. On., A. L. Backm. Fl. och Kyyhk. litt. — **O b.** »merenkareilla runsas»: Leiv. Putk.; Kemi cp: Linné Iter lapp. p. 175 under namn af Baccæe Labruscae, jfr Smith p. 152 och Brenn. Obs. — Kk. stundom ymnig, såsom på en bränd äng SW om Suvanto: Bergr. Ant. Däremot nämnes: »useimmiten vähävaltaisena»: Axels. Putk., se äfven Blom Bidr. — [**L. ent.** L. L. Læst. p. 292 uppräknar hufvudformen [α] bland växter, hvilka saknas kring Kaaresu'anto. Denna uppgift förefaller mig mindre sannolik; dock förtjänar i detta sammanhang följande uppgift att anföras: Former med långskaftade, oftast 3-blommiga blomflockar äro de vanligaste: Lindén Bidr.]

Angående de **former**, under hvilka *R. saxatilis* hos oss uppträder, föreligga endast få uppg. **O m.** I Perho, vid Myllykoski, förekommer en form med smala, hvita kronblad, dubbelt längre än fodret, 2- till 4-blom-

mig, rak och spenslig: Hellstr.—Ang. formen i **L. ent.** se ofvan. Ang. var. *hybridus* Wahlenb. och *triflorus* (Rich.) se åter under *R. arcticus* × *saxatilis*.

Rubus saxatilis hybridiserar hos oss med *R. arcticus*, *R. caesi*us och *R. idaeus* (dessa hybrider behandlas längre fram).

Rubus humulifolius C. A. Mey.

In australi parte Fenniae orientalis raro invenitur.

Carel. or. (div. Simming 1863): Nym. Consp. p. 222; tantum in parte australi Kareliae rossicae, ubi multis locis lectus est: Schedae p. 81, vide etiam Lindb. Pfl. p. 13 et Norrl. in Atlas p. 3.

Kol. r reg. silv. Nikola! in abiegno humido betulis imixtis, Fabrika! in abiegno humido, Vosnessenje! non procul ex Onega, in abiegno vasto humido arboribus frondosis immixtis, pluribi fq: Elfv., cfr Medd. III p. 172 et 175; in silvis umbrosis, valde udis circa Vosnessenje, Nikola, Matvevoj-selkä [»selgi»]: Günth. p. 37; parum ad meridiem versus a Nikola [ad Rovskoje fere], complur. locis circa Vosnessenje! [vide superiora], ad livina, ad septentrionem versus a Kalajoki! ad ripam lacus Onega, Shoksu, Latva, inter Selkä! et Petrosavodsk, contra Solomeno: Caj., spec. etiam e Suolosmäki!; Petrosavodsk: Ivanitzky!

Kon. rr speciem hanc insignem et distinctissimam iam 24, VI, 1863 ad Suosaari florentem detexit beat. Simming!: Norrl. On., ubi descriptio, cfr etiam Not. XIII p. 472, Herb. Mus. Fenn. II p. XI et 138; Unitsa! et Saoneshje Velikaja-guba!: Poppius.

Pl. Finl. exs. N:o 262 »Kol. Latva in silva mixta iuxta viam ad Kilitschosero leg. Lindroth & Cajander».

Kton. [Povjenets] i gamla fuktiga granskogar sällsynt Schiajesero, Losinaja-gora, i NW i närheten af Tschias-Salma . . . bär ej frukt: Ispol. p. 60 i öfvers. — I Mela Kasv. V uppgifves arten förekomma bl. a. i Kton. och Kpor. och går således där vida längre mot norden än i det egentliga flora-området. — [I H. M. F. föreligger äfven ett exemplar från Ross. bor. »ad flumen Tschernetzoff fundo calcareo»: Cajander & Lindroth!]

Rubus arcticus L.

In Lapponia inferiore, Fennia septentrionali et maxima parte Fenniae mediae frequenter saepeque copiose provenit; australi in Fennia passim vel satis frequenter, in Alandia, nonnullis plagis Kareliae (Isthmo) et Tavastiae raro (-rarissime) occurrit; in Lapponia superiore usque in regionem subalpinam progreditur. Fructus autem et in australi et in septentrionali parte supra 67° aut raro aut non maturescunt.

»In utraque Bottnia . . . epp. In . . . Finlandia rarius nobis obvia erat»: Fl. Lapp. N:o 207 p. 162; in . . . Ostrobottnia ep, in Finlandia hinc inde: Fl. Suec. p. 194; Kalm; »in campis subhumidis inprimis Finl. medialis et borealioris ep»: Prytz; in locis caespitosis, uliginosis hinc inde per totam patriam. Versus septentrionem vulgatior fit inque Lapponia subalpina, ubi (vulgatissimus), polypetalus evadit: Wirz. pl. off., vide infra: maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 222; optime viget inter 63° et circulum polarem, sed rarior et parcius fructificans et ad septentrionem et ad meridiem versus in tota fere Fennia invenitur: Ign. Geogr. p. 342, vide etiam Led. II p. 70, Köppen Verbr. I p. 320, Norm. Fl. Overs. p. 232—235, Borg Beitr. p. 100, 134 et 144, Liro Ured. p. 420 et 507—508, Heintze Växtg. p. 51—52, Sæd. marj. p. 23 et Norrl. in Atlas p. 23.

A1. Spec. loco non nominato leg. A. Bomansson 1863!, vide infra; Bergstr. autem non ex hac prov. enumerat. — **Ab.** r Korpo (Wilenius): Bergstr. Beskr., cfr Bergstr.; (st fq): Zett. & Br.; r Gustafs Viikatmaa, Kunnarais, ad stagnum Boda: Bergr.; [Pargas (!): Elmgr. p. 181; Pargas p. hic illic [»fläckvis»] st ep: Arrh.; fq: Renv.; st pc ex. gr. Björkskär, Täcktom etc.: A. Nyl.; Bromarf st fq, admodum autem raro fructibus maturis: Sand.; fq: Sel.; Vihti baccis raro maturis (E. af Hällström): W. Nyl. p. 205; Vihti fq: Printz et Flinck; (fq): V. E. Broth.; Pyhäjärvi et Pusula fq: Weeks.; Mietois et in media parte par. Mynämäki p, ceterum st fq —fq, saepe ep: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide ceterum infra. — **Ny1.** Ekenäs st r, in oppido Ekenäs Flyet et Knipnäs Julö,

his locis pc: Häyr.; p st cp: His.; fq, suis locis cpp: Stenr.; fq, baccæ hic non bonæ: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] r in prato, Tytärsaari: Brenn., vide etiam infra. — **Ka.** st fq: Blom; in vicinitate fluvii Vuoksi non vidi, pc in par. Räisälä tamen provenire dicitur, in partibus interioribus p: Lindén. — **Ik.** st fq ad Käkisalmi [»Kexholm»], ubi etiam fructificat, ut in par. Viborg, Kakki et Muola. In Pyhäjärvi semel tantum lectum (a Læthén) in ceteris paroeciis Isthmi adhuc, quantum scio, (non) repertus: Malmb.; etiam in ceteris paroeciis obvius, quamvis r: Lindb. comm.; [hic illic sp, enum.: Meinsh. p. 95, vide etiam infra].

Sa. p: Malmgr. et Hjelt; st fq — fq et st cp — cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; st fq: Sola Flor. p. 88; extra territorium cp in Parkano et nonnullis locis in Ikalis: Hjelt, vide etiam infra. — **Ta.** in nonnullis insulis parvis lacus Kukkia et ad Kuohijoki in arena [»sandjord»]: Leop.: Sääksmäki (fq): Tikki.; Kalvola haud infrequens ad margines agri: Knabe Fört.; p: Asp. & Th.; in parte australi complur. locis, in parte septentrionali rr: Norrl. s. ö. Tav., vide infra; Hollola Hersala, Hollola Pyhäniemi et Sairikkala nonnullis locis st cp, ut in sacell. Koski (Norrlin): Wainio ann.; st fq: Bonsd.: st fq — p: Borg Tiet., vide infra; Luhanka tantum in Judinsalo et ipsis incolis ignotus, Korpilahti Veiho, Tyystjoki, Tianen, Korho: Wainio Tav. or., vide ceterum sub **Tb.** et Rapol. p. 50. — **Sa.** fq [in tota Savonia]: E. Nyl. & Chyd., vide infra; [Ruokolaks et Rautjärvi] (fq): Hult. — **Kl.** fq, p: Fl. Kar; in vicinitate lacus Ladoga ut in Hiitola et Vavoja p: Lindén; Parikkala fq — fq, interdum cp: Hann.; in Impilaks r (Backm.): Norrl. Symb.; Pälkjärvi fq: Hjelt, vide etiam infra. — **Kol.** fq — fq: Elfv.: [cp ad Schlüsselburg: Sahlb. Dagb., cfr Meinsh. p. 95].

Oa. (p): Malmgr.; fq: Laur. Växtf., vide etiam infra. — **Tb.** fq iam in parte australi par. Jyväskylä: Wainio Tav. or.; fq: Broth. et Norrl. n. v. Tav. p. 430, vide etiam infra. — **Sb.** fq, copiosior tantum nonnullis locis: Enw.; fq: Mela et M. & J. Sahlb., vide etiam infra. — **Kb.** fq: Eur. & H. [vide infra] et Wainio Kasv.; fq, maximam partem cp: Axels. Putk. — **Kon.** ad Onegam cpp: Fl. Kar.; fq in deustis, graminosis ad

vias et sepes, pratisque subhumidis (praes. subturfosis) ep, cet. in pratis humidis, collibus campisque graminosis vel herbidis minus siccis fq, in Saoneshje ad Schungu et Velikaja guba, in Reg. occ. ad Suojärvi et Mökkö in deustis fqq saepeque cpp adest. Ad Nikolskij-ostroff beatus Simming formam pumilam (3,7—7,1 cm) ($\approx 1\frac{1}{2}$ —3 pollicarem) albifloram legit: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 37.

Om. fqq: Hellstr. et Tenn.; fq—fqq, inprimis ep in marginibus agrorum deustorum [*»kyttlands*], sp—cp aliis locis, enum.: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, vide etiam infra. — **Ok.** fq: Wainio Kasv.; fqq: Must.; fqq, in partibus maxime orientalibus fq: Brenn. Obs.; fq—fqq et cp: Kyyhk. litt., vide etiam infra. — **Kp.** fq: Wainio Kasv.; fq—fqq, interdum cp: Bergr. Ant.

Ob. fqq, in partibus maxime septentrionalibus fq: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq: Leiv. et Keckm., vide etiam Leiv. Veg. p. 198 et infra; [fq: O. R. Fries p. 162;] fq per totum territorium, fructus autem rari et supra Lohiniva in par. Rovaniemi haud visi: Hjelt & H.; Jul. p. 285 tantum enum. — **Kuus.** fq, in vicinitate lac. Paanajärvi minus cp (*»st fq—fq»*): Wainio Kasv.; fq, raro cum fructibus: Sahlb. Fört.; in parte septentrionali fq—fqq: A. L. Backm. comm. — **Kk.** fq: Wainio Kasv.; fq—fqq, secundum Pistojoki ad ripas fqq [*»ytterst allmän»*]: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. fq, fructus non visi: Hjelt & H., vide sub **Ob.**; [fq, enum.: Birg. p. 103, cfr l. c. p. 87;] in pratis graminosis humidis vel subturfosis, paludibus subuliginosis nec non in lucis silvisque frondosis humidis fq per totum territorium occurrit: Blom Bidr.; per partem silvaticam, subsilvaticam et subalpinam Lapp. omnium . . . vulgatius, ut etiam iuxta flumina in districtu Tanensi ubique . . . baccas suas in tota Lapponia vix maturat: Wahlenb. p. 144, cfr l. c. p. XVI; ubique, baccas tamen suas rarius maturat: Fellm. Lapp.; fq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari, et ad Paatsjoki usque ad Köngäs in regione betulina prope Mare glaciale: Wainio Not.; fq in reg. silv.: Hult Lappm.; fq florens ad flumen Muonio: Norrl. Lappm. p. 258; Utsjoki, Inari nullae baccae, flores tantum in Lapponia: Sæl. kat., qui tamen addit: *»Frukten i Lappland*

ungefär som vid Helsingfors», vide infra, cfr S. Castrén p. 58; »in pratis subturfosis, clivis graminosis, nec non in ipsis propatulis domuum per totum territorium fq, ad flum. Vaskojoki, ubi habitacula hominum desiderantur, parcius. Fructus eius raro maturescunt, ad lac. Mandojyäyri Utsjokiae tamen die 3 Aug. duas baccas invenimus magnas et maturas, quod incolarum huius loci admirationem movebat»: Kihlm. Ant.; ad Puolmak usque ad 40,5 m [»129 Fod»]: Lund Beretr. p. 47; in Varangria australi e 14 locis enumeratur, etiam e multis ad Anarjokka et Tanaelv: Norm. Fl. Spec. p. 355—356, quem l. inspicias. vide etiam Th. Fries Resa p. 26, Blytt p. 1173, Norm. Ind. p. 13, Norm. p. 260, Norm. ann. p. 21 etc. — [L. ent. fq, raro cum fructibus: Grape p. 105; reg. subalp. et silv. fq: Læst., cfr Norrl. Lappm. p. 262; fq in silvis [»skogsmarker»] et paludosis reg. subalpinae, in reg. alp. non adnotatus nisi in Tshaimo (fq) et pc in saliceto ad Valtijoki: Lindén Bidr., vide etiam Suomal. Kilp. p. 38 et infra.]

Lapp. ross. exc. alpihus ubique fq, baccæ tamen rarius maturant: Fellm. Ind.; in collibus graminosis locisque humidiusculis fq, hinc inde etiam floribus plenis occurrit: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 560; Lt. fq in reg. silv. in ripis, pratis et locis silvosis humidis, Lim. st fq in reg. silv., (non adn. nisi e Siulujoki et Siululampi): Lindén Ant., vide etiam Middend. p. 693 et Knabe Pfl. p. 280.

Rubus arcticus uppräknas äfven från Kton.: Ispol. p. 60, jfr Mela Kasv. V.

Anmärkas bör, att Wirzéns uppg. om artens utbredning ej är fullt riktig, då dess centrum väl måste anses ligga i nordliga Finland och ej i Lappland. Alldeles riktigt — såvidt jag kan bedöma förhållandet — säges också om artens förekomst i norra Sverige: Träffas oftast med frukt [i skogsregionen], ehuru den icke finnes så allmänt och ymnigt som t. ex. i trakten af Haaparanta, dit man kan förlägga medelpunkten för utbredningen af denna vackra och angenäma växt: Læst. p. 14. Se äfven Ign. Geogr. p. 342 (ofvan p. 52).

Rubus arcticus hör till de ytterst få arter, af hvilka exemplar föreligga från samtliga provinser inom flora-området, sådant detta tidigare begränsades. Uppgiften från Åland kräfver emellertid enligt min mening bekräftelse, då någon speciell fyndort ej omnämnes; se äfven om ett dylikt fall Consp. III p. 245. Någon utredning i frågan har jag ej lyckats

vinna, men har dock låtit uppgiften kvarstå. Framhållas bör, att E. Erics, i bref till Sælan betviflar artens förekomst på Åland.

Om **fruktsättningen** i olika delar af landet må här, utöfver de uppgifter, som ingå i det ofvanstående (se Ign. Geogr., Sand., W. Nyl., Malmb., Hjelt & H., Sahlb. Fört., Wahlenb., Fellm. Lapp., Sæl. kat., Kihlm. Ant., Grape. Fellm. Ind.), anföras följ.; några mera speciella uppgifter angående utbredningen ingå därjämte. »Maamme eteläosissa hedelmä hyvin harvoin kehitty»: Sæl. marj. p. 23. — **Ab.** Fruktificerar icke: Zett. & Br.; märkas bör emellertid, att frukt uppräknas från Åbo 1780 o. 1785: Moberg Nat. p. 152. — »Sågs endast i blom; huruvida den fruktificerar är mig obekant»: Bergr. — [Pargas] »blommar, men ger ej bär»: Elmgr. p. 181. Däremot nämnes: »Jag har många somrar i Pargas träffat på och förtärt i relativt icke alldeles obetydliga kvantiteter fullt mogna åkerbär, ehuru dessa i regeln icke ägt den storlek, saftighet och utsökta arom, som plägar utmärka mer nordväxta frukter. Men visserligen visar åkerbäret här en mycket ojämn fruktmognad. De flesta fruktanlagen torka bort, innan de börjat mogna»: Arrh. — »Fanns i ymnighet [i Eura] ännu 1808 och man ser än i dag [omkr. 1850] blommor, men sällan någon frukt»: Lindstr. p. 119. — Fruktmognad omtalas bl. a. från Bjärno: Moberg Klim. p. 136. — I Lojo sätter den äfven frukt om ock ej alla år: Lindb. comm. — [Vihti] Såsom äfven W. Nyl. anmärker, bär den sällan mogna frukter: Flinck. — »Pusulän Tarkeilan järven länsirannalla tavattu runsaasti hedelmällä»: Weeks. — »Kärpän nokan palanut luhtaniitty Ruutissa [Mynämäessä] on täynnään maa-muuramia (marjoja ylen runsaasti)»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Bär sällan frukt i Esbo: Kihlm.; [Nurmijärvi] »Mesimarjoja saadaan vuosittain ainakin paikkapaikoin runsaasti»: Stenr.; Sælan nämmer om frukten vid Helsingfors: Ofullständigt eller som oftast alls icke utvecklade; den 24 juli 1877 anträffades några få mogna frukter vid Helsingfors: Sæl. ann.; Helsingfors stora, väl utvecklade bär 1883: Kihlm. ann.; bär blommor, men icke frukt i södra delen af Borgå: Sæl. Ö. Nyl. — [**Ik.** . . . »Früchte, die in unserem Gebiete nur sehr selten zur Entwicklung kommen»: Meinsh. p. 95.] — **Sat.** »Min far, prof. C. J. Arrhenius, brukade prisa Björneborgs-åkerbären, som vissa år mognade och såldes i stora massor och lämnade ett härligt sylt»: Arrh. — Bär visserligen de flesta år frukt, men sällan i större mängd och stundom t. ex. 1910 alldeles obetydligt: Hjelt. — På etiketten till ett exemplar från Birkkala Kassila! har Th. Grönblom antecknat: »Bär förekomma ej». — Från norra delen af provinsen nämnes åter: Ytterst allmänt och rikt fruktifierande på brända ängsmarker: Herlin p. 144. — **Ta.** Fruktmognad omtalas från Tammela: Moberg Nat. p. 151 o. 152. I Hattula »sätter *Rubus arcticus* endast undantagsvis frukt och, såvidt jag kan bedöma, äro bären små och torra»: A. Wegel. — I Hollola allm. på ängsmarkerna kring Pyhäniemi och Hersala och bär här under vissa år rikligen frukt, liksom fallet äfven är ställvis i Koskis. Eljest sälls. (Wesijärvi kanal, Kaitas etc.) och + steril: Norrl. Ant. — Från Län-

gelmäki, Orivesi och Kuorevesi nämnes: »Suoniityillä yleensä p, Kuorevedellä ja yleensä pohjoisosassa aluetta st fq, joskus vähän runsaammin kin ja kypsillä hedelmillä»: Borg Tiet. — **Sa.** Bären blifva dock endast i de nordliga delarna [af Savolaks] stora och goda: E. Nyl. & Chyd. — I trakterna vid Willmanstrand under vissa år rikligt fruktbärande: Sael. ann. — **Kl.** [Parikkala] »Paikotellen runsaastikin, mutta enimmäkseen steriili. Ainoastaan Innasennurkan ja Kuljusen kylissä yleisemmin hedelmöivä, muualla hyvin vähässä määrässä pienillä aloilla»: Hann.—Pälkjärvi utmärkta frukter i ymnighet: Hjelt. — Kol. [Schlüsselburg här ofta ymnig frukt, såsom det uppgifves: Sahlb. Dagb.] — **Oa.** Sätter allmänt frukt inom hela området: Laur. Växtf. — **Tb.** »Menestyy paraiten pohjois-Hämeessä (Saarijärven seuduilta pohjoiseen), mutta tavataan vähin etelämpänäkin»: Rapol. p. 50. — **Sb.** I Jorois saluhällas åkerbär årligen i rätt stora mängder: Lindb. comm. — **Kb.** Mognar ej i Liperi, men väl i Polvijärvi: Eur. & H. Detta är en högst afvikande uppg., hvilken anföres som uppmaning till närmare undersökning af förhållandet. — **Om.** På öppna marker ymnigt fruktbärande: A. L. Backm. Fl. — **Ok.** [Kianta] »Kypsiä hedelmiä olen nähnyt hyvin harvoin»: Kyyhk. litt. — **Ob.** »Erittäin hyviä vatukka-maita löytyy kuten merenrannikko Oulusta pohjoiseen päin. Muuallakin löytyy vatukoita runsaasti»: Leiv. Putk. — **Lapp. fenn.** »in Lapponia baccas vix profert»: Wahlenb. p. LXI. [Lämnade till följd af de gynnsamma vegetationsförhållandena mogen frukt härstädes [i Pajala i somras [1890], något som lär förekomma ovanligt sällan: Samz. p. 184.] Åkerbär hinna dock ej alla år till mognad här uppe, men detta år [1826] . . . mognat allmänt . . . till och med i Utsjoki: Fellm. Anteckn. I p. 403. jfr Moberg Nat. p. 152. — Åkerbären fullmogna [1822]: l. c. p. 138. — »Ich kann z. B. erwähnen, dass *Rubus arcticus* an der Mündung des Ivalo-Flusses im südlichsten Teil von Inari [»Enare»] nach meinen eigenen Beobachtungen wie nach den ganz übereinstimmenden Angaben der Bevölkerung, in der Regel Früchte ausgebildet. In den Waldgrenzgegenden habe ich wohl immer Blüten, aber nie Früchte gesehen, und auch die Einwohner kennen dort die Früchte dieses Krautes nicht. Herr V. Soriola in Utsjoki hat (nach freundlicher Mitteilung) die Fruchtentwicklung der besagten Pflanze in den sieben Jahren 1905–1911 mit grossem Interesse genau verfolgt; trotz alljährlich reichen Blühens wurden Früchte nie ausgebildet»: Aug. Renv. p. 145–146. — Paatsjoki [»Paskikelven»] »Svanviks omegn, blomstrende stängel 8 cm höi, planten samtidig med blomst og frukt 13 cm höi»: Norm. Fl. Spec. p. 355, [se äfven Norm. p. 260]. — [**L. ent.** med frukt ganska sparsam i björkregionen: Læst. p. 9; l. c. p. 14 anföres ofvan p. 55. — Mognar ehuru rätt sparsamt efter Könkämä ålf åtminstone upp till barrskogsgränsen: Fries & Mårt. p. (71.)]

Som **fossil** är *R. arcticus* ytterst sällsynt. I **Oa.** Lappo har Lindberg funnit en fruktsten: Lindb. Bot. p. 260.

Om de många **formerna** af *Rubus arcticus* föreligga i litteraturen

talrika spridda uppgifter, men i H. M. F. äro de flesta former icke konsekvent särskilda.

O. Kuntze, Methodik der Speciesbeschreibung und *Rubus* (Leipzig 1879) upptager från Finland utom den typiska *R. arcticus* N:o 69 äfven N:o 79 = f. *brevipedunculata* äfvensom från Lapp. ross. N:o 85 = f. *maior* p. 147—149.

I Medd. XVIII p. 210 omnämner Brenner var. [rättare f.] *subquinquelobus* Ser., DC. och var. *trilobus* Sæl. jämte den vanliga (*subquinquetrilobus*). I Mela Kasv. IV kallas dessa rr [»hh»], men denna värdesättning har utgått från Mela Kasv. V, där deras bytesvärde betecknas med 3 (af 10).

Former med fyllda blommor (v. *pleniflorus* Mela Kasv. II) torde ej vara synnerligen sällsynta, men böra väl närmast betraktas såsom monströsa bildningar. **A b.** »1 eks. typpillisten seassa rehevässä sekametsässä [Karjalassa] Laajoen kylän pohjoispuolella»: Caj. Kasvist., jfr Medd. XXIV p. 34 etc. — **S a t.** Karkku flerstädes: Hjelt. — **O k.** [Kianta] »Taivalkosken rantalehdosta Ruhtinansalmen kylästä»: Kyyhk. litt.! — **L i.** Vutuajoki [»Munkelven»] . . . »tildels *flore subpleno* med 11 kronblad»: Norm. Fl. Spec. p. 355. — Se äfven N. I. Fellm. ofvan under Lapp. ross. äfvensom Wirz. pl. off.

Ungefär samma ringa systematiska värde hafva formerna med flikigt inskurna kronblad (f. *schizopetala*). Uppgifter föreligga från **S b.** »Tavattu kesän kuluessa parissa paikassa Maaningassa»: Kyyhk. litt., exemplar från Hämeenmäki! — **O m.** Ylivieska (p): Tenn. i inledningen. — **O k.** [Kianta] »nähty useita kertoja»: Kyyhk. litt., exemplar från »Ruhtinansalmi Taivalkosken varrelta»!

F. *cladantha* [Norm.] **L i.** »fossen mellem Salmijärvi [»Tsjolmejavre»] og Goalsejavre»: Norm. Fl. Spec. p. 355.

F. *glandulifera* Sæl. **N y l.** Hogland (Brenner!): Sæl. ann. — **O b.** Rovaniemi Meltaus: Brenn. Obs.

Var. *leuciticus* Læst. **O a.** Öfvermark: Elli Björkman!, cfr Medd. XL p. 225. — **O m.** Pedersöre: Fontell i (Prot. 3, XII, 1898) Medd. XXV p. 37, L. Y. 1898 p. 209 etc., jfr Liro Ured. p. 420. — **O k.** [Kianta Emäjoen] koskilla st cp: Kyyhk., jfr om båda dessa uppg. Mela Kasv. V och angående den senare äfven Brenn. bidr. p. 18. Antingen identisk med denna eller åtminstone mycket närstående är f. *albiflora* Mela, se Mela Kasv. II. Dylika hvitblommiga former har jag funnit i **S a t.** Karkku, där jag dock ej var i tillfälle att iakttaga den mogna fruktens beskaffenhet, äfvensom i **O a.** i närheten af järnvägen emellan Wasa och Östermyra på ett par ställen. — Kon. Jalguba Nikolskij ostroff: Simming!, jfr Norrl. On. — Se äfven Kuntze l. c. N:o 73.

Till åtskillnad från (en del af) de nu framställda formerna kallas hufvudformen var. *vulgaris* Mela: Mela Kasv. II.

Hybrider äro iakttagna med *R. idaeus* och *R. saxatilis* (se längre fram). Se äfven under *R. chamaemorus*.

Rubus chamaemorus L.

In Lapponia et Fennia septentrionali frequentissime et copiosissime provenit; ceterum frequenter (—satis frequenter), nisi quod in nonnullis plagis Fenniae australis frequentia minuitur; in montibus alpinis interdum alte supra betulae terminum progreditur. Fructus fere ubique maturescunt, sed forsitan non tam boni saporis in australi maxime parte quam in cetero territorio.

Till.; Till. Icon. 159; Kalm; fq in paludosis: Hell. p. 11; in paludibus turfosis inprimis Finl. borealis et Lapponia cpp: Prytz; in paludibus silvaticis per totam patriam usque in regiones subalpinas Lapponiae, ubi vulgatissimus: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 222; Fenn.: Nym. Suppl. p. 109; per totum territorium fq aut fqq obviu: Schedae p. 82, vide etiam DC. Prodr. II p. 565—566, Led. II p. 71, Ign. Geogr. p. 342, Köppen Verbr. I p. 320, Borg Beitr. p. 100, 137, 139 et 143, Heintze Ranunc. p. 200 et Sæl. marj. p. 23—24.

A1. st fq: Bergstr.; st fq—fq: Bergr., vide infra. — **Ab.** (r): Zett. & Br.; p circa Aboam et in Hiittis: Arrh.; p?: Bergr.; Pargas p: Adl., cfr Elmgr. p. 143; Pargas st fq: Arrh. Ann.; [Eura] »i mindre mängd»: Lindstr. p. 117 et 119; [Muurila] fq: Renv.; [Pojo] fq secundum litus maris: A. Nyl.; Bromarf fq: Sand.; fq: Sel. et Printz; st fq: Flinck; fq: Weeks.; in vicinitate amnis Laajoki fqq, maximam partem fq—st fq, in parte media par. Mynämäki p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; Nystad st fq: Hollm., vide etiam infra. — **Nyl.** fq: His. et Stenr.; fq, baccae hic non bonae: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] (fq): Schrenk p. 162; [Hogland] (r) in paludoso, Tytärsaari: Brenn., vide etiam infra. — **Ka.** fq: Blom; st fq: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [non occurrit nisi in turfosis et ex iis per totum territorium dispersum: Meinsh. p. 95].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; Häyr. Björneb. vide infra. — **Ta.** st fq: Leop.; fq: Knabe Fört., A. Wegel., Asp. & Th., Bonsd. et Wainio Tav. or.; fq in turfosis: Norrl. s. ö. Tav.; fq, saepe st cp: Borg Tiet. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Hann.;

Valamo st fq: Sæl. ann.; Impilaks (r) (Backm.): Norrl. Symb., vide etiam infra. — **Kol.** fq—fqq in sphagnetis: Elfv.

Oa. (st fq): Malmgr.; fq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 11. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela et M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Wainio Kasv.; fqq, cp per totum territorium: Axels. Putk. — **Kon.** fq—fqq in sphagnetis abiegnisque turfosis humidis, in Saoneshje ad Soslanow-nawlok et Velikaja-guba adnotata, in Reg. occ. fqq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 37.

Om. fq: Hellstr. et Tenn.; fqq, cp—st cp: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 138. — **Ok.** fq: Wainio Kasv.; (fq): Must.; fqq, in parte orientali fq: Brenn. Obs.; fq et cp: Kyyhk. — **Kp.** (fq): Wainio Kasv.; quam copiosissime: Sahlb. Bidr.; (fq—) fqq, in taeniis fqq et cp: Bergr. Ant.

Ob. fqq: Brenn. Obs., quem l. inspicias, Leiv. et Keckm.; [fq: O. R. Fries p. 162:] fqq: Hjelt & H., vide sub **Lapp. fenn.**, Jul. p. 285 et infra. — **Kuus.** (fq): Wainio Kasv.; fqq: Sahlb. Fört.; in parte septentrionali fqq: A. L. Backm. comm. — **Kk.** (fq): Wainio Kasv. et Bergr. Ant.

Lapp. fenn. fqq saepe cp per totum territorium, fructus optimi maturescunt: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 104:] in sphagnetis turfosis apertis et piniferis fqq et plerumque cp etiam in (lucis pratisque) uliginosis fq provenit: Blom Bidr.; omnium vulgatissimus in paludosis et uliginosis Lapp. silvaticarum, subalpinarum et inferalpinarum, ut etiam in ipso iugo alpium earumque lateribus infimis sat vulgaris . . . Baccas quoque in ipsis alpibus maturat: Wahlenb. p. 144 et 145; omnium vulgatissime: Fellm. Lapp.; toto territorio fqq usque ad Kögäs: Wainio Not.; fqq in reg. silv. etiam in pagis lapponum, fq in reg. subalpina, p in sphagnetis reg. alpinae: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Utsjoki fqq (sed rarior in ripa septentrionali): Sæl. kat.; in turfosis apertis et piniferis fqq et cpp, ultra terminum betulae hinc inde paullum progreditur. Interdum, ut anno 1880, etiam in fine mensis Junii frigus nocturnum maximam partem florum mordet et fructificationem prohibet¹⁾. Kuarvekods h.

¹⁾ Vide infra.

400, Ailigas SV 400, [Rastekaisa SE 718]: Kihlm. Ant.; e per multis (20) locis e Varangria australi enumeratur et usque ad 453 m in monte Beljek indicatur, item in Finmarkia interiore etc.: Norm. Fl. Spec. p. 363–364, quem l. inspicias, vide etiam Schüb. p. 356, Blytt p. 1175 etc. et infra. — [**L. ent.** fqq: Grape p. 105; reg. alp., subalp. et silv. fq: Læst.; fqq, interdum cp in turfosis et paludosis reg. subalpinæ, in reg. alpina fqq — fq locis idoneis, ex. gr. in turfosis ad Kahlaamakoski, Valtijoki et Jopmajaur, alte in reg. alpinam adscendit, Mehkasvaarri (E 675 m) et in cacumine montis Tshaimo (780 m): Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (71).]

Lapp. ross. vulgatissimus: Fellm. Ind.; fqq in paludosis: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 560, vide infra; Lt. fq — fqq in turfosis reg. silv., Lim. fq — fqq in turfosis reg. silv., sed etiam in reg. alp. in clivis montium alpinorum et usque ad cacumina (Viertsoivi): Lindén Ant., vide etiam Middend. p. 693, Broth. Wand. p. 13, Knabe Pfl. p. 281 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 264 e **Tb.** Viitasaari Lakomäki in abiegnio paludoso leg. Kihlman.

Arten uppgifves äfven från Kton.: Ispol. p. 60, där det kända förhållandet, att många stånd ej bära frukt, framhålles; se vidare Mela Kasv. V etc.

Frågorna om artens frekvens i sydligaste Finland och om fruktmognaden därstädes måste än så länge anses oafgjorda. Zett. & Br. och Brenners uppg., som angifva en mindre frekvens, förefalla näml. något osäkra; se längre fram. Äfven uppg., att arten vore sällsynt i Impilaks, torde, om den är fullt riktig, närmast kunna förklaras genom bristen på lämpliga växtplatser, jfr längre fram Caj. Kasvist. under **Ab.** och Häyr. Björneb. under **Sat.**

Yttermera må här anföras några detaljuppgifter.

Al. »Hjortronväxten förekommer ofta massvis på högmossartade platser på utskärsholmarna i Föglö, Sottunga och Kökar. Blommar rikligen. Om fruktsättningen är mig intet med säkerhet bekant. Jag har dock anledning misstänka, att den ofta felslår»: Arrh. — »Ofta på klobbar i yttre skärgården, växande bland ljung och kråkris»: Bergr. — **Ab.** »Också i Korpo ytterskärgård finnas på holmar och kobbar talrika hjortronmossar. Jag har skäl att tro, att fruktsättningen också här liksom i de åländska ytterskären icke håller, hvad blomningen lofvar»: Arrh. — [Lounais-Vihti] »suontapaisessa viidakossa . . . erittäin runsaasti, mutta muualla näissä seuduissa . . . harvinainen»: V. E. B. p. 206. [My-

nämäki etc.] »Sen yleisyys paikkakunnan eri osissa on suoraan suhteellinen suomaiden yleisyyteen ja laajuuteen»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ymnig på Jussarögaddarna i Ekenäs skärgård: Häyr. Ber. — Förekommer ganska talrikt och ymnigt fruktbärande i Kyrkslätt och Helsinges socknar, men det händer icke så sällan att froster i juni förstöra blommorna: Sæl. ann. — **Sat.** Antecknad från Lyttskär r, Pihlava (J. Asplund enl. Fontell), Kumnäs och Bredvik fq och cp (H. Selin), i allmänhet saknas lämpliga lokaler. Hvittisbofjärd fq. Luvia cp i sumpmarkerna (E. Hermonen): Häyr. Björneb. — **Ob.** »Soissa ja rämiöissä, ojit. kedoille, pellonpientar. runsaasti kaikkialla. Suurempia hillasoita ei ole aivan [Oulun] läheisyydessä, ennenkuin Korvenkylän puolella sydänmailla»: Leiv. Putk. — Kemi cp: Linné Iter lapp. p. 175, jfr Brenn. Obs. — Lapp. ross. »Der hoch arktischen Flora kaum zugerechnet»: Kihlm. Pfl. p. 113

Till de uppgifter angående **fruktsättningen** hos *Rubus chamaemorus*, hvilka i det föregående blifvit anförda (se W. Nyl., Sæl. ann. (under **Nyl.** i petitstykets), Hjelt & H., Wahlenb. och Kihlm. Ant.) må följ. tilläggas **Al.** Rikligt fruktificerande: Bergr. — **Ab.** »Mognar i Pargas, men icke i några större massor»: Arrh. — »Runsaasti hedelmällä Pyhäjärven rämeisellä kaakkoisrannalla ja Pusulan Hyrkkölän Räystin kohdalla laajalla rämeellä»: Weeks. — **Nyl.** »V. 1883 tuotiin Petkelsuosta poimituita marjoja Helsinkiin kaupaksi useita kuormia»: Stenr. — Förekommer på de yttre holmarna i skärgården vid Helsingfors och Borgå och bär därstädes vanligen fullmogen frukt: Sæl. ann. — **Kl.** [Parikkala] »Ainoastaan harvoin hedelmöivänä, enimmäkseen steriili sentähden että kukat kylmävät»: Hann. — **Ob.** Utvecklar rikligt bär, hvilka dock synas vara särdeles ömtåliga¹⁾ för frost; de utgöra för allmogen en ganska viktig inkomstkälla: Keckm. — **Lapp. fenn.** »Baccas ultimas (exc. Empetro) in alpibus offert»: Wahlenb. p. LXI. Hjortron funnos ymnigt [i Utsjoki 1822]: Fellm. Anteckn. I p. 138; många andra uppg. ur derta arbete kunde ännu anföras. — Frostskador påpekas t. ex. S. Castrén p. 354. — Barnsjarga reg. subalp. ymn. på torfmossorna, bären mogna sedan 10, VIII, [1880]: Arrh. ant. Senare tilläggas: »I medlet och slutet af augusti 1880 stodo de vidsträckta mossarna kring Varangerfjord alldeles skimrande gula af hjortron, som voro praktfullt stora och utsökt läckra».

Om artens förekomst såsom **fossil** föreligger endast en osäker uppg. från **Sat.** Jämijärvi i ett lager, »som synes mig så godt som recent»: Herlin p. 180 och G. And. p. 118. Härom nämnes: »Har egendomligt nog aldrig funnit arten fossil»: Lindb. comm.

Några former eller hybrider af denna art förekomma icke. Visser-

¹⁾ Det torde ej vara bären utan blommorna, som äro ömtåliga för frost. Detta gäller såväl södra Finland (se nyss ofvanför under **Nyl.**, och Lappland (se Kihlm. Ant. m. fl.), jfr Sæl. ann.

ligen uppgifver Beketoff från Lim. Sashejka en hybrid emellan *R. arcticus* och *R. chamaemorus* (:Beket. p. 560), men enl. benäget meddelande af Kihlman, som sett exemplaret, är detta endast en vanlig *R. chamaemorus* med mörkröda foderblad: Kihlm. i bref 26, X, 1891.

Rubus arcticus × idaeus¹⁾.

Uno loco Fenniae maxime ad septentrionem vergentis a. 1908 lectus est.

Kuus. Havananvaara: W. Brenner!, spec. determinaverunt Brenner in Medd. XXXV 138—139 et Lindberg l. c. p. 143—144. cfr l. c. p. 255, Bot. Not. 1910 p. 41—42, Medd. XXXVI p. 28 et W. Brenn. p. 106, ubi locus describitur.

Exemplaren insamlades 29, VII, 1908 af W. Brenner på Havananvaara i ostligaste delen af **Kuus.**, ungefär en mil i sydväst från Kontjärvi vid ryska gränsen (:Medd. XXXV p. 138, l. c. p. 143 kallas sjön riktigare Kenttjärvi) och förevisades af Lindberg 6, II, 1909. Lindbergs uppsats »Formae duae hybridae generis Rubi novae e Finlandia» är försedd med en afbildning af de båda individ, som inlämnats till H. M. F.

Rubus arcticus × saxatilis²⁾.

In Lapponia, Fennia septentrionali et media plerumque satis raro nascitur, nonnullis tamen plagis copiose inveniri indicatur; in australi Fennia nisi rarissime non occurrit, sed usque ad 60° 30' fere ad meridiem versus lectus est.

Maxima pars Lapp.: Fries³⁾; Lapp. adventicia: Fries⁴⁾; Lapp.: Nym. Consp. p. 222⁵⁾; Lapp. fennica: Trautv. Incr. p. 267³⁾; »hab. etiam Fenn. plur. (scil. exc. mer. multa)»: Nym. Suppl. p. 109³⁾; in Lapponia, Finlandia septentrionali et media haud infrequenter inter parentes obvius, in Finlandia australi tamen rarus aut rarissimus: Schedae p. 82⁵⁾, vide etiam Borg Beitr. p. 100, 118, 119, 134 et 144⁵⁾.

¹⁾ *R. binatus* Lindb. fil. in Medd. XXXV p. 143.

²⁾ *R. castoreus* Læst.

³⁾ Nomine *R. castoreus* Læst.

⁴⁾ Nomine *R. saxatilis* var. *hybridus* Wahlenb.

⁵⁾ Nomine *R. arcticus* × *saxatilis*.

Ny1. Thusby (haud r): Åstr. & H.!¹⁾; Thusby Gammelby prope praediolum Granbacka 7, VII, 1880: Hjelt!²⁾, cfr Diar. 3, XII, 1881¹⁾ et 4, XI, 1882¹⁾, ut etiam Herb. Mus. Fenn. II p. 138²⁾; Sibbo ad praedium Tallmo 1884 st ep: Sæl. herb.²⁾ — **Ik.** Valkjärvi in insula Sikosaari fluvii Vuoksi: O. Collin! nomine *R. saxatilis* $\times$ *idaeus*, spec. determinavit Lindberg, cfr Medd. XXXI p. 28²⁾, ubi in **Ka.** lectus esse dicitur.

K1. Ruskiala Särkisyrjä! et Hola!: A. L. Backman, cfr Medd. XXVIII p. 28²⁾ et vide infra: Suistamo Koitonselkä: I. M. Vartiainen!, cfr Medd. l. c.; e Suistamo etiam comm. G. Lång: Medd. XXV p. 22²⁾. — **Kol.** rr Mjatusova in prato humido: Elfv.!¹⁾; inter Kalajoki et Latva et in vicinitate huius locis [ad Kilitchjärvi!], Shoksu, prope Petäjäselkä! et Derevjan-
noje!: Caj.²⁾, cfr Liro Ured. p. 420²⁾, ubi etiam e Soutujärvi [Soutojärvi] commemoratur, spec. in Pl. Finl. exs. N:o 263 ad Pyhäselkä in betuleto leg. Lindroth & Cajander.

Oa. Kristinestad in insula extra Anttila: M. Sundman!²⁾; Lappfjärd in insula parva ad Anttila: R. Dahlberg!²⁾, [ad eundem atque antecedens locum spectat; ad urbem Vasa: Alcenius!¹⁾; rr in insula in taeniis Jerby, prope Vasa: Laur. Växtf.²⁾ — **Tb.** Hankasalmi: L. M. Runeberg!¹⁾; Kinnula prope templum! et ad partem maxime septentr.-occidentalem lacus Kivijärvi!: Marklund!²⁾ — **Sb.** Jorois Järvikylä: Lindb. comm.²⁾; r: Mela!¹⁾, spec. e Kuopio Julkula!; Kuopio Vaajasalo Alahovi: Linkola!²⁾ — **Kb.** rr c. 10 spec. [»kymmenkunta»] [Pielisjärvi] pag. Koli in valle paludosa inter lacus Purnu! et Särkilampi: Axels. Putk.²⁾ — **Kon.** nondum certe adnotatus, vide tamen infra sub **Kpor.**

Om. Ullava Herlevi: Hellstr.!²⁾; Perho Myllykoski: Hellström!, cfr Hellstr. p. 154 not.¹⁾, ubi descriptio; st r Soini Hallapuro (Nyström), Alajärvi Ukonmäki! in silva frondis laeta, Vesterbacka ad praediolum Poikkijoki! spec. unicum in silva mixta, Lappajärvi Oudenpuun niitty!, [pag. Savo] Eskeli Sepän

¹⁾ Nomine *R. saxatilis* var. *hybridus* Wahlenb.

²⁾ Nomine *R. arcticus* $\times$ *saxatilis*.

³⁾ Nomine *R. castoreus* Læst.

⁴⁾ Nomine *R. triflorus* Hook.

perkkiö!, Harju infra scholam, ad ripam freti Kärnä inter Penttiniemi! et Koppeloniemi [in vicinitate templi], Veanteensaari! sub fruticibus ripae, Ilkkasaari cp in silva densa frondosa, Norssisaari! in silva frondosa et in ripa, in pineto raro insulae partis australis lacus [Lappajärvi] Vasikkasaari (E. Odenvall!): A. L. Backm. Fl. ¹⁾, cfr l. c. p. 138 ¹⁾ et Medd. XXX p. 103 ¹⁾; Vimpeli [»Vindala»] Pikkusaari aut Sammakkosaari in ripa: A. L. Backman! ¹⁾; Larsmo Hällö in alneto: Fontell! ¹⁾; Ylivieska [cp in insula contra deversorium! ²⁾], Haapajärvi: Tenn. ²⁾ et Tenn. in exordio ²⁾. — **Ok.** Paltamo Mieslahti in luco: A. R. Ruoraniemi! ¹⁾; Kuhmo in prato humido ad Kalastenkoski: Edv. af Hällström! ¹⁾; [Kianta] saltem ad Salmipuro! et Nieltussaari, forsan aliis quoque locis: Kyyhk. ¹⁾, spec. lecta prope templum ad Aittokoski!, likoski prope Hossa! et Kiannankylä in prato ad Jäniskanto!, cfr de his fere omnibus Brenn. bidr. ¹⁾, vide etiam Medd. XXXIII p. 34 ¹⁾ et infra. — **Kp.** in parte austro-occidentali ad effluvium amnis Muujoki! a lacu Muujärvi in luco humido ad deiectum aquae, Rukajärvi ad Onnanjoki! complur. locis haud procul ab influente amne Ruvanjoki: Bergr. Ant. ¹⁾

Ob. r: Brenn. Obs. ¹⁾, ubi sequentes p. p. commemorantur; Uleå Maikkula, Pudasjärvi: Zidb. ²⁾; Muhos (alumn. I. Barekman): Must. p. 52 not. ²⁾, cfr Brenn. Obs. [forsitan opus sit confirmatu]; Simo prope praedium sacerdotis: V. W. Westerlund! ¹⁾, cfr Brenn. bidr. ¹⁾; p Kemi Hattsaari et Ylivalmari, Simo Viantienjoki et in insula Vatunki, ad amnem Simo ad superiorem partem rivi Martimonoja cp, ad Ruona cpp: Keckm. ²⁾, cfr l. c. p. 16 ²⁾, vide etiam infra; Kemi Kallinkangas: Rantanieniemi ¹⁾; [(r): O. R. Fries p. 162 ²⁾, vide infra]; Pello in lapidosis ad ripam fluminis [Torniojoki]: Lindén litt. 28, I, 1911 ²⁾; (rr) Rovaniemi ad Lohiniva: Hjelt & H.! ²⁾ — **Kuus.** Paanajärvi in ripa arenosa ad effluvium amnis Tervajoki: Montell! ¹⁾, cfr Medd. XXVI p. 74 ¹⁾; Paanajärvi prope Mäntyniemi! ad ripam rivuli et inter Haataja et Oivanki! [4 km ab Haataja] in silva

¹⁾ Nomine *R. arcticus* × *saxatilis*.

²⁾ Nomine *R. castoreus* Læst.

³⁾ Nomine *R. saxatilis* var. *hybridus* Wahlenb.

abietina humida: A. L. Backman¹⁾, cfr Medd. XXIX p. 117¹⁾; Hirvasvaara! spec. solit. in declivi lapidoso ut etiam in ripa australi lacus Hirvasjärvi!, Oulankajoki Pitkäkoski cp in ripa glareosa deiectus aquae, supra Sarvisuvanto in montibus ripariis, st cp in prato ad Lammasniemi nonnulla km ab effluvio, Savina cp in ripa humili infra Viksijärvi denique Kitkajoki ad Ahvenperänkallio: A. L. Backm. comm. 1). — Kk. (fq) secundum Pistojoiki saltem a viciniis Suvanto et saepe cp velut ad Mäntykoski, etiam ad Ruomaanjoki, ad Ohtajärvi et Uhtuanjoki: Bergr. Ant. 1), spec. adscriptum Kiimasjärvi! 1); in silva iuxta lacum Tuntsanjärvi: Lindberg! 1)

Lk. (rr) Kittilä ad Kukas! et Aakenusjoki! nonnullis locis, ut in vicinitate declivitatis occidentalis montis Aakenustunturi, haud procul a pago Kittilä in calcariis, ad Paahtakallio: Hjelt & H. 2); [Muoniovaara in par. Pajala: Læstadius! 3), cfr Backm. & H. p. 130 3); enum. compl. locis: Birg. p. 103 1); Samz. vide infra;] [Ylitornio] Koskenniemi: Lindén Bidr. in exordio! 1); circa flumen Muonio usque ad Kengis: L. L. Læst. p. 296 2); interdum in reg. abietina ad ripas flum. Muonio, frequentior tamen in reg. subsilv.: Norrl. Lappm. p. 258 2), spec. e Muonio Kätkesuanto—Sonkamuotka! 2); Muonio in ripa lapidosa deiectus fluminis ad Ylikylä: Montell! 1), vide infra; Pallastunturit Rihmakuru ad lacum parvum: Hjelt 2); r in ripa lapidosa graminosa fluvii Kitinen ad habitaculum Koskenniska una cum *R. arctico* st pc: Blom Bidr. 2), cfr Wainio Not. 2), spec. e Sodankylä in margine fluvii Kemi! 2); [Sodankylä] inter Vuostimonniemi et Pyhäntunturi (L. Johansson): Huum. Kasv. p. 153 1); Sodankylä ad septentrionem versus a Köngäs ad amnem Kitinen: Lindberg! 1); Tankajoki et ad ostium fluvii Pihtijoki, ambo loca in reg. silv.: Hult Lappm. 2), cfr l. c. p. 7, 8, 12, 16 et 39 2); Kuolajärvi [»Salla»] ad Jyrkämä in fluvio Tenniöjoki: Borg & Rantaniemi! 1); Kuolajärvi [»Salla»] infra Korja prope Tuijoka! in luco ad ripam et ad fontem fluvii Tenniö! in margine fluvii: Axelson & Borg 1); Kuo-

¹⁾ Nomine *R. arcticus* $\times$ *saxatilis*.

²⁾ Nomine *R. castoreus* Læst.

³⁾ Nomine *R. triflorus* (Richards aut) Hook. aut *R. saxatilis* var. *triflorus* (Hook.)

lajärvi (st fq), cp in praerupto montis alpini [»ravin«] in parte septentrionali montis Sallatunturi 1909! et complur. locis in vicinitate lacus Vuorijärvi: Edv. af Hällstr.¹⁾ — **Li.** Utsjoki Kuurunaudsche: Silén!²⁾; Mutkevaara (Lönnbohm): Hult herb.²⁾; »ad catarrhactam Menikka in flumine Paatsjoki sat abundanter obviam, etiam fertilis (floribus rubris), specimen a *R. saxatili* vix nisi caule inermi recedens in Tervasaari in Inari legi»: Wainio Not.²⁾; in nemore alpis Peldoavi et ad Parshi! iuxta flum. Tenojoki sito pcc et ad Kultala st cp inventus: Kihlm. Ant.²⁾, spec. e Kultala leg. A. Tigerstedt!²⁾; Inarijoki Angeli: V. Ollila!¹⁾; ad fontem infra Puoresoavi! et Paatsjoki ad Rajakoski!: Fontell¹⁾; Varangria australis Paatsjoki [»Pasvikelven«] Salmijärvi [»Tsjolmejavre«] ad meridiem versus a Svanvik . . . in Finm. interiore Anarjokka Bagje Tsjaskejavre in Bassevuovde: Norm. Fl. Spec. p. 354¹⁾, quem l. inspicias. — [**L. ent.** plur. loc. cp: Fries p. 169²⁾; reg. subalp. et silv. p: Læst.²⁾, spec. e Kelosuannonsaari in fluvio Muonio!; reg. subalp. et silv. r Lähtemäsuo prope Kaaresuanto (!): Læst.³⁾, cfr Backm. & H. p. 130²⁾; Kurkiokoski et Jukkasjärvi: Backm. & H. p. 130²⁾; Naimakka [in dupl.!] et Palojoiki!: Malmberg²⁾; cp in ripa occidentali deiectus fluvii Vähäkurkio: Lindén in litt. 28, I, 1911²⁾, cfr Medd. XVIII p. 243²⁾; in valle amnis prope Leppäjärvi: Montell!¹⁾, vide infra; vide etiam sub **Lk.**]

Lim. Imandra: Mela herb.; ad lacum Imandra in ripis, Sashejka: Mela Pl.³⁾; Imandra ad flumen Niva prope Sashejka! compl. spec., pc ad Hirvasjaur: Enw. ann.²⁾; ad flum. Umba in ripa lapidosa prope catarrhactam Kangaskoski! et in insula parva lac. Lusmjavr! in ripa lapidosa aperta: Kihlman¹⁾. — **Lv.** nondum visus. — **Lp.** Pjalitsa! in devexo lapidoso inter frutices [**Lv.** in Herb. Mus. Fenn. II p. 77 hoc spec. spectat] et Katschkofka! in fruticetis saxosis cp: Kihlman¹⁾; Ponoj in clivo ad ripam septentrionalem fluvii: Montell!¹⁾ ²⁾ — **Lt.** nondum ad-

¹⁾ Nomine *R. arcticus* × *saxatilis*.

²⁾ Nomine *R. castoreus* Læst.

³⁾ Nomine *R. triflorus* (Richards aut) Hook. aut *R. saxatilis* var. *triflorus* (Hook.)

notatus. — Lm. prope pagum Voroninsk! inter frutices ripae fluvialis et Porrjavr! in silva nemorosa: Kihlman¹⁾; Litsa: Brotherus!¹⁾).

O. Kuntze, Methodik der Speciesbeschreibung und Rubus, Leipzig 1879, p. 144 upptager *R. castoreus* N:o 61: »Von Hartmann um Helsingfors gesammelt». Det förefaller mig föga troligt, att Hartman skulle hafva insamlat *R. castoreus* i Nyland; sannolikt afses någon ort i Sverige med namnet Helsingfors. För öfrigt må nämnas, att Kuntze l. c. skiljer emellan *R. castoreus*, som närmar sig *R. arcticus*, med röda, och *R. pseudotriflorus*, som närmar sig *R. saxatilis*, med hvita blommor, men att han anser ingendera vara hybrid. Den i södra Finland, t. ex. i Thusby, förekommande formen med rufvor och röda blommor synes ej varit honom bekant. — Focke p. 117 säger om hybriden *R. arcticus* $\times$ *saxatilis* endast, att den liknar än den ena, än den andra af stamarterna.

icke blott den intermediära formen f. *medius* Neum. utan äfven formerna *perarcticus* och *persaxatilis* äro representerade i H. M. F. Härom nämnes: »Includit f. *persaxatilem* et f. *perarcticam*; utraque inter parentes vel solitaria vel mixtim obvenit»: Herb. Mus. Fenn. II p. 138. Det torde dock icke vara skäl att här i Conspectus söka närmare särskilja dessa former. — K l. A. L. Backman nämner, att hybriden blifvit anträffad på tvenne ställen i Suistamo af I. [M.] Wartiainen 1898 och på särskilda ställen i Ruskiala 1900. Formen *perarcticus* allmännare, endast tvenne ex. *persaxatilis*: Medd. XXVIII p. 38³⁾. Senare nämnes, att hybriden blifvit anträffad i Ruskiala Hola på 4 särskilda ställen: A. L. Backm. comm. — O k. »Kajaanin seurakunnassa Savisaaressa»: Must.²⁾, som dock bifogar ett? — Angående förekomsten i Kianta nämner Kyyhkynen senare: »paik., harvoin runs. Kirkonkylä Niettussaaressa, Salmipuron niityllä, Alanteen myllyn l. ja Taipaleen lehdossa Alanteen l., Sahinpuron varr. ylimm. niityllä ja Aittokosken suvantoniityllä. Alajärvi Kortejoen kosken varr., Ylinäljänkä Nivajoen varrella, Kiannankylä Tuomiaron l. Kapun puron varr. ja Vaaron narolla Kiannanniemiellä, Ruhtinansalmi Ahonperässä Alangon l., Savilahden puron niityllä Juntusrannalla, Peltolammin niityllä Murtovaaran l., Lehtosen puron varr., Kauniilla kankaalla ja paik. likempänäkin Saarijärveä; Iikosken rannalla ja muuallakin Hossan tienoilla»: Kyyhk. litt. — O b. [Simc älfdal] »vid Ruona synnerl. rikl. äfven med frukter, ehuru omogna 17, IX, 1892. Vid Hattsari [i Kemi] fann jag på hösten 1892 inga frukter, ehuru arten här var ymnig»: Keckm.³⁾; [. . . står att döma efter ex. härifrån onekligen närmare *R. saxatilis* . . . sätter mera sällan frukt — här kunde oaktadt noggrant sökande ingen

¹⁾ Nomine *R. arcticus* $\times$ *saxatilis*.

²⁾ Under namn af *R. castoreus* Læst.

³⁾ Under namn af *R. arcticus* $\times$ *saxatilis*.

enda anträffas: O. R. Fries p. 162¹⁾.] — **Lk.** och **L. ent. f. subarcticus** [förekommer] flerstädes såväl i Muonio som Enontekiänen [«Enontekis»] — f. *medius* Neum. **Lk.** holme i Muonio älf vid Ylimuonio, **L. ent.** nära Leppäjärvi, Vähäniva m. fl. — f. *subsaxatilis* Neum. r **L. ent.** flodstrand mellan Vähäniva och Kuttainen: Mont. kärlv. p. 155–156. — **Lk.** Äfven Enwald framhåller, att hybriden var allmän i trakten af Sallajärvi invid Kuolajärvi kyrkoby: Enw. ann. (Se f. ö. Edv. af Hällstr.). — Sannolikt bör detta dock fattas så, att hybriden ställvis är ymnig i denna trakt. — [**L. ent.** Vähäkurkio fors ligger alldeles vid gränsen emellan barrskogsregionen och björkregionen, jfr Medd. XVIII p. 243¹⁾]; inom den egentliga björkregionen fann Lindén icke hybriden: Lindén i bref 28, I, 1911.]

Rubus castoreus uppgifves äfven från Kpor.: I fuktig granskog på tvenne ställen i S från Siesjärvi [»Sjegosero»] nära byn Tschobino och i närheten af Jevgora på stranden af floden Pedjai: Ispol. p. 60–61 i öfvers., där en kort beskrifning lämnas. — Den föreg. fyndorten är måhända belägen i Kon.

[*R. Pajalensis* H. Samz. eller *R. arcticus* $\times$ *castoreus* beskrifves Samz. p. 184 och uppgifves förekomma: »Bland pilsnär efter Tornio älfstränder kring Pajala»: Samz. l. c. Att döma af beskrifningen afses här antagligen en f. *perarcticus*.]

I sammanhang härmed kan nämnas, att *R. castoreus* upptogs såsom art i Herb. Mus. Fenn. [ed. I]. I Herb. Mus. Fenn. II p. VIII not uppräknas densamma bland de arter, hvilka numera anses såsom hybrider.

Rubus caesius $\times$ idaeus²⁾.

In Alandia rarius nascitur.

A1.: Mela Kasv. V.

A1. [Föglö] Juddö 1879 et Harkläppen ad Gripö 1897: Arrhenius in (Diar. 15, V, 1898) Medd. XXIV p. 67 etc.; [Föglö] Gripö, Skråfsö multisque aliis insulis, Lemland compluribus locis: Arrh.; Föglö Näfverholma: E. Erikson!, spec. comm. W. Laurén, cfr Medd. XXXI p. 101; Jomala in taeniis occidentalibus 1898, dein multis locis in Lemland, Jomala, Hammarland et Geta (Palmgren & Klingstedt) 1901 et 1902: Palmgr.; Jomala Tistronören! inter Hammarudda et Kungsö, Lemland Granö! et Jersö!, Finström in parte occidentali ins. Bergö! st ep, Geta Labbnäs! inter praedium et litus et Olsnäs! ad occi-

¹⁾ Under namn af *R. castoreus* Læst.

²⁾ *R. caesio-idaeus* P. J. Müll. secundum Nym. Consp. p. 221.

dentalem partem stagni: Palmgren, cfr Medd. XXXV p. 193; Lemland Nåtö: Palmgr. Hipp. p. 166; Lemland Jersö: l. c. p. 167, cfr l. c. p. 71.

Det äldsta i H. M. F. bevarade exemplaret af *Rubus caesius* $\times$ *idaeus* var åtminstone år 1910, då det nu publicerade manuskriptet i hufvudsak redigerades, det af E. Erikson 1886 funna exemplaret, hvilket dock införlifvades med samlingen först år 1905. Såsom af det ofvanstående framgår, uppvisades hybriden för första gången i Finland 1898 af Arrhenius. Något senare lämnades en ingående framställning af dess förekomst på Åland af Palmgren; det förtjänar kanske i detta sammanhang framhållas, att Palmgrens exemplar från Jomala och Finström äro insamlade af Palmgren (och Klingstedt) och bestämda af Arrhenius äfvensom att Palmgren framlade dem vid mötet 3, IV, 1909. Arrhenius skrifver senare: »Med stöd af mina fleråriga iakttagelser har jag kommit till den öfvertygelsen, att *R. caesius* $\times$ *idaeus* på Åland förekommer mer eller mindre talrikt öfverallt, där dessa båda arter växa samman. På det lilla skäret Harkläppen t. ex. bildade den formliga snår, på många af holmarna i Föglö och Lemland uppträdde den ymnigt — ubiquè inter parentes»: Arrh. — Se äfven ofvan p. 48.

Exemplar af denna och följande hybrid, tagna 1902 på Åland af Klingstedt, odlas i Botaniska trädgården i Helsingfors: Elfv. Vedd. p. 36.

Rubus caesius $\times$ saxatilis ¹⁾.

In Alandia raro vel rarissime nascitur.

A1.: Mela Kasv. V.

A1. [Föglö] Juddö: Arrhenius in (Diar. 15, V, 1898) Medd. XXIV p. 67—68 etc., forsitan *R. idaeus* $\times$ *saxatilis*, vide infra; Lemland Nåtö et Askö 1901: Palmgr.; Geta: G. v. Frenc-kell!, spec. determ. Lindberg, vide Medd. XXXIII p. 133—134 et infra; Lemland Askö!, in pago Nåtö! et Granö!: Palmgren, cfr Medd. XXXV p. 193; e Nåtö etiam legit H. Buch! et ex insula in par. Lemland Florström!

Som af ofvanstående framgår, anträffades och uppvisades denna hybrid för första gången i Finland år 1898 af Arrhenius, som dock icke inlämnat något ex. från sin Juddö-lokal till H. M. F. En kompletterande framställning om förekomsten af *R. caesius* $\times$ *saxatilis* på Åland lämnades 3, IV, 1909 af Palmgren, som — delvis jämte Fr. Klingstedt — insamlat

¹⁾ *R. Areschougii* A. Blytt: Nym. Consp. p. 221 et Nym. Suppl. p. 109.

sitt rika material åren 1901, 1904 och 1907. G. v. Frenckells exemplar, som uppgafs vara från Lemland: Medd. XXXII p. 7—8, bestämdes af Brenner till *R. idaeus* f. *subviridis* (se ofvan p. 43). Bestämningen och uppg. rättades af Lindberg, se Medd. XXXIII p. 133—134; enl. uppg. af Lindberg är exemplaret insamladt af Palmgren, ehuru det inlämnades af G. v. Frenckell.

På Askö bildar hybriden enligt anteckning af Palmgren ett mindre bestånd; likaså ett vackert bestånd på Granö. Arrhenius har på Askö iakttagit ett annat bestånd, mindre än Palmgrens: Arrh.

Här må slutligen erinras om, att den bekante danske *Rubus*-kännaren, apotekaren K. Friederichsen i Slesvig, var tveksam, huruvida icke de af Arrhenius som *R. caesi*us $\times$ *saxatilis* betecknade exemplaren från Juddö kanske snarare borde uppfattas som tillhörande *R. idaeus* $\times$ *saxatilis*, jfr Medd. XXIV p. 68. Arrhenius motsäger emellertid bestämdt en sådan tolkning och framhåller för öfrigt, att Palmgrens exemplar från Nåtö och Askö äro fullt identiska med hans Juddö-form: Arrh. Det bör tilläggas, att Friederichsen ej sett Palmgrens exemplar.

Angående odlade exemplar se under *R. caesi*us $\times$ *idaeus*.

***Rubus idaeus* $\times$ *saxatilis* ¹⁾.**

Septentrionali saltem in Fennia lectus est.

Ok. Kianta [»Suomussalmi»] ad pedes iugi Korkealainen prope templum: Kyyhk.!, spec. determinavit Lindberg in (Diar. 6, II, 1909) Medd. XXXV p. 142—143, cfr Bot. Not. 1910 p. 42—43, Medd. XXXV p. 256, Brenn. bidr. p. 18 et vide infra; etiam alio in loco eiusdem iugi a. 1909 et in ambobus cpp [»aika runs.»]: Kyyhk. litt.

Lindbergs uppsats om hybriden bär titeln »Formae duae hybridae generis Rubi novae e Finlandia», jfr ofvan p. 63. I uppsatsen ingå tvenne afbildningar af hybriden.

Angående en möjligen hithörande form från A1., se under *R. caesi*us $\times$ *saxatilis*.

Af släktet *Rubus* odlas, utom *R. idaeus* och *R. caesi*us, hvarom ofvan (p. 42 och 48), äfven några andra arter, ehuru relativt taget sällan och i ringa utsträckning.

Rubus odoratus L. Odlad i parker åtm. till Uleåborg: Alc. III, jfr

¹⁾ *R. digeneus* Lindb. fil. in Medd. XXXV p. 142.

Ign. Geogr. p. 345, Brenn. Flor., Mela Kasv. II—V, Elfv. Vedv. p. 36 och Leiv. Senare uppräknas arten bland dem, hvilka kunna odlas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34.

R. fruticosus [L.] »Blommar i Nykarleby. Uleåborg andra sommaren 1896»: Elfv. Ant. p. 82. — Äfven *R. laciniatus* Willd. uppgifves förekomma som odlad: Mela Kasv. V. — *R. deliciosus* Torr. omnämnes: Elfv. Vedv. p. 36.

Angående *R. spectabilis* [Pursh] uppgifves Ob. »Puistikoissa viljeltynä»: Leiv. Putk., jfr Leiv. Huruvida bestämningen är fullt säker, känner jag ej.

Fragaria collina Ehrh.¹⁾

In Alandia varius occurrit.

Fenn. merid. occ.: Fries; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 222; Fenn. non nisi in Aland. lecta est: Nym. Suppl. p. 109, vide etiam Sæl. marj. p. 22 et Norrl. in Atlas p. 21.

Al. r: Bergstr., cfr l. c. p. 7; [Saltvik] »Södra Haraldsbyholmen» (!): Bergstr. Beskr.; [Finström] Bergö: Ericson!; Geta Västergeta: Hult ann. et herb.; r Saltvik »Södra Haraldsbyholmen»!, Jomala Ramsholm, Finström Bergö, Sund prope templum: Arrh. & K.; Jomala Sviiby: Arrh.; ad pag. Jomala: Laur. Fört.; Jomala in devexis graminosis inter pag. Möckelby et Sviiby: W. Granberg!, cfr Medd. XIII p. 204; [Sund] haud infrequens, compluribus locis est adnotata ex. gr. prope praedium sacerdotis, in vicinitate Mångsteckta [spec. leg. Aug. Renvall!] et ad Bomarsund: Prim. p. 67; Hammarland Äppelö, Sund Kastelholm, cp ad orientem versus a templo: Bergr. comm. [cfr Prim. l. c.]; Jomala in pago Jomala in Jomalanabben, quae appellatur, Finström Emnäs, Björsbyholmen etc.: E. Ericson.; [Finström] Färjsundet: E. Ericson in Sæl. herb. [ad eundem atque antecedens locum forsitan spectet]; Mariehamn ad septentrionem versus a Klintens st cp: Gadol.; compluribus locis in taeniis par. Lemland 1901: Palmgr., spec. e Nåtö! prope litus orientale; Jomala Ramsholmen in colle herbido: Palmgren! [vide Arrh. & K.]; Eckerö Öra in colle siccio et lapidoso pc: Lindberg!;

¹⁾ *Fragaria viridis* Duch. apud multos auctores, vide autem Nym. Consp. p. 222.

Geta Bolstaholm: V. Westerlund in Häyr. herb.; Jomala Rams-
holmen [vide supra] et Ytternäs duobus locis, Lemland Skobb-
holmen: Florstr., vide etiam Palmgr. Hipp. p. 44 et 114.

»In collibus apricis sterilissimis p»: Prytz; uppgiften innebär en up-
penbar oriktighet. »In collibus et locis apricis aliis per provincias australes
orientem versus in septentrionem adscendens in Laukaa, Rautalampi,
Kuopio, Kaavi»: Wirz. pl. off., en uppgift, som sannolikt är helt och hål-
let gripen ur luften; hvardera uppg. anföres af Led. II p. 64—65. — »Scand.
(exc. Lapp.): Nym. Syll. p. 270; uppg. rättas af Nyman själf. — SV o. S.:
Brenn. Flor.; uppg. grundar sig på Hisingers uppg., som dock måste anses
oriktig. — **A b.** och **Nyl.** »r Fagervik et in par. Karis ad Rejböle»: His.,
jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] och Alc.; exemplaret hör till *Fr. vesca*.

Arten förekommer äfven odlad: Sæl. marj. p. 22. Ett exemplar,
som antagligen är odladt eller förvildadt, förefinnes från **S a t.** Kyrö [»Hä-
meenkyrö»] Märri »kyökkitarha»: Sola!

Fragaria collina × **vesca**.

In taeniis Alandiae raro vel rarissime nascitur. A. 1901 ab A. Palmgren primum apud nos distincta est.

A1. in taeniis par. Lemland compl. locis 1901: Palmgr.;
a 1902 in tribus insulis et 1904 in quarta insula taeniarum
par. Lemland, cum parentibus occurrit et his quidem copiosior:
Palmgren in (Diar. 3, XI, 1906) Medd. XXXIII p. 33 nomine
Fr. vesca × *viridis*, cum primum e Fennia indicata est, cfr
Medd. I. c. p. 133, spec. e Lemland Nåtö! in colle inter fru-
tices, Skobbbholm! et st pc ad Granholm!; Lemland Skobbbhol-
men, Jomala Ytternäs in Espholm: Florstr.

Fragaria vesca L.

*In Fennia frequentissime—frequenter saepeque copiose
usque ad 64° inprimis in interiore parte provenit; ad sep-
tentrionem versus in Fennia maxime occidentali 65° 50' vir
superat, in Lapponia orientali autem adhuc ad 67° 10' ad-
notata est, quamvis nonnullis plagis iam prius rarescat aut
desinat; dein etiam in Maris glacialis vicinitate lecta est.
Fructus maturos saltem ad 66° profert, sed forsitan ultra.*

Fq vel fqq¹⁾ usque ad 64⁰ (**Kb.** et **Kp.** vide infra) inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Till. Icon. 113, Kalm, Hell. p. 11 et Prytz; in locis apertis, apricis, lapidosis, imprimis silvarum usque ad Lapponiae fines australes, Kuusamo: Wirz. pl. off.; Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 222; per totam Finlandiam fqq dispersa, minus fq in Lapponia australi occurrit: Schedae p. 82, vide etiam DC. Prodr. II p. 569, Led. II p. 63–64, Birg. tabula geogr. N:o 5, Sæl. marj. p. 22 et vide infra.

Om. fq: Hellstr.; st fq – fq: A. L. Backm. Fl.; (fqq): Tenn. — **Ok.** Sotkamo prope templum!, in parte australi paroeciae haud infrequens, in par. Kuhmo non visa, sed in Kianta complur. loc. ad Kiannanniemi! et ad Pahanlampi et Saarijärvi!: Wainio Kasv.; Sotkamo Naapurinvaara cp: Brenn. Reseb. p. 66; tantum in parte australi par. Puolanka: Brenn. Reseb. p. 72; [Paltamo] fq: Must.; p in australi parte par. Puolanka, Paltamo, Kajana et Sotkamo: Brenn. Obs.; Kianta r ad officinam Ämmä, et ad Ylinäljänkä, vide Wainio Kasv.: Kyyhk., cfr Brenn. bidr.; Kianta [»Suomussalmi»] nonnulla spec. etiam in marginibus agri ad praedium sacerdotis!, Pesionkylä ad Kulma pcc, Ylinäljänkä in declivibus montis Kurkivaara, Yliruhtinansalmi ad Tervonen! et cp ad Rytys! [prope Saarijärvi]: Kyyhk. litt., spec. etiam ex Ylinäljänkä in luco ad rivulum prope Kurkela!, vide etiam sub **Ob.** et infra. — **Kp.** (fq) in vicinitate lacus Siesjärvi, quamquam non cp, st fq in vicinitate lacus Särkijärvi, quamquam non cp, ceterum r, enum.: Bergr. Ant., vide infra et cfr Medd. XXI p. 20, ubi st fq in australi maxime parte, ceterum r inveniri dicitur, spec. etiam lectum e Kilgamosaari in Voijärvi!; Wainio Kasv. et Sahlb. Bidr. ex hac provincia non comm.

Ob. Liminka Hellström!, cfr Brenn. bidr.; [Uleåborg] r (Julin jun.): Jul. Fört. p. 102; »omkring staden finnas inga smultron, men på Pudas holmar och i Paltamo temmeligen

---

¹⁾ Prytz, Bergr., Arrh. Ann., Flinck, V. E. Broth., Weeks., Stenr., Blom, Lindén, [Meinsh. p. 98 »gemein«], Hjelt (**S a t.**), Leop., Norrl. s. ö. Tav., Borg Tiet., Wainio Tav. or., Hult, Hann., Broth., Mela, Axels. Putk.; fq – fqq, in collibus deustis interdum cp: Elfv.; fqq saepeque cpp: Norrl. On.

ymnigt»: Jul. p. 285; »anträffades vid rian på Buchtens åker . . . 1795 af Thodén och Julin junior»: Jul. ann.; ad oram fq, inprimis in insulis, in parte interiore p, in par. Ylitornio et septentrionali parte par. Rovaniemi non visa: Brenn. Obs., ubi multae adnotationes commemorantur, spec. ex li Karhu!; Kemi: M. Castrén p. 334 et 340 (fructus); fq—p: Keckm., vide infra; Kemi fq: Rantaniemi; Alatornio 2 aut 3 km ad orientem versus a deversorio Yliluukas, ubi etiam cum fructibus (1877), ad meridiem versus subito frequentior fit: Hjelt; Tornea fq in insulis maritimis, baccae maturescunt et in oppido venduntur: Houghb. not., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138; [Ängesön etc.: O. R. Fries p. 162.] vide ceterum infra. — **Kuus.** ad Ii-vaara! et Paanajärvi in vicinitate huius lacus st fq et suis locis adeo cp, ut fructus vendantur: Wainio Kasv.; in silva prope praedium Juuma, uno loco ad meridiem versus a Paanajärvi, Ruskeakallio: Hirn Fört.; Rukajärvi: Brotherus & F. v. Wright!; in ripa occidentali fluminis Oulankajoki circ. 3 km a Savilampi, Taivalkoski et pc ad Kiutaköngäs, Paanajärvi Ruskeakallio [vide supra] et in monte ad meridiem versus a Manninen, Juuma Hautaniitynvuoma: A. L. Backm. comm., cfr Medd. XL p. 161; Paanajärvi Ruskeakallio, Rajala, Manninen et compluribus locis ad Oulankajoki: Edv. af Hällstr.; Salla Tainotunturi in declivi septentr.-orientali: Borg!, vide etiam E. Lagus p. 353 et Fellm. Lapp. — **Kk.** in par. Oulanka in deustis ad Vartiolampi et pag. Oulanka, ceterum ex hac provincia non nota: Wainio Kasv.; Keret: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm. et Fellm. Anteckn. I p. 521.

Lk. Kuolajärvi [»Salla»] in pag. Ylipää in margine agri prope Kalliainen: Borg & Rantaniemi!, cfr Medd. XXVII p. 91; Kuolajärvi [»Salla»] in margine agri ad Mikkola: Axelson & Borg!; Kuolajärvi Pyhäkuru! [prope Vuorijärvi] st cp et, ut dicitur, ad Mikkola prope partem australem lacus Yli-Kuolajärvi: Edv. af Hällstr., spec. e Pyhäkuru etiam leg. V. v. Willebrandt! [nonne Willebrand], vide etiam infra. — **Li.** Varangria australis Kirkenäs: Fontell!; [Nyborg: Schüb. Virid. p. 128 et Arrhenius & Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138 etc.]

Lapp. ross. r ad pagos Kantalaks! et Umba: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXI not., XXXVIII et XLIII, Beket. p. 559 et Herb.

Mus. Fenn. II p. 138 (Umba); Shelesna, Tshapoma fructibus maturis 30, VIII, 1870, Ponoj: Mela herb.; Shelesna ad Kantalaks, Tetrina, Tshapoma et Ponoj in monte: Mela Pl.; Shelesna: Broth. Wand. p. 4; Puitsitunturi in declivi australi in valle [»kuru»]: Axelsson & Borg!; Tshapoma in nemorosis subhumidis ad »Usi»: Kihlman!, cfr Kihlm. Ber. p. 24; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280, [vide Mela Pl. et herb.], cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 138.

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries; detta äger knappast sin riktighet med hänsyn till det finska flora-området, äfven om arten i Norge går ända till 70° 17': »Schüb. p. 358 eller t. o. m. till 70° 28'–29': Norm. ann. p. 22. Angående förekomsten vid Nyborg etc. se ofvan. Uppg. i Fellm. Lapp. citeras af Led. II p. 64 för Lappland, dit **Kuus**. åtminstone icke längre kan räknas. I sydligaste delen af Finska lappmarken är smultronörten först funnen i senaste tid. Ännu mera vilseledande är det, då Beket. p. 559 på grund af [J.] Fellmans uppg. anför arten från Kola, jfr äfven N. I. Fellm. p. XXI not.

1k, st fq: Malmb. — **Sat**, st fq — fq och pc — cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb., där artens ståndorter uppräknas. — Rörande utbredningen i **Kb**. nämnes: »tav. aina Maanselkään saakka ja samaten myös Repolassa, vaan ei erittäin runsas . . . Nurmeksen sydänmailla tavattu ainakin Mujejärvelle saakka»: Wainio Kasv. — **Ok**. Senare uppräknar Kyyhkynen *Fragaria vesca* från ännu 4 à 5 ställen i Kianta, men tillägger: »Mutta yleensä oli tämä »marja» nimeltäänkin tuntematon usein paikoin Suomussalmella»: Kyyhk. litt. — Kp. Bergroth nämner yttermera: kring Rukajärvi antecknad endast från Moina, antagligen äfven annorstädes, åtminstone i trakten af Ondarvi, i centrala området Hiisi-vaara! [nära Piebarvi by] på varma bergsafsatser mot S och W, st cp kring stränderna af Sjägarvi och ån ofvanför, 1896 ej sedd nordligare än på sved 7 km [»verst»] norr om Särkijärvi, Kellovaara pc vid Kellovaara by, Kemijoki vid Tuhkakoski och ofvan staden Kemi på lerbranter vid älven pc, i Jyskjärvi-trakten ej observerad: Bergr. Ant. — **Ob**. Angående förekomsten härstädes må till det ofvan anförda ännu tilläggas några specialuppgifter. [Uleåborg] (fq): Leiv.; rättas af följ. »Löytyy harvassa vaan tavallisena saarilla ja rannan läheisillä paikoilla. Muhoksella ja merensaarilla runsaampi ja paik. runsas»: Leiv. Putk., se äfven Leiv. Veg. p. 199. — »Kiiminki! ymnig kring Ukkola, ej mer så ymnig i Pudasjärvi vid Timonen»: Nyb. Ber.; vid Kemi kyrka och ehuru mycket sparsam längs älven ända upp emot Rovaniemi: Brenn. Ber. 1864, där arten lik-som i Brenn. Ber. 1869 o. 1870 f. ö. uppräknas från flere fyndorter; Kemi—Torneå icke fruktbarande: Sæl. ann. och kat. — [Kemi och Simo] särdeles ymnig på holmarna i skärgården tillsammans med *Rubus idaeus*, men blir sällsyntare ju högre uppför Simo älfdal man kommer: Keckm. — »Mansikka ei ole villinä koko laajassa Pudasjärven pitäjässä muualla

kuin Satasormen vaaralla Korpisen kylässä ja Latvakouvon vaaroilla Sarajärven kylässä»: Martik. p. 38. — Nordgränsen i Sverige uppgifves till Neder-Kalix—Haaparanta: Birg. p. 82, se äfven Birg. p. 86. Rovaniemi (J. Bäckvall): Moberg Klim. p. 140, 143 o. 145; Turtola (N. Ekström): l. c. p. 143; männe odlad? — **Lk.** Edv. af Hällström nämner, att han ätit mogna smultron vid Pyhäkuru den 7 aug. 1909. Fyndorten vid Mikkola [något öfver 66° 55'] är den nordligaste inom Finlands politiska gränser: Edv. af Hällstr. — Lp. Smultronen mogna i Tshapoma äfven enl. Kihlm. Ber. p. 24; däremot uppgifves, att *Fragaria vesca* icke satt frukt vid Ponoj: Knabe Pfl. p. 280. — Uppgifter angående fruktmognad ingå f. ö. äfven i själfva texten under **Ob.**, **Kuus.** och Lapp. ross.

Af flere förf. frambålles, att arten är ymnig, så t. ex. Caj. Kasvist. [»välistä erinomaisen runsas»]. Stenr., Elfv. (se i noten), Axels. Putk., Norrl. On. (se i noten). — St cp: Borg Tiet. — Se f. ö. i själfva texten,

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 265 äro insamlade i »**Ta.** par. Sysmä Nya Olkkola, in colle lapidoso sicco af Unonius».

I **Ob.** håller sig *Fragaria vesca*, såsom af det ofvanstående framgår, företrädesvis till kusten. Däremot växa smultron i södra Finland enligt tillgängliga uppgifter ymnigare i inlandet än vid kusterna.

Smultron odlas äfven, ehuru knappast i någon större utsträckning. De omnämnas såsom odlade i Simo och Pudasjärvi, å det förra stället med utmärkt resultat: Elfv. Ant. p. 82. Något oftare torde i Finland kultiveras månadssmultron och remontantsmultron, jfr Sæl. marj. p. 22. Dessa åsyftas måhända med uppg. i Medd. XXV p. 12; Lojo: Elfv. Ant. p. 82.

Formen med hvita bär (f. *leucocarpa*) är sällsynt, jfr Mela Kasv. V. Följ. uppg. föreligga; de omnämnas nästan alla af Häyrén i Medd. XXXVIII p. 25—26, där äfven några kompletterande upplysningar tilläggas. — **Ab.** Pargas Lill-Tervo en större mängd för många år sedan (E. Reuter): O. M. Reuter i Medd. XXX p. 4, jfr Medd. XXXVIII p. 28, där uppg. kompletteras. »Kasvaa eräällä auringon paahtamalla, mäntyjä kasvavalla mäenrinteellä hyvin karussa maaperässä. Hedelmät kiiltävän valkeat, paikka on [Niemenkylässä] Köykkälän alueella Lounais-Vihdissä»: V. E. Broth., jfr L. Y. 1903 p. 223, Medd. XXX p. 3 och V. E. B. p. 201, där närmare upplysningar lämnas. — **Nyl.** Kyrkslätt: Poppius i Medd. XXX p. 4; [Nyl. Borgå] »Hofvarböle uti en skogsbacke»; »på Storkroksnäs [»Storkrognäs»] skola äfven dylika rara bär växa invid en dikeskant uti trädgården» (Bbl.): Wasa Tidn. 1885 N:o 88; [Borgå] på Storkroksnäs Brantudden vid Haikkofjärden (Th. Lindh): Sæl. ann. — **Ta.** Janakkala Monikkala (Elfving): Häyrén l. c., där närmare uppg. lämnas; Padasjoki »Kellosalmella lähellä professori Bonsdorffin huvilaa»: Aamulehti 1903 N:o 158, jfr Häyrén l. c.; Kuhmois »Harmoisten Hukin maalla, kirkkomäellä talon läheisyydessä»: Pohjan Poika 1907 N:o 123, jfr Häyrén l. c. — Det förtjänar måhända omnämnas, att äfven *hvita lingon* uppgif-

vas förekomma på sistnämnda ställe. — **T b.** Saarijärvi »Kyyrän talon torpassa Summasjärven kylässä»: A. J. Oksanen i L. Y. 1911 p. 278.

En form »med kvarsittande rödaktiga kronblad vid mogen frukt» är tagen i Lojo af S. O. Lindberg!, jfr (Prot. 9, XI, 1878) Medd. VI p. 207. — En liknande form är funnen af Arrhenius i Pargas: Arrh.

Fragaria elatior Ehrh.

Ex hortis nonnunquam australi in parte disseminatur et diu persistit.

Södra Finl.: Fries; »Fennia merid. (Schrenk in litt.): Led. II p. 64; r [Södra Finland]: Brenn. Flor.

A1. Sund Kastelholm: Hult ann. och herb. — **Ab.** p »sannolikt allestädes förvildad»: Zett. & Br., ex. från »Tuorla in area prope hortum vetustum, haud fructificans»!; Rimito vid trädgårdsplank förvildad: Th. Grönblom!; Kuustö Jullas »in nemore in vicinitate horti efferata fructificans»: Sæl. ann.!; Tenala: K. W. Bruncrona i dupl.!, jfr Alc.; »Pojo Sällvik prope Ekenäs ad hortum efferata»: Sæl. herb.; Vihti p: Printz, jfr Flinck; [Mynämäki] »viljelty ja paikotellen metsistynyt, esim. Kallisten puistossa»: Caj. Kasvist. — **Ny1.** Ekenäs seminariet förvildad: Häyr. herb.; Ekenäs »in pluribus locis prope praedium Vesterby efferata, in pascuo consaepto nomine »Hästhagen» collecta»: W. Wahlbeck!; »Fagervik! spontanea in horto! et in Stor Ramsjö ad praedium»: His.; Ingå Svartbäck: Brenner i Medd. XXIX p. 93!, jfr Brenn. växtf. p. 79, se härom längre fram; Kyrkslätt Wohls i en gammal trädgård: E. Lindström!; Kyrkslätt Strömsby vid bäckstrand nära gården: Brenner!; »r c. praecedente [= *Fr. vesca*] in arboreto Horti botanici, ut videtur omnino spontanea»: W. Nyl.; Helsingfors Sumparn förvildad, steril, och på Degerö Stansvik: Sæl. ann.; [Helsingfors] Turholm, torr äng, vildt växande: elev G. A. Andersson i dupl.!, Helsinge Härtonäs gård: A. Thuneberg!; Thusby »förekommer alldeles vild»: Åstr. & H.; Thusby Gammelby förvildad nära trädgården: Sæl. herb. — **Ka.** Säkki järvi »Hovi»: V. Krohn!; Saima kanal Rättijärvi sluss vid hotellet: H. Buch!; r i Kaukola kyrkoby observerades några enstaka indiv., hvilka spridt sig från en gammal trädgård: Lindén. — **Ik.** r vid Leinikkälä gård i Rantu socken: Malmb.!; Valkjärvi Veikkola »in prato eff.»: Lindberg!; Nykyrka [»Uusikirkko»] Sykiälä banvall: O. A. Gröndahl!; [»nicht häufig und nur hie und da in tiefer Wildniss-Wälder ... bei Parkala [»Pargola», Levaschow»]: Meinsh. p. 99, se äfven längre fram].

Sat. se längre fram. — **Ta.** Sääksmäki r eff.: Tikk.; Hattula Pelkola inom trädgårdsområdet: A. Wegel!; Vanaja Aulango: K. Collin!; Vanaja Ingala »in colle silvatico cp, efferata, per multos annos persistens»: Sælan! — **Kl.** Valamo »in nemoribus efferata, fructificans»: Sælan!

Oaktadt arten, såsom framgår af det ofvanstående, af flere förf. upptages som vildt växande, torde den dock i vårt land utan tvifvel böra

betraktas såsom tillfälligtvis utkommen ur trädgårdar. I Herb. Mus. Fenn. [ed. I] upptogs den bland de vildt växande arterna [från Nyl.], men har utelämnats från Herb. Mus. Fenn. II, jfr l. c. p. IX not, Mela Kasv. V etc. I Nym. Consp. p. 222 och Suppl. p. 109 betecknas arten såsom »prob. introd.», resp. »sine dubio primitus introd.» i Sverige. I senare tid har emellertid Brenner uppgifvit, att densamma i Ingå Svartbäck vore ursprungligen vild, se (Prot. 7, II, 1903) Medd. XXIX p. 93, där han närmare motiverar sin åsikt. I anslutning härtill må anföras, att jag å **Sat.** Karkku Kauniaia under en följd af år såg *Fragaria elatior* på gårdsplanen, där den säkerligen icke odlats, åtminstone icke under de sista 15 å 20 åren. Först då det nämnda området ånyo planerades, försvunno dessa jordgubbsplantor, som jag städse betraktat som ursprungligen förvildade. Ännu må tilläggas, att Meinsh. från **Ik.**, där han anser arten vara vildt växande, nämner: »Früchte sah ich in der Wildniss noch nicht»: Meinsh. p. 99. Brenner betecknar arten i Ingå såsom steril; se äfven under **Ab.**

Angående **odling** af trädgårdssmultron eller jordgubbar hänvisar jag främst till Elfv. Ant. p. 82¹⁾. Här må tilläggas följ. Nordgränsen uppgifves vara vid Uleåborgs och Torneås breddgrader (65°–66° lat.): Ign. Geogr. p. 349¹⁾, jfr Elfv. Kult. p. 87¹⁾. Senare nämnes dock: Jordgubbar hafva odlats med framgång å Jolma i **Ob.** Ylitornio [»Öfvertorneå»] nära Aavasaksa: Turistf. Arsbok 1902 p. 80¹⁾ och F. Trädg. 1909 p. 126¹⁾. [Om deras odling på nordsvenskt område nämnes: Haaparanta medelgodt resultat: Birg. p. 59¹⁾.] Från ännu nordligare trakter uppgifves **Li.** Toivoniemi införd 1882: Nordling p. 307²⁾, jfr Elfv. Ant. l. c.; bären mognade i början af september: l. c. p. 315²⁾. Se f. ö. Grotenf. p. 197¹⁾ och 199¹⁾, Klingst. Nyl. p. 88 under namn af *Fr. moschata*, Stenr. p. 16¹⁾ och A. L. Backm. Fl. p. 26¹⁾, där arten uppräknas bland dem, som odlas allmänt i **Om.** Lappajärvi.

I de flesta nyare arbeten användes den äldre benämningen *Fr. moschata* Duch. I anslutning till Nym. Consp. p. 222 har jag dock föredragit namnet *Fr. elatior* Ehrh., eftersom flertalet uppgifter om arten som vildväxande eller förvildad äro publicerade under detta namn. — Se f. ö. längre fram.

Särskildt i senare tid hafva äfven flere andra arter af släktet *Fragaria* varit föremål för odling i vårt land; så *Fr. chiloënsis* Ehrh., Duch., *Fr. virginiana* Ehrh., Duch. och *Fr. grandiflora* Ehrh. äfvensom hybrider emellan dessa arter. *Fr. grandiflora*, som af några florister anses som primär-hybriden *Fr. chiloënsis* × *virginiana*, se t. ex. Mela Kasv. V, upp-

¹⁾ Under namn af jordgubbar, resp. »hyötymansikat».

²⁾ Under namn af trädgårdssmultron eller jordgubbar.

togs som odlad i södra Finland redan af Fries; (uppg. i Hjelt Känn. p. 73 not 2, rättas l. c. p. 152). Vidare nämnes om densamma: »In Fennia colitur»: Trautv. Incr. p. 266, jfr Brenn. Flor. och Elfv. Kult. p. 87. Ett exemplar från Nyl. Kyrkslätt Måsabacka ängsdikeskant vid vägen, [växande i en] 6 m [»20 fot»] lång och 1,2 à 1,8 m [»4 à 6 fot»] bred tät grupp: Brenner!, är inlämnadt under namnet *Fr. elatior*, men tillhör enligt Lindberg *Fr. virginiana*.

Angående *Fr. chiloënsis* och *Fr. virginiana* se Elfv. Kult. p. 87, Mela Kasv. V och Sæl. marj. p. 22—23. Af *Fr. virginiana* föreligga i H. M. F. exemplar från Nyl. Kyrkslätt Thorsvik »efferata in horto»: Sælan! — K a. Saima kanal Rättijärvi sluss vid hotellet: H. Buch!; — S a t. Kyrö »[Hämeenkyrö] Märri kyökkitarha»: A. Sola!; exemplaren äro bestämda af Lindberg.

Osannolikt är icke, att många af de under *Fr. elatior* här ofvan anförda generella uppgifterna om »jordgubbar», »hyötymansikat» etc, afse de nu senast omtalade arterna.

Comarum palustre L.

In tota fere Fennia et Lapponia frequenter (vel frequentissime saepe) provenit; usque in inferiorem partem reg. alpinæ progreditur.

Fq in Fennia inveniri consentiunt plurimi auctores, cfr Till., Kalm, Prytz; Scand.: Nym. Consp. p. 222; Fenn.: Nym. Suppl. p. 109; per totum territorium plerumque fqq dispersum: Schedae p. 82, vide etiam Fl. Suec. p. 180, DC. Prodr. II p. 583, Led. II p. 62--63, Grotenf. p. 113, Borg Beitr. p. 100, 113, 134 et 139, Norrl. in Atlas p. 15 et 19, Lindb. subfoss. in Atlas p. 55 etc.

Lapp. fenn. fqq in toto territorio: Hjelt & H.; [fq enum.: Birg. p. 104;] in pratis humidis vel udis, turfosis apertis et piniferis, abiegnis turfosis fq, (in lucis quoque haud infrequens): Blom Bidr.; per partem silvaticam usque in subalpinam omnium Lapp. vulgare et in inferalpinis . . . Finmarkiae p: Wahlenb. p. 148 et 149; fqq: Fellm. Lapp.; fq toto territorio usque ad Kön-gäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; Ounastunturit Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 29; fq in reg. silv.: Hult Lappm.; Utsjoki fqq: Sæl. kat.; per reg. subsilv. et subalpinam fq, supra terminum betulæ vix adscendit, Peldoaiivi N 396 m, Kuarvekods

h 400 m, Ailigas SV 400 m, Pietarlauttasoaivi S 308 m, Hammasuro h 342 m [Rastekaisa h 415 m]: Kihlm. Ant.; e multis locis enum.: Arrh. ant.; Varangria australis e permultis (17) locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 372, vide etiam Blytt p. 1179 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq in ripis depressis, vallibus rivorum etc. reg. subalpinae, st fq in fossis paludum et ad rivos reg. alpinae: Lindén Bidr.: fq: Fries & Mårt. p. (62).]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; (p) (st pc): N. I. Fellm.; e permultis locis enum.: Mela Pl.; fq—fqq, suis locis cp in locis paludosis et in ripis reg. silv.: Lindén Ant., vide etiam Beket. p. 559, Broth. Wand. p. 12 etc.

Följ. uppg. om afvikande frekvens har jag antecknat: **A1.** st fq: Bergstr. — **Ab.** st fq: Arrh. Ann.; Mietois och centrala delen af Mynämäki [»Mt ja Pt»] »st fq, muuten fq»: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas; fqq: V. E. Broth. och Weeks. — **Nyl.** fqq: Sæl. Ö. Nyl. — [**Ik.** fqq: Meinsh. p. 100.] — **Sat.** st fq: Malmgr.; p—fq och st cp—cp, uppr: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Borg Tiet. — Kol. fq—fqq: Elfv. — **Oa.** st fq: Malmgr. — **Sb.** fqq: Mela. — Kon. fqq: Norrl. On. — **Om.** fq—fqq: A. L. Backm. Fl. — **Ok.** fqq, i Caj. or. fq: Brenn. Obs. — **Ob.** fqq: Brenn. Obs., Leiv., Keckm. och Hjelt & H.

Angående ex. i Pl. Finl. exs. N:o 266 nämnes: »**Nyl.** par. Ekenäs Tvärminne Krogen leg. J. A. Palmén».

Någon gång uppträder *Comarum* mer eller mindre ymnigt, se Caj. Kasvist., Häyr. Stud. p. 167, Stenr., A. L. Backm. Fl., Kyyhk. litt. etc. Uppgifter om sättet för dess förekomst ingå f. ö. t. ex. Häyr. Stud. p. 167, Laur. Växtf. p. 10 o. 11, A. L. Backm. Fl., Leiv. Veg. p. 199 etc.

Som **fossil** är arten funnen på ett stort antal ställen, se G. And. p. 101; sedan dess hafva yttermera talrika fyndorter tillkommit.

Om formerna hos *Comarum* redogör J. G. Gunnarsson i Bot. Not. 1914 p. 217–224 i uppsatsen »Hårighetens variationer hos *Potentilla palustris* (L.) Scop.». Här omnämns bl. a. f. *typica* från Finland: l. c. p. 219 äfvensom f. *glandulosa* från **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen »humidis locis» 2, VII, 1906 (Palmén): l. c. p. 220. Hvardera formen beskrifves i uppsatsen.

Äfven nämnes: »Lehdet joskus päältäkin päin huomattavasti hopeanhohtaisia»: Kyyhk. litt.

Potentilla fruticosa L.

In hortis saepe colitur.

Om. Nykarleby fullt härdig, har blommat i **Ob.** Uleåborg och i Simo, **Sb.** Suonenjoki 4–5 dm hög, vacker (Kihlman): Elfv. Ant. p. 82–83.

I Alc. III kallas arten allm. odl. — Brenn. Flor. uppgifver odl. l. förvildad; den senare delen af uppg. hänför sig sannolikt till Brenners notis i Medd. XV p. 218, där en smalbladig och småblommig form, tagen af elever vid härvarande realskola [i Helsingfors], omnämnes såsom förevisad af Brenner. [Någon speciell fyndort uppgifves icke l. c.] I Mela Kasv. II—V upptages arten endast såsom odlad. — Uppg. om odlingen ingå f. ö. åtm. i Elfv. Vedv. p. 36, **O m.** Lappjärvi odlad å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25. — **O b.** [Uleåborg] »Puistikoissa viljeltynä»: Leiv. Putk., jfr Leiv. Den uppräknas bland arter, som kunna odlas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34. Utom *P. fruticosa* upptages i Elfv. Vedv. p. 36 fyra andra odlade arter af släktet *Potentilla*.

Af detta släkte hafva i Finland under senare tid tillkommit flere arter och former (se t. ex. Medd. XXIV p. 119). Då dessutom ett par odlade (resp. förvildade) arter upptagits i Conspectus, blef det nödvändigt att frångå artuppställningen i Herb. Mus. Fenn. II. Den ordning, som här följes, har föreslagits af Lindberg.

Potentilla rupestris L.

Duobus saltem locis Fenniae australis adventicia occurrit.

Nyl. Ekenäs »ad textrinam Pojoensem . . . spec. unicum observatum»: W. Wahlbeck! — **K a.** Viborg Liimatta nära trädgården, observerad många somrar på samma ställe: Thesleff 1891!, jfr Mela Kasv. V och Alc. IV.

Potentilla multifida L.

Perpaucis tantum locis Fenniae et Lapponiae orientalis inter 66° 52' et 67° 10' lat. et circ. 50° long. adhuc visa est.

Lapp. or.: Fries et Nym. Consp. p. 223.

Kk. Knjasha in rupe praerupta: J. Hämäläinen & S. Juselius!, cfr Medd. XXVI p. 67 et 74.

Lim. in campis siccis ad pagum Kantalaks [»Kandalax»] Lapp. ross.: Spic. II p. 6 et 7, ubi plene describitur nomine *P. multifida* var. *lapponica*, cfr N. I. Fellm., ubi eadem descriptio, l. c. p. XXV et XXXVIII; spec. e Kantalaks retulerunt F. Nylander!, Sahlberg!, Malmberg! et Lindberg!; Kantalaks rr: Broth. Utdr. p. 132 et Broth. Wand. p. 4!, vide etiam infra.

Den inom vårt flora-område förekommande formen kallas af flertalet finska botanister var. *lapponica* F. Nyl. Emellertid anföres: »*P. multifida* var. *lapponica* F. Nyl. anses af [d:r H.] Siegfried [i Winterthur] synonym med *P. multifida* L. non auct.»: Lindberg i Medd. XXIV p. 119.

Tilläggas må, att om denna form nämnes: »*Planta lapponica* (Malmberg!) *varietatem subsordidam (lapponicam F. Nyl.) constituit*»: Nym. Consp. p. 223.

Lim. Efter det Beket. p. 558 citerat N. I. Fellmans uppg. tilläggas: »*Srednjaja Luda* (Kudrawtsov)». Antagligen afses något berg i närheten af Kantalaks [*Srednjaja Luda* = mellersta klipporna] och icke *Srednji* i Lt. — Ytterligare må anföras, att *P. multifida* uppgifves vara funnen å kyrkbacken vid Kantalaks äfvensom nära byn å åkerrenar: Mela Pl. — Brotherus' sterila exemplar är insamladt »ad marg. viae arenosae». — Lv. I det referat af förhandlingarna vid mötet 3, III, 1900, hvilket ingår i L. Y. 1900 p. 79, uppgifves *P. multifida* vara inlämnad af lyceisterna [J.] Hämäläinen och [S.] Juselius »*Varsugan Lapista*». Exemplaret är emellertid från Kk. Knjasha, hvilket äfven framgår af det fullständigare referatet i Medd. XXVI p. 67.

Potentilla sericea L.

Unico tantum loco Kareliae circ. 61° 41' adhuc lecta est.

De distributione vide Medd. XXV p. 22 et Lindb. Pfl. p. 13, cfr etiam Norrl. in Atlas p. 9 et Lindb. in Atlas p. 38.

K1. [Sortavala] in fissuris rupium montis Linnanvuori in insula Mäkisalo: G. Lång! & Wegelius! in (Diar. 5, XI, 1898) Medd. XXV p. 22, cfr l. c. p. 29, L. Y. 1898 p. 192, Bot. Not. 1898 p. 284, Lindb. Alch. p. 150 etc., vide etiam Medd. XXIV p. 119; spec. ex eodem loco leg. Palmgren! et A. R. Ruoranen!

I Medd. användes oftast för denna art namnet *P. dasyphylla* Bunge. Lindb. Enum., Lindb. Pfl., Alc. IV etc. använda namnet *P. sericea* L.; i Mela Kasv. V och Norrl. in Atlas kallas den *P. sibirica* Wolf. Lindberg nämner, att *P. sericea* L. innefattar en mängd former. *P. dasyphylla* är en form af *P. sericea* med ofvan glatta eller täml. glatta blad. Vår form är emellertid ofvan starkt hårig: Lindb. comm.

Potentilla atrosanguinea Lodd.

In hortis interdum colitur, efferata rarissime inveniri indicatur.

Ej sällan odlad i trädg., någongång förv.: Alc. IV, jfr Mela Kasv. V. — **Sb.** Iisalmi Runni: A. W. Lindström!, jfr Brenner i Medd. XXXII p. 14, där närmare detaljer om förekomsten meddelas. (I Helsingfors Posten 1905 N:o 304 uppgifves beroende på ett misstag att arten vore funnen i **Ta.** Kangasala).

Ett exemplar, antagligen ursprungligen odladt, föreligger från **Nyl.** Fagervik: Hisinger!

Potentilla nivea L.

In summis montibus alpinis aut subalpinis Lapponiae raro occurrit; etiam in par. Kuusamo Fenniae maxime septentr.-orientalis lecta est.

Lapp.: Nym. Consp. p. 229; Fenn. bor. (Kuus.): Nym. Suppl. p. 112, vide etiam DC. Prodr. II p. 571, Led. II p. 57, Medd. XXIV p. 119, Borg Beitr. p. 100, 104, 114, 134, 137 et 145, item Lindb. in Atlas p. 37.

Kuus. r Ruskeakallio ad lacum Paanajärvi: Nyberg!, Silén! et Sahlberg!, cfr N. I. Fellm., Wainio Kasv. et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; spec. indidem etiam leg. A. R. Ruoranen!, Montell! et W. Brenner!; Kitkajoki Pääskösenkallio! prope Juuma in fissuris rupium et alio loco prope Juuma: Broth. litt., cfr Broth. Ber. 1883; Pääskös[en]kallio, Ruskeakallio: Hirn Fört., vide etiam A. L. Backman in Medd. XXIX p. 113; Oulankajoki ad Sarvisuvanto! [inter Ahola et Savilampi] in rupe [»klippvägg«], in monte infra Savilampi!, Taivalkoski, Ruskeakallio ad Paanajärvi sp in fissuris rupium: A. L. Backm. comm., cfr Medd. XL p. 161; Kuolajärvi [»Salla«] in fissuris rupium ad Jänisköngäs: Borg & Rantaniemi!

Lk. Kuolajärvi Pyhäkuru st cp: Edv. af Hällstr.!, vide infra. — [**L. ent.** in alpibus ad Enontekiäinen [»Enontekis«]: Fellm. Lapp.; reg. alp. p: Læst., spec. e Peltsana!; Koltapahta: Malmberg!, cfr Norrl. Lappm. p. 265; Peltsana [»Pältsama«], Pällus: Fries & Mårt. p. (70), vide etiam Hartm. p. 290 etc.; Lindén Bidr. non comm.]

Lim. Hibirä [»Chibirä«] rr (Selin!): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXIV et Beket. p. 559; Seredna! ad Kantalaks et Shelesna: Mela Pl.; cp in monte subalpino Shelesna prope pag. Kantalaks: Broth. Wand. p. 4!; Hibirä [»Umbdek«] rr in reg. alpina: Broth. Wand. p. 8; Lujauri urt ad rivulum Kaltuaaj prope Seidjavr in reg. alpina superiore ad rupes loco occulto pe: Kihlman! — **Lt.** Vogoarvi: Fontell!

Selin 27, XI, 1862 primus Museo dedit, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 10.

Wahlenb. p. XVI uppräknar *P. nivea* bland arter, hvilkas hemland är Sibirien. — **Lk.** Om artens förekomst i denna provins nämnes ytter-

mera: »Enligt hvad jag i sommar konstaterat, finnes denna art endast på de bergafsatser i regionens mellersta del, där jag redan år 1909 upptäckte densamma, och är den sålunda sällsynt i Pyhäkuru»: Edv. af Hällstr. aug. 1910.

Potentilla¹⁾ argentea L.

In Fennia australi frequenter, media in parte satis frequenter vel passim videtur provenire; ad septentrionem versus in occidentali parte usque ad 65° 50', orientali autem in parte multo minus longe progreditur.

Kalm; saepius in agris: Gadd Försök III p. 171; in pascuis siccis fq: Prytz; in locis apricis siccioribus et in rudetatis per provincias australes et medias ad Vasa, Nykarleby, Jorois: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. . . . : Nym. Consp. p. 224; exc. etiam Lapp. plur. et Fenn. bor.-or: Nym. Suppl. p. 110, vide etiam DC. Prodr. II p. 577, Led. II p. 47—48, Liro Ured. p. 432 et Norrl. in Atlas p. 16.

A1. (st fq): Bergstr.; fq: Bergr. — **Ab.** fq: omnes fere auct., vide infra. — **Nyl.** fq: omnes auct., vide etiam Medd. XXXVII p. 160. — **Ka.** fq: Blom et Lindén. — **Ik.** (p): Malmb.; [ubique fq: Meinsh. p. 102].

Sat. (p): Malmgr.; p—fq, ad ostium [»deltat»] deest, st cp—cp . . . Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop. et Asp. & Th.; fq: Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq in rupibus et aliis locis siccis, sp: Borg Tiet.; st fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** fq: Hult. — **K1.** fqq: Fl. Kar.; [Parikkala] st fq: Hann.; fq: Backm. et Hjelt. — Kol. st fq in reg. silv. et coll.: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** st fq: Broth. — **Sb.** (fq): Enw.; p: Mela et M. & J. Sahlb.; Maaninka! Kinnulanlahti fq, Pöljä compluribus locis, ceterum rarior: Kyyhk. litt.; Pielavesi: Lundstr.; multa spec. in H. M. F. inprimis e vicinitate oppidi Kuopio! — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi! (fq): Eur. & H.; Eno Jakokoski: Wainio ann.; st r [Lieksa] pag.

¹⁾ Plurimas huius generis species recensuit Dr H. Siegfried in Winterthur a. 1897, vide Medd. XXII p. 116—119.

Koli in praedio Lahnaaho in colle sicco et nonnullis locis in australi territorii parte st pc: Axels. Putk.; ad oppidulum Nurmes st fq, ceterum non visa nisi ad Lieksa: Wainio Kasv. — **Kon.** fq saltem per partes interiores, Saoneshje ad Schungu fq, Velikaja-guba: Norrl. On.; ad lacum Santalo: Selin! ¹⁾, vide etiam Günth. p. 37.

Om. p: Hellstr. [spec. e Gamla Karleby! ad f. *perincisam* pertinet]; rr Lappajärvi in prato praedii sacerdotis, Nyköseniemi in colle sicco (Nyström), Evijärvi in vicinitate templi [»kyrkoby»] (alumn. Hamrén): A. L. Backm. Fl.; p: Tenn. [spec. ex Haapajärvi! ad f. *perincisam* pertinet]; Pyhäjoki r Hyttämä: Lackstr. — **Ok.** r Paltamo Mattila: Must.; rr Paltamo: Brenn. Obs., forsitan adventitia, vide infra. — **Kp.** nondum certe indicatur, vide infra.

Ob. p ad oram, in par. Simo usque ad Ruona: Brenn. Obs., spec. e Kemi Valmari! ¹⁾; [Uleåborg(!)] (fq): Leiv.; Simo Marrostenmäki: Brenn. herb.; Kemi, sed rarior: Jul. p. 285, cfr M. Castrén p. 334; in collibus apricis p in regione litorali. st r in valle fluvii Simo Ylikärppä et Ruona: Keckm.; Kemi (st fq) in parte inferiore: Rantaniemi; Kemi Kallinkangas et inter Torneå et fluvium Raumo, magis ad meridiem versus frequentia subito augetur: Hjelt; [Alatornio] p: Hough. not.; fere ad Torneå: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; [inter Torneå et Kalix p: O. R. Fries p. 162].

Ab. fq: V. E. Broth. och Weeks.; fq—st fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Nyl.** st ep: Stenr. — **Ok.** Måhända är arten tillfällig i Paltamo; fyndorten »nurmella»: Must. synes mig tala härför, jfr följ. uppg. — [Kianta] »useampia kappaleita Lehdon v. 1907 kylvetyssä heinäpellossa Kerälänkylässä»: Kyyhk. litt.!: det synes mig otvifvelaktigt, att arten här, som äfven Kyyhkynen framhåller, uppträdt tillfälligt, jfr Brenn. bidr. — **Kp.** Anmärkningsvärdt är, att ingen fyndort för *P. argentea* upptages i Bergr. Ant. Arten angifves väl såsom »allmän öfver hela området»: Sahlb. Bidr., men denna uppg. hänför sig således icke till **Kp.** Visserligen upptages den härifrån [»Poc.»]: Mela Kasv. V, men sistnämnda uppg. beror måhända på något misstag. — **Ob.** Från Uleåborgstrakten nämnes: »Koko alueella vähemmän huomattavassa määrässä»: Leiv. Putk. Som artens nordgräns på svenskt område angifves

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried

Neder-Kalix—Haaparanta: Birg. p. 82; senare omnämnes den dock från **Lk.** Pajala: Birg. Till. p. 72. — Lapp. ross. *P. argentea* uppräknas bland arter, som äro lika allmänna både i Petersburg och på Kola-halfön: Kudrawtsov p. 260; oriktigheten af denna uppg. är ställd utom allt tvifvel.

Förutom de i det följande upptagna **formerna** omnämnas var. *sordida* Fr. och *virescens* Wahlenb. t. ex. i Mela Kasv. II—IV, där de betecknas såsom sällsynta eller mycket sällsynta. I hvad mån dessa former sammanfalla med de af Siegfried uppställda, torde vara tämligen vanskligt att afgöra. (Om var. *nireca* A. Bl., som äfven upptages i Mela Kasv. l. c., och var. *dissecta* Wallr. se under var. *tephrodes*.)

Hufvudformen kallas var. *discolor*: Meinsh. p. 102 m. fl.

Af kollektivarten *P. argentea* L. äga vi enligt Siegfried's bestämningar 6 olika former: 4 arter och 2 varieteter, nämligen *P. argentea* L. med varieteterna *perincisa* Borbas och *perdivisa* Borbas, *P. incanescens* Opiz, *P. tephrodes* Reichenb. och *P. argentata* Jordan: Lindberg i (Prot. 12, II, 1898) Medd. XXII p. 118. Flertalet af de exemplar, som tillhöra dessa former, äro visserligen inlämnade under namnet *P. argentea*, men då å andra sidan de flesta af dessa exemplar tillhöra hufvudformen (= f. *discolor*), är det min åsikt, att de ofvan berörda uppgifterna föredragesvis afse denna. Af denna anledning har jag ej heller uppräknat de många exemplaren från **A1.** — **Kb.**, hvilka äro bestämda af Siegfried. Hvad de af Siegfried särskilda formerna angår, torde det emellertid vara vanskligt att på grund af hans bestämningar identifiera desamma, helst några af dem synas vara mer eller mindre tillfälliga afvikelser; de under senaste tid tillkomna exemplaren i H. M. F. äro ej heller konsekvent särskilda. Detta gäller speciellt f. *perincisa*, hvilken för öfrigt icke synes vara synnerligen sällsynt, jfr Medd. XXIV p. 119. Då det å andra sidan kan vara af intresse att få kännedom om Siegfrieds bestämningar, anför jag dem fullständigt, hvarvid jag dock i anslutning till Mela Kasv. V betecknar *perincisa* och *perdivisa* såsom former, de öfriga såsom varieteter.

F. *perincisa* Borbas. Se angående utbredningen Lindberg i Medd. XXIV p. 119. — **Ab.** Uskela: E. J. Bonsdorff! — **Ny1.** Ingå Svartbäck: Brenner! [bestämd af Kihlman]; Hogland Pohjaskorkia: Brenner!; Hogland [»Suursaari»]: E. Nylander! — **Ka.** Kirvu Kuismala: Lindén! — **Sat.** Karkku: Hjelt!; Sastmola: Malmgren! — **Ta.** Asikkala! och Jämsä!: Niklander. — **Oa.** Solf »3 km ad meridiem versus a deversorio Rimal in rupe»: Hedv. & Hj. Hjelt! — **Om.** Gamla Karleby: Hellström!; Haapajärvi stenbacke [i] kyrkbyn: Tennander!

F. *perdivisa* Borbas. **Ik.** Valkjärvi Veikkola »in colle arido arenoso una cum *P. intermedia*»: Lindberg!, jfr Medd. XXIV p. 51 och 119.

Var. *argentata* (Jord.) **Ab.** Lojo Lindkulla »in colle arido»: Lindberg!, jfr Medd. XXIV p. 27, 51, 61 och 119.

Potentilla argentea var. **incanescens** (Opiz) Focke.

Cum forma typica rarior, ut videtur, occurrit; ad septentrionem usque ad 63° 8' inveniri indicatur. A. 1897 apud nos rite distincta, quam ob rem distributio non satis explorata videtur esse.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXIV p. 119, cfr Brenn. Flor.

Ab. Lojo Kaikuma: R. Krogerus! — **Ny1.** Pojo [verisimiliter Ekenäs] Tvärminne in agro arido una c. *P. argentea*: Kihlman!; Ingå Svartbäck p: Brenn. växtf. p. 79, complura spec. in H. M. F.!; Kyrkslätt Vårnäs: Brenner!; Borgå: J. V. Johnson! ¹⁾ — **Ka.** Viborg: Fl. Ingr. p. 321. — [**Ik.** rarior quam f. typica, p cum eadem in plagis magis cultis: Meinsh. p. 102.]

Sat. Euraâminne »Linnamaa slottsruiher»: C. G. Björkenheim!; Viljakkala Inkilä in margine agri: Kihlman! — **Ta.** Sysmä Nya Olkkola: Unonius! ¹⁾ — **Sa.** Villmanstrand Parkkarila in colle aprico arenoso: Sælan! ¹⁾; Imatra: Fl. Kar. p. 321. — **K1.** Kronoborg ad pontonem, ubi naves vaporiferae appelluntur: G. Lång!; Uukuniemi: Nikl.! ¹⁾; Sortavala Mäkisalo! in gradu montis ad meridiem versus et Sortavala Kirjavalaks! in declivi: Palmgren, spec. e Sortavala Mäkisalo Linnavuori etiam leg. G. Lång! — **Kol.** Mandroga: Elfving! ¹⁾; Vosnessenje in monte: Lindroth & Cajander!; Petrosavodsk: Simming! ¹⁾

Sb. Jorois Järvikylä Rantahovi ad marginem fossae: Lindberg!; Maaninka in margine agri praedii Kinnula: Kyyhk. litt.!

I Mela Kasv. V upptages var. *incanescens* äfven från Kon. och Kton.

Potentilla argentea var. **tephrodes** Reich. ²⁾

In Fennia australi, quantum scimus, raro occurrit.

De distributione etc. vide Lindberg in Medd. XXIV p. (118—) 119.

Ab. Vihti in monte Kauppila ad Kirvelä: Sælan!; Nystad [»Uusikaupunki»] Birkholm Käpyli: Hollmén! ¹⁾ — **Ny1.** [Ekenäs] Tvärminne in statione zoologica in insula Jofskär: Wecksell!

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

²⁾ *P. argentea* var. *absinthifolia* (Tratt.) apud Ascherson.

spec. determ. Lindberg; Ingå Svartbäck in campo herbido [»ängsbäck»]: Brenner! — **Ik.** Koivisto [»Björkö»]: J. V. Johnsson! ¹⁾ [= **Ka.**: Mela Kasv. V]; Valkjärvi Pähkinämäki in declivi arenoso aridissimo: Lindberg! ¹⁾, cfr Medd. XXII p. 76 nomine var. *dissecta* Wallr. et Mela Kasv. IV.

Ta. Koskis: A. Norring! ¹⁾ — **Sa.** Villmanstrand Parkkarila in campo arenoso arido: Sælan! ¹⁾; Nyslott »[Savonlinna] Kylpylaitoksen puisto»: A. Kettunen!, spec. determinavit Lindberg.

Det bör kanske framhållas, att några af de exemplar, hvilka Siegfried bestämt till *P. tephrodes*, blifvit inlämnade under namnet *P. argentea* var. *incanescens*; se f. ö. under denna.

Var. *nivea* A. Bl. **A1.** Jomala ö och flerstädes i skärgården: Laur. Fört. afser måhända var. *tephrodes*: åtminstone är Johnssons exemplar från **Ik.** Björkö inlämnadt under namnet *nivea*.

Potentilla norvegica L.

In maxima parte Fenniae australis et mediae satis frequenter vel passim occurrit, in maxime austro-occidentilibus autem provinciis rarior aut non inveniri indicatur. Ad septentrionem versus, quamvis rara aut rarissima, usque ad 69° 30' lecta est; in Lapponia orientali nondum reperta est.

Kalm; in Finl. boreali et mediali p: Prytz; in Lapponia, Norvegia etc.: DC. Prodr. II p. 573; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 228; Fenn. cum Lapp. occ.: Nym. Suppl. p. 112, vide etiam Led. II p. 36 et Medd. XXIV p. 117.

A1. nondum observata est. — **Ab.** (r): Zett. & Br.; prope arcem in agro, etiam in Lojo (Ann. ad Till.): Leche p. 12, cfr l. c. p. 18; in vicinitate opp. Åbo et in Pargas st r: Arrh.; Pargas (rr): Adl.; [Pojo] p: A. Nyl.; Bromarf st fq: Sand.; Muurila p: Renv.; st fq: Sel.; (fq): Printz; st fq: Flinck, cfr W. Nyl. p. 204; st fq: V. E. Broth. et Weeks.; st fq — p — r, enum.: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; Nystad Birkholm: Hollm.; Somero: K. L. Sagulin in herb. lyc. n. — **Nyl.** p: His.; st fq, pc: Stenr.; st fq: W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl., vide etiam Brenn. För.

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

p. 132--133; Brenn. ex Hogland non comm. — **Ka.** p: Blom; p, maximam partem in clivis deustis: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [haud r, inprimis fq in plagis turfosis ad septentrionem versus a [S:t] Petersburg: Meinsh. p. 101—102].

Sat. st fq: Malmgr.; p et pcc—st pc, enum.: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; p—st fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop. et Knabe Fört.; fq: A. Wegel. et Asp. & Th; st fq: Norrl. s. ö. Tav.; fq: Bonsd.; st fq, sp—spec. solit.: Borg Tiet.; st fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** (fq) saepe cp: Hult. — **Kl.** p: Fl. Kar. et Hann.; Valamo st fq: Sæl. ann.; fq: Backm.; st fq: Hjelt. — Kol. per totas regg. silv. et coll.: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; p—st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** st fq: Broth., vide etiam Prim. p. 49. — **Sb.** haud infrequens: Enw.; p: Mela et M. & J. Sahlb.; Pielavesi: Lundstr. — **Kb.** Liperi fq in deustis: Eur. & H.; Polvijärvi st fq: Sæl. ann.; st fq, sp in variis territorii partibus: Axels. Putk.; st fq in vicinitate lac. Pielisjärvi et Viekijärvi et visa usque ad Maanselkä et in interiore parte ad Saramo: Wainio Kasv. — **Kon.** etiam ad Onegam: Fl. Kar.; st fq, Saoneshje ad Velikaja-guba, in reg. occ. ad Mökkö: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 37.

Om. p, frequentior in interiore parte: Hellstr., cfr l. c. p. 137, spec. e Perho!¹⁾; p, pc: A. L. Backm. Fl., spec. e Vindala Viitaniemi! et Alajärvi Paavola!; p in interiore parte: Tenn.

Ok. Paltamo Paltaniemi!¹⁾, Sotkamo Pöllyvaara!¹⁾ et Puolanka Iso Äylä: Brenn. herb.; r Kajana ad Ämmä prope Kalkkisilta: Must.; p: Brenn. Obs., ubi superiores enumerantur; rr [Kianta] unic. spec. ad officinam Ämmä: Kyyhk.!; Kianta nonnullis locis ad officinam Ämmä! et unicum spec. in agro ad [Suomela] praediolum Hulkkonen! prope templum, etiam complur. spec. ad Kerälänkylä Lehto in agro 1907 gramine consito: Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr. — **Kp.** in parte australi st fq circa Siesjärvi inprimis in vicinitate Paadane!¹⁾, in deustis saepe cp, media in parte pc c. 4 km ad meridiem versus a Sjararvi!¹⁾ et Ehätysvaara pc in deusto: Bergr. Ant.; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

---

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

Ob. in parte septentrionali [»Nor.»] st r, in parte maxima [»Obor.»] (rr): Brenn. Obs., ubi sequentes maximam partem enumerantur; Liminka: Hellström!¹⁾; Muhos ad praedium sacerdotis: Brenn. herb.; Uleå: Eberh.; Uleåborg locis cultis, quamvis haud fq: Zidb.; [Uleåborg] p pc Raatinsaari, Hietasaari, Linnansaari in pratis et campis: Leiv. putk., cfr Leiv.; p in regione litorali: Keckm.; Kemi st r: Rantaniemi, cfr M. Castrén p. 334; [Alatornio] st r ex. gr. ad Torpa: Hough. not.; Alkkula ad flumen Torniojoki: Nyberg!¹⁾; r et semper pc Rovaniemi Tolonen, Tarkiainen et Tervo!¹⁾, Ylitornio [»Öfvertorneå»] Tengeli: Hjelt & H. — **Kuus.** in Lapponia Kuusamoënsi: Jul. p. 285, cfr Wainio Kasv., confirmatione autem indiget. — **Kk.** Kiestinki Valasjoki et Oulanka Kankahinen: Wainio Kasv., spec. ex Oulanka Siprinki!¹⁾; Koutajärvi: Mela Pl.

Lk. r et pc Kolari Mona unum spec. tantum visum et Jokijalka!¹⁾: Hjelt & H.; rr »in propatulo iuxta Anneberg unicum spec. legi»: Blom Bidr., cfr Wainio Not. et l. c. p. 31; Kuolajärvi [»Salla»] in agro pagi Vuorijärvi: Borg & Rantaniemi! — **Li.** in Varangria meridionali ad ripas fluminis Paatsjoki [»Pasvigelv»] infra catarrhactam inter Goalsejavre et Bossojavre ab omni cultura remotissima, sed pcc, lecta tamen bene evoluta: Norm. p. 261, cfr Norm. Fl. Spec. p. 381, Blytt p. 1181, Herb. Mus. Fenn. II p. 139 etc., vide autem infra. — [**L. ent.** Hietajärvi: Malmberg!¹⁾, cfr Diar. 2, XI, 1867.]

Södra el. västra Finl.: Fries; uppg. är uppenbarligen vilseledande. — **Lk.** *P. norvegica* uppräknas bland arter, hvilka finnas i södra Lappmarken, men saknas i norra Sodankyläs barrskogsregion: Hult Lappm. p. 40. Från det nord-svenska området nämnes: r Kengis vid bruket, införd med frö (Brundin): Birg. p. 104, jfr l. c. p. 84. — **Li.** Då arten icke blifvit återfunnen sedan 1864, torde den väl böra betraktas såsom tillfällig på detta ställe.

Potentilla norvegica f. ruthenica (Willd.) ²⁾

In Fennia raro occurrit; ex australibus provinciis usque ad 65° 45' adnotata est.

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

²⁾ *P. norvegica* var. *varians* (Moench) Ascherson & Graebner.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXIV p. 117.

Ab. Åbo: I. Ringbom!¹⁾ — **Ik.** Metsäpirtti: Malmberg!¹⁾; [cum f. typica: Meinsh. p. 101].

Sat. Karkku: Hjelt!¹⁾ — **Ta.** Sysmä Nya Olkkola in horto: Unonius!¹⁾ — **Sa.** Villmanstrand in ruderalis: Sælan!¹⁾; Lappvesi Lauritsala: A. H. Brotherus!¹⁾ — **Kol.** Vosnessenje in agro: Lindroth & Cajander!

Oa. Lappo ad marginem fossae in prato: Lindberg!, cfr Medd. XXVII p. 49. — **Tb.** Laukaa: Brotherus!¹⁾ — **Kb.** Liperi Simananniemi!¹⁾ et Leppälaks!¹⁾: Europaeus & Hällström. — **Kon.** Kishi in agro: Lindroth & Cajander!

Ob. Uleåborg: [auctor non indicatus]!¹⁾; r cum superiore [*P. norvegica*] Kemi Kallinkangas, Simo Marrostenmäki: Keckm., cfr de his Brenn. Obs., ubi rr inveniri indicatur.

Siegfried betecknar på etiketterna denna växt såsom en särskild art, Lindberg däremot framhåller, att *P. ruthenica* »synes vara en i *P. norvegica* öfvergående obetydlig form»: Medd. XXIV p. 117.

I H. M. F. II p. 78 upptogs f. *ruthenica* endast från **Kb.** och **Ob.**

Flertalet af de äldre exemplaren är inlämnadt under namnet *P. norvegica*, ett par dock äfven under namn af *P. intermedia*.

Potentilla intermedia L.²⁾

Forma typica apud nos, quantum scimus, plerumque rara est, etsi a partibus maxime austro-orientalibus, ubi nonnullis plagis maiore frequentia indicatur, usque ad 63° 30' lat. et ultra ad septentrionem versus observata est. In partibus occidentalibus et maxime septentrionalibus vix nisi adventicia occurrit. Haec species cum his primum temporibus apud nos rite distincta sit, distributio nondum satis explorata videtur esse (vide sub varietate).

Fenn. or. (var.): Nym. Consp. p. 225, vide etiam Lindb. Pfl. p. 14.

Nyl. Kyrkslätt in aggere viae ferratae prope stationem minimam [»plattform»] Getberg: Lindb. comm.; Helsingfors in

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

²⁾ α typica. Rupr.

montibus Observatorii: Hult herb.; Helsingfors prope viam ferratam: Arrh., Hollm. et Kihiman!¹⁾; Helsingfors Tölö prope cisternam aquae [vattenborgen]: Brenner!; Sörnäs ad stationem viae ferratae: A. Lindfors! [his locis verisimiliter adventicia], vide etiam infra. — **Ka.** ad canalem Saimaa: Wainio herb. [spec. forsan inc.] — **Ik.** Nykyrka Perkjärvi ad marginem viae publicae: Lindberg!¹⁾, cfr Medd. XXI p. 5; Nykyrka Mustamäki prope stationem viae ferratae: O. A. Gröndahl!²⁾

Sat. Karkku Järventaka [Linnais]: Printz!²⁾ [certe adventicia, vide infra]. — **Ta.** Tampere in margine viae: Sola!²⁾; Tampere loco arenoso prope ripam lacus Pyhäjärvi: O. Collin! nomine *P. intermedia* b) *Heidenreichii* [his locis forsitan adventicia]; [Hollola] circa Upila et Hersala in marginibus agri, Evo: Norrl. ant. [nonne ad β spectat?]; Kuhmoinen in parte australi prope Harmois ad viam: Hult comm. — **Sa.** Lappvesi Parkkarila prope Villmanstrand in litore arenoso lac. Saimaa!¹⁾²⁾ et Villmanstrand ad vias in castro!¹⁾²⁾: Sælan; Lappvesi Lauritsala: Sæl. herb. — **K1.** Parikkala: M. Werving!¹⁾²⁾; [Parikkala] p Huotikkala, Koitsanlahti, Tyrjä, Melkonieni, Mentolahti et Kivijärvi: Hann., cfr Lindén p. 137²⁾; Sortavala Tulolansaari in insula freti ad Mäntsälä: Palmgren!; Suistamo: Brotherus & Hjelt!²⁾ — **Kol.** Mjatusova, ad Mandroga!¹⁾ p — st fq: Elfv.

Tb. Jyväskylä: Kyyhk. litt.; [Jyväskylä] in declivi Harju ad oppidum a. 1912 (K. H. Hällström!), ad viam ripariam prope seminarium a. 1913 (K. H. Hällström): Link. Jyv. p. 189. — **Sb.** r: Mela, spec. e Kuopio Riistavesi!¹⁾ et Räimä!¹⁾; Kuopio: E. Nylander!¹⁾ nomine *P. norvegica*; Kuopio Piispanpuisto in campo unicum spec. visum: Linkola!; Kuopio prope carcer: Kyyhkynen!²⁾; Jorois Järvikylä in colle arido: Lindberg!¹⁾; Maaninka Oravimäki pone Naarvanlahti! [»Naarvanlahden takalistolla»] ad Lapinlahti versus, Kokkosenmäki et Virtala in agro, Pöljä nonnullis locis, Pulaste et adventicia ad praedium [»hovi»] Kinnula! in margine agri, denique spec. unicum ad viam

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

²⁾ Nomine *P. canescens* Bess. aut *P. intermedia* var. *canescens*.

publicam ad Siilinjärvi in par. Kuopio: Kyyhk. litt. — **Kb.** Kide: Brander!¹⁾ nomine *P. argentea* var. *sordida*; Liperi (fq) in deustis: Eur. & H. [verisim. ad var. β spectat, spec. reportatum ad hanc pertinet, alterum spec. ad *P. norvegicam* f. *ruthenicam*]; r Nurmes Konnanlampi: Wainio Kasv. — **Kon.** »f. typica rarior est»: Norrl. On.; Kishi! et Sennoguba! in agro: Lindroth & Cajander; Kusaranda in agro deserto: Kihlman!¹⁾ ²⁾

Kp. in agro deusto ad meridiem versus a Paadane una cum *P. norvegica* obveniens: Bergr. Ant!¹⁾

Ehuru exemplar af *P. intermedia* insamlats redan af E Nylander 1852, blef dess förekomst i Finland först 1871 utredd af Norrlin (var. *canescens*), se Herb. Mus. Fenn. II p. XI och jfr Not. XIII p. 472. — I Herb. Mus. Fenn. II kallades arten *P. canescens* Bess., ett namn, som dock enligt Siegfried är oriktigt, se (Prot. 12, II, 1898) Medd. XXIV p. 116 och 193.

Enl. min mening är *P. intermedia* mer eller mindre tillfällig i **Nyl.**, **Sat.** och **Tb.**, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139 under *P. canescens*. Dessutom föreligga några andra uppgifter om en tillfällig förekomst; hit räknar jag följ.: **Sat.** Karkku Järventaka Alanen 1896, men ej återfunnen, Torseva ett exemplar 1907! [exemplaret bestämdt af Lindberg], Linnais under många år, men ursprungligen inkommen med andra frön [se ofvan]: Hjelt, ex. af Ol. Meurman! — **Oa.** [Wasa vid ångkvarnen] sparsam: Laurén i Medd. XXII p. 38 [på detta ställe längesedan utrotad]; Gamla Wasa 1897 trol. införd med andra växter från **Sa.**: Hjelt, jfr äfven Alc. III ²⁾. — **Ob.** Uleåborg Raattiholme, fåtaligt med *P. argentea* på torr, från barlastgrus och främmande växter fri plats: Zidb. ²⁾, jfr Brenn. Obs. ²⁾, där arten be-tecknas på samma sätt som de vildt växande arterna, medan åter Huum. lis. p. 87 påpekar, att den bör räknas till de tillfälliga; [uppg. afser måhända β , men de följande sannolikt α]; Uleåborg »[Oulu] pihanurmikolla Onlujoen pohjoispuolella 2 km kaupungista (Hintta)»: Leiviskä!, jfr Brenn. bidr.; [Uleåborg] »Raatinsaarella [se Zidb.] maantien pohjoispuolella, kaupungin puistikoissa ja muuallakin r ja pc»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; »v. 1902 1 kpl puunjalostustehtaan! luona. V. 1904 1 kpl jyvämäkasiinin luona (A. E. Mikkonen)»: Huum. sat. p. 89; [1910—12] »Seurahuoneen puistossa 3 kppl.»: Huum. Oul. p. 177.

Flere fyndorter anföras Lindr. Verz. p. 25, men en del afse säkert var. *Heidenreichii*, hvarföre jag ej är förvissad om riktigheten af följ. uppgifter. **Nyl.** Helsingfors Högholmen (S. Grenman): l. c.; Borgå (J. O. Johansson): Liro Ured. p. 432. — Äfven i Mela Kasv. II—IV, Herb. Mus. Fenn. II p. 77 etc. äro de båda formerna icke åtskilda. — Måhända afse

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

²⁾ Nomine *P. canescens* Bess. aut *P. intermedia* var. *canescens*.

äfven några af de få öfriga litteraturuppg. andra former än de, hvilkas namn de här bära (se α *typica* under **Kb.**, var. *Heidenreichii* under **K1.**). Mer eller mindre fullständiga beskrifningar öfver både *P. intermedia* och dess varieteter ingå, förutom i floror etc., bl. a. i Rupr. Diatr. p. 63 o. 64, Medd. XXIV p. 117 etc.

P. intermedia synes allt mer utbreda sig åt väster. På grund häraf har jag anført talrika uppg. i den egentliga texten för att fästa uppmärksamheten vid arten.

Af former upptages var. *Heidenreichii* här nedan. Angående var. eller * *composita* nämnes: »In regione urbis Viburgensis plura spec. leg. cl. Graff»: Rupr. Diatr. p. 63–64, där formen beskrifves; »cis et trans Nevam»: Fl. Ingr. p. 323; [Parkala »Pargola», Murina, Lachta: Meinsh. p. 102–103]. Denna form är mig obekant och saknas i H. M. F.

Potentilla intermedia var. **Heidenreichii** (Zimm.) Focke ¹⁾.

Quamvis ante annum 1872 praetermissa, in media parte Fenniae orientalis satis frequenter occurrit et in adiacentibus provinciis haud rara videtur esse. Ad occidentem versus rarissima est et vix nisi adventicia: ad septentrionem versus saltem ad 63° progreditur, cfr Not. XIII p. 472.

Ab. Lojo Mongola in prato culto infra SOLhem haud indigena: Lindberg! ²⁾ — **Ny1.** Helsingfors Sörnäs in saburra: O. Collin! — **Ka.** Antrea [»S:t Andreae»] ad meridiem versus a statione viae ferratae Antrea: O. Collin!; Viborg Kiiskilä 1854: J. Krohn in herb. lyc. n. — **Ik.** Pyhäjärvi Salitsaranta in colle arido: Lindberg! ²⁾, [vide etiam Meinsh. p. 102 nomine *P. inclinata* W.].

Ta. Hollola in margine agri: Norrlin! ²⁾; Hollola Hersala et Enonsaari: Wainio herb. — **Sa.** in oppido Villmanstrand ad margines viae publicae: Sælan! ²⁾; Villmanstrand insula Halkosaari in sinu lacus Saimaa et oppidum Nyslott ad Kyrönsalmi: Sæl. herb.; Ruokolaks: A. F. Londén in herb. lyc. n.; Sääminki Mallatsaari in rupe: K. Enwald!; Sääminki Lammassaari: K. J. Lagus! — **K1.** p in par. Pälkjärvi et Ruskiala, st fq in Suistamo, etiam in Hiitola adnotata: Hjelt Ant. p. 66, spec. e Pälkjärvi Anonniemi! ²⁾ [alterum spec. e Suistamo ad α *typicam* pertinet];

¹⁾ *P. intermedia* var. *canescens* Rupr. non Bess.: Siegfried in sched.

²⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

Sortavala Rausku: Wegelius! — Kol. (rr) Vosnessenje in colle arenoso, arido: Elfv. [spec. reportatum ad *P. Goldbachii* pertinet].

O a. »Gamla Vasa» in ruinis: Hjelt! ¹⁾; »Gamla Vasa» in fossa arenae: Laurén! ¹⁾ — **S b.** Jorois Huutokoski sicco loco: Lindberg! ¹⁾ — **K b.** Tohmajärvi (p): Hjelt Ant. p. 66, spec. ex. Jouhkela! ¹⁾; Liperi Simananniemi in deusto: Europaeus & Hällström! ¹⁾ nomine *P. intermedia* (vide sub *a*); Polvijärvi Kirkonkylä in colle pratensi cum *P. norvegica* et in coemeterio cum *P. argentea* et *P. norvegica*: Sæl. herb.; Eno Jakokoski: Wainio ann.; [inter Höytiäinen et Pielisjärvi] p — st r in declivibus lapidosis in partibus territorii orientalibus et septentrionalibus, plantae solit., in [Lieksa] pag. Koli subdominans in nonnullis campis: Axels. Putk., vide etiam sub f. typ. — **Kon.** st fq in collibus campisque duris, nec non in deustis macrioribus obvia, in Saoneshje, ad Schungu cet.: Norrl. On., spec. e Tiudie! ¹⁾ et Perttiniemi! ¹⁾; Käpselkä: Simming! ¹⁾; Sennoguba [in insula Klimetski] in rupe: Lindroth & Cajander!

Se f. ö. under *P. intermedia a typica*. — Nordgränsen för *P. canescens* Bess. angafs vara **S b.** Kuopio, **K b.** Liperi, **Kon.** Tiudie: Herb. Mus. Fenn. II p. 139. Kuopio hänför sig till exemplar af *P. intermedia a typica*. Sedan dess hafva emellertid, som af ofvanstående framgår, både arten och varieteten anträffats ännu längre norrut. »In **Ab.**, **Nyl.** et **O a.** verisimiliter tantum adventicia»: l. c.; detta anser jag allt fortfarande gälla för hvardera formen. **Ab.** hade afseende på ett exemplar från Kimito Dalsbruk: Hollmén!, hvilket visat sig tillhöra *P. norvegica*.

Potentilla recta L.

Raro colitur, rarissime disseminatur.

Ab. Reso Gröna udd . . . vid en trädgård eller körsbärsplantering; exemplaret är inlämnadt af O. Collin, funnet af J. E. Sargren och hans son E. Sargren! — **Nyl.** Helsingfors Botaniska trädgården: Brenner! under namn af *P. norvegica* var., jfr om dessa uppg. Mela Kasv. V och Ale. IV,

Potentilla thuringiaca Bern. * **Goldbachii** (Rupr.) Th. Wolf.

In Fennia orientali raro invenitur; occidentalibus in partibus vix nisi adventicia occurrit.

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXII p. 75—76 et Medd. XXIV p. 117, vide etiam Lindb. Pfl. p. 13.

Ik. vide infra.

K1. Kirjavalaks in devexis siccis! et in limite prati culti!: G. Lång, cfr Medd. XXV p. 22, et Palmgren!; Sortavala Kasinlaks in colle: Palmgren!; Sortavala in prato ad oppidum: G. Ekman!; Sortavala Kymölä (I. M. Warttinen): Liro Ured. p. 432; Sortavala Karmala: T. Pesu!; e Sortavala etiam reportaverunt Lönnbohm!¹⁾, Elsa Sillman! et G. Lång! — **Kol.** Vossnessenje: Elfving!¹⁾ nomine *P. intermedia* var. *canescens*; Vossnessenje in rupe: Lindroth & Cajander!, cfr Liro Ured. p. 432; Petrosavodsk: Simming!¹⁾ nomine *P. intermedia* var. *composita*.

Kon. Saoneshje Kishi in Uima-ostroff: Poppius!¹⁾, cfr Medd. XXIII p. 50.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är insamladt af Simming 1863; artens förekomst i flora-området utreddes först 12, II, 1898 af Lindberg, se Medd. XXII p. 75—76.

Ab. Pargas [»Parainen»] Lemlaks (!) »nurmella kansakoulun luona (runsaasti)»: Linkola! — **Ny1.** Elimäki gräsmark, lerjord: C. G. Tigerstedt!; Perno Tervik Kalfholmen: G. v. Freneckell!, jfr Brenner i Medd. XXXII p. 8. — **Ka.** Viborg: V. Kröger! genom Lindberg; Jääski »Papinsaari niityltä»: K. J. Valle!; Saimaa kanal Lietjärvi sluss: H. Buch! — **Ik.** Valkjärvi »spec. unicum in prato culto iuxta praedium Veikkola»: Lindberg!¹⁾; Muola Pöllilä »ahonurmi»: Hannikainen! — **Sa.** Birkkala Mattila fuktig äng: Th. Grönblom!; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kostula Hannu, backsluttnings under Turkimus torp, åker: Printz!, jfr Medd. XXXIII p. 133, »verwildert»: l. c. p. 184. — **Ta.** Tyrväntö Stjernerund [»Lepaa»] »heinäpelto»: Wecksell! — **Sa.** Mikkeli [»St Michel»] Kyrkotorget: Hasselblatt!¹⁾ under namn af *P. intermedia*. — **Tb.** Jyväskylä »tienvarellä seminaarin uimahuoneen luona, kesällä v. 1913 huomattavasti enemmän kuin v. 1912; kentällä seminaarin alueella (!) pari yksilöä v. 1912»: Link. Jyv. p. 189, jfr l. c. p. 185, exemplar af Leskinen! och K. H. Hällström! — **Sb.** Jorois »in prato culto»: N. K. Grotenfelt!¹⁾ genom Lindberg; Jorois Huutokoski gräslinda: Edit Lindström!; Jorois Järvikylä »in prato culto spec. unic.»: Lindberg!

Meinsh. p. 102 anser *P. Goldbachii* Rupr. vara hybriden *P. inclinata* × *salisburgensis*. Öriktigheten af Meinshausens bestämningar uppvisas af Lindberg i Medd. XXII p. 76, där han bl. a. framhåller, att Meinshausens exemplar af *P. opaca* L. tillhör *P. Goldbachii*. Då *P. opaca* upp-

¹⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

tages bl. a. från Isthmus [»Nordgebiete»,] Valkeasaari [»an der Syster bei Belostrowa»,] Parkala [»Pargola»,] och Lewaschowo: Meinsh. p. 103—104, förmenar Lindberg, att dessa uppgifter afse *P. Goldbachii*.

I Medd. XXIV p. 117 framhåller Lindberg, att *P. Goldbachii* är vild endast i Kol. och Kon. Då emellertid sedan dess flere exemplar inlämnats från K1., torde den kanske äfven därstädes kunna räknas till de vildt växande arterna. I Mela Kasv. V betecknas arten såsom vild icke blott i K1., utan äfven i Nyl. och Ik.

Mela Kasv. V benämner arten *P. thuringiaca* Bernh. * *Goldbachii* (Rupr.) Adl. — I Lindb. Enum. kallas växten »*P. Goldbachii* Rupr. (*P. Thuringiaca* C. A. Mey., non Bernh.)». Den af mig använda benämningen grundar sig på Lindb. comm.

Potentilla villosa Crantz.

In Fennia austro-occidentali satis frequenter—frequenter provenit; ad septentrionem et ad orientem versus rarescit, ut supra 62° 15' nisi rarissime non occurrat, sed, ut eam determinavit H. Siegfried, ad 67° 45' fere in Lapponia orientali lecta est.

Till.; Kalm ³⁾; »finnes ofta nog i Finlands åkrar»: Gadd Försök III p. 171 ³⁾; in pascuis elatis fq: Prytz ³⁾; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries ²⁾; Fenn.: Nym. Consp. p. 225 ²⁾; Rossia europaea arctica, insulae alandicae Maris baltici: Trautv. Incr. p. 262 ¹⁾; vide etiam l. c. p. 256 ²⁾; in Finlandia australi. excepta parte orientali, plerumque satis frequenter crescit, in Finlandia media et septentrionali rarissima, in Lapponia tamen haud infrequenter plerumque f. *firma* (Gaud.) obvia: Schedae p. 83 nomine *P. villosa* (Crantz) Zimmeter a *typica* Th. Wolf, vide etiam Just. p. 11 ³⁾.

A1. (fq): Bergstr. ¹⁾; p: Bergr. ³⁾, vide etiam Medd. XXXI p. 4 ³⁾ et Palmgr. Hipp. p. 162 et 164 ³⁾. — **Ab.** (p): Zett. & Br. ²⁾; copiose in Biskopsängen (Ann. ad Till.): Leche p. 32 ³⁾; Åbo st fq: Arrh. ³⁾; par. Gustafs st fq, Iniö Norrby: Bergr. ³⁾; p: Arrh. Ann. ³⁾; st fq: Renv. ³⁾; Bromarf Norrstrand: Sand. ³⁾;

¹⁾ Nomine *P. maculata* Pourr.

²⁾ Nomine *P. alpestris* Hall.

³⁾ Nomine *P. verna* L.

p: Sel.²⁾; Vihti (fq): Printz²⁾; [Vihti] st fq, maximam partem sp: Flinek³⁾; (fq) in silvis: V. E. Broth.²⁾; st fq in marginibus agrorum Pyhäjärvi Haavisto et Nyhkälä, Pusula Ikkala et in vicinitate templi etc.: Wecks.³⁾; st fq in nonnullis partibus, in aliis deficiens (?): Caj. Kasvist.³⁾, quem l. inspicias; Nystad st fq: Hollm.³⁾ — **Nyl.** p: His.²⁾; [Nurmijärvi] p, subdominans, Simonsberg, Numlahti, Lepsämä, Kylänpää, Nummenpää: Stenr.³⁾; (fq): W. Nyl.²⁾; Thusby p: Åstr. & H.²⁾; Sibbo ins. Kalkholm in taeniis maritimis: Sæl. herb.³⁾; in par. Borgå (!) et Artsjö st fq, r in Mörskom, Elimäki et Lappträsk!¹⁾, etiam in Orimatila (!)¹⁾: Sæl. Ö. Nyl.²⁾ — **Ka.** Fredrikshamn: Bergroth!³⁾; ad canalem Saimaa prope claustrum Kansola: H. Buch!³⁾; Viborg in moenibus: Lindb. comm!⁵⁾

Sat. st fq: Malmgr.²⁾; in territorio st fq et interdum st cp, saltem usque ad Kyrö Mahnala, ubi autem pc, extra territorium Ruovesi 15 km a Ruhala ad Korkeakoski versus: Hjelt¹⁾, vide etiam Gadd p. 48³⁾, Carlss.²⁾ et Asp³⁾; Häyr. Björneb. non comm. — **Ta.** p, Pakkala, Tursula, Saari, Nukari, prope templum par. Luopiois etc.: Leop.²⁾; Sääksmäki p — st fq: Kihlm.¹⁾; [Kalvola] haud infrequens in pascuis siccis: Knabe Fört.³⁾; Pälkäne Tommola, Kankahainen: Zidb.³⁾; Hattula nonnullis locis, enum.: A. Wegel.³⁾; st fq: Asp. & Th.²⁾, cfr Herk.³⁾; st r Kaitas, Kurhila, in arenoso [malm*] Vesivehmas. Vääksy: Norrl. s. ö. Tav.²⁾; prope Kukonkoivu: Wainio herb.¹⁾; Sysmä prope templum: K. W. Renqvist!²⁾¹⁾; [par. Gustaf Adolf] st r ad praedium sacerdotis, Lohiniemi: Bonsd.²⁾, spec. e Vehkasalo!¹⁾; [Orivesi etc.] p in pratis silvaticis aliisque pratis, sp: Borg Tiet.³⁾ — **Sa.** Valkiala r Virranniemi: Hult Fört.²⁾; ad claustrum catarrhactae Mälkiä canal. Saimaa: Wainio ann.²⁾; Savitaipale in vicinitate templi [kyrkoby*]; H. Buch!³⁾; Puumala: W. Beyrath in herb. lyc. n.; Puumala in vicinitate templi: H. Buch!³⁾; Sääminki prope oppidum Nyslott et in oppido

¹⁾ Nomine *P. maculata* Pourr.

²⁾ Nomine *P. alpestris* Hall.

³⁾ Nomine *P. verna* L.

⁴⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

⁵⁾ Nomine *P. villosa* Cr.

ex. gr. Vääräsaari, Hungerborg, Kalkuunniemi: Buddén³⁾; ad oppidum Nyslott in colle graminoso 1908: Sæl. herb.³⁾

O a. Jalasjärvi prope fines par. Kurikka in margine viae publicae: Hedv. & Hj. Hjelt!¹⁾⁵⁾; r Alavus, Nurmo complur. loc.: Laur. Växtf.³⁾, spec. e Nurmo prope praedium sacerdotis ad ripam amnis!³⁾, cfr Medd. XV p. 201³⁾ [specimen superius antea et lectum et Museo datum]. — **T b.** Jyväskylä in campo herbido [»nurmikolla»]: Wainio Tav. or.²⁾; Jyväskylä in clivo ad Tuomiojärvi versus: K. H. Hällström!³⁾, cfr Link. Jyv. p. 189; Pihlajavesi haud procul a statione viae ferratae ad Myllymäki versus: Hjelt¹⁾. — **S b.** Jorois Järvikylä: Lindb. comm.⁶⁾, vide ceterum infra.

O m. rr Lappajärvi prope templum, »Harju-Isakspark» pc in prato [»ängsmark»] ad viam: A. L. Backm. Fl.⁶⁾, cfr l. c. p. 136⁶⁾ et Moberg Klim. II p. 125²⁾. — **O k.** Paltamo: Lackström!¹⁾⁵⁾; r Paltamo Leppiniemi: Must.¹⁾, cfr Brenn. Obs.³⁾, vide etiam Brenn. bidr.⁶⁾

K k. Pesioiva in fissuris rupium reg. subalpinae: Bergroth & Fontell!⁶⁾

Lim. Shelesna prope Kantalaks: Brotherus!¹⁾⁵⁾, cfr Broth. Wand. p. 3³⁾ et 4³⁾; Seredna: Malmberg!⁴⁾⁵⁾; Imandra in alpe Hibinä: Enwald & Hollmén!⁴⁾⁵⁾, vide ceterum sub var. *firma*.

Enligt Siegfrieds bestämningar tillhöra de *Potentilla*-former, som hos oss kallats *P. maculata*, [*alpestris*.] *verna* och *salisburgensis*, tvenne arter, en hufvudsakligen sydvästlig, *P. villosa* Crantz, och en uteslutande nordisk, *P. verna* L. non auct. [Denna sistnämnda kallas i Conspectus *P. villosa* var. *firma* (Gaud.) Focke]: Lindberg i (Prot. 12, II, 1898) Medd. XXIV p. 116, där olikheterna emellan dessa arter påvisas. Det är således ej alltid möjligt att med full säkerhet afgöra, hvilken af dessa arter, som med de särskilda uppgifterna afses; jag har också därför sökt att noggrant framhålla, under hvilket namn resp. uppgifter publicerats eller meddelats; dessutom har jag i vissa fall påpekat, att uppgifterna möjligen afse hvardera arten (resp. formen). — Upplysningar om nomenklatur m. m. ingå vidare bl. a. i Rupr. Diatr. p. 61.

¹⁾ Nomine *P. maculata* Pourr.

²⁾ Nomine *P. alpestris* Hall.

³⁾ Nomine *P. verna* L.

⁴⁾ Nomine *P. verna* var. *ambigua* (Gaud.) aut *P. ambigua* Gaud.

⁵⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

⁶⁾ Nomine *P. villosa* Cr.

Då emellertid *P. villosa* enligt Siegfrieds bestämningar är ganska allmän i sydvästra delen af landet, har jag i regeln ej ansett skäl föreligga att uppräknat exemplaren från dessa trakter, men vill endast påpeka, att ett större antal (20 à 30) föreligger i H. M. F. och att Siegfried bestämt åtminstone 17 dylika från **A1.** — **Nyl.**, **Sat.** och **Ta.**, hvilka inlämnats under namnen *P. maculata*, *P. alpestris* och *P. verna*: jfr äfven Lindr. Verz. p. 25 under namnet *P. villosa*.

Angående Pl. Finl. exs. N:o 268 nämnes: »**Ta.** par. Lammi Ronni in collibus herbis leg. Leopold» under namn af *P. villosa* (se under Schedae).

»In Ostrobotniae collibus v. c. ad Vasam, Ulaburgum etc.»: Spic. I p. 21⁴⁾, se under **Oa.** och **Ob.** — **Sa.** Juva [»Jokkas»]: Desideratkat. p. 26¹⁾; numera erinrar jag mig icke, hvarpå uppg. är grundad, men sannolikt är dock, att någon elevuppgift förelegat. **Sa.** i Herb. Mus. Fenn. II p. 77³⁾ afser ett exemplar från Villmanstrand Parkkarila: elev Savander! Antagligen har exemplaret ej insamlats på den angifna fyndorten; det förvaras ej vidare i hufvudsamlingen i H. M. F. — **Oa.** st fq: Malmgr.²⁾ Malmgrens frekvens är alldeles vilseledande och gäller endast **Sat.** Hvarken Laurén eller någon annan botanist efter F. Nylanders tid har sett *P. villosa* [*P. salisburgensis*] i Wasa eller dess närhet; uppg. i Spic. afser därför sannolikt någon tillfällig förekomst (se under **Ob.**). — **Sb.** Kuopio: Lundstr.¹⁾; arten upptages icke af Mela, hvarföre vidare undersökning erfordras. — **Kb.** Kide fq: Brand.²⁾ Frekvensuppgiften är säkert vilseledande; oaktadt någon annan uppg. från **Kb.** icke föreligger, har jag dock ej velat helt och hållet utesluta denna uppg.

Om. *P. maculata* uppräknas bland arter, som icke gå till Gamla Karleby: Hellstr. p. 135¹⁾. — **Ob.** Spic.⁴⁾ se ofvan och jfr Brenn. Obs.³⁾, där arten betecknas såsom rr; [Uleåborg] »löydetty satunnaisena painolastilla»: Leiv. Putk.²⁾, jfr Leiv.²⁾; [Uleåborg] vv. 1899—1900: Huum. pain. p. 85³⁾. Då alla senare uppgifter från Uleåborg angifva en rent tillfällig förekomst, förmodar jag, att så äfven varit fallet med F. Nylanders uppg. i Spic., jfr äfven Huum. lis. p. 87. — [**L. ent.** Framhållas bör måhända, att exemplar från Kaaresu'anto: [L. L.] Læstadius!²⁾, Näkkälä: Malmberg!¹⁾ och Lätäseno reg. subalp. Hirvasvuopio: Lindén!²⁾, hvilka af Siegfried bestämts till *P. villosa*, jfr Medd. XXIV p. 116, af Lindberg blifvit förda till *P. villosa* var. *firma*.] — Lt. Enligt Siegfrieds bestämningar skulle *P. villosa* äfven förekomma i detta landskap, jfr Medd. XXIV p. 116; alla exemplar härifrån föras numera till var. *firma*. [In: l. c. är säkert tryckfel för Im. = Lim.]

¹⁾ Under namn af *P. maculata* Pourr.

²⁾ Under namn af *P. alpestris* Hall.

³⁾ Under namn af *P. verna* L.

⁴⁾ Under namn af *P. salisburgensis* Hænke.

Potentilla villosa var. firma (Gaud.) Focke.

In superioribus Lapponiae partibus haud rara videtur esse.

Territor. Kola! (Fellm.), Lapponia! (Prytz, Fellm., Schrenk pl. exs.): Led. II p. 56⁴⁾; Eur. omn. exc. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 226³⁾, vide etiam DC. Prodr. II p. 575³⁾, Led. II p. 55³⁾ et Borg Beitr. p. 100, 134 et 139³⁾.

Lapp. fenn. [Pajala in pago ad templum, Kengis: Birg. Till. p. 72³⁾ ⁵⁾]; [Sodankylä] »r in campo graminoso ad Anneberg nonnulla spec. mihi obvia»: Blom Bidr.⁶⁾ ⁸⁾, cfr Kihlm. Beob. p. XVII et 29⁶⁾ ⁸⁾; in alpium meridionalium inferioribus lateribus praecipue Norvegiam versus ubique fq, ut etiam in septentrionalium radicibus . . . per . . . Finmarkiam orient. r ex. gr. in Hopseidet: Wahlenb. p. 146⁵⁾; in Utsjoki (fq): Fellm. Lapp.⁵⁾; Sodankylä ad Aska et pag. Sodankylä, Inari plur. loc. in clivis arenosis et in fissuris rupium ad Kultala in regione coniferarum mixtarum: Wainio Not.³⁾; p ad Kultala: l. c. p. 23³⁾; ad Aska etiam vidit Kihlm.⁶⁾ ⁸⁾; Olostunturi st cp in declivi australi reg. alpinae: Caj. Beitr. p. 19³⁾; Ounastunturit Rautatunturi [in reg. alpina]: Sandm. p. 28¹⁾ ⁸⁾; p ad aquas [»vattendrag»] et in campis herbidis omnium regionum, in Lupppakpää usque ad 500 m: Hult Lappm.³⁾ ⁸⁾, cfr l. c. p. 158³⁾ etc.; iuxta flumina Tenojoki, Anarjok, Utsjoki, Vaskojoki, Näätäjoki, Pakananjoki in clivis siccioribus apertis st fq, etiam in reg. subalpina: Kihlm. Ant.⁶⁾, spec. e Palokoski!⁶⁾ ⁷⁾ in ripa glareosa flum. Vaskojoki et e Vuopionsuu!²⁾ ⁷⁾; Paatsjoki Kallokoivi in reg. alpina: Fontell!³⁾; Näytämö [»Nejden»(!)], Bugömes, [Rastekaisa] in reg. alp.: Arrh. ant.⁶⁾; Varangria australis et in Finmarkia interiore e permultis locis enum.: Norm. Fl.

¹⁾ Nomine *P. maculata* Pourr.

²⁾ Nomine *P. alpestris* Hall.

³⁾ Nomine *P. verna* L.

⁴⁾ Nomine *P. salisburgensis* Haenke.

⁵⁾ Nomine *P. verna* β.

⁶⁾ Nomine *P. verna* var. *ambigua* (Gaud.) aut *P. ambigua* Gaud.

⁷⁾ Haec spec. determinavit Siegfried.

⁸⁾ Haec forsitan p. p. ad *P. villosam* typicam spectant.

Spec. p. 380²⁾ ¹⁾, vide infra, vide etiam S. Castrén p. 58 [et 351¹⁾ ³⁾] et Blytt p. 1185³⁾. — [L. ent. reg. alp., subalp. et silv. (fq): Læst.²⁾; st fq [aut minore frequentia]: Bot. Not. 1883 p. 160³⁾; st fq in vallibus rivorum et in ripis reg. subalpinae et alpinae: Lindén Bidr.³⁾], spec. e Lätäseno reg. subalp. Hirvasvuopio!²⁾; Siilastuba st pc: Heintze Växtg. p. 24³⁾; Kilpisjärvi fq etc.: Fries & Mårt. p. (70)³⁾, vide etiam Martins p. 184³⁾ et Hartm. p. 289³⁾.]

Lapp. ross. ad sinum Kantalaks: Fellm. Ind.⁴⁾; in collibus pratisque elevatis ut etiam ad ripas lacuum fluviorumque haud r: N. I. Fellm.⁵⁾, cfr Beket. p. 559³⁾, spec. e Pulusosero ad septr. versus ex Imandra!²⁾ ⁶⁾; Seredna ad Kantalaks, Shellesna, Hibinä, Tshun, Kuusreka, Kaskarantsa, Tetrina, Pjalitsa et Ponoj: Mela Pl., vide infra; Lim. p in vallibus rivorum et in declivibus montium alpinorum reg. subalpinae etiam altius in declivibus et in gradibus montium alpinorum reg. alpinae: Lindén Ant.³⁾; Orloff: Kihlm. Pfl. p. 32²⁾; ad lac. Umpjavr Umpnishk!³⁾ ⁶⁾ in ripa lapidosa, in alp. Lujauri urt Vavnbed!³⁾ ⁶⁾ reg. silv. super.: Kihlman; Vanioaivi in parte orientali!²⁾ in reg. alpina inferiore et Tshun [»Tschuinatundra»]!²⁾, in australi parte in declivi ad austro-occidentem versus in valle [»kuru»] profunda in reg. alpina inferiore: Axelsson & Borg; ad lacum Nuotjavr in alpibus Tuatash: Enwald & Hollmén!³⁾; Triostroff: F. Nylander!³⁾ ⁶⁾; Ponoj in devexo sicco sabuloso: Kihlman!³⁾ ⁶⁾; Ponoj in declivi prope pagum: Montell!³⁾, cfr etiam Knabe Pfl. p. 280³⁾; Petshenga [»Peisen»]: E. Nylander & [M.] Gadd!²⁾ ⁶⁾; Tshipnavolok: Ivanitzky!³⁾; Kola in planitie: Brotherus!³⁾ ⁶⁾.

I Mela Kasv. V kallas denna form *P. verna* var. *sabauda* (DC.), jfr Lindberg i Medd. XXIV p. 116, hvaremot hufvudformen af *P. verna* motsvarar den art, som ofvan kallats *P. villosa* Crantz. Hvad uppgifterna i Mela Pl. angår, upptagas de dels under namnet *P. alpestris*, dels under

¹⁾ Nomine *P. maculata* Pourr.

²⁾ Nomine *P. alpestris* Hall.

³⁾ Nomine *P. verna* L.

⁴⁾ Nomine *P. verna* β.

⁵⁾ Nomine *P. verna* var. *ambigua* (Gaud.) aut *P. ambigua* Gaud.

⁶⁾ Haec specimina determinavit Siegfried.

⁷⁾ Haec forsitan p. p. ad *P. villosam* typicam spectant.

namnet *P. ambigua*. Tyvärr har jag ej antecknat, hvilka uppgifter, som anföras under de olika namnen, enär jag tidigare trodde, att de alla afsågo samma art; sannolikt är dock, att de delvis afse *P. villosa*, hvilken art af Mela insamlats från Seredna, delvis var. *firma*. — Under hufvudarten har jag sökt framhålla, att olika former eller arter under olika tid burit namnet *P. verna*, se äfven längre fram p. 105—106. Detta bör man hålla i minnet för att förstå sådana uppg. som »*P. verna* hinc a me non visa. Verisimiliter Kalm sub hoc nomine *P. alpestrem* intellexit»: W. Nyl. Distr. och »In tota Lapponia Rossica modo hanc formam [*P. vernam* var. *ambiguam*] legi; nec *P. verna* L. neque *P. maculata* Pourr. obviae fuerunt»: N. I. Fellm.

Af ofvanstående framgår, att Siegfried ansåg den form, som här kallats *P. villosa* var. *firma*, vara en särskild art och att han för densamma använde benämningen *P. verna* L. non auct. Emellertid håller Lindberg numera före, att denna form omöjligt kan betraktas såsom en från *P. villosa* specifikt skild art. Vidare måste det anses oriktigt att för densamma begagna namnet *P. verna* L., då Linné med detta namn i Fl. Suec. helt säkert icke afsåg en fjällform, om äfven synonymet Fl. Lapp. 212 anföres under ifrågavarande art. I Lindb. Enum., där benämningen *P. verna* β *Sabauda* (DC.) användes, tillägges: »*P. verna* vera auct.»

Se f. ö. under *P. villosa*.

P. verna f. *ternata* Blytt upptogs i Herb. Mus. Fenn. II p. 77 från **Li.** — Uppg. afser sannolikt ett exemplar från Inari »Enare» »Vuopion-suu in sicco graminoso»: Arrhenius & Kihlman!; detta kallas af Siegfried *P. verna*. [Formen uppgifves äfven från **L. ent.** Inom björkregionen anträffad ofvan Pahtasaari i klippspringor och i fjällregionen på Angeloddi (S 680 m): Lindén Bidr.] Samma form afses med var. *gelida* [Fr. haud C. A. Mey.], hvilken omnämnes från **Li.** »Sydvaranger . . . Bugönes—fjeldene i mængde . . . Indre Finmarken . . . Bagje Tsjaskejavre, kun bemærket på finsk side»: Norm. Fl. Spec. p. 380.

[Var. *subternata* Simmons **L. ent.** Ala Salmijärvi, Pelt-sana [»Pältsama»]: Fries & Mårt. p. (70).]

Potentilla salisburgensis Hænke var. **geranioides** (Schleich.)

Per errorem apud nos indicata est.

»In campis siccis ad pag. Kantalaks [»Kandalax»]: Spic. I p. 21; uppg. har, enligt hvad Nylander själf meddelar, afseende på *P. multifida* var. *lapponica*: Fr. Nyl. Und. p. 53. Se Trautv. Incr. p. 259 under namn af *P. geranioides*, där äfven *P. verna* β i Fellm. Ind. anföres under denna art; detta är dock alldeles vilseledande.

Angående hufvudformen af *P. salisburgensis* Hænke se ofvan p. 100 under *P. villosa* Crantz. Då Wied. & W. p. LXXXIX uppgifva *P. salisburgensis* för Finland, rättar Rupr. Anal. p. 153 uppg. och påpekar att här förekommer *P. verna* [rätteligen *P. villosa*].

Potentilla aurea L.*Per errorem apud nos indicata est.*

Utsjoki: S. Castrén i Hush. p. 351, jfr Prytz p. 75; uppg. har otvifvelaktigt afseende på *P. villosa* var. *firma* såsom denna ofvan blifvit uppfattad, jfr f. ö. Wahlenb. p. 146.

Potentilla cinerea Chaix.*Per errorem apud nos indicata est.*

Åland: Hermann p. 262 under namn af *P. arenaria* Bork. Uppgiften grundar sig säkert på något misstag; möjligen förväxling med *P. Tabernaemontani* Asch., hvilken art i. c. icke upptages från Åland.

Potentilla Tabernaemontani Aschers.

In Alandia et Karelia ladogensi raro occurrit; ceterum ex saburra etc. adnotata est.

Finl. mer.: Fries¹⁾; Scand. (exc. Lapp.): Nym. Syll. p. 271¹⁾; vide etiam Lindb. Pfl. p. 15³⁾ et Lindberg in Medd. XXIV p. 119³⁾.

A1. (p): Bergstr.¹⁾; (»st fq»): Bergstr. Beskr.¹⁾; Jomala Klinten in monte [= Mariehamn in monte Klinten: Sæl. ann.]; H. Buch!²⁾, cfr Medd. XXXI p. 4²⁾, Lemland Slätholm et Skobboldholm in colle herbido: Palmgren!²⁾; Jomala Kungsholmen in colle arido, lapidoso: A. Ramsay!²⁾, cfr Medd. XXXI p. 27²⁾; Jomala Tersholmen prope Mariehamn: Printz comm.³⁾ et Florstr.³⁾; Jomala Granö, Finström Emnäs: Florstr.³⁾; vide etiam infra. — Ka. vide infra.

K1. Valamo in litore scopuloso: Wegelius! nomine *P. arenaria* * *fennica* Siegfr., cfr Medd. XXV p. 98²⁾; Valamo Bolschoi Skit in fissuris rupium ad litus lacus Ladoga: Knabe!²⁾, cfr Medd. XXXI p. 4²⁾.

Som af det ofvanstående framgår, uppgafs den ifrågavarande arten från Åland redan af Bergstrand (1852); senare nämner denne i ett bref till Kihlman om sagda art och *Pulsatilla vulgaris*, att de »ingalunda äro så sällsynta . . . ; i Jomala och Lemland m. fl. ställen, där sandjord uppträder,

¹⁾ Nomine *P. verna* L.

²⁾ Nomine *P. minor* Gil.

³⁾ Nomine *P. opaca* L. [herb.]

synes man kunna söka de nämnda växterna» (Kihlm. Öfvers.), jfr Desideratkat., Byteskat. etc. *P. minor* upptogs r SV: Brenn. Flor. Ett exemplar, insamladt af elev Skutnabb i Jomala på 1880-talet, ansågs ej fullt pålitligt, hvarföre det ännu 1889 nämndes: »*P. minor* Gil. (*P. verna* auctt.) in Fennia certe nondum est observata»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139. Säkra, vildt växande exemplar inlämnades till H. M. F. först 1899 från **Kl.** af G. Lång och R. Wegelius, hvarföre *P. opaea* då betecknades såsom ny för floran. Några år senare (1904) återfanns arten på **Al.** af H. Buch, Palmgren m. fl., företrädesvis just i de trakter, därifrån den angifvits af Bergstrand. — **Ab.** Arten uppgifves af Bergstr. äfven förekomma i D, d. v. s. Korpo etc.; uppgiften erfordrar dock bekräftelse. — **Ka.** *P. opaea* uppgifves från Viborg (Gobi & Transchel): Liro Ured. p. 432; måhända har arten här varit tillfällig. — **Ik.** Angående Meinsh. p. 103—104 se ofvan p. 97—98. — **Ob.** Uleåborg barlast: Brenn. Obs. ²⁾; Uleåborg [»Oulu»] »Toppilansalmi painolasti»: Huuonen! ¹⁾; förekom tämligen ymn. på barlast vid Vasankari såg i Simo 1888, är numera [1897] försvunnen: Keckm. ²⁾, jfr Brenn. Obs. ²⁾

Angående nomenklaturen m. m. se under *P. villosa* och *P. villosa* var. *firma*. Enl. Lindbergs förslag använder jag för denna art namnet *P. Tabernaemontani* Aschers. Namnet *P. minor* anses numera vara mångtydigt: Lindb. comm. Det bör framhållas, att ehuru Prytz med *P. verna* otvifvelaktigt förstod den form, som här ofvan kallas *P. villosa* Cr., anför Led. II p. 55 hans uppgift under *P. verna* Auct. = *P. Tabernaemontani* Aschers.

Potentilla erecta (L.) Hampe. ³⁾

In tota Fennia australi et media frequenter—frequentissime provenit; supra 64° nonnullis plagis passim vel satis frequenter invenitur, multis autem raro aut, ut in orientali-bus maxime partibus, omnino non est, in Lapponia occidentali ad summum fere septentrionem progredi indicatur: de distributione cfr etiam Wainio Kasv. p. 116.

Till.; Till. Icon. 30; Kalm; fq in pratis: Hell. p. 11; in pascuis sterilibus fqq; Prytz; locis apertis silvarum ad Lappo-niam inferalpinam usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 227, vide etiam

¹⁾ Under namn af *P. verna* L.

²⁾ Under namn af *P. minor* Gil.

³⁾ *P. tormentilla* Crantz auct. plurimi apud nos.

DC. Prodr. II p. 574, Led. II p. 51, Medd. XXIV p. 117, Borg Beitr. p. 100, 134 et 141, Liro Ured. p. 434 et Norrl. in Atlas p. 15.

A1. fq: Bergstr.; fqq: Bergr. — **Ab.** fq: omnes fere auct.; exc. vide infra. — **Nyl.** fq: omnes auct., exc. fqq, cp: Stenr. — **Ka.** fqq cp: Blom; fqq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fqq et $\pm$ cp [»dicht»]: Meinsh. p. 104].

Sat. (st fq): Malmgr.; st fq et st cp—cp, enum.: Häyr. Björneb.; fqq: Hjelt, vide etiam infra. — **Ta.** fqq: Leop. et Norrl. s. ö. Tav.; fq: Knabe Fört., A. Wegel., Asp. & Th., Bonsd. et Borg Tiet.; fqq: Wainio Tav. or. — **Sa.** fqq: Hult. — **K1.** fqq: Fl. Kar., Hann. et Hjelt. — **Kol.** fqq: Elfv.

Oa. (»st fq»): Malmgr., spec. e Jurva!; r, in par. Alavus et Kuortane st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Brand. et Eur. & H.; fqq, in campis herbidis aliisque campis [»ahomaila»] et in pratis semper fere cp, subdominans etiam in paludibus et interdum in marginibus sphagnetorum: Axels. Putk.; fq et in par. Nurmes visa usque ad Maanselkä: Wainio Kasv. — **Kon.** fqq in omni territorio: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 37.

Om. p, rarior ad oram: Hellstr., cfr l. c. p. 137; p, enum. e permultis locis: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 137; in interiore parte: Tenn.; Piippola: Brenn. Ber. 1869. — **Ok.** r Kajana Koivukoski! et par. Puolanka: Brenn. Reseb. p. 67 et 72, spec. in herb. etiam e Puolanka inter Honkamäki et Äylä; r Paltamo Siivo in campo herbido, Kajana ad viam publicam australem, etiam in par. Kuhmo: Must., cfr de his Brenn. Obs., ubi r inveniri indicatur; Puolanka Pitkälä: Brenn. Ber. 1869; Kianta [»Suomussalmi»] r, sed hic illic cp ad viam publicam prope Romppala pag. Pesiönkylä!, pag. Ylinäljänkä in Matarasuo prope Kokko! cp, haud procul a Timppi et Junttila cp, Yliruhtinasalmi ad Pystynpuro!: Kyyhk. litt., cfr de primo Brenn. bidr., vide etiam infra, spec. etiam a Kiannankylä Salovaara!; Wainio in hac prov. non vidit. — **Kp.** st fq—fq in orientali parte par. Repola: Wainio Kasv. p. 108; visa usque ad Kiimasjärvi prope fines par. Repola [ubi st r—r: l. c. p. 108]: Wainio Kasv.; in parte australi st fq, media in parte fq, circa Särkijärvi st

fq: Bergr. Ant., cfr Medd. XXI p. 20; Ondajärvi, Suondali, Paadane: Liro Ured. p. 434, vide etiam infra.

Ob. [Uleåborg] (»fq»): Jul. p. 285; rr Torneå, Kemi Honka-aapa, ad fines inter Simo et Tervola, Uleåborg: Brenn. Obs., vide infra; [Uleåborg] (»p»): Leiv., vide infra; st r tantum in interioribus partibus territorii, Simo Pörniö prope Alapenikka cpp, Kokkokivalo: Keckm., cfr l. c. p. 10 et 15; Kemi rr: Rantaniemi, spec. ex Honka-aapa!; in Alatornio [»Nedertorneå»] non visa: Hough. not.; [(p): O. R. Fries p. 162]; nec in Ylitornio nec in Rovaniemi visa: Hjelt. — **Kuus.** visa ad Maivalainen et secundum Sahlb. etiam circ. 10 km [»noin penikulman päässä»] ad meridiem versus a templo, a vicinitate Kiitämä ad septentrionem versus in tota prov., nonnullis plagis ex. gr. in vicinitate montis Nuorunen fq, ceterum »st fq (—p)»: Wainio Kasv.; in vicinitate Paanajärvi p: l. c. p. 108; e permultis locis enum., inter Ahvenperä—Juuma et Ruuki—Paanajärvi fq, aliis locis st cp: A. L. Backm. comm., cfr Medd. XXXV p. 200, vide etiam infra. — **Kk.** in prato paludoso ad septentrionem versus ab Uhtua et compluribus locis in pratis circa Uhtuanjoki: Bergr. Ant. [ad Kp. forsitan spectet]; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

Lapp. fenn. rr Kittilä ad Kukasjoki prope Kukasjärvi! st cp in turfoso subpaludoso: Hjelt & H.!; [Sodankylä] r in silva mixta paludosa prope Mantovaara, in betuleto ad Emaus: Blom Bidr., cfr Wainio Not.; per partem silvaticam et subsilvaticam Lapp. merid. ubique fq, et septentrionalium st pc usque ad Nonainen Lapp. Tornensis, ut etiam in inferalpinis Nordlandiae vulgaris, in radices alpium p cp adscendens: Wahlenb. p. 148, cfr l. c. p. XVII; p, supra Petsikko-jaure in Utsjoki tamen ad septentrionem non penetrat: Fellm. Lapp.; Kuolajärvi in paludibus prope Hautajärvi, in vallibus fq in iugo Suoloselkä, Inari in ripis rivulorum et in paludibus atque limitibus paludum st fq ad Paatsjoki: Wainio Not., cfr l. c. p. 8; st fq in reg. silvatica circa Raututunturi et Saariselkä, minore frequentia in reg. subalp.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39, 93 et 94; [Kuolajärvi] inter Tammakk[a]oja et Kutsanjoki: Stjernv.!; Kuolajärvi [»Salla»] in vicinitate montis Eniantunturi: Borg & Rantaniemi!; usque

ad Utsjoki: Sæl. kat.!; »nobis paucis tantum locis desertorum inter Tschuolisjåyri et Pakananjoki, ut etiam ad Kyläjoki inter Rovanen et Kultala»: Kihlm. Ant., spec. e Tuulijärvi!; Paatsjoki Kalkoivi in reg. subalpina: Fontell!; haud infrequens usque ad Fælledsdistrikterne: Lund p. 79; Varangria australis e 6 locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 386, quem l. inspicias, vide etiam Th. Fries Resa p. 61, Blytt p. 1186, Schüb. p. 359, Norm. ann. p. 21—22 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. r, reg. silv. p: Læst.; in fennica parte nondum adnotata.]

Lapp. ross. ad flumina Niva, Kuollejok, Tuloma et Lutto: Fellm. Ind.; »in paludosis Lapp. merid. haud infrequens, septentrionem versus rarescit et paullo ante oppidum Kola terminum suum borealem attigisse videtur. In peninsulae lapponicae partibus orientalibus nullibi obvia fuit»: N. I. Fellm.¹⁾, cfr l. c. p. XXXVII; Teribjerka, in ripa sinistra fluvii Teribjerka et ex aliis locis enum.: Beket. p. 559; e permultis locis enum., inter quos Kuusreka, Tshapoma et magis ad occidentem versus: Mela Pl.; Hibinä [»Umpdek»] in reg. alpina: Broth. Wand. p. 8; ad septentr.-occidentem versus a monte Kelesoiva: Axelson & Borg!; Tshun [»Dschyn»]: Brotherus!; r [in vicinitate lac. Nuot-javr] non visa nisi pe in silva abietina infra Roussekä! in reg. silv. (Lim.): Lindén Ant.; Jambruts: Selin!; prope pagum Voroninsk: Kihlman!

Ab. fqq: Flinck, V. E. Broth., Weeks. och Caj. Kasvist., där när-mare uppg. lämnas. — **Sat.** Här må tilläggas följande. Emedan jag under mina resor icke iakttog *P. erecta* i **Oa.**, begynte jag ägna densamma en särskild uppmärksamhet och antecknade då, att arten i norra **Sat.** först började visa sig vid Kuivanen i Parkano, men att den ej blir ymnig förrän S om Parkano kyrka; i Honkajoki förekom arten flerstädes: Hjelt. — **Ok.** Kyhkynen tillägger, efter att hafva anfört uppg. från Kianta: »Kajaanin puolessa tavall.»: Kyhkh. litt.; måhända är dock frekvensen alltför hög. — **Kp.** Följande detaljuppg. må tilläggas: Syd v. vid Tiiksi! by på fuktig äng; Södr. st fq i Siesjärvi-trakten på svedjebäckar, hårdvalls — fuktiga ängar m. m., sved vid vägen Ruoksarvi—Unosjärvi; Centr. allm., förekommer typiskt i de lundartade lokalerna på ömse sidor om kaivelbroarna, hvilka leda öfver gungflyartade sumpmarker, äfvensom vid kanterna af dylika marker på tufvor mellan buskar; Onda fuktig äng midt

¹⁾ Postea longius et ad orientem et ad septentrionem versus adnotata est.

emot Parandowa; kust. ej antecknad: Bergr. Ant., ex. äfven från Uhtua! — Angående förekomsten i (**O k.** och) **O b.** nämnes: »Synes i dessa trakter förekomma endast på sumpmark, hufvudsakligen i kuperade nejder»: Brenn. Obs., där flere äldre uppg. anföras, hvarföre jag här förbigått dessa. — I Uleåborgs-trakten föga allmän: Zidb. Senare skrives: »On ehkä löydetty ennen harvinaisena kaupungin eteläp. Nykyään ei ole tavattu»: Leiv. Putk. — Äfven Huum. lis. p. 87 uppräknar *Potentilla erecta* bland arter, hvilka han förgäfvets sökt i trakten af Uleåborg, hvarföre han känner sig böjd för att betrakta densamma såsom tillfällig i denna trakt. — Keckm. omnämner arten såsom förekommande å sluttande mossar på gungfly. — **Kuus.** Kyyhkynen nämner: »Etelä-Kuusamossa suossa 2:ssa paikassa, joiden nimiä en tiedä»: Kyyhk. litt.

Anmärkas bör måhända, att under det Wahlenb. p. XVII uppräknar *P. tormentilla* bland arter, som älska hafsklimat, framhåller Hellstr. p. 137, att den icke förekommer vid kusten, men är täml. allmän inåt landet, jfr äfven Tenn. och A. L. Backm. p. 137.

I förbigående må nämnas, att medan Siegfried benämnde arten *P. erecta* (L.) Dalla Torre, jfr Lindberg i Medd. XXIV p. 118, så framhåller Lindberg senare, att Hampe bör anses såsom auktor: Lindb. comm.

Med genomgående (eller delvis) 5-taliga hylledelar är *P. erecta* sällsynt. Exemplar föreligga från **Ab.** Nystad: Söderman!, jfr Medd. XXIII p. 50. — **Nyl.** Helsingfors Alkarr 1903: Sæl. herb. — **Sat.** Karkku Linnais en eller ett par gånger: Hjelt; Ikalis [= Ikaalinen] Lohalahti »in prato subudo argillaceo»: Kihlman!

Af egentliga **former** hafva vi endast att anteckna ett exemplar från **Ab.** Lojo Solhem: Lindberg!, som något afviker från den vanliga formen och af Siegfried fått följande påteckning: »*P. erecta* (L.) Dalla Torre, f. *macrophylla* Paiche, *P. strictissima* Zimm. p. p.»: Lindberg i Medd. XXIV p. 118.

Potentilla reptans L.

In maxima parte Alandiae satis frequenter (—frequenter) provenit, ceterum in Fennia australi plus minusve adventicia occurrit.

Kalm; in pascuis argillosis minus fq: Prytz; Fenn. merid. occ.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 226; Fenn. adest in Aland. (et casu Nyland.): Nym. Suppl. p. 111, vide etiam DC. Prodr. II p. 574 et Led. II p. 52.

A1. fq: Bergstr.; complur. loc. Finström. Sund: Bergstr. Beskr.; Arrh. & K. in 19 locis viderunt, etiam in ceteris parocciis; Föglö Juddö! st r—p, »Sottunga kyrklandet» r, in Alandia

firma, quae dicitur, st fq: Arrh.; [Sund] st fq in agris, in marginibus agrorum et in collibus herbidis: Prim. p. 67; fq in Alandia firma, quae dicitur: Bergr. comm.; in Alandia fq: E. Reuter, vide etiam Lindr. Verz. p. 25, Popp. p. 23, Palmgr. Hipp. p. 69 etc. et infra; multa spec. in H. M. F. — **Ny1.** Lovisa (!) in moenibus versus Viborg 1866: C. J. Arrhenius!; eodem loco annis 1870 — 1880 sequ.: Arrh.; eodem loco 1900: G. Sucksdorff!, cfr de ambobus Lindr. Verz. p. 25, vide ceterum infra; Perno: alumn. R. K. Strähle in dupl.! [forsitan ad eundem locum atque superior spectet].

»Finnes ofta nog i Finlands åkrar»: Gadd Försök III p. 171; är fullkomligt oriktigt. »Är af mig ej mer än en enda gång funnen på en holme vid Östersundom gård i Sibbo socken, torde dock finnas annorstädes»: Hell. p. 11. Ehuru jag visserligen är öfvertygad om att Hellenius för 130 å 140 år sedan såg *Potentilla reptans* å Östersundom, misstänker jag likväl, att den var mer eller mindre tillfällig därstädes och längesedan försvunnit. »In agris Alandiae et insularum circa Aboam et in sinu Fennico sitarum. Sibbo Östersundom, Drumsö»: Wirz. pl. off. p. 43. Uppgiften om artens förekomst på Drumsö är ej osannolik, men behöfver bekräftas, då arten mig veterligen icke senare blifvit observerad därstädes. Däremot torde Wirzéns uppg., att *P. reptans* skulle förekomma på öarna kring Åbo och i Finska viken, helt och hållet vara bygd på analogislut: den måste därför förkastas. — **A1.** Anmärkningsvärt är, att *P. reptans* alldeles icke upptages af Bergroth från östra delen af åländska skärgården. — **A b.** Korpo [»D»: Bergstr.; Pyhämaa: O. M. Reuter. Bägge uppg. äro mycket sannolika, men det bör dock närmare utredas, huruvida arten varit tillfällig eller fullkomligt vildt växande. Tenala Lappvik hamn: K. Holmberg!, jfr Håyr. Adv. p. 158, där uppg. lämnas om förekomsten under olika år; Lappvik lastageplats på sandig mark: Palmén!; arten är här tydligen barlastväxt. — **Ny1.** Ingå Fagervik till vänster om ingången till parken: Olsson!, jfr bl. a. Alc. IV. Liksom Olssons öfriga uppgifter måste äfven denna emottagas med misstroende; möjligt är dessutom, att arten här varit odlad. — Sibbo Östersundom: Hell., se ofvan. — Borgå 1883: H. Stjernvall!, jfr Alc. IV; arten synes här hafva förekommit på barlast. — Då arten på vallarna vid Lovisa bibehållit sig åtminstone 30 år, har jag ansett, att densamma därstädes kan upptagas bland de vildt växande arterna, ehuru den betecknas såsom tillfällig i Herb. Mus. Fenn. II p. 77. »Möjligt är väl och kanske sannolikt, att *P. reptans* under den svenska tiden på ett eller annat sätt blifvit införd till vallområdet. Säkert är, att den ännu vid slutet af 80-åren förekom talrikt på sin isolerade, långt från staden belägna växtplats och att den där verkar som en vildt växande planta»: Arrh. — **Ob.** »Finnes på några få ställen omkring Uleåborg»:

Jul. p. 285, jfr Jul. i V. Ak. H. p. 175, en uppg., som sannolikt är helt och hållet gripen ur luften; äfven Brenn. Obs. betecknar densamma såsom oriktig. Emellertid uppgifves: »V. 1904 painol. 1 kappale (E. Lahenius): Huum. lis. p. 85. — Lp. Ponoj: Knabe Pfl. p. 280; uppg. är tydligen fullständigt falsk.

Lindberg framhåller, att exemplar af *P. reptans* L. från Åland hade af Siegfried erkänts tillhöra denna art: Medd. XXIV p. 119.

Potentilla anserina L.

In Fennia australi frequenter (—frequentissime) saepeque copiose provenit; in interiore parte iam infra 62° multis plagis rarescit vel desinit, sed ad oras maritimas usque ad summum septentrionem progreditur. Ad Mare glaciale * Egedii Wormsk. inprimis occurrit.

Till.; Till. Icon. 45; Kalm; fq in voraginibus exsiccatis [»uttorkade vattengölar»]: Hell. p. 11; in pascuis et ad vias vulgaris: Prytz; »ad vias, domos et in pascuis siccis in provinciis meridionalibus et mediis. Ad litus maris adscendit usque in Kemi et Torneå et [eodem modo iuxta paludes finis Rossiae ad Kuhmo usque¹⁾,] desideratur vero in provinciis arenosis interioribus, ut Laukaa, Rautalampi, Viitasaari; Finmarkiae ad Hopseidet»: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 223; per totum fere territorium plus minus fq occurrit: Schedae p. 82, vide infra, vide etiam DC. Prodr. II p. 582, Led. II p. 44—45 et Häyr. Landv. p. 160.

A1. (fq): Bergstr.; fq: Bergstr. Beskr. et Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; fq: Arrh. Ann.; fq: Sand., Renv., A. Nyl., Sel., Printz et Flinck; fq: V. E. Broth. et Weeks.; fq cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Ny1.** fq: His.; fq, cp ad vias et in areis: Stenr.; fq: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] (r) in litoribus: Brenn.; Hogland in cacumine montis Pohjaskorkea (Sievers): Brenn. Till. p. 39; [Hogland] (r), ad Suurkylä cp: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** (fq): Blom; st fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 101].

¹⁾ Haec incerta videntur.

Sat. st fq: Malmgr.; fq et st pc—cp, maximam partem st cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq—st fq: Hjelt. — **Ta.** »(fq—st fq)»: Leop.; fq: Knabe Fört., A. Wegel., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; fq—p, ad vias in plagis cultis fq, interdum st cp, in plagis silvestribus p et sp: Borg Tiet.; Wainio Tav. or. omnino non comm. — **Sa.** [in Savonia] fq: E. Nyl. & Chyd.; Valkiala fq: Hult Fört.; p (interdum cp): Hult; Sul-kava in praedio Linkola cp 1906: Link.; Nyslott, non autem in Mikkeli: Hasselbl. — **K1.** fqq: Fl. Kar.; [Parikkala] st fq—fq: Hann.; Valamo st fq: Sæl. ann.; [Impilaks] fq: Backm.; in par. Pälkjärvi et Suistamo rarior: Hjelt Ant. p. 66. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq ad oram, p in interiore parte: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 12; Ilmola Talvitie in fossis: Lindb. Bot. p. 310. — **Tb.** Rautalampi Koskis (P. J. Aschan): Moberg Klim. p. 145 et 146; Rautalampi ad balneum praedii »Iso-Pappila» ad viam 1902: Link. — **Sb.** [Kuopio] p: Mela; Maaninka in area scholae ad Kinnulanlahti et cp in area praedii Mattila, Pöljä pcc in prato prope stationem [»pysäkin l.»]: Kyyhk. litt.; Enw. non comm. — **Kb.** Kide: Brand.; Liperi r in ripa ad Harjula: Eur. & H.!; Wainio Kasv. omnino non comm. — **Kon.** p, fq, in Saoneshje fq, in Reg. occ. ad pagum Lintajärvi fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 37.

Om. st fq, vulgatiores ad oram: Hellstr.; st fq prope oram: Tenn.; Pyhäjoki: Lackstr.; Brahestad: Hjelt. — **Kp.** Särkijärvi in ripa arenosa contra pagum Särkijärvi, ad oram compluribus locis, saltem ad litus ad septentrionem versus ab ostio rivi Shuja¹⁾, Usmana! in ripa argillosa, ad oppidum Kemi¹⁾, Gorellie-ostrow¹⁾, Studentskoj-ostrow¹⁾, [Solovetsk¹⁾ complur. locis in litoribus arenosis]: Bergr. Ant.

Ob. fq ad oram, in par. Simo usque ad Ylikärppä: Brenn. Obs.; (fqq): Leiv.; Kemi: M. Castrén p. 338; pluribus locis in Kemi et Torneå: Hellstr. Distr. p. 6; st fq in regione litorali, in valle fluvii Simo non visa supra Ylikärppä: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi fq in reg. litorali, (p) in parte superiore: Rantanieniemi; propius ad opp. Torneå (st fq): Jul. p. 285; r oppidum

¹⁾ Haec forsitan ad *P. * Egedii* spectent.

Torneå: O. R. Fries p. 162; Torneå in oppido: Hjelt!, vide etiam infra. — Kk. Sonostrow: Mela Pl. ¹⁾, vide etiam Fellm. Ind. sub Lapp. ross.; Bergr. Ant. ex hac parte non comm.

Li. ad mare septentrionale . . . Finmarkiae: Wahlenb. Fl. Suec. p. 336; Paatsjoki: E. Nylander & M. Gadd! [spec. cum *P. * Egedii* commixtum]; modo in Varangria ad Näytäjä etc.: Kihlm. Ant. ¹⁾; in regione betulina ad pag. Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not. ¹⁾, cfr l. c. p. 21; Varangria australis Karlbunden, Barsnjarga, Näytäjä »Nejden», Bugönæs, [Nyborg] reg. subalp. litor.: Arrh. ant. ¹⁾; in Varangria meridionali ad Elvenæs etc.: Norm. p. 262 ¹⁾; Varangria austr. in 10 locis: Norm. Fl. Spec. p. 375, vide sub *P. * Egedii*, vide etiam Blytt p. 1181 ¹⁾, Norm. ann. p. 22 ¹⁾ et infra.

Lapp. ross. in litoribus Maris albi usque ad Kantalaks . . . non infrequens: Fellm. Ind. ¹⁾; »in litoribus glareosis Maris glacialis (fq), etiam in interioribus Lapp. orientalis circa lacus fluviosque ²⁾, sed multo rarior»: N. I. Fellm. ¹⁾, vide infra et cfr Beket. p. 559; Ponoj in ripa: Montell!

Enär *P. anserina* dels saknas, dels är sällsynt i flere delar af flora-området, är uppg. i Schedae p. 82 alltför summarisk. — Ok. Kuhmo [»Kuhmoniemi»]: Wirz. pl. off. (se ofvan) torde knappast vara riktigt, eftersom Wainio Kasv. ej alls upptager arten; ej heller har den i dessa trakter iakttagits af någon senare botanist. — Kuus. Kuusamo: Fellm. Lapp.; Wainio citerar uppg. med reservation, och Brenn. & Nyb. säga uttryckligt: »Ej observerad i Kuusamo». Denna uppg. anföres af Led. II p. 45 för Lappland; Laponia (Schrenk): l. c. har afseende på Lapp. ross. — Wahlenb. p. 145, som upptager *P. anserina* »per totam Nordlandiam ubique et Finmarkiam r ex. gr. in Hopseidet, sed de cetero per totam Lapp. nullo loco a me visa», tillägger »in his locis vix nisi foliis nudis occurrit unquam». — Lapp. ross. Någon fyndort från den inre delen är mig icke bekant. I Mela Pl. uppräknas arten från 14 särskilda fyndorter, men alla dessa äro belägna vid hafvet; N. I. Fellmans uppg. från den inre delen torde därför kräfva bekräftelse. Sannolikt är f. ö., att *P. * Egedii* är allmänare i dessa trakter än hufvudformen. De i H. M. F. p. 77 omnämnda exemplaren tillhöra till större delen *P. * Egedii*.

P. anserina uppräknas bland de arter, som på svenskt område hafva sin nordgräns mellan Neder-Kalix—Haaparanta och hvilkas spridning är

¹⁾ Haec forsitan ad *P. * Egedii* spectent.

²⁾ Haec incerta videntur.

beroende af kulturen: Birg. p. 83. Fyndorterna vid hafskusten äro härvid tydligt icke tagna i betraktande; se redan Wahlenb. p. XVIII, där det påpekas, att arten längre norrut endast förekommer vid hafskusten.

Närmare uppgifter angående artens förekomst vid kusten lämnas bl. a. i Häyr. Stud. p. 169 och i Leiv. Veg. p. 199. — Af ofvannstående framgår, att *P. anserina* ofta, möjligen oftast, förekommer mer eller mindre ymnigt, se t. ex. Häyr. Stud. l. c. I Leiv. Veg. l. c. nämnes: »gewöhnlich spärlich»; det kan därför tilläggas, att om dess förekomst i trakten af **O b.** Uleåborg nämnes: »Hyvin runsaasti Kuusiluodon . . . rannalla»: Leiv. Putk.

Angående exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 267 skrives: »**A b.** opp. Nystad, Stor Birkholm in prato iuxta litus leg. H. Hollmén»; de tillhöra *a. argentina* (Huds.).

Af former är f. *sericea* Hayne ingalunda sällsynt, och flere ex. i H. M. F. tillhöra densamma; den är dock icke konsekvent särskild. Ur litteraturen har jag, förutom uppg. i floror etc., endast antecknat: **O b.** Kemi stad Huha: Rantaniemi, jfr Brenn. Obs.

F. *viridis* Koch uppgifves såsom r: Mela Kasv. [II], jfr Mela Kasv. V och se Wahlenb. p. 145 (anförd ofvan p. 114). *β virescens* [Blytt] »i Finmarken især i de østlige Dele» (N. Lund, Norman): Blytt p. 1181. Angående f. *groenlandica* Ser. Norm. se under * *Egedii*, som äfven kallas var. *groenlandica* (Hook.). I Mela Kasv. II betecknas äfven f. *salina* Mela såsom rr; enl. min förmodan afser uppg. *P.* * *Egedii*.

Var. *Kolensis* beskrifves från norra delen af Kolska landet: Beket. p. 559; i afseende å denna form får jag hänvisa till originalet.

Potentilla anserina * Egedii Wormsk.

Ad litora Maris glacialis et albi occurrit; apud nos non ante a. 1906 rite distincta; distributio eam ob rem non satis explorata est.

Vide Lindberg in Medd. XXXIII p. 54, ubi in territorio primum distincta est.

Om. Brahestad Bredskär: Lindberg! — **Kp.** Kemi ad Mare album: Malmgren!; [Solovetsk: Selin!], vide etiam sub forma typica.

Kk. Knjasha typica et bene evoluta: Lindberg! in Medd. XL p. 26, cfr l. c. p. 226.

Li. Paatsjoki cum forma typica: E. Nylander & M. Gadd!; Varangria australis in litore marino ad sinum Näytäjä [»Nejdenfjord»]: Granit & Poppius!; [in vicinitate Nyborg: Norm.

Fl. Spec. p. 375 nomine *P. anserina* var. *viridis* f. *groenlandica* Ser.].

Lim. in litore insulae iuxta Kantalaks et Kolvitsa: Lindberg!, cfr Medd. XL p. 28 et 226. — Lp. Orloff in litore marino: Kihlman! — Lm. Olenji: N. I. Fellman!, spec. recedens.

Då Lindberg vid mötet I, XII, 1906 demonstrerade denna form, nämnde han bl. a., att den förekom i mindre väl utpräglade former vid nordligaste delen af Bottniska viken: Medd. XXXIII p. 54. Enl. referatet i Nya Pressen 1906 N:o 329 upptogs den särskildt från Om. Gamla Karleby. Emellertid skrifver Lindberg numera om detta exemplar, Om. Gamla Karleby, sandstrand: Tennander!, att det kan utelämnas, då det knappt tillhör *P. * Egedii*: Lindb. comm.

Uppgifter, grundade på ett par osäkra exemplar, har jag här förbigått, men anser mig dock böra framhålla, att *P. anserina* upptages från många fyndorter i Lapp. ross.: Mela Pl.; det synes mig likväl sannolikt, att åtminstone en del af dessa uppg. afse *P. * Egedii*.

Sibbaldia procumbens L.

In montibus altioribus Lapponiae imprimis occidentalis copiose provenit, ab iis non nisi in vicinitatem eorum raro descendit, sed etiam ad Mare glaciale occurrit.

Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 229, vide infra, vide etiam DC. Prodr. II p. 587, Led. II p. 32–33, Borg Beitr. p. 101, 104, 116, 118, 134 et 145, Norrl. in Atlas p. 29 et Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. fenn. [r nonnullis locis [»fläckar»] ad viam publicam prope templum par. Pajala: Birg. p. 104, vide etiam Samz. p. 187;] »r in pineto arenoso iuxta semitam nonnulla spec. mihi obvia»: Blom Bidr.!, cfr Wainio Not.; per totum alpium iugum praecipue a latere suecico fere ubique fqq, in alpibus vero maritimis haud crescit, nec extra alpes ipsas descendit (unquam): Wahlenb. p. 75, cfr l. c. p. XVII et LXI; in regionibus alpinis et declivis alpium omnium fq: Fellm. Lapp.; Muonioniska prope pagum inferiorem: O. Hjelt M. S.; reg. silv. prope templum par. Muonio [»Muonio kyrkoby»]: Sandm. p. 31 not.; etiam in partibus inferioribus ex. gr. Ylimuonio, Muonio prope templum: Mont. kärlv. p. 355; Pallastunturit fq in tota reg. subalpina in-

primis circa rivulos: Hjelt!; [Pallastunturit] Taivaskero: A. Nyman in Medd. XXXIII p. 17, spec. e Pallastunturit etiam leg. K. O. Elfving! et Einar Reuter!, cfr etiam Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Ounastunturit: F. W. Mäklin! et Malmberg!, cfr Norrl. Lappm. p. 258; Ounastunturit Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 29; etiam in reg. subalp.: l. c. p. 31, cfr l. c. p. 32; Kittilä Niilivaara: C. Soldan!; Kittilä in vicinitate templi: E. Sillman!; Sodankylä Pelkonen, spec. unicum florens ad Sattanen: Kihlm.; compluribus locis in reg. alpina montis Saariselkä in terra humida: Hult Lappm., cfr l. c. p. 159; Kuolajärvi [»Salla»] in pago Ylipää prope praedium Kalliainen in margine agri: Borg & Rantaniemi!; in terra glareosa, madefacta per reg. alpinam fq, ad terminum betulae orgyalis, sed vix ultra, descendit. Terminus inferior Peldoaiivi S 431, Kuarvekods SE 488, h. 410, Ailigas SV 425 [Rastekaisa SE 730, SE 224]: Kihlm. Ant., cfr Hult alp. Pfl. p. 181 et 186; locis herbosis declivis alpium altiorum omnium . . . usque ad Finmarkiam et fines Rossiae ubique: Wahlenb. Fl. Suec. p. 203; e 5 locis in Varangria australi enumeratur, etiam e nonnullis locis in vicinitate: Norm. Fl. Spec. p. 390–391, quem l. inspicias; Arrh. ant. e nonnullis locis enumerat, vide etiam Blytt p. 1176 etc.; multa spec. in H. M. F. — [L. ent. reg. alp. fq, reg. subalp. et silv. r: Læst., cfr Grape p. 105; r in reg. subalpina superiore, spec. solitaria in ripis catarrhactarum Saari- et Mutkakoski, fq in reg. alpina usque in montibus alpinis Halti, Rinjok 857 m: Lindén Bidr., vide etiam Mont. kärlv. p. 355, Hartm. p. 290 et infra.]

Lapp. ross. Ad alpem Hibinä [»Chibinä»] et Mare glaciale haud infrequens: Fellm. Ind. p. 307; in alpinis Maris glacialis usque ad Ponoj (!) Maris albi p: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 558; Kelesoiva! in latere austro-orientali in reg. alpina inferiore et Vanioaivi! in latere orientali ad marginem rivi in reg. subalpina: Axelsson & Borg, cfr Borg Ber. p. 36 et 37; Lujauri urt: Kihlman!; Tshun!, Tuatash! et in montibus alpinis ad sinum Kola, cp: Enw. ann.; [in vicinitate lacus Nuotjavr] Lim. p — st fq in vallibus rivorum et in declivibus montium alpinorum in reg. subalp. et alpina: Lindén Ant.; Devjatoi ad litus maris, etc.: Mela Pl.; Varsina, Jenjavr et Keinjavr: Broth. Reseb.,

vide etiam Broth. Wand. p. 8 et 10, Broth. exk. p. 76, Knabe Pfl. p. 280 etc.; insuper haud pauca spec. in H. M. F. adservata in vicinitate maris in Lp., Lt. et Lm. lecta sunt.

»In lateribus montium subalp. par. Kuusamo rarius»: Prytz, jfr Led. II p. 33 och Wainio Kasv.; största delen af Lappl. och norra Finl.: Fries; Fenn. bor.: Nym. Syll. p. 273 och Nym. Consp. p. 229. Alla dessa uppg. om artens förekomst i norra Finland grunda sig tydligen på Julins uppg. (se under **Kuus.**) — **Kuus.** st fq i Kuusamo: Jul. p. 277, jfr Wainio Kasv. Oaktadt Wainio anför denna uppg. utan reservation, och oaktadt den, såsom ofvan framgår, dessutom citerats af flere förf., måste densamma dock, i likhet med en stor del af Julins uppg., anses mindre tillförlitlig. — [**L. ent.** Angående förekomsten i Kaaresu'anto socken nämnes: Allmän på fjällhedarne samt här och hvar i de öfre delarne af björkskogen: Fries & Mårt. p. (73).]

Alchemilla vulgaris L.

Species collectiva in Fennia usque ad 64° frequentissime (—frequenter) provenit; dein rarius, magis autem ad septentrionem versus satis frequenter occurrit, cfr Wainio Kasv. p. 116. De subspeciebus, in quas nunc dividitur, vide infra.

Fqq ¹⁾ aut fq in Fennia usque ad 64° inveniri consentiunt omnes fere auctores (exceptiones vide infra), cfr Till., Till. Icon. 38, Kalm, Hell. p. 3, Prytz; »in graminosis siccis usque in alpes»: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . .: Nym. Consp. p. 238, vide etiam DC. Prodr. II p. 589, Led. II p. 29, Borg Beitr. p. 101, 134 et 140 et Norrl. in Atlas p. 15—16.

Om. fq: Hellstr.; fq, st cp in pratis in clivis riparum et ad fossas pratorum: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn.; Lackstr. e Pyhäjoki non comm. — **Ok.** Sotkamo Naapurinvaara fq etiam in parte australi par. Puolanka: Brenn. Reseb. p. 67 et 72;

---

¹⁾ Bergstr., Arrh. Ann., Flinck, V. E. Broth., Weeks., Caj. Kasvist., Stenr., Blom, Lindén, Leop., Norrl. s. ö. Tav., Hann., Broth. et Mela; fq — fqq: Borg Tiet. et Wainio Tav. or.; fqq, cp in devexis pratorum fertilibus in reg. collina: Elfv.; fqq et cpp in omni territorio praesertim in reg. media: Norrl. On.

Kajana fq ad viam publicam: Wainio ann.; in par. Kuhmo et Kianta omnino non visa est, Sotkamo minime raro [»iso leveneminen»]: Wainio Kasv.; fq: Must.; in parte australi par. Paltamo, Kajana et Sotkamo fq, in parte media r Hyrynsalmi Salmi, Puolanka australi Väyrylä, in parte orientali non visa: Brenn. Obs., cfr Brenner in Medd. XXIII p. 42; Kyyhk. vide infra. — **Kp.** in vicinitate lacuum Kiimasjärvi et Luvajärvi: Wainio Kasv., vide etiam sub **Kk.**; circa Särkijärvi fq, in parte media st fq, Kemi fq inprimis secundum fluvium Kemi et circa oppidum eiusdem nominis, ceterum enum. e permultis locis: Bergr. Ant.

Ob. (st fq) in graminosis [»lindor»]: Jul. p. 275, cfr Jul. i V. Ak. H. p. 175; in parte occidentali partis septentrionalis [»Nor.»] p Turtola, Ylitornio, Alkkula, Karunki Husa, Tornio, in parte litorali par. Kemi et Simo, in parte maxime australi r Haukipudas, Uleåborg, Utajärvi Myllyranta, Hailuoto [»Karlö»]: Brenn. Obs., quem l. inspicias, cfr Brenner in Medd. XXIII p. 42; [Uleåborg] (»fq»): Leiv., vide infra; Uleåborg Slottsholmen et Ylitornio [»Öfvertorneå»] Alkkula: Brenn. herb.; li: Brenn. & N.; in parte australi et media provinciae tantum ad Torneå et Alkkula adnotavi: Hjelt; st r—p, non visa nisi in parte litorali, Kemi Mahlasaari et Pölhö, Simo Kemheikki et Ervasti: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi p, enum.: Rantaniemi; r Torneå: O. R. Fries p. 162; tantum in vicinitate fluvii Torneå adnotata, Turtola in pago eiusdem nominis, sed pc: Hjelt & H. — **Kuus.** in parte australi visa non est — primum ad Muosalmi et Nuorunen — e lacu Kuusamo ad septentrionem versus frequentia augetur, ad lacum Paanajärvi fq obviam: Wainio Kasv.; ad viam inter Rajala et Mäntyvaara et ad Mäntyvaara: Hirn Fört. — **Kk.** in par. Oulanka et parte septentrionali par. Kiestinki, dein deest usque ad fines par. Repola: Wainio Kasv.

Lapp. fenn. Kolari ad Simu, prope Mona, Niesajoki et Lappea: Hjelt & H.; [p, enum.: Birg. p. 103;] per partem silvaticam et subalpinam omnium Lapp. . . . ubique (vulgatissime); in salicetis alpium iuxta rivulos quoque p occurrit, sed nonnisi rarius ulterius adscendit: Wahlenb. p. 50; haud infrequens: Fellm. Lapp.; Pallastunturit st fq usque ad reg. subalpinam

superiorem: Hjelt, cfr L. Y. 1898 p. 170 et Caj. Beitr. p. 37; Ounastunturi Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 29; reg. subalp.: l. c. p. 32; in regione betulina ad Kängäs prope Mare glaciale fq, obvia etiam ad lacus fluminis Paatsjoki, Inari ad fontes et in lucis ad Kultala st fq et alibi ad flumen Ivalojoiki p — fq in regione coniferarum mixtarum, etiam ad Koppelo in regione pinifera, Sodankylä ad fontes in iugo Suoloselkä p—fq, ad Pelkosenniemi: Wainio Not., cfr l. c. p. 8, 10 et 21; p in reg. silvatica montium Raututunturi et Saariselkä: Hult Lappm.; Utsjoki st fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 353; in devexis herbidis reg. subsilv. fq, iuxta rivulos reg. subalpinae st fq, in locis graminosis, humidis, fertilioribus quoque umbrosis terminum betulae attingit et hinc inde paullo superat, Pietarlauttasoaivi S 307, Hammasuro h. 382, Ailigas SV 400, [Rastekaisa SE 718]: Kihlm. Ant.; reg. subalp. st fq: Arrh. ant., ubi e multis locis enum.; Varangria australis e multis (13) locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 400, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 1143 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. p, reg. silv. fq: Læst.; in reg. subalp.: Norrl. Lappm. p. 262; fq in vallibus rivorum et in ripis fluviorum herbidis, humidis reg. subalpinae, fq—st fq in reg. alpina: Lindén Bidr.]

Lapp. ross. p: Fellm. Ind.; in graminosis siccioribus et circa rivulos haud r: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLVII; enum.: Beket. p. 558; enum. e permultis locis: Mela Pl.; Lt. p ad ripas et in vallibus rivorum reg. silvaticae, **Lim.** p—st fq in vallibus reg. silvaticae et in declivibus montium reg. alpinae: Lindén Ant., vide etiam Fellm. Anteckn. III p. 271, Broth. Wand. p. 8, 9, 11 et 12, Knabe Pfl. p. 280 et Borg Ber. p. 33.

Al. och **Ab.** Synes ej vara allmän utom möjligen i Kumlinge. För öfrigt antecknad endast p: Bergr. — **Kb.** »fq—st fq etenkin savisilla mailla»: Wainio Kasv. — **Ok.** [Kianta] »Kasvaa Kirkonkylässä useissa paik. . . . Vuokissa on sitä löydetty myös usean talon läheisyydessä, mutta pitäjän pohjoispuolella lieene se paljon harvinaisempi»: Kyyhk. litt. — **Ob.** »Alchemilloja kasvaa useammissa eri paikoissa kuten Hupisaarella, Koskenniskassa, monessa kohden ratavarressa ja niityillä kaupungin ympärillä siellä täällä. Ylimalkaan harvoissa kohdin, mutta paikassaan aina tiheästi. Etelä-Suomen verraten on aivan harvassa»: Leiv. Putk. — **Lk.** Efter omnämmandet af förekomsten på Pallastunturit tillägges: »Lapin matkallani

en niitä muualla tavannut»: B. St[åhlber]g i L. Y. 1898 p. 170. Blom Bidr. upptager alldeles icke arten.

I södra Finland är *A. vulgaris* ofta ymnig. Uppg. i denna riktning ingå åtm. hos Caj. Kasvist., Stenr. och Hjelt (**Sat.**), se äfven noten. Där emot nämnes: »Niityillä ja ahoilla usein joks. runs. [st ep], myöskin koivikoissa, hajan.» [sp]: Borg Tiet. — **Kb.** »Enimmäkseen vähävaltaisena [subdominans] alueen nurmikoilla, kosteilla niityillä ja ahoilla, vähemmässä määrin lehdoissa ja koivikoissa»: Axels. Putk.

Den förste, som i Finland påpekade, att *Alchemilla vulgaris* L. är en kollektivart, bestående af en mängd arter, underarter och former, var Arrhenius, som vid mötet 13, V, 1896 fäste uppmärksamheten vid Sv. Murbecks uppsats i Bot. Not. 1895 h. 6 och som framhöll, att äfven den finska floran hyser ett flertal af de i densamma omnämnda »underarterna», se Medd. XXII p. 80—81 och jfr Lindb. Alch. p. 32. Den första bestämningstabellen öfver de finska småarterna ingick i Mela Kasv. IV (1899), där Murbecks bestämningar i korthet (p. 487—488) återgifvas, och där äfven (p. 583—588) en utförligare framställning af R. Buser ingår, jfr Lindb. Alch. p. 34. En ännu fullständigare tabell af Lindberg ingår i Lindb. Alch. form. p. 143—149 (1904). Såsom bekant har Lindberg senare utarbetat monografin Lindb. Alch.

Det torde vara omöjligt att utreda, hvilken af de nedan upptagna småarterna resp. uppg. om den kollektiva *A. vulgaris* L. egentligen åsyftar; jag har icke ens gjort något försök i detta afseende, utan behandlat kollektivarten särskildt för sig. I de trakter, där kollektivarten är mer eller mindre sällsynt, har jag dock icke uppräknat de speciella fyndorterna, isynnerhet gäller detta Bergr. Ant. (från Kp.), se äfven Lapp. ross. Vid behandlingen här nedan af småarterna har jag själfvallet fullkomligt anslutit mig till Lindb. Alch.; dock har jag liksom Murbeck (Neuman och Mela Kasv. V) betecknat dessa former såsom underarter och icke såsom arter.

Då flere personer insamlat en art i samma trakt, har jag i regeln ej ansett nödigt att uppräknat dem, enär de alla omnämnas i Lindb. Alch. — Af samma skäl har jag endast vid de mest sällsynta småarterna infört de speciella fyndorterna. — De här åsyftade exemplaren ingå dels i H. M. F., dels i Lindb. herb.; endast till en mindre del i andra herbarier, se Lindb. Alch. p. 3.

Uppgifter, hvilka hänföra sig till flere af småarterna, ingå bl. a. i Medd. III p. 191 och XXXIII p. 33—34 (den senare om höstfärgningen)

Alchemilla vulgaris * pubescens (Lam.) Buser.

In Fennia australi usque ad 62° 55' haud infrequens, imprimis in austro-occidentali parte satis frequenter occurrit.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 139—140 cum tabula 2 et tabula geogr. II, cfr l. c. p. 158—159; in Finlandia australi usque ad 62° 55' haud infrequens, praesertim in parte austro-occidentali satis frequenter crescit: Schedae p. 83, cfr Lindb. Alch. form. p. 148.

A1. fq [»synnerligen allmän»]: Arrhenius in Medd. XXV p. 19; enum. e multis (13) locis: Lindb. Alch. p. 52, cfr etiam Medd. XXXI p. 42. — **Ab.** Pargas: Arrhenius in Medd. XXV p. 19; enum. e 6 locis: Lindb. Alch. p. 52. — **Nyl.** enum. e 15 locis: Lindb. Alch. p. 52—53, vide etiam Brenner in Medd. XXIII p. 41 et 71 et Medd. XXV p. 19; enum.: Brenn. växtf. p. 79, cfr etiam Rosb. Kyrksl. p. 109, Medd. XXXI p. 27 et 136. — **Ik.** enum. e 4 locis: Lindb. Alch. p. 53, cfr Medd. XXV p. 19.

Sat. enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 53, cfr Sola Flor. p. 88. — **Ta.** enum. e 3 locis: Lindb. Alch. p. 53. — **Sa.** Villmanstrand, Ruokolaks Imatra: l. c. — **K1.** enum. e 5 locis: l. c., vide etiam Huum. retk. p. 223. — **Kol.** (fq) in hac provincia: Lindroth & Cajander in Medd. XXV p. 19, qui e 5 locis legunt, cfr Lindb. Alch. p. 53.

Sb. complur. locis (9), inter quae plurima ad Kuopio (!): l. c., cfr Medd. XXV p. 19 et XXXI p. 27; [Kuopio] st r: Link. Lis., quem l. inspicias, vide etiam infra. — **Kb.** Kontiolaks (E. Piipponen): Lindb. Alch. p. 53. — **Kon.** Kishi (Lindroth & Cajander!): l. c.

Spec. in Pl. Finl. exs. N:o 270 **Ab.** par. Lojo SOLhem, humosis locis in rupe calcarea leg. Lindberg.

Om utbredningen i **Sb.** tillägges: »Maaningan Pulkonlahdella Nis-silän luona ja Lehtoinmäen rinteellä, Kurolanlahdella! Petäisen järven tienoilla pientarilla ja Kapeenjärven! rannalla niittyrinteellä oik. runsaasti ja vielä muutamalla rinteellä samalla kylällä vaikka niukasti. Kaikki nämä kasvupaikat muodostavat yhtenäisen alueen, noin 1—2 km laajan. Myös Lapinlahden! puolelta Kuusrannan päivarinteellä [Naarvanlahden kylästä!] löysin sitä kaksi juurta . . . kukattomia»: Kyyhk. litt.

A. vulgaris β *pubescens* Wahlenb. uppgifves från **Lapp. fenn.** »in alpestribus apricis siccis p occurrit»: Wahlenb. p. 51, där den beskrifves; p: Fellm. Lapp. — Lindberg framhåller, att det ej kan afgöras, hvilken af småarterna Wahlenbergs uppg. afser, men att det säkerligen icke är någon af gruppen *pubescentes*: Lindb. Alch. p. 27.

Alchemilla vulgaris* * *pubescens *hirsuticaulis*** Lindb. fil.

Nonnullis adhuc locis Fenniae orientalis lecta est.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 139 cum tabula 1 et tabula geogr. I, cfr l. c. p. 161; species pulcherrima in Finlandia (rarissima) est. Tantum pc in opp. **Sb.** Kuopio et st cp nonnullis locis circa opp. Villmanstrand [in **Sa.**] lecta est: Schedae p. 83, cfr Lindb. Alch. form. p. 143, ubi primum describitur (Diar. 7, V, 1904), 148 et 168.

Sa. Villmanstrand (!) compl. locis (!), Joutseno Pellisenranta (!), Ruokolaks Imatra (!), Ruokolaks Vallinkoski (!): Lindb. Alch. p. 44, cfr Medd. XXXI p. 4; Lappvesi: H. Buch! — **K1.** Jaakkima Vaarankylä Peltola in prato sicco (O. Sundvik!): Lindb. Alch. p. 44. — **Kol.** Kalajoki (Lindroth & Cajander!): l. c. p. 45, quem l. inspicias.

Sb. Jorois (T. J. Hintikka): Lindb. comm.; Kuopio (!): Lindb. Alch. p. 44–45, cfr Medd. XXXI p. 27 et Link. Lis., ubi rr inveniri dicitur.

Spec. in Pl. Finl. exs. N:o 269 in **Sa.** opp. Villmanstrand in colle sicco graminoso leg. H. Buch.

Om *A. hirsuticaulis* säges: »Sie ist offenbar in jüngster Zeit aus Russland herübergekommen»: Lindb. Alch. p. 139, jfr l. c. p. 161 och Link. Lis. p. 6.

I Mela Kasv. IV kallades denna form *A. colorata* Bus., se härom Lindb. Alch. form. p. 148, Lindb. Alch. p. 34 m. fl.

***Alchemilla vulgaris* * *plicata* Bus.**

In Alandia et ad oram australem satis frequenter occurrit. Etiam in locis sparsis interioris partis ad septentrionem versus usque ad 62° 18' et ad orientem versus usque ad 5° 40' ab Helsingfors lecta est.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 140—141 cum tabula 3 et tabula geogr. III, cfr l. c. p. 160; in Alandia st fq crescit, ceteroquin r in Finlandia australi usque ad Pieksämäki in **Sb.** (62° 18') occurrit: Schedae p. 84, cfr Lindb. Alch. form. p. 148.

A1. enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 56, cfr Medd. XXXI p. 42. — **Ab.** enum. e 4 locis: Lindb. Alch. l. c., cfr Medd. XXXI p. 42; Pargas Lampis ad ripam lacus Lampisträsk: Linkola! — **Ny1.** enum. e 15 locis: Lindb. Alch. l. c. — **Ik.** Muola Kyyrölä (Hannikainen!): l. c.

Ta. Tammerfors (Sola!): l. c., cfr Medd. XXXIII p. 133; Lahtis ad stationem viae ferratae: Lindberg! et T. J. Hintikka! — **Sa.** Villmanstrand (H. Buch!): Lindb. Alch. p. 56. — **K1.** Kirjavalaks Paksuniemi (Wecksell!): l. c., vide etiam Pl. Finl. exs. N:o 271 b.

Sb. Pieksämäki Valkiamäki in colle sicco iuxta viam ad par. Jorois: Lindberg!, cfr Lindb. Alch. l. c. etc.

Spec. in Pl. Finl. exs. N:o 271 a) **Ny1.** Helsing Malm in locis graminosis siccis leg. E. v. Rettig, N:o 271 b) **K1.** Sortavala Paksuniemi in prato sicco leg. V. Jääskeläinen.

Alchemilla vulgaris * pastoralis Bus.

In Fennia australi frequenter vel frequentissime venit; ad septentrionem versus frequentia minuitur, sed adhuc in Ostrobothnia media satis frequenter inveniri indicatur. Ad septentrionem versus in Fennia usque ad 65° 45' lecta est, in septentrionalibus maxime partibus nescio an adventicia.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 141 cum tabula 4 et tabula geogr. IV, cfr l. c. p. 160—161 et Lindb. Alch. form. p. 148.

In provinciis **A1.**, **Ab.**, **Ny1.**, **Ka.**, **Ik.**, **Sat.**, **Ta.**, **Sa.**, **K1.**, **Kol.**, **Oa.**, **Tb.**, **Sb.** et **Kb.** omnino 158 spec. enum.: Lindb. Alch. p. 62—64.

Om. st fq: A. L. Backm. Fl., 5 spec. e Lappajärvi! etc. in Lindb. Alch. p. 64 enum.; Gamla Karleby (Knabel!): Lindb. Alch. l. c., cfr Medd. XXXI p. 28. — **Ok.** 5 spec. e Kajana!: Lindb. Alch. l. c., cfr Brenn. Obs.; Paltamo Hövelö (A. Ruot-

salainen!), Kuhmo [»Kuhmoniemi»] iuxta templum (J. E. Aro!), Kianta [»Suomussalmi»] Ämmä in ruderatis (Kyyhk.): Lindb. Alch. p. 64; [Kianta] rr et pc etiam ad Tolppa et Roinila: Kyyhk. litt., vide etiam Brenn. bidr. — Kp. Rukajärvi (Bergroth & Lindroth!): Lindb. Alch. l. c.

O b. Kemi Mahlasaari (Rantaniemi!): Lindb. Alch. l. c., cfr Brenn. Obs. et vide infra.

Då *A. * pastoralis* otvifvelaktigt är den allmännaste *Alchemilla*-formen i södra delen af Finland, har jag icke ansett vara skäl att uppräknas specialuppg. om dess förekomst därstädes. Här må endast framhållas, att om densamma uppges från **S a t.** fqq: Sola Flor. p. 85; **T b.** fqq: Link. Jyv. p. 189; **S b.** fqq: Link. Lis.; f. ö. föreligga i allmänhet endast enstaka fyndorter, se dock Brenner i Medd. XXIII p. 41, 43 och XXIV p. 6.

Om förekomsten af denna underart i de nordliga delarne af landet nämnes: »In Finland geht ihr ursprüngliches Gebiet kaum weiter als bis in die Gegend von Kajana. In Kianta [»Suomussalmi«], bei Uleåborg und Torneå ist sie sicher nur auf Ruderatplätze beschränkt»: Lindb. Alch. p. 141

A. * pastoralis omnämnes äfven från Kton.: Lindb. Alch. p. 64.

Herb. florae rossicae N:o 2017 är insamlad i **S b.** Jorois: Lindb. Alch. p. 57.

Uppg. i (Prot. I, XII, 1900) L. Y. 1901 p. 23 berör endast biologiska frågor.

Ang. var. *vestita* se under *A. * minor*.

Alchemilla vulgaris * micans Bus.

In Fennia orientali frequenter nonnullis saltem plagis ad 63° 10', in occidentali autem Fennia raro occurrit. Ad septentrionem versus usque ad 64° lecta est, ubi nescio an adventicia sit.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 141—142, cum tabula 5 et tabula geogr. V, cfr l. c. p. 160—161 et Lindb. Alch. form. p. 148.

A 1. Eckerö Storby (H. Buch!): Lindb. Alch. p. 69. — **A b.** Lojo Kiviniemi! et ad praedium sacerdotis!: Lindberg, cfr l. c. et Medd. XXXI p. 27. — **N y 1.** enum. e 10 locis: Lindb. Alch. p. 69, cfr Medd. XXXI p. 27. — **K a.** Säkjärvi Nisalahti (Lindb. Alch. p. 69; ad canalem Saimaa ad ripam lacus Mustajärvi ad orientem versus a Rättijärvi: H. Buch! — **I k.** enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 69, cfr Medd. XXXI p. 27.

T a. Heinola (Arrhenius!): Lindb. Alch. p. 69. — **S a.** enum. ex 8 locis: Lindb. Alch. p. 69—70. — **K l.** enum. ex 8 locis: Lindb. Alch. p. 70. — **K o l.** enum. e 4 locis: l. c.

T b. Jyväskylä st fq: Link. Jyv. p. 189; Kivijärvi in pago ad templum: G. Marklund! — **S b.** enum. ex 8 locis in par. Jorois! et ad oppidum Kuopio sive circa id!: Lindb. Alch. p. 70; [Kuopio] p: Link. Lis.; Maaninka fq in vicinitate pag. Kinnulanlahti! et in pago Hyttilä complur. locis ut ad Lahtela!, »Osuuskaupan luona»!, Mattila, in agris ad Ilomäki et Pitkänaho, etiam ad Airaksila! prope Merilahti et ad Torteis, in aliis plagis haud visa, haec loca territorium continuum efficiunt, denique ad Pöljä Lassila et Hamula ad Panninniemi, forsitan in par. Kuopio: Kyyhk. litt., vide etiam infra. — **K b.** Rääkkylä Paksunieni (Axelson!): Lindb. Alch. l. c.

O k. [Paltamo] Suomenselkä Mustomäki (A. Ruotsalainen!): Lindb. Alch. p. 70 [in spec. Murtomäki], vide infra et cfr Brenn. bidr.

S b. Senare (1914) tillägges: »Ei ole kovin harvinainen täälläpäin»: Kyyhk. litt., där ännu ett par fyndorter uppräknas. — Om fyndorten i **O k.** nämnes: »Ein wahrscheinlich zufälliger Fundort liegt südlich vom See Uleåträsk (64° n. Br.)»: Lindb. Alch. p. 142.

Herb. florae rossicae N:o 2016 a) är insamlad vid Helsingfors: Lindb. Alch. p. 65.

Alchemilla vulgaris ❖ strigosula Bus.

Non lecta est nisi in orientalibus territorii partibus neque ad occidentem versus apud nos ultra Isthmum karelicum adnotata est.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 142—143 cum tabulis 6—8 et tabula geogr. VI, cfr l. c. p. 159—160 et Lindb. Alch. form. p. 149, ubi errore typographico scribitur *A. strigulosa*, cfr Lindb. Enum.

I k. Sakkola in praedio sacellani!, Nykyrka Leistilä (!), Nykyrka in prato ad fl. Vammeljoki iuxta lac. Vammeljärvi (!), Valkjärvi Veikkola!: Lindb. Alch. p. 74, quem l. inspicias.

K o l. Shoksu [»Schokschu»] ad viam ad Guserero (!), Sou-tujärvi (!), Latva (Lindroth & Cajander!): l. c.

Kon. Kishi ins. Klimetskoj [»Kliimetski»] (Lindroth & Cajander!): l. c.

Kp. Tarasow ostrow (Bergroth & Lindroth!): l. c., quem l. inspicias.

Tre exemplar, hvilka af Buser blifvit bestämda till *A. strigosula* v. *karelica*, tillhöra enligt Lindberg *A. * pastoralis*, se Lindb. Alch. p. 64 och 74 not.

Alchemilla vulgaris * suberenata Bus.

In tota Fennia, inprimis autem in parte septentrionali, frequenter aut satis frequenter inveniri videtur.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 143 cum tabula 9 et tabula geogr. VII, cfr l. c. p. 160—161, Lindb. Alch. form. p. 148 et Brenner in Medd. XXIII p. 41—42.

Al. enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 79. — **Ab.** enum. e 9 locis: l. c. p. 80, cfr Medd. XXXI p. 27; Vihti fq: Weeks. muist. — **Nyl.** enum. e 13 locis: Lindb. Alch. p. 80. — **Ka.** Säkjärvi (E. Carpén): l. c. — **Ik.** enum. e 5 locis: l. c.

Sat. enum. e 5 locis: Lindb. Alch. p. 80; enum.: Häyr. Björneb.; »st fq?»: Sola Flor. p. 88. — **Ta.** enum. ex 8 locis: Lindb. Alch. p. 80. — **Sa.** enum. e 6 locis: l. c. (Valkiala sub **Ta.**) — **Kl.** enum. e 6 locis: l. c. — **Kol.** enum. e 6 locis: l. c. p. 81.

Oa. enum. e 3 locis: Lindb. Alch. p. 80. — **Tb.** enum. e 2 locis: l. c.; fq: Link. Jyv. p. 189. — **Sb.** enum. e 10 locis, inter quae multis locis in par. Kuopio: Lindb. Alch. l. c.; [Kuopio] fq: Link. Lis.; Maaninka etc. st fq — p et hic illic ep: Kyyhk. litt. — **Kb.** enum. e 2 locis: Lindb. Alch. l. c. — **Kon.** Mundjärvi (Kihlman!): l. c. p. 81.

Om. enum. e 13 locis: Lindb. Alch. p. 81; »(st) fq»: A. L. Backm. Fl., cfr etiam Medd. XXXI p. 28. — **Ok.** enum. e 12 locis: Lindb. Alch. p. 81, inter quae Kajana in graminosis in oppido fqq: Lindberg!; [Kianta] in parte australi st fq, in parte septentrionali p et pc Juntusrannalla, ad Puukuttaja in pago Saarijärvi: Kyyhk. litt., vide etiam Brenn. bidr. — **Kp.** enum. ex 8 locis [insuper e Solovetsk multa spec.]: Lindb. Alch. p. 81—82.

Ob. enum.: Brenn. Obs.; sola species generis *Alchemillae*, quam Huuonen! in vicinitate oppidi Uleåborg! vidit: Medd. XXXVII p. 90; Kemi Mahlasaari (Rantaniemi!): Lindb. Alch. p. 81, cfr Brenn. bidr., vide etiam Lindb. Alch. p. 138 et 143. — **Kuus.** Muosalmi (Wainio!): Lindb. Alch. p. 81 (sub **Ob.**), cfr Brenner in Medd. XXIII p. 41. — **Kk.** Knjasha in prato prope pagum: Lindberg! in Medd. XL p. 26, cfr l. c. p. 226.

Lim. [ad] radices montis ad litus marinum prope Kantalaks: P. Lackschewitz!

A. * *subcrenata* förekommer äfven i Kton.: Lindb. Alch. p. 81.

Herb. florae rossicae N:o 2018 (f. *vegeta*) och 2019 (f. *aprica*) äro insamlade från **Sb.** Jorois: Lindb. Alch. p. 75.

Det förtjänar måhända framhållas, att *A.* * *subcrenata* af Buser uppgifves förekomma »koko Suomessa ja Etelä-Lapissa»: Mela Kasv. IV p. 587, jfr Lindb. Alch. p. 34.

Kon. Ett exemplar, insamladt Vornowa—Kivatsh: Selin!, föres af Buser till *A.* * *subcrenata*; Lindberg anser exemplaret vara svårtydt, hvarföre han ej upptagit det i sin monografi: Lindb. Alch. p. 81 och Lindb. comm.

Alchemilla vulgaris * **acutangula** Bus.

In Fennia australi et media plus minusve frequenter usque ad 63° et parum supra provenit. In Fennia occidentali usque ad 63° 50' progreditur, orientali autem in parte frequentior occurrit.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 144 cum tabula 10 et tabula geogr. VIII, cfr l. c. p. 160—161 et Lindb. Alch. form. p. 148.

A1. enum. e 7 locis: Lindb. Alch. p. 85, cfr Medd. XXXI p. 42. — **Ab.** enum. e 7 locis: Lindb. Alch. p. 85—86. — **Ny1.** enum. e 10 locis: l. c. p. 86, cfr Medd. XXXI p. 27 et Liro Ured. p. 92. — **Ka.** enum. e 2 locis: Lindb. Alch. p. 86. — **Ik.** enum. e 7 locis: l. c., cfr Medd. XXXI p. 27.

Sat. enum. e 7 locis: Lindb. Alch. p. 86; enum.: Häyr. Björneb.; (fq—) fq: Sola Flor. p. 88, cfr etiam Medd. XXXI p. 27. — **Ta.** enum. e 15 locis: Lindb. Alch. p. 86, cfr Lindb. Medd. p. 274. — **Sa.** enum. e 5 locis: Lindb. Alch. l. c., inter quae Ruokolaks Imatra fq: O. A. Gröndahl. — **K1.** enum. e 9 locis: Lindb. Alch. l. c. — **Kol.** enum. e 2 locis: l. c. p. 87.

O a. Kristinestad (S. Brusén!): Lindb. Alch. p. 86. — **Tb.** enum. e 3 locis: l. c.; Jyväskylä fq: Link. Jyv. p. 189. — **Sb.** enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 86, inter quae multis locis in par. Kuopio: Linkola!; [Kuopio] fq, sed non ep: Link. Lis.; Maaninka Hämeenmäki! cp, etiam ad Mattilanmökki!: Kyyhk. litt., vide etiam Medd. XXXI p. 42. — **Kb.** enum. e 2 locis: Lindb. Alch. p. 87. — **Kon.** enum. e 2 locis: l. c.

O m. Vimpeli [»Vindala»] Koskela in colle herbido ad amnem: A. L. Backm. Fl.!, cfr l. c. p. 136 et Lindb. Alch. p. 87; Gamlakarleby (Knabel!): Lindb. Alch. l. c., cfr Medd. XXXI p. 28.

A. * acutangula uppräknas bl. a. från Kol. Soutujärvi [»Soutojärvi»]: Liro Ured. p. 92; fyndorten ingår ej bland dem, som omnämnas af Lindb. Alch. p. 87, hvarföre måhända närmare undersökning erfordras.

Herb. florae rossicae N:o 2012 är insamlad **Sb.** Jorois: Lindb. Alch. p. 82.

Alchemilla * acutangula var. **adpresse-pilosa** Lindb. fil.

Cum forma typica rarissima occurrit.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 87, ubi primum describitur.

A1. Jomala Mariehamn Parken, una cum typo: Palmgren. — **Nyl.** Helsingfors Djurgården in graminosis: H. Buch.

Sa. Ruokolaks Imatra Kronopark: O. A. Gröndahl. De his omnibus cfr Lindb. Alch. p. 88.

Alchemilla vulgaris * minor Huds.

In Fennia non lecta est nisi paucis locis in interiore parte australis Fenniae.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 145 cum tabula 13 et tabula geogr. X, cfr l. c. p. 154—156 et 162.

Ka. Jääski: K. J. Valle!, cfr Medd. XL p. 227.

Sat. Birkkala Thorslof prope Epilä in graminosis siccis una cum *A. * alpestri* et *A. * filicauli* (Th. Grönlom!): Lindb. Alch. p. 96, cfr l. c. p. 33, (Diar. 7, XI, 1908 in) Medd. XXXV p. 74, cum primum e Fennia recte adnotata est nomine *A. filicaulis * vestita* Bus., et l. c. p. 256.

A. vestita [Bus.] uppgifves förekomma i **Nyl.** Ingå och Snappertuna kusttrakten: Brenner i Medd. XXV p. 19, jfr Medd. XXIV p. 6, där den äfven upptages från **Ta.**, och Medd. XXIII p. 41. Vidare angifver Brenner densamma från **Ob.** Uleåborg och **Ok.** Sotkamo Vuokatti: Brenn. Obs. under namn af *A. pastoralis* var. *vestita* (Bus.). I fråga om dessa uppgifter gäller dock: »Exemplar, hvilka hos oss tidigare benämnts *A. vestita*, ha visat sig tillhöra andra former»: Lindberg i Medd. XXXV p. 74, jfr Lindb. Alch. p. 33 not 2. Se äfven Brenn. bidr. p. 18–19, hvori nämnes, att denna var. *vestita* (Bus.) måste utgå ur den nordfinska floran.

Alchemilla vulgaris * minor var. **filicaulis** (Bus.) Lindb. fil. ¹⁾

In Fennia australi et media plus minusve frequenter provenit. Ad septentrionem versus usque ad 64° 18' procedit, sed etiam unico loco ad 65° 25' et altero circ. ad 68° 25' lecta est.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 145–146 cum tabula 14 et tabula geogr. XI, cfr l. c. p. 154 et Lindb. Alch. form. p. 148 nomine *A. filicaulis a denudata* [Bus.].

Al. enum. e 9 locis: Lindb. Alch. p. 103. — **Ab.** enum. ex 18 locis: l. c.; (fq) [»yleisin»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** enum. e 30 locis: Lindb. Alch. p. 103; enum.: Brenn. växtf. p. 79, vide etiam Brenner in Medd. XXV p. 19. — **Ka.** enum. e 2 locis: Lindb. Alch. p. 104. — **Ik.** Muola (Hannikainen!): l. c.

Sat. enum. e 12 locis: l. c.; enum.: Häyr. Björneb.; fq —fq: Sola Flor. p. 88. — **Ta.** enum. e 3 locis: Lindb. Alch. p. 104. — **Sa.** enum. e 4 locis: l. c. — **Kl.** enum. e 3 locis: l. c.; inter haec f. *umbrosa* ad Sortavala Juvosenlaks in alneto (Wecksell!).

Oa. Jalasjärvi in prato prope Koskenjärvi [»Kaskenjärvi»] (Hedv. & Hj. Hjelt!): Lindb. Alch. p. 104. — **Tb.** enum. e 2 locis: l. c.; Jyväskylä (!) Hirvenpelto in campo: Link. Jyv. p. 189. — **Sb.** enum. ex 18 locis: Lindb. Alch. p. 104; [Kuopio] st fq: Link. Lis.; Maaninka etc. st fq–p, maximam partem pe [»vähän paikassaan»], sed suis locis cpp ex. gr. ad Pöljä: Kyyhk. litt. — **Kb.** Polvijärvi in campo graminoso ad lacum Kyyjärvi (Sælan): Lindb. Alch. l. c.

¹⁾ *A. minor* Huds. * *filicaulis* (Bus.) Lindb. fil. in Lindb. Alch. etc.

Om. st fq — p: A. L. Backm. Fl.; enum. e 7 locis: Lindb. Alch. p. 104. — **Ok.** Paltamo (A. Ruotsalainen!): l. c., cfr Brenn. bidr., vide etiam infra. — Kp. Uhtua (Bergroth & Fontell!): l. c., vide infra.

Li. prope flumen Sotajoki inter Moberginoja et Wuijemijoki (A. Torckell!): l. c. — [**L. ent.** Sauskaskoski: Fries & Mårt. p. (57), vide infra.]

Ok. »*A. filicaulis* Bus. [hade] anträffats i hela den södra delen af landet ända till Sotkamo i Kajana härad, där den dock blir mer hårig än söderut»: Brenner i Medd. XXIII p. 41, jfr Brenn. Obs. I Lindb. Alch. omnämnes icke denna art från Sotkamo, hvarföre det är sannolikt, att Brenners uppg. afser någon annan form. Det bör kanske i detta sammanhang erinras om att Brenners exemplar från Sotkamo Vuokatti!, hvilket inlämnats under namn af *A. vulgaris*, tillhör *A. * subcrenata*. — Kp. I Lindb. Alch. p. 146 uppgifves fyndorten ligga vid ung. 66°; Uhtua ligger dock omkr. 65° 25'. — **Li.** I Lindb. Alch. p. 144 säges fyndorten ligga vid 67° 45'; såvidt jag kunnat finna, är den belägen ungefär vid 68° 25'. — Huru det förhåller sig med fyndorten i **L. ent.**, känner jag ej; sannolikt ligger den icke på finskt område.

***Alchemilla vulgaris* * *glomerulans* Bus.**

Inprimis in Lapponia occurrit, sed etiam quamvis rarior usque ad provincias Fenniae australes legitur.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 146 cum tabula 15 et tabula geogr. XII, cfr l. c. p. 148—153, Lindb. Alch. form. p. 149 et Lindb. in Atlas p. 38.

Ab. Lojo Kiviniemi! et Lojo loco scaturiginoso infra iugum ad finem par. Sjundeå (Lindberg), Lojo Vaanila loco scaturiginoso ad pedem iugi (O. Sundvik): Lindb. Alch. p. 110, cfr Medd. XXXIII p. 6 et de Sjundeå Lindb. Res. p. 343. — **Nyl.** Helsingfors Hortus botanicus Källarbacken una cum *A. * obtusa* (Lindberg): Lindb. Alch. p. 110, cfr l. c. p. 151—153, vide etiam sub **Ab.**

Sat. Birkkala Pitkäniemi ad viam publicam (Sola!), Birkkala in campo graminoso (Wecksell!), Ylöjärvi Pengonpohja (Sola!): Lindb. Alch. p. 110, cfr Medd. XXXIV p. 158; Ylöjärvi (st fq): Sola Flor. p. 88. — **Ta.** Janakkala Turenki Iso-Hiitis in prato humidiusculo inter frutices una c. *A. * obtusa* (Lind-

berg!), Lempäälä in campo graminoso ad stationem Kulju (Wecksell!), Tammerfors in campo arido argilloso (Sola!): Lindb. Alch. p. 110, cfr Medd. XXXIII p. 133; Jämsä Kaipola: G. Marklund!, cfr Medd. XXXVI p. 140. — **Sa.** Villmanstrand in nemore solo argilloso (H. Buch!): Lindb. Alch. p. 110. — **Kl.** enum. e 5 locis: l. c.

Tb. Kinnula! in prato prope viam a templo ad Jääpitäjä et Saarijärvi in luco prope ripam septentr.-orientalem lacus Lumperoinen!: G. Marklund.

Ok. Kianta [»Suomussalmi»] prope templum (Kyyhkynen!): Lindb. Alch. p. 110; [Kianta] r sed cp, in vicinitate templi ad Roinila et Hulkonniemi, Alajärvi Kylänmäki! et Haapaaho! ambobus locis cpp: Kyyhk. litt., vide etiam Brenn. bidr.

Kuus. enum. e 3 locis: Lindb. Alch. p. 110, cfr Medd. XXXI p. 27, spec. a Poppio datum leg. Montell!; Paanajärvi ad ripam austro-orientalem et in ripa ad Mäntyjoki, ad Oulankajoki omnino non obvia: A. L. Backm. comm.!

Lk. enum. e 15 locis: Lindb. Alch. p. 110—111, [vide etiam l. c. p. 109:] Muonio (st r): Mont. kärlv. p. 155!, vide infra; (fq) saltem ad Tuntsajoki et Naruskajoki 1908: Edv. af Hällstr.! **Li.** enum. e 5 locis: Lindb. Alch. p. 111, cfr Medd. XXXI p. 27; Varangria australis enum. e 5 locis: Lindb. Alch. p. 108. — [**L. ent.** Kalkki (Montell): Lindb. Alch. p. 111, cfr Mont. kärlv. p. 155 et vide infra; Kilpisjärvi: Suomal. Kilp. p. 38; (fq) [in par. Kaaresu'anto]: Fries & Mårt. p. 57.]

Lim. enum. e 4 locis: Lindb. Alch. p. 111 [Nuortitunturi ad hanc provinciam verisimiliter est referendum, non ad **Lk.**]. — **Lt.** enum. e 5 locis: l. c. — **Lm.** enum. e 3 locis: l. c.

Lk. och **L. ent.** Om *A. * glomerulans* nämnes: Den enda observerade arten af detta släkte. Tämligen sällsynt i Muonio, något allmänare i Enontekiäinen [»Enontekis»]: Mont. kärlv. p. 155. Hvad för öfrigt förekomsten i **L. ent.** angår, må tilläggas, att denna form redan af [**L. L.**] Læstadius insamlats i Kaaresu'anto: Lindb. Alch. p. 110.

Alchemilla vulgaris * acutidens Bus., Lindb. fil. ampl.

In Fennia septentrionali et australi, etiam in Lapponia inprimis orientali, nonnullis locis lecta est.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 146—147 cum tabula 16—18 et tabula geogr. XIII, cfr l. c. p. 153—154 et Lindb. Alch. form. p. 149.

A1. Jomala Gölby Norrängen, Jomala Klinten (!) in coryleto, Finström Ämnäs: Lindb. Alch. p. 123. — **Ab.** Lojo Kiviniemi (Lindberg!): l. c., cfr Medd. XXXIII p. 6. — **Nyl.** enum. ex 11 locis: Lindb. Alch. p. 123, cfr Medd. XXXI p. 27. — **Ka.** Säkjärvi Nisalahti (!), Viborg Monrepos!: Lindb. Alch. p. 124. — **Ik.** enum. e 4 locis: l. c.

Sat. Karkku Kulju (Printz!), Tammerfors Pyynikki (Wecksell!) [sub **Ta.**]: Lindb. Alch. p. 124; Karkku Järventaka Linnais: Hjelt! — **Ta.** Messukylä Hirvenniemi (Keso!) [sub **Sat.**], Tammerfors (Sola!), Vanaja [»Vånå»] Karlberg (Kihlman): Lindb. Alch. p. 124; Tavastehus [»Hämeenlinna»] ad viam: V. A. Sepälä! — **Sa.** Villmanstrand (H. Buch!): Lindb. Alch. l. c. — **K1.** Sortavala Vakkosalmi (Wecksell!), Jaakkima Peltola (O. Sundvik!): l. c. — **Kol.** Vosnessenje in ripa lacus Onega (Cajander & Lindroth!): l. c.

Sb. Varpaisjärvi Lukkarila in vicinitate lac. Pyöreinen cpp, etiam in eodem pago parciior in declivibus montis Hiirimäki: Kyyhk. litt.

Ok. enum. e 5 locis: Lindb. Alch. p. 124, cfr Brenn. bidr.: [Kianta] rr nec tamen admodum pc Alavuokki Raate et Pesiönkylä Vasikka: Kyyhk. litt. — [Kp. Solovetsk (P. F. Niemann): Lindb. Alch. p. 124.]

Ob. Turtola ad viam publicam (Hjelt & Hult!): l. c., cfr Brenn. bidr. — **Kk.** in prato humido prope pagum Knjasha: Lindberg!, cfr Medd. XL p. 26 et 226.

Li. Inari [»Enare»] Ivalo Sotojoki [num Sotajoki?] (A. Renvall), Paatsjoki (E. Nylander & M. Gadd!), Paatsjoki in alpibus Petshenga [»Petchenga»] (Granit & Poppius!): Lindb. Alch. l. c.; [Karasjok Jesjokka et] Varangria australis Näytämö [»Nejden»] (O. Dahl): l. c. p. 120. — [**L. ent.** par. Kaaresu'anto (fq): Fries & Mårt., vide ceterum infra.]

Lim. Porje-guba [»Pore Guba»!] (Selin!): Lindb. Alch. p. 124. — **Lt.** enum. e 6 locis: l. c. — **Lm.** prope pagum Voroninsk in ripa fluvii (Kihlman!), Teribjerka (Pankiewitzsch): l. c.

A. * acutidens upptages bl. a. från **A b.** Vihti: Lindb. Alch. form. p. 149. Exemplaret tillhör dock *A. * obtusa*: Lindb. comm., hvarföre uppg. bör utgå, jfr Medd. XXXIII p. 6. — **Sat.** Björneborg 1905 (L. Hedenström genom Fontell): Häyr. Björneb. Af det ofvan anförda framgår, att arten ej upptages från Björneborgs-trakten i Lindb. Alch.; uppgiften härstammar dessutom ursprungligen från en skolelev. — [**L. ent.** *A. vulgaris* * *Murbeckiana* [Bus.] upptages från Siilastoba mer sparsam: Heintze Växtg. p. 24. Lindb. Alch. p. 111, jfr l. c. p. 113—115, för *A. * Murbeckiana* Bus. såsom synonym till *A. * acutidens* Lindb. fl. ampl.]

Alchemilla vulgaris * obtusa Bus.

In Alandia et Fennia australi haud paucis locis occurrit. Quantum scimus, supra 61° 40' nondum est lecta.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 147 cum tabula 19 et tabula geogr. XIV, cfr l. c. p. 159, Arrhenius in Medd. XXV p. 38 et Lindb. Alch. form. p. 149.

A1. enum. e 4 locis: Lindb. Alch. p. 126, cfr Medd. XXV p. 38 (et XXXIII p. 6). — **A b.** enum. ex 8 locis: Lindb. Alch. p. 126, cfr Medd. XXXI p. 27 et 42. — **Ny1.** enum. e 14 locis: Lindb. Alch. p. 126, cfr Rosb. Kyrksl. p. 109, Medd. XXIV p. 6, Medd. XXV p. 38, 74, 77 et Medd. XXXI p. 27. — **Ka.** ad canalem Saimaa Rysylä prope finem australem lacus Rättijärvi: H. Buch!

Ta. enum. e 7 locis: Lindb. Alch. p. 126. — **Sa.** Villmanstrand in nemore (H. Buch!): l. c.; Lappvesi ad claustrum catarrhactae Mälkiä: H. Buch! — **K1.** Sortavala prope portum: H. Buch!

A. obtusa betecknas af Brenner i Medd. XXIII p. 42 och 43 m. fl. ställen såsom en nordlig art. Redan i (Prot. 3, XII, 1898) Medd. XXV p. 38 m. fl. påpekade Arrhenius oriktigheten häraf, och af den ofvan anförda utbredningen framgår tydligt, att Brenner förväxlat *A. * obtusa* med andra former af detta släkte, sannolikt *A. * acutidens* och *A. * glomerulans*, se Lindb. Alch. p. 33. (Enl. Arrhenius l. c. afses härmed *A. * alpestris*, hvilket dock icke torde vara fallet.)

Ob. »Norrut härifrån [från Sotkamo och Kuusamo] och från Turtola norr om Torneå hade endast *A. obtusa* Bus. insamlats: Brenner i Medd. XXIII p. 41. Denna uppgift är emellertid, som nyss framhållits, oriktig och återfinnes ej heller i Brenn. Obs. — **Lt.** Jeretik [»Teretik»]: Mela Kasv. IV p. 585, jfr Mela Kasv. V. Det af K. M. Levander insamlade

exemplaret från Jeretik bestämdes 1906 af Buser till *A. * Murbeckiana* och föres numera till *A. * acutidens*: Lindb. Alch. p. 34 not 3 och p. 124; en något senare uppg. från denna provins torde afse *A. * glomerulans*, se under var. *comosa*.

Var. *comosa* beskrifves af Brenner i Medd. XXIII p. 42 enligt exemplar, taget af Lindén i Lt. på stranden af Rahkujoki nära floden Nuotjoks mynning. Denna varietet anföres såsom synonym till *A. * glomerulans*: Lindb. Alch. p. 105, jfr äfven l. c. p. 111.

***Alchemilla vulgaris* * *alpestris* Schmidt.**

In Alandia frequenter aut frequentissime provenit, in Fennia australi raro occurrit et supra 63° 12', ubi iam rarissima, nondum est lecta.

De distributione vide Lindb. Alch. p. 147—148 cum tabula 20 et tabula geogr. XV, cfr l. c. p. 157—158 et Lindb. Alch. form. p. 149.

A1. enum. ex 19 locis: Lindb. Alch. p. 135, cfr Medd. XXXI p. 42 etc.; fqq: Lindb. Alch. p. 147. — **Ab.** Vihti ad viam publicam prope villulam Sipilä (Weeksell!): Lindb. Alch. p. 135. — **Ny1.** Lovisa, Vallarna (!) »Bastion Rosen» (!) etc. [3 spec.]: l. c. — **Ka.** ad canalem Saimaa prope claustrum catarrhaetae Juustila: H. Buch! — **Ik.** Muola Kyyrölä in prato fertili iuxta lac. Yskjärvi (Lindberg): l. c.

Sat. Kiikka Alitalo (Printz!), Birkkala ad viam publicam prope Pitkäniemi (Sola!), Birkkala Nokia Haavisto (Printz!): Lindb. Alch. p. 135, cfr Medd. XXXIV p. 158; Karkku Järventaka Järvenpää ad viam ferratam: Ol. Meurman & Hjelt!, vide etiam infra. — **Ta.** Hattula in abiegno prope templum iuxta viam publicam ad par. Hauho (H. Buch!), Sario [Sairio: Lindb. Alch. form. p. 149] prope opp. Tavastehus (O. Collin!), Tammerfors (Sola!): Lindb. Alch. l. c., cfr Medd. XXXI p. 62. — **Sa.** Villmanstrand in nemore solo argilloso et in nemore prope lac. Hanhijärvi (H. Buch!): Lindb. Alch. l. c. — Kol. Nimpelda iuxta flumen Svir (Cajander & Lindroth!): l. c.

Tb. Konginkangas (62° 50') ad septentrionem versus ab oppido Jyväskylä (!): Lindb. Alch. p. 148; Konginkangas Räihä

in ripa fluvii Iisjoki: Edv. af Hällström!; Korkeakoski ad fossam viae publicae (K. H. Hällström!), Taulumäki! in fossa viae publicae ad pontem supra Tourujoki, Tourujoki cp in prato ad ripam amnis: Link. Jyv. p. 189.

Om. Lappajärvi: Nyström!, cfr Medd. XL p. 227.

Sat. Björneborg 1905 (Elna Grönblom genom Fontell): Häyr. Björneb.; om denna uppg. gäller det samma som om *A. * acutidens* (se ofvan p. 134). — Lim. *A. * alpestris* uppräknas bland arter; hvilka äro »hajanaiset Leivoivan itäisellä puolella»: Borg i L. Y. 1899 p. 157; uppgiften afser otvifvelaktigt någon annan art eller form.

Alchemilla arvensis (L.) Scop.

In saburra rarissime et parcissime olim est lecta.

Oa. I två exemplar 1883 i Wasa hofrättspark: Laurén! i Medd. XXII p. 42, jfr Medd. XVIII p. 248, under namn af *A. aphanes* Leer., flöror etc. Härom nämnes: Synes införd med kalk från Öland eller Gotland: Alc. III. Såvidt mig är bekant, har arten icke blifvit återfunnen i Wasa sedan 1883. Om dess allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 239.

Alchemilla alpina L.

In superioribus Lapponiae partibus raro occurrit.

Lapp.: Nym. Consp. p. 238, vide etiam DC. Prodr. II p. 589—590, Led. II p. 30, Borg Beitr. p. 101, 104, 114, 134, 145 et 146, Norrl. in Atlas p. 30, Lindb. in Atlas p. 37 et de distributione in Scandinavia J. Frödin in Arkiv för Botanik, Band XI, Uppsala 1912, p. 62—63.

Li. [»tantummodo in alpe Rastekaisa in latere norvegico invenimus». Ti. Rastekaisa NE 457, 525 NE: Kihlm. Ant., cfr Hult alp. Pfl. p. 186 et 192;] Varangria australis Renösund Örnfjällen! in reg. alpina et prope Kirkenäs!: Granit & Poppius, cfr Medd. XXIII p. 39 et XXIV p. 46; in monte prope »Munkelfs fall» [= Vutuajoki] unicum specimen: Granit!; Beljek in parte australi prope cacumen 442 m supra m.: Norm. Fl. Spec. p. 405, ubi etiam e nonnullis locis in vicinitate territorii enumeratur, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 1144 etc. — [**L. ent.** in alpium meridionalium lateribus fq, in septentrionalium parcius . . . In suecico latere infra ipsas alpes altiores

numquam descendit, utpote haud visa infra . . . Peltsana [»Peltsanen»] Lapp. Torn.: Wahlenb. p. 51, cfr l. c. p. XVII; ad supremam partem huius territorii rr, ceteris regionibus Lapponiae planta vulgaris: Fellm. Lapp.; reg. alp. r Peltsana (Wahlenb.) . . .: Læst.; r in reg. alp. Angeloddi N 705 m et E, ad septentrionem versus a Nassaljaur in declivi australi: Lindén Bidr., cfr Medd. XVIII p. 245 et Lindén in Bot. Centr. LXI p. 221, spec. adscriptum Jokasjaur, reg. alpina Toskaljaur!; Pikku Tanta: Fries & Mårt. p. (57); Siilasmalla ad Kilpisjärvi: Montell!, cfr Medd. XL p. 180, vide etiam Grape p. 105 etc.]

Lapp. ross. ad radices alpium Maris glacialis (p) cp: Fellm. Ind.; »a me autem modo in arenoso-argillaceis insulae Kildin (!) visa»: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 558 et Broth. Wand. p. 10; Lujauri urt ad rivulum Suluaj! in reg. alpina superiore et ad rivulum Jeedotshuaj! unico loco cp in reg. alp. inferiore: Kihlman, cfr Kihlm. Veget. p. 34, ubi dicitur non in alpe Hibinä [»Umptek»] inveniri; in alpibus Tuatash [ad lacum Nuotjavr!]: Enwald & Hollmén!; Tuatash cp paucis locis: Enw. ann.; Lim. p in vallibus [»dalgångar»] reg. silvaticae et in vallibus rivorum et in declivibus montium alpinorum reg. subalp. et alpinae, imprimis in declivibus montium Siuluoivi et Siulutoldi!, Rousselkä et alpium Vuojim st cp: Lindén Ant., cfr Lindén Beitr. p. 16 et Medd. XIX p. 14; inter Vaidoguba et Cap Skorobeieff et ad Muotkavuono [»Bumansfjord!»]: Broth. Wand. p. 13 et 15.

Vid granskning af exemplaren i H. M. F. har Buser antecknat: »Alle nordische alpina = *A. alpina* L. sensu restricto»: R. Buser 1898.

»In alpium confiniis Utsjoki»: Prytz; denna från S. Castrén härstammande uppg. behöfver bekräftas, då arten ej upptages härifrån af senare förf., och då den af Kihlman iakttagits endast på Rastekaisa, se Kihlm. Ant. De nyaste uppg. från **Li.** afse samtliga fyndorter, hvilka knappast kunna afses med uttrycket »confiniis Utsjoki». — Norra (el. östra) Finl. och största delen af Lappl.: Fries; alldeles oriktigt, hvad Finland angår. — **Li.** Utsjoki: S. Castrén p. 59 (och 352), se ofvan. — Lapp. ross. Arten uppräknas i Fellm. Anteckn. III p. 271 bland växter, som äro karaktäristiska för kusttrakten; senare har den dock blifvit funnen i Lujauri urt och i fjällen vid Nuotjavr.

Dryas octopetala L.

In summis montibus alpinis Lapponiae saepe copiose occurrit; ad meridiem versus apud nos usque ad Kuusamo descendit. Subfossilis etiam unico loco Fenniae austro-orientalis (in Isthmo karellico) lecta est.

»In locis elevatis et ad latera alpium lapponicarum Tshatsekaise [»Tschjatsekajse», Rastekaisa, Stormens hed, Kobdovanka»: Wirz. pl. off.; maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 229, vide etiam DC. Prodr. II p. 549, Led. II p. 20, Köppen Verbr. I p. 313, Hjelt Utbr. p. 172 (39), Medd. XX p. 9, Medd. XXIV p. 101, Borg Beitr. p. 101, 104, (118), 134 et 145, Lindb. Phyt. p. 177, Norrl. in Atlas p. 9, 25, 27 et 30, Lindb. in Atlas p. 37, Suomal. Ornith. p. 8 etc.

Kuus. Jäkälävuoma ad praedium Juuma cp: Hirn Fört!. cfr (Diar. 7, X, 1893) Medd. XX p. 8 et Rosb. Lappi p. 66; in vicinitate ostii fluvii Oulankajoki in lacum Savilampi influentis prope fines par. Kuolajärvi (A. F. Tigerstedt): Kihlman in Medd. XX p. 50—51; Kiutaköngäs [ad Kitkajoki]: Alanne p. 52; in montibus ad ripam australem fluvii Oulankajoki prope ostium eius in Savilampi!, ad Kiutaköngäs! in Hautaniityn. (!) et Jäkälävuoma et in montibus ad ripam australem fluvii Kitkajoki aliquot km infra Juuma: A. L. Backman in Medd. XXIX p. 117 [ad eadem loca atque superiores maximam partem spectat]; in alpe ad lacum Kitkajärvi leg. K. A. Sipola! comm. Borg; Juuma Lammasvuoma in gradibus montium: W. Brenner!, vide etiam Medd. XXXV p. 198, Eron. maant. p. 196 et 197! et infra.

Lapp. fenn. »per totum alpium iugum et omnes alpes maritimas locaque etiam sublitoralia vulgatissime. Sed extra centrales alpes in sueticis (nunquam) descendit, utpote infra . . . Njäravare Lapp. Tornensis haud mihi visa»: Wahlenb. p. 149, cfr l. c. p. LXI; in alpibus haud infrequens: Fellm. Lapp.; Olostunturi st cp [»ziemlich reichlich»] in reg. alp.: Caj. Beitr. p. 19; Pallastunturit (Malmberg!): Norrl. Lappm. p. 259, cfr Norrlin in Oma maa p. 43 et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; certe ibidem r, mihi enim non obvia: Hjelt; Ounastunturit Raututunturi: Sandm. p. 27, vide etiam infra; Ounastunturit (r): Mont.

kärlv. p. 155; Raututunturit [ad fines par. Sodankylä et Inari] interdum tegens humum [»bild. mattor«]: Rosberg p. 38, cfr Wainio Not. [in iugo Suolonselkä] et l. c. p. 8; Raututunturi in reg. alpina, Kopsuspää et Palotunturi 480—500 m: Hult Lappm., cfr l. c. p. 158; per omnes alpes perpetuam nivem habentes vel etiam maritimas a Finmarkiae ultimis finibus . . . ubique fq: Wahlenb. Fl. Suec. p. 343; »[in alpe Rastekaisa et] in litore varangrico cp, sed intra territorium nostrum nullo loco visa«: Kihlm. Ant.; e Rastekaisa iam enum. Fellm. Anteckn. I p. 393, vide etiam Hult alp. Pfl. p. 186, 189 et 192; Harmitschokka (Nordling): Zidb.; Hirvaspää in parte septentrionali iugi Saari-selkä: Granit!, cfr Medd. XXVII p. 112; Utsjoki in campo glareoso Bados in Rišnjärvarre in reg. alpina: Rancken!; Paatsjoki in alpibus Petshenga in reg. alp.: Granit & Poppius!; ad ostium fluminis Paatsjoki: E. Nylander & [M.] Gadd!; Varangria australis Finnbukten: Fontell!; Angsnäs! reg. subalp. — reg. alp. inferior, Rastekaisa cp, Bugönæs: Arrh. ant.; Varang. merid. usque ad lat. 69° 57'—58': Norm. ann. p. 22; enum. e 5 locis: Norm. Fl. Spec. p. 337, vide etiam Blytt p. 1175 etc. — [L. ent. reg. alp. (fq): Læst.; copiosior in reg. alp. ad Kilpisjärvi: Norrl. Lappm. p. 265, cfr Suomalainen in Medd. XXXVI p. 35, Suomal. Kilp. p. 39 et 41; st r in summa reg. alpina cp in declivi occidentali montis Saivaarri, Angeloddi N 710 et p in alpinis Halti, in declivi occidentali montis Halditshok usque ad 1270 m adscendit: Lindén Bidr., cfr Medd. XVIII p. 245 et Bot. Centralblatt LXI p. 221; Saana[tunturi] cp: Montell in Medd. XXXVIII p. 82, cfr Wall. p. 54 not. et Montell in Medd. XL p. 179; Pällus, Tanta, Pikku Tanta et Kuolpanäive ad Kilpisjärvi, Pelt-sana [»Pältsama«] complur. loc., Tjuosmir, Gåbnetjåkko: Fries & Mårt. p. (63), vide etiam Grape p. 105 etc.]

Lapp. ross. in regionibus septentrionalibus (fq): Fellm. Ind.; in regionibus alpinis rarior v. gr. ad Hibinä [»Umptek«] (F. Nylander!, Selin!), Petshenga [»Peisen«] (E. Nylander & [M.] Gadd!), Olenji (!) et Katschkofka: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 557; Hibinä: Broth. Wand. p. 7 et 8!, Mela Pl., et alii!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; in alpibus Lujauri urt: Kihlman in (Diar. 8, X, 1887) Bot. Not. 1887 p. 268!, vide etiam Kihlm. & Palm.

p. 9; Tshun (!) [»Tschuinatundra»] in cacumine maxime septentrionali, quod investigatum est, in reg. alpina inferiore: Axelsson & Borg!; Lim. p in reg. alp. in campis alpinis [»fjällplatåer»] et in declivibus montium alpinorum st ep Tuatash (!), Siulutoldi, Siuluoivi et Vuojim: Lindén Ant., cfr Lindén Beitr. p. 16 et Medd. XIX p. 14; Orloff: Kihlm. Bericht p. 13!, cfr l. c. p. 16, Kihlm. Pfl. p. 32 et vide infra; Teribjerka: Broth. Utdr. p. 130!; e Lt. multa spec. in H. M. F., vide etiam Broth. Wand. p. 12 et 13 et sub **Li**.

Kuus. Om förekomsten af *Dryas* i Lammasvuoma, Niittyvuoma och Jäkälävuoma nära Juuma må tilläggas: »Se kasvaa paikoin hyvin runsaasti, peittäen useampaa neliömetreja kosteita kallionseiniä»: V. E. Broth. Muist. p. 103. Yttermera nämnes: Oulankajoki på bergen ofvanom Savilampi fq och ep på ömse sidor älven, berg strax nedanom Savilampi ep, Taivalkoski Kiutaköngäs fq — ep, Savina högra strand på ett litet berg c. 5 km upp från Savilampi, klippdalarna vid Juuma, berg vid stranden af Kitkajoki nedanför Juuma: A. L. Backm. comm., jfr Medd. XL p. 161, hvaraf framgår, att fyndorten vid Savina ligger »halfvägs till Viksijärvi från utloppet». — Taivalkoski och Kiutaköngäs cpp på berg och klippor på hvardera sidan om älven: Edv. af Hällstr. — **Lk.** Om förekomsten på Ounastunturit tillägges: ymniga täta mattor . . . formationsbildande i reg. alp.: Sandm. p. 28. Uppgifter om artens förekomst i trakter nära intill finskt gränsområde lämnar t. ex. Samz. p. 187.

Som **fossil** är *Dryas* anträffad i **Ik.** Kivennapa vid Linnanmäki af Lindberg 1897 och åter funnen på samma ställe 1907. Detta synnerligen anmärkningsvärda fynd omtalas flerstädes i litteraturen t. ex. Bot. Not. 1898 p. 63, G. And. p. 102, jfr l. c. p. 9, Lindb. Subf. p. 73, Medd XXIV p. 100–102, där fullständig redogörelse lämnas öfver fyndet, jfr Prot. 4, XII, 1897, Medd. XXXIV p. 46, Mela Kasv. V, (Alc. IV,) Lindb. Phyt. p. 177 och 192, G. And. Spätqu. p. 10 m. fl., Norrl. in Atlas p. 10, jfr äfven Sallm. p. 8 etc. Om samma fynd nämnes vidare, att det »vorläufig innerhalb unseres Landes das einzige ist, welches glaziale Pflanzenreste auszuweisen hat»: Lindb. Phyt. p. 178. Senare har emellertid Lindberg funnit ett blad i hvarfvig lera invid **Li**. Kyrö by på västra stranden af Ivalojoki, ej långt från dess utflöde i Inari sjö: Lindberg i (Prot. I, X, 1910) Medd. XXXVII p. 4–5, jfr äfven Lindb. Subf. in Atlas p. 54, 59 och 61.

En tabell öfver artens ålder, tillväxt m. m. vid Lp. Orloff ingår i Kihlm. Pfl. p. 229, och torde det vara nog att här hänvisa till densamma.

[*Geum macrophyllum* Willd.]

In vicinitate territorii inveniri indicatur.

Angående denna art uppgafs: »An hortis aufuga . . . Parkala [»Par-golae»] locis duobus in fossis ad vias pe, sed quasi sponte annis 1840 et

1843 (Kühlew.! Horan.), in regione Wiburgensi (Hb. Graff): Rupr. Diatr. p. 64. Senare nämnes: »In der Umgegend von Parkala [»Pargola»] häufig, bei Ossinowaja—Rostscha, und im Walde unfern Lachta»: Meinsh. p. 96. Sannolikt är, att Graffs exemplar är insamladt på någon af de orter, hvilka anföras af Meinshausen; säkert är emellertid å andra sidan, att något exemplar eller någon uppgift från den finska delen af **Ik.** f. n. ej föreligger.]

Geum urbanum L.

In Fennia maxime australi multis plagis satis frequenter occurrit, sed frequentia videtur esse inaequalis neque aliis plagis nisi rarius invenitur; supra 61° raro vel rarissime, sed usque ad 63° lectum est.

Till.; Till. Icon. 34; Kalm; cp in insulis taeniarum et uno alteroque loco partis interioris: Hell. p. 11; in ruderalis et dumetis montosis Finl. infer. (fq): Prytz; ad sepes et domos inque dumetis in prov. meridionalibus, Tyrvää [»Tyrvis»], Tammerfors: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp. . . .: Nym. Consp. p. 230; in Fenn. bor. deest: Nym. Suppl. p. 113, vide etiam DC. Prodr. II p. 551, Led. II p. 21—22, Scheutz p. 24, Lindr. Verz. p. 26 et infra.

A1. st fq: Bergstr.; st fq, praecipue in nemorosis et fruticetis litor.: Arrh.; st fq in declivibus fruticosis et in lucis: Bergr. — **Ab.** (fq): Zett. & Br.; Pargas p: Adl. et Arrh. Ann.; Pojo: J. V. Hedberg in herb. lyc. n.; Bromarf Bredvik, Östanberg et Hangö: Sand.; (r) Isosaari ad Hermala: Sel.; Isosaari ad Maila sub ulmo magna: Al. Lagus; Lojo Vanhakylä: Sæl. ann.; Vihti r Vanhala Ylöstalo [»Ylestalo»] Kukoissuo: Printz, cfr Flinck, qui ipse non vidit; Mietois p, in lucis ad litus sinus Saari haud infrequens [»joks. yl.»]: Caj. Kasvist.; A. Nyl. omittit. — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen st cp: Sæl. ann.; (r) Fagervik: His.!; Ingå Svartbäck! (fq): Brenn. växtf. p. 79; Kyrkslätt Österby Nygård: E. Lindström!; Kyrkslätt Råbäck, Esbo Korsnäs: Sæl. ann.; (fq): W. Nyl.; Helsingfors fq — st fq: Kihlm. ann.; Thusby haud fq: Åstr. & H.; Sibbo Löparö, Borgå Haiko, Svartå, Dregsby, Saxby, Tullholm (Fastberg): Sæl. ann.; Sibbo Kalkholmen, insula maritima, et Borgå Sandholmen: Sæl. herb.; r Borgå Tunn-

holmen, Äggskär et Pörtö, Strömfors Bullers!, Hogland Pohjakylä: Sæl. Ö. Nyl., cfr Brenn. — **Ka.** Säkjärvi Ristiniemi: Blom!; r Jääski Ahola in vallibus riverum: Lindén. — **Ik.** st fq: Malmb.; multa spec. in H. M. F.; [in toto territorio fq: Meinsh. p. 97].

Sat. p Birkkala (!): Malmgr.; Raumo: W. Wallenius!; Euraâminne Kaino: Kl. Wahlman!; Nakkila: Å. G. H.!, cfr Häyr. Björneb.; Björneborg Räfsö Tahkoluoto in nemore: Sæl. herb.; [Björneborg] p et st pe — st ep, enum. (7 locis), Hvittisbofjärd p: Häyr. Björneb.; r—st r Karkku! Paavi, Kulju et Oravula Pipo (Wellenius), Birkkala Haavisto complur. locis et Pitkäniemi etc: Hjelt; Kyrö: Asp, vide etiam supra. — **Ta.** Sääksmäki (fq): Tikk., spec. in hac paroecia leg. O. Ticcander! et A. Donner!; Pälkäne Kankais, Tommola (Zidbäck): Leop.; [Kalvola] r unico tantum loco prope officinam vitrariam [Iittala]: Knabe Fört.; Hattula minus fq: A. Wegel.; [Tavastehus] (r) ad Aulango: Asp. & Th.; Hauho: Herk.; ceteri auct. non comm. — **Sa.** Valkiala r: Hult Fört.; Ruokolaks: Simming!; rr [Ruokolaks] Imatra: Hult. — **Kl.** r Hiitola in vicinitate templi et in clivo fertili prope lacum Veijalanjärvi: Lindén, spec. ex Hiitola Vavoja!; Kirjavalaks complur. loc., Leskelä: Chyd.; Kronoborg Otsanlaks: E. Juslin!; Parikkala st r in pascuo consaepto praed. Koitsanlaks!: Hann.; Valamo: Nikl.; Valamo pe: Sæl. ann.; Sortavala (Boehm): Hult herb.; Sortavala Mäkisalo ad Mälkinvuori: Palmgren!; (p) Viipula: Backm.; Impilaks Neulaislampi: Hjelt Ant. p. 66; in Fl. Kar. tantum e Kol. enum. — **Kol.** in reg. coll. loc. nonnullis: Elfv.; r Petrosavodsk: Fl. Kar., cfr Norrl. On.

Oa. (p) Kaskö!, Qvarken: Malmgr.; Kristinestad: Strömb.; Vasa Grönvik: Alc., cfr Kihlm. Beob. p. 29; r Iskmo Grönvik, Vasa Nagelskär: Laur., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Qvarken (p — st fq): Laur. Växtf., cfr l. c. p. 15. — **Kb.** Kide, Tohmajärvi (F. E. Hartman): Chyd.; Kide $1\frac{1}{2}$ km a templo Ruskiala versus: Enw. hav., cfr Brand.!; Liperi r Lammo Mäkelä, Maljasalmi: Eur. & H. [spec. e Kuusjärvi! ad *G. strictum* pertinet]. — **Kon.** st r Kendjärvi in clivis et nemorosis, Dvoretz in deustis [spec. leg. Simming!], inter Mundjärvi—Kanitsanselkä in luco nemoroso ad viam ep, Jalguba (Simming), Saoneshje ad Schungu:

Norrl. On., cfr Günth. p. 37; de Schungu cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Kusaranda: Kihlm.; compluribus locis in Klimetskoi [»Sennoguba»] et in insulis adiacentibus: Caj.; Kishi [»Kiischi«!], Sennoguba: Lindr. Bidr. p. 19.

Om. Gamla Karleby in saburra: Hellstr., cfr l. c. p. 136.

Denna arts utbredning torde knappt kunna anses vara tillräckligt utredd. Medan den sålunda i många trakter otvifvelaktigt blifvit förbisedd, har den å andra sidan af en del förf., såsom Tikk., tillskrifvits alltför stor frekvens. Likaså uppgifves den af Alc. och Brand. [**K b.** Kide] förekomma allmänt. Sannolikt angifva äfven Zett. & Br., W. Nyl., Backm. och Laur. Växtf. frekvensen något för hög. Fries' uppg., största delen af Finl., är kanske alltför omfattande; likaså äfven uppg. i Nym. Consp. p. 230, hvilken rättas af Nyman själf. — **S a.** Nyslott: Desideratkat. p. 26; redan den ursprungliga uppg. var, såvidt jag nu minnes, osäker; dessutom är det mer sannolikt, att den i själfva verket åsyftar *G. strictum*. — **T b.** Laukaa i närheten af Apala gästgifveri (A. L. Borenius): Broth.; exemplaret tillhör den tidigare ej särskilda *G. strictum*, hvarföre **T b.** borde utgå från Herb. Mus. Fenn. II p. 78. — **S b.** r: Mela; om detta exemplar gäller detsamma som om det från **T b.** — **O k.** och **O b.** *G. urbanum* upptages 1–16: Mela Kasv.; sannolikt tryckfel för 1–13 eller 1–14, om man medräknar den tillfälliga förekomsten i **Om.**; uppgiften rättas i Mela Kasv. V.

***Geum strictum* Ait.**

In Fennia austro-orientali raro occurrit. Anno 1894 primum apud nos distinctum est.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXI p. 4 et Arhenius in Medd. XXIV p. 15, cfr etiam Lindb. Pfl. 14¹⁾.

Ik. Rautu ad viam prope Leinikkälä: Lindberg!, cfr (Diar. 6, X, 1894 in) Medd. XXI p. 4, cum primum in territorio est adnotatum, l. c. p. 101, Bot. Not. 1894 p. 272 et Lindr. Verz. p. 26; Kivennapa [»Kivinebb»] pag. Rantakylä Kukonmäki in loco graminoso prope praediolum: Lindberg! in Medd. XXII p. 6; [st fq in territorio, inprimis in regione calcis: Meinsh. p. 96–97].

S a. Nyslott ad marginem viae: Gerda Grotenfelt!, spec. comm. Lindberg, cfr Medd. XXIV p. 15; Kyrönsalmi prope Ny-

¹⁾ Nomine *G. aleppicum* Jacq.

slott in eodem loco 1880, 1899 et 1901, specimina tantum per-pauca: Sælan in Medd. XXX p. 100¹⁾. — Kol. Mandroga ad ripam rivuli loco umbroso: Elfving! nomine *G. intermedium?*, spec. determinavit Lindberg, cfr Medd. XXII p. 21; Yli-Ostretshina!, Vakrutschej, Vosnessenje!, Mäkisoutujärvi, Petrosavodsk [»Petroskoi»]: Caj., cfr Cajander in Medd. XXV p. 27.

Tb. Laukaa ad lacum prope deversorium Apala: A. L. Borenius! nomine *G. urbanum*, etiam in Herb. Mus. Fenn. II p. 78, spec. determinavit Arrhenius, cfr Medd. XXIV p. 15. — **Sb.** Kuopio: Malmberg!; Kuopio Hiltulanlaks: E. Nylander!, ambo spec. lecta nomine *G. urbanum*, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 78, spec. determinavit Arrhenius, cfr Medd. XXIV p. 15. — **Kb.** Liperi Kuusjärvi: Europaeus & Hällström! nomine *G. urbanum*, spec. determ. Arrhenius, cfr l. c. — **Kon.** spec. loco non dicto leg. W. Nylander!, cfr l. c.

I Mela Kasv. IV och V upptages *G. strictum* såsom underart under *G. urbanum* L., med hvilken art den emellertid enl. Lindberg intet har att göra: Lindb. comm. — Angående den allmänna utbredningen af *G. strictum* se t. ex. Scheutz p. 28–29.

Ik. Kuru älf: Medd. XXIV p. 15 afser enligt sammanhanget tydligen fyndorten i Kivinebb, ehuru namnet blifvit något förvrängdt.

G. strictum upptages äfven från Kpor.: Mela Kasv. V; den speciella fyndorten är mig obekant.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är, såsom framgår af Medd. XXIV p. 15, det år 1852 af E. Nylander i **Sb.** insamlade.

Geum rivale L.

In tota Fennia usque ad 64⁰ (vel 63⁰) frequenter (interdum frequentissime) provenit; magis ad septentrionem versus nonnullis plagis rara est vel non est, aliis autem in plagis passim (aut satis frequenter) inveniri indicatur et usque ad summum septentrionem progreditur, cfr Wainio Kasv. p. 122.

Till.; Kalm; in pratis humidis fq: Prytz; ad rivulos et in locis humidis per totam patriam usque ad ipsa latera alpium

¹⁾ Nomine *G. aleppicum* Jacq.

lapponicarum: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 230; per totum territorium plus minus fq dispersum: Schedae p. 81, vide etiam DC. Prodr. II p. 551, Led. II p. 23—24, Scheutz p. 37, Borg Beitr. p. 101, 119, 134 et 141 et Norrl. in Atlas p. 15.

A1. fq: Bergstr.; fqq: Bergr. — **Ab.** fq plurimi auct. (exceptiones vide infra). — **Ny1.** fq: His., W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; fqq, st cp: Stenr.; [Hogland] Kiiskinkylä, complur. loc. (E. Nyl. Ber.): Brenn.; [Hogland] p: Brenn. p. 447 et Brenn. Till. p. 39. — **Ka.** fq: Blom; fqq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq per totum territorium: Meinsh. p. 97].

Sat. fq: Malmgr.; st fq — fq, Kumnäs p (H. Selin) et st pc — st cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq (—st fq): Hjelt. — **Ta.** fq: Leop., Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; (minus) fq: A. Wegel.; fq, sp: Borg Tiet.; fq — fqq: Wainio Tav. or. — **Sa.** fq: Hult. — **K1.** fq: Fl. Kar.; Valamo fq: Sæl. ann.; fqq: Hann. — **Kol.** fqq: Elfv.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; fq ad Jukokoski in Eno: Wainio ann.; fq, subdominans, interdum etiam cp per totum territorium: Axels. Putk.; nonnullis locis usque ad Maanselkä: Wainio Kasv.; Pielisjärvi st r: l. c. p. 109. — **Kon.** fqq, in nemorosis umbrosis, convallibus fertilibus herbis vel graminosis subsilvaticis saepe cpp, cet. in pratis humidis fq et cp, in Saoneshje ad Shungu et Velikaja fqq, in Reg. occ. ad Mökkö cet. fq est visa: Norrl. On., cfr Günth. p. 37.

Om. fq: Hellstr., A. L. Backm. Fl., Tenn. et Lackstr. — **Ok.** Hyrynsalmi ad deversorium Laattaja: Wainio ann.; (st fq): Must.; p, in parte orientali non visum: Brenn. Obs.; Paltamo Melalahti: Brenn. Ber. 1869; [Kianta] st fq prope praedium sacerdotis, ad officinam Ämmä, in prato Raivio cp, ad Myllyn-puro etc.: Kyyhk., spec. e vicinitate templi! et Kiannankylä Kiannanniemi!, cfr Brenn. bidr.; [Kianta] p, hic illic cp . . . in parte septentrionali et orientali rarius inveniri videtur: Kyyhk. litt., ubi e 20 locis enum.; Wainio Kasv. non ex suo territorio in hac provincia enumerat. — **Kp.** in parte media st fq, ceterum

e permultis (15 à 16) locis enum.: Bergr. Ant., spec. lectum ad pag. Usmana!; enum.: Beket. p. 557; Kemi: Malmgren in dupl.!; [Solovetsk: Selin!;] Wainio in Repola orientali et circa Kiimasjärvi non vidit: Wainio Kasv. p. 109.

Ob. ad oram st fq, in parte interiore p, in parte maxime septentrionali rr: Brenn. Obs.; Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] (»fqq»): Leiv.; fq quamvis non ep [»kovin tiheässä»] in pratis, insulis et ad ripas: Leiv. Putk., cfr Leiv. Veg. p. 199; Kiiminki et Ii!: Brenn. herb., vide etiam A. L. Backman in Medd. XXIX p. 112; st fq in reg. litorali, p ad scaturigines in parte interiore Simo Konttikivalo, Alapenikka: Keckm., cfr l. c. p. 10; (fq) circa opp. Kemi: Hjelt, cfr Jul. p. 285 et M. Castrén p. 332; Kemi (fq): Rantaniemi; Alatornio p: Houghb., cfr Brenn. Obs.; rr Rovaniemi Lohiniva, prope pagum Turtola (Hult): Hjelt & H., vide etiam infra. — **Kuus.** ad li-vaara! et in vicinitate lac. Kiitämä ad Hänninen, unde ad septentrionem versus frequentia augetur, circa lac. Paanajärvi st fq obvium: Wainio Kasv.; p—st fq: l. c. p. 109, cfr Jul. p. 285; compluribus locis: Hirn Fört.; enum. e multis locis, nonnullis p, aliis st fq aut fq, interdum ep, quamvis non in omnibus partibus: A. L. Backm. comm. — **Kk.** Oulanka et Kiestinki »p (— st r)», in par. Oulanka inprimis Paanajärvi versus, ad meridiem versus usque ad Vuorankylä: Wainio Kasv.; e 5 locis enum.: Bergr. Ant., spec. lectum ad pag. Suvanto!; ad flumen Keret: Fellm. Ind., vide sub **Lapp. ross.**

Lapp. fenn. non vidimus: Hjelt & H.; in pratis subhumidis . . . Finmarkiae rr ex. gr. ad Puolmak, nec non per partem silvaticam et subsilvaticam Lapp. suecic. p, unde etiam iuxta rivulos praecipue fontium usque in lateribus alpium adscendit [saltim Lapp. umensis]: Wahlenb. p. 148, cfr l. c. p. LXIV; ad rivulos fluminaque (fq): Fellm. Lapp.; rr non visum nisi ad Tepastojoki in septentrionali parte par. Kittilä: Mont. kärlv. p. 155; Kuolajärvi in vallibus haud rarum prope Hautajärvi, Inari in lucis et ad fontes nonnullis locis prope Kultala, ad flumen Paatsjoki (Menikka) et fq in regione betulina ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 21 et 23, Hult Lappm. p. 40, 41, 93 et 150; Kuolajärvi [»Salla»] Sorsan-

tunturi! in reg. subalpina et prope pag. Peteri! in fossa: Borg & Rantaniemi (cfr Medd. XXVII p. 91); usque ad Inari st fq: Sæl. kat.; in prato humido alpis Ailigas! (reg. subalp.) st pc, ceterum tantum in Varangria ad pagum Skolta (ad Näytämö), ad Puolmak et hinc orientem versus, Ailigas h. 329: Kihlm. Ant.; Paatsjoki (!): E. Nylander & M. Gadd!, spec. florens; ad inferiorem partem fluminis Paatsjoki: Fontell!; enum. e multis (9 saltem) locis: Arrh. ant.; enum. e multis (9 saltem) locis in Varangria australi et in plagis adiacentibus: Norm. Fl. Spec. p. 341—342, quem l. inspicias, vide etiam Lund p. 80, Blytt p. 1177 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. r . . . (vide Wahlenberg) (Fristedt): Læst.; infra Siilasmalla ad Kilpisjärvi st ep infra declivem australem: Montell in Medd. XL p. 180, cfr l. c. p. 226; nec Lindén Bidr. nec Mont. kärlv. p. 155 ex hac provincia comm., vide etiam infra.]

Lapp. ross. ad flumina Niva et Paatsjoki nec non ad lacum Imandra p: Fellm. Ind.; in silvaticis pratisque subhumidis usque in summum septentrionem parcius: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLVII et Beket. p. 557; Kantalaks, inter Shelesna et Seredna, Tshun, Hibirä, Porjeguba, Kuusreka, Olenitsa, Tetrina, Tshapoma, Pjalitsa, Ponoj: Mela Pl.; Lujauri urt in reg. silv.: Bot. Not. 1887 p. 268; sp in parte orientali montis Leivoiva: Borg in L. Y. 1899 p. 157; ad Kivijoki: Axelsson & Borg!; Lt. p in ripis amnium lacuumque et in vallibus rivorum in reg. silv., Lim. in reg. silv. sicut superior, sed etiam pc in reg. alpina in declivibus montium alpinorum ut in parte septentrionali montis Viertsoivi et in parte occidentali montis Tuatash: Lindén Ant., spec. e Lt. prope ostium flum. Nuotjok ad ripam Kaskimajoki!; ad fluvium Pjalitsa: Kihlman!; Ponoj ad occidentem versus a pago: Montell!; Srednji: Broth. Wand. p. 9!; Tsipnavolok: l. c. p. 11; inter Nisnjavr et Ayrmanjavr: Broth. Reseb.; prope pag. Voroninsk ad rivulum in betuleto subnemoso: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 261 **Ny1.** par. Ekenäs Tvärminne Krogen in prato humido leg. Palmén.

Ab. fqq: Flinck, V. E. Broth. och Weeks.; st fq—fq, ep: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Ob.** Arten uppräknas bland dem, som

saknas i det undersökta området: O. R. Fries p. 156; ej heller omnämnes densamma af Birger. — [L. **ent.** *Geum rivale* anföres bland arter, hvilka saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 291. Likaså omnämnes den endast från Jukkasjärvi: Fries & Mårt. p. (65); den synes sålunda vara rätt sällsynt i dessa trakter.]

Monströsa bildningar hos *G. rivale* äro ej synnerligen sällsynta, om de äfven, såvidt mig är bekant, förekomma rätt sparsamt. Det torde ej vara skäl att uppräknas speciella fyndorter, då flere exemplar finnas i H. M. F. från **Ab.**, **Nyl.**, **Sat.**, **Ta.**, **Sa.**, **Kl.**, **Sb.** och **Kb.** Däremot kunde anföras, att dylika bildningar omnämnas redan af W. Nyl. p. 38 not, äfvensom Medd. XX p. 27 (**Kb.**), XXI p. 6 (**Ta.**), XXX p. 48 (**Ta.**) och XXXIII p. 42 (»nicht selten», se äfven L. Y. 1900 p. 145 och Link. Lis. (**Sb. r**) under namnet f. *hybrida* Wulf. Äfven i några manuskript omnämnes denna form, åtminstone Häyr. (från **Nyl.** och **Sat.**), Zidb. (från **Om.**) och Kyhk. (**Sb.** »paikoin»).

Modif. *hybridum* (Wulf.) upptages vidare: »**Ab.**, **Sa.**, **Kb.** y. m.»: Mela Kasv. V, jfr Mela Kasv. IV och Scheutz p. 38.

F. *simplicifolia* Lindb. omnämnes från **Ab.** Lojo [Toivola!] af Lindberg i Medd. XVIII p. 190. Äfven af denna form föreligga exemplar i H. M. F.

Var. *pallida* (Mey.) omnämnes från Kol.: Mela Kasv. V. Uppgiften afser ett exemplar, insamladt Kol. »Maschezeron ja Derevjannojen välisen polun varrella lehdoissa»: Lindroth & Cajander! Enligt benäget meddelande af Lindberg tillhör det dock icke den äkta var. *pallida*, hvilken väl rätteligen är att betrakta som en särskild art, se Nym. Suppl. p. 113, utan endast en blekare modifikation af hufvudformen. Ett exemplar, som står den typiska *G. rivale* än närmare, har jag iakttagit i **Sat.** Karkku Järventaka Järvenpää vid järnvägen, växande bland den typiska formen. En dylik form omnämnes från **Sb.** Maaninka Pöljä: Kyhk. litt. Denna modifikation är emellertid säkerligen sällsynt.

Geum rivale × *urbanum*¹⁾.

In Fennia maxime australi rarissime et parcissime nascitur.

Eur. plur. (exc. praes. mer.): Nym. Consp. p. 230, vide infra; cum ff. *perurbana* et *perrivali* inter parentes: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, vide etiam Scheutz p. 41—43.

A1. Jomala Ramsholm: Laur. Fört.!; Finström Emnäs Söderbynäset: E. Erics.; Kökar Idö: Gadol.; Lemland Herröska-

¹⁾ *G. intermedium* Ehrh.

tan: Klingstedt & Palmgren!; Finström Bergö: E. Kärki!; Brändö Kyrklandet!, Åfva et Blomö, in coryletis ubique pe, f. *perrivale*! ad *G. rivale* valde accedens in Kyrklandet lecta est: Bergr. — **Ab.** Korpo Tvegyltan: I. Ringbom!, cfr Zett. & Br.; Reso: O. I. Myrén! [Luonomaa: Zett. & Br. ad hoc spec. etiam spectat]; Åbo in horto ad templum: Arrh.!; in monte Observatorii [»Vårdberget»] complur. locis luxurians et numerosum adhuc in primis annis post 1900: C. J. Arrh. et Arrh.; Åbo Hirvensalo: O. Collin!; Nagu Sjäblö in dumeto: A. Dahl!; Lemo: A. Gruner in herb. lyc. n.; Pargas rr a. 1852 in insula Lillholmen in Kyrkfjärden, nec tamen reperta: Adl.; Pargas Lofsdal (O. & E. Reuter), Gunnarsnäs Östergård in horto relicto, multa specimina: Arrh. Ann.; Kimito Dahlsbruk: Hollm. in herb. Bot. Byt. 1883; Karis: Hjelt herb.; Karislojo Immila ad viam publicam: R. Colander!; Lojo Paloniemi (Tikkanen): Hult herb.; Lojo ad Lylyis in alneto ripario una c. parentibus: Edv. af Hällström!, spec. comm. Arrhenius; Lojo Lylyis in margine fossae: P. Gadd!; Vihti Vanhala »Walkoja backen» [1 km ad occidentem versus a pago Vanhala]: Printz, cfr Flinek, qui ipse non vidit, spec. vidi in herb. Hult. — **Ny1.** prope oppidum Ekenäs in loco umbroso insulae Ramsholm inter parentes inventum: W. Wahlbeck!; Helsingfors prope »Långa bron» inter *G. urbanum*: Hjelt!; Helsingfors prope »Långa bron» ad sinum Tölö inter *G. rivale* et *urbanum* 5 Iulii 1884: Sæl. herb., nunc saltem post a. 1911 exstinctum: Sæl. ann.; [Helsingfors] Sörnäs [»Södernäs»]: alumn. Stenberg in dupl.!; Helsingfors in horto botanico: Hult herb. — **Ka.** Jääski ad viam publicam: Hjelt. — **Ik.** Sakkola in alneto ripae lac. Suvanto prope »Kapellansbostället» duo spec., alterum f. *perurbanum*!, alterum f. *perrivale*!: Lindberg; Pyhäjärvi: alumn. J. A. Werving!, vide etiam infra [et Meinsh. p. 97–98].

Sat. Birkkala: Malmgr., cfr Carlss. et vide infra; rr et pec Saaris in luco prope pontem [rectius ratem] contra templum [par. Ulfshy] unicum spec. 1901: Häyr. Björneb., cfr Häyr. und. p. 25; rr Karkku Kulju unicum spec. 1887, alterum spec. 1896: Hjelt; Birkkala Pitkäniemi: Hough. — **Ta.** Lempäälä inter *R. idaeum* prope praedium sacerdotis: Br. Malmio!; Pälkäne in ripa praedii Kangais ad Mallasvesi, ubi nonnulla specimina

unacum multis spec. aliarum specierum [*G. urbanum* et *G. rivale*] occurrunt: Zidb.; Hattula Saarela! in horto et Pelkola ad ripam lacus Lehijärvi: A. Wegel.

A b. Om ett exemplar från Åbo Runsala: K. H. Böning i herb. lyc. n. har jag för längesedan antecknat, att det tillhörde f. *perurbanum*: måhända vore dock förnyad undersökning af nöden. — **I k.** r Pyhäjärvi i en hage nära prästgården: Malmb. Till exemplarets etikett är bifogad följande anteckning: »Möjligen *G. rivale* med subklorantiskt, något monströst utbildade blommor. Ej bastard: Arrhenius; äfven Lindberg förmodar, att det icke är någon bastard. — **S a t.** Simmings exemplar från Birkkala!, hvarpå Malmgrens uppg. stöder sig, hör, enl. hvad Malmgr. själf meddelar p. 41, närmast till *G. urbanum*; numera föres detta exemplar emellertid åter till *G. rivale* $\times$ *urbanum*. På exemplarets etikett uppgifves, att specialfyndorten är Pirttiniemi, jfr Alc. III; min vissa öfvertygelse är, att här föreligger en felskrifning, och att exemplaret härstammar från Pitkäniemi, där hybriden äfven blifvit iakttagen under senare tid. — Från Satakunta finnes yttermera ett exemplar, insamladt af Karsten!, men utan närmare angifven fyndort. — **T a.** Hybriden upptages i Herb. Mus. Fenn. II p. 78 från denna provins; jag känner ej, hvilket exemplar uppg. åsyftar; de i texten anförda äro senare inlämnade. — Kol. »cum praecedente» [*G. urbano*]: Elf., jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 78; exemplaret från Mandroga hör till den på 1870-talet ännu ej särskilda *G. strictum* (se ofvan p. 144).

Om hybridens allmänna utbredning tillägges: »Hybr. a *G. urbano* et *G. rivali* . . . ubi dictae species mixtae crescunt vulgo oritur, nunc huic nunc illi propius accedens»: Nym. Consp. p. 230 under namnet *G. intermedium* Ehrh. I Nym. Suppl. p. 113 säges »sed vix hybr.», hvilket knappast är riktigt. I sammanhang härmed kan framhållas, att *G. intermedium* upptogs såsom särskild art i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men i Herb. Mus. Fenn. II p. VIII not uppräknas bland växter, hvilka numera anses för hybrida former. Focke p. 124 anmärker, att man af *G. rivale* $\times$ *urbanum* kan särskilja två former: *G. per-rivale* (*dolichopogon* C. A. Mey.) och *G. per-urbanum* (*brachypogon* C. A. Mey.), därvid dock betonande, att alla exx. icke låta sig inrangeras under den ena eller den andra formen. Jfr f. ö. de olika namnen i Trautv. Incr. p. 252.

Från Kton. nämnes: I skuggrik granskog i trakten af byn Nestorowa-gora. Det är dock antagligt, att denna form är hybriden *G. rivale* $\times$ *G. macrophyllum*: Ispol. p. 60 i öfvers. under namn af *G. intermedium*.

Agrimonia odorata Mill.

In Fennia maxime australi raro vel rarissime invenitur. A. 1902 primum apud nos distincta est.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXVIII p. 36.

A1. [Jomala] ad ripam orientalem sinus Slemmen in virgultis ripariis: G. v. Freneckell!, cfr Medd. XXX p. 4 et 5; Lemland [rectius Jomala: Florstr.] Tersö contra Mariehamn: H. Buch!, cfr Alc. IV etc.; Jomala! Tersö et cp in Saltholmarna, ambo ad fines par. Lemland, etiam in insula minima vicina [quamvis pc]: Florstr. — **Ny1.** Ingå Barö: D. Gripenberg!, A. Klingstedt!, cfr Medd. XXVIII p. 35—37 A et 68 A, et W. Brenner!; Ingå Barö Aborrhholm: Brenn. växtf. p. 79, vide etiam infra.

Den första, som veterligen i Finland insamlade *A. odorata*, var dåvarande eleven Dagmar Gripenberg, hvars exemplar är dateradt d. 5 aug. 1900. Detta exemplar, liksom ett annat, insamladt af A. Klingstedt, bestämde af Lindberg, som 1, III, 1902 förevisade dem och därvid redogjorde för artens utbredning och kännetecken, se Medd. XXVIII p. 35—37 A, L. Y. p. 125 etc. Arten återfanns sedan på samma ställe af A. Klingstedt, se Medd. XXIX p. 9.

Ny1. Om fyndorten nämnes vidare: Ingå på södra sidan af Barölandet, ute på en udde vid den mot W inskjutande större viken. På udden fanns upplag af ved (Klingstedt): Häyr. Enligt uppg. förekom åtminstone ett 20-tal individer af *A. odorata* därstädes: Medd. XXVIII p. 35 A.

Agrimonia eupatoria L.

In Alandia satis frequenter (—passim) occurrit, ceterum in australi parte raro usque ad 61° 45' lecta est.

Till.; Till. Icon. 48; Kalm; »en sällsynt växt utom skären, der hon finnes till myckenhet»: Hell. p. 10; in oris maritimis Finl. australis p: Prytz; in collibus et (pratis) apricis provinciarum meridionalium, ut circa Aboam, Ruotsinsalmi [confirmationis nescio an indigeat]: Wirz. pl. off.; Gamla Finland: Knorr. p. 29; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor. . . .: Nym. Consp. p. 238; exc. etiam Fenn. bor., med.: Nym. Suppl. p. 116; in Finlandia australi raro—sat raro occurrit, in parte occidentali (in Satakunta) usque ad 61° 30', in parte orientali (in Karelia ladogensi) ad septentrionem versus usque ad 61° 45' progreditur: Schedae p. 84, vide etiam DC. Prodr. II p. 587, Led. II p. 31 et Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 A.

A1. (p): Bergstr.; p—st fq: Kihlm. Öfvers., qui e 10 locis enum., insuper in H. M. F. multa spec., Ch. E. Boldt e 4 locis

enum.; etiam Florstr. e 4 locis; p — st fq in coryletis in Föglö, Sottunga et Kökar: Arrh.; st fq: Laur. Fört.; st fq — fq in parte occidentali et media: Bergr. et Bergroth in Medd. XX p. 37, quem l. inspicias, vide etiam Prim. p. 67 et Palmgr. Hipp. p. 44, 114, 159 et 174. — **Ab.** r: Zett. & Br.; ad Kathrinedal [»Catharinædal»] (!) Heikkilä (Ann. ad Till.): Leche p. 22; Åbo Rövareholm ad Vapparen: [J. A.] Hertzman!; Korpo: Å. G. H.!; Korpo Gyltgalten: G. Renvall!; Nagu (Nyholm): O. Hjelt M. S. [forsitan non prorsus certa]; Pargas r Lillholm ad Gunnarsnäs et ad Pettiby: Arrh. Ann.; Kimito Vestanfjärd: Malmgren!; Uskela r: Nikl.!; r in promuntorio Karkali, Isosaari ad Maila prope ulmum altam etiam ad Hermola: Sel.; Lojo in ins. eiusdem nominis, Jalansaari: Hels.; Vanhakylä ad lac. Lojo: Sæl. ann.; Lojo (!) Paloniemi (Tikkanen): Hult herb.; Karislojo in promuntorio Karkali: A. Lagus! [vide Sel.]; Karislojo Maila in declivi: P. Gadd!; in taeniis opp. Nystad Puttsaari: Hollm. — **Ny1.** Ekenäs Tvärminne (!) Krogen Storängsberget! in coryleto: Palmén in Pl. Finl. exs. N:o 272, cfr A. Silfvenius in L. Y. 1904 p. 275, Geogr. F. T. 1905 p. 61 et Häyr. Landv. p. 164; Snappertuna: G. A. af Hällström!; Snappertuna Raseborg in ruinis: Sæl. herb.; Ingå Orslandet Rövass in declivi sicco: Alf Brenner! et W. Brenner!; Sibbo Mårtensby: Åström!; Borgå Dregsby: Öhrnb. — **Ka.** r Jääski Pelkola in clivis aridis ad viam: Lindén!; Jääski in margine viae publicae inter templum in Jääski et Kuurmaanpohja st ep: Sæl. herb. — **Ik.** r Valkjärvi in coryleto ad pag. Valkiamatka: Malmb!

Sat. r — st r Karkku Heinoo Aarikka, Mouhijärvi Häijä st ep ad Ryömälä! et Arkkila Horola (G. Hjelt), veris. etiam ad pag. Karkku et Vesilahti Kurala: Hjelt, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — **Ta.** [Kalvola] r unicum spec. inter praedium Liljevik et officinam vitream [littala]: Knabe Fört., cfr Knabe Skizz. p. 88; [Tavastehus] r prope praediolum Aulango: Asp. & Th. et K. Collin!; Vanaja Luhtiala [»Luhtia»]: Kekoni! — **Sa.** r Imatra: Fl. Kar., Relander in dupl., Simming! et Hult; [Ruokolaks: Nikl.! et Alc. etiam ad Imatra spectat]; ad catarrhactam Imatra in clivo argillaceo st ep: Sæl. herb.; Mikkeli [»St Michel»]: Ahlberg in dupl. — **K1.** Sortavala: Europæus!; Sortavala Haka-

saari et Hiekka Jormakka [forsitan spectat ad *A. pilosam*, quae tantum ex Yhinlaks enumeratur]: Enw. hav.; Kirjavalaks: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, vide infra.

Nyl. Om förekomsten på Tvärminne-ön nämnes: st cp i lundarna på sluttningar vid Storängsberget: Häyr. — [**Ik.** Om utbredningen i den till Ingermanland hörande delen af Isthmus säges: »sehr selten oder fehlend im Nordgebiete»: Meinsh. p. 105; arten uppräknas icke l. c. p. XXIV från L.] — **Ta.** Tavastehus Lahtis by: Alc. III; säkerligen afses Luhtiala, som på originaletiketten skrives Luhtia, men på en afskrift Lahtis. — **Sa.** Vid Imatra sågs *A. eupatoria* ännu 1885: Budden; vid Imatra täml. ymnig d. 16 aug. 1899: Sæl. ann. — **Kl.** Uppg. från Kirjavalaks torde, om jag icke tar fel, härröra från Kihlman. — **Ob.** [Uleåborg] »Hietasaaren paino-
lastilla löydetty satunnaisena useina vuosina:» Leiv. Putk., jfr Leiv.

Agrimonia pilosa Led.

In Fennia australi ad 61° 45' raro occurrit; ad occidentem versus e 43° long., item in maxime orientali Fennia nondum visa est.

In Karelia australi detexit [J. G.] Appelberg: Spic. II p. 6; Fenn. orient.: Fries; in Tavastiam ea quoque e Karelia transit. In Mus. Fenn. adsunt spec. Tavastensia lecta a D. D. [O.] Hjelt et Kekoni¹⁾. Foliis infra subnudis mox dignoscitur ab *A. eupatoria*: W. Nyl. Distr., cfr l. c. p. 74; Fenn. or.: Nym. Consp. p. 238; Fenn. mer.-or. (Karel.), mer.-occ. (Tavastl.): Nym. Suppl. p. 117, vide etiam Lindb. Pfl. p. 14 et Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 A.

Ka. Räisälä: Rupr. Diatr. p. 19; r Räisälä (Appelberg): Fl. Kar., cfr Spic. II p. 6 et Lindén. — **Ik.** r Valkjärvi ad Valkiamatka! cum superiore [*A. eupatoria*], Rautu ad stagnum Leinikkälä, Nykyrka! in pago Kopola, Kivennapa [»Kivinebb»] (E. Nylander!); Malmb., spec. etiam e Rautu pag. Kärsälä! [= **Ka.** in Herb. Mus. Fenn. ed. I], spec. e Valkiamatka etiam leg. O. Collin!; Valkjärvi Pähkinämäki in nemore: Lindberg!, vide etiam infra.

Ta. (st r) cp ad [Hollola (!)] Uskila (!) in declivi lapidoso pascui consaepti Heikkilä et pc ad Kydönsaari et Lautakota in terra aperta glareosa sub montibus, in prato Salmi prope Anian-

¹⁾ Vide infra.

pelto (Strömborg): Norrl. s. ö. Tav., spec. ex Asikkala Salmi reportavit Nikl., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139 [Asikkala]. — **Kl.** r Ruskiala (Appelberg), ad Sortavala!: Fl. Kar., vide etiam sub **Ka.** et cfr Rupr. Diatr. p. 19; Kronoborg Otsanlaks: E. Juslin!; [Sortavala (!)] ad Yhyenlaks et Kirjavalaks (!), Anjala (Bäckm.): Norrl. Symb., spec. e Kirjavalaks Anjala report. Poppius!, I. M. Warttinen! et alii!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 193 [Sortavala]; Kirjavalaks r inter Hiekka et praedium Jormakka: Hj. Neiglick & J. L. Lupander in dupl.!

Ab. Uskela: Alc. bör vara Uskila i Hollola socken, således i **Ta.** — Alc. III åtskiljer ej de bägge arterna. — [**Ik.** »In isthmo Kareliae ad pagum Orowa pr. Koltuschy (Kubarkim herb.)»: Fl. Ingr. p. 353; men senare skrives: »Dem Nordgebiete scheint die Pflanze zu fehlen»: Meinsh. p. 105.] — **Ta.** Något exemplar af *A. pilosa*, insamladt af O. Hjelt och G. W. Kekoni, finnes icke i H. M. F., hvaremot *A. eupatoria* insamlats af Kekoni i Vanaja [»Vonå»]; W. Nyl. Distr. afser måhända Niklanders exemplar från Asikkala! — Kutemois: Rupr. Diatr. p. 19; hvilken ort, som här egentligen åsyftas och hvar den är belägen, känner jag ej.

Sanguisorba officinalis L.

Forma typica in Fennia australi adventicia tantum et rarissime occurrit; vide ceterum sub f. polygama.

Till. under namn af *Pimpinella major*; den uppräknas bland officinella växter: Hjelt Nat.; Till. Icon. 115 odlad; »tål klimatet»: Gadd Rön p. 19; Finland: Wied. & W. p. 87; r [Södra] Finl.: Brenn. Flor.; »typica tantum adventicia»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, jfr l. c. p. IX not.

Ab. Vihti Kourla (af Hällström): Moberg Klim. II p. 110; arten var här säkerligen odlad, jfr Alc. IV. — **Nyl.** Helsingfors vid chausséen (R. Elving): Hult herb.; Lovisa: C. J. Arrhenius!, jfr Prot. 19, XI, 1861; Lovisa gamla kyrkotomten (Iverus): Sælan i Medd. XXIV p. 21; se längre fram.

Ta. Sääksmäki Jutikkala park, »där den sedan långa tider växt förvildad. Växer sparsamt. . . 1880»: O. Collin!; Sääksmäki »rr in prato humido prope Jutikkala 1883»: W. Granberg!; på samma ställe iakttagen redan 1875: Zidd.

Kar. ross. *S. officinalis* upptages i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från Kr., *S. polygama* åter från Lr. Otvifvelaktigt afser dock uppg. från Kr. den för Lr. angifna formen. — Lapp. ross. Kantalaks och Hibirä: F. Nyl. Utdr. p. 154, se under f. *polygama*, jfr l. c. p. 191. — De äldre uppgifterna under namn af *Poterium Sanguisorba* L. har jag ansett mig kunna utan tvekan anföra under f. *polygama*; så äfven ett par andra uppg., hvilka väsentligen stöda sig på dessa äldre källor.

S. officinalis torde längesedan vara utrotad vid Helsingfors. Lika-

ledes är den totalt utrotad vid Lovisa: Iver. litt., jfr Medd. XXXVI p. 83
Det nämnes om densamma: I äldre tider odlad i trädgårdar: Alc. IV. —
Nyl. Fagervik »in horto cult.»: Hisinger!

Poterium sanguisorba rekommenderas som betesväxt för får: Essen
Stud. p. 84.

S. minor Scop. föreligger från A b. [Åbo] »Observatoriiberget in
prato»: A. Dahl!; exemplaret är bestämdt af Lindberg

***Sanguisorba officinalis* f. *polygama* (F. Nyl.)**

In Lapponia et Fennia orientali inter 66° 20' et 67° 30' haud rara videtur esse. A forma typica vir separaveris.

In pratis humidis Lapp. Rossicae ad lacum Imandra, flumen Niva et pagum Kantalaks [»Kandalax»] (fq), dein parcius ad Mare album ex. gr. ad Knjasha [»Knjäscha guba»] et in Karelia ad Koutajärvi et versus Kuolajärvi Lapp. Kemensis [vide infra]: Spic. I p. 10, ubi nomine *S. polygama* describitur; Lapp. bor. or.: Fries, cfr l. c. p. 174; Lappon. or.: Nym. Consp. p. 239; Fenn. bor.-or. (Kk.): Nym. Suppl. p. 117, vide etiam Led. II p. 27 ¹⁾, Trautv. Incr. p. 254, Lindb. Pfl. p. 15 ¹⁾, Norrl. in Atlas p. 31 et Caj. vaell. p. 23 ¹⁾.

Kk. Sonostrow: Fellm. Anteckn. I p. 522 nomine *Poterium Sanguisorba*, cfr Fellm. Ind. p. 317 eodem nomine et Mela Pl.; Keret: F. Nylander!, cfr Ångstr. p. 51; Koutajärvi: F. Nylander!, vide supra; Koutajärvi ad ripam et in insula lacus Koutajärvi: Mela Pl.; Knjasha in prato humidiusculo in pago: Lindberg!, vide etiam sub Lapp. ross. et supra.

Lapp. ross. inter Keret et lacum Imandra locis humidis haud infrequens, ex. gr. ad montem Kapudsa [forsitan in Kk.], haud procul a Keret, Sonostrow [»Suonostroff»], flumen Niva et lacus Imandrae ad ripas australiores: Fellm. Ind p. 317 nomine *Poterium Sanguisorba*; in pratis humidis e Keret ad lacus Imandra partes australiores, orientemque versus adhuc circa pagum Tshavanga obviam: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXIV, XXV et XLIII; Jokostrow ad lacum Imandra et Kantalaks: Beket. p. 558; Kantalaks: F. Nylander! et alii!, cfr F. Nyl. Utdr. p. 154 ¹⁾ et 191 ¹⁾ et Broth. Utdr. p. 132; Shelesna: Broth. Wand. p. 4;

¹⁾ Nomine *S. officinalis* L.

cp infra montem subalpinam Krestovaja prope Kantalaks!, Volosna prope flumen Niva, Jokostrow, inter Shelesna et Seredna, Porjeguba, Kuusreka et Tetrina: Mela Pl.; Umba: Selin in dupl!; Kuusreka: Mela herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Imandra ad alpem Hibinä: Enwald & Hollmén!, cfr Herb. Mus. Fenn. I. c.; ad flumen ad catarrhactam Kontiokoski! cp in ripa glareosa, ad catarrhactam Vihanen! haud procul a lacu Umpjavr, Tetrina! ad ostium amnis Kamenka, Tshavanga! in ripa lapidosa fluvii, Nikodemski! inter Pjalitsa et Tshavanga in litore subuliginoso et Tshapoma! ad fluvium in ripa lapidosa: Kihlman; planta propria [»charakteristisch»] litoris terici: Kihlm. Bericht p. 22, vide etiam Spic.

Lk. Någon nyare uppg. från Kuolajärvi föreligger icke; F. Nyländers uppg. afser sannolikt endast trakter, hvilka f. n. föras till Kk. eller Lim. Säkerligen är det på denna uppgift uttrycket »Lapp. fennica»: Fl. Ingr. p. 303, jfr Trautv. Incr. p. 254, syftar.

N. I. Fellm. framhåller — enl. min tanke oemotsägligt — att *S. polygama* ej bör betraktas såsom en särskild art, utan endast såsom en varietet. — Från senaste tid framhålles: »Såg *Sanguisorba officinalis* i stor mängd vid Knjasha och Kantalaks. Kan ej finna, att den skulle afvika på något sätt från den vanliga ryska och västeuropeiska formen»: Lindb. comm. Närmast på grund af den afvikande utbredningen inom flora-området har jag tills vidare upptagit f. *polygama* under särskild rubrik.

Från Lv. Tetrina föreligger en f. *monstrosa*, *luxurians*: Kihlman!

Spiraea salicifolia L.

In tota Fennia colitur, in Fennia maxime austro-occidentali nonnunquam effertur.

A1. p: Bergstr.; flerstädes förvildad: Bergstr. Beskr. — **Ab.** »odlas allmänt, finnes förvildad på en äng i närheten af Radelmaa egendom i Piikkis socken»: Zett. & Br., jfr I. c. p. 4; »herraskartanoissa vilj. koristuspensas ja usein hiukkasen metsistynyt»: Caj. Kasvist.; Nystad Rauhaloto: Hollmén i dupl!; [Nystad] »Sorvakossa metsistyneenä»: Söd. — **Nyl.** Ekenäs »in prato iuxta praedium Vesterby sine dubio e horto disseminata»: W. Wahlbeck! — **Ka.** »villiintynyt» Säkjärvi Rakkola: V. Krohn!

Sp. salicifolia odlas i hela Finland. Sålunda nämnes: mycket vacker i **Ob.** Uleåborg, **Ok.** Kajana vacker (Kihlman): Elfv. Ant. p. 76; [går bra, blommar i **Lk.** Pajala på svenskt område: Birg. p. 60]. Uppg. om buskens odling har jag f. ö. antecknat: Rein p. 81, Ign. Geogr. p. 345, Kihlm. Beob. p. 25, Elfv. Vedy. p. 30, Schüb. p. 361, Leiv. Puut. 1900 p. 34, florer m. fl. Här må anföras följ. uppg.: »Scand. . . in hortis

culta et hinc inde subspontanea»: Nym. Consp. p. 215 . . . »sic etiam Dan. (et Fenn.)»: Nym. Suppl. p. 105; allmänt och af ålder odl. i trädgårdar: Alc. III; »vilj., joskus vähän metsist.»: Mela Kasv. V. Arten uppräknas från **O b.** Pudasjärvi: Martik. p. 42. Se äfven Caj. vaell. p. 16.

Af allt att döma har *Sp. salicifolia* sedan länge varit allmänt odlad i Finland, ehuru den icke upptages af Till. Tidigare var denna buske den i våra trädgårdar ojämförligt vanligaste representanten för sitt släkte; i senare tid hafva äfven flere andra arter blifvit föremål för odling, medan däremot *Sp. salicifolia* i någon mån fått träda tillbaka. Af dessa arter upptagas här nedan följ:

Sp. sorbifolia L. Numera allmänt odlad i hela landet; uppgifves äfven förekomma förvildad. — **K a.** Säkjärvi »K[irkon]kylä metsistynyt»: V. Krohn! — Följ. uppg. om odlingen må anföras: Mycket vacker i Uleåborg: Elfv. Ant. p. 77; allm. odl.: Alc. III; »istutettu kukkatarhoissa, joskus vähän metsist. (esim. Kol.)»: Mela Kasv. V under namn af *Sorbaria sorbifolia* (L.) Raf. — Gamla buskar, 1,4 m höga, i Botaniska trädgården i Helsingfors: Elfv. Vedv. p. 30 under namn af *Basilima sorbifolia* (Raf.) — **K b.** Nurmes köping i blomning den 29 aug. 1900. **O b.** Uleåborg blommar den 9 sept. 1900: Sæl. ann. — [Blir ända till 2,5 m hög i **L k.** Pajala på svenskt område: Birg. p. 60.] Uppg. om odlingen har jag f. ö. antecknat: Ign. Geogr. p. 345, Schüb. p. 361, Caj. Kasvist., Leiv., Puut. 1900 p. 34, florer etc.

Sp. chamaedryfolia L. Om denna art har jag antecknat: **K b.** Nurmes blommor och frukt den 29 aug. 1900: Sæl. ann. — [**O b.** Uleåborg] »puistikkoissa viljeltynä»: Leiv. putk., jfr Leiv. — Arten upptages i alla nyare florer från vårt land, se f. ö. Elfv. Vedv. p. 29, Caj. Kasvist. och Schüb. p. 361. — Det bör tilläggas, att arten är karaktäristisk för norra Ryssland, medan den saknas västerut: Norrl. in Atlas p. 2, se äfven Caj. vaell. p. 16.

Sp. ulmifolia Scop. upptages i några florer etc. I Mela Kasv. V anföres namnet *Sp. ulmifolia* Scop. såsom synonym till *Sp. chamaedryfolia* L. I Elfv. Vedv. upptagas däremot både *Sp. ulmifolia* och *Sp. chamaedryfolia*, den förra l. c. p. 30.

Förutom dessa arter odlas ännu flere andra, om ock i vida mindre utsträckning. Sälunda uppräknar Mela Kasv. — jämte de här och i det följande anförda — icke mindre än 7 arter, flere arter omnämnas äfven Schüb. p. 361 och Puut. 1900 p. 34; i fråga om samtliga dessa hänvisar jag till nämnda arbeten. Här må endast framhållas, att *Sp. japonica* L. fil. under namnet *Sp. callosa* Thunb. upptages i Mela Kasv. [II] och Brenn. Flor., jfr äfven Elfv. Vedv. p. 29. — *Spiraea* arter omtalas såsom odlade äfven i **O m.** Lappajärvi å herrgårdar: A. L. Backm. Fl., men de namngifvas icke. — I Elfv. Vedv. p. 29-30 omnämnas — utom flertalet af de

nyss uppräknade arterna — icke mindre än 32 arter (resp. hybrider) af släktet *Spiraea*, som trivas väl, och 12 arter eller former, hvilkas odling icke lyckats i Botaniska trädgården i Helsingfors.

Några odlade arter, som tidigare ansetts tillhöra släktet *Spiraea*, men som i nyare arbeten inordnats under särskilda andra släkten, torde lämpligen omnämnas i detta sammanhang.

Physocarpus opulifolius (L.) Maxim. (*Spiraea opulifolia* L.) uppgifves såsom vacker i Nykarleby och i Wasa. Suonenjoki en m hög, mogna frukter (Kihlman): Elfv. Ant. p. 77. — **Kl.** Sortavala fruktbärande ¹⁰/₈ 1899 och ³⁰/₇ 1900. **Kb.** Joensuu fruktbärande 28 juli 1899 och 30 juli 1900. **Om.** Gamla Karleby 1900: Sæl. ann. — **Ob.** [Uleåborg] »puistikoissa viljeltynä»: Leiv. putk., jfr Leiv.; Pudasjärvi: Martik. p. 42. — Se f. ö. Elfv. Vedv. p. 30, Schüb. p. 361, uppg. i floror etc. Om denna och ett par andra arter säges: »boreali-americanæ, in ambulacris etc. coluntur, interdum etiam quasi sponte occurrentes»: Nym. Consp. p. 215 [arten eller arterna äro dock icke mig veterligen förvildade i Finland].

Aruncus silvester Kost. (*Spiraea Aruncus* L.) upptages som odlad i Mela Kasv. V, se äfven Kihlm. Beob. p. 25.

Schizonotus discolor (Pursh) Koehne var. *ariifolia* Koehne (*Spiraea ariifolia* Sm.) upptages som odlad i parker ätm. till Wasa: Alc. III, jfr Mela Kasv. V. Såsom en- och två-årig planta mycket ömtålig och ganska svår att öfvervintra, ehuru den såsom treårig öfvervintrar godt utan någon vinterbetäckning: G. Niklander i Forstf. Prot. 1891 p. 217.

Förutom ett par af de nyssnämnda arterna uppräknas i Elfv. Vedv. p. 30 yttermera 6 hithörande arter.

Ulmaria pentapetala Gil.¹⁾

In tota Fennia frequentissime aut frequenter saepeque copiose provenit; etiam in tota Lapponia, regione alpina maritimam partem excepta, passim — (satis) frequenter occurrit.

Fq aut fqq²⁾ in Fennia inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Till. Icon. 152, Fl. Suec. p. 170, Kalm, Hell.

¹⁾ *Spiraea ulmaria* L. auct. plurimi apud nos.

²⁾ Bergstr., Bergr., Flinck, V. E. Broth., Weeks., W. Nyl., Lindén, Leop., Fl. Kar., Hann., Elfv., Broth., Enw., Mela, Norrl. On. (saepeque cpp), Leiv. et Rantaniemi; fqq, in orientali parte **Ok.** fq: Brenn. Obs.; »fqq (—fq)»: Hjelt & H.; fq, suis locis fqq in septentrionali parte par. **Kuus.**: A. L. Backm. comm.

p. 10 et Prytz; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. . . : Nym. Consp. p. 215, vide etiam Linné Iter lapp. p. 190, Gadd Försök III p. 170, DC. Prodr. II p. 545, Led. II p. 18, Borg Beitr. p. 101, 113, 115, 134 et 141, Liro Ured. p. 437—438, Häyr. Stud. p. 170, Leiv. Veg. p. 198 et Norrl. in Atlas p. 25.

Lapp. fenn. »Fqq (—fq)» in campis et pratis etc. per totum territorium: Hjelt & H.; [complur. loc. —fq, enum.: Birg. p. 104;] in lucis, silvis frondosis humidis, salicetis nec non in pratis graminosis fq: Blom Bidr.; per partem silvaticam et sub-silvaticam omnium Lapp. suec. vulgaris, ut etiam locis inferalpinis et in alpium maritimarum lateribus occultis meridiei expositis per totam . . . Finmarkiam ubique, nec non ad flumina districtus Tanensis: Wahlenb. p. 141; ubique: Fellm. Lapp.; fq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari et ad Paatsjoki usque ad Kängas: Wainio Not.; fq in reg. silv.: Hult Lappm.; in lucis, silvis frondosis subpaludosis, salicetis, nec non in pratis humidis fq, usque ad terminum betulae: Kihlm. Ant.; reg. subalp. st fq —fq in pratis humidis, ad rivulos, in locis umbrosis: Arrh. ant.; enum. e permultis locis: Norm. Fl. Spec. p. 331—332, vide etiam Blytt p. 1189 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. p: Læst.; fq in vallibus rivorum, in salicetis etc. reg. subalpinae, st r et pc in reg. alpina infima, p inter Tenonmuotka et Porojärvi, maxime ad septentrionem versus in insulis inter Poro-et Johkasjaur: Lindén Bidr.; Kiepamajoki, ad Kilpisjärvi et secundum amnem Kōnkämä haud infrequens, item in valle Pulsujoki, Liedakka complur. locis: Fries & Mårt. p. (73).]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; in pratis lucisque humidiusculis per totam Lapp. p: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLVII; enum.: Beket. p. 557; fq in ripis amnium, rivorum et lacuum, in paludosis pratisque et in salicetis reg. silv.: Lindén Ant., vide etiam Broth. Wand. p. 9 et 11, Kihlm. & Palm. p. 9 etc.

»In pratis per totam patriam ad alpes Lapponiae usque»: Wirz. pl. off.; arten förekommer dock endast längst ned i fjällregionen i **L. ent.**, men upphör f. ö. i björkreg. — **Sat.** och **Oa.** st fq: Malmgr.; arten anges som allmän i dessa trakter af alla öfriga förf. — **Om.** st fq: Tenn. — **Ok.** st fq: Must. — **Ob.** fqq —st fq vid kusten; sällsyntare i områdets inre delar: Keckm.

Om de ståndorter, på hvilka *U. pentapetala* företrädesvis anträffas, säges: »Praesertim inter frutices et gramina in saxosis humidioribus vel fertilibus, paludibus, convallibus humidis nemorosis, pratis humidis silvisque subturfosis nec non in sphagnetis aquosis, arboribus et fruticibus vestitis atque in declivibus fertilibus deustis (Dvoretz)»: Norrl. On.

Af flere förf. påpekas, att *Ulmaria pentapetala* förekommer mer eller mindre ymnigt, så t. ex. Caj. Kasvist., Stenr., Axels. Putk., Norrl. On. (cpp), A. L. Backm. Fl. m. fl.; st pc — st cp: Häyr. Björneb. Dylika uppgifter ingå äfven i flere MS. t. ex. Blom, Borg Tiet., Leiv. Putk., Kyyhk. litt. — Kp. centr. cp: Bergr. Ant.

Som fossil omnämnes arten i G. And. p. 131 endast från två lokaler. Senare hafva dock många andra fyndorter tillkommit, se Herlin p. 161 o. 162, Lindb. torfm. I p. 32, jfr äfven Lindb. Subf. p. 73 och Lindb. Phyt. p. 191, hvarföre det ej torde vara skäl att här uppräknas speciallokalerna.

F. *denudata* (Presl.) Beck. »E Ka., Ta., Sb.»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — Ab. fq: Renv. — Ka. antr. p med hufvudformen: Lindén. — Ta. st fq: Leop. — Sa. Willmanstrand Parkkarila »cum typo st cp»: Sæl. herb. — Kl. p — st fq: Hann. — [L. ent. Antecknad med hufvudformen vid Vähäkurkio, Peerakoski, Suukoski, Saarikoski och Mutkakoski: Lindén Bidr. Äfven Fries & Mårt. p. (73) påpeka, att såväl hufvudformen som f. *denudata* iakttagos. — Om sistnämnda form säges från Ab. Vihti: »är vanligare än hufvudformen»: Flinck; huruvida detta beror på ett lokalt förhållande eller på förväxling med andra former, vågar jag ej afgöra. Se f. ö. Bot. Not. 1911 p. 98, där olika åsikter refereras om formvärdet af hvad här kallats f. *denudata*. — Här må tilläggas, att resultaten hos Yapp, R. H., *Spiraea Ulmaria* and its Bearing on the problem of xeromorphy in Marsh Plants (Annals of Bot. Vol. 26 (1912) s. 815–870) omnämnas i Bot. Not. 1912 p. 249–254. Denna uppsats behandlar samma fråga som den föregående, ehuru från andra synpunkter.

I Herb. Mus. Fenn. II p. 139 nämnes om *Ulmaria pentapetala*: »cum formis variis».

Hufvudformen kallas f. *discolor* Mela: Mela Kasv.; benämningen har dock tidigare blifvit använd af Meinsh. m. fl. — I Lindb. Enum. användes namnet *a glauca* (C. F. Schultz).

Ulmaria filipendula (L.) Hill.¹⁾

In Alandia frequenter provenit; ceterum in Fennia maxime austro-occidentali satis frequenter occurrit; ad septentrionem versus subito desinit, supra 60° 45' vix nisi adventicia.

¹⁾ *Spiraea filipendula* L. auct. plurimi apud nos.

Till.; Till. Icon. 12; Kalm; in pratis siccis Finl. inferioris st fq: Prytz, vide infra; Fenn. merid. occ.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Lapp. Fenn. plur.: Nym. Consp. p. 215; Fenn. adest in sola mer.-occ. (Aland., Aboa): Nym. Suppl. p. 105; in **A1**. fq obvia, (minus fq) in **Ab.**, r in **Ny1**, in vicinitate maris occurrit: Schedae p. 81 nomine *Filipendula hexapetala* Gil., vide etiam DC. Prodr. II p. 546, Led. II p. 16–17, Liro Ured. p. 440 et Caj. vaell. p. 27.

A1. st fq: Bergstr.; fq: Tengstr.! et Arrh.; fq in Kumlinge et Brändö: Bergr. — **Ab.** (fq): Zett. & Br.; Åbo st fq: Arrh., cfr Rupr. Diatr. p. 61; fq in par. Iniö, inprimis in parte occidentali, par. Gustafs in declivi lapidoso ad occidentem versus a sinu Flada: Bergr.; Kuustö in graminosis pascuis cp: Sæl. herb.; Pargas p: Adl.; Pargas (fq): Arrh. Ann.; Eura: Lindstr. p. 117; Vehmo Vinkilä ster.: Hollm.; Bjärno praed. Pojo: E. G. Printz; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Halikko prope sinum Halikko: E. S. Ekbom in herb. lyc. n.; Kimito Hiitis: Arrh.; Kimito Dahlsbruk (Ramsay): Hult coll.; Mietois et in parte australi par. Mynämäki fq, interdum etiam cp, in parte media p—st r, enum.: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; multa spec. in H. M. F. e parte australi provinciae, vide etiam Medd. XXXI p. 27 et infra. — **Ny1**. Bromarf ad pagum Hangö pc ad Kapellviken: Häyr., cfr Geogr. F. T. 1905 p. 203; [Ekenäs] in insula Tvärminne (!): E. H[äyrén] in Hufvudstadsbladet 1903 N:o 198 et Sydväst 1904 p. 602, cfr L. Y. 1904 p. 275, Häyr. Landv. p. 164, 165 et 175, vide etiam infra; spec. in Pl. Finl. exs. N:o 260 indidem e Storängsberget! siccis locis leg. Palmén; in taeniis oppidi Ekenäs Hästö st cp 1897: Häyr., cfr Häyr. Ber. et Häyr. Landv. p. 165; Pojo [verisim. Ekenäs] Hästö (G. Sucksdorff): Liro Ured. p. 440; Ingå Barö Barösund prope pontem navium vaporiferarum [»ångbåtsbryggan»]: Klingstedt!, cfr Medd. XXVII p. 11 et Brenn. växtf. p. 79!; Fagervik Skorpäsbacken 1892: Hisinger!; Ingå Gloholm in monte: W. Brenner!; Esbo Bodom: alumn. Fanny Heimbürger!, cfr Lindberg in Medd. XXIX p. 38; Sibbo in prato: A. E. Blomqvist!; Perno Forsby: W. Grefberg!, cfr Diar. 14, III, 1863 et vide infra.

Sat. vide infra.

Växer på kalljord, allmän i skären, nog sällsynt i Tavastland: Hell. p. 10; uppgiften från Tavastland grundar sig antagligen på Herk. och bör utdömas. »In pratis et agris siccis per provincias meridionales et medias ad Norrmark (Ulfsby) et Leppävirta»: Wirz. pl. off.; säkerligen alldeles felaktigt, då Hollmén icke ens så långt söderut som i trakten af **Ab.** Nystad iakttagit *Ulmaria filipendula*: se dock längre fram under **Sat.** Äfven Prytz' uppg. kan ej anses fullt riktig. — **Nyl.** Om förekomsten i Tvärminnetrakten tillägges, att arten iakttagits på Hasselholmen, Kallvassa pc, Zool. stationen cp på sluttningarna kring Storängsberget: Häyr.; exemplar i H. M. F. förefinnas äfven från Glohagen! och Krogudden!, inlämnade genom Palmén. På Storängsberget »dominerend»: Häyr. Landv. p. 164. — Om arten växer fullt vild i Perno och Sibbo, behöfver måhända ytterligare utrönas; i Herb. Mus. Fenn. II p. 79 betecknas den såsom tillfällig i **Nyl.** I västra delen af provinsen är *U. filipendula* dock otvifvelaktigt spontan, som af det föregående framgår. W. Nylander framhåller, att arten ej iakttagits i Helsingfors-trakten: W. Nyl. p. 53 not. — **Ik.** Sakkola: elev [A.] Savander i dupl.!, jfr Desideratkat. p. 26 och Ale.; då denna uppgift står i motsats till öfriga uppgifter om artens utbredning, är det väl antagligt, att exemplaret i själfva verket härstammar från västra Finland. [»Im Gebiete des Karel-Isthmus — bei Manachina — ist die Pflanze seltener»: Meinsh. p. 92.] — **Sat.** Kumo vid landsvägen i mängd mellan Vuoltee och prästgården (E. Hermonen!): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 185 och Medd. XXXV p. 54 äfvensom Hermann p. 265 m. fl.; det synes mig sannolikt, att arten varit tillfällig därstädes. — Norrmark: Wirz. pl. off. (se ofvan) och jfr Häyr. Björneb.; uppg. torde kunna betraktas såsom värdelös. — Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24; Tyrvää [»Tyrvis»]: Warel. p. 21; uppg. äro säkerligen oriktiga. — **Ta.** Hauho: Herk. p. 59, jfr Hell.; äfven denna uppg. är sannolikt oriktig. — Sääksmäki Voipala: Moberg Klim. II p. 150; måhända har arten här varit odlad. — **Sa.** Mikkelin [»St Michel»] 2 exemplar: Hasselbl.; förekomsten här har säkerligen varit rent tillfällig. — **Sb.** Leppävirta: Wirz. pl. off.; se ofvan. — **Om.** Frantsila: Jul. p. 284; uppg. saknar allt fog.

F. apetala omnämnes såsom insamlad på **Al.** Föglö Nötö 1907 af W. Brenner: Brenner i Medd. XXXIV p. 117, där den i korthet beskrifves.

Prunus spinosa L.

In Alandia et in taeniis Fenniae maxime austro-occidentalibus raro (—satis raro) occurrit; supra 60° 20' aut trans 30° ad occidentem versus ab Helsingfors et in Fennia continenti nondum spontanea reperta est.

Till.; Kalm; frequentior [quam *Crataegus*] inprimis in par. Korpo: Gadd Rön III p. 9; in sepibus, pratis agrorumque acer-

vis. In Finlandia solum in maritimis spontanea: Stjerna p. 15; cp in par. Korpo, neque tamen longius ad septentrionem versus progreditur: Hell. p. 10; in insulis maritimis par. Korpo et Nagu locis subsilvaticis montosis (st fq): Prytz; in collibus agrorum Alandiae et insularum prope Aboam iacentium, Korpo, Rimito: Wirz. pl. off.; Fenn. merid. occ.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn. . . .: Nym. Consp. p. 214; Fenn. adest in Aland. (et Aboae introd.): Nym. Suppl. p. 105, vide infra, vide etiam DC. Prodr. II p. 532, Led. II p. 4—5, Trautv. II p. 27, Köppen Verbr. I p. 268, tabula geogr. in Köppen Verbr. II, Hjelt Utbr. p. 167 [34], Norrl. in Atlas p. 21, Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 53 cum tabula geogr., Caj. vaell. p. 27 etc.

A 1. (»st fq»): Bergstr., vide infra; [Jomala] Ytternäs — [Finström] Bastö: Tengstr. in dupl.!, cfr Bergstr. Beskr.; r Sund! cp ad septentr.-occidentem versus a templo, Kumlinge Ingersholmen!: Arrh. & K.; Kökar Hamnö, Föglö Juddö, Sottunga prope templum p: Arrh.; Geta Isaksö st cp in clivo frondoso luco simili [»lundbackeartad löfbacke»] cum *Quercu*, *Lonicera xylosteo*, *Melampyro cristato*, *Laserpitio* etc.: Ch. E. Boldt; Lumparland Ängö, Lemland Nätö: Laur. Fört.; Eckerö Storby (J. Lydecken): Lindr. Bidr. p. 19; Sund prope praedium sacerdotis: E. Ericss., vide etiam infra; Saltvik Hjortö ad septentrionem a Färjsundet ad rupes: Gadol.!, Jomala ad septentrionem versus a sinu Sviby! et Lemland Idholm! in campo herbido [»ängsbacke»]: Palmgren; Sottunga Finnö: J. H. Nyberg!, spec. comm. Lindberg; Lemland Idholmen, Nätö! et Skobholmen, Jomala Ytternäs duobus locis et Sviby: Florstr., cfr Lindroth in Medd. XXVIII p. 7 B; Jomala Espholm: Palmgr. Hipp. p. 161, cfr l. c. p. 44; r Brändö Korsö Asterholmen! cp et Lappo! nonnulla spec., Kumlinge Visings et Ingersholm: Bergr., cfr Bergroth in Medd. XX p. 37. — **A b.** [Korpo] in insula Kälö [»Kelö»]: Rupr. Diatr. p. 25; Korpo Kälö cp in promuntorio septentr.-occidentali (alumni Aboenses 1891): Arrh.; Korpo Kälö virgulta efficit, quae vix penetraveris [»ogenomträngliga snår»]: Granit in Medd. XXXVI p. 81; Korpo Skälö (Evy Kynberg): Häyr. herb.; Rimito (Lindeström): Hollm., vide etiam supra et cfr de his Herb. Mus. Fenn. II p. 139.

A1. Bergstrands uppg. om artens utbredning på Åland [ABC. D. 'pf'] d. v. s. här och där, stundom täckande på fält öfver hela fasta Åland, skärgården och de angränsande delarna af Åbo skär, är tydligen i sin summariska affattning alldeles vilseledande; också betecknar han redan i Bergstr. Beskr. arten såsom st r. — Angående förekomsten i Sund nämnes: Funnen på . . . ängsbacke norr om prästgården. Här förekomma åtskilliga buskar, men blott några få frukter iakttogos på dessa. Ifrågasvarande växt finnes äfven söderut från prästgården längs sundet på en annan backe: Prim. p. 66. — Ehuru intet exemplar i H. M. F. finnes från **Ab.**, torde de samstämmiga uppgifterna från detta landskap förtjäna all tilltro; äfven inskränkningen »Aboae introd.»: Nym. Suppl. p. 105 anser jag obefogad. — Nagu (Hellenius): Wirz. ann., jfr ofvan; uppg. upptages till vidare undersökning. Uppg. från Åbo: Moberg Nat. p. 156 hänföra sig förmodligen till odlade exemplar.

Prunus spinosa odlas sällan i Finland; jag har endast antecknat uppg.: Går ner till vintern i **Om.** Nykarleby: Elf. Ant. p. 87; se dock äfven under **Ab.** och Elf. Vedv. p. 39.

Prunus padus L.

In tota Fennia et in Lapponia occidentali, alpina tantum regione excepta, satis frequenter, multis plagis etiam frequenter provenit; in maxime orientali Lapponia vix est visa. In Lapponia var. borealis Schüb. inprimis obvia est. — Aliis cum arboribus semper fere mixta, proprios lucos per se ipsa nisi raro non constituit.

Till.; Kalm; in nemorosis et montosis fq: Prytz; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 212; Fenn.: Nym. Suppl. p. 105, vide etiam Fl. Suec. p. 166, DC. Prodr. II p. 539, Zigra I p. 433, Led. II p. 8, Trautv. II p. 37, Middend. p. 581, Bode p. 68, Ign. Geogr. p. 340, Köppen Verbr. I p. 294, Hjelt Utbr. p. 143 [10], Sallm. p. 2, Grotenf. p. 179, Borg Beitr. p. 101, 118, 119, 134, 136 et 141, Sæl. marj. p. 24, Kair. p. 821 et 837, Caj. Atl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 28, Lindb. in Atlas p. 38 et Hjelt in Atlas p. 45.

A1. st fq: Bergstr.; fq: Bergr., cfr l. c. p. 17. — **Ab.** fq omnes fere auct., (exceptiones vide infra). — **Nyl.** fq inprimis in taeniis: His.; st fq, spec. solitaria: Stenr., cfr l. c. p. 13; fq: W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; p, Tytärssaari: Brenn. — **Ka.** p: Blom;

fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in tota Ingria et saepe in hortis plantata: Meinsh. p. 92].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; st fq — fq et st pc — st cp, enum.: Häyr. Björneb.; (fq): Sola Flor. p. 88. — **Ta.** fq: Leop., Knabe Växtf., A. Wegel., Asp. & Th. et Bonsd.; st fq: Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; st fq, sp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Hann.; p: Hjelt. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** st fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw. et Mela; p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, spec. solitaria, raro subdominans, maximam partem in partibus orientalibus et septentrionalibus territorii: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — **Kon.** fq per fere totum territorium: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 37.

Om. fq: Hellstr., cfr l. c. p. 133; p, enum. e permultis locis: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, vide etiam infra; (fq): Tenn. — **Ok.** in Kianta st fq ad torrentibus, ceterum maximam partem p: Wainio Kasv.; (fq): Must.; p: Brenn. Obs.; st fq — p, saepe cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** p maximam partem: Wainio Kasv.; p — st fq, in parte media (st fq—) fq: Bergr. Ant.; [Solovetsk (r): Rosberg in Geogr. F. T. 1899 p. 43].

Ob. cp inprimis in Karlö: Jul. p. 284; ad oram fq, in interiore parte p, enum.: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fq »in den hainartigen Waldungen der Küste»: Leiv. Küst. p. 8—9, cfr Leiv., Leiv. Veg. p. 209 [ad **Om.** etiam spectat] et vide infra; fq, maximam partem fruticescens, sed in taeniis interdum arbor satis alta: Keckm.; Kemi fq in regione litorali, p in interiore parte: Rantaniemi; [p: O. R. Fries p. 162;] p: Hjelt & H. — **Kuus.** p: Wainio Kasv.; e multis locis enum.: Hirn Fört. et inprimis A. L. Backm. comm., vide etiam infra; fq secundum Oulanka[joki] a Paanajärvi usque ad Ahola, haud infrequens etiam aliis locis in septentrionali parte par. **Kuus.**: A. L. Backman in Medd. XL p. 161. — **Kk.** p maximam partem: Wainio Kasv.; complur. loc., enum.: Bergr. Ant., vide etiam sub Lapp. ross.

Lapp. fenn. p in tota regione, sed maximam partem humilis: Hjelt & H.¹⁾; [complur. locis, enum.: Birg. p. 104;] »in

¹⁾ Spec. ad var. *borealem* pertinet.

silvis frondosis et lucis p et plerumque sub forma fruticis provenit, in insula Käsäsaari nonnulla specimina trunco arboreo circa 9 m alto et 18 cm crasso vidi»: Blom Bidr.; per partem silvaticam Lapp. omnium vulgaris et subsilvaticam usque ad Enontekiäinen Lapp. Torn. p . . . in Finmarkia haud provenit, nisi ad flumen Tana a mari remotius p pe scil. ad Puolmak, Väskinjarga etc., ut etiam ad flumen Utsjokense: Wahlenb. p. 139 et 140, cfr l. c. p. XXXIII; ubique: Fellm. Lapp.; Pallas-tunturit Pyhäkuru in superiore reg. subalp.: Hjelt; p in Kuolajärvi, Kemijärvi et Sodankylä, fq in regione coniferarum mixtarum ad Ivalojoiki usque ad Kyrö in Inari, abundanter in betuleto ad Kängäs in regione betulina prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 21; p in lucis reg. silvaticae, r et fruticescens in reg. subalpina: Hult Lappm., vide etiam infra; Inari: E. Nylander & M. Gadd! ¹⁾); Utsjoki Kängäskoski: Sælan!; in nemoribus praesertim ad catarrhactas fluminum et rivulorum st fq, at st pc. Ad pag. Kyrö trunco c. 6 m alto et 12–15 cm crasso, ceterum frutex ad summum orgyalis, et iam in reg. subalpina inferiore desistit. Baccae in reg. subsilv. quidem semper fere maturescunt: Kihlm. Ant., cfr S. Castrén p. 59; enum. e multis locis: Norm. Fl. Spec. p. 325–326, quem l. inspicias; p usque ad Puolmak: Lund p. 80, cfr Lund Beretrn. p. 42; »går utefter Tana-älven till Fingervandet»: Th. Fries p. 197; hic fructus maturos profert (Sommerfelt): Schüb. p. 368, vide etiam Norm. p. 263, Norm. ann. p. 23, Blytt p. 1192 et infra. — **L. ent.** st fq: Grape p. 104; reg. subalp. p, reg. silv fq: Læst.; r in reg. subalpina, frutex humilis, solitarius in ripa orientali catarrhactae Luossakoski, p in ripis fluvii Lätäseno infra Vähäkurkkio: Lindén Bidr., cfr Medd. XVIII p. 243 et Bot. Centr. LXI p. 221; vide etiam Medd. XL p. 180 et 226, sub var. *boreali* et infra.]

Lapp. ross. »in regionibus Maris albi australioribus [= Kk.] fq, deinde, ad lacum Imandra, flumina Paatsjoki, Tuloma et Lutto (!), ad Matkakuoska observavi»: Fellm. Ind., cfr Fellm. Anteckn. I p. 582 etc.; »in regionibus occidentalibus ad viam publicam usque versus Kola ¹⁾ p rarior, deinde in tota peninsula

¹⁾ Spec. ad var. *borealem* pertinet.

Lapp. nullibi vidi»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII et XLVII et Beket. p. 557; Hibinä: Mela herb.; Kuusreka: Mela ann.; (st fq — fq) in ripis umbrosis rivorum et lacuum: Lindén Ant., cfr Lindén Beitr. p. 15, spec. pulcherrimum lectum prope ostium fluminis Nuotjok in saliceto!; Olenitsa spec. ster.: Selin!; ad superiorem partem fluminis Ponoj: Palmén¹⁾ in Diar. 8, X, 1887 (e Dagbladet 1887 N:o 278), cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; r in Lapponia orientali: Kihlm. Pfl. p. 229, vide infra; in valle ad Tshapoma florens: Kihlm. Ber. p. 24¹⁾; Petshenga ad monasterium: Fontell!; Kola¹⁾: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, vide etiam Zigra I p. 433, Broth. Wand. p. 5 et 9 etc.

»In pratis et silvis totius Fenniae ad alpes Lapponiae usque»: Wirz. pl. off. Häggen går dock ej upp i fjällregionen; redan Wahlenberg uppräknade densamma bland arter, hvilka »ante *Betulam* desistunt»: Wahlenb. p. XXXIII. Anmärkningsvärdt är, att häggen öster om Hvita hafvet ej ens når polcirkeln (Schrenk Reise II p. 555): Middend. p. 581.

Ab. p: Renv., jfr l. c. p. 12; fqq: V. E. Broth. och Weeks.; st fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas; se äfven här nedan.

Till de uppg., hvilka ingå i det föregående, må ännu tilläggas några kompletterande upplysningar om häggens förekomst och uppträdande i enskilda trakter. — **Ab.** [Pyhäjärvi ja Pusula] »lehdjoissa, varsinkin kivissä puronlaaksoissa, joissa se usein muodostaa tiheitä pensaikkoja»: Weeks.; »yleisin Mietoisissa»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** I allmänhet sällsynt i yttre skärgården [Ekenäs skärgård], Busö enst. exemplar: Häyr. Ber. — **Oa.** Häggen utgör [på Niinimaa nedanför Sikavuori emellan Ilmola och Laihela] en väsentlig del i vegetationen, likasom ock på Tuomimaa, som ligger närmare landsvägen från Laihia [»Laihela»] till Ilmajoki [»Ilmola»]: Hammarström i Geogr. F. T. 1902 p. 160. — Bildar jämte andra löfträd skogen inuti landet, närmast kusten och i skärgården, men bildar icke egna bestånd: Laur. Växtf. p. 8 (i sammandrag). — **Om.** *Prunus padus* antecknas såsom fqq i Soini vid Saunapuro och öfre loppet af Leipäjoki äfvensom inom Alajärvi i Lohijoki-dalen: Å. L. Backm. Fl. — I öfverflöd i Rahjankylä skärgård i Kalajoki: Tenn. (i inl.). — **Ob.** [Uleåborg] »Tuomia kasvaa Hupisaarilla [Frihetsholmarna] runsaasti. Vähemmin muualla ympäristössä ja lähisaarilla. Etäisimmillä saarilla enemmän»: Leiv. Putk. — **Lk.** [Kuolajärvi] hör till sällsyntare trädslag. En stor häggdunge finnes dock vid Tuntsajoki ett stycke ofvan Tuntsa by: Stjernvall p. 217, jfr Medd. XIX p. 18. — **Li.** »Största Höide ved Puolmak [»Polmak»] 131 m [»412 norske Fod»]: Lund Beretr. p. 47. — **[L. ent.** »Die Verbreitung des *Prunus* ist auf die niedrigste Birkenregionen be-

¹⁾ Spec. ad var. *borealem* pertinet.

skränkt und dessen nördliche Grenze liegt etwa 375 m über dem Meere»: Lindén i Bot. Centr. LXI, Cassel 1895, p. 220. Uppg. ingår äfven i inledningen till Lindén Bidr.] — Lapp. ross. »Auf dem West-Abhange von Lujauri-urt bei Kietk-uaj¹⁾ fand ich mehrere Sträucher und einen Baum mit 10 cm dickem, krummen Stamm. Nach den Aussagen der Lappen wächst sie auch bei Siejtjavr; Palmén fand sie an mehreren Orten längs dem oberen Ponoj¹⁾; im Tschapoma-Thal¹⁾ sah ich einige 4 m hohe Sträucher mit Stämmen von 3—4 cm Diam.»: Kihlm. Pfl. p. 229. — Häggen syntes emellertid ej sätta frukt [vid Karnijok-stråten i Lt.]: Tann. Nautsj. p. 10, jfr l. c. p. 12.

Som fossil är häggen, såvidt nu är känt, sällsynt. Den omnämnes inom furuzonen vid [Sat. Parkano] Kovelähti och Parkanojoki (Herlin): G. And. p. 116, jfr Herlin p. 160 o. 167. Senare är den funnen åtminstone i Ik. Metsäpirtti Viisjoki: Lindb. Subf. p. 73.

Häggens odlas rätt sällan i vårt land. Här om nämnes: Ett af allmogens favoritträd, äfven planteradt i trädgårdar och parker. I Ob. Simo förtär allmogen dess frukter: Elfv. Ant. p. 87. Se äfven Meinsh. p. 92, Häyr. Björneb., A. L. Backm. Fl. och Puut. 1900 p. 34 (var. *aucubifolia*).

Vanligen är häggen ett mindre träd — dess höjd uppgifves till 3—10 m: Mela Kasv. V. Emellertid kan den dock stundom uppnå ganska aktningvärda dimensioner. Så uppgifves: Sat. »Tyrvään vanhalla hautausmaalla on luultavasti Suomen suurin tuomi. Siinä oli 7 runkoa, nykyään vaan 4 enää. Suurin runko on ympäri mitaten 1,8 m [»vanha syli»]: Lehtien kohdalla 71 m [»40 syltä»]: Pohjan poika 1905 N:o 13. — Ta. »Eräs Hattulassa mitattu, osittain jo kuivettunut puu, oli lähes 50 cm paksu ja noin 12 m korkea»: Kair. p. 837. — I Tb. Keuruu socken Pohjoislahti by finnes på skomakaren Flinkströms gård en hägg, hvars stam vid roten mäter öfver 2 m [»3 aln och 2 kvarter»] i omkrets och hvars grenar beskugga en yta af 13 m [»7 famnar och 1 aln»] i genomskärning. Denna jättehägg är icke särdeles gammal, ungefär 40 år (Päivälehti): N. Pr. 1890 N:o 176. — I fråga om häggens höjd i de nordliga delarne af landet må här anföras följ.: Om. Evijärvi ett ätm. 6 m högt träd: A. L. Backm. Fl. — Ob. Keckm. se i texten. — Kuus. Kokko-Aikkila, ett 10-tal c. 3 m höga buskar i fuktig granskog nära Rukatunturi: A. L. Backm. comm. — Lk. [Kuolajärvi] vid Tammakaoja och Kutsanjoki mellan Tammakaojansuu och Jänisköngäs ända till 3¹/₂ m långa nedböjda träd; ett träd på norra stranden af Jänisköngäs c. 9 m [»5 famnar»] högt: Stjernv. — Blom Bidr. se i texten. — Li. I en lund vid Tuarpumoaivi en blommande, c. 1,8 m hög, enstaka hägg: Hult Lappm. p. 128; Puolmak reslig och frodig: Th. Fries p. 25 och 26; Kihlm. Ant. se i texten. — Lapp. ross. Oftast såsom buske eller mindre träd, men äfven större träd anträffades (å holme i Nuotjok nära nybygget): Lindén Ant. — Kihlm. Pfl. p. 229 se ofvan.

¹⁾ Exemplaret tillhör var. *borealis* (Schüb.).

Missbildningar omnämnas i Medd. XXV p. 5, XXVII p. 39 och XXIX p. 67.

Hägg med **röda** blommor är sällsynt. Följ. uppg. har jag antecknat: **Ny 1.** Bissö nära Löfö i Lovisa skärgård: E. Nyl. Ber. (rosenröda blommor). — **Ta.** Padasjoki Saksala: E. Fieandt i Häyr. herb. (*f. rosea*). — **K1.** Sor-tavala (Wegelius): Lönnbohm i L. Y. 1900 p. 145. — **Sb.** »Laivonsaarella lähellä Kuopion kaupunkia on kaksi ryhmää tuomia, joilla on punertavat kukat»: Lönnbohm l. c. »Tuovilanlahdessa lähellä laivalaituria useampia sangen punakukkasia kappaleita (J. E. Aro)»: Lönnbohm l. c.

Om *f. pubescens* Norm. säges: »In Norvegia arctica praecipue in Finmarkia interiore»: Norm. Sp. p. 25, där den beskrifves, se äfven Norm. Fl. Spec. p. 325 och 326. Det är mig icke bekant, på hvad sätt denna form afviker från den nedan behandlade var. *borealis* (Schüb.), om de öfver hufvud äro olika former.

Prunus padus var. **borealis** (Schüb.)

In Lapponia occurrit.

Scand. arct.: Nym. Consp. p. 212.

Lk. Kolari Muonionjoki contra Tiensuu in ripa insulae minime: Hjelt & Hult!; Muonio Keräsieppi: Malmberg! — **Li.** Inari: E. Nylander & M. Gadd! — [**L. ent.** Enontekiäinen Kelottijärvi: Malmberg!; Naimakka Ainettivarpenjoki: Fries & Mårt. p. (70).]

Lim. in alpe Lujauri urt in ripa rivuli Kietkuaj, reg. silvat. super.: Kihlman! — **Lv.** Ölnjok! et ad flum. Ponoj infra ostium amnis Kuljok!: Palmén. — **Lp.** Tshapoma in luco ad fluvium: Kihlman! — **Lt.** Kola: N. I. Fellman!

Var. *borealis* är antagligen den i Lappland öfvervägande häggformen. Då den emellertid, som af ofvanstående framgår, af resp. förf. icke särskiljes från hufvudformen, ser jag mig nödsakad att i fråga om frekvens o. d. hänvisa till *f. typica*.

Några af de i senare tid inlämnade exemplaren äro bestämda af Cajander. Denne framhåller, att han anser endast exemplaren från **Lim.** och **Lt.** fullt typiska, och säger f. ö.: »Tähän alalajiin kallistuvia muotoja tavataan sitä paitsi useissa muissa Lapin maakunnissa (**L. ent.**, **Lk.**, **Lv.**, **Li.**)»: Mela Kasv. V.

Schüb. p. 369 beskref *Pr. borealis* som en särskild art; i Nym. Consp. och Mela Kasv. V betecknas den såsom underart; i likhet med Herb. Mus. Fenn II har jag anförd den såsom varietet.

I detta sammanhang må slutligen anföras Kihlmans uttalande om bladens hårighet hos *Prunus padus* i **Li.**: »Pubescentia paginae inferiores foliorum variae sunt: aut omnino pubescentes, aut, ut typice, glabrae tantum angulis nervorum ferrugineo-tomentosae»: Kihlm. Ant.

Prunus cerasus L.

In Fennia australi et imprimis austro-occidentali usque ad 63° et ultra saepe colitur. In parte maxime austro-occidentali raro subsponte inveniri indicatur.

»In Europa omni, pluribus varietatibus . . . praecipue in parte mer. et media, culta est et hinc inde inquilina»: Nym. Consp. p. 213, jfr äfven Nym. Suppl. p. 105.

A l. r: Bergstr.; »[Lemland] Lemböte, Föglö (förvildad?)»: Bergstr. Beskr.; Geta Pansarnäs: O. Hoffström & P. F. Molander i dupl.! — **A b.** »Joks. yl. vilj., usein vähäsen metsistynyt»: Caj. Kasvist. — **N y l.** Ingå Fagervik »in horto prope pontem fere spont.»: Hisinger i dupl.!

Vidkommande körsbärsträdets **odling** hänvisar jag i första rummet till den fullständiga framställningen i Elfv. Ant. p. 83–84. Här nämnes bl. a.: »Af trädfrukter äro körsbär de, om hvilka man, i stort sedt, näst efter äpplen lägger sig mest vinn i våra trädgårdar . . . Norr om 62° finnas endast spridda utposter af vår art»: l. c. — Följ. må tilläggas: Arten upptages redan af Till. — Heikel p. 49–50 anger nordgränsen för dess trefnad vid **S b.** Kuopio. (Enl. Knabe p. 20 bär körsbärsträdet sällan mogen frukt vid Kuopio och fryser ofta om vintern.) — **S b.** Leppävirta »yleisesti viljelty puu»: Enw. — Själfr har jag antecknat, att körsbärsträdet redan i **S a t.** Karkku endast under mycket gynnsamma omständigheter ger någorlunda riklig frukt, medan det i de flesta där befintliga trädgårdar visserligen blommar, men likväl vanligen frambringar blott få mogna frukter. — I **O a.** Wasa odlas också körsbärsträdet och bär frukt på särskildt lämpliga platser, så t. ex. ymnigt 1887 (jfr Wasabladet 1887 N:o 79). Det synes här nästan oftare och i större mängd sätta frukt än i Karkku. Om detta möjligen beror på mer lämpligt valda sorter eller på lokala omständigheter, kan jag ej afgöra.

Uppgifter om odlingen af *Pr. cerasus* ingå åtminstone Rein p. 77 och särskildt om densamma å Huvitus l. c. p. 82, Moberg Nat. p. 156–157, Ign. Geogr. p. 344, Grotenf. p. 199, Elfv. Kult. p. 68, Hjelt Utbr. p. 154 [21], Stening [se ofvan p. 8] p. 21 och 56–59, Sæl. marj. p. 25, Renv. p. 19, Rosb. Kyrksl. p. 114 (flere uppg.), Stenr. p. 16, Medd. XXV p. 13, Knabe Skizz. p. 64, Rapol. p. 50, floror, etc. Det påstås blomma [»Ml» =] **O b.** Alatornio Torppa (C. R. Ehrström): Moberg Klim. p. 153, en uppgift, som dock förefaller mindre sannolik. Det bör nämligen framhållas, att redan så mycket längre söderut som i **O b.** Uleåborg finnas endast några buskar, som icke blommat: Elfv. Ant. p. 84.

Om f. *plena* nämnes: Ett 2,4 m högt träd (planteradt 1902) rikt blommande [i botaniska trädgården i Helsingfors]: Elfv. Vedv. p. 38.

Prunus avium L.

In parte australi rarius colitur.

Sötkörsbär förekomma i landets sydligare delar . . . äro mera sällsynta och anträffas endast undantagsvis norrom 61° lat.: Ign. Geogr. p.

344. Endast följ. uppgifter angående odlingen i vårt land har jag antecknat: Grotenf. p. 199, Elfv. Kult. p. 68, Sæl. marj. p. 25, Elfv. Vedv. p. 39, floror etc. — **A1.** Jomala prästgården: Florstr. — **Oa.** Wasa ett träd, sedan många år nedhugget: Hjelt.

Prunus domestica L.

In parte australi colitur.

Äfven i fråga om denna art hänvisar jag främst till Elfv. Ant. p. 84–86. Af dessa framgår, att, ehuru plommon i sydligaste delen af landet odlas äfven af allmogen, odlingen dock ej är lika allmän som af äppel och körsbär. Arten upptages redan af Till. Heikel framhåller, att plommonodlingen med framgång kan bedrivas ännu vid Nyslott och ända till Kumoälf. Gula äggplommon odlas till **Sat.** Tyrvää och Lavia; Washington ännu vid Kuopio: Heikel p. 51. Härom säges emellertid: »Uppgiften om odlingen af formen Washington vid Kuopio måste jag högligen betvifla. Jag odlade densamma i tiden i Lappviks trädgård. Den bar frukt endast ett år och gick sedan ut. Den är, liksom alla ädlare plommon, körsbär och päron, för ömtålig för att trivas i vårt klimat»: Sæl. ann. — Stening [se ofvan p. 8] omnämner nästan endast negativa resultat: l. c. p. 21 och 55–56. — Uppgifter om plommon i **Sb.** Kuopio ingå (Prot. 5, XI, 1898: Medd. XXV p. 19, jfr L. Y. 1898 p. 192 och 194; se äfven Elfv. Ant. p. 85–86 och jfr Alc. IV etc. — I **Sat.** Karkku blommar väl plommonträdet de flesta år, men fruktsättningen är ganska ojämn. Sålunda har det t. ex. å Järventaka ej burit frukt, medan däremot fruktbildningen å Aluskylä Tullu vissa år varit ganska riklig; under stränga vintrar lider det mycket. — Ännu i **Oa.** Wasa bär det frukt, dock var denna ej fullt mogen i början af oktober 1898: Hjelt. — I sammanhang härmed må slutligen anföras uppg.: Ännu i Wasa fås under gynnsamma år mogen frukt: Alc. III och IV. — Uppgifter om odlingen ingå f. ö. Rein p. 77, Ign. Geogr. p. 344, Grotenf. p. 199, Elfv. Kult. p. 70, Hjelt Utbr. p. 154 [21], Sæl. marj. p. 25, Renv. p. 19, Caj. Kasvist., Rosb. Kyrksl. p. 114, Stenr. p. 16, Medd. XXV p. 13, Rapol. p. 50, floror etc. För artens allmänna utbredning redogöres t. ex. Nym. Consp. p. 213.

Prunus inistitia L.

Sicut antecedens, sed minore copia colitur.

»Etiam extra aream geogr. colitur multis varietatibus et subsp.»: Nym. Consp. p. 214. — **Nyl.** »Fagervik in monte Kastellberget»: His. såsom var. *rustica* Hartm., jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 48 not; Pernå Tervik Kalfholmen skogsäng: G. v. Freneckeli; otvifvelaktigt har arten på båda dessa ställen varit tillfälligtvis förvildad, jfr Köppen Verbr. I p. 667.

»Odlingen af krikon sammanfaller i vårt land bra nog med plommonkulturen, men man har ännu mindre lagt sig vinn om denna art»:

Elfv. Ant. p. 86. Krikonträdet är dock hårdigare än plommonträdet och omnämnes ännu från **O m.** Nykarleby (gamla manshöga buskar, som burit frukt): Elfv. Ant. p. 86—87, till hvilket arbete jag främst hänvisar. — **O a.** Wasa odlad på en gård; frukten mognar de flesta år: Bertha Löfman comm. — Uppgifter om odlingen af krikon har jag f. ö. antecknat i följande arbeten: Rein p. 77, Ign. Geogr. p. 344, Grotenf. p. 199, Elfv. Kult. p. 70, Hjelt Utbr. p. 154 [21], Sæl. marj. p. 25, Rosb. Kyrksl. p. 114, Rapol. p. 50, floror etc.

Om *Pr. armeniaca* L. säges, att denna art i vårt land odlas endast i växthus: Elfv. Kult. p. 71, jfr Ign. Geogr. p. 350.

Förutom dessa nu omnämnda arter, af hvilka de flesta odlas för frukternas skull, planteras i parker och trädgårdar flere andra arter af släktet *Prunus* såsom prydnadsträd. — *Pr. virginiana* L. uppgifves gå ända till Uleåborg: Puut. 1900 p. 34, jfr f. ö. om densamma Mela Kasv. V och Liro Ured. p. 506. Om samma art säges vidare: »Bar fullmogna frukter i Helsingfors Ulrikasborgs parkanläggning år 1912»: Sæl. ann.

Mela Kasv. V upptager ytterligare 7 odlade arter. Enl. Elfv. Vedv. p. 37—39 hade i Botaniska trädgården i Helsingfors i tiden utplanterats 35 *Prunus*-arter, men af dessa voro numera endast 13 vid lif. Se härom närmare resp. arbeten.

Amygdalus nana L. [odlas i Finland] mycket sällsynt. Har blommat i Uleåborg och satt frukt å Haga i **T a.** Janakkala: Elfv. Ant. p. 87, jfr flororna; se äfven Elfv. Vedv. p. 39. — Odlade exemplar föreliggga i H. M. F.

»Alt ifrån år 1745 . . . har ett mandelträ stått på sig i fria luften hos Prosten Alopäus i [**S b.**] Leppävirta socken . . . varit i 2 å 3 år redan Fruktbärande» [1753]: A. J. Nordenskiöld i Sv. Litt. Sällsk. i Finland Förh. och upps. 16, Helsingfors 1903, p. 194. Uppgiften afser säkerligen *A. nana* och icke *A. communis* L. Om den senare arten skrives visserligen: I [**N y 1.** Thusby] Mariefors har ett på kall jord planteradt mandelträd nyligen satt frukt, ett mycket sällsynt fenomen här . . . Den lifskraftiga busken är 1 m 30 cm hög: Hufvudstadsbladet 1910 N:o 216 s. 5. Emellertid nämner Sælan: »Trädet är utan tvifvel *A. nana*, som jag sett växa å Mariefors egendom»: Sæl. ann.

A. persica L. odlas hos oss blott inom [växt-] hus: Elfv. Kult. p. 73, jfr Ign. Geogr. p. 350.

Papilionaceae.

Cicer arietinum L.

Semel adventicium lectum est.

Sb. Jorois »herneensiemenen kanssa tulleet vikkeripellosa K[eri]niemi»: T. Hintikka!

Pisum sativum L.

In Fennia imprimis austro-occidentali magna copia in agris colitur. *hortense (L.) multis formis in toto territorio usque ad summam fere Lapponiam in hortis colitur.

I sina Ant. p. 89–91 ger Elfving en ingående öfversikt af ärtodlingen i Finland. Han ägnar här speciell uppmärksamhet åt odlingsintensiteten i olika delar af landet och utpekar därvid särskildt de områden, där denna odling allmänt bedrifves. (Se l. c. kartan II, som delvis hänför sig till *P.* arvense*.) Hänvisande till detta arbete inskränker jag mig här till att anföra de *P. sativum* rörande litteraturuppgifterna, att vidare redogöra för sockerärternas spridning i de nordliga delarna af flora-området äfvensom slutligen att för *P.* arvense* bifoga några statistiska data, liksom tidigare skett i fråga om andra viktigare kulturväxter.

Af Elfv. Ant. l. c. framgår, att ärter, med undantag för några smärre områden, i vårt land allmänt odlas till 62°, men att de därjämte i vissa trakter af mellersta Finland odlas i rätt stor utsträckning ännu något längre norrut.

Lyckas väl ända till Uleåborgstrakten: Elfv. i Atlas p. 4. — [**Ok.** Kianta] »vilj. tuskin yl.»: Kyyhk. Senare skrifves om denna art och **arvense*: »Viljeltynä enimmäkseen rehukauran seassa»: Kyyhk. litt.

Arten upptages redan af Till. och anföres för största delen af Finland: Fries. — »Est planta culta»: Nym. Consp. p. 200. — **Ob.** [Uleåborg] »Socker-Ärter växa tämmeligen bra, mogna äfven när varma Somrar infalla. Åker-ärter cultiveras intet i Länet»: Jul. p. 25; [Haaparanta godt resultat, särskildt mägerter och lågväxta sorter: Birg. p. 59;] sockerärter, spritärter, spritmägerter af olika slag (uppr.) hafva gått utmärkt till i Ylitorio [»Öfvertorneå»] å Jolma: F. Trädg. 1909 p. 126; mogna frön af ärter omnämnas: l. c. p. 127. — [**Lk.** Pajala godt resultat: Birg. p. 59;] Muonioniska trifyas bra: Zetterstedt II p. 194. — **Li.** Toivoniemi »oerhörd afkastning»: Nordling p. 306, jfr l. c. p. 314; »mognade de flesta år» därstädes (enl. muntligt medd. af Nordling): Elfv. Ant. p. 23; »åren 1820, 1821, 1826 och 1829 skördade jag väl vid Utsjoki prästgård ätbara skidor af sockerärter, men aldrig mogna fröärter»: Fellm. Anteckn. I p. 594, se äfven Rosb. Lappi p. 138. — [**L. ent.** Flere års försök å Enontekiäinen [»Enontekis»] prästgård med . . . sockerärter hafva utfallit skäligen väl: Fellm. Anteckn.

III p. 503, jfr Clarke IX p. 466, där blomning af sockerärter omtalas; försök med odling af ärter i Naimakka: Læst. p. 9.]

Uppgifter om ärtodlingen ingå f. ö. Rein p. 83, Ign. Geogr. p. 348 och 349, Moberg Nat. p. 160–162, Moberg Klim. p. 162, Grotenf. p. 90–91, 195 och 197, Elfv. Kult. p. 53–55, i hvilket arbete flere upplysningar särskildt af historisk art förekomma, Elfv. i Atlas p. 4, Lundén Köksv. p. 391, 394, 395 och 397, Caj. Kasvist. och l. c. p. 27, Stenr. p. 15, Medd. XXV p. 12, Elfv. p. 119, Norrl. On. p. 24, A. L. Backm. Fl. p. 26, Leiv., floror etc., men denna förteckning är ej fullständig.

Som tillfällig omnämnes arten **A b.** Vihti »venäläisellä siemenellä kylvetyssä kauramaassa»: Wecksell! — **Om.** rr Soini Laasala, rågåker på höjden söder om Alanen 1903: A. L. Backm. Fl., jfr äfven Mela Kasv. V.

Var. *violaceum* Lilja omnämnes i Brenn. Flor.

Vid Societas Pro Fauna et Flora fennica möte 2, X, 1915 höll mag. K. Teräs vuori ett föredrag om de i Finland odlade olika ärtsorterna: Hufvudstadsbladet 1915 N:o 273 sida 6 och L. Y. 1915 p. 191.

Pisum sativum * *arvense* L.

In agris colitur ut superior.

I flertalet arbeten behandlas *P. sativum* och *P. arvense* kollektivt, hvarföre jag här blott hänvisar till hufvudarten. Tidigare odlades *P. arvense* vida allmänna äfven i åker, men den har så småningom blifvit alltmer undanträngd af *P. sativum*. Sådant har jag funnit vara fallet särskildt i **Sat.**, och att detta är ett vanligt förhållande i många delar af landet, framgår ur Elfv. Kult. p. 53, Elfv. Ant. p. 90 och Grotenf. p. 90. Om kartan V hos Grotenf. se Elfv. Ant. p. 90.

»In Scand. vix nisi e cultura efferatum vel cum cerealibus satum adest»: Nym. Suppl. p. 100. Uppgifter om *P. * arvense* ingå Tuneld p. 516, Ign. Geogr. p. 348, Elfv. Kult. p. 55, Grotenf. p. 90–91, Elfv. Ant. p. 89–91 äfvensom l. c. p. 18 och 21, Renv. p. 18, Caj. Kasvist., Rosb. Kyrksl. II p. 44, Stenr. p. 15, Kyyhk. litt. (se under *P. sativum*), Leiv., Keckm. p. 12, floror etc. Några af dessa uppg. ingå endast under benämningen ärter, hvarföre de möjl. kunna hänföra sig till *P. sativum*; så särskildt uppg. från Inari: Elfv. Ant. p. 21, som dessutom anföres inom parentes, och Keckm. p. 12. Fullt säkert utredning om nordgränsen för möjlig odling föreligger således icke f. n.

Ärtskörden har under de senaste trettio åren gifvit ganska växlande resultat. Sitt hittills vunna maximum nådde den år 1898, då den utgjorde 157,318 hl (i detta belopp, liksom i de följande, ingå äfven bönor, hvilka ju dock odlas i jämförelsevis ringa mängd): Statistisk årsbok för Finland 1903, Helsingfors 1903, p. 91. Lågst åter var skörden år 1902, då den uppgifves till 67,996 hl: Stat. årsb. 1910, H:fors 1910, p. 107. För år 1912 — det senaste år, för hvilket fullständig redogörelse föreligger — utgjorde skörden 105,301 hl: Stat. årsb. 1914, H:fors 1915, p. 130.

Häraf faller något öfver hälften på Åbo och Björneborgs äfvensom på Tavastehus län, men endast 166 hl på Uleåborgs län: l. c. p. 131.

Peluschker (*P. arvense vernale*) hafva under senaste tid allt mer blifvit föremål för odling, hvarom dock mig veterligen inga uppgifter föreligga i den botaniska litteraturen.

P. arvense * *infestum* Fr. uppgifves från Södra Finl.: Fries, jfr Nym. Syll. p. 304. Arten kan dock omöjligen räknas till Finlands vilda växter; anmärkningsvärdt är, att jag i den tryckta litteraturen ej ens påträffat någon uppg. om att *P. arvense* skulle förekomma förvildad i Finland. Nymans uppg. rättas dessutom af honom själf, se ofvan. Sælan nämner: »I mina anteckningar om *P. arvense* har jag upptagit: »stundom tillfälligtvis förvildad, men icke kvarstående»: Sæl. ann.

Lathyrus aphaca L.

In saburra raro vel rarissime occurrit.

A b. [På barlastplatsen vid Åbo slott] funnen i ett exemplar med blommor och frukter: Sæl. Fröv., jfr (Prot. 7, II, 1885) Medd. XIII p. 208; exemplaret är insamladt af Lindén 1884! — **N y l.** Helsingfors Observatorieberget 1879: Unonius!, jfr Brenn. För. p. 132, där platsen kallas Ulrikasborgsberget. — Har sett den för många år sedan på en gräsplan i Botaniska trädgården: Lindb. comm. — **O a.** Wasa ångkvarn: Alc. III. — **O b.** [Uleåborg] »Löydetty satunnaisena rikonkuletuspaikalta Wärtössä sekä painolastilla»: Leiv. putk., jfr Leiv.; barlastplatsen i Kemi stad 1892. förut icke antecknad: Keckm., jfr Brenn. Obs. — Arten omnämnes f. ö. i Brenn. Flor., Mela Kasv. V etc. Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 204.

Lathyrus sativus L.

Aliis cum seminibus rarissime disseminatur.

Om artens utbredning i Finland se Lindberg i (Prot. 7, XI, 1903) Medd. XXX p. 25 äfvensom Alc. IV, jfr äfven Mela Kasv. V.

A b. Nagu Högsar »in agro post sementationem avenae canad.»: A. Dahl! — **N y l.** Karis: Lindberg l. c.

S a t. Birkkala: elev Lauri Stark!, exemplaret inlämnadt genom H. Stenberg, jfr Medd. XXXI p. 4; Kyrö [»Hämeenkyröstä] kanadalaisessa kaurassa (kirkkoherra K. Töyry)»: L. Y. 1903 p. 223; Kyrö [»Hämeenkyrö] Kalkunmäki kaurapellosta satunnaisesti 1903»: Sola Flor. p. 88!, jfr Medd. XXXI p. 62 [afser sannolikt samma lokal som föreg.]. — **T a.** Hattula Pelkola bland kanadensisk hafre: Lindberg!, jfr Medd. XXX p. 25; ex. i dupl. äfven inlämnadt från Hattula af skoleleven K. F. Neovius!, jfr Medd. XXX p. 132. — **O a.** Korsnäs: elev A. Lagus!, ex. inlämnadt genom Lindberg, jfr Medd. XXXI p. 4. — **T b.** [Laukaa] »Äänekoski. Tavattu satunnaisena viljan seasta v. 1906. Ainoastaan muutamia exemplaareja»:

Lesk., jfr Lesk. Pohj. p. 149. — S b. Jorois K[eri]niemi vikkerissä »herneen siemenen mukana tulleen»: T. Hintikka!; Kuopio »satunn. muutamassa pellossa Siilinjärvellä»: Kyyhk. litt. 1913.

Af ofvanstående framgår, att arten i flertalet fall inkommit med hafre från Kanada, särskildt år 1903.

Lathyrus odoratus L.

In hortis ornandi causa colitur.

Som känt höra luktärterna till våra allmännast odlade trädgårdsväxter och trifvas i hela Finland. Här må endast anföras följ. uppg. **O b.** Pudasjärvi: Martik. p. 42, jfr Elfv. Ant. p. 43 (endast *Lathyrus*). — [**L k.** Pajala går någon gång bra: Birg. p. 61.] — **L i.** Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 138 under namn af »Tuoksuherne».

Uppgifter om odlingen ingå vidare åtminstone i Medd. XXV p. 81 [Hogland], A. L. Backm. Fl. p. 26, Leiv., florer etc.

Lathyrus tuberosus L.

Semel, certe adventicius, lectus est.

A b. Piikkis Kuustö [»Piikkiö Kuusisto»]: O. Brander!, jfr Mela Kasv. V och Alc. IV.

Lathyrus silvestris L.

In Fennia australi ad 62° 5' raro (in Tavastia plerumque satis raro) occurrit.

Till.; Kalm; in nemoribus montosis minus fq: Prytz; Eur. omn. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 201; exc. etiam Fenn. bor. med.: Nym. Suppl. p. 100, vide etiam DC. Prodr. II p. 369 et Led. I p. 683—684.

A l. r: Bergstr.; r Jomala: Bergstr. Beskr.; Jomala Löfdahl: Tengstr.!; [Sund] unico tantum loco in »Holmskatan», qui dicitur, prope Mångsteckta: Prim. p. 66; Jomala inter Sviby et Dalkarby: Palmgren!; Jomala Sviby: Florstr.; Finström Bartsgård: V. Pesola!; Saltvik Åsgårda: V. Korvenkontio!, cfr etiam Palmgr. Stud. p. 364. — **A b.** Korpo Hässlö (alumn. lyc. Aboensis 1891): Arrh.; Åbo [Piikkis] in monte Auvaisberg: Al. Tigerstedt!; S:t Karins: Å. G. H. in dupl.¹⁾, cfr Alc. III; Uskela: E. J. Bonsdorff!; r Haarijärvi Märränlampi (Palmgren), promun-

¹⁾ Spec. saltem ad tempus nomine var. *latifolius* L.

torium Karkali: Sel., eodem loco etiam Edv. af Hällström 1890: Arrh. et Häyr. 1895; Lojo Isosaari (Tikkanen): Öhrnb.; Lojo Huhtsaari: A. Lagus in Lindb. herb.; Karis Nyby ad viam ferratam: F. Linder!; Lojo Jalansaari in promuntorio »Ekudden», Karislojo in promuntorio Karkali: Ch. E. Boldt; Vihti (p): Printz; Vihti in iugo arenoso prope praed. Kopu ad Hiidenvesi: Sæl. herb.; [Vihti] st r in insula Kirjava, Vanjärvi in colle Pitkäisi, Tervalampi ad domum custodis silvarum [»skogvaktarebostaden»], ad viam ferratam prope Nummenkylä!, in colle prope viam ad Moksijärvi et denique pag. Härtsilä praediolum Seppä (E. G. Printz): Flinck; [Vihti] Kourla in prato Koivisto: E. af Hällstr.; r Pusula Hyrkkölä in declivi montis ad Hyypiö ep in luco montis [»vuorilehdossa»]: Weeks!; Nystad r in terra continenti: Holm. — **Nyl.** Ekenäs in insula Tvärminne ad stationem zoologicam pc: Häyr.; »Sjundeå Gårdkulla Linnamäki (Fr. Linder!), ante paucos annos ad Fagervik vidi»: His.: Fagervik contra Backa: Hult coll.; Esbo Punjo: Kihlm. ann.; Esbo Karvasbacka ad orientem versus a stagno prope templum: Gadol.; [Nurmijärvi] r in declivi silva mixta obsito ad ripam lacus Pojanjärvi et st ep ad praediolum Mannila: Stenr.; Thusby (tantum) uno loco haud procul a Träskända ad septentrionem versus: Åstr. & H.; Thusby complur. locis inter Träskända et Jokela! ad viam ferratam: Kihlm. ann.; ibidem etiam vidi: Hjelt; r Borgå ad Kardrag et in sacell. Askola, Mäntsälä (K. Nordenskiöld) [vide infra sub varietatem], Orimattila [Tönne: E. Siven!¹], Elimäki ad pag. Rattula: Sæl. Ö. Nyl.; Sibbo (alumn. R. Furuhjelm): Arrh.; Borgå in calcariis Molnby: Gadol.; Hogland ad pedem montis Haukka-vuori: E. Nyl. Ber., cfr Sæl. Ö. Nyl. et Brenn. — **Ka.** st r et tantum in vicinitate fluvii Vuoksi obvius, Antrea Pampas, Räisälä Tuulankoskensaari, Näpinlaks, Ivaskansaari et Hytinlaks, Kaukola prope Järvenpää ep in clivo lapidoso Tilia obsito: Lindén, cfr l. c. p. 128, spec. e Räisälä leg. J. M. Saastamoinen!; [Viborg] Rättijärvi: Nervander!, cfr Malmb. — **Ik.** Käkisalmi!, Pyhäjärvi et in Rautu ad Sirkkensaari et Dudenitz: Malmb.; Kivennapa (alumn. Korhonen herb.): Buddén; Valkjärvi in declivi

¹) Spec. saltem ad tempus nomine var. *latifolius* L.

silvatico ad fines par. Kivennapa ad meridiem versus a Nirkola: Lindberg!; [(st fq): Meinsh. p. 89—90].

Sat. r Birkkala (Simming): Malmgr., cfr Carlss. et Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — **Ta.** Pälkäne Tykölä (Zidbäck): Leop., vide infra; Kalvola in vicinitate ripae austro-orientalis lacus Kalvola haud infrequens: Knabe Skizz. p. 66; Hattula Sattula in monte et [Pelkola] prope praediolum Rievetti prope Takajärvi: A. Wegel., spec. e Pelkola Takajärvi leg. L. Munck!; Tavastehus Aulango: Aspelin! et K. Collin!¹⁾ in dupl.; Hauho: Herk.; Padasjoki (O. Engström): Hult herb.; Asikkala: Nikl!; [Asikkala et Hollola] p: Norrl. s. ö. Tav.; Heinola complur. locis ep ad iugum 1897: Arrh.; Heinola ep: N. Pr. 1889 N:o 251, spec. ex Heinola leg. K. Nybergh in Lindb. herb.; Sysmä Pajätsalo (K. W. Renqvist, spec. in dupl.), Vinturi [prope Bertula!¹⁾]: Unon.; [par. Gustaf Adolf] st r Hirtensalo!¹⁾, Ansioniemi: Bonsd.; p in deustis partis orientalis par. Luhanka [spec. ex Hietala!], Korpilahti Kassaari, Kilpisaari [iuxta Putkelahti] (K. Dahlström!): Wainio Tav. or., vide etiam sub **Tb.** — **Sa.** (p) parcius: E. Nyl. & Chyd.; Taipalsaari: Simming!; r Utula, prope sacerdot. Ruokolaks (Londén): Hult; Sääminki »Haavasten pohja» (alumn. W. Burgman herb.) et Nyslott in insula Simuna 1869: Buddén; Kerimäki Pajusalmi: V. Hartikainen!, spec. ded. Buddén; Puumala Ahonpelto in clivo silvatico st ep: Sæl. herb.; Puumala: W. Juslin in herb. lyc. n.; Nyslott: O. Carlenius!¹⁾; Rantasalmi Porosalmi Hietalahti in colle aprico antea usto cultoque: Suomalainen!, vide etiam infra. — **Kl.** Kirjavalaks: Fl. Kar.; Ruskiala: Chyd., spec. e Rytty!¹⁾ et Kirjavalaks Haukkoski!; [Parikkala] rr Änkilä prope »Tanskasen mökki»: Hann.; Valamo ad Skitt: [Backman]!, spec. e Valamo etiam leg. Malmberg!¹⁾, S. Brander! et alii!; Uukuniemi: Nikl!; (p) [Impilaks] Viipula: Backm.; Ruskiala Ilola! in silva mixta, Kirjavalaks Paksuniemi: A. L. Backm. comm.; Sortavala Rausku spec. unicum, Kirjavalahi Louhuvaara et inter Juvosenlahti et Anjala ambobus locis pe-pec, Rautalahti Muuraismäki in declivi australi 3 spec., Mäkisalo Pekanvuoren-riuta pec: Link. litt. 18, VII, 1915; Pälkjärvi Korkianiemi pe:

¹⁾ Spec. saltem ad tempus nomine var. *latifolius* L.

Hjelt Ant. p. 661, cfr Kihlm. Beob. p. XXX. — Kol. nondum adnotatus.

Tb. Korpilahti Vuorunvuori (K. Dahlström): Wainio Tav. or.; Korpilahti Viljamensalmi: Prim. p. 60, vide ceterum infra. — **Kb.** Tohmajärvi Hiidenvaara 2 spec. in declivi australi: Link. litt. 18, VII, 1915. — **Kon. rr.** Jalguba (Simming! ¹): Norrl. On., cfr Günth. p. 36 et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; in insula Ivan-kova lacus Kendjärvi [»Kontscheosero»]: Günth. p. 36.

Största delen af Finl.: Fries; uppg. angifver en alltför vidsträckt utbredning, så äfven »Scand. (exc. Lapp.): Nym. Syll. p. 304—305; Nymans uppg. rättas f. ö. af honom själf, se ofvan. — **Sa t.** Huittinen [»Hvit-tis»]: Car. p. 24; uppg. är ej osannolik, men behöfver dock bekräftas. Finsk benämning på arten uppgifves från Ylöjärvi: L. Y. 1907 p. 191. — **Ta.** Om förekomsten i Pälkäne nämnes: på sydslutningen af en backe mellan Mallasvesi och Tyköljärvi, högst fåtaligt 1870: Ziddb. — **Sa.** »I trakten af Nyslott och Mikkeli [»St Michel»] skall den ej vara alldeles sällsynt»: N. Pr. 1889 N:o 251 (Landbruksafdelningen N:o 34); uppgiften är sannolik, men något obestämd. Budd. muist. upptager med stöd af exemplar i elevherbarier *L. silvestris* från sju fyndorter i resp. Nyslott, Sääminki och Kerimäki socknar, de ofvan anförda lokalerna däri ej medräknade. — **Tb.** Laukaa (elev G. Estlanders herb.): Arrh.; [Laukaa] Äänekoski (elev A. Leskinen); Kyyhk. Dessa på exx. i elevherbarier grundade uppgifter äro i själfva verket mycket sannolika; det borde dock utredas, om arten möjligen varit odlad på resp. fyndorter eller om den uppträdt verkligt spontan. I senare fallet skulle dess nordgräns ligga vid ung. 62° 35'. — **Kb.** Enonkoski (enl. elevherb.): Budd. muist.; uppgiften upptages till vidare undersökning. — **Om.** Frantsila: Jul. p. 290; uppg. är otvivelaktigt oriktig.

I senaste tid har äfven *L. silvestris* varit föremål för **odling**. Härom må nämnas: Har å Liimatta vid Viborg [**Ka.**] vuxit åtta år på en liten areal, gifvit ofantlig fodermassa, men moget frö endast några gånger: Elfv. Ant. p. 60. — »Den exceptionellt kalla och snölösa vintern 1908—09 förstörde för mig totalt en två-årig plantering å Rauhala i Iitti [**Ta.**]. Här å Kallola [**Ny1.** Borgå], där jag från en äfvenledes två-årig plantering (c. 1,3 tunnland) senaste höst [1910] hade all anledning att vänta en rik fröskörd, slog denna likväl totalt fel på grund af några starka frostnätter . . . Plantorna å min odling ha emellertid tills vidare icke tagit någon skada»: M. Walleen i bref 1911. — Se äfven Essen Stud. p. 66—74 och isynnerhet p. 66—67.

Var. *platyphyllus* (Retz.) Denna form, hvarmed afsågs ett exemplar från Mäntsälä Frugård: Ad. Nordenskiöld!, upptogs i Herb. Mus. Fenn.

¹) Spec. saltem ad tempus nomine var. *latifolius* L.

II p. 79 från **Nyl.** Emellertid nämner Lindberg: Någon utpräglad *platyphyllus* äro exemplaren i alla fall ej: Lindb. comm. — Som af ofvanstående framgår, hafva flere exemplar, hvilka tillförne under längre eller kortare tid ansetts tillhöra var. *latifolius* L. eller var. *platyphyllus* Retz., redan sedan flere år varit inordnade under hufvudarten. Det synes mig därför tillfyllestgörande att här upptaga endast de uppgifter, hvilka publicerats eller omnämnts under dessa namn. »Fenn. mer. (Nyland): Nym. Suppl. p. 100, jfr äfven Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 48 not. — **A1.** Se Prim. p. 66. — **Nyl.** Hogland på västra delen af ön: E. Nyl. Ber.; uppg. anföres af Brenn. p. 38 bland dem, hvilka behöfva bekräftas. — **Ta.** [Gustaf Adolfs socken] r Hirtensalo: Bonsd. — **Sa.** r Kurensalo Puumala: E. Nyl. & Chyd. — **K1.** (p) Kirjavalaks, Valamo: Backm. — I Fl. Kar. uppräknas *L. platyphyllus*, ehuru utan angifven fyndort, hvarföre densamma upptages från Karelia . . . : Trautv. Incr. p. 230. — **Ob.** [Uleåborg] »Satunnaisena löydetty lähellä Nahkatehdasta yksi kappale»: Leiv. Putk., jfr Leiv.

Lathyrus heterophyllus L.

Per errorem apud nos indicatus est.

»Apud nos rarissime repertus in prato subhumido praedii Benvik Ostrobothniae australis (Bladh): Prytz, jfr Led. I p. 685; norra el. östra Finl.: Fries; Finl.: Nym. Syll. p. 304; Gamla Finland: Knorring p. 30. Dessa uppgifter, som åtminstone till en del grunda sig på Bladhs oriktiga uppg., hafva icke bekräftats. Den enda senare uppg., som föreligger, är från **K1.** r Impilaks Syskysalmi, Sumeria: Backm.; ehuru mer sannolik, torde äfven denna få tillskrifvas en felbestämning. — **Oa.** »förliden sommar [1806] träffade jag äfven *Lathyrus heterophyllus* på samma äng [vid Benvik] men på ett lågt och magert ställe invid sjöstranden, där denna nykomling växte nog klen»: Bladh p. 21; lokalen angifver *L. palustris*. Angående odlingsförsök i Finland se Essen Stud. p. 66–74 och isynnerhet p. 67.

Lathyrus pratensis L.

In parte australi usque ad 63° vel parum supra frequenter provenit. Ultra 64° rarescit, sed usque ad 65° 50' in occidentali parte et 66° 50' in orientali parte progreditur. Etiam ad 67° 55' inveniri indicatur, mea sententia adventicius.

Till.; (persistebat) Wasae: Fl. Lapp. proleg. § 30; Kalm; in pratis fertilioribus fq: Prytz; Eur. omn. exc. . . . : Nym. Consp. p. 202; deest in Lapp. p. d.: Nym. Suppl. p. 100; per totam Finlandiam dispersus, etiam in parte australi Lapponiae orien-

talis crescit: Schedae p. 86, vide etiam DC. Prodr. II p. 370 et Led. I p. 683.

A1. (st fq): Bergstr.; fq: Bergstr. Beskr.; fqq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 365. — **Ab.** fq: plurimi auct., exceptiones vide infra. — **Ny1.** fq: His.; (st fq): W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; (p) (E. Nyl. Ber.): Brenn.; Hogland Kiiskinkylä in prato (Sievers): Brenn. Till. p. 39. — **Ka.** fq: Blom et Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 89].

Sat. fq: Malmgr. et Hjelt; st fq — fq, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq: omnes auct. — **Sa.** fq: Hult. — **K1.** st fq: Fl. Kar.; Valamo fq: Sæl. ann.; fq: Hann. et Backm. — **Kol.** fqq: Elfv.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf., cfr Bladh p. 21, vide etiam supra. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, subdominans, hic illic ep: Axels. Putk.; st fq — p: Wainio Kasv. — **Kon.** fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 36.

Om. st fq: Hellstr., Tenn. et Lackstr.; st fq — fq: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; Frantsila: Jul. p. 290; Temmes: Brenn. Obs. — **Ok.** Paltamo Melalahti (fq): Brenn. Reseb. p. 69; Kajana Koivukoski: Brenner!; r Paltamo, Kajana, Sotkamo: Brenn. Obs.; r [Kianta] Hulkonniemi st ep etiam ad Suomula Isovaara in margine agri et pec ad Ruhtinansalmi Juntusranta!, Kiannankylä Kuurtola in agro, Pesiönkylä in margine agri ad praediolum Porkka (in herbario alumni) denique in vicinitate templi in agro ad Roinila: Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr de primis Brenn. bidr.; Wainio Kasv. ex hac prov. non comm. — **Kp.** (st r) Kostamus ad pagum eiusdem nominis nonnullis locis et in insula lacus Luvajärvi: Wainio Kasv.; Kemi (fq) secundum amnem! et circa oppidum, ad oram st fq — fq, ad Paadane, in parte media in pagis Koivuniemi, Maasjärvi, Shuigarvi et Kesjärvi, ad Torgunjärvi, in Hiisivaara: Bergr. Ant., cfr Bergroth in Medd. XXI p. 21.

Ob. Liminka [sacell. Tyrnävä] Ollila: Brenn. herb.; rr Kemi!, Tervola, Uleåborg, Muhos, Liminka: Brenn. Obs.; Uleåborg r ad orientem et meridiem versus frequentior, Muhos: Zidb., cfr Brenn. Obs., vide etiam Fellm. Anteckn. IV p. 311, Leiv. et infra, spec. ex Uleåborg [»Oulu»] leg. Huuonen!; Uleå: Eberh.;

Kemi inter templum et ratem: Hjelt, cfr M. Castrén p. 336 et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; r Kemi Mahlasaari prope praedium sacerdotis ep una cum *Convallaria majali*: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi! rr Pappilanranta, Kirkkoojanvarsi, Seppälänranta, Tervola prope Kolmo ad viam: Rantaniemi; ad summum Sinus bottnici usque: Hellstr. Distr. p. 6. — **Kuus.** nondum adnotatus est. — **Kk.** st r usque ad plagas maxime septentrionales Oulanka Vartiolampi! et Kankahinen: Wainio Kasv.; ad Juumakoski in Kepajoki: Bergr. Ant.; ad Mare album ex. gr. ad Sonostrow [»Suonostroff»] et Keret: Fellm. Ind.; in convallibus partis meridionalis usque ad pag. Knjasha (!) Maris albi st pc: N. I. Fellm., cfr l. c. p. (XXI) XXVIII et XXXVIII et Beket. p. 556; Skoroduma: Mela Pl.

Lim. Kantalaks: Mela ann.; Porjeguba: Mela Pl.; Umba: Selin! et Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — **Lv.** Tetrina: Mela ann. et Mela Pl. — **Lp.** Tshapoma et Ponoj: Mela Pl. et herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Pjalitsa in ripa alta graminosa fluvii: Kihlman!; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280.

Största delen af Finl. och Lappl.; arten går dock blott till den sydligaste delen af våra Lappmarker. — **Ab.** fq—fqq: Flinck; fqq: Wecks. och V. E. Broth.; fqq—fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Ok.** fq [»t.»]: Must.; frekvensen är med säkerhet vilseledande. — **Ob.** [Uleåborg] »Hietasaaren painolastipaikan läheisyydessä hietiköllä aika runsaasti. Kaupungin eteläpuolella ratavarressa noin 2 km kaupungista sekä Kasarmin kentän luona ratavarressa. Useissa paik. ratav. Muhoksella j. n. e.»: Leiv. Putk. — **Lk.** [Pajala 1906: Birg. Till. p. 71:] Muonio Joensuu gård: Mont. kärlv. p. 156. Enligt min mening bör arten betraktas såsom tillfällig på dessa ställen.

Af några förf. påpekas, att *L. pratensis* ställvis förekommer ymnigt, så från **Ab.** Caj. Kasvist., **Nyl.** Stenr., **Ta.** Borg Tiet. (st ep), **Kb.** m. fl., se i texten.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 278a »**Ab.** Lojo SOLhem in margine agri leg. Lindberg», N:o 278b »**Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen locis graminosis siccis leg. Inga Ström».

I senare tid har *Lathyrus pratensis* äfven blifvit föremål för odling i vårt land. Så uppräknas densamma bland växter, hvilka odlas i **Ta.** Hattula på Leteensuu: Mossk. 1909 p. 141. Se om odlingen i synnerhet Essen Stud. p. 54 och jfr angående kulturmetoder m. m. l. c. p. 58–65 äfvensom p. 224 m. fl.

Af **former** omnämnes var. *pubescens* v. Post af Wainio Kasv. såsom anträffad på några ställen. Sannolikt är denna form identisk med *f. villosa*

Fr., som uppräknas Mela Kasv. V. — Var. *villosulus* Sæl. **Ok.** Kajana vid Koivukoski: Brenn. Obs. — I Mela Kasv. II—V omnämnes f. *sepium* Scop. — Enligt hvad jag funnit, uppträder arten stundom, ehuru sällan, med hvitgula (ej rent gula) blommor; exemplar från **Sat.** Tyrvää Svenni nära järnvägsstationen! Äfven från andra fyndorter föreligga dylika exemplar; i H. M. F. t. ex. **Nyl.** Kyrkslätt Österby Näset: Lindberg!, som kallar formen *pallidiflora*. Ehuru friska exemplar af färgvarieteteten tydligt afvika från sådana, hörande till hufvudformen, kunna de som pressade knappast skiljas från de senare. Ett par andra former, som endast äro antecknade i H. M. F., förbigås här.

Lathyrus maritimus (L.) Big.

Ad litora Maris glacialis et albi frequenter inveniri indicatur, ceterum raro ad litora Sinus bottnici et fennici atque Maris baltici item ad lacus Ladoga et Onega et ad flumina Maris glacialis in ostiorum vicinitate invenitur.

Ad summum apicem Sinus bottnici inter Kemi et Uleåborg [»Uloam»] copiose conspiciebatur: Fl. Lapp. N:o 272 p. 220; ad litt. maris in arena non modo in Ostrobottnia, sed & . . . in insula Malören Tornoae: Fl. Suec. p. 250; Kalm; in oris maritimis glareosis Bottniae orientalis st r: Prytz; in ripis lacus Ladogae et in Konnevits [»Konewitz»]: Knorring p. 29; in litoribus arenosis Maris baltici, Sinus bottnici, Maris albi et glacialis, variat glaber et pubescens, flores saepe albi ad sinum Kola: Spic. I p. 23; »in litt. Sinus fennici, unde prius vix innotuerat, non rarius videtur v. g. in ins. Stora Mjölö, taeniis portus Friderici, ex ins. Wier pr. Hogland [»Hochland»] adest in Hb. Bær»: Rupr. Diatr. p. 76; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; ad lac. Ladoga (Georgii 1800 p. 1163 n:o 2): Fl. Ingr.; Fenn.: Nym. Consp. p. 202; in arenosis litoribus secundum oras Sinus Finlandensis, partis septentrionalis Sinus bottnici, Maris glacialis et Maris albi, etiam in arenosis ripis lacus Ladoga et lacus Onega: Schedae II p. 100, vide etiam Wahlenb. Fl. Suec. p. 470 et 471, Led. I p. 661, Kihlm. in Atlas p. 5—6, Bot. Not. 1907 p. 237, Norrl. in Atlas p. 9 et Lindb. in Atlas p. 36.

A1. Jomala Granö: Florstr. (non a Florström ipso collectus). **Ab.** Pargas Lillmälo Sandholmen in Örfjärd: C. J. Arrhenius!; Nagu in insula in Örfjärd: E. Reuter [ad eundem atque

antecedens locum verisimiliter spectat]; Pojo (p): A. Nyl.; Nystad Lökön: Alc. III. — **Ny1.** Hangö (fq) in litoribus: Nya Pressen 1890 N:o 268 Aftonnummer, vide infra; ex Hangö etiam enum. Sand. et spec. leg. Hisinger!, vide etiam infra; [Helsingfors] st r in taeniis: W. Nyl.; [Helsingfors] Mjölö: Tengstr. in dupl!; Helsinge Nordsjö [Kallvik]: Sælan!; [Helsinge] Likholmen ad septentr.-orientem versus a Villinge: Nya Pressen 1908 N:o 32; Helsinge (!) Lerkobben: R. Palmgr. p. 12; Helsinge Degerö in insula in freto Estnässundet: Palmgren in Lindb. herb.; in litore maris arenoso prope Helsingfors: Herb. florae rossicae N:o 459 leg. W. Schochin; Helsinge Sandholmen st cp: Sæl. herb.; r Borga! Siperholmsörn, Glosholm et Äggskär, Strömfors! Vyskö, Hogland Pohjakylä: Sæl. Ö. Nyl., cfr Brenn.; Borgå Kardrag: Nerv!, vide etiam infra; Borgå Emsalö Hafsudden pc: Gadol.; Borgå Pellinge Glosholm: Öhrnberg!; Sandö ad fines inter taenias Borgå et Perno: Sæl. ann.; in insula sinus Perno ad Lappnorr: Arrh.; Borgå Tunnholm, Perno pharus Orrengrund cp in litore arenoso et Perno Sarvlaks Risholmen!: Gadol.; Lovisa Bissö prope Löfö: E. Nyl. Ber!, cfr Fl. Kar. p. 190; [Hogland] Kappelniemi Wiirorna: Brenn., vide ceterum supra. — **Ka.** in litore arenoso [insulae Seiskari = »Seitskär»]: Thesl. Dynb. p. 61; Fredrikshamn: Rupr. Diatr. p. 76, vide supra; Säkjärvi Oritsaari: V. Krohn!; Viborg [»Viipuri»] Ravansaari Hiekkaluoto in ripa arenaria: Linkola! — **Ik.** spec. solitaria [Kuolemajärvi] in vicinitate Muurila: Thesl. Dynb. p. 61; spec. solitaria in Kuolemajärvi Tamminiemi: l. c. p. 68; Uusikirkko [»Nykyrka»] Vitikkala! in litore arenoso, Pyhäjärvi Ylipää Lahti! in ripa arenosa lac. Ladoga: Lindberg, cfr Medd. XXI p. 5; Uusikirkko in pago Vammelsuu ad litus: O. A. Gröndahl! et Lindb. herb.; Konnevits: Knorrning, vide supra; [ad litus maritimum interdum cpp: Meinsh. p. 88].

Sat. nondum adnotatus. — **K1.** Hiitola in ripa arenosa [»rantasärkällä»]: V. Jääskeläinen!; Kronoborg Läväsaari: E. Juslin!; Jaakkima in insula arenosa prope Puutsaari: Lindén!; Impilaks Suusalmi: Chyd!; Impilaks Viipula: Backm. et Hjelt!; Impilaks Ristisaari in ripa arenosa: Linkola & V. Pesola! — **Kol.** ad ripas lacus Onega duobus locis ad septentrionem versus a Vosnessenje, prope Shoksu!, prope Petäjäselkä et 6 locis inter

Derevjannoje et Petrosavodsk: Caj., spec. etiam lecta inter Vossenjenje et Schtjeliki! et inter Petrosavodsk et Selkä!

Oa. Sideby Domarklobben: R. Dahlberg in Lindb. herb., cfr Alc. III; Korsö Halsögrundet: J. Tanner! — Kon. Kusaranda [»Kuusaranda»] Ivantsheff ostroff in ripa arenosa: Poppius!, cfr Medd. XXIII p. 50.

Om. vide infra (duobus locis). — Kp. Inter Shuja [»Tschuja»] et Soroka: Sahlb. Bidr.; [Suma: Sahlb. Dagb.] inter Soroka et Shuja [»Tschuja»] ad Mare album: Selin! et Sahlberg!; Kemi fq in litoribus taeniarum, in regione litorali fq in litoribus arenosis et lapidosis [ut etiam in Solovetsk]: Bergr. Ant., spec. e Gorelliestrow! extra Kemi, vide etiam infra et cfr Kusn. p. 110; [Solovetsk: Selin!]

Ob. in taeniis Uloënsibus: F. Nylander!; in litoribus maritimis r inprimis in taeniis exterioribus Kemi, Simo, li, Uleåborg: Brenn. Obs.; Oulunsalo in litore arena volubili: Huumonen!, spec. juvenilia; inter Kemi et li: Linné lter lapp. p. 190; li Ulkokrunni (Hougberg): Brenn. Obs., vide etiam Nya Pressen 1908 N:o 32, spec. ex eodem loco reportavit Ossian Reuter in Häyr. herb.; li in insula Tanko, Simo Tiuranen etc., Kemi Ajos: Leiv. Veg. p. 199; in litoribus arenosis (p), Simo in insula Tiuranen cp et grandis in litore occidentali, fructus copiosi, Ryöskelinkalla et in vado Tiura, Kemi in vado Ajos: Keckm., cfr l. c. p. 13; Simo Montaja: V. W. Westerlund!; Kemi rr Ajoskrunni et Ajossaari!: Rantaniemi; in taeniis par. li et in extimis taeniis opp. Torneå: Houghb. not., vide ceterum supra et infra. — Kk. [f.] *pubescens* ad Keret ad Mare album: F. Nyl. Utdr. p. 153; Sonostrow: Fellm. Antekn. I p. 522; Sonostrow et Knjasha: Mela Pl.; Knjasha in litore maritimo: J. Hämäläinen & S. Juselius!, cfr Montell in L. Y. 1900 p. 78 et Medd. XXVI p. 67; in litore maris insulae Krestowo ostrow in sinu Knjashaguba: Lindberg!

Li. [»in litore arenoso orientali fluminis Tana prope Guldholmen cpp et] ad Varankivuono [»Varangerfjorden»] fqq»: Wahlenb. p. 187; Karlbunden: Arrh. ant!; Näytämo [»Nejdenfjord»]: Granit!; in Varangria meridionali ad Elvenæs et ad litora partis interioris sinus Kjölfjord fq: Norm. p. 258; haud infrequens usque ad Jarfjorden: Blytt p. 1219; f. *pubescens* Sæl. in

litore marino prope Kängäs abundanter: Wainio Not., cfr l. c. p. 20; e 7 locis in Varangria australi enum., insuper in vicinitate territorii: Norm. Fl. Spec. p. 321, quem l. inspicias, vide etiam Norm. ann. p. 20.

Lapp. ross. »ad litora maris in arenosis ad flumina Kola et Jakobselfven (!) valde longius procedentem, quam fluxus maris adscendit, observavi»: Fellm. Ind.; in arenosis ad litora marium fluviorumque ostia fq: N. l. Fellm.; enum.: Beket. p. 556 et Mela Pl.; Teribjerka cp: Broth. Utdr. p. 130; Rinda: Broth. l. c., vide etiam Broth. Wand. p. 4 et 10 et supra; multa spec. in H. M. F. e Lim., Lp. et Lt.

Pl. Finl. exs. N:o 778 **Ny1.** par. Borga, Kardrag, in arenoso litore insulae Syperholmsörn leg. A. A. Magnusson.

Ny1. Måhända förtjänar nämnas, att notiserna i Nya Pressen 1908 N:o 32 (se äfven under **Ob.**) äro signerade »Gammal naturvån», en pseudonym, som torde vara identisk med Ossian Reuter.

Om. Lohtaja (Aejmelé): Wirz. ann.; upptages med uppmaning till ytterligare undersökning. — Kalajokki på Letto udde: Salmenius Chr., Historisk och oeconomisk beskrifning öfwer Calajokki Sockn uti Österbotn, Disp. Praes. P. Kalm, Åbo 1754, p. 24 under namn af *Pisum maritimum* L. Ehuru uppg. är ganska sannolik, fordrar den dock bekräftelse; den är mer än 150 år gammal och någon nyare uppg. från dessa trakter föreligger ej. — [Angående förekomsten i Kp. Solovetsk tillägges: »På norra sidan af ön observerad högt uppe på gränsen mot skogen»: Bergr. Ant.] — Från **Ob.** Uleåborg nämnes: »Pitäisi löytyä ulommilla merensaarilla. Löytyy runsaanpuoleisesti pohjoisempina saarilla [li] Röyhtä y. m.»: Leiv. Putk., jfr Leiv. — Brenner hänför uppg. i Linné Iter lapp. till sträckan emellan Ruikka i Simo och Kuivaniemi: Brenn. Obs.; enligt mina anteckningar afser densamma en något nordligare fyndort.

L. maritimus upptages äfven från Kpor.: Mela Kasv. V.

Förutom ofvan uppräknade fyndorter, där *L. maritimus* med största sannolikhet växer fullt spontan, föreligga äfven några uppgifter om en mer eller mindre tillfällig förekomst. Hit räknar jag följ. **Ny1.** Sådd i Hangö på sandstranden mellan »Grand Hotel» och [närmaste] villan [i Badhusparken]: L. [= Leontine Reuter] i Nya Pressen 1890 N:o 268. På sistnämnda ställe finnes arten fortsättningsvis st cp, ehuru den ej mer åtnjuter någon omvårdnad: Häyr., se äfven Hufvudstadsbladet 1904 söndagsbilagan 11, IX och Nya Pressen 1908 N:o 32. — [Helsingfors], tagen på barnbörds-husets tomt på fin sandfyllning, förevisades af W. Granberg: Medd. XXI p. 7, jfr l. c. p. 10 och Brenn. För. p. 133, där stället kallas »sjukhus-tomten vid Jungfruberget». Är sedan flere år tillbaka försvunnen från denna lokal: Sæl. ann. — **Om.** Brahestad »in lapidosis insulae Tasku»: Blom!

På de fyndorter, där *L. maritimus* ej förekommer vid hafvet, torde den böra betraktas såsom reliktväxt. Detta framhålles af Berghell enl. Lindberg i Fennia XIII N:o 2 p. 28 och i Caj. Torn. p. 153 not, jfr äfven Norrl. in Atlas p. 9 etc.

Om odlingsförsök se Essen Stud. p. 77.

Af former nämnes i fråga om f. *pubescens* Sæl.: »Ex **Ab.**, **Kp.**, **Li.** et **Lim.**: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, där densamma beskrifves. Uppgiften afser exemplaren från **Ab.** Pargas, **Kp.** »inter Soroka et Shuja», båda ex., **Li.** Karlbunden, **Lim.** Umba (Selins ex.), se ofvan. Formen föreligger vidare åtminstone från **Kl.** Kronoborg Läväsari!, **Ob.** Simo Montaja, **Lt.** Srednji och Jeretik. Den omnämnes äfven från **Li.** (och **Kk.**); några af de fyndorter, som upptagas i Norm. Fl. Spec. p. 321, hänföra sig dessutom hit. Genom en f. *subpubescens* Sæl. öfvergår f. *pubescens* i hufvudformen.

Enligt benäget meddelande af Lindberg är f. *pubescens* identisk med var. *velutinus* Fr.; denna upptages från norra el. östra Lappland: Fries. Den håriga formen är vanligare än den med glatt stam och undertill glatta blad; båda formerna tyckas äfven, om än sällan, växa tillsammans: Lindb. comm.

Med hvita blommor omnämnes *L. maritimus* från **Lt.** Kola: Spic. I p. 23 (se ofvan).

Lathyrus palustris L.

In vicinitate Sinus bottnici satis frequenter inveniri indicatur, ceterum satis raro (vel passim); multis autem plagis in interiore parte Fenniae occidentalis videtur deesse: ad septentrionem versus quamvis raro ad Mare glaciale adhuc lectus est.

Kalm: in pratis humidis p: Prytz; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 202; per totum fere territorium passim—raro dispersus, in vicinitate marium frequentior: Schedae II p. 100, vide etiam DC. Prodr. II p. 371, Led. I p. 686 et Lindb. vttn. p. 8.

A1. st r: Bergstr.; Sund: Bergstr. Beskr.; [Jomala] Öfverby: Tengstr. in dupl.!; Finström Godby et Grelsby, Sund prope templum, Hammarland (!) ad praedium sacerdotis: Arrh. & K.; [Eckerö] Loviselund: Å. G. H. in dupl.!; Geta Finnvik et ad templum: Hult coll.; Finström Emkarby nonnulla spec.: E. Reuter; Finström ad stagnum Godby (!) et ad stagnum Emkarby: Florstr., vide supra; Eckerö in prato humido ad ripam prope »Kyrkbyn»:

Lindberg!; Föglö Näfversholmen: Arrh. et H. Federley!; Föglö Gripö: Sola!; Saltvik Dånö et Geta Dånö: Lindb. herb.; Kökar Husö, Lemland Björkö et Askö, Jomala Ytternäs, Hammarland Torp et Bovik, Eckerö Finbo, Finström Bjerström et Bamböle: Palmgr. Stud. p. 364–365, quem l. inspicias; r Kumlinge Ingersholm: Bergr. — **A b.** (r): Zett. & Br., spec. e S:t Karins Kulho!; r par. Gustafs Kattkuru, Iniö Styltö: Bergr.; Piikkis Raadelma: Lindb. herb.; Korpo: I. Ringbom in dupl.!; Pargas (p) ex. gr. Bläsnäs et Pexor: Adl.; Pargas Signäs, Björkholm, Lenholm et Attu Jermo, Sagu Sandö: Arrh.; Karuna: Elfving in dupl.! et Arrh.; Bjärno: E. A. Wendell in dupl.!; Uskela: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] rr prope Suoloppi: Renv.; p: A. Nyl.; Karislojo Böle: Hult coll.; rr Lojo Gerknäs Kyrkön: Ch. E. Boldt; p—r—deficiens: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; Sand., Sel., Printz et Flinck non comm. — **Nyl.** Ekenäs st r, oppidum Ekenäs Flyet st cp in salicetis, Hästö et Alglo: Häyr., cfr Häyr. Stud. p. 33 et 38; [Ekenäs] in insula Tvärminne in parte septentr.-occidentali insulae Långholmen et in pago Tvärminne ad ripam sinus Byfjärden (stud. Kari): Häyr.; in taeniis p et prope Fagervik!, Sjundeå Myrans et Pikkala (Nerv.): His.; Ingå Svartbäck: Brenn. växtf. p. 79; Ingå Elisö: W. Brenner!; Esbo Kaitans et Frisans: Kihlm. ann.; rr in margine turfosi piniferi ad ripam occidentalem lacus Nurmijärvi pe: Stenr.; st r: W. Nyl.; Helsingfors praedium Degerö in prato litorali st cp: Sæl. herb.; Helsingfors Estlotan: Sæl. ann.; [Helsingfors] Gammelstaden: Hult herb.; Borgå r Vålaax et Pörtön: Sæl. Fört.; p ad oram, in sacell. Anjala ad Junkkarinjärvi: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Pyttis! [ad amnem Broby]; Strömfors ins. Kortö prope templum, Elimäki ad Juotjärvi: Sæl. ann.; Åstr. & H. non comm. — **K a.** r ad Fredrikshamn in insulis maritimis ([C. I.] Qvist): Fl. Kar. p. 190; Säkjärvi Virsu: V. Krohn!; Lavansaari: Brenn., spec. leg. E. Nylander!; in taeniis Viburgi (E. Nylander): Fl. Kar. p. 190; Viborg Kiiskilä (J. Krohn!): Malmb.; Jääski: K. J. Valle! — **I k.** r Kakki ad Kirjola [spec. leg. Tommila!]: Malmb.; [inprimis (fq) in reg. litorali: Meinsh. p. 89].

Sat. (st fq): Malmgr., spec. e Kankaanpää!; Eura! et Raumo!: Simming; Yläne: F. Sahlberg in herb. lyc. n.; Huitti-

nen: Lydén; st fq, in ostio [»deltat»] fq et st pc—cp, Luvia complur. locis (E. Hermonen et alii): Häyr. Björneb., quem l. inspicias; rr Karkku Korvenoja ad amnem Kärppälänjoki: Hjelt; Birkkala: Carlss., vide etiam infra. — **Ta.** Sääksmäki r Rautu: Tikk.; Kalvola r in prato udo silvestri prope lacum Kalvola: Knabe Fört.; Hauho: Herk.; Hattula in prato udo prope ostium amnis inter Lebijärvi et Vanajavesi: Lindb. herb.; st r: Asp. & Th.: Tavastehus Gungholmen Pinellan (O. Collin): Hult herb.; in oppido Tavastehus [»Tavasteburgi»] in ripa lacus Vanajavesi: W. Granberg!; Vanaja Harviala, non autem in Tavastia austro-or.. Leop. ann.; Leop., Norrl. s. ö. Tav., Unon., Bonsd. et Wainio Tav. or. omnino non comm. — **Sa.** Valkiala (st fq): Hult Fört.; Kristiina prope templum: I. Poppius!; Hult e Ruokolaks non comm. — **Kl.** tantum in ripa amnis Hiitolanjoki: Lindén; Pitkäranta in insulis: Chyd.!; Kirjavalaks (Bäckm.): Norrl. Symb.; Ruskiala et Sortavala Yhinlahti: Enw. hav.; Pälkjärvi inter Kōnönen! et Anonniemi, Pirttiniemi (H. Arppe), Suistamo haud procul a templo: Hjelt Ant. p. 66; Suistamo Uuksujärvi in ripa septentr.-orientali lacus Salmenjärvi st pc et ad ripam occidentalem lacus parvi Polvijärvi pcc, Salmi ad ripam amnis Tulemajoki ad Palokoski: Link. litt. 15, V, 1915. — **Kol.** »p et p fq»: Elfv.; e permultis locis enum.: Caj., cfr Liro Ured. p. 110.

Oa. (st fq): Malmgr., spec. e Qvarken!; Qvarken cp in Lappören: Broth. in litt.; st fq in vicinitate orae maritimae, etiam in interiore parte occurrit: Laur. Växtf., vide etiam infra et Linné Iter lapp. p. 199 nomine *L. viciaeformis*, quod nomen ad hanc speciem spectat secundum Fl. Suec. p. 253 et Smith p. 226. — **Tb.** Rautalampi in prato ripario praedii magni sacerdotis [»Ison Pappilan»] 1902: Link. — **Sb.** r: Mela, spec. e Kuopio (!) Toivola! — **Kb.** nondum adnotatus. — **Kon.** p st pc per partes interiores, ad Dvoretz, Mundjärvi, Tiudie pl. l., Saoserie (Günther), Kendjärvi (Simming!), praesertim inter frutices in paludibus vel turfosis silvestribus, sed etiam in devexis siccioribus obvius, in Saoneshje (!) Schungu ad ripam lacus Putkosero: Norrl. On.; e multis locis enum.: Caj.; Sennoguba: Liro Ured. p. 110, vide etiam Günth. p. 36; nonnulla spec. in H. M. F.

Om. fq in maritimis, rarior in interiore parte: Hellstr.;

st r e 13 locis enum.: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, cfr l. c. p. 137 et 138, spec. e Vindala Pyhålahti!; st fq: Tenn.; Pyhäjoki fq: Lackstr.; Temmes: Brenn. Obs. — **Ok.** Sotkamo: Lönnbohm!, cfr Wainio Kasv.; [Paltamo] (p): Must.; st r, Puolanka, Paltamo¹⁾, Kajana et Sotkamo: Brenn. Obs.; Paltamo (spec. in herb. alumnorum): Zidb.¹⁾; rr [Kianta] [Alaviekk] Parvala (A. Sandström): Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr. — **Kp.** Vojaz ad flumen Vig! et 90 km [»9 mill.»] ad septentrionem versus a Kemi: Selin!; e multis, saltem 20—25, locis enum.: Bergr. Ant., spec. e Saraikkovaara ad Sjuigarvi! et ad ripam fluvii Suopaisjoki!

Ob. (fq): Jul. p. 290; fq in vicinitate orae maritimae, in interiore parte p, interdum st fq, interdum r, enum.: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Pudasjärvi: Martik. p. 39 et 40; st fq — fq in vicinitate orae maritimae, in interiore parte (deficiat): Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi fq ad oram maritimam, in interiore parte rr: Rantaniemi; plur. loc. in Kemi et Torneå: Hellstr. Distr. p. 6, cfr M. Castrén p. 336; Torneå: Linné Iter lapp. p. 172 nomine *Clymenum parisiense*, cfr Smith p. 142; ad oppidum Torneå st cp in prato humido: Sæl. herb.; [inter Torneå et Kalix st fq: O. R. Fries p. 162;] st fq in parte meridionali eius territorii Ostrobotniae, quod visitavimus, etiam ad Turtola adnotatus: Hjelt & H., vide etiam Leiv. Veg. p. 199, Caj. Torn. p. 112, 117 etc.; multa spec. in H. M. F., vide etiam infra. — **Kuus.** Korojoki: Brotherus & F. v. Wright! — **Kk.** r Oulanka Sohjenansuu ad ripam lac. Pääjärvi: Wainio Kasv.!; ad catarrhactam Juumakoski amnis Kepajoki: Bergr. Ant.; Keret: Beket. p. 556; ad lacum Koutajärvi cp: N. I. Fellm.; Tutijärvi—Susijärvi: Brenner!; Sonostrow et Koutajärvi: Mela Pl.; in ripa fluminis Tuntsanjoki: Lindberg!; Kuolajärvi [»Salla»] in prato ripario ad inferiorem fluvium Kutsa: Borg & Rantaniemi! [ad fines prov. **Lk.**].

Lk. st r Kittilä (!) ad Aakenusjoki! haud procul a pago Kittilä, Kaukkonen et Paahtakallio, Kolari prope Siukkooja, Jokijalka et Jouhisuanto ad fluvium Äkäsjoki, Naamijoki quibusdam locis, Väkevämaa ad flum. Torneå: Hjelt & H., cfr Silén Bl. p.

¹⁾ Confirmationis forsitan indigeat.

84; Kieksisvaara [forsitan in Sueciae finibus]: Zetterstedt II p. 208, cfr Wahlenb. Fl. Suec. p. 473, Birg. Till. p. 71 etc.; [Pajala Mertalahti, ubi locus maxime septentrionalis speciei [in Suecia]: Samz. p. 180, cfr Birg. p. 83 etc.; r Kengis (Brundin), Mertajoki, in declivibus fluvii Torniojoki ad Pajala, Esisaari: Birg. p. 104; Muonio Ylimuonio et Muonionvaara: Caj. Torn. p. 97; Kittilä ad templum: l. c. p. 40; Kittilä Alakylä: l. c. p. 112 et 119; Kuolajärvi »Salla» in ripa arenosa cuiusdam insulae in lacu Vuorijärvi: Borg & Rantaniemi!; Kuolajärvi in prato Palosaari iuxta flumen Vuorijoki: Lindberg!, vide etiam sub Kk. et infra. — **Li.** Varanger complur. loc.: Th. Fries p. 197; [Nyborg (Sommerfelt), Skogeroen Skogernes: Norm. Fl. Spec. p. 317, vide etiam infra.

Lapp. ross. Jokonga: F. Nylander!, cfr N. I. Fellm. et l. c. p. XXVIII; Tetrina et Tshapoma: Mela herb.; Olenitsa, Tshapoma et Pjalitsa: Mela Pl.; Tshavanga loco humido graminoso iuxta fluvium: Kihlman!; Petshenga Knjasenga: Fontell!

Pl. Finl. exs. N:o 779 Oa. par. Öfvermark, in ripa fluminis, leg. Elli Björkman.

Sat. och Oa. Malmgrens uppg. om frekvensen afse antagligen företrädesvis kustområdena, ehuru detta ej särskildt framhållits. Äfven i **Ob.** äro samtliga exemplar insamlade i närheten af hafvet eller de två stora älfvarna i områdets norra del, liksom de många uppgifterna i Brenn. Ber. 1870 till öfvervägande del hänföra sig till kusten. Om förekomsten i trakten af Uleåborg nämnes: »Niityillä, rannoilla j. n. p. kaikkialla ympäristössä. Tiheämmässä ainoastaan rannoilla»: Leiv. Putk., jfr Leiv. I Leiv. Veg. p. 199 betecknas arten såsom »ein Hauptkraut». — **Lk.** Arten uppräknas bland dem, som finnas i södra Lappmarken men saknas i norra Sodankyläs barrskogsregion: Hult Lappm. p. 40. — Wahlenb. p. 186 säger sig ej hafva funnit arten i Lappland; af ofvanstående framgår emellertid, att flere uppg. om dess förekomst därstädes numera föreligga. — **Li.** »Hab. quoque parcius prope fundum sinus Bugöfjord Varangriæ australis»: Norm. Ind. p. 12. I Norm. Fl. Spec. anföres icke denna fyndort, hvarföre möjligheten af ett misstag kan föreligga.

L. palustris uppgifves äfven från Kton. st r Povjenets Losinaja-gora, Toporgora, Lehtevara: Ispol. p. 60 i öfvers.

Enl. Essen Stud. p. 76 vore kärrvialen icke att inregistrera bland våra kulturväxter, jfr l. c. p. 75.

F. latifolia Lamb. »E Ny1., Kol., **Oa.** Kon., **Ob.**: Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — **A1.** Geta Finnvik: Hult herb.; Geta Östergeta: Hult ann. —

Ny 1. Lovisa [Bullers]: G. R. Björkstén! — Kol. »ad Vosnessenje in nemore prope lacum Onega deprehensa»: Elfv.! — **O a.** Närpes: Simming! — Kon. Tiudie (Kullhem!): Norrl. On. — **O b.** Kemi, Simo, Utajärvi Myllyranta!: Brenn. Obs.; Simo vid Kantola strand: Keckm.; Kemi Rantaniemi Alasaari: Rantaniemi.

F. latifolia upptages äfven i floror etc.; bl. a. st r: Mela Kasv. II. Emellertid nämner Lindberg, att densamma endast är en skuggform och att det icke är skäl att upptaga den under särskild rubrik: Lindb. comm.

Förutom denna form upptogs v. *viciaeformis* Rupr. i Mela Kasv. II och III. Enligt Lindb. är icke Rupr. utan Wallr. auktor: Lindb. comm. — I Mela Kasv. V kallas formen f. *linearifolia* Lange. [Bör vara Ser., ej Lange: Lindb. comm.] — Samma form afses antagligen med f. *angustifolia* Sæl., som upptages **O k.** Sotkamo: Brenn. Obs. — **O b.** Kuivaniemi Wuornos, Uleåborg: Brenn. Obs. — Denna form, som utan gräns öfvergår i hufvudformen, är ej särskild i H. M. F.

F. elatior Hult. Sydvästra Finland: Brenn. Flor., där densamma beskrifves. Sannolikt afses härmed samma form, som ofvan kallats f. *latifolia* Lamb.

Lathyrus montanus Bernh.¹⁾

In parte maxime austro-occidentali Fenniae continentis satis frequenter vel passim provenit, ceterum raro saltem usque ad 61° 10' lat. ad septentrionem et 0° 32' long. ab Helsingfors ad orientem versus occurrit.

Till.; Kalm; in nemoribus montosis (fq): Prytz; [Eur. omn.] exc. etiam Fenn. plur. (adest in sola mer.-occ.): Nym. Suppl. p. 101; tantum in austro-occidentali Finlandia creseit, in provinciis **Al.**, **Ab.**, **Nyl.**, **Sat.** et **Ta.** lectus est: Schedae II p. 100, vide ceterum DC. Prodr. II p. 378, Led. I p. 691, Liro Ured. p. 112 et Norrl. in Atlas p. 7.

Al. Sund Sundby!, ad templum et ad Kulla: Arrh. & K.; Föglö Gripö et Kökar Ängsholm [aut Engholm]: Arrh.; Lemland Eskskär pcc: Palmgren!; Kökar Lindö st ep in vallibus: E. Erikson!, cfr Alc. III; Lemland Hellestorp Hamnbacka, Hammarland Bovik: Palmgr. Stud. p. 365—366, quem l. inspicias. — **Ab.** (fq): Zett. & Br., spec. e Piikkis Raadelma!; r par Gustafs Kaurissalo: Bergr.; [Åbo] »in Biskopsängen med. Maj et ubiq. in pratis passim» (Ann. ad Till.): Leche p. 32, cfr l. c.

¹⁾ *Orobis tuberosus* L. auct. apud nos plurimi.

p. 24; Åbo (!) et Pargas (!) st fq: Arrh.; Kakskerta Kokkila: Sæl. ann.; Pargas (p), fl. luteo-albis Lillholmen: Adl.; Kuustö Jul-
las st cp: Sæl. herb.; Merimasku: P. A. Karsten in dupl.!; Eura r:
Lindstr. p. 116; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Uskela
Juvankoski: Nikl. in dupl.!; Kisko Orijärvi: Hult ann.; Pojo (»fq»):
A. Nyl.¹⁾; p in par. Pojo et Karis: Hult ann., spec. indidem vidi
in herb. eiusdem; Bromarf (fqq): Sand., spec. e Bromarf Brom-
holmen leg. G. Sucksdorff!, cfr etiam Alc. III etc.; p Kattelus
prope viam publicam, Immola et Sakkola: Sel.; Lojo (fq): Hels.;
Karislojo Kattelus nonnullis locis, Karis in insula ad »Bälby-
landet» ad austro-orientem versus a Långvik, complur. loc. in
silvis vetustis Jälsby et Bälby officinae Svartå subiectis, prope
Bälby Lillsjön, Svartå inter stationem viae ferratae et officinam:
Ch. E. Boldt; [Vihti] rr in prato ad rivum Palokoski ad fines
par. Sjundeå: Flinck; in par. Mietois et australi parte par. My-
nämäki! [»Mt ja Pt»] fq, ceterum st fq, saepe $\pm$ cp: Caj. Kasvist.,
quem l. inspicias; [Nystad] Kirsta et Hanko: Söd., vide etiam
infra. — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne (!) Krogen Krogudden: Palmén!;
Ekenäs Flyet in oppido, insula Tvärminne (!) Långholmen et in
statione zoologica: Häyr., cfr Häyr. Landv. p. 164; Ekenäs Ve-
sterby iuxta viam ferratam haud numerose: W. Wahlbeck!; Fa-
gervik, Harholmen! et in insulis prope Barösund: His.; Ingå
Nötö: Brenn. växtf. p. 79!; Ingå Orslandet: W. Brenner!; Kyrk-
slätt ad Juusjärvi: Sæl. ann.; Kyrkslätt Goddarsböle in prato
silvatico ad lac. Hvitträsk st cp: Sæl. herb.; Kyrkslätt Kauhala,
Esbo Urberga et cp ad Niemis: Gadol., vide etiam Klingst. Nyl.
p. 98 et infra; Helsingfors: Nikl.!; Tölö (Nikl.): Sæl. ann.; [Hel-
singfors] Mejlsans: H. Federley!; Helsingfors »Josafatsdalen»: G.
Lång in Lindb. herb.; Borgå (!) Svartså: R. Lindfors!, vide ce-
terum infra.

Sat. Raumo: W. Wallenius!, cfr Gadd Sat. p. 49 et Herb.
Mus. Fenn. II p. 139; par. Raumo: S. Laurinen!, vide etiam
infra. — **Ta.** Tavastia: O. Hjelt!; Sääksmäki Limokorpi in luco
graminoso: Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139 et Rosb.
Utk. p. 220.

Pl. Finl. exs. N:o 781 **Nyl.** par. Kyrkslätt in silvaticis

¹⁾ Vide sub *L. nigro*.

declivibus in pago Österby leg. Signhild Lindberg et Edit Lindström; N:o 782 Nyl. par. Ekenäs Tvärminne Krogen in frondea silva leg. Palmén.

Största delen af Finl.: Fries, jfr Nym. Consp. p. 205. Uppg. anger uppenbarligen en alltför vidsträckt utbredning; Nymans uppg. rättas af honom själf, se ofvan. — **A l.** Bergstr. p. 5 liksom Bergstr. Beskr. uppger, att arten helt och hållet saknas på Åland; den synes i själfva verket vara rätt sällsynt därstädes. — **A b.** Ehuru *Lathyrus montanus* är ganska allmän närmast Åbo, därifrån äfven flere exemplar finnas i samlingen, tyckes den i allmänhet ej förekomma längre mot norr; så har Hollm. ej sett den i Nystads-trakten, hvarifrån dock en senare uppg. föreligger. — **Nyl.** Esbo Napurböle: Alc. och Alc. III; uppg. är högst sannolik, men jag känner ej, hvarpå den grundar sig. Anmärkas må, att arten först på senare tid blifvit iakttagen i mellersta och östra Nyl.; så upptages den hvarken af W. Nyl. eller Sæl. Ö. Nyl. och omnämnes ej heller från Thusby af Åstr. & H. Angående dess förekomst i västra delen af provinsen må ännu tilläggas: »Arten befunnen rätt allmän på såväl Esbo som Kyrkslätt sidan af Loojärvi»: Gadol. — **I k.** Sakkola: elev [A.] Savander!, jfr Alc. III; antagligen är exemplaret från västra Finland. — **S a t.** [Björneborg] Ytterö (D. o. Hj. Rosenlew enl. Fontell), Hvittisbofjärd; Häyr. Björneb. Än så länge hyser jag mina tvifvel, huruvida *Lathyrus montanus* förekommer vildt växande i dessa trakter, och jag förmenar därför en förnyad undersökning af förhållandet vara af nöden. Särskildt gäller detta förekomsten på Ytterö, därifrån arten uppgifvits af skolelever. En förekomst ännu längre mot norr har jag visserligen antecknat, men då jag icke anser den fullt säker, har jag icke publicerat densamma. Vore *Lathyrus montanus* verkligen vild i Hvittisbofjärd, skulle dess nordgräns i Finland vara belägen vid ung. 61° 40'. — **T a.** Hauho: Herk.; uppg. behöfver bekräftas. — **O a.** Östermark [»Teuva»]: J. Tanner!, exemplaret är inlämnadt under namn af *L. niger*, men bestämdt af Lindberg, som dock anser uppgiften något tvifvelaktig.

F. tenuifolia (Roth). **A b.** r [Reso] Ekstensholm: Zett. & Br.! — Formen upptages såsom varietet med särskild rubrik i Herb. Mus. Fenn. II p. 80. I Lindb. Enum. användes för densamma benämningen *L. montanus* β *linifolius* (Reich.) Aschers.

F. latifolia Lange upptages i Mela Kasv. V.

Om en *hvitblommig* form se under **A b.** Pargas.

Lathyrus niger (L.) Bernh.¹⁾

In Alandia et Tavastia austro-orientali rarissime (—raro) occurrit; ad 61° 15' fere ad septentrionem et 1° 2'

¹⁾ *Orobis niger* L. omnes fere apud nos auctores.

ab Helsingfors ad orientem versus apud nos progreditur; ulterius incertus est.

Till.; Fenn. merid. occid.: Fries; Aland., Fenn. centr.: Nym. Consp. p. 205; nonnullis locis in **A1.**, ceteroquin rr in **Ta.** (61⁰ 15') crescit: Schedae p. 86, cfr Norrl. in Atlas p. 9, vide etiam Caj. vaell. p. 25 not.

A1. r: Bergstr., cfr l. c. p. 5; Sund: Bergstr. Beskr.; rr Sund ad septentr.-orientem versus a templo ep: Arrh. & K.! et E. Erics.; Sottunga kyrklandet rr: Arrh. Fl.; Sund in devexis pratorum prope templum: W. Granberg in Pl. Finl. exs. N:o 279; Saltvik Syllöda: Lindb. herb.; Jomala Kungsö st ep 1899: Palmgr.!, cfr Alc. IV; Föglö Bänö et Juddö, Hammarland Skarpnätö (Pesola), Saltvik Syllöda ([R.] Collander): Palmgr. Stud. p. 366, quem l. inspicias, vide etiam infra.

Ta. (st r) ex. gr. [Asikkala (!)] Vääksey, Kopso (!), Urajärvi etc. in parte septentr.-orientali: Norrl. s. ö. Tav., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Heinola in devexis siccis prope praedium Ny-näs: G. Lång!, cfr Alc. IV et K. O. Elfv. p. 385.

A1. Om förekomsten på Jomala Kungsö nämnes: »Numera svårt ansatt, då lokalen är betesmark»: Florstr. Från Sund nämnes åter: »Har blifvit påträffad ganska rikligt i närheten af prästgården på en ängsbacke norr om kyrkan. Ännu rikligare förekommer nämnda växt på en ängsbacke längre norrut längs sundet»: Prim. p. 66. — **Ab.** Pojo »p prope Elgmo [»Elamo»]: A. Nyl.; uppgiften förefaller i hög grad misstänklig, så mycket mer, som A. Nyl. ej upptager *Lathyrus vernus*, hvilken dock knappast torde saknas i Pojo. Med sin uppg. om *L. tuberosus*, hvilken säges förekomma allmänt, »fq», afser han måhända *L. vernus*, medan däremot den nyss omnämnda uppgiften från Elgmo — så heter stället enl. Sæl. ann. — väl rätteligen bör hänföras till *L. tuberosus*.

I H. M. F. antecknade jag på 1870-talet ett exemplar från Sund, insamladt af Bergstrand, äfvensom ett annat exemplar från Asikkala Kopso: Nikl.! Nämnas må slutligen, att W. Nyl. Distr. uppräknar *Orobis niger* bland arter, som han ej sett ifrån Finland.

Lathyrus vernus (L.) Bernh.¹⁾

In Fennia australi ad 62⁰ vel inprimis ad orientem versus aliquanto superius plerumque satis frequenter provenit.

¹⁾ *Orobis vernus* L. plurimi apud nos auctores.

In parte maxime occidentali iam circa 62° 40' terminum septentrionalem attingere videtur aut saltem plurimis plagis deficere, in maxime orientali autem parte usque ad 67° invenitur.

Till.; Kalm; in silvis ad radices montium: Hell. p. 15; in dumetis graminosis fq: Prytz; ad radices montium et in nemoribus Alandiae, circa Aboam, Nylandiae, Careliae meridionalis: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp. bor. or.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp. . . .: Nym. Consp. p. 204; adest in Lapp. or. (Fellman): Nym. Suppl. p. 101; per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia finlandensi nunquam lectus, in Lapponia rossica paucis locis in vicinitate Maris albi crescit: Schedae II p. 100 nomine *α latifolius* (Schur.) Rouy, vide etiam DC. Prodr. II p. 377, Led. I p. 688 et Liro Ured. p. 110.

A1. (fq): Bergstr., cfr l. c. p. 5; st fq: Bergstr. Beskr. et Laur. Fört.; p in lucis, Brändö Härö Torsholma, Kumlinge Ingersholm et compluribus locis in parte austro-orientali insulae Kumlinge: Bergr., cfr l. c. p. 43, vide etiam Palmgr. Stud. p. 366–367. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; par. Gustafs st fq, in par. Iniö non adnotatus, Töfsala Raumaharju: Bergr.; st fq—p: Arrh. Ann.; Bromarf, si cum ceteris plantis confertur, (r): Sand.; p: Renv. et Sel.; Vihti fq: Printz; st fq: Flinck; fq: V. E. Broth.; st fq, enum. e multis locis: Weeks.; p—st r—r, e par. Mietois non comm.: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam supra p. 195. — **Nyl.** st fq: His.; st fq, suis locis st cp: Stenr.; (fq): W. Nyl.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] »Vähän korkian niemen kallio»: Brenn., vide etiam Kurki p. 147. — **Ka.** (st r): Blom; p—st r in parte interiore, in vicinitate fluvii Vuoksi fq in lucis et clivis silvestribus lapidosis: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [in aliis regionibus fq: Meinsh. p. 90].

Sat. st fq, f. floribus albis Birkkala (p): Malmgr.; (r), enum.: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; st fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; (fq): A. Wegel. et Bonsd.; st fq, sp: Borg Tiet. — **Sa.** tantum in viciniis opp. Villmanstrand: E. Nyl. & Chyd., spec. e Taipalsaari!, cfr E. Nyl. Veg. p. 259; Valkiala p: Hult Fört.; [Ruokolaaks et Rautjärvi] st r: Hult; Imatra, Immala, Matikkala! etc. ubique pc: Hult coll.; Sääminki Kaartila et Utrasniemi, Keri-

mäki Punkaharju et secundum herb. alumnorum Waahersalo, Harvosaari et Keronsaari [haec forsitan confirmationis indigeant]: Budd. muist. — **Kl.** (p): Fl. Kar.; [Parikkala] (p) in insulis lacus Simpele aliisque lucis lapidosis: Hann.; Valamo st fq: Sæl. ann.; fq (Backm.), ad Kirjavalaks fqq: Norrl. Symb.; st fq: Hjelt. — Kol. st fq — fq: Elfv.

Oa. infra Kristinestad [»Christina»] primum obvius: Linné Iter lapp. p. 199; Jurva: Alc. et Alc. III; Kuortane prope Kahra: Hjelt & Hult!, cfr Laur. Växtf.; r Alavus [haud procul a statione viae ferratae], Lapua Simsiö!: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 6 et Herb. Mus. Fenn. II p. 139. — **Tb.** (st fq): Broth., spec. e Jyväskylä!; Hankasalmi: L. M. Runeberg!, vide etiam Prim. p. 49. — **Sb.** r: Mela; Pielavesi: V. Hornborg!; Kiuruvesi Korpijoki ster.: Lundstr.!; Kuopio Kolmisoppi cp in declivi montis Relletti: Kyyhk. litt. — **Kb.** Kide: Brand!; Tohmajärvi Everilä et Niirala: Hjelt; Kihatelysvaara (G. M. Lundeqvist): Moberg Klim. p. 164 [forsitan confirmationis indigeat]. — **Kon.** st fq, p (Dvorets, Tiudie) fq et in nemorosis lucisque st cp, e parte bor. occ. haud est adnotata, nec in Saoneshje et Reg. occ.: Norrl. On.; Saoneshje in insulis prope Kusaranda: Kihlman in Diar. 3, XI, 1888; Sennoguba: Liro Ured. p. 110, vide etiam Günth. p. 37.

Om. Soini pc ex. gr. ad praediolum publicum [»kronotorp»] Uurinmaa (forstm. Thomé), Oulainen (alumn. Lindholm): Zidb.; rr Soini Vuorenmaa! (st fq) — st cp in collibus herbidis, Uurimäki—Jokiaho pc in silva abietina et mixta (ster.), duo spec. parva sterilia in silva frondosa Rusi inter Rintala et Takala: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136 et 137; Oulainen: Keckman! — **Ok.** Paltamo Melalahti: Brenn. Reseb. p. 69!; Paltamo: Lackström!, spec. cum fructu; (p) Kajana Sokajärvi, Vierunnurmi et in saltu [»takalolla»] Nirva, Paltamo ad lacum Lankinen: Must.; in parte australi st r Paltamo, Kajana: Brenn. Obs., ubi superiores commemorantur. — **Kp.** Kemi Russki Gusovoi in silva mixta nemorosa infra rupem praeruptam, [Solovetsk Anferski in colle herbido, Sekirnaja-gora in luco]: Bergr. Ant., [spec. e Solovetsk iam leg. Selin!]

Ob. vide infra. — **Kk.** haud infrequens in declivibus montis Päänuorunen in Oulanka, sed non alibi: Wainio Kasv., spec.

ex Oulanka Siprinki!, cfr Liro Ured. p. 110; inter Keret et Gridinä [»Kriginä»] p cp: Fellm. Ind., spec. indidem leg. Selin!; inter Soukelo et Siprinki: Mela herb.; Perävaara prope Siprinki [ad eundem atque superior locum verisimiliter spectat], Sonostrow: Mela Pl.

Lapp. ross. ad Mare album usque ad Ponoj haud infrequens: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXI et XXVI et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Umba, Kuusreka, Tetrina et Tshapoma: Mela Pl.; Tshapoma: Mela herb.; Umba! in saxosis nemorosis iuxta mare et Tshapoma! in luco st cp: Kihlman, cfr Liro Ured. p. 110; Kusomen: Frey resa p. 115.

Pl. Finl. exs. N:o 780 Ny1. par. Ekenäs Tvärminne Krogen in frondea silva leg. Palmén.

Af uppgifterna från gränstrakten mellan **A1.** och **Ab.** (Bergr.) liksom af de här icke anförda uppg. i Caj. Kasvist. och Palmgr. Stud. p. 366–367 synes mig framgå, att *L. vernus* åtminstone i vissa trakter förekommer med ojämn utbredning (se äfven Lindén); detta förklarar å andra sidan vissa afvikande eller mot hvarandra stridande uppg.

Om. Siikajoki holme utanför älfmynningen (Sandman): Zidb.; uppg. synes mig erfordra bekräftelse. — **Ob.** [Uleåborg] »Lehto Hiironen»: Leiv. Då arten ej omnämnes i Leiv. Putk., antager jag, att något misstag föreligger; jag har emellertid ej velat utesluta uppg.; se dock Huum. lis. p. 87. — Haukipudas Sahankylä »Jussilan saari lehto»: A. E. Mikkonen! Denna uppg. förefaller högst anmärkningsvärd; vore arten fullt spontan på detta ställe, skulle dess nordgräns vid västkusten vara ung. 65° 10' (i st. f. 62° 40'). — Alatornio [»Nedertorneå»] Torp: Moberg Klim. p. 164, jfr Brenn. Obs., som dock synes betvifla uppg.; är den riktig, förmodar jag, att arten icke växte verkligt spontan därstädes. — Lt. Kola: Fellman enl. exemplar: Led. I p. 688 och Beket. p. 556, jfr Hermann p. 296; dessa uppg. hafva ej afseende på staden Kola utan på »territorium Kolaense» och gälla således de i Fellm. Ind. upptagna lokalerna från Kk.; se äfven N. I. Fellm. p. XXI.

Orob. vernus omnämnes äfven från Kton. i skuggrik granskog nära Tsobino: Ispol. p. 60 i öfvers. — Kpor. Somba, Puramoch: Liro Ured. p. 110. Arten uppräknas från hvardera provinsen: Mela Kasv. V.

Lathyrus vernus med hvita blommor är säkerligen mycket sällsynt. Uppg. föreligga från Ny1. Esbo Kilo ett ex.: Häyr. herb. Angående Malmgrens uppg. se under **Sat.**; själf har jag ej lyckats påträffa vitblommiga exemplar i dessa trakter.

Ruprecht omtalar en form på K1. Walamo med nära 5 cm [»2 poll.»] breda ovala, mera tvärt spetsiga småblad: Fl. Ingr. p. 289.

Vicia silvatica L.

In maxima parte Fenniae australis usque ad 62° passim (interdum satis frequenter) provenit. In interiore parte multis plagis rarescit vel omnino deest; ad septentrionem versus in parte maxime occidentali spontanea vix supra 63° 45', in Lapponia orientali adhuc usque ad 67° aut parum supra est visa; his annis etiam unico loco in austro-orientali parte Lapponiae occidentalis circa ad 67° est adnotata.

Till.; Kalm; in lucis fertilioribus Finl. infer. p: Prytz; maxima pars Fenn.; Fries; Scand. (exc. Lapp.): Nym. Consp. p. 206; Fenn.: Nym. Suppl. p. 102; per totam fere Finlandiam passim—raro dispersa, in Lapponia finlandensi nondum lecta est [vide supra et infra], sed paucis locis in australi et orientali partibus Lapponiae rossicae in vicinitate maris crescit: Schedae II p. 98, vide etiam DC. Prodr. II p. 355 et Led. I p. 676—677.

A1. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Laur. Fört.; p in coryletis totius territorii: Bergr.; Föglö Juddö r—st r in coryletis, Sottunga »Kyrklandet»: Arrh., vide etiam Palmgr. Stud. p. 361—362 et infra. — **Ab.** (r): Zett. & Br., cfr Just.; Kathrinedal [»Catrinædal»] (Ann. ad Till.): Leche p. 23 et Arrh.; Korpo: I. Ringbom in dupl.; Pargas (rr) in insula Lemlaks Brattnäs: Adl.; Pargas r Långholm, Attu Kuru et Lenholmen Brännudden (E. Reuter): Arrh. Ann.; Eura r: Lindstr. p. 116; Uskela: E. J. Bonsdorff!; Bjärno praedium Pojo: E. G. Printz in dupl.; [Pojo] (fq): A. Nyl.; Bromarf st fq: Sand.; [Muurila] (rr) in silva mixta prope molas Kaukelmaa: Renv.; p: Sel., vide etiam Saarinen p. 327; Vihti st fq: Printz; Vihti p, e multis (14) locis enum.: Flinck!, quem l. inspicias; st r, enum. e 7 locis: Weeks!; p—st r—deficiens, interdum cpp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Ny1.** Ekenäs [Hermansö] Koön: Häyr. Ber.; Ekenäs Lillholm: Häyr. herb.; p Fagervik! (Stor-Bonäs!) et in taeniis ex. gr. in Nötön: His.; Ingå (!) Svartbäck cpp: Brenn. växtf. p. 79, quem l. inspicias, spec. ex Ingå Joddböle!; Kyrkslätt Hvitträsk in colle silvatico ad Svartviken: E. Lindström!; Kyrkslätt (!) in calcariis ad stagnum Meko et Esbo Karvasbacka cp: Gadol., vide etiam Medd. XLI p. 119; p, subdominans aut sp: Stenr.; (r) Mjölö: W.

Nyl.; Helsingfors Tölö: Kihlm. ann.; Helsinge Strömmsgård: A. Thuneberg!; Thusby p ad viam ferratam: Åstr. & H.; Thusby inter Träskända et Jokela st fq: Kihlm. ann. et Hjelt; [Borgå (!)] p: Sæl. Öfvers.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; p (E. Nyl. Ber.): Brenn. — **Ka.** Virolahti Urpala: V. Krohn!; st r in vicinitate fluvii Vuoksi, Antrea [»S:t Andreae»] Pampas, Räisälä Tuulankoskensaari et Hytinlaks, Kaukola Miinajoki, r in partibus interioribus Kirvu Tietävälä! Lapakonmäki, Jääski Pelkola Pullinkorpi, [ubique] in lucis: Lindén. — **Ik.** r in par. Käkisalmi [»Kexholm»] et Pyhäjärvi ad Sortanlaks: Malmb.; Rautu! et Valkjärvi! (in dupl.): J. G. Appelberg [= **Ka.** in Herb. Mus. Fenn.]; [(fq) in territorio: Meinsh. p. 87].

Sat. p: Malmgr., Hjelt et Sola p. 88; r et pc — st pc, enum. e multis locis: Häyr. Björneb., quem l. inspicias, vide etiam Linné Iter lapp. p. 199; multa spec. in H. M. F.; etiam in plurimis indicibus plantarum enumeratur. — **Ta.** Tammela: Hellström!; Kuohijoki, Padankuosi, Rulja et Ämmättä: Leop.; p: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Nikl!; st fq: Bonsd.; p, sp: Borg Tiet.; st fq inprimis in deustis: Wainio Tav. or. — **Sa.** pc et tantum in Savonia australi: E. Nyl. & Chyd., spec. in dupl. e Taipalsaari Orjainniemi!; rr Imatra: Hult, spec. ex Imatra leg. Nikl!; Ruokolaks Kytösaari in nemore inter frutices st ep: Sæl. herb.; Nyslott [»Savonlinna»] Simunansaari, Uuraansaari, Ruunanmäki et Miekkonniemi, Kerimäki (herb. alumnorum) [confirmationis indigeant] Haapaniemi, Turtianniemi et Levälahti: Budd. muist. — **Kl.** in Valamo vulgaris, alibi rarius usque ad Ruskialam: Fl. Kar.; Parikkala p in insulis lacus Simpele et alibi in lucis lapidosis: Hann.; p: Norrl. Symb.; Kirjavalaks (!): J. J. Chydenius!; haud infrequens: Backm.; Impilaks, Ruskiala Korpi-kallio, Pälkjärvi Korkianiemi et Pirttiniemi: Hjelt, vide etiam Kihlm. Beob. p. XXX. — **Kol.** p: Elfv.

Oa. (p): Malmgr.; Storå (Nyström): Strömb.; rr Lapua in monte Simsiö: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 6 et 17. — **Tb.** (st fq—p): Broth., spec. e Viitasaari!, vide etiam Prim. p. 49 et 60; Hanka-salmi: L. M. Runeberg! — **Sb.** Leppävirta! r Unnukka Mustasaari et Hirvisaari: Enw.; r: Mela, vide etiam Knabe p. 21; Kuopio prope Valkeinen: Budd. muist.; Kuopio Kolmisoppi in

declivi montis Relletti epp, Siilinjärvi Sulkeva ad Särkipuro, ep ad amnem Kolmisoppi et in declivi montis Laitinen, Maaninka compluribus locis in saltu [»takalistolla»] Ruokovirta!, Pöljä Autio et Kallioniemi, Tähymäki etc., etiam in saltu Naarvanlahti ad Lapinlahti versus, Lintuniemi ad »Vanha suo», Nilsä Kuuslahti ad viam Siilinjärvi versus et in vicinitate Raati pone Syväri: Kyyhk. litt., spec. lectum in Maaninka ad Ruokovirta ad Haataanniemi!; Pielavesi Pankkoniemi (K. Teräsvuori): Link.; Nilsä ad ripam rivi Pisanpuro infra montem Pisanvuori fluentis: Link. Kert. p. 183; Kiuruvesi: Lundstr.; Iisalmi r Iimäki: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide (Arppe): Chyd. et Brand!; Tohmajärvi Hiidenvaara ep: Hjelt Ant. p. 66; Ilomants: W. Nylander! — **Kon.** p in nemoribus, lucis silvisque frondosis vel mixtis: Norrl. On.; ep in insulis ad Tolvoja et Kusaranda: Kihlm., cfr Kihlman in Medd. XVIII p. 150, vide etiam Günth. p. 36.

Om. r Toholampi: Hellstr., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; r Soini compluribus locis in silvis in vicinitate Keisala! et Vuorenmaa, st pc in clivo laeto silvae mixtae inter Uurimäki et Jokiaho, Takala—Rintala Rasi in silva frondosa, Alajärvi in valle Lohijoki in clivo abietino: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136 et 137. — **Ok.** Paltamo Melalahti (fq): Brenn. Reseb. p. 69!; r Paltamo Mattila et Naulala, Kajana Sokajärvi, Hyrynsalmi ad parvum lacum Pikkarala: Must., cfr Brenn. Obs.; Paltamo in clivo ad Mieslahti: Kyyhk. litt. — **Kp.** in lucis secundum amnem Kemi st fq, Russki Gusowoi, Njemetski Gus, in parte media Hiisivaara in luco, in virgultis in pago Riihijoki, in Riihivaara, [Solovetsk in colle herbido insulae Anskerski et in silva prope Sekirnaja-Gora]: Bergr. Ant., spec. e Shuigarvi [»Schuigjärvi»] Riihivaara! in abiegno et in virgultis ad ripam catarrhactae Tuhkakoski fluvii Kemijoki!, vide etiam Bergroth in Medd. XXI p. 21; [monasterium Solovetsk extra muros: Malmgren!]

Kuus. complur. loc. circa Paanajärvi (!) ex. gr. prope Paloniemi, Rajala et Mäkelä, item infra Nuorunen (Sahlberg): Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; ad Rajala, prope Mäntyniemi compluribus locis: Hirn Fört.; ad septentrionem versus ab Oulankajoki et hic illic st pc ad meridiem versus ab Ansalammit: Edv. af Hällstr.; Kuusamo: Nyberg!, certe ad vici-

nitatem lacus Paanajärvi spectat ut O in Herb. Mus. Fenn. [ed. I]. — Kk. Oulanka Vartiolampi et in clivis silvaticis montis Päänuorunen: Wainio Kasv.; ad Mare album inter Kivirega et Keret p ep: Fellm. Ind.; Perävaara, Siprinki, st fq ad Iiava et ep ad Sonostrow: Mela Pl.; Terioiva [nonne Pesioiva?] in declivibus reg. silvaticae supremæ: Borg & Rantaniemi!

Lk. Kuolajärvi Pyhäkuru in clivo montis Matkasokka etiam in aliis locis ex. gr. Nenäkkeet ad meridiem versus a Kuolajoki: Edv. af Hällstr.

Lapp. ross. in lucis silvaticisque ad Mare album usque ad Ponoj p ep: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVIII, XLIII et XLV, item Fl. Samoj. p. 9 et Beket. p. 556; Kantalaks nonnullis locis, Porjeguba, Umba, Kuusreka, Tetrina, Tshapoma et Ponoj: Mela Pl.; Kantalaks: Axelson & Borg! et Lindberg!; ad pag. Umba (ad lat. bor. c. 66° 44') inter frutices ad radices rupium: Kihlman!; Ponoj: Broth. exk. p. 78, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Ponoj inter frutices in nemore, fere orgyalis: Kihlman!, vide etiam sub Kk.

Pl. Finl. exs. N:o 773 **Ny1.** Kyrklätt in silva prope lacum Hvitträsk leg. Lindberg.

Ob. »Löydetty kerran (v. 1895) painolastilla kasvavana»: Leiv. Putk., jfr Leiv. — Ett par osäkra uppg. omnämnas: Brenn. Obs.

Vicia silvatica upptages äfven från Kton.: Ispol. p. 60, jfr Mela Kasv. V, där arten dessutom anföres från Kpor.

Med hvita blommor omnämnes arten från **A1.** Hammarland Freb-benby: Hult ann.

Angående odlingsförsök skrifver M. v. Essen: »Dess kultur . . . har hos mig städse misslyckats»: Essen Stud. p. 65.

Vicia cracca L.

In maxima Fenniae parte saltem usque ad 65° frequenter aut frequentissime provenit; magis ad septentrionem versus nonnullis plagis aliquantum rarescit, sed usque ad summum septentrionem progreditur; [in Lapp. enontekiensi vix autem obvia]. In partibus septentrionalibus inprimis ad maria aut flumina maiora occurrere videtur.

Fq in Fennia usque ad 64° aut 65° inveniri plurimi auct. indicant [exceptiones vide infra], cfr Till., Kalm; maxima pars

Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 206; per totum territorium plus minus fq dispersa: Schedae p. 85. vide etiam DC. Prodr. II p. 357 et Led. I p. 674–675.

Ok. fq: Wainio Kasv. et Must.; fq, suis locis fqq: Brenn. Obs., vide etiam infra. — Kar. ross. fq, exc. in Kiestinki et Oulanka, ubi tantum »p (—st fq)»: Wainio Kasv.

Ob. fq, suis locis fqq, in parte maxime septentrionali minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq: Leiv.; fqq — st fq: Keckm.; Kemi fqq, in interiore parte parcior: Rantanieni; [fq: O. R. Fries p. 162;] st fq in vicinitate flum. Torneå, ceteroquin tantum ad Rovaniemi Alajääskä et Ylitornio [Öfvertorneå] Raanujärvi et Portimo adnotata: Hjelt & H., vide etiam sub **Lapp. fenn.**, Jul. p. 290, Leiv. Veg. p. 199 et Huum. Kasv. p. 157–158. — **Kuus.** »p (—st fq)»: Wainio Kasv.; ad Haataja: Wainio Not. — Kk. fq: Bergr. Ant., vide etiam supra [Kar. ross.].

Lapp. fenn. st fq in vicinitate fluminis Torneå, sed ad flumen Ounasjoki tantum e Kittilä Alakylä adnotata, in parte interiore ad Kolari Sieppijärvi, Naamijoki et uno loco ad Äkäslompolo! occurrit: Hjelt & H., cfr Silén Bl. p. 84; [reg. silv. r Pajala: Backm. & H. p. 181; p, enum.: Birg. p. 104;] Finmarkiae rarius [usque ad Kistrand]: Wahlenb. p. 186 et 187; (ubique): Fellm. Lapp.; ad Kultala in regione coniferarum mixtarum paroeciae Inari, in betuleto ad Saarivaara prope Paatsjoki et pluribus locis ad Salmijärvi in regione pinifera, fq in regione betulina ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 21; Hult in septentrionali parte par. Sodankylä non vidit: Hult Lappm. p. 40; Utsjoki st fq: Sæl. kat.; »nobis primum in maritimis editis ad Bugönæs Varangriae mer. obvia»: Kihlm. Ant.; Paatsjoki (!) Salmijärvi: Granit & Poppius!; iuxta Tanaelv ingrediens usque intra catarrhactam Storforsen longius intra Puolmak, in Varangria meridionali iuxta Paatsjoki [»Pasvigelv»] ad Svanvig immo ad catarrhactam inter Klostervand et Goalsejavre ingrediens: Norm. p. 259, vide etiam Norm. ann. p. 20 et cfr Kihlm. Ant.; reg. subalp. st fq in devexis et pratis: Arrh. ant.; e permultis locis e Varangria australi etc. enumeratur: Norm. Fl. Spec. p. 315, quem l. inspicias, vide etiam (Moberg Klim. II p. 140,) Blytt p. 1223 etc. — [**L. ent.** non adnotata, vide infra.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; in pratis infimae Lapponiae nec non in maritimis elevatis usque in summum septentrionem fq: N. I. Fellm., spec. lecta ad sinum Kolaensem! et Kildin!, cfr l. c. p. (XXX et) XLIII et Beket. p. 556, ubi enum.; Kola: F. Nylander! et Karsten!; Petshenga [»Peisen»]: E. Nylander & [M.] Gadd!, vide etiam Broth. Wand. p. 9! et Knabe Pfl. p. 280!

»In pratis et agris vulgatissime»: Prytz. — **A1**. fq: Bergr. — **Ab**. fq — fq: Arrh. Ann.; fq: Flinck, V. E. Broth., Weeks. och Caj. Kasvist.; i det sistnämnda arbetet nämnes om arten $\pm$ cp m. m. — **Nyl**. fq — fq: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl. — **Ka**. (st fq): Blom; fq: Lindén. — [**Ik**. »überall gemein»: Meinsh. p. 86–87.] — **Sat**. (st fq): Malmgr. — **Ta**. fq: Leop. och Norrl. s. ö. Tav. — **Oa**. (st fq): Malmgr. — **Sb**. fq: Mela. — **Kb**. st fq »(yksittäin kasvavana) . . . yli koko alueen»: Axels. Putk. — Kon. fq, Saoneshje fq: Norrl. On. — **Om**. fq: Hellstr. — **Ok**. Om förekomsten i norra Kianta [»Suomussalmi»] nämnes: »Pohj. pitäjällä paikoin; on siellä joks. harv. Kansa näyttää sitä usein harvinaisuutena»: Kyyhk. litt., där arten uppräknas från nära 20 fyndorter. — **Lk**. Anmärkas må, att Wahlenb. l. c., utom från Finmarken och Norrland, upptager arten blott »ad flumina Lapp. meridionalis infimae p», liksom att Blom Bidr. ej omnämner densamma från Sodankylä. — [**L. ent**. *V. cracca* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresuanto: L. L. Læst. p. 291; någon nyare uppg. om dess förekomst i dessa trakter har jag ej heller antecknat. — På svenskt område uppgifves artens nordgräns vara belägen vid Pajala: Birg. p. 83.]

Från Lv. och Lm. föreligga f. n. inga uppgifter; i den förra provinsen är arten säkerligen förbisedd.

Oftast är *V. cracca* spridd eller någorlunda ymnig (se under **Ab**). Här må tilläggas: **Sat**. st pc — cp: Häyr. Björneb. — **Ta**. sp, »joskus» st cp: Borg Tiet. — Ännu i **Ok**. [»Södra Kianta»] nämnes Hulkonniemi cp: Kyyhk. — Likaså upptages arten såsom cp i trakten af **Ob**. Uleåborg: Leiv. Putk. och **Li**. Bugönæs: Arrh. ant., jfr Norm. Fl. Spec. p. 315. — Däremot nämnes från **Om**. st pc: A. L. Backm. Fl. (se äfven under **Kb**.).

Pl. Finl. exs. N:o 277 **Ab**. »par Lojo SOLhem in margine agri leg. Edit Lindström».

I senare tid har arten äfven blifvit föremål för odling. Så uppräknas den bland arter, som odlas i **Ta**. Hattula å Leteensus: Mossk. 1909 p. 141. Viktiga upplysningar angående odlingen ingå Essen Stud. p. 51; angående kulturmetoder etc. lämnas uppgifter l. c. p. 58–65, jfr äfven l. c. p. 224 m. fl.

Den hvitblommiga formen (f. *albida* Peterm. eller, som den oftare, ehuru mindre riktigt kallas hos oss, f. *albiflora*) af *Vicia cracca* är sällsynt. Följ. uppg. har jag antecknat: **A1**. Geta Isaksö i hafreåker: Ch. E. Boldt. — **Ab**. Pargas på en holme i Örfjärden: E. Reuter i bref af 10, II, 1904!;

Nagu: A. B. af Schultén!; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff! — **Sat.** Luvia Säbbskär sandstensref: Häyr. herb. — **Ta.** Pälkäne nedanför Kan-
kahinen några exemplar: Zidd.; Sysmä: Unonius! — **Sa.** Villmanstrand
»loco herbido in horto s. d. »Brunnsparken» cum typo» 1885: Sælan!; på
detta ställe sedermera utgången: Sæl. ann. — **Sb.** »Esiintyy kirjoittajan
torpalla Kuopion pitäjässä»: Lönnbohm i Medd. XXXVI p. 54; Pielavesi
(Lönnbohm »tyttökoulun jatko-opp. kasveja»): L. Y. 1899 p. 19. — **Ok.**
Puolanka Jokela: Brenner!, jfr Brenn. Obs.

Var. *leptophylla* Fr. Kon. »haud r, quoque obvia»: Norrl. On. — Denna
form upptages ej i floror af nyare datum: Lindb. comm.

Var. *incana* Thuill. [= f. *sericea* Peterm.: Lindb. comm.] omnämnes
Lindb. Enum. och Mela Kasv. V.

I H. M. F. finnes ett antal former — åtminstone 6 —, som dock
icke äro konsekvent särskilda, hvarföre jag icke anser det vara skäl att
uppräknä dem.

Vicia tenuifolia Roth.

Per errorem apud nos indicata est.

Nyl. Lovisa skärgård: lyc. B. Lindberg!, jfr (Prot. 5, III, 1870) Not.
XI p. 457, där arten betecknas såsom ny för floran. Enligt benäget med-
delande af Lindberg tillhör exemplaret dock *V. cracca*. — **Sat.** Kyrö: Asp;
uppg. afser säkerligen någon finbladig form af *V. cracca*.

Vicia cassubica L.

Per errorem apud nos indicata est.

Södra Finl.: Fries; »Scand. (exc. Lapp.):» Nym. Syll. p. 307. Hvarpå
Fries grundar sin uppg., är mig okänt; säkert är, att arten ej på mycket
länge, om eus någonsin, blifvit funnen i Finland, jfr W. Nyl. Distr.

Vicia villosa Roth.

*In Alandia satis frequenter occurrere indicatur, in Fen-
nia austro-occidentali plus minusve adventicia, ceterum nisi
in saburra etc. non invenitur. His annis etiam colitur in
australi inprimis Fennia.*

Aland: Nym. Consp. p. 207; in agris Alandiae *Secali* con-
sitis satis frequenter occurrit, in reliqua Finlandia nonnullis tan-
tum locis adventicia: Schedae II p. 98.

A1. st fq: Bergstr. et Bergstr. Beskr.; st fq in Alandia
firma, quam vocant: Arrh., vide etiam Popp. p. 19 et infra. —

Ab. Karislojo ad meridiem versus a templo ad viam Pellonkylä

versus! et Sammatti Junni! in agro secali consito: R. Collander, verisimiliter adventicia, vide infra; Karislojo ep in agro secalino in vicinitate templi [adventicia]: Lindb. comm.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 774 **A1**. »par. Eckerö, pag. Storby, in agro inter *Secale* leg. Florström», N:o 775 **Ta**. »par. Jokkis, in agro *Avena* consito leg. S. Salmenlinna».

»Inter secale usque ad Kemi Ostrobottniae»: Spic. I p. 23. Uppg. beror antagligen på förväxling med former af *V. cracca*; härpå grundar sig: större delen af Finl.: Fries. — **A1**. Ehuru Bergstr. nämner om arten »ABCD. Apf», d. v. s. ganska allmän i åkrar såväl på hela fasta Åland som i skärgården äfvensom i Korpo och på öfriga angränsande öar af Åbo skärgård, synes *V. villosa* dock såsom vildt växande ej gå på långt när så långt åt öster. Åtminstone iakttoogs den ej på Sottunga och Kökar af Arrh. och upptages ej heller därifrån af Bergr.; däremot växte den åtminstone ännu 1897 på Degerby-landet i Föglö ymnigt i många åkrar: Arrh. Exemplaren i H. M. F. äro alla från västra Åland, likaså uppg. i Hult ann., af Florstr. m. fl. Här märkas följ. uppg.: *V. villosa* är allmän [rätteligen täml. allmän] öfver hufvud på Åland och äfven i Sund, men i Mångsteckta trakten observerad blott i en enda rågåker mellan Delvik och Mångsteckta. Där förefanns nämnda växt i stor mängd. Äfven ett exemplar med vackert ljusröda blommor observerades: Prim. p. 66. Artens östligaste fyndort på Åland är, såvidt mig är bekant, Föglö Öfverö, se under formerna. — **Ab**. Angående exemplaret från Sammatti tillägger Collander: »utsädet från Immola gård i Karislojo». Då *V. villosa* på senare tid ofta odlats, håller Lindberg före, att den i **Ab**. helt visst bör betraktas såsom tillfällig: Lindb. comm. — **Ny1**. Kyrkslätt [»Kirkkonummi] Munkkulla vehnäpelto»: A. Wænerberg & Huuonen! Arten är, enligt min mening, rent tillfällig därstädes. — [Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132, exemplar från Skatudden har jag sett i Lindb. herb.; Sibbo Söderkulla [såsom] ogräs bland höstråg: Sigrid Schybergson i Lindb. herb. — **Sat**. Kyrö: Asp; uppg. är säkert fullkomligt vilseledande. — **Ta**. »Jokioinen kaurapelto»: S. Salmenlinna!, se äfven ofvan; [Hattula Pelkola] ett exemplar inom trädgårdsområdet [icke odladt]: A. Wegel.! — **Oa**. [Wasa ångkvarn] i [ett] par exemplar 1888: Laurén i Medd. XXII p. 40. — **Sb**. »Näin erittäin rehevänä ja runsaana eräässä ruispellossa Maaningalla. Kaikei kylvettyinä»: Kyyhk. litt. — **Ob**. [Uleåborg] »kylväkedolla (pellonkesanto) . . . aivan likellä rautatiensiltaa. Vuonna 1896 runsas, sittemmin vähennyt. Nykyään [noin 1905] hyvin harvoja kappaleita»: Leiv. putk., jfr Leiv. Uppräknas äfven Huum. lis. p. 87. — Toppila 1886 i ett herb.: Zidb., jfr Brenn. Obs. — Spic. I p. 23 se ofvan.

Alla uppg. af yngre datum, utom de från Åland, angifva tydligen en rent tillfällig förekomst.

Om *V. villosa* nämnes: Har försöksvis **odlats** med godt resultat . . .

alla år grobart frö skrifves från [K a.] Liumatta vid Viborg: Elfv. Ant. p. 89. — M. v. Essen nämner endast om densamma: Utgifves för fågelvicker: Essen Stud. p. 57—58.

En form af *V. villosa* med hvita blommor är insamlad A1. Föglö Öfverö i åker: W. Brenner! — Om ett exemplar med ljusröda blommor se Prim. p. 66.

Vicia monanthos (L.) Desf.

*Ante plus centum annos adventicie introducta esse indicata est, sed, ut videtur, per errorem.*¹⁾

T a. Orivesi sett ogräs i vårsäden infördt med rysk spannmål: Salov. p. 12 under namn af *Errum monanthos* [L.]. Då arten ej finnes i Ryssland, utan är utprägladt sydeuropeisk, har nog bestämningen från början varit oriktig: Lindb. comm. Se f. ö. Hjelt Känn. p. 32 not 7.

Vicia sepium L.

In Fennia australi et media usque ad 63° satis frequenter (—frequenter) provenit. In occidentali Fennia vix supra 65° (saltem non ultra 65° 50') progreditur, in orientali autem parte usque ad 67° visa est.

Till?; Kalm; in hortis et pratis p: Prytz; maxima pars Fenn.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 208—209; Fenn. . . . deest in Lapp. p. d. . . .: Nym. Suppl. p. 103; per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia finlandensi nunquam lecta est, sed in Lapponia rossica (in prov. Lim., Lv., Lp.) nonnullis locis in vicinitate orae meridionalis et orae orientalis crescit: Schedae II p. 99 nomine *a vulgaris* Gaud., vide etiam DC. Prodr. II p. 364, Led. I p. 669—670 et Wainio Kasv. p. 127—128.

A1. st fq: Bergstr.; p in lucis et in collibus herbidis: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 363—364. — A b. fq: Zett. & Br., Sand., A. Nyl., Printz et Flinck; p: Arrh. Ann. et Renv.; st fq: Sel.; (fq): V. E. Broth. et Weeks.; st fq, suis locis st cp: Caj. Kasvist. — Ny1. fq: His., Stenr. et W. Nyl.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] (r): Brenn. — K a. p: Blom; st fq: Lindén. — Ik. st fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 87].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; p et st cp, Hvittisbofjärd p, enum.: Häyr. Björneb. — T a. fq: Leop.; (minus) fq: A. Wegel.; (p): Asp. & Th.; fq: Norrl. s. ö. Tav.; st fq: Bonsd.; st fq, sp:

Borg Tiet.; fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** st fq: Hult. — **K1.** (p): Fl. Kar.; Valamo p: Sæl. ann.; st fq: Hann. et Hjelt. — Kol. fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** (fq): Broth. — **Sb.** (fq): Enw. et Malmb.; Pielavesi: Lundstr.; M. & J. Sahlb. ex Iisalmi non comm. — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi (fq): Eur. & H.; p, hic illic spec. solit.: Axels. Putk.; Nurmest Saramo, Repola Kiimovaara: Wainio Kasv. — Kon. fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 36.

Om. p: Hellstr., spec. e Teerijärvi!, et Tenn.; p, in montibus calcariis Poikkijoki fq, sp: A. L. Backm. Fl.; Pyhäjoki r Luotoahdet: Lackstr. — **Ok.** Kajana: W. Nylander! et Lackström!; [Paltamo] (st fq): Must.; Sotkamo Naapurinvaara: Brenner!; Paltamo Melalahti (fq): Brenn. Reseb. p. 69; Kuhmo prope templum: Wainio Kasv.; st fq in partibus australibus et mediis: Brenn. Obs., ubi superiores adferuntur; Kianta r et st pc in vicinitate templi ex. gr. ad praedium sacerdotis!, Alante, Isonvaara et Pienenvaara, Alavieikki, Virta, in parte septentrionali parociae autem non visa: Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr., spec. etiam ex Alajärvi in campo sicco apud Kettula! — **Kp.** in vicinitate orae maritimae fq in virgultis, lucis etc. etiam in taeniis, st fq in virgultis ad fluvium Kemi!, [ceterum r] Rukajärvi Moina, [Solovetsk (!) in collibus herbis insulae Anskerski, Sekirnaja gora]: Bergr. Ant., cfr Bergröth in Medd. XXI p. 21.

Ob. Uleå: Eberh!., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; in parte australi rr Uleå, Utajärvi: Brenn. Obs.; Uleåborg [»Oulu»]: Huu-
monen!, vide etiam infra. — **Kuus.** haud infrequens in ripariis lac. Paanajärvi! ex. gr. ad Oulankajoki in hunc lacum fluentem, Paloniemi, Rajala (!), Mäntyniemi et Sirkelä: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; [Paanajärvi] ad Rajala, prope Mäntyniemi: Hirn Fört.; Paanajärvi Manninen in silva acerosa [»barrskog»]: A. L. Backman! — **Kk.** Juumakoski in Kepajoki: Bergr. Ant. [ad fines prov. Kp.]; Oulanka ad Vartiolampi, pag. Oulanka, Kankahinen, Päänuorunen et Sohjenansuu: Wainio Kasv.; ad Sonostrow [»Suonostroff»] et Kapudsa haud procul a Keret cp: Fellm. Ind.; Keret: Beket. p. 556; Sonostrow, Iiava, Koutajärvi, Kouta: Mela Pl.; Kuolajärvi [»Salla»] in prato ripario ad infe-

riorem partem fluvii Kutsa: Borg & Rantaniemi!; inter Knjasha et Koutajärvi: P. A. Karsten in dupl.!

Lk. Kuolajärvi Vuorikylä in prato ripario ad fluvium Vuorijoki: Rantaniemi!

Lapp. ross. in collibus siccis Lapp. rossicae australis adhuc circa Ponoj (fq): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVIII, XLIII, Beket. p. 556 et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Umba: Selin!; Kantalaks, Porjeguba, Umba, Kuusreka, Olenitsa, Kaskarantsa, Tetrina, Tshapoma, Pjalitsa et Ponoj: Mela Pl.; Pjalitsa in fruticetis: Kihlman!; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280! et Montell!

Pl. Finl. exs. N:o 776 **Nyl.** par. Ekenäs Tvärminne Krogen in coryleto leg. Inga Ström.

Tb. Anmärkas må, att arten ej uppräknas bland de allmänna växterna i Pihlajavesi: Norrl. n. v. Tav. — **Ob.** Om förekomsten i trakten af Uleåborg nämnes: »Harvinaisena löytyy sieltä täältä kylvökedoilta»: Leiv. Putk. Finnes ännu i Simo: Zidb.; då arten ej upptages af Keckm., erfordras kanske närmare undersökning, jfr Brenn. Obs.

V. sepium förekommer äfven på barlast å [**Ob.** Uleåborg] Toppila, fåtalig eller föga talrik: Zidb., jfr Leiv. och Brenn. Obs.

Om **odlingen** hänvisar jag till v. Essen Stud. p. 53, (jfr l. c. p. 224 etc.).

F. angusta Sæl. **Sat.** Birkkala: V. Forselius & E. Bær!, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139, där formen beskrifves, och Mela Kasv. V, där den kallas *f. angustata* Sæl. [Detta namn har Sælan använt på etiketten]. Formen är synonym med var. *montana* Koch (= var. *angustifolia* Koch): Lindb. comm.

Vicia narbonensis L.

In Fennia maxime australi adventicia semel lecta est.

Nyl. Ingå odlad mark: E. Forssell!, jfr Medd. XXX p. 48, Mela Kasv. V och Alc. IV.

Exemplaret är bestämdt af Lindberg till var. *serratifolia* (Jacq.). (Denna form upptages Nym. Consp. p. 209 såsom underart). Det har inlämnats till H. M. F. af stud. A. L. Forssell, se Medd. l. c.

Vicia pannonica Crantz.

In Fennia australi adventicia rarissime occurrit.

Nyl. Helsingfors åker: Agda Eklund!; [Helsingfors] Sörnäs fängelseområde i åker: E. Englund! — **Sat.** Tammerfors [•Tampere] santakuoppa Pyynikin harjun luona. (Käytetty rikkojen kaatopaikkana): Th. Grönbloom! — **Sa.** Willmanstrand nära järnvägsstationen: Alc. IV, jfr Mela Kasv. V. Exemplaret tillhör enl. Lindberg var. *striata* M. Bieb., jfr Medd. XXXI p. 4.

Oa. Wasa ångkvarn: Alc. IV [sannolikt längesedan försvunnen].

Vicia pannonica var. striata M. Bieb.*Adventicia in Fennia semel lecta est.*

Sa. Willmanstrand, sophög nära järnvägsstationen: H. Buch!, jfr Medd. XXXI p. 4 under namn af var. *purpurascens* (DC.).

Vicia melanops S. & S.*His annis in Fennia maxime australi rarissime lecta est adventicia.*

Nyl. Helsingfors Sörnäs skeppsvarf: I. Forsius!, jfr Medd. XXXVII p. 159.

Vicia sativa L.

Quoniam in tota fere Fennia colitur, saepe efferatur usque ad 64° 50' (nonnullis plagis ad 65° 50').

Quamquam a multis auctoribus spontanea inveniri indicatur, auctore Lindberg in tota Fennia non prorsus sponte occurrit; multa enim specimina nomine V. sativae collecta ad * angustifoliam pertinent.

Till.?, Kalm; »inter segetes p, vix tamen indigena»: Prytz; en stor del af Finland: Fries; »Eur. omn. exc. Lapp. . . . in plurimis culta ut planta pabularia et in agris etc. quasi sponte proveniens»: Nym. Consp. p. 210; »cum var. pluribus in agris obveniens»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; »in Fenn. bor. deest (nisi adsit in Ostrob.):» Nym. Suppl. p. 104; Oesterbotten [»O»] Kuusamo, Onega-Karelen: Hermann p. 293, se äfven DC. Prodr. II p. 360—361 och Led. I p. 665.

Al. (fq): Bergstr.; (st fq): Bergstr. Beskr. Enl. Kihlm. Öfvers. torde emellertid artens frekvens vara mindre, än hvad Bergstr. uppgifver. Geta Finnö: Bergr. comm.; r? Brändö Thorsholma, Jurmo: Bergr. — **Ab.** p: Zett. & Br., Renv. och A. Nyl.; st fq: Arrh. Ann. och Sand.; Vihti (fq): Printz; [Vihti] st fq i hafreåkrar, odlas allmänt: Flinek; st fq — p, uppr.: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas; Nystad [»Uusikaupunki»]: Hollmén! [exemplaret tillhör *V. * angustifolia*]; Sel. omnämner ej arten. — **Nyl.** (fq): His. [Det bör påpekas, att 3 ex. från Ingå Fagervik: Hisinger!, som inlämnats under namn af *V. sativa*, tillhöra *V. * angustifolia*.] Kyrkslätt »praed. Tyris in agro avena consito»: Sæl. herb.; st r »pelloilla»: Stenr.; (fq): W. Nyl.; Thusby: Åstr. & H.; Borgå Haikko (Borenus enl. Fastberg): Sæl. ann.; r Strömfors skärgård: Sæl. Ö. Nyl.; Strömfors Bullers och Reimars: Sæl. ann. [Ett exemplar från Pyttis: Sælan & Strömborg!, inlämnadt under namn af *V. sativa*, tillhör *V. * angustifolia*.] — **Ka.** Kymmene (J. Björkstén), Fredrikshamn ([C.] Qvist i H. M. F.): Sæl. Ö. Nyl.; »saltem in tota reg. maritima haud infrequenter occurrit»: Fl. Kar. p. 190; »Virolahti in pago Virojoki! [adventicia; exemplaret tillhör *V. * angustifolia*], Koi-vikko loco culto»: Sæl. herb.; r Antrea Hatula: Lindén! — **Ik.** p: Malmb.; [»unter der Saat, meist in Gerstenfeldern», st fq: Meinsh. p. 87].

Sat. (p) Euraâminne (!), Tammerfors (!): Malmgr.; p Ruohokari, Kumnäs flere ställen, nog äfven annorstädes, ehuru ej antecknad, odlade ängar,

hafreodlingar: Häyr. Björneb., där arten betecknas såsom tillfällig, jfr l. c. p. 57; tidigare antecknad flerstädes i åkrar, ehuru r, Karkku Järventaka, Kulju, Birkkala Haavisto, men under de senare åren endast iakttagen såsom odlad eller tillfälligtvis förvildad: Hjelt, jfr Carlss.; Kyrö: Asp. — **Ta.** st r i vårsädesåkrar: Leop.; Eräjärvi »in agro hordeo consito»: Sæl. ann.; p: Asp. & Th.; Hattula endast förvildad?: A. Wegel.; [Orivesi] »är först i sednare tiden inkommen med säd från andra orter»: Salov. p. 10. Senare nämnes från Orivesi etc.: »Pelloilla hajanainen [pe], mutta viljellään, niin että on vaikea päättää, milloin se on viljelyksen jäleltä, milloin itsenäinen»: Borg Tiet.; i åkrar flerstädes: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä uppräknas från 3 ställen: Unon.! [exemplaret tillhör *V. * angustifolia*; [Gustaf Adolfs socken] (p): Bonsd. — **Sa.** Willmanstrand »Parkkarila in agro hordeo consito»: Sæl. herb.; p: Hult, exemplar från Ruokolaks (!) Narsakkala!; Sääminki Kyrön-niemi i åker: K. Enwald! — **Kl.** Parikkala st r i åkrar: Hann.; Walamo: Sæl. ann.; Unkunniemi: G. Appelberg! [exemplaret tillhör *V. * angustifolia*]; »Pälkjärvi Anonniemi et Tyydinsaari»: Hjelt Ant. p. 66. — Kol. [rr »in agris ad Sermaks»: Elfv., exemplaret taget i Ryssland; Petrosavodsk (Simming!): Norrl. On. [Simmings exemplar tillhör *V. * angustifolia*.]

Oa. (p) i åkerfält: Laur. Växtf. »Osäkert, huruvida växten ej till största delen [varit] odlad»: Laur. — **Tb.** r »puutarhassa Jyväskylässä (Blom)»: Wainio Tav. or. — **Sb.** Kuopio (p): Mela; Kuopio »Sampon myllyn pihassa!», »Haapaniemen tehtaan pihassa!»: Linkola [båda exemplaren tillhöra *V. * angustifolia*]; Kiuruvesi: Lundstr. — **Kb.** Kide: Brand!; Li-peri r Lammo!, Mäkelä: Eur. & H.; r »parissa kaurapellossa Höytiäisen »pohjilla» Ahmovaaran kylässä aivan vähässä määrin»: Axels. Putk. — Kon. »in agris ad Mundjärvi mihi obvia, Kendjärvi (Kullhem!); Dvoretz (Günther!), Saoneshje ad Schungu»: Norrl. On., jfr Günth. p. 36.

Om. se längre fram. — Kp. Kemi Usmana i odling: Bergr. Ant.!

Ob. [Uleåborg] r: Jul. p. 290; [Uleåborg] »Kylvöheinän seassa pel-loilla harvinaisen puoleisena»: Leiv. Putk.; Muhos Perukka: Brenner!, jfr Brenn. Obs.; [Pudasjärvi] »kaurapelto»: Martik. p. 42, där arten uppräknas bland ogräs; [r: O. R. Fries p. 162]. — **Kuus.** i hafreåker vid Hännilä: Hirn Fört., jfr Medd. XX p. 9.

Från nordsvenskt område uppräknas arten bland dem, hvilkas nord-gräns är belägen mellan Neder-Kalix—Haaparanta, men som i sin utbredning äro mer eller mindre beroende af kulturen: Birg. p. 83. Senare nämnes: Pajala by 1903—1906 på flere ställen i korn och hafreåkrar, Kengis: Birg. Till. p. 73.

Af ofvanstående framgår, att redan Prytz ansåg vickern icke vara vild i Finland, men att den sedan allmänt räknades till de vildt växande arterna, så t. ex. Herb. Mus. Fenn. [ed. I] och II, där den p. 80 uttryckligen betecknas såsom spontan i **Al.** — Kon. — Emellertid skrifver Lindberg: »Jag skulle anse den ingenstädes vild, utan dess förekomst alltid beroende på odling eller på orent utsäde»: Lindb. comm., jfr Lindb. Enum. och Mela

Kasv. V, i hvilka arbeten den betecknas såsom tillfällig. — Härtill kommer ytterligare, att, enligt Lindbergs bestämning, icke mindre än 11 exemplar, som tidigare — en del under lång tid — blifvit förda till *V. sativa*, i själfva verket tillhöra *V. * angustifolia*. Så finnes f. n. i H. M. F. icke några exemplar af *V. sativa* från provinserna **Ta.**, **Kl.**, Kol. och **Sb.**, ehuru arten upptages från dessa provinser i Herb. Mus. Fenn. II p. 80.

Här ofvan hafva de uppgifter blifvit anförda, som beteckna *V. sativa* såsom vildt växande [undantag göra endast Häyr. Björneb. och Salov. p. 14]; dessutom föreligga flere uppg. om en otvetydigt tillfällig förekomst. Hit höra följ.:

Nyl. [Helsingfors] Skatudden: Brenn. För. p. 132. — **Oa.** [Wasa ångkvarn] med var. *angustifolia* spars.: Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa ångbåtsbrygga] 1881–82 talrikt: l. c. p. 41; Wasa bangården: A. Lindfors! — **Om.** Införd med säd och gräsrö: Hellstr. p. 137, exemplar från Gamla Karleby!; »(rr) Soini Laasala rågåker på höjden söder om Alanen (1903), Evijärvi kyrkoby, åker (1903 enl. Elli Wikman). (Enl. A. Nyström öfver hela området i grönfoderåkrar): A. L. Backm. Fl., där tecknet för tillfällig förekomst användes. — **Ok.** [Kianta] »kylvöksissä»: Kyyhk., jfr Brenn. bidr. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila årligen, fåtalig eller föga talrik: Zidb.; odl. ställen, stundom förvildad Simo Knihtilä, Junes: Keckm., som använder tecknet för tillfällig förekomst; Kemi odlade ställen, tillfällig: Rantaniemi, jfr om dessa uppg. Brenn. Obs.

I fråga om **odlingen** hänvisar jag främst till Elfv. Ant. p. 88–89, hvaraf framgår, att vickern odlas i hela Finland, ehuru med mycket olika intensitet. Den omnämnes ännu från **Lk.** Sodankylä och t. o. m. från **Li.** Inari, där dock resultatet ej varit tillfredsställande. Uppg. om odlingen har jag f. ö. antecknat: Grotenf. p. 102, Elfv. Ant. p. 18, Renv. p. 19, Flinck (se ofvan), Wecks., Caj. Kasvist. p. 27, Stenr. p. 15 [»suuremmassa määrässä etenkin herraskartanoissa»], Medd. XXV p. 12, Borg Tiet. (se ofvan), Leiv., Keckm. p. 12, där det nämnes, att vickern i Simo och Kemi odlas »för det mesta vid kusten». Se äfven L. Y. 1903 p. 222 m. fl.

Vicia sativa * angustifolia (L.) All.

In Fennia australi usque ad 62° nonnullis plagis passim vel etiam satis frequenter, aliis autem raro vel non inveniri indicatur; ad septentrionem versus usque ad 65° visa, ubi tamen nisi adventicia vix occurrit. Distributio adhuc non satis videtur explorata.

In arvis et agris Fenniae australis ex. gr. Helsingforsiae: Spic. I p. 23; maxima pars Fenn.: Fries nomine *V. segetalis*: Eur. omn. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 210; in Fenn. bor. deest (nisi adsit in Ostrob.); Nym. Suppl. p. 104.

A1. Eckerö insula Finbo in agro secali consito: Lindberg!, cfr Medd. XIX p. 50. — **Ab.** (r): Zett. & Br.; r? par. Gustafs Lypörtö: Bergr.; p circa Aboam: Arrh. & Hollm.; Pargas cum var. *Bobartii* st fq: Arrh. Ann.; Kimito: Malmgren!; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; p: Renv.; [Pojo] (r) ad Dannskog: A. Nyl.; p: Sel.; Vihti st fq: Printz; [Vihti] p, enum., (st fq) in agris: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 203; compluribus locis in agris, cultis, propatulis et in viis agrorum inprimis in partibus magis australibus territorii: Caj. Kasvist.; Nystad: Söd. — **Ny1.** p: His.¹⁾ et W. Nyl.; st fq in agris avena consitis, sed etiam aliis locis pc: Stenr.; Thusby: Åstr. & H.; in parte australi st fq, in septentrionali rarior: Sæl. Ö. Nyl.; Hogland Suurkylä in agro solano consito (Sievers): Brenn. Till. p. 39; multa spec. in H. M. F. — **Ka.** Haapasaari locis graminosis cp: Sæl. herb. et Medd. XXV p. 80; p: Blom; st fq—p: Lindén, spec. e Kirvu Kuismala! — **Ik.** (fq): Malmb.; [ut superior [*V. sativa*] inter segetes, hac autem multo frequentior: Meinsh. p. 87].

Sat. Sastmola: Malmgr.!; Eura: Simming!; Raumo: W. Wallenius in dupl.!; Nakkila: Å. G. H. in dupl.!; Norrmark: J. V. Tallqvist in herb. lyc. n.; st r, enum. e multis locis: Häyr. Björneb.¹⁾, ubi superiores enumerantur; Huittinen: Lydén; st r Karkku prope Harois!, ad pagum Karkku, Vira et Kauniais, Tyrvis Vangimusjärvi, Birkkala (!) Lukkila et Haavisto, Kyrö prope catarrhactam (?), his autem annis visa non est: Hjelt; (st fq) in agris: Sola Flor. p. 88¹⁾; 3 spec. in H. M. F. — **Ta.** st fq: Leop., Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; Kalvola haud infrequens: Knabe Fört.; p, sp in agris: Borg Tiet.; p—st fq: Wainio Tav. or.; multa spec. in H. M. F.; Bonsd. non comm. — **Sa.** Lappvesi Lauritsala: A. Brotherus!; Villmanstrand Parkkarila in agro hordeo consito: Sæl. herb.; rr sacerd. Ruokolaks: Hult. — **K1.** st r saltem usque ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; Parikkala st fq: Hann.; Valamo: Sæl. ann.; Uukuniemi: G. Appelberg! nomine *V. sativa*; Suistamo prope templum: Hjelt!, cfr Hjelt Ant. p. 66 et vide infra; Pälkjärvi: H. E. Arppe in herb. lyc. n. — **Kol.** rr Mandroga in agris: Elfv.!; Salmi Uuksu: V.

¹⁾ Nomine var. *segetalis* (Thuill.).

Pesola!; ad Petrosavodsk (!) (Günther): Norrl. On., cfr Günth. p. 36; Shoksu [»Schokschu»] in agro: Lindroth & Cajander!

Oa. Vasa Brändö: Strömb. [verisimiliter adventicia], vide etiam infra. — **Tb.** Jyväskylä Nisula in agris nunc incultis [»kesantopelloilla»]: Link. Jyv. p. 190¹⁾!, cfr l. c. p. 185, vide etiam sub **Ta.** — **Sb.** Leppävirta (st fq) in agris: Enw.!; Kuopio: Malmberg in dupl.!; [Kuopio!] r adventicia Vaajasalo, ad serratrinam Karho 1900 (K. Teräsvuori), »Sampon mylly»! in propatulo: Link. Lis.¹⁾ [alterum spec. nomine *V. sativa*]; Maaninka Kinnulanlahti inter segetes: Kyyhkynen! — **Kb.** Kide: Brand.! — **Kon.** st r usque ad . . . Onegam: Fl. Kar.; r esse videtur, adhuc tantum ad Suopohja (Kullhem) et Mundjärvi lecta: Norrl. On.; Tolvoja: Kihlm.

Om. r Gamla Karleby!, Kronoby, Pedersöre in agris, verisimiliter cum seminibus introducta: Hellstr. — **Ok.** r Paltamo »Hövelön kesannolla 1873»: Must., cfr Brenn. Obs.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; Uleåborg: Brenn. Obs.; Uleåborg Toppila: Brenner!; Oulunsalo: Huuonen!; his locis verisimiliter adventicia, vide etiam infra.

Af flertalet förf. betecknas *V. angustifolia* som en särskild art, i Herb. Mus. Fenn. II p. 80 m. fl. anföres den som en varietet, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. IX not. I anslutning till Lindb. Enum. och Mela Kasv. V har jag här upptagit densamma som en underart.

Var. *segetalis* (Thuill.) Koch är i samlingen ej särskild som en själfständig form; af denna anledning har jag ej heller här ofvan behandlat den under en egen rubrik, utan blott med en nothänvisning utmärkt de uppgifter, hvilka hänföra sig till densamma. Nämnas bör emellertid, att i Brenn. Obs. *V. angustifolia* upptages från Uleåborg och Liminka äfvensom var. *segetalis* från Uleåborg Toppila.

I ofvanstående sammanställning hafva de uppgifter blifvit anförda, där *V. * angustifolia* betecknas såsom vildt växande, men dessutom föreligga några sådana om en tillfällig förekomst. Hit höra följ.: **Oa.** [Wasa ångkvarn] spars.: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **Sb.** se ofvan. — **Ob.** Toppila årligen, fåtalig eller föga talrik: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »luultavasti painolastikasvina lähellä Nahkatehdasta ja lastauspaikalla»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »vv. 1899—1902 ja 1908»: Huum. pain. p. 86 [exemplaret från Toppila!]; se äfven Huum. Oul. p. 178; odl. ställen,

¹⁾ Nomine var. *segetalis* (Thuill.)

anträffad på alla inom området befintliga barlastplatser, Simo Kallio: Keckm. — Sannolikt är *V. * angustifolia*, såsom af det anförda framgår, endast tillfällig i **Oa.**, **Om.** och **Ob.** — Äfven en del fyndorter i Häyr. Björneb. hänföra sig till barlastplatser.

Det uppgifves, att *V. angustifolia* [liksom *V. sativa*] odlas i **Ab.** Muurila: Renv. p. 19; någon annan uppg. härom är mig icke bekant, ej heller kan jag afgöra, om densamma är riktig.

Utom formerna *segetalis* och *Bobartii* omnämnes i Mela Kasv. III äfven var. *obovata* Peterm., som säges vara r. Någon annan uppg. om denna forms förekomst i vårt land har jag ej anträffat.

I Hjelt Ant. p. 66 nämnes om ett exemplar från **Kl.** Suistamo nära kyrkan, att det utgör en mellanform mellan *V. sativa* och *V. * angustifolia*. Enligt Lindberg är det emellertid en vanlig *V. * angustifolia*, dock något mer bredbladig: Lindb. comm.

Uppg. i Medd. III p. 169 är af rent biologisk innebörd.

F. Bobartii (Forst.) Koch. **Ab.** Pargas »cum f. typica»: Arrh. Ann. — **Nyl.** »ad Fagervik et in insula Barö!»: His. — **Ik.** Nykyrka: E. Nylander! — [Det bör påpekas, att var. »*Bobarti*» omnämnes af Meinsh. p. 87; dock framgår ej otvetydigt, att formen förekommer på Isthmus.] — **Sat.** Sastmola: Malmgr., jfr Häyr. Björneb. — **Ta.** Sysmä Nya Olkkola: Unonius! — **Sa.** Kristina: V. Brander! — **Kon.** Suopohja: Kullhem! — **Ok.** Paltamo Hövelö: Lönnbohm!, jfr Brenn. Obs. — **Ob.** Uleåborg: Hougberg!, jfr Brenn. Obs.

F. Bobartii upptogs under särskild rubrik i Herb. Mus. Fenn. II p. 80, jfr äfven Mela Kasv. V etc. Emellertid nämner Lindberg: »Vi tyckas ej ha exemplar, som kunna tydas som typisk *Bobartii*, sådan den uppfattas i svenska florer. Vissa särskildt smalbladiga exemplar hafva betecknats med detta namn»: Lindb. comm. De exemplar, som omnämnas i Herb. Mus. Fenn. II l. c., har jag dock ansett mig böra upptaga, men jag har förbigått de öfriga, som endast under någon tid gått under namnet var. *Bobartii*. (Malmgrens exemplar från **Sat.** Sastmola hafva redan tidigare blifvit förda till hufvudformen.)

Vicia lathyroides L.

*In Alandia raro occurrit et ante a. 1890 non est visa.
Ceterum in saburra rarissime lecta est.*

A1. in par. Sund et Saltvik: Bergroth in (Diar. 1, XI, 1890) Medd. XVIII p. 229, cfr Bot. Not. 1891 p. 47; in siccis collibus pratorum [»ängsbackar»] densis gregibus [»samlingar»] una cum *Ervo tetraspermo* Sund »Tomtens torp»! [vide infra], prope Kastelholm, Saltvik Haraldsbyholmen: Bergr. comm.; Lemland

in duobus insulis minoribus anno 1902: Palmgr., cfr Medd. XXXIII p. 104; Lemland Slätholmen: Florstr., cfr Palmgr. Stud. p. 117; Lemland Skobbbholm pauca spec.: Palmgr. Stud. p. 364, quem l. inspicias.

A1. Lumparland »painolasti?»: Huumonen!; Lumparland Norrviken på skeppsbarlast: J. F. Manner!, jfr Medd. XXXVI p. 140. — **Oa.** [Wasa hofrättspark] en enda liten individ 1885: Laurén i Medd. XXII p. 42. — **Ob.** [Uleåborg] På barlast vid Toppila sund 1889: Zidb., jfr Brenn. Obs.

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 210.

Om f. *cirrhatta* Lange nämnes: »Exemplar från Tomtens torp äro i Lindb. Enum. upptagna som f. *cirrhatta* Lange. Mannens och Huumonens exemplar tillhöra den vanliga klängelösa formen»: Lindb. comm. Enl. be-nägen uppgift föreligger f. *cirrhatta* »ex determinatione Lindberg» äfven från **A1.** Lemland 1902: Aug. Renvall i Sæl. herb.

Vicia faba L.

In parte austro-orientali Fenniae nonnullis plagis maiore frequentia, ceterum in maxima parte raro aut rarissime colitur. Adventicia nisi rarissime non occurrit.

»In usum oeconomicum coluntur et in meridionalibus [Europae totius] interdum etiam subsponte occurrunt»: Nym. Consp. p. 211. — **A1.** Mariehamn i trädgård: Florstr. — **Ab.** [Vihti] »kasvoi viime katovuoden jälkeisenä kesänä ulkomaisen kauran seassa»: V. E. Broth. — **Nyl.** Helsingfors Botaniska trädgården: Liro Ured. p. 110 [sannolikt odlad]. — **Sat.** »Ylöjärvi Pengonpohja vikkeripellossa satunnaisesti»: Sola Flor. p. 88! — **Sb.** Pielavesi »venäläisen kauran seassa»: V. Hornborg!

Om odlingen hänvisar jag främst till den fullständiga framställningen i Elfv. Ant. p. 87—88, hvaraf framgår, att bondebönan såsom åkerväxt odlas »öfver hufvud taget allmänt i **Ka.** och **Sa.**», och att bönfälten ha sin största utsträckning i trakten kring Mikkeli [»St Michel»]. Ehuru mycket sällan odlas arten ännu i **Lk.** Muonioniska, fastän icke med tillfredsställande resultat. — Här må tilläggas följ.: Ehuru arten icke upptages i O. Hjelt Nat., torde dock Faba major alba hos Till. afse densamma, se Not. X p. 223. Den omnämnes såsom odlad i största delen af Finland: Fries. — **Nyl.** [Nurmijärvi] »viljelevät talonpojat yleisesti»: Stenr. p. 16. — **Kb.** Nurmes odlas med framgång: Sæl. ann. — **Ob.** [Uleåborg] »växa bra och mogna i varma Somrar, ränna eljest up i hög Stjelm, blomma, men ge ingen frukt»: Jul. p. 25. — **Li.** Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 138 under namn af »härkäpapu». — Windsorbönan, som enl. Nordling p. 307 odlas med stor framgång på kalljord å Toivoniemi, är äfven en form af *Vicia faba* (se under *Phaseolus vulgaris* s. 222).

Utförligare redogörelser för odlingen, särskildt dess historiska ut-

veckling i vårt land, ingå Elfv. Kult. p. 58, F. Trädg. 1908 p. 2—3 och Lundén Köksv. p. 380—381 äfvensom p. 384, hvaraf bl. a. framgår, att bondbönan i gångna tider sannolikt haft större betydelse än f. n. Uppg. om odlingen har jag f. ö. antecknat i Tuneld p. 482, Grotenf. p. 92, Elfv. Ant. p. 18, Caj. Kasvist. och l. c. p. 27, Medd. XXV p. 12, Lindén p. 123. Leiv., florer etc.

***Vicia lens* (L.)**

In agris avena consitis raro ut herba inutilis occurrit; vix colitur.

»His annis cum seminibus hinc inde in australi et media parte Finlandiae introducta, semper adventicia»: Schedae II p. 99 under namn af *Lens culinaris* Med. *a vulgaris* Gren. et Godr.

A b. Vihti »venäläisellä siemenellä kylvetyssä kaurapellossa»: Wecksell!, jfr Mela Kasv. V och Alc. IV. — **Nyl.** Helsingfors och Helsinge Malm, hvardera bland ogräs i svarthafre från Czernigow 1903: Lindb. herb.; Thusby »in agro»: L. Paloheimo!, ex. inl. af Siiri Leinberg, jfr Medd. XXXIX p. 195—196. — **Sat.** Loimaa »Kylä-Hulmin pellossa viljan seassa»: M. Sauramo!, jfr längre fram; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kukkasmaa in agro»: Printz! — **T b.** [Laukaa] »Äänekoski tavattu v. 1905 satunnainen viljan seassa»: Lesk., jfr Lesk. Pohj. p. 149. — **S b.** Maaninka Kinnulanlahti »kaurapelto»: Kyyhkynen!; »kasvoi oik. runs. rehukauran seassa Lahtelan pellossa Maaningalla»: Kyyhk. litt. — **Ob.** »V. 1903 harvoja kpl. ulkom. mustalla siemenellä kylvetyissä kaurapelloissa»: Huum. sat. p. 89, exemplar från Kempele »kaurapelto!», jfr äfven Leiv.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 777 »**Sat.** par. Loimaa in agro *Avena sativa* consito leg. M. Sauramo».

Odlad i Finland endast någon gång på försök, men med dåligt resultat: Elfv. Kult. p. 59, jfr Lundén Köksv. p. 409, florer etc. — **Nyl.** Frugård 1808: Elfving i Medd. XXV p. 12.

***Vicia tetrasperma* (L.) Moench.**

In Fennia maxime austro-occidentali passim (—satis frequenter), ceterum raro usque ad 62° occurrit, magis ad septentrionem nisi in saburra etc. vix legitur. In orientali autem Fennia adhuc omnino non est visa.

Kalm; inter segetes (fq): Prytz; Fenn. merid. occ.: Fries; [Eur. omn.] exc. etiam . . . Fenn. bor. et med.: Nym. Suppl. p. 104; in Finlandia australi st r usque ad c. 62° provenit: Schedae p. 85, vide etiam DC. Prodr. II p. 367.

Al. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; (r) Brändö »Kyrklandet» in agris: Bergr.; multa spec. et adnotationes ex Alandia

adsunt, vide etiam Palmgr. Hipp. p. 45 et Palmgr. Stud. p. 361, quem l. inspicias. — **Ab.** p: Zett. & Br.; p ex. gr. Kathrinedal: Arrh.; (r) Iniö Åselholm: Bergr.; Pargas (!) p—st fq: Arrh.; Finby Pettu: Sand.; [Muurila] st fq: Renv.; p: A. Nyl.; p: Sel., vide etiam Saarinen p. 327; Vihti p ex. gr. Irjalasaari: Printz; [Vihti] st fq in montibus praeruptis, campis herbicis [»ängsbäckar»], aggeribus viarum ferratarum, p in agris: Flinck; in parte austro-occidentali par. Vihti (fq) in agris et clivis aridis: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 203; p in par. Mietois et australi parte par. Mynämäki [»Pt»], ad Tapaninen et Kasurla: Caj. Kasvist.; in vicinitate opp. Nystad st r ex. gr. Birkholm: Hollm. — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne (!) Landbjörkskär in declivi arenoso sicco: Palmén & Inga Ström in Pl. Finl. exs. N:o 276; insula Tvärminne Hasselholmen: Häyr.; p: His., spec. e Fagervik!; p, hic illic cp, Pukkila, Simonsberg, Suontaka, Viitanen etc.: Stenr.; (p): W. Nyl.; Helsingfors ins. Sumparn adventicia (1881): Sæl. herb.; st r ex. gr. Borgå Delholmen et ad Hofvarböhle, Mörskom, Orimattila, Strömfors ad Reimars!: Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Sundö (Fastberg): Sæl. ann.; insuper multa spec. in H. M. F. et in aliis herbariis e parte occidentali adsunt. — **Ka.** nondum visa est. — [**Ik.** hic illic st r ubique in territorio, sed pcc: Meinsh. p. 86; in fennica parte nondum adnotata.]

Sat. r Birkkala: Malmgr.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139, spec. etiam leg. Simming! et Th. Grönblom!; Euraâminne Lutta: Kl. Wahlman!, cfr Häyr. Björneb.; Huittinen: Lyd.; Ulfby: U. Lojander in herb. lyc. n., cfr Häyr. Björneb.; r Karkku Hoikka nunc exstincta, Birkkala! inter Haavisto et Nokia, Kyrö Vanaja: Hjelt, cfr Carlss. et Asp. — **Ta.** Pento in agro piso consito: Leop.: Hauho: Herk.; st r: Asp. & Th.; Asikkala r: Nikl.; r [Asikkala] Kydönsaari cum *Agrimonia* et Kopso prope Porttikallio [per errorem scriptum est »Porttikalio»]: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Enonsaari: Wainio herb. et Norrl. ant.; Sysmä Viliaminvuori in pago Taipale: Unon.; st r sed cp Luhanka Judinsalo, Tientaali! (nonnullis locis) et Kesäin: Wainio Tav. or. — **Sa.** [Ruokolaks] rr Imatra: Hult!; Sääminki Heikinpohja (A. Burgman herb.), Kerimäki Moinsalmi, Särpävuori (Jantunen herb.): Buddén et Budd. muist. p. p.; Sääminki Kosola in clivo (A. Paananen herb.),

Rantasalmi Vaahersalo Kumpusensaari in clivo (V. Pylkkänen herb.) [haec forsitan confirmationis indigeant]: Budd. muist. — **K1.** Parikkala Siikasaari cp, Surumäki: Hann.; Sortavala: Backm. et Europæus!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; in taeniis Sortavala Haavus in lapidosis ripariis: V. Pesola & Linkola!; Kirjavalaks: H. Federley!

Tb. Korpilahti Vuarunvuori: Wainio Tav. or.

»Eur. omn. exc. Norv. bor. Lapp. Ross. bor. . .»: Nym. Consp. p. 212; uppg. angifver alltför stor utbredning i Finland och rättas af Nyman själf (se ofvan). — **K1.** (och **Kon.**) p »ad Onegam usque»: Fl. Kar., jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 49; exemplaret från Kon. hör till *V. hirsuta*, jfr Norrl. On. — **Om.** Gamla Karleby ej återfunnen på 20 år: Hellstr. p. 136. — Frantsila: Jul. p. 290; uppg. beror sannolikt på felbestämning. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Hough.; Kemi 1883, Hailuoto [»Karlö»] 1886 å en äng bevuxen med odladt gräs (W. Sandman: Zidb., jfr om hvardera Brenn. Obs.; [Uleåborg] »Löydetty Nahkatehtaan luota harvinaisena»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; »v. 1900 1 kpl»: Huum. pain. p. 86; »v. 1903 1 kpl ulkom. mustalla siemenellä kylvetyssä kaurapellossa»: Huum. sat. p. 89. — [**Lk.** Pajala Keskiaho 1905: Birg. Till. p. 71.] — Sist må påpekas, att några uppg., såsom Lydén's och Herkepæus', kräva ytterligare bekräftelse.

Var. *tenuifolia* Fr. **A1.** r: Bergstr.; [Föglö] Degerby: Bergstr. Beskr.; hvardera under namn af *Errum tetraspermum* β *tenue* [Hartm.] — **Oa.** [Wasa hofrättspark] enstaka 1885: Laurén i Medd. XXII p. 42. — Om denna varietet nämnes: Är en alldeles obetydlig form: Lindb. comm.

Vicia tetrasperma var. **gracilis** (Lois.).

In saburra rarissime occurrit.

Ab. [På barlastplatsen vid Åbo slott] anträffad i ett exemplar den 24 sept. 1884: Sæl. Fröv., jfr Medd. XIII p. 208; exemplaret är insamladt af Liudén! — **Ob.** »Löydetty harvinaisena painolastikasvina»: Leiv. putk., jfr Leiv. Huruvida Leiviskäs bestämning är riktig, känner jag ej.

V. gracilis angifves för vårt land äfven i floror etc. I Nym. Consp. p. 212 anföres växten som en särskild art; i anslutning till Lindberg i H. M. F., Lindb. Enum. liksom Mela Kasv. V har jag här betecknat den samma såsom varietet.

Vicia hirsuta (L.) Koch.

In Fennia australi et media satis frequenter, supra 63° aut 64° raro occurrit; ad septentrionem versus usque ad 66° et ultra indicatur, ubi vix nisi adventicia.

Kalm; in arvis et agris (fq): Prytz; Eur. omn. exc. . . . : Nym. Consp. p. 211; exc. etiam Lapp. plur.: Nym. Suppl. p. 104, vide etiam DC. Prodr. II p. 366 et Led. I p. 663.

A1. st fq: Bergstr.; fq: Bergstr. Beskr.; (r) Brändö, enum.: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 360—361. — **Ab.** st fq: Zett. & Br. et Arrh. Ann.; r par. Gustafs Kattkuru: Bergr.; enum.: Sand.; st fq: Renv.; p: A. Nyl.; fq: Sel. et Flinck; st fq — fq interdum cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Ny1.** p: His.; (fq) in agris avena consitis, maximam partem st cp: Stenr.; st fq: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] Kiiskinkylä: Brenn.; Hogland Suurkylä (Sievers): Brenn. Till. p. 40. — **Ka.** st fq: Blom et Lindén, vide etiam Sælan in Medd. XXV p. 80. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 86].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; p et st pc — st cp, Kumnäs st fq (H. Selin), Hvittisbofjärd st fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** (p): Asp. & Th.; (fq): Knabe Fört.; st fq: Leop., Norrl. s. ö. Tav., Bonsd. et Wainio Tav. or.; fq in agris, interdum st cp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **K1.** p ad Onegam usque: Fl. Kar.; Valamo: Sæl. ann.; st fq: Hann. et Hjelt. — **Kol.** (r) Vosnes-senje et Mandroga in agris: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; p: Laur. Växtf. — **Tb.** p: Broth. — **Sb.** (fq): Enw.; (fq): Mela; (st r?) enum. e 5 locis: Link. Lis.; p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Liperi (fq): Eur. & H.; st r in nonnullis agris hordeo aut avena consitis in pag. Ahmovaara et Larinsaari st pc: Axels. Putk.; complur. loc. in par. Lieksa et in vicinitate lacus Pielisjärvi ex. gr. ad pag. Lieksa et prope Nurmijärvi in par. Lieksa, ut etiam ad Konnanlampi, Lipinlahti et oppidulum in par. Nurmes: Wainio Kasv. — **Kon.** fq in agris, Saoneshje ad Schungu fq obviam: Norrl. On., cfr Fl. Kar., vide etiam Günth. p. 36.

Om. (fq): Hellstr., spec. e Gamla Karleby!; r Vimpeli Pyhälahti, Lappajärvi pcc in agris secali consitis ad praedium sacerdotis, Harju et Hyytiälä, Evijärvi in vicinitate templi (Elli Wikman), forsitan aliquanto frequentior: A. L. Backm. Fl.; Pyhäjoki r Kukkula: Lackstr.; Frantsila: Jul. p. 290 [num certa?]. — **Ok.** [Paltamo] (p): Must.; (p) in parte australi Paltamo, Kajana, Kuhmo: Brenn. Obs. — **Kp.** Uhtua Jyväskylä: Wainio Kasv.;

Kemi Usmana! cum *V. sativa*, Popovansaari, Tarassow-ostrow in agro: Bergr. Ant.

Ob. r: Brenn. Obs., ubi sequentes commemorantur; Li-minka: Hellström!; Muhos ad praed. sacerdotis, Utajärvi Lohi-painua: Brenn. herb. et Obs.; r Uleå: Eberh!., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Uleåborg in saburra: Hough. et Zidd., vide etiam infra; r Simo Vasankari, Junes in agro solano consito. oppidum Kemi cum saburra introducta: Keckm., cfr l. c. p. 14; [r: O. R. Fries p. 162]. — **Kuus.** in pago prope templum: A L. Backm. comm. — **Kk.** inter pagos Gridinä [»Gradinskoi»] et Keret: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm. p. XXV et Herb. Mus. Fenn. II p. 139.

[**Lk.** Pajala in pago eiusdem nominis 1904, Keskiaho 1905: Birg. Till. p. 71, verisimiliter adventicia.]

Lim. vide infra.

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries; se längre fram angående Lappland. — **Ob.** Om förekomsten i trakten af Uleåborg nämnes: »Kui-vilta ketotöyräiltä, palotonteilta, hiedikoilta ja painolastilta silloin tällöin löytynyt harvoja kappaleita, väliin runsaamminkin. Esiintynyt joka vuonna 1891—98»: Leiv. putk., jfr Leiv. — **Lapp. fenn.** in agris»: Fellm. Lapp., jfr Fl. Samoj. p. 9 och Led. I p. 663. Uppg. i Fellm. Ind. anföres för Ryska lappmarken af de båda sistnämnda förf. Att de ifrågavarande or-terna i Kk. befinna sig söder om Lapplands gräns, såsom den nu drages, påpekas redan af N. I. Fellm. p. LXII, se äfven Hjelt Känn. p. 52 not 2. Det är därför alldeles felaktigt att anföra: Kola och Ryska lappm. (Fellm.): Beket. p. 556 i öfvers., jfr äfven Hermann p. 291. Vidkommande uppg. från Finska lappmarken må framhållas, att artens förekomst därstädes ej blifvit bekräftad af senare botanister, om man frånser det enda exemplar, som påträffats af Laurin (se under **Li.**). Det är därför antagligt, att uppg. »ep in Lapp. merid.»: Wahlenb. p. 187 gifvit anledning till dessa se-nare uppg., detta så mycket mer, som Fellman förlagt Lapplands gräns nog långt åt söder, se Hjelt Känn. p. 53 not 1. I sammanhang härmed för-tjänar äfven nämnas, att arten uppräknas bland dem, som på svenskt om-råde hafva sin nordgräns på linjen Neder-Kalix—Haaparanta, men i sin ut-bredning äro mer eller mindre beroende af kulturen: Birg. p. 83; senare är arten dock i dessa trakter anträffad något längre norrut, ehuru sannolikt tillfällig. — **Lim.** »Talvijoen varrella, kosken kohdalla, ruukin pirtillä»: Axelsson & Borg!, jfr Medd. XXIX p. 38, där arten uppräknas bland mer eller mindre tillfälliga, och Mela Kasv. V, där ej någon dylik inskränk-ning göres, liksom äfven Hermann p. 291. Se f. ö. under **Lapp. fenn.** —

Li. Anträffad med mogna frön i augusti 1886 vid Hammasjärvi träsk på en plats, där förut en fiskarlapps bostad stått (Laurin): Zidb.

Uppgiften i Medd. III p. 169 är af uteslutande biologiskt innehåll.

F. pauciflora omnämnes och beskrifves i korthet af Brenner i (Prot. 5, IV, 1884) Medd. XIII p. 186, jfr äfven Brenn. Flor. — **Sat.** Euraåminne: Simming! enl. anteckning af Brenner å etiketten. — **Ob.** Oulu [»Ul.»]: Brenn. Obs. [afser Eberhardts ex.].

Phaseolus vulgaris L.

In Fennia australi haud raro colitur.

Utförliga upplysningar rörande odlingen af störbönan ingå i Elfv. Ant. p. 91; till dessa äfvensom till de historiska uppg. i Elfv. Kult. p. 55—56 hänvisas härmed. Dessutom må ännu följande tilläggas. Arten upptages som odlad redan af Till.; jämte var. *nanus* omnämnes densamma som odlad i södra el. västra Finland: Fries. Artens odlingsgräns i norr angifves gå vid Wasa och Kuopio: Ign. Geogr. p. 349. Från än längre norrut belägna trakter föreligga emellertid följ. uppg. — **Ok.** Kianta [»Suomussalmi] vilj. pirttien ikkunoilla, harv. ulkosalla»: Kyyhk. litt., jfr Kyyhk. — **Ob.** [Uleåborg] »utom 1789 har denna Ört intet lyckats»: Jul. p. 25; den omnämnes äfven af Leiv. såsom odlad i Uleåborg. [Vill ej gå i Haaparanta: Birg. p. 59.] Däremot omtalas störbönor, bryt- och juli-bönor i Ylitornio [»Öfvertorneå»] Jolma: F. Trädg. 1909 p. 126 och mogna frön: l. c. p. 127. — Slutligen uppgifves, att Wermuth- och Windsorbönan med stor framgång odlas i **Li.** Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 307. Sælan påpekar, att den s. k. »Windsor-bönan» är en form af *Vicia faba*, och att »Wermuth-bönan» antagligen icke heller hör till *Ph. vulgaris*. Han framhåller f. ö. det såsom enligt hans mening uteslutet, att *Ph. vulgaris* skulle gå till i **Li.** på kall jord: Sæl. ann. Detta är äfven min åsikt, en åsikt, som stöder sig på särskilda andra här anförda uppgifter, främst Elfv. Ant. p. 91. — Det förtjänar i detta sammanhang omnämnas, att störbönan redan i **Sat.** Karkku vissa år skadas af frosten, innan baljorna kunna användas; andra år ger den god afkastning.

Uppgifter angående odlingen har jag f. ö. antecknat, utom i florer etc., bl. a. Rein p. 83, Grotenf. p. 196, Lundén Köksv. p. 359 och 360, Medd. XXV p. 12 äfvensom Stenr. p. 16.

Phaseolus vulgaris var. nanus (L.)

In Fennia inprimis australi saepe colitur.

I fråga om odlingen af krypbönan se i främsta rummet Elfv. Ant. p. 91. Här må endast följande tilläggas. Växtens odlingsgräns i norr uppgifves gå vid Uleåborgs och Torneå breddgrader: Ign. Geogr. p. 349. Om jag ej tager fel, torde dock odlingen norr om 63° vara jämförelsevis obetydlig, jfr Elfv. Ant. l. c., liksom det nämnes: Går knappast norr om

Wasa och Kuopio: Lundén Köksv. p. 396. Några uppg. föreligga emellertid från mera nordligt belägna trakter. **Om.** odlas i Lappajärvi å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — **Ob.** Uleåborg odl.: Leiv.; i Ylitornio [»Öfvertorneå»] Jolma: F. Trädg. 1909 p. 126; mogna frön därstädes omtalas: l. c. p. 127.

Uppg. om odlingen har jag f. ö. antecknat, utom i florer etc., Grotenf. p. 196 och Medd. XXV p. 12. Se äfven under hufvudformen.

Phaseolus multiflorus Willd.

In Fennia inprimis australi interdum colitur.

Om odlingen af rosenbönan se framför allt Elfv. Ant. 92, jfr Elfv. Kult. p. 55 och Lundén Köksv. p. 376—377. Denna art odlas såväl som prydnadsväxt som i köksträdgårdar, men endast ett fåtal uppg. föreligga. *Phaseolus* fl. rubro hos Till. torde väl hänföra sig till rosenbönan. *Phaseolus multiflorus* odlad som prydnadsväxt i **Kb.** Nurmes (1899): Sæl. ann. — [Det uppgifves, att rosenbönan i Pajala (67° 10') på svenskt område kan nå 3 m. höjd och blomma: Birg. p. 61, där den uppräknas bland ettåriga prydnadsväxter.] — Utom uppg. i nyare florer etc. har jag endast antecknat följ.: Medd. XXV p. 12 (var. *coccineus*) och Medd. XXV p. 81 (Hogland).

Astragalus arenarius L.

In saburra occurrit.

»Ad Uleåborg Fenn. bor. . . . cum saburra navali introductus dicitur»: Nym. Suppl. p. 96, se äfven florer etc. — **Nyl.** Borgå (!) lastageplats på en holme nära staden 1885: A. O. Helenius!; Borgå vid Hammars ymnig 1884, få stånd 1885 och 1886: Gadol. — **Sat.** Björneborg Råfsö på barlast 1882: [elev] N. Avellan!, jfr Häyr. Björneb. och l. c. p. 52. — **Ob.** Uleåborg! Raatti på barlast: Houghb., se längre fram; Uleåborg Raattiholme, Toppila, isynnerhet 1886 ganska talrikt, Karlö: Zidb., jfr ang. hvardera Brenn. Obs.; förekom rikligt på barlastplatsen vid Vasankari i Simo 1889 o. 1892: Keckm.!

Arten tyckes väl kunna uthärda klimatet i Uleåborg, eftersom den ännu 1881 förekom ymnigt på den plats, där den omkring 1874 först visade sig: Medd. IX p. 127, jfr Medd. VI p. 191 etc. — Från en något senare tid skrives: »Hietasaaren painolastilla yhdessä pensaassa useita vuosia kukkinut»: Leiv. putk., jfr äfven Huum. lis. p. 87. Från Uleåborg finnas i H. M. F. 5 exemplar.

Om. Arten uppgifves från denna provins [»14»] med tillägget »muu-alla lastauspaikoilla»: Mela Kasv. II. Sannolikt föreligger misskrifning 14 i st. f. 16.

Astragalus alopecuroides L.

In Fennia australi raro colitur.

Ka. Å Liimatta vid Viborg ett par hundra exemplar, stor foder-massa, moget frö alla år: Elfv. Ant. p. 60.

Astragalus glycyphyllus L.

In saburra raro occurrit.

Sat. Björneborg Råfsö på begravningsplatsen på barlast 1906 (Elna Grönblom genom Fontell): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 51. — **Ob.** Uleåborg Toppila 1885 ö. 1886 på barlast: Zidb., jfr Brenn. Obs.

A. glycyphyllus omnämnes äfven såsom odlad å [Mäntsälä] Frugård 1808: Medd. XXV p. 13.

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . Lapp. fenn.»: Nym. Consp. p. 193.

Astragalus alpinus L.

Ad flumina maiora, in montibus alpinis etc. in Lapponia frequenter provenit; in Fennia maxime septentrionali satis frequenter occurrit; ad meridiem versus rarescit, in arenosis etiam australis Fenniae usque ad 60° 10' lectus est.

Kalm; locis arenosis iuxta flumina Lapp. vulgaris: Prytz; Fenn. media atque bor. et maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. Fenn.: Nym. Consp. p. 193; ad flumina maiora, in montibus alpinis etc. Lapponiae frequenter provenit; in maxime septentrionali Finlandia satis frequenter occurrit; ad meridiem versus rarescit, sed in iugis australis Finlandiae etiam usque ad 60° 10' lectus est: Schedae II p. 97, vide etiam Led. I p. 601, Borg Beitr. p. 101, 113, 115, 134, 144, Norrl. in Atlas p. 9, Lindb. in Atlas p. 38 et Fröd. p. 45.

Ab. Somero Söderkulla in iugo Jyrkki prope fontem amnis Somerjoki: Edv. af Hällström! — **Nyl.** Sjundeå Sjundby in cacumine montis Kastellberget: J. Lupander!, cfr Diar. 1, XII, 1877, Herb. Mus. Fenn. II p. 139 et Lindb. Res. p. 343; Hyvinkä: alumn. R. Rudolph sec. spec. ab Arrhenio determinatum.

Ta. Pälkäne p: Leop.; [Tavastehus] (p): Asp. & Th.; in iugo Rapamäki prope oppidum Tavastehus (!): W. Granberg! et Printz!, vide etiam infra; Vanaja: V. A. Seppälä!; Janakkala Turenki: A. Berner in Häyr. herb.; st r cum *Oxytropi* [= inter Hillilä et Anianpelto ad viam publicam], Uitto, inter Kartanon-

mäki et Kymi (Strömborg), etiam in saltu publico Evo (!): Norrl. s. ö. Tav., vide etiam A. L. Backman in Medd. XL p. 119!; Asikkala (!) Haapaharju: F. J. E. Sivén!; Asikkala Lill-Einäs: Häyr. herb.; Heinola: Malmgr. Spår p. 13. — **Sa.** r Punkaharju! cp cum *Oxytropi*: Fl. Kar.; in iugis arenosis hic illic ex. gr. ad templum par. Ruokolaks Punkaharju (!), Hiienvaara in Haukivuori etc.: E. Nyl. & Chyd.; Mikkeli [»S:t Michel»] 4 km ab oppido ad viam publicam Kristiina versus: E. v. Troil!, cfr Diar. 4, XII, 1886; Mikkeli ad carcerem etc.: Hasselbl., vide etiam infra; r prope pag. Rasila!, inter templum Ruokolaks et pontonem in marginibus viae: Hult; Punkaharju cpp [»i otrolig myckenhet»] 1908: Sæl. ann.; Nyslott Kaupinsaari pe: Budd. muist., vide etiam infra. — **Kl.** Parikkala Pikku- Punkaharju: M. & J. Sahlberg!; Parikkala rr Väliharju: Hann., cfr Lindén p. 137; Valamo in insula parva ad septentrionem versus a monasterio: Hj. Neiglick!; Uukuniemi Syrjänsärkkä [»Syrjänsärkkä»]: Nikl.!

Sb. Jorois: G. Grotenfelt in herb. lyc. n.; Jorois Penkimäki (J. Immonen herb.): Budd. muist., spec. leg. Lindb. in herb.; Jorois Penkkimäki 1907 (Aatto Oksanen): Link.; r: Mela; [Kuopio] Kasurila Huosiaisjärvi in orientali clivo ripario 1911 (Lauri Korhonen): Link. Lis.; Kuopio cpp in iugis arenosis et pinetis ad viam inter lacum Siilijärvi et pag. Lehto: Kyyhk. litt., spec. e pineto Haarahouga—Lehto! — **Kb.** Tohmajärvi (!) pag. Hammaslaks (F. E. Hartman): Chyd., cfr Malmgr. Spår p. 13; Tohmajärvi Tikkala »in fossa montis»: Suomalainen! et L. Oesch!, vide etiam infra; Kide! Muljula: U. W. Telén!; Liperi r Pärnänvaara: Eur. & H.!; Liperi Tikansaari in iugo Tikka: A. L. Backman!; Liperi Taipale in iugo Särkkä prope Pyttylampi 1903: Link. — Kon. Suojärvi [Varpakylä] Tsonkunniemi: J. S. W. Koponen! et Link. litt.

Ok. Sotkamo in vicinitate templi: Brenn. Reseb. p. 66, spec. lectum prope Sopala!, cfr Brenn. Obs., ubi rr inveniri indicatur, et Must. p. 56. — Kp. Jyskjärvi Salmivaara in pineto abiete mixto [»barrskog»]: Bergr. Ant.!

Ob. Kemi: Jul. p. 290; in parte septentrionali [»Nor.»] st r Rovaniemi, Turtola, Ylitornio, Alatornio, Kemi etiam ad Vallittu:

Brenn. Obs.; rr (tantum) in Kemi Kallinkangas pc: Keckm.; Kemi st r Taivalkoski in ripa Niskala, Alasaari, Ilmolansaari: Rantanieniemi, spec. adscriptum »Sannikkojoki rantaniityllä»!; [r: O. R. Fries p. 162; Yli- et Alatornio [»Öfver- och Nedertorneå»]: Backm. & H. p. 179;] st fq ad ambo flumina maiora [inde a Vanhainen ad fluvium Torneå], sed in interiore parte non observatus: Hjelt & H., cfr l. c. p. 107; Rovaniemi (!) ad Ounasjoki in colle arenoso: Sæl. ann., vide etiam Prytz Ant. p. 158, Caj. Torn. p. 57, 59, 61, 63, 66, 70, 80, 81, 83, 85, 87, 88, 92 et 112, Huum. Kasv. p. 157 et infra. — **Kuus.** livaara! in luco, Ukonvaara (Nyberg) [in spec. Uronvaara!] et ad Oulankajoki in Paanajärvi fluentem: Wainio Kasv.; Oulankajoki ad Ala-Taipale cpp in clivo orientali montis Tuohivaara ad Vuorijärvi: Stjernv.; in aggere arenoso [»sandbank»] ad effluvium amnis Kitkajoki in Oulankajoki, Oulankajoki!, Paanajärvi in ripa prope effluvium amnis Oulankajoki, ad Sovajoki: Hirn Fört.; Oulankajoki inter Savilampi et Kiutaköngäs: A. L. Backman in Medd. XXXV p. 198; Oulankajoki fq st cp ad totum amnem a Paanajärvi (Manninen!) sursum, ad septentrionem versus ab Oulankajoki ad Kuolajärvi, etiam hic illic st pc ad meridiem versus ab Ansalammit ad meridiem versus ab Oulankajoki: Edv. af Hällstr.; Paanajärvi Rajala in clivo montis: A. R. Ruoranen!, vide etiam N. I. Fellm., Medd. XXIX p. 113 et Hänn. p. 116. — **Kk.** Nondum adnotatus, certe indagandus.

Lapp. fenn. »st fq (— fq)» et interdum st cp ad ambo flumina maiora, sed in interiore parte non observatus: Hjelt & H., vide etiam Silén Bl. p. 84 et Liro Ured. p. 576; [fq secundum ripas rivorum et amnium: Samz. p. 175; complur. locis, enum.: Birg. p. 104;] in ripis arenosis fluviorum campisque herbidis fq saepe cp, in declivibus quoque riparum haud infrequens: Blom Bidr.; in alpium lapponicarum omnium lateribus graminosis et radicibus ubique fq, ut etiam in inferalpinis et subalpinis praecipue locis subhumidis arenosis iuxta fluvios vulgaris, nec non per partem silvaticam totam Lapp. suecicarum iuxta flumina disseminatus usque ad . . . Akankoski Lapp. Kemensis p, sed loca maritima Finmarkiae etc. fugit: Wahlenb. p. 190 et 191, cfr l. c. p. XVII; locis arenosis iuxta flumina

Utsjoki, Tana, Ivalojoiki cet. fq: Fellm. Lapp.; Tallavaara—Hieta-suvanto st fq, magis ad septentrionem versus fq ad Kitinen: Kihlm., vide etiam Huum. Kasv. p. 153; fq ad fluvium Muonio: Norrl. Lappm. p. 258; Ounastunturit in reg. subalpina et longe in reg. silvaticam descendit: Sandm. p. 31, cfr l. c. p. 32; Inari ad Koppelo nonnullis locis in regione pinifera, ad Kyrö et Törmänen et alibi in regione coniferarum mixtarum ad Ivalojoiki fq, Sodankylä ad flumen Kitinen inter Rovanen et pag. Sodankylä fq — st fq, adnotatus etiam ad Kalkkivaara, ubi iam a Wahlenb. observatus: Wainio Not., cfr l. c. p. 10 et 32; p in ripis glareosis reg. silv., fq secundum fluvium Kitinen: Hult Lappm. p. 166, cfr l. c. p. 94; Kuolajärvi (!) Pyhäkuru in declivi Matkasokka et cp in Keinoharju: Edv. af Hällstr., vide etiam Finn. p. 9; in ripis fluminum praesertim arenosis fq: Kihlm. Ant.; e multis locis enum.: Arrh. ant.; e Varangria et Finmarkia interiore e multis locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 306—307, vide etiam Wegelius p. 235, Lund p. 81, Norm. ann. p. 19, Popp. p. 19, Blytt p. 1211, Hartm. p. 304 etc. — [**L. ent.** reg. alp., subalp. et silv. fq: Læst.; fq in reg. subalp., p — st r in reg. alp.: Lindén Bidr., vide etiam Zett. II p. 208 etc. et infra.]

Lapp. ross. ubique fq: Fellm. Ind. nomine *Phaca astragalina*; in arenosis per totam peninsulam Lapp. fq, meridiemque versus adhuc circa lacum Paanajärvi obvius (F. Nylander): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVIII; [circa Nuotjavr] **Lim.** st r in reg. alp., p in clivo australi montis Viertsoivi! et st cp in clivo australi montis Siuluoivi, **Lt.** r in reg. silv. pc in ripa lapidosa ad catarrhaetam Tuloma: Lindén Ant., vide etiam Beket. p. 555 et Broth. Wand. p. 12.

Pl. Finl. exs. N:o 770 **Ta.** in iugo pinifero in vicinitate oppidi Tavastehus leg. V. A. Seppälä, N:o 771 **Kb.** par. Tohmajärvi Tikkala in nuda arena leg. L. Oesch.

Astragalus alpinus upptages enligt O. Hjelt Försök äfven af Till. under namn af *Glycyrrhiza vulgaris*, men då arten ej förekommer i Åbo-trakten, bör väl uppg. betecknas som osäker. — **Sa.** Vid E. v. Troils exemplar är antecknad: »Dessutom af undertecknad funnen på tvänne andra st. invid Mikkeli [»St Michel»], ehuru sparsammare». Äfven Hasselbl. nämner, att arten förekommer flerstädes i trakten af St Michel. Enl. uppg. i elevherbarier anföres arten från Sääminki Saukonsaari, Tolvaniemi

och Tynkkylänjoki äfvensom Kerimäki Turtianniemi: Budd. muist. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Leiv. (möjl. hvitblommig, se längre fram). — [**L. ent.** Om förekomsten i Kaaresu'anto skrives: Allmän öfver hela området. Alla iakttagna exemplar tillhöra f. *arctica* Sondén: Fries & Mårt. p. (58.)]

Formen med rent *hvita blommor* är sällsynt. Följ. uppg. har jag antecknat: **Ob.** [Uleåborg] »Valkeakukkainen muunnos Hietasaaren painolastin purkauspaikan luona hiedikolla»: Leiv. Putk. — [**L. ent. f. albiflora** nära Vähäniva: Mont. kärlv. p. 156, exemplar från Ylimuonio äng!; »ad Maunu et [»Alasaavi»] Alasaari: L. L. Læst. p. 253; Kaaresu'anto: A. Montin!; »Lätäseno reg. subalp. Mustakorva in ripa fluvii»: Lindén!]

[*Flor. lutescentibus* **L. ent.** Kilpisjärvi: Malmberg!]

Ang. f. *arctica* Sondén se under **L. ent.** här ofvan.

Astragalus areticus Bunge.

E Fennia per errorem, ut videtur, indicatur.

»Lapp. or. (fennica, rossica)»: Nym. Consp. p. 193. Det enda, jag känner om denna växt, är att densamma senare (1876) af Glehn i Acta horti Petropolitani Tom IV fasc. I p. 31 blifvit såsom varietet förd till *A. alpinus*: Dusén i Bihang till K. Sv. Vet. Ak. Handl. Band 6, N:o 14, Stockholm 1881, p. 14 not. 3. — Tills vidare måste det anses oafgjordt, huru det förhåller sig med förekomsten af denna art resp. form i Finland. Enligt benägen uppgift af Lindberg tillhöra nämligen alla finska exemplar af *A. alpinus* samma form: Lindb. comm.

Astragalus oroboides Horn.

In Lapponia maxime septentrionali rarissime inveniri indicatur.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 193, vide etiam DC. Prodr. II p. 274—275 nomine *Phaca oroboides* et Led. I p. 602.

Li. ad flumen Tana rr: Fellm. Lapp. nomine *A. leontinus*, cfr Kihlm. Ant.; ad orientalem partem sinus Varangrici cp: Fellm. Ind.; in alpibus maritimis districtus Fælles dicti Norvegiae ultimae copiose: Wahlenb. Fl. Suec. p. 484, cfr Th. Fries p. 197 et Blytt p. 1213.

Lp. loco fertili humido argillaceo ad Sapađnjinauolok inter Lumbofski et Svjätoj-noss Lapponiae rossicae maxime bor. or. . . .: N. I. Fellm.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. X; Ponoj in clivo septentrionali fluvii: Montell!, vide etiam Knabe Pfl. p. 280.

A. oroboides uppräknas såsom fjällväxt: Kihlm. in Atlas p. 7 och Lindb. in Atlas p. 37, jfr äfven Wahlenb. p. XIX, Borg Beitr. p. 101 etc.

— Lim. Hibinā: Beket. p. 555; då arten icke af någon annan botanist iakttagits i denna del af Lapp. ross., får väl uppgiften betecknas såsom högst tvifvelaktig.

Astragalus danicus Retz.

In saburra rarissime inveniri indicatur. In vicinitate autem nostri territorii satis frequenter proveniri adnotatum est.

Ob. [Uleåborg] Toppila [på barlast] sept. 1886 med (få) mogna baljor, 2 å 3 stånd: Zidb., jfr Brenn. Obs. Huruvida de exemplar, som omnämnas af Zidbäck, äro riktigt bestämda, är emellertid en fråga, som jag ej vågar afgöra. Exemplar från flora-området saknas i H. M. F.

Om artens förekomst längre österut säges: »Kasvaa yleisesti tai jokseenkin yleisesti Onegan laaksossa, mutta . . . ei tavattu ensinkään rajan länsipuolella»: Cajander i Medd. XXVI p. 181, jfr Medd. XXVII p. 9, bägge uppg. under namn af *A. hypoglottis* [L.]. Nämnas bör i sammanhang härmed, att *A. danicus* upptages bl. a. från »Ross. bor. (auct. Fellm.):» Nym. Consp. p. 194.

Phaca frigida L.

In Lapponia et Fennia maxime septentrionali usque ad 66° 25' ad meridiem versus passim copiose invenitur.

In superiorum alpium lapponicarum confiniis p: Prytz; Lapp. bor. or.: Fries; Lapp. (bor.), Fenn. bor. . . alp.: Nym. Consp. p. 196, vide etiam DC. Prodr. II p. 273, Led. I p. 575—576, Borg Beitr. p. 101, 118, 119, 134 et 144 et Norrl. in Atlas p. 25.

Kuus. complur. loc. in ripariis lac. Paanajärvi (!) ex. gr. ad Oulankajoki in hunc lacum fluentem, prope Kiekkipuro et complur. loc. in vicinitate Kuoppaoja: Wainio Kasv., spec. in dupl. e Paanajärvi Vaskivaara!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Kutsanjoki ad viam inter Aapa- et Vuorijärvi: Stjernv.; ad Merenoja in fluvium Oulankajoki fluentem: Broth. litt.; ad ripam fluvii Oulankajoki! ex. gr. »Peuraperän kuusikko», ad Selkäjoki et Sovajoki: Hirn Fört.; Juuma Jäkälävuoma (!), Oulankajoki inter Taivalkoski et Kiutaköngäs compluribus locis (forsitan fq), Paanajärvi in ripa australi contra Leivonen et ad effluvium: A. L. Backm. comm., cfr Medd. XXXV p. 198; Oulankajoki fq et hic illic cp secundum totum amnem usque in par. Kuolajärvi, etiam cp ad septentrionem versus ab Oulankajoki ad Kuolajärvi

versus: Edv. af Hällstr.; Kiutaköngäs [in Kitkajoki]: Alanne p. 52; Kuolajärvi [»Salla»] in orientali parte montis Nääätunturi: Borg! — Kk. par. Oulanka complur. loc. ad Vartiolampi ad ripas fluv. Oulankajoki: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139.

Lapp. fenn. r Kittilä ep ad fluv. Kukasjoki! saltem inter rivos Liukujoki et Sapukkaaja: Hjelt & H.; [r in ripa fluvii Tornio ad praedium Kurkio (Fristedt): Birg. p. 104:] iuxta flumina per partem subalpinam Lapp. Kemensis p ep et Lapp. Tornensis rarius . . . lecta est ad fluvios Utsjokenses ubique fq, ad Kaamasjoki et Ivalojoiki in par. Inari [»Enare»] parcius, in latere montis subalpini ipsius limitis regnorum Harimatskaiti Tanensis, in fruticeto montis Nunainen prope Enontekiäinen [»Enontekis»]: Wahlenb. p. 188, cfr l. c. p. LVII et Wahlenb. Fl. Suec. p. 480; Inari (!), Utsjoki (!) p ep: Fellm. Lapp.; interdum ad ripam fluminis Muonio in reg. silv., frequentior in reg. subsilv.: Norrl. Lappm. p. 258; inter Kätkesu'anto et Palojoensuu: Lindén Bidr. in exordio; Pallastunturit Pyhäkero in reg. subalpina superiore: Hjelt; Kittilä ad ripam fluminis Aakenusjoki prope montem Aakenustunturi: K. O. Elfving!; Kuolajärvi ad amnem Kutja: F. Nylander!; Kuolajärvi ad pontem supra Kutsanjoki ep in ripa orientali amnis: Edv. af Hällstr.!; Kuolajärvi [»Salla»] ad supremum fluvium Kutsan- (Pyhä-)joki: Borg & Rantaniemi!; Kuolajärvi ad fl. Kutsanjoki iuxta viam ad Vuorikylä: Lindberg!; in lucis et in litore fluvii ad Kultala st fq et alibi ad Ivalojoiki p etiam ad Törmänen in regione coniferarum mixtarum: Wainio Not., cfr l. c. p. 23, vide etiam Hult Lappm. p. 94 et 150; in valle fluvii Utsjoki: Fellm. Anteckn. III p. 252; Ivalo: l. c. p. 316, vide etiam S. Castrén p. 352; in rupibus et inter lapides ad catarrhactas fluviorum »(st fq —) p», in litore lacus Inari (!) ad Kettumatti, in alpe Ailigas terminum betulae attingit: Kihlm. Ant., spec. e Palokoski ad Vaskojoki!; Näytämö [»Neiden»]: E. Nylander & [M.] Gadd!, vide etiam Popp. p. 19; Puolmak haud florens: Th. Fries Resa p. 26; in districtu Fælles dicto multis locis, in Harimatskaiti prope Puolmak: Wahlenb. Fl. Suec. p. 480; in Varangria meridionali ad catarrhactam inter Klostervand et Goalsejavre: Norm. p. 256, vide etiam Lund p.

80, Blytt p. 1213, Norm. ann. p. 18 et inprimis Norm. Fl. Spec. p. 301—302, ubi e multis locis enumeratur. — [**L. ent.** reg. subalp. fq, reg. alp. et silv. p: Læst.; fq in Lapp. torn.: Hartm. p. 304; in reg. subalp. p — st fq secundum ripas fluviorum et rivorum, in infima reg. alpina ad Tenonmuotka et ad rivum alpinum infra Kalkuoivi: Lindén Bidr.; enum. e multis locis . . . ad Kilpisjärvi complur. loc. ex. gr. . . .: Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Norrl. Lappm. p. 258 sub **Lapp. fenn.** et Suomal. Kilp. p. 38.]

Lapp. ross. ad litora fluviorum maiorum minorumque lapidosa nec non in collibus duris fruticosis ex. gr. ad Kuollejaur, Holmagårdsfjället, Toruesvarre, iuxta lacum Nuotjavr [»Nuottejaur»] et ad flumina Tuloma, Kiksesjok, Kuollejok, Jakobselfven: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm.; circa pag. Ponoj (!) et promuntorium Orloff cp: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLI et Beket. p. 555; Imandra ad stationem Kitsa: Enwald & Hollmén!; in valle rivuli inter Talvijävr et Luhtschijävr: Axelson & Borg!; Rusiniha inter Orloff et Ponoj: Broth. exk. p. 79!; Panfelofka: Broth. litt.; planta propria ad Orloff: Kihlm. Bericht p. 14!, cfr Broth. exk. p. 80; Devjatoi, Tshapoma, Ponoj: Mela Pl.; Pjalitsa in ripa lapidosa fluvii! et prope pagum Voroninsk! in ripa elevata herbida: Kihlman; Lt. st r in reg. silv. pc in pineto ad ripam occidentalem lacus Nuotjavr ad imum montem Peuranpää et in silva inter Ristikenttä et locum, ubi salmones capiuntur, ad catarrhactam Tuloma, Lim. p in reg. alp. et subalp. in declivibus australibus montium Viertsoivi, Siuluoivi et Siulutoldi, in vallibus inter Viertsoivi! et Tuatash, Vuojim pc: Lindén Ant.; Svjätojnoss, Jokonga, Kitsa, ad flumen Kola, Tuloma et in montibus alpinis Tuatash, (sparsa tantum specimina): Enw. ann.; Kildin: Broth. Wand. p. 10!; Semostrow: Broth. Reseb!., vide etiam Knabe Pfl. p. 281, Lindr. Lisät. p. 7 et Liro Üred. p. 113.

O b. Kemi: Jul. p. 290 under namn af *Ph. alpina*; uppg. är med säkerhet oriktig, jfr Brenn. Obs. — O. i Herb. Mus. Fenn. hänför sig till exemplaret från Paanajärvi.

Anmärkningsvärd är den ringa frekvens Wahlenb. p. 188, i motsats till senare förf. (jfr äfven Hartm. p. 304), tilldelar arten i **L. ent.**; Backm. & H. p. 179 upptaga den emellertid därifrån utan angifvande af frekvensgraden. Wahlenberg håller för öfrigt före, att arten härstammar från Sibirien.

Phaca uralensis [Wahlenb.]

Per errorem apud nos est indicata.

Lapp. ross. »in litoribus arenosis ad flumina Kikses- et Kuollejok, Tuloma, Lutto et Jakobself nec non ad sinum Kola cp.: Fellm. Ind. Uppg. giften hänför sig enl. N. I. Fellm. p. LXII till *Astragalus uralensis* = *Oxytropis campestris* var. *sordida* (se under denna). Såväl denna uppg. som Prytz' under namnet *A. uralensis* och uppg. i Fellm. Lapp. under namnet *Ph. sordida* anföras af Led. I p. 593 under namnet *Oxytropis uralensis*, under det *O. camp. sordida* upptages såsom en särskild art (från Lapp. enl. Fellm. och Schrenk). Med stöd häraf upptager Nym. Syll. p. 303 *O. Halleri* »Lapp. Finl. (ex Led.)». Att detta är oriktigt, framgår af det föregående; uppg. återfinnes ej heller i Nym. Cons. p. 196.

Oxytropis campestris DC.

In Lapponia orientali copiose multis locis inveniri indicatur, ceterum rara vel rarissima est, sed usque ad 61° ad meridiem versus, in maxime occidentali autem parte vix occurrit. Omnia fere specimina ad var. sordidam (Willd.) pertinent et plurimae quidem indicationes inprimis recentiores nomine O. sordidae aut O. campestris var. sordidae sunt divulgatae, vide ceterum Lindberg in Schedis II p. 97, quae infra p. 236—237 sunt exscripta.

»Hab. in Finlandia paroecia Heinola & ad Tavastehus prope Storojois in iugo arenoso Abr. Argillander. Sic migravit ad nos ex Sibiriae finitimis regionibus. Variat flore violaceo et albo. Plantae specimen imperfectum sine floribus dixissem idem (nisi flores descripti esse lutei) missum ex paroecia Loppi [»Loppis»] 5 km [»¹/₂ milliaria»] a Rauschilla ad viam versus Pilpola a M. Linder»: Fl. Suec. N:o 660 p. 257¹⁾, cfr l. c. p. III¹⁾; Kalm¹⁾; in iugis arenosis Finl. interioris (inque Nylandia²⁾ rarius: Prytz¹⁾; »ceterum β [var. *sordida*] non nisi (Finlandiae interioris et denique) prope Mare septentrionale in districtu Fælles dicto copiose, unde ad Komagelfven Finmarkiae oppositae pervenerit»: Wahlenb. Fl. Suec. p. 481 nomine *Phaca campestris* β *sordida*: in arenosis et glareosis Fenniae interio-

¹⁾ Nomine *Astragalus uralensis* L.

²⁾ Vide infra.

ris et australi-orientalis per Tavastiam, (Nylandiam¹⁾, Savolaxiam et Kareliam australiorem et denique ad flumen Kola prope Kitsa etc.: Spic. I p. 23; Fenn. or. et Lapp.: Fries²⁾; Fenn.: Nym. Syll. p. 303²⁾ et Consp. p. 196²⁾; Fenn. r, Lapp. or.: Nym. Consp. p. 196; in Lapponia orientali copiose multis locis inveniri indicatur, ceterum rara vel rarissima est, sed usque ad 61° ad meridiem versus, vix autem in parte maxime occidentali occurrit: Schedae II p. 96–97, vide etiam Led. I p. 590–591, Wied. & Web. p. XC²⁾, Rupr. Anal. p. 154, Lindb. Pfl. p. 13, Borg Beitr. p. 101, 114, 134, 144, Heintze Växtg. p. 47, Norrl. in Atlas p. 22 et Lindb. in Atlas p. 38.

Ta. Tammela Saaris in iugo Kaukola: Hisinger!, cfr Alc.²⁾ et Herb. Mus. Fenn. II p. 139; [Tavastehus] (p): Asp. & Th.²⁾; Tavastehus (!) Rapamäki st ep: O. Collin!, spec. indidem leg. G. Sucksdorff! et Printz!; Vanaja: V. A. Seppälä!; Janakkala Turenki in iugo arenoso: Häyr. herb.; Heinola ad oppidum: Wirz. M. S., Hjelt! et Sælan in dupl.!, cfr Alc.²⁾ et K. O. Elfv. p. 385; Heinola (!) in colle arenoso st ep: Sæl. herb., vide etiam infra; Heinola in iugo (!) complur. locis et st ep: Arrh.; r [Asikkala] ad viam publicam inter Hillilä et Anianpelto: Norrl. s. ö. Tav.²⁾; [Asikkala] Vääksey Ainola in declivi iugi st ep [»i täta täml. stora fläckar»]: Norrl. ant.²⁾; Asikkala st r: Nikl., vide etiam supra et cfr Alc.²⁾ — **Sa.** Savitaipale ad templum in colle arenoso prope Mustalampi: Sælan!, cfr Alc. III²⁾; Punkaharju: Fl. Kar.²⁾, cfr Alc.²⁾ etc.²⁾, spec. e Punkaharju leg. W. Nylander!, Nikl! et E. Lindström!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139, vide etiam infra; Punkaharju in devexis arenosis cpp cum *Astragalo alpino*: Sæl. herb.; Pakkasenharju [»Punkasalmen takana oleva harju»] (herb. alumnorum): Budd. muist. — **Kl.** st r in iugis arenosis Uukuniemi: Fl. Kar.²⁾; Uukuniemi Maansaari: G. Appelberg!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139.

Sb. Jorois: Malmberg! — **Kb.** Kide [»Kiides»] Muljala (E. Winter): Chyd.²⁾, spec. e Kide leg. U. Telén! — **Kon.** rr Suopohja (Simming!, Kullhem!) »specimina deflorata sunt at verisimiliter ad var. *sordidam* pertinent»: Norrl. On.

¹⁾ Vide infra.

²⁾ Nomine *O. campestris* DC.

Kp. Kellovaara cp in iugo ad ripam orientalem deiectus Vääräkoski!, Mölläksärkkä 3 km a pago Tshirkkakemi, in regione litorali cp in cacuminibus Nemetski Gusova, Jyskjärvi cp in Puvassyrjä: Bergr. Ant.; [Solovetsk: Selin!; Solovetsk in insula Anzerski! in turfoso rupis [»klippmyr»] prope ratem: Bergr. Ant., cfr etiam Beket. p. 555].

Kuus. Oulankajoki (Nyberg!¹): Wainio Kasv.¹); Oulankajoki [in Paanajärvi fluentem] et Paanajärvi: M. & J. Sahlb.!, cfr Wainio Kasv.¹); in aggere arenoso [»sandbank»] ad effluvium amnis Kitkajoki in fluvium Oulankajoki, in ripa fluminis Oulankajoki!, Paanajärvi in ripa ad effluvium fluminis Oulankajoki (!): Hirn Först., cfr Liro Ured. p. 105, A. L. Backman in Medd. XXIX p. 113 et XXXV p. 198, spec. ex Oulankajoki in ripa arenosa ad effluvium amnis Kuusinkijoki!, et denique Hänn. p. 116; Oulankajoki fq et cpp secundum totum amnem etiam Paanajärvi in campo sicco ad amnem: Edv. af Hällstr.; Paanajärvi Rajala in lapidosis ripariis: A. R. Ruoranen! et [V.] Krohn! [ad eundem atque antecedentes locum spectat]; Kiutaköngäs [ad Kitkajoki]: Alanne p. 52¹); Lammasvuoma, Niittyvuoma et Jäkälävuoma: V. E. Broth. Muist. p. 103; Kuolajärvi [»Salla»] in clivo iugi ad partem austro-occidentalem vallis Ruskeakuru: Borg & Rantanieniemi! — **Kk.** cp in iugo [»rullstensås»] Irosyrjä [c. 16 km] ad septentrionem versus ab Uhtua: Bergr. Ant.!, Pesioiva in cacumine reg. alp. inf. (aut reg. subalp. superior.): Borg & Rantanieniemi!

Lk. Kuolajärvi [»Salla»] in pag. Vuorijärvi: Borg!; Kuolajärvi Keinoharju cp: Edv. af Hällstr.!, cfr Medd. XXVII p. 91 et vide infra. — **Li.** ad flumen Komagelven alibique iuxta sinum Varanger Finmarkiae (Vahl et Gröndal): Wahlenb. p. 190 nomine *Phaca sordida*, cfr DC. Prodr. II p. 276 et Fl. Samoj. p. 30; cp ad flumina Lutto et Jakobselv (!): Fellm. Ind. nomine *Phaca uralensis*, cfr Fellm. Lapp. nomine *Phaca sordida* et Wainio Not.; Lutto: Popp. p. 19; Inari Otsamo: V. Ollila!; Näytämö [»Nejdenfjord»] in ripa arenaria: Granit!; fq in reg. subalp. a Tana usque ad Fællesdistrikterne a mari usque ad limitem

¹) Nominē *O. campestris* DC.

betulae adscendit: Lund p. 80, cfr Lund Beretr. p. 45²⁾; var. *caerulea* Koch p: l. c.; c. varr. e Jakobsself ad Langfjorden: Th. Fries p. 197; in Varangria meridionali ad Bugönæs cp prope litora maris: Norm. p. 257; Varangria Angsnæs usque ad reg. subalpinam superiorem, Bugönæs!: Arrh. ant.; [Varangria Mortensnæs: Th. Fries in Sæl. herb.]; Varangria australis enum. e 6 locis: Norm. Fl. Spec. p. 302, vide etiam Norm. ann. p. 18²⁾, Hartm. p. 305 etc.

Lapp. ross. in litoribus arenosis ad flumina Kikses- et Kuollejok, Tuloma . . . nec non ad sinum Kola cp: Fellm. Ind. nomine *Phaca uralensis*; locis siccioribus praesertim in alpinis (fq): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVIII, XXXIV (et XXXVIII); enum.: Beket. p. 555; prope Imandra: F. Nyl. Utdr. p. 191 nomine *Phaca campestris* [ad Hibirä spectat]; Hibirä [»Kipinä»]: Ångstr. p. 52; Lounakoski [ad occidentem versus a Nuotjavr] cp [»allmänt»] in ripis: Fellm. Anteckn. I p. 584¹⁾, cfr l. c. p. 578¹⁾ et vide infra; Lt. st r in reg. silv. unicum spec. in iugo ad catarrhaetam Tuloma, pc compluribus locis circa Peuranpää in ripa orientali lacus Nuotjavr, Lim. p in reg. alpina: Lindén Ant., vide infra, vide etiam Fl. Samoj. p. 30, Kihlm. Bericht p. 13²⁾ et 14²⁾, Kihlm. Pfl. p. 32²⁾ et infra.

Pl. Finl. exs. N:o 768 **Ta.** in iugo pinifero iuxta oppidum Heinola leg. Lindberg, N:o 769 **Lk.** par. Kuolajärvi in iugo Keinoharju leg. Edv. af Hällström.

»In Nylandia et partim in Fennia australi (vulgaris?) sec. auctores . . . prope Nyslott!»: Rupr. Diatr. p. 23. Denna uppg. stöder sig tydligen på uppg. hos Prytz och i Spic., men kräfver dock ett beriktigande med hänsyn till uppgiften om artens förekomst i Nyland. *Oxytropis* torde nämligen icke förekomma i detta landskap, sådant det nu afgränsas; Loppisöcken, som af Prytz antagligen ansågs tillhöra **Nyl.**, föres numera till **Ta.** Se f. ö. under **Sa.** — **Sat.** Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24¹⁾; en högst osäker uppgift. — **Ta.** Hauho: Herk.¹⁾; uppg. är rätt sannolik, men behöfver dock bekräftas. — **Sa.** »Pr[o]pe» Nyslott!: Rupr. Diatr. p. 23 och Rupr. Anal. p. 154 afser säkerligen Punkaharju. Om förekomsten därstädes skrives: *Oxytropis* har utbredt sig i otrolig myckenhet på Punkaharju: Sælan i bref af 25, VI, 1908. — **Oa.** Jurva: Alc. III²⁾ och Alc.

¹⁾ Nomine *Astragalus uralensis* L.

²⁾ Nomine *O. campestris* DC.

IV²⁾); uppg. är högst sannolik, men måhända erfordras dock bekräftelse af densamma. — **Lk.** Angående Keinoharju nämnes, att det är den del af Kolsanharju, som sträcker sig från Kuplolampi emot sydost emellan Keinooja och Kuplo-oja. *Astragalus alpinus* och *Oxytropis sordida* växa där i stora massor: Edv. af Hällstr. — I afseende å förekomsten i **Li.** uppger visserligen Lund Beretn. p. 45²⁾, att den »forsvinder i Fællesdistrikterne», men Blytt p. 1215²⁾ anger efter Deinboll, att arten »er meget hyppigere paa Sydsiden end paa Nordsiden af Varangerfjorden», hvilket äfven bättre öfverensstämmer med artens allmänna utbredning. — Slutligen må ifrågasättas, huruvida N. I. Fellmans uppgift från Lapp. ross. är fullt riktig i afseende å frekvens och ståndort. Emellertid föreligga i H. M. F. ett stort antal exemplar — för något år sedan räknade jag 24 st. — från Lim., Lp., Lt. och Lm.; det torde alltså icke vara skäl att här anföra resp. fyndorter. Äfven i Mela Pl. uppräknas arten från flere fyndorter bl. a. Lv. Kusomen och Kuusreka; likaså finnas flere uppg. i Broth. Utdr., Broth. Wand. etc. Om förekomsten vid Lounakoski nämner Fellman yttermera: [denna växt har] »jag ej sett, sedan jag lämnade Kola och aldrig anträffat i vår Lappmark»: Fellm. Anteckn. I p. 584¹⁾. — Om förekomsten i Lim. tillägges yttermera: Går ställvis upp längs fjällslutningarna ända till topplåtarna (t. ex. på Viertsioivi och Tuatash): Lindén Ant.

Af flere förf. föres *O. sordida* som varietet till *O. campestris*; Al. Bunge i sin monografi Species generis Oxytropis DC. i tom XXII H. I af Mémoires de l'Académie Impériale des sciences de St Pétersbourg VIIe série, Petersburg 1874, upptager den dock såsom en särskild art, som t. o. m. föres till en annan underafdelning af släktet, jfr i afseende härå Medd. I p. 113. Af denna anledning upptogs i Herb. Mus. Fenn. II endast *O. sordida* (Willd.) från Finland; det säges här: »Specimina omnia apud nos hucusque nomine *O. campestris* (L.) collecta ad hanc formam sunt referenda»: l. c. p. 139. Emellertid försäkrar Lindberg, att *O. sordida* icke kan få högre rang än som form af *O. campestris*: Lindb. comm., hvarföre jag trott mig böra följa hans anvisningar (se Schedae II p. 95—97). Här bör framhållas, att i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] *O. campestris* upptages från de nuvarande provinserna **Ta.**, **Sa.** och **Kl.**, var. *sordida* åter från **Lapp. fenn.** och Lapp. ross. I Brenn. Flor., Mela Kasv. II—IV etc. upptages *O. campestris* från **Ta.** — Formerna sammanflyta dock hos oss så utan gräns, att ingen möjlighet finnes att hålla dem skarpt åtskilda; jag har emellertid velat särskildt framhålla de uppgifter, hvilka publicerats under namnet *O. campestris* (eller *Astragalus uralensis* etc.) Öfriga uppgifter ingå under namnen *O. sordida* (Willd.) eller *O. campestris* var. *sordida*, hvilket jag här än en gång vill erinra om. — Lindbergs ofvan berörda uttalande i Schedae lyder: »Color florum in formis nostris valde varia-

¹⁾ Under namn af *Astragalus uralensis* L.

²⁾ Under namn af *O. campestris* DC.

bilis est, rarissime tota corolla ochroleuca, vulgo vexillum et alae ochroleucae et carina in apice violacea, rarius in septentrionalibus partibus tota corolla plus minus violacea. Etiam dentes calycis valde variabiles, longiores vel breviores, pallidi vel atri, etiam in eodem loco. Densitas indumenti valde variabilis est, pili in scapis vulgo subadpressi, sed etiam subpatuli—patuli. Specimina cum formis suecicis *O. campestris* omnino congrua in herbario nostro e Finlandia adsunt: Schedae II p. 97. En utförlig beskrifning öfver den nu behandlade växten gifver äfven Ruprecht i Fl. Samoj. p. 30.

F. caerulescens Sæl. finnes i H. M. F. särskildt från de nordliga delarna af flora-området, dessutom 3 ex. från Ta.; se äfven under Li. — Vidare nämnes: Sa. »Punkaharju cum typo»: Sæl. herb. och Budd. muist. — Kuus. »Oulankajoki här och där mycket sparsamt bland den vanliga formen med gula, blåfläckiga eller blåstrimmiga blommor»: Edv. af Hällstr. — Från Lapp. ross. åter nämnes: »legitur floribus aut caeruleis (in partibus orientalibus) aut flavo-albidis»: N. I. Fellm. Formen är dock icke konsekvent särskild i samlingen.

[*Oxytropis lapponica* (Wahlenb.) J. Gay.

Nisi in summis montibus alpinis Lapponiae enontekiensis non legitur.

L. ent. Kobdovankka [»Kâbdavanka»] alpium Tornensium: Wahlenb. Fl. Suec. p. 480; reg. alp. (p): Læst.; Kobdovankka, Nuljalaki: Backm. & H.; [Kilpisjärvi] Jehkatsh: Suomal. Kilp. p. 42, vide etiam Led. I p. 587 etc. item infra.

Om *O. lapponica* nämnes: »Adest e **L. ent.** [»Le.»] Kobdovankka extra ditionem florum nostrae»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139, jfr l. c. p. IX not.; »Kilpisjärven takana, tuskin Suomen alalla»: Mela Kasv. III—V. Senare har dock arten af Suomalainen blifvit funnen inom Finlands politiska område.] — Angående en tidigare oriktig uppgift se Huum. lis. p. 87.

[**L. ent.** Tilläggas må ännu, att jag på 1870-talet i H. M. F. antecknade exemplar från Tshatsekaise: [A.] Montin! och Kobdovankka [»Koutowankka»]: Malmberg!]

Oxytropis pilosa DC.

Per errorem apud nos est indicata.

Södra el. västra Finl.: Fries; »Finl. mer.»: Nym. Syll. p. 303. Arten uppräknas emellertid bland dem, om hvilka det säges: »mihi haud apparuerunt»: W. Nyl. Distr. Någon senare uppgift föreligger ej heller.

Hedysarum obscurum L.

In Lapponia maxime orientali fere ubique adesse indicatur, ad occidentem versus rarescit et 9° 20' long. ad orientem versus ab Helsingfors vix transit; ad septentrionem versus usque ad 68° lat. indicatur.

Lapp. bor. or.: Fries; Lapp. or.: Nym. Consp. p. 197—198; in Lapponia maxime orientali fere ubique adesse indicatur, ad occidentem versus rarescit et 9° 20' long. ad orientem versus ab Helsingfors vix transit; ad septentrionem versus usque ad 68° lat. indicatur: Schedae II p. 98, vide etiam Led. I p. 706, Lindb. Pfl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 31 et Caj. vaell. p. 23.

Lapp. ross. Locis herbosis ex Umba (!) Maris albi usque ad Jokonga (!) Maris glacialis. In partibus maxime orientalibus fere ubique adest, in occidentalibus autem rr obvium: N. I. Fellm., ubi p. 18 descriptio, cfr l. c. p. XXV, XLII et XLV; prope Umba: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Varsuga: Selin!; Vilovata: Fl. Samoj. p. 14; Katschkofka: Brotherus in dupl!; Devjatoi, Tshapoma, Ponoj!: Mela Pl.; Ponoj: Broth. exk. p. 76 et 77, Broth. Utdr. p. 131, Knabe Pfl. p. 280!, Brenner!, Frey resa p. 122 et Montell!; Pl. Finl. exs. N:o 772 in declivibus tundrae leg. Frey; ad Orloff planta propria [»karakteristisch»]: Kihlm. Bericht p. 14!, vide etiam Lindr. Lisät. p. 7 et Liro Ured. p. 106.

Omöjligt är icke, att någon uppg., t. ex. i Mela Pl., kan afse den tidigare ej särskilda *H. sibiricum*.

Om den i Lapp. ross. förekommande formen skrives: »Apud nos tantum var. *gymnocarpum* Beck crescit. Cfr Nym. Consp. p. 198, Fellm. Pl. arcticae n:o 70, Fries Herb. norm. XII, 57»: Schedae II p. 98.

Hedysarum sibiricum Poir.

Anno 1909 in Lapponia maxime orientali distinxit R. Pohle. Adhuc duobus tantum locis lectum est.

Trans Mare album migravit: Caj. vaell. p. 23.

Lim. in peninsula Turja ad sinum Kantalaks (J. J. Serderholm!): Lindberg in (Diar. 6, III, 1915) Medd. XLI p. 61, cfr l. c. p. 119. — Lp. Tshapoma in ripa lapidosa fluvii cp 1889: Kihlman! nomine *H. obscurum*.

I (Prot. 4, V, 1909) Medd. XXXV p. 216 redogör Lindberg för olikheterna mellan *H. sibiricum* och *H. obscurum* och lämnar därjämte närmare upplysningar om den förra. Jfr f. ö. Bot. Not. 1910 p. 43 och Norrl. i Atlas p. 31. Tshapoma fördes af Lindberg till Lv., men enligt kartan till Conspectus hör orten till Lp.

H. multiungum Maxim. omnämnes såsom odlad i Botaniska trädgården i Helsingfors: Elfv. Vedv. p. 41.

Caragana arborescens (L.) Lam.

In tota Fennia ornandi causa saepe colitur.

Af flere förf. framhålles, att det sibiriska ärtträdet allmänt och af ålder odlas i hela Finland, se främst Ign. Geogr. p. 345, Berg p. 66, Elfv. Ant. p. 87 äfvensom Alc. III och IV. Äfven följande uppgifter torde förtjäna anföras: »Från Sibirien återvändande krigsfångar medförde till Sverige och Finland 1720 frön af det sibiriska ärtträdet»: Lundén Bidr. p. 48. — **Ok.** Kianta [»Suomussalmi] istutettuna Kirkonkylän molempien pappiloiden puutarhoissa sekä Ämmän ruukilla. Menestyy mainiosti, kukkii ja tekee hedelmää»: Kyyhk. litt. — **Ob.** Trifves bra: Jul. p. 25, jfr Leiv.; Pudasjärvi: Martik. p. 42; Torneå 2,4—3 m [»8—10 fot.»] hög: Berg p. 66. — [**Lk.** Går bra, blommor och bär frukt, blir cirka 1,5 m hög i Pajala: Birg. p. 60.] — **Li.** Införd 1882 på Toivoniemi: Nordling p. 307.

I Botaniska trädgården i Helsingfors uppnår arten en höjd af ända till 7 m: Elfv. Vedv. p. 40.

Uppg. om odlingen m. m. ingå f. ö. Rein p. 81, Moberg Nat. p. 163, Finl. Allm. Tidn. 1865 N:o 210 och 274, Nym. Consp. p. 188, Hjelt Utbr. p. 168 [35], Medd. XXV p. 13, Rapol. p. 50, A. L. Backm. Fl. p. 25, Must. p. 41, Puut. 1900 p. 34, floror etc. och kanske tidigast hos Bjelke, S. C., Beskrifning om det Sibiriska Ärtträdet i K. Vet. Acad. Handl. XI, Stockholm 1750, s. 122—127.

I södra Finland frambringar det sibiriska ärtträdet fullt moget frö. Så ses t. ex. i **Sat.** Karkku ofta unga själsådda plantor häraf, ehuru det dock ej kan kallas förvildadt: Hjelt. — **Sa.** Sått sig själf i Männikkö parkanläggning vid Kaukas fabrik nära Willmanstrand och är nästan förvildadt: Sæl. ann.

F. pendula odlas äfven; så nämnes: **Ob.** Uleåborg »viljeltynä puistoissa ja tarhoissa»: Leiv. Putk., jfr Leiv.

Äfven ett par andra arter af detta släkte odlas i vårt land. *Caragana frutescens* (L.) DC. uppgifves från Åbo: Moberg Nat. p. 163; från Wasa och Uleåborg: Elfv. Ant. p. 87, jfr Alc. III och Mela Kasv. V, den

sistnämnda under namn af *C. frutex* Koch. Arten förekommer dessutom odlad **A b.** i Pargas: V. Pesola! och **Ny1.** i Lappviks park vid Helsingfors: Sæl. ann.; den uppräknas bland dem, som kunna odlas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34.

C. microphylla Lam. och *C. pygmaea* DC. omnämnas såsom mera sällan odlade: Mela Kasv. V, jfr om dessa Elfv. Vedv. p. 40 och 41.

Förutom ofvan anförda tre arter uppräknas i Elfv. Vedv. p. 40–41 ytterligare 4 arter såsom planterade i Botaniska trädgården i Helsingfors.

Ornithopus sativus Brot.

Raro colitur, in Fennia australi rarissime disseminatur.

Sällan odl. foderväxt, synes tillfälligt inkommen från Ryssland till södra Karelen: Alc. IV, jfr Mela Kasv. V. — **Ny1.** Helsingfors Skatudden, ett litet exemplar: Brenner i Medd. XXXI p. 44–45!, jfr Brenn. För. p. 132. — **K a.** Viborg gårdsplan i Loukko by: O. A. Gröndahl! — **I k.** Nykyrka Mustamäki stationsplantering: O. A. Gröndahl! — **S a.** Rantasalmi Oravi: A. Pulkkinen!, jfr Medd. XXXIX p. 196.

O. perpusillus L. uppgifves vara funnen **S b.** Niuanniemi nära Kuopio (lyc. Y. Wiik): L. Y. 1903 p. 224. Då emellertid O. A. Gröndahls exemplar af *O. sativus* blifvit inlämnade under namn af *O. perpusillus* — senare bestämde af Lindberg —, är det möjligt, att denna uppg. afser *O. sativus*.

Onobrychis arenaria DC.

Non occurrit nisi in vicinitate territorii.

O. arenaria uppräknas bland sällsyntare växter, hvilka anträffades endast österom den föreslagna botaniska gränsen mellan Finland och Ryssland: Cajander i Medd. XXVI p. 181. Exemplar förevisades af Cajander, insamlade i samma trakt: Medd. XXVII p. 9.

O. sativa Lam. omnämnes som någon gång odlad: Mela Kasv. V.

Coronilla varia L.

Uno loco in Karelia (circ. 61° 55' lat. et 5° 30' long. ad orientem versus ab Helsingfors), e Rossia forsitan introducta, occurrit.

Verisimiliter alienigena, per multos autem annos ibidem [in Ruskiala] persistens: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; Carel. or. (ex Hjelt 1877): Nym. Suppl. p. 95, vide etiam DC. Prodr. II p. 310 et Hjelt in Medd. XXVI p. 12–13.

K1. Ruskiala ad marmorarias: Hj. Neiglick!, cfr (Diar. 3, XI, 1877 in) Medd. VI p. 191 et p. 201, item Herb. Mus. Fenn. II p. 139 et XII, tum primum in Scandinavia lecta est.

Huruvida arten bör betraktas såsom verkligen tillhörande Finlands flora eller tillfälligtvis hitkommit med de ryska arbetare, som varit selsatta vid marmorbrottet, torde ännu böra betraktas såsom oafgjordt. Det förtjänar omnämnas, att blad insamlats på samma ställe 1879 af den förste upptäckaren Neiglick, ehuru platsen då var nyligen afmejad, äfvensom senare på hösten samma år af Zilliacus! Ännu senare (1882 eller 1883) hade den enl. Neiglicks utsago märkbart förökadt sig på det gamla stället: Kihlm. Däremot nämnes: Ruskiala »vähässä määrin»: Wegel.; i Lindb. Enum. och Mela Kasv. V anföres arten såsom tillfällig. — Om förekomsten af *C. varia* år 1914 nämnes åter: »Sterilinä 7–8 eks. c. $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ km kalkkitehtaalta NNW, lampaiden syömän ahon laidalla . . . Paikka ei ollut luonnollinen, päin vastoin, juuri tältä kohtaa ainakin, kulttuurin luoma»: Link. litt. Ännu 1915 kvarlefde dessa exemplar och skulle snart blomma: Link. litt. 18, VII, 1915. — Följ. uppg. från S a. Nyslott må ytterligare antecknas: »Ruskealasta toi muuan oppilas 1 kpl. lyseon kasvitarhaan, jossa se on hyvin viihtynyt ja levinnyt»: Budd. muist.

C. emerus L. har odlats i Botaniska trädgården i Helsingfors, men gått ut: Elfv. Vedv. p. 41.

Lotus corniculata L.

In parte maxime austro-occidentali vix ad 60° 30' ad septentrionem versus, item ad litora australia usque ad 20° 20' long. ad orientem versus ab Helsingfors frequenter vel satis frequenter provenit, ceterum plerumque rara est, sed adhuc ad 62° 50', nec tamen in orientali Fennia visa; ulterius ad septentrionem versus non occurrit nisi in saburra. In maritimis f. crassifolia legitur.

Till.; Kalm; in pascuis Finl. inferioris p: Prytz; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp. . . : Nym. Consp. p. 183; in litoribus Finlandiae maxime austro-occidentalis et ad Sinum Finlandensem satis frequenter provenit, ceterum in interiore parte Finlandiae australis raro aut rarissime, praesertim in iugis Tavastiae australis, crescit; ulterius ad septentrionem versus non occurrit nisi in saburra etc. *α genuinus* rarius est quam *β ciliatus* Koch: Schedae II p. 96 nomine *L. corniculatus α genuinus* Pospich, vide etiam DC. Prodr. II p. 214, Wahlenb. p. XVIII et Led. I p. 560–561.

A1. (fq): Bergstr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 359–360; Bergr. ex hac parte non comm. — **Ab.** Åbo st fq: Arrh.; var.

crassifolia fq: Zett. & Br.; (r) par. Gustafs Lypörtö et cp ad Kattkuru: Bergr.; Pargas p: Adl. et Arrh. Ann.; Halikko (!) Vaisakko: K. E. v. Bonsdorff!; Töfsala in sacell. Velkua, non autem in vicinitate oppidi Nystad: Hollm.; Bromarf Pettu in colle pratensi [»ängsbacke»]: Sand.; Lojo Nummenkylä: Hels.; [Vihti] r in iugo Lojo ad stationem minimam viae ferratae [»platform»] Nummenkylä et pag. Lahtis: Flinck, vide etiam sub *Anthyllide vulneraria*; [Nystad] in horto [»puistossa»] ad templum novum, Saunasilta ad litus, ad portum in colle [»telakan mäellä», Sorvakko (Cajander) et Prännimäki: Söd. [his locis forsitan adventicia]; A. Nyl. non comm. — **Nyl.** Barösund: Hult coll.; in taeniis par. Ekenäs p — st r Skedö, Kenö [?], Pattskär, Alglo, Espskär, Jusarö, Busö: Häyr. (p. p. in Häyr. Ber. comm.); fq in litoribus: W. Nyl.; Thusby nonnullis locis ad viam ferratam, ut ad [Nurmijärvi] Hyvinkä: Åstr. & H. in litt.; rr in monte quodam in pineto circ. 1 1/2 km a Nurmijärvi ad septentrionem versus st cp: Stenr.; Perno Forsby (Strömborg), Mäntsälä (K. Nordenskiöld!): Sæl. Ö. Nyl.; Mäntsälä Andersberg: Sæl. herb.; var. *crassifolia* st fq in maritimis: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] var. *crassifolia* fq in litoribus: Brenn.; His. non comm. — **Ka.** Haapasaari st fq: Sælan in Medd. XXV p. 80; r in insula Pitkäpaasi in taeniis Virolahti [»Vederlaks», ad oram in pag. Alahämes: Blom, spec. e Säkjärvi!; Virolahti in litore maritimo: Sæl. ann.; Säkjärvi Ristiniemi: V. Krohn!; ad Viborg! et verisimiliter in maritimis omnibus: Fl. Kar.; Viborg Kiiskilä: J. F. L. Krohn!; Viborg in campo: J. M. Saastamoinen! — **Ik.** Kakki: Malmb.; spec. e Kakki Kirjola leg. Alfthan in dupl.; var. *carnosa* Kuolemajärvi Tammi in ripa lapidosa maris: Lindberg! [vide etiam Meinsh. p. 83].

Sat. vide infra. — **Ta.** Birkkala Naistenmatka in prato: E. Græffe! [num adventicia?]; Pälkäne (!) (st fq) (Zidbäck): Leop.; Hattula prope Parola complur. loc.: Hjelt; Hattula st fq: A. Wegel., spec. e Hattula Parola! in arenoso, vide etiam infra; Tyrvöntö Lahdentaka: Kekoni!; Tavastehus: Häyr. herb.; Tavastehus Rapamäki: G. Sucksdorff!; Hauho: Herk. p. 61 [forsitan confirmationis indigeat]; st r in arenoso [»mon»] [Asikkala] Urajärvi et circa suis locis st cp, Salo: Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala:

Nikl.!; Heinola (!) f. *pilosiuscula*: Sæl. ann.; Heinola in iugo ad oppidum: O. Brander!, cfr K. O. Elfv. p. 385 et vide infra; Sysmä Nya Olkkola suis locis fq ad praedium: Unon!, cfr Lindr. Verz. p. 27; [par. Gustaf Adolf!] (fq): Bonsd.; rr in apertura [»metsäaukealla»] pineti ad fines inter Längelmäki! et Kuhmoinen ad orientem versus a pago Hulkko nonnulla specimina: Borg Tiet.; ad viam ferratam 5 km ad meridiem versus a statione Orivesi: Hjelt. — **Sa.** Valkiala r inter officinam Kymmene et Kuusanlammi: Hult Fört. (nomine var.); Sulkava Tiittala: Buddén! — **K1.** Jaakkima [»Jaakkimvaara»] in iugo elevato: Fl. Kar!; Valamo verisimiliter cum graminibus introducta: Backm.; [Impilaks] Pitkäranta in insulis: Chyd.; Impilaks: Genetz herb.

Oa. Kristinestad [in saburra?]: Strömb. — **Sb.** r: Mela, spec. e Tuusniemi!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 139 et vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 765 **Ta.** in iugo pinifero iuxta oppidum Heinola leg. Lindberg (nomine *a genuinus* Pospich).

Ab. Nystad se i texten. — **Nyl.** [Tenala Lappvik lastageplats] 1890-talet—1908: Häyr. Adv., där närmare uppg. lämnas, se något längre fram under *β ciliata*. — **Ik.** Kivennapa (elev Piponius herb.): Buddén; uppg. omnämnes såsom uppmaning till närmare undersökning. — **Sat.** r Pihlava (herb. lyc. Bj.) och 1907 (Hjördis Rosenlew enl. Fontell), Mäntyluoto 1906 (Linnea Hedenström enl. Fontell), Räfsö på 1890-talet (A. Pallin), Hvittisbofjärd Stengård Kääntökari på barlast: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52, där tecknet för tillfällig förekomst användes. Någon uppgift om artens spontana förekomst i detta landskap känner jag ej. — **Ta.** Arten uppräknas bland dem, som äro spridda öfver hela södra och mellersta Finland »och åtminstone här i södra Tavastland mycket allmänt uppträdande»: Essen Stud. p. 79. Frekvensen är alldeles vilseledande; af ofvanstående framgår, att arten endast i några få trakter af **Ta.** är täml. allmän. — **Sb.** Kuopio »viljelysmaa kaupungintalon edessä 1909»: Huuonen!; tydligen tillfällig, jfr Link. Lis.; [Kuopio] »rr Kaupungintalon edustalla 1906 (A. Oksanen), Näyttelypaimakalla 1907 (A. Oksanen»): Link. Lis., där arten betecknas såsom tillfällig. — **Om.** Ofta på barlast: Hellstr., jfr l. c. p. 136, ex. från Gamla Karleby Ykspila!; Gamla Karleby backe af barlast 1886: elev G. J. Österman! — **Ok.** Kajana (exemplar i elev E. Berghs herbarium): Zidb., jfr Brenn. Obs.; uppg. anföres såsom uppmaning till vidare undersökningar. Såsom redan Zidbäck framhållit, är arten, om den öfver hufvud finnes i Kajana, tillfällig därstädes. — **Ob.** Uleå vid Toppila sund [på barlast] r: Eberh., Uleåborg på barlast: Hough.; jämte var. *crassifolia* [Uleåborg] Toppila årligen, Kemi, föga talrik: Zidb., jfr om dessa Brenn. Obs.; »painolastilla Hietasaaren puolella, samassa kohdassa usempia vuosia kukkinut»: Leiv.

putk., jfr Leiv.; Uleåborg »vv. 1899–1907 mahdollisesti tullut heinänsiemessä»: Huum. pain. p. 85, se äfven Huum. Oul. p. 178, ex. från »Toppilansalmi, lastauspaikka«!; barlast Kemi stad och Kallio såg i Simo (här stundom äfven var. *crassifolia* Fr.): Keckm.

Af flere förf. (äfven Herb. Mus. Fenn. II) uppfattas *Lotus* som ett masculinum, men i de latinska lexika, jag rådfrågat, anges ordet vara feminint.

Af former upptages var. *crassifolia* Fr. i texten, se under **Ab.**, **Nyl.** och **Ob.** och jfr florer m. m.

Angående var. *carnosa* Pers. se under **Ik.**; angående f. *pilosiuscula* se under **Ta.**

Om β *ciliata* Koch nämnes: »praesertim ad oras apud nos crescit, vulgarior est quam α *genuinus* Posp.»: Schedae II p. 96. — Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 766 och 767 »**Nyl.** Tenala Lappvik in arenoso litore leg.» Inga Ström och K. Holmberg.

Var. *tenaifolia* (L.) förekommer på barlast åtm. **Nyl.** Helsingfors Sörnäs: Unonius!, jfr Mela Kasv. V. — **Ob.** Zidbäck anser möjligt, att några exemplar från Uleåborg Toppila tillhört denna form, men att de voro alltför ofullständiga för att med full säkerhet kunna bestämmas.

Tetragonolobus purpureus Moench.

In Fennia australi raro colitur.

Odl. både som prydnads- och köksväxt: Alc. III under namn af *Lotus Tetragonolobus* L., jfr Mela Kasv. V. Såvidt mig är bekant, odlas arten endast sällan och troligtvis uteslutande i södra Finland, jfr Lundén Köksv. p. 407.

Angående *Tetragonolobus siliquosus* Roth nämnes: »ad sinum fennicum (Georgi)»: Led. I p. 563. Någon uppgift från finskt område är mig icke bekant.

Medicago falcata L.¹⁾

In saburra etc. raro occurrit.

Södra el. västra Finl.: Fries; »Eur. plur. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 166; »in saburra etc. raro occurrit»: Schedae II p. 94 under namn af α *typica* Pospich, se f. ö. under **M. sativa** och jfr florer etc.

A1. rr: Bergstr.; Jomala? enl. uppg.: Bergstr. Beskr.; Eckerö på barlast vid Käringsund: Lindberg! — **Ab.** Åbo: Alc. III. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] torde inkommit på 1900-talet . . . åren 1905–08 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 159, där närm. uppg. lämnas; exemplar från Lappvik tagna af Palmén!

¹⁾ *M. sativa* L. * *macrocarpa* Urb. α *falcata* (L.)

och Sola! äfvensom af K. Holmberg i Pl. Finl. exs. N:o 759; Helsingfors: Malmgren!, jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I], Brenn. För. p. 132 etc.; Helsingfors Brunnsparken »loco culto graminoso adventicia (1860)»: Sæl. herb.; Thusby: [elev] K. O. Linder!; Borgå: Stjernvall!

Sat. r och pc — st cp Räfsö! på barlast (flere uppg.), ex. äfven af A. Lindfors!, Mäntyluo to på barlast (Emil Græffe), Hvittisbofjärd Stengård Kääntökari på barlast: Häyr. Björneb., där närm. uppg. lämnas, jfr l. c. p. 53 och 54. — **Sa.** Mikkeli [»St Michel»] »påträffad under flere års tid inom en trädgård»: Ehnb. — **Kl.** Ruskiala invid marmorbrottet: Hj. Neiglick! och Zilliacus!

Oa. Närpes Eskilsö Tjärhofvet: R. Dahlberg i Häyr. herb.; Wasa Brändö på barlast: Strömb.

Om. Jakobstad Stockholmen! och Alholmen!: Fontell; [Gamla Karleby] Ykspila 1885: Zidb.

Ob. [Uleåborg] Toppila 1884 och något år förut, 1885, 1886, kanske årligen, fåtalig: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »painolastilla Hietasaaren puolella yksi ainoa laajanpuoleinen pensasmainen tupas»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »vv. 1899—1907, kahdella pienellä alueella runsaasti»: Huum. pain. p. 85, jfr Huum. Oul. p. 178! — Senare utgår »runsaasti», hvaremot det tillägges: »Toisella näistä hävisi 1902, mutta toisella vielä 1913 muutamia varsia»: Huum. comm.; barlast Kemi (!) stad 1889, som-maren 1890 täml. rikligt på samma ställe, 1892 sparsam: Keckm.

M. falcata upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], ehuru med tillägget »verisimiliter efferata», men har utgått ur senare upplagan, jfr l. c. p. IX not.

Det uppgifves, att *M. falcata* äfven odlas i sydligaste delen af landet: Alc. III; jag har endast antecknat arten såsom odlad Nyl. Frugård 1808: Medd. XXV p. 13. M. v. Essen nämner, att odlingsförsöken misslyckats: Essen Stud. p. 79.

Medicago sativa L.¹⁾

In Fennia australi raro colitur, ceterum in saburra etc. raro aut rarissime occurrit.

»Planta culta, origine orientali . . . in multis [terris] inquil.», Nym. Consp. p. 166; »*M. sativa* L. et *M. falcata* L. hic illic in parte meridionali et media obveniunt, ubique autem adventiciae, nullibi vere spontaneae»: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; i sydligaste delen odl. foderväxt, här och där förv.: Alc. III; någon gång . . . förvildad, växande flere år å rad på samma ställe: Essen Stud. p. 253 not; jfr äfven Brenn. Flor., Mela Kasv. V etc.

A1. Å gårdsplaner sannolikt med barlast, Jomala by å odlad äng: Florstr. — **Ab.** »Togs sistlidne höst [trol. 1865] af stud. A. Cajander! på

¹⁾ *M. sativa* * *macrocarpa* Urb. var. *vulgaris* Alef.

en inom ett par år icke brukad åker å Ekstensholm» [i Reso]: Zett. & Br.: Åbo Slottsfältet »in ruderatis»: A. Dahl!; Karislojo odlad äng: E. & J. af Hällström! — **Nyl.** Luzern omtalas som adventivväxt i västra Nyland här och där: Klingst. Nyl. p. 106, men någon speciell fyndort uppgifves ej; Helsingfors Brunnsparken »loco culto graminoso cum *Medicagine falcata* L. adventicia (1860)»: Sæl. herb., jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] och Brenn. För. p. 133!

Sat. Räfsö 1883 (Nils Avellan), jfr under var. *falcata* och *varia*: Häyr. Björneb.

Sa. Willmanstrand »loco culto, *Avena sativa* consito, adventicia 1887»: Sæl. herb.; Puumala »Kirkonkylä kansakoulun kylväniityllä 1906»: Link.

Om. på barlast: Hellstr. p. 136.

M. sativa upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], ehuru med tillägget »verisimiliter efferata», men har utgått från senare uppl., jfr l. c. p. IX not.

Om odlingen af luzern har jag endast antecknat, att i Mossk. 1910 p. 152 nämnes om försök med denna art, äfvensom att den odlats **Nyl.** Frugård 1808, se Medd. XXV p. 13, men att enl. l. c. uppg. möjl. afser *M. lupulina*.

I Mela Kasv. V framhålles, att af *M. sativa* i Finland endast förekommer * *macrocarpa*. Den fullständiga benämningen *M. sativa* * *macrocarpa* Urb. var. *vulgaris* Alef. användes, utom i Mela Kasv. V, endast af Häyr. Björneb.

Medicago sativa var. varia Mart.¹⁾

In pratis cultis et in saburra rarissime occurrit.

Nyl. Helsingfors Brunnsparken »in prato culto cum *M. sativa*»: Sælan!²⁾; Helsingfors Brunnsparken »in prato culto»: Brenner!²⁾, jfr Brenn. För. p. 133²⁾ och ⁴⁾. — **Sat.** Björneborg Räfsö »in saburra navali unacum *M. sativa* et *M. falcata* 1883»: N. Avellan!²⁾ och ³⁾, jfr Häyr. Björneb.

Att denna växt är af hybrid natur, framhålles flerstädes t. ex. Focke p. 106.

Den omnämnes f. ö. t. ex. Brenn. Flor. (såsom varietet af *M. falcata*) och Mela Kasv. V.

Medicago hispida Gaertn.

In saburra rarissime occurrit.

Nyl. Helsingfors »ad observatorium astron. in ruder[at]is»: J. A. Tamlander!, jfr Sælan i (Prot. 6, XI, 1886) Medd. XV p. 188 och Brenn.

¹⁾ *M. sativa* * *macrocarpa* Urb. var. *varia* (Mart.)

²⁾ Under namn af *M. media* Pers.

³⁾ Under namn af *M. falcata* × *sativa*.

⁴⁾ Under namn af *M. silvestris* Fr.

För. p. 132, hvardera under namnet *M. denticulata* Willd. — **Ka.** Kotka lastageplats sparsamt inkommen med barlast: elev E. Kauppinen!

Arten omnämnes äfven Alc. III och IV äfvensom Mela Kasv. V.

Medicago arabica (L.) All.

In saburra rarissime occurrit.

A b. På barlastplatsen vid Åbo slott år 1883 »i blott ett exemplar med endast frukter»: Sæl. Fröv., ex. af Lindén!, jfr (Prot. 7, III, 1885) Medd. XIII p. 213 och Tallgr. p. 77; »ad pontem Runsalensem»: N. Aschan! — **Nyl.** Helsingfors: Alc. IV. — **Ka.** Upptogs från Kotka: Alc. III, men uppg. afser *M. hispida*, hvarföre den utgått ur Alc. IV.

Ob. [Uleåborg] Toppila 1885 i en elevs herb., trol. blott ett stånd: Ziddb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »v. 1900 2 kpl.»: Huum. pain. p. 86! under namn af *M. maculata* [Willd.]. — Se f. ö. floror etc.

Medicago minima Desr.

In saburra rarissime occurrere indicatur.

Ob. [Uleåborg] »v. 1901 painol. 1 kpl. (H. Murto)»: Huum. lis. p. 85; några få exemplar på barlastplatsen i Kemi stad 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs. Arten angifves för Finland icke ens såsom barlastväxt i Mela Kasv. V eller i öfriga finska floror.

Medicago lupulina L.

Forma typica apud nos tantum adventicia in saburra etc. occurrit.

Adnotationes de plantis spontaneis vide sub *β Willdenowii*.

A1. Lumparland »kuiva lastauspaikka»: T. Paavonen!; Sund »Bomar-sundin rauniot»: A. Nummelin i Häyr. herb. — **A b.** [Åbo] cpp på barlast: Sæl. Fröv.; Åbo gräslinda invid åstranden: G. Renvall!; Hangö vägkant: Björn Lindberg i Lindb. herb.; [Nystad] »Saunasillan rannalla, kirkko-puistossa eräällä pihalla, Rantakadulla, Madomaan eteläisellä rannalla ja uudella möljällä vastapäätä Sorvakkoo»: Söd.; Nystad [»Unsikaupunki»] »painolastipaikka»: Cajander!; se f. ö. under *β*. — **Nyl.** Tenala Lappvik »in campo arido iuxta viam ferrariam»: Kihlman!; öfriga exemplar från Lappvik i H. M. F. tillhöra *β*; i Häyr. herb. finnes härifrån en frodig form med stora blad och breda, tandade stipler: var. *stipularis* Wallr.: Häyr. i bref 21, II, 1916; cp [Helsingfors Sörnäs på barlast]: Sæl. exk.; Helsingfors Skatudden: Brenn. För. p. 132 [afser måhända *β*]; Helsingfors begravningsplatsen: Häyr. herb.; Borgå Hammars (Strömborg!): Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Sköldvik Illvarden på barlast: A. Neovius i dupl.! [afser måhända *β*]; Lovisa på vallarna tillsammans med *Potentilla reptans*: C. J. Arrh. och Arrh., exemplar af G. Sucksdorff!; Perno Näse barlastplats: Gadol.; se f. ö. under *β*. — **Ka.** Vehkalahti »rantaniitty»: I. Ryberg!

Sat. Björneborg Räfsö: Häyrén!; se f. ö. under β . — **Sa.** Willmanstrand på ett odladt, med hafre besädt ställe inom fästningen, tillfällig (1887): Sæl. herb.

Oa. Wasa Brändö: Strömb.; Wasa på barlast: O. Hallstén i dupl.!; [Wasa ångkvarn] allm.: Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa ångbåtsbrygga] ymnig 1881–1886: l. c. p. 41; [Wasa hofrättspark] ymnig 1883–1885: l. c. p. 42; trifves utmärkt på [Wasa] Brändö: l. c. p. 43; numera dels utgången, dels vida sällsyntare på de anförda fyndorterna i Wasa: Hjelt; Wasa Vasklot på barlast: A. Lindfors i Häyr. herb. — **Sb.** r: Mela, exemplar i dupl. från Kuopio!; sannolikt tillfällig, då någon senare uppg. om artens spontana förekomst här ej föreligger. *M. lupulina* upptages i Mela Kasv. III såväl från detta landskap som från **Tb.** etc. [»1–12»], men denna uppg. har utgått ur Mela Kasv. V, där arten uppgifves som vildt växande endast i **Al.**, **Ab.** och **Ik.** och som tillfällig i några andra provinser, bl. a. **Sb.** — [Kuopio] rr »Kaupungintalon edustalla 1906 (A. Oksanen), Näyttelypaikalla runsas 1907 (A. Oksanen)»: Link. Lis., där arten betecknas såsom tillfällig.

Om. [Gamla Karleby] numera (st fq) på åtskilliga lokaler i kusttrakten, ursprungligen inkommen med barlast och förvildad: Hellstr., ex. från hamnen! och begravningsplatsen!

Ob. r i Uleåborg: W. Nyl. Till. p. 303 [säkerligen på barlast att döma af alla senare uppg.]; Uleåborg barlastplats: Eberh., Houghb. och Brenner!; Toppila årligen, talrik, Raatti på vägbranter och andra ställen vid Uleåborg föga talrik: Zidb., jfr om dessa Brenn. Obs.; »painolastilla laajalti levinneenä ja kotiutuneena»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »vv. 1899–1909, koko Toppilansalmen! Hietasaaren puoleisella alueella»: Huum. pain. p. 85; »kuten ennenkin, yleinen painolastialueella [1910–1912]»: Huum. Oul. p. 178; antecknad från områdets alla barlastplatser, Kemi stad ymn. 1892: Keckm., jfr l. c. p. 17.

[**Lk.** [Pajala] Keskiaho 1905: Birg. Till. p. 71.]

Odlingsförsök i Finland hafva misslyckats: Essen Stud. p. 79.

Medicago lupulina L. β **Willdenowii** (Boenn.).

In Fennia maxime austro-occidentali passim occurrit; ceterum non obvia nisi in saburra etc.; in orientali parte nondum visa est. Haec tantum varietas apud nos sponte occurrit.

Kalm; in graminosis pinguioribus minus fq: Prytz; Fenn. merid. occ.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Fenn. plur.: Nym. Consp. p. 170; in **Al.** et forsitan in **Ab.** et parte occidentali **Nyl.** vere indigena, in reliquis autem provinciis vix spontanea, in ruderatis et saburra navali plerumque proveniens: Herb. Mus. Fenn. II p. 139; in Finlandia maxime austro-orientali passim occurrit;

ceterum non obvia nisi in saburra navali etc. Forma typica, eglandulosa multo rarior est et tantum introducta lecta est: Schedae II p. 94 nomine β *Willdenowii* (Boenn.), vide etiam DC. Prodr. II p. 172 et Led. I p. 527.

A1. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh.; in H. M. F. adsunt 7 saltem spec., insuper in Lindb. herb. saltem 3, vide etiam Palmgr. Hipp. p. 159 et inprimis Palmgr. Stud. p. 353—354. — **Ab.** p: Zett. & Br.; p tantum in oppido Åbo, ceterum st r: Arrh.; circa arcem: Leche p. 17 [forsitan ad α spectet]; Åbo Nådendal Laitila [»Lethala»]: Alc. et Alc. III; Nådendal: Sæl. herb. et Hellström!; Pargas Lofsdal (E. Reuter): Arrh. Ann.; [Pojo] (p): A. Nyl.; Lojo ad praedium sacellani: Hels., vide ceterum infra et sub α . — **Nyl.** ad Fagervik p: His., spec. e Sjöbodarne!, alterum spec. e Fagervik leg. Brenner!; Esbo Ahlberga (Tikkanen): Hult herb.; Hogland Suurkylä in agro solano consito: Sievers in dupl., cfr Brenn. Till. p. 40 [num α , an adventicia], vide ceterum infra et sub α .

Sat. Raumo: W. Wallenius! f. *subglabra*, num adventicia?, vide etiam Gadd Sat. p. 49, infra et sub α — **Ta.** Tavastehus Rapamäki: K. Collin in dupl.; rr [Hollola] Laitiala: Norrl. s. ö. Tav!

Pl. Finl. exs. N:o 758 **Nyl.** par. Tenala Lappvik in arenoso litore leg. Inga Ström.

Det bör uttryckligen och yttermera betonas, att alla här anförda uppgifter, med undantag för Schedae II p. 94, ingå under namnet *Medicago lupulina* utan något angifvande af formen.

Äfven β *Willdenowii* förekommer ofta på barlast eller eljest tillfällig. En sådan förekomst åsyftas enligt min tanke med följande uppgifter: **A1.** Eckerö barlastplats vid Käringsund: Lindb. herb. — **Ab.** Ny- stad [»Uusikaupunki»] in saburra: Hollmén! — **Nyl.** Tenala Lappvik lastageplats riklig 1905—1908 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 159, där f. ö. många uppgifter lämnas, till hvilka jag får hänvisa; exemplar af β *Willdenowii* från detta ställe äro inlämnade till H. M. F. af Sola! och Palmén!; Pl. Finl. exs. N:o 758 se ofvan. — Helsingfors vins. Sumparn in saburra navali, adventicia: Sælan!; Helsingfors Sörnäs barlastplats: Lindb. herb.; Borgå Finby (Fastberg): Sæl. ann. [afser måhända α]; Borgå Kråkö Ballastholmen: G. Sucksdorff!; Borgå Lindörn vid Kråkö på barlast: Brenner! — Framhållas bör, att W. Nyl. p. 53 not uppräknar *M. lupulina* bland arter, som han icke funnit i Helsingfors-trakten, men hvilka sannolikt skola upptäckas därstädes. — **Ik.** Uusikirkko Sykiälä, Mustamäki station:

O. A. Gröndahl!; för min del anser jag arten tillfällig härstädes, se dock Mela Kasv. V. F. ö. saknar exemplaret frukt, hvarföre det icke kan med säkerhet afgöras, huruvida det tillhör α eller β . Det förtjänar tilläggas, att Meinsh. p. 79 visserligen upptager *M. lupulina* från andra delar af Ingermanland, men ej från Isthmus, jfr l. c. p. XXIII.

Sat. st r och pc — cp, uppräknas från många barlastplatser i Björneborg och dess grannskap, bl. a. Hvittisbofjärd Stengård Kääntökari och Luvia Laitakari och Leppäkari (E. Hermonen): Häyr. Björneb., till hvilket arbete härmed hänvisas, jfr l. c. p. 26, 53 och 55–56 äfvensom Häyr. Växtl.; exemplar af β *Willdenowii* föreligga från Björneborg Räfsö af Sahlberg! och Häyrén!, men måhända afse några af Häyréns uppgifter α , af hvilken form äfven ett exemplar föreligger.

Ob. Uleåborg Sundet: S. W. Liljebloom!

Ehuru det är vanskligt eller kanske i många fall omöjligt att med säkerhet afgöra, om resp. uppgifter afse f. α eller β *Willdenowii*, har jag dock trott ett försök i detta afseende vara önskvärdt.

Var. *glanduligera* Neum. **A1.** Hammarland prästgården [i] åker 1875: Hult & Tikkanen i Häyr. herb.; Sund »Bomarsundin rauniot» tillsammans med α : A. Nummelin i Häyr. herb. — **Nyl.** Tenala Lappvik barlastplats 1897: Häyr. herb.

Alla uppgifter om denna form har jag erhållit af Häyrén i bref af 21, II, 1916.

Trigonella hamosa L.

Semel aliis cum seminibus introducta est.

Oa. Wasa ångkvarn ett enda litet exemplar med blommor och frukter 1883: Laurén! i Medd XXII p. 39, jfr Medd. XVIII p. 248 och Mela Kasv. V.

Trigonella caerulea Ser.

In Fennia maxime australi rarissime disseminatur.

Odl. st. r (Helsingfors, Åbo): Alc. IV. — **Nyl.** [Helsingfors] Botaniska trädgården: Brenn. För. p. 132–133, jfr Mela Kasv. V.

Mellilotus officinalis Desr.

In multis locis Fenniae lecta est, sed, ut videtur, vix nisi adventicia, quamvis multos per annos persistens. Plurimae indicationes ad plantam, quae M. arvensis appellatur, pertinent.

Till?; Kalm; är funnen, fast nog sällsynt i Nyland: Hell. p. 15; »in litoribus Nylandiae, Alandiae»: Wirz. pl. off.; södra Finl.: Fries; »Fenn. mer. occ.»: Nym. Consp. p. 172; »*M. officinalis* (L.) (*M. macrorrhizus* Koch) et *M. arvensis* Wallr. pluribus locis sunt collecti, ubique autem adventicii, in ruderalis et saburra navali crescentes, quamquam saepe per nonnullos

annos persistunt»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140, jfr äfven Led. I p. 538 och Trautv. Iner. p. 177.

A1. Mariehamn med barlast: Florstr. — **Ab.** Åbo slott: A. af Schultén!; A. Dahl! och Linkola!; barlastplatsen vid Åbo slott (!) tämligen allmän: Sæl. Fröv.¹⁾; på kanalbanken och jordfyllningsområdena vid Åbo slott, ställvis ymnig, ofta luxurierande: Arrh. (under namn af *M. officinalis* s. lat.); Merimasku: P. A. Karsten!; Hangö: Sand.; Pojo Åminne (Ad. Christiernin): His.; exemplaret tillhör dock *M. altissima*: Vihti enl. Printz r, gårdsplanen på prästgården, numera finnes den ej där: Flinck; Printz' exemplar tillhör emellertid *M. altissima*: [Nystad] »Saunasillan rannalla (Cajander), möljällä vastapäätä Sorvakkoo ja Madomaassa sekä pohjoisella että eteläisellä rannalla»: Söd.; Södermans exemplar tillhör dock *M. altissima* Thuill. — **Nyl.** [Tenala] Lappviks lastageplats: Palmén!, jfr Häyr. Adv. p. 159¹⁾; Helsingfors (!) Skatudden (!) numera utrotad: Sæl ann.: »Helsingfors in area nosocomii infantum (Barnsjukhustomten) adventicia (1908), Helsingfors in monte Observatorii (Observatorieberget) adventicia (1899), in promuntorio Lappvik in delectamentis (1894)»: Sæl. herb., jfr Brenn. För. p. 132; [Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132¹⁾; Sörnäs (!) på barlast: Hollmén!; Borgå Hammars: Öhrnb. och Gadol. 1886; Borgå Haiko Lindörn: Öhrnberg!; Borgå Storkroksnäs adventicia (1885). Borgå Hammars in litore arenoso adventicia (1892): Sæl. herb.; Borgå nära Kroksnäs 1888: Gadol.; Hogland på en gård i Suurkylä: Sælan i Medd. XXV p. 77¹⁾. — **Ka.** Kotka lastageplats, inkommen med barlast: eleven E. Kauppinen!¹⁾ genom O. Collin; Fredrikshamn [»Hamina»]: I. Ryberg! — **Ik.** Uusikirkko Sykiälä Mustamäki: O. A. Gröndahl!; Käkisalmi [»Kexholm»] »in area, spec. unicum»: Sæl. ann.¹⁾

Sat. [Björneborg] Räfsö på barlastplats 1883: Arrh; [Björneborg] r och st pe Räfsö på barlast 1904 och 1906 (Printz), 1907 pe: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52; Häyréns exemplar från Räfsö tillhör emellertid *M. altissima* Thuill.; r och st pe, uppr., många fyndorter: Häyr. Björneb.¹⁾, jfr l. c. p. 53¹⁾ och 55¹⁾; Karkku Kauniais Niemi på järnvägsbank 1893: G. Hjelt comm.; Tammerfors [»Tampere»] santakuoppa Pyynikin harjun luona, rikojen kaatopaikka»: Th. Grönblom!; »Tampere magasinin lähistössä»: Solal, se äfven under **Ta.** — **Ta.** Tammerfors sandgrop: Frey!; Sääksmäki »in cultis ad pag. Valkiakoski»: W. Granberg!, jfr Medd. XIII p. 204 under namn af *M. macrorrhiza*. — **Sa.** Willmanstrand 1885: Buddén; Mikkeli [»St Michel»] »in horto per multos annos persistens»: Ehnberg!; Nyslott [»Savonlinna»] Tallisaari: Buddén!; »Savonlinna Riihisaari Kruununmaka-siinin lähellä tavattu monena kesänä, Sääminki Pellossalo, Kerimäki Punka-harju (H. Kaksonen herb.)»: Budd. muist. — **K1.** »Sortavala radanvarsi»: S. Cantell!; Ruskiala stenrös vid marmorbrottet: Hj. Neiglick! — Kol. rr Vosnessenje: Elf., jfr Günth. p. 36.

¹⁾ Under namn af *M. arvensis* Wallr.

O a. [Wasa ångkvarn (!)] (allm.): Laurén i Medd. XXII p. 38 ¹⁾; [Wasa] trifves utmärkt på Brändö: l. c. p. 43 ¹⁾; Gamla Wasa i groparna, spridd: l. c. p. 44 ¹⁾. — **T b.** Jyväskylä »Kaatopaikka ryvinlampi»: Leskinen!, jfr Lesk. Pohj. p. 149, där det nämnes: »ei esiintynyt enää seuraavana vuonna» [1913]; [Jyväskylä] »Hirvenpelto rakennusmaalla v. 1913»: Link. Jyv. p. 190, jfr l. c. p. 185, ex. från Hevosaho! — **S b.** r [Kuopio] »lannankaato-paikalla 1904 (A. Oksanen), Haapaniemen myllyn pihalla!, Kasurila Siilinpää heinäpellossa 1911 (Lauri Korhonen)»: Link. Lis.; Maaninka »joskus kylvöheinän seassa»: Kyyhk., ex. från »Vuotilan heinäpelto, Vesajoella»!

O m. Brahestad Lundbergs ångkvarn: Blom!

O b. Uleåborg (!) på barlast: Hough.; [Uleåborg] årligen vid Toppila i icke ringa mängd, förekommer äfven vid Simo samt vid Kemi: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg: Brenner!; [Uleåborg] Toppila: Zidb. ¹⁾, jfr Brenn. Obs. ¹⁾ och Leiv. ¹⁾; [Uleåborg] »painolastikasvi, vaan siellä kotiutunut ja sieltä myös levinnyt»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »vv. 1899–1903. Alkujan sangen runsaasti levinnyt, mutta sitten koululaiset tyyten hävittivät»: Huum. pain. p. 86 ¹⁾, se äfven Huum. sat. p. 89 ¹⁾ och Huum. Oul. p. 178 ¹⁾; »myöhemminkin eri vuosina yksitt. kappaleita», muun muuassa »tavara-aseman luona 1913»: Huum. comm. ¹⁾; etiketten påtecknad »rikkläjä»!; barlast Kemi stad, hvarje år, Kallio såg i Simo tillfälligt: Keckm., jfr l. c. p. 17; Kemi stad barlast: Rantaniemi ¹⁾.

Då flere i H. M. F. befintliga exemplar af *M. altissima* och *M. indica* blifvit inlämnade under namn af *M. officinalis*, är det mer än sannolikt, att äfven en del uppgifter under detta namn afser någon af de nyssnämnda arterna (se äfven ofvan under **Ab.** och **Sat.**)

Som af ofvanstående framgår, användes släktnamnet *Melilotus* af några förf. (äfven Herb. Mus. Fenn. II) såsom ett masculinum; enligt Cavallins lexikon är ordet dock liksom *Lotus* femininum.

M. officinalis upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] [från Nyl.], men uteslöts i ed. II, jfr l. c. p. IX not. Likaså upptogs den som vildt växande inom vårt land i flere florer etc.

I anslutning till Nym. Consp. p. 172, Mela Kasv. V m. fl. har jag i min behandling af detta släkte betraktat *M. arvensis* Wallr. och *M. officinalis* Desr. som identiska, medan däremot, såsom af det ofvanstående framgår, flere förf., t. ex. Brenner, Häyrén (se särskildt Häyr. Björneb. p. 52) och andra, uppfatta dem som tvenne olika arter, se äfven Herb. Mus. Fenn. II p. 140. Till förebyggande af missförstånd har jag därför med ett nottecken utmärkt de uppgifter, som publicerats eller meddelats under namnet *M. arvensis*. Än en gång vill jag emellertid framhålla, att flere af de ofvan anförda uppgifterna angående *M. arvensis* och *M. officinalis* alls icke gälla dessa utan *M. altissima* Thuill.

¹⁾ Under namn af *M. arvensis* Wallr.

M. arvensis f. *Petitpierrei* [Willd.] omnämnes såsom förekommande **Nyl.** [Helsingfors] i Gloet: Brenn. För. p. 131 och på Ulrikasborgsberget: l. c. p. 132. Enligt benägen uppgift af Lindberg upptages denna form såsom synonym till *M. officinalis* (= *M. arvensis*): Lindb. comm.

Melilotus altissima Thuill.

Ita occurrit ut superior species, sed multo rarior.

A1. Jomala: J. R. Chydenius!²⁾ — **Ab.** Åbo: I. Ringbom!²⁾, jfr Zett. & Br.³⁾; Åbo barlastplats något sparsammare än *M. arvensis*: Sæl. Fröv.³⁾; Gustafs vid landsvägen nära Parattula strand: Y. Jansson i Lindb. herb.³⁾; »Pojo ad Åminne»: A. E. Christernin!¹⁾, exemplaret är bestämdt af Lindberg; Vihti: Printz!¹⁾, jfr Flinek!¹⁾; Nystad [»Uusikaupunki] painolasti»: Söderman!¹⁾ — **Nyl.** Helsingfors holmen Sumparn på barlast tillfällig (1881), Helsingfors i Sinebrychoffs parkanläggning tillfällig (1878): Sæl. herb.³⁾; Borgå Lindörn vid Kråkö på barlast: Brenner!¹⁾; »på Brädholmen, Lovisa stads varf (G. R. Björkstén) enl. E. Nyl. Ber., sannolikt införd med barlast»: Sæl. Ö. Nyl.²⁾ — **Ka.** Kotka: Stina Gripenberg i Lindb. herb.³⁾; Wiborg: Alc. IV³⁾.

Sat. Björneborg Räfsö: Häyrén!¹⁾, jfr Häyr. Björneb.¹⁾ — **Ta.** omnämnes från Tavastland af W. Granberg i Medd. XIII p. 204²⁾; uppgiften afser ett exemplar från Sääksmäki, hvilket numera föres till *M. officinalis*.

Om. Arten angifves bl. a. härifrån: Mela Kasv. V³⁾; uppg. är sannolik, men måhända föreligger ett misstag, eftersom *M. altissima* ej upptages från **Sat**.

Ob. Uleåborg på barlast: Hough.²⁾; [Uleåborg] Toppila 1885 o. 1886: Zidb.²⁾, jfr Brenn. Obs.²⁾; Uleåborg: S. W. Liljebloom!¹⁾; [Uleåborg] »v. 1899 1 kpl»: Huum. pain. p. 86³⁾.

Se f. ö. under *M. officinalis*.

M. macrorrhiza W. & K. upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men har utgått ur ed. II, jfr l. c. p. IX not. Uppgifterna l. c. afse exemplaren från **A1.** Jomala och **Ab.** Åbo.

Melilotus alba Desr.

In Fennia maxime australi aut inprimis austro-occidentali raro occurrit, ceterum in saburra etc. per maximam partem Fenniae, sed adventicia tantum, legitur.

¹⁾ Under namn af *M. officinalis*.

²⁾ Under namn af *M. macrorrhiza* W. & K. eller *M. officinalis* var. *macrorrhiza* (W. & K.).

³⁾ Under namn af *M. altissima* Thuill.

Till?; habitat in Karelia [»Carelia»]: Linné, Hortus Upsaliensis, Stockholm 1748, p. 223 nomine (*Trifolium*) *M. officinalis* flore albo, cfr Fl. Ingr. p. 267; in arvis pinguibus Nylandiae rarius: Prytz nomine *M. vulgaris* verisimiliter hanc speciem spectat; saltem in cultis ad Helsingfors: W. Nyl. Distr.; Eur. plur. exc. . . .: Nym. Consp. p. 172; in plurimis provinciis, excl. **A1.**, **Ab.**, **Ny1.** et forsitan **Ka.** tantum adventicius, nec vere spontaneus: Herb. Mus. Fenn. II p. 140; exc. etiam Fenn. plur.: Nym. Suppl. p. 89, vide etiam Led. I p. 527.

A1. Sund in ruinis Bomarsund: Arrh. & K. et Sæl. herb.; Skarpans: Leop.; Sottunga Måsshaga: Laur. Fört.; Finström Godby in prato prope Färjsundet: E. Græffe!; Mariehamn ad portum occidentalem: E. Erikson! [hoc loco forsitan adventicia]. — **Ab.** r: Zett. & Br.; Åbo (!) in oppido: E. G. Printz; Aboa in cultis compluribus locis: Arrh.; Uskela Nocka: K. E. v. Bonsdorff!; Hangö: Sand., vide infra. — **Ny1.** Fagervik r: His!; [Helsingfors] p intra urbem: W. Nyl.; Villinge (Ilmoni), Sumparn, Skatudden, Sveaborg: Sæl. ann.; r Strömfors in Bullers et Löfö!, Pyttis in insula Hinkaböhle-ön (aut Byön) (G. R. Björkstén), Hogland!, forsitan ex parte adventicia: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] Kappelkaula: Brenn.; Hogland [etiam] in area in pago Suurkylä (Sievers): Brenn. Till. p. 40; [Hogland] nonnulla spec. in coemeterio novo: Sælan in Medd. XXV p. 77, vide ceterum infra. — **Ka.** Kymmene (G. R. Björkstén): E. Nyl. Ber.; Kotka loco saxoso arenoso: Sæl. herb.; Fredrikshamn: alumn. Werving in dupl!; Haapasaari multa spec.: Sælan in Medd. XXV p. 80; Vehkalahti in prato litorali: I. Ryberg!; Viborg: Fl. Kar.! — **Ik.** Kakki Kirjola (B. Alfthan): Malmb.; Rajajoki [»Systerbäck»]: Flinck in dupl!; Käkisalmi [»Kexholm»] in litore arenoso lac. Ladoga: Sæl. herb.

»Mel. album Pharmacop. ex Åbo et Carelia habuit Linnæus 1755 et 1748»: Fl. Ingr. p. 267; uppgiften från Åbo får väl tillskrifvas ett förbiseende, enär arten i Fl. Suec. alls icke angifves för Finland; se f. ö. ofvan.

A1. Jomala Möckelö med barlast: Florstr. — **Ab.** Åbo barlastplats (!) lika allmän som de två föregående [*M. arvensis* och *M. macrorrhiza*]: Sæl. Fröv., ex. äfven af G. Renvall! och A. Dahl! — En *Melilotus*-art, antingen *M. alba* (eller någon hvitblommig varietet af *M. officinalis*), som inkommit med barlast till Hangö för 10 år sedan, trifves förträffligt och förekommer

vid banvallen och i Hangös östra hamn: N. Pr. 1890 N:o 268 Aftonnummer. På det sistnämnda stället finnes *M. alba* ännu: Häyrén i bref 7, VI, 1909. — [Nystad] »möljällä vastapäätä Sorvakkoa»: Söd. — Nyl. Ekenäs Danskog tillfällig på trädgårdsgångarna på 1890-talet, senare försvunnen: Häyr.; [Tenala Lappvik] år 1905 täml. ymnig vid gamla ångbåtsbryggan och sparsam på ett par andra ställen. Riklig 1905—1908 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 159, exemplar af Sola!; [Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132; Helsingfors (!) tillfällig 1891: Häyr. herb.; Helsingfors barlastplats: Elis af Hällström!; [Helsingfors] Sörnäs barlastplats: Lindb. herb.; Borgå nära Hammars ganska ymnig 1886, Borgå nära Kroksnäs ymn. 1888: Gadol.

Sat. [Björneborg] Räfsö 1872: Sahlberg!; [Björneborg] st r och pe — st cp, lång uppr., bl. a. Hvittisbofjärd Stengård Kääntökari på barlast: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 51, 53 och 55; Karkku Tuomisto, numera utgången: Hjelt. — **Ta.** r på ölbryggeritomten i Tavastehus stad: Asp. & Th.; rr [Hollola] Laitiala vid smedjan: Norrl. s. ö. Tav.! — **Sa.** Mikkeli [St Michel] »själfsådd i trädgård»: Ehnberg i dupl.; Willmanstrand 1885, Nyslott i mag. Snellmans trädgård: Buddén, jfr Budd. muist. — **Kl.** Valamo troligen införd med höfrö: Backm.; Ruskiala marmorbrott: Zilliacus! — **Kol.** »tantum in Petrosavodsk (Günther!): Norrl. On.; kring Petrosavodsk och Vosnessenje: Günth. p. 36 i öfvers. Måhända kunde arten här betraktas såsom vildt växande.

Oa. r Wasa!, Kristinestad: Malmgr.; Wasa Brändö: Strömb. och P. A. Karsten!; [Wasa ångkvarn] (allm.): Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa Hofrättsparken] 1884 och 1886 i flere exemplar: l. c. p. 41; [Wasa] trifves utmärkt på Brändö: l. c. p. 43; Gamla Wasa med *Potentilla intermedia* var. *canescens*: l. c. p. 43; iaktogs af mig i Gamla Wasa 1892 och 1893, men är numera antingen försvunnen eller åtminstone högst sällsynt i Wasa och dess omnejd: Hjelt. — **Tb.** Jyväskylä »tavattu eräältä niityltä kaupungin läheltä v. 1904—1905, mutta sitten hävinnyt»: Lesk. — **Sb.** r: Mela; [Kuopio] r uppr. från 6 ställen, hvaraf endast Säyneensalo utom staden: Link. Lis., jfr l. c. p. 6; [Maaninka Pöljä] pysäkin luona radan varrella»: Kyyhk. litt.

Om. Nykarleby: Alc.; Jakobstad, Gamla Karleby! »denna art är den oftast förekommande, hädigaste och lättast förvildade af släktet *Melilotus*»: Hellstr., jfr l. c. p. 136.

Ob. Uleå r: Eberh.; Uleåborg på barlast: Hougbl.; [Uleåborg] Toppila årligen, redan förut ganska talrik, förekom arten 1886 och i synnerhet 1887 t. o. m. ymnigt: Zidb., jfr om dessa Brenn. Obs.; Uleåborg Raatti holme: Brenn. Obs.; [Uleåborg] »painolastikasvi vaan siellä kotiutunut ja sieltä myös laajemmalle levinnyt»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »vv. 1899—1909. Niin runsaasti levinnyt, ettei koululaisten otto sitä vähennä»: Huum. pain. p. 86!, se äfven Huum. sat. p. 89 och Huum. Oul. p. 178; grusiga barlastplatser sälls., »antecknad i Kemi stad 1885 samt därefter flera somrar å rad»: Keckm.

Melilotus indica All.

In Fennia australi rarissime disseminatur.

Nyl. Helsingfors Ulrikasborgsberget vid observatorium: Brenner!, jfr *Mela* Kasv. V, Alc. IV äfvensom Brenn. För. p. 132 under namnet *M. parviflora* [Desf.]; Helsingfors Observatoriibacken på sophögar: Sahlberg!

Sat. Ulfaby brobänk 1878: U. Lojander!, jfr Häyr. Björneb. och l. c. p. 52. Lojanders exemplar är inlämnadt under namnet *M. officinalis*, men bestämdt af Lindberg till *M. indica* All.

Trifolium pratense L.

In maxima parte Fenniae frequenter vel frequentissime provenit; supra 64° 30' frequentia paullatim minuitur, usque ad 69° 10' procedit.

Fq vel fqq¹⁾ usque ad 64° inveniri consentiunt omnes auct., cfr Till., Till. Icon 103 [mala], Kalm, Prytz; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 173; haec forma planta vulgaris, spontanea apud nos. In maxima parte Finlandiae frequenter vel frequentissime provenit; supra 64° 30' frequentia paullatim minuitur, sed usque ad 69° 10' procedit: Schedae II p. 94 nomine var. *heterophyllum* Lej. et Court., vide etiam Led. I p. 547—548 et Norrl. in Atlas p. 15.

Om. fq: Tenn., ut etiam alii auct. — **Ök.** Kianta et verisimiliter etiam in Kuhmo st fq — p: Wainio Kasv.; fq, in partibus maxime orientalibus minore frequentia: Brenn. Obs.; (fq): Must.; fq et saepe cpp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq: Wainio Kasv.; fq, in parte australi partim fqq: Bergr. Ant.

Ob. st fq, sed parvum: Jul. p. 290; fq in partibus maxime septentrionalibus minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq — st fq, frequentia in valle amnis Simo conspicue minuitur ab Hosio ad septentrionem versus: Keckm.; [(fq): O. R. Fries p. 162;] in parte boreali par. Rovaniemi p, sed in plagis magis australibus saltem st fq: Hjelt & H., vide etiam Leiv., Leiv. Veg. p. 200 et Caj. Torn. p. 65, 66, 76, 80, 81,

---

¹⁾ Prytz, Bergstr., Bergr., Arrh. Ann., Flinck, V. E. Broth., Weeks, Leop., Hann., Elfv., Broth., Mela, Norrl. On. (in Saoneshje fq), Hellstr.; fq — fqq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias.

93, 112 etc. — **Kuus.** st fq — p: Wainio Kasv., cfr E. Lagus p. 353. — **Kk.** fq: Bergr. Ant.; fq exc. in parte septentrionali par. Oulanka, ubi st fq: Wainio Kasv.; Keret, Kouta: Fellm. Ind.

Lk. »r in parte boreali Lapponiae, quam visitavimus, et in par. Kittilä tantum prope templum! nobis obviam, Kolari in vicinitate montium interiorum non observatum, sed ad Jokijalka et abhinc ad meridiem versus iam in plur. loc. occurrit»: Hjelt & H.; [complur. locis Kengis . . . Pajala, Muonionalusta: Birg. p. 104, cfr l. c. p. 83; in Lapp. rarius et longe antequam praecedens [*Tr. repens*] desistit septentrionem versus, scil. crescit nonnisi in infima parte silv. Lapp. merid. usque ad . . . et in adiacenti Vesterbottnia septentrionali versus Kengis: Wahlenb. p. 192, cfr l. c. p. 291;] ad Lapp. infimam fq: Fellm. Lapp.; Sodankylä ad pag. Sodankylä, st fq abundanterque in limitibus agrorum ad Sattanen: Wainio Not., vide etiam Hult Lappm. p. 40; Blom Bidr. e vicinitate templi par. Sodankylä non comm. — **Li.** Inari ad Kultala in regione coniferarum mixtarum, ad Menikka in regione pinifera ad flumen Paatsjoki: Wainio Not., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140 et vide infra.

Lapp. ross. »ad Kantalaks et fluvium Niva, dein vero versus septentrionem non observavi»: Fellm. Ind.; »in parte inferiore p, supra pag. Umba et flumen Niva nullibi mihi obvium, spec. nostra [ex Umba: Selin!] var. *villosum* Hartm., spec. a Fr. Nylander! ad Kantalaks lectum pilis ferrugineis gaudet, quare var. *villosum* Ledeb.»: N. I. Fellm., ubi p. 18 descriptio, cfr l. c. p. XXXVIII, Herb. Mus. Fenn. II p. 140 et Beket. p. 555; tantum in Sashejka et ad partem australem lacus Imandra: Kudrawtsow p. 236, cfr Beket. l. c.; Kantalaks ad litus marinum et in prato, Porjeguba, Umba duobus locis et Ponoj: Mela Pl.; Umba: Kihlman!; Hirvasjärvi ad partem septentr.-occidentalem ad tuguriolum [»kodalla»]: Axelson & Borg!; Petshenga ad monasterium: Fontell! [mea ex sententia adventicium], vide etiam infra.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 760 äro insamlade »Nyl. par. Ekenäs Tvärminne Krogen in litore maris leg. Palmén», se under Schedae.

[Afvikande frekvens har jag endast antecknat **Lk.** »ziemlich gemein im ganzen Gebiet»: Meinsh. p. 81.] — **Li.** Det förtjänar anmärkas, att artens nordligaste fyndort, Mennikka, är en fruktbar, *obebodd* trakt vid en strid fors i Paatsjoki, hvarföre det ej gärna kan betvivlas, att arten där

är fullt vild: Wainio ann.; härpå grundar sig: »Mennikka omnino spontaneum secundum Cl. E. A. Wainio»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140. Vid Kultala är arten måhända tillfällig. — Från Sydvaranger nämnes: »Ropelven på fladen, hvor den skal være indplantet fra Vadsø (?), men hvor den ikke bemærkedes af mig»: Norm. Fl. Spec. p. 294. — [**L. ent.** *Tr. pratense* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 291.] — Lim. Utom de i texten nämnda exemplaren finnes äfven ett, »Talvijoen varrella, tukkilaisten pirtillä»: Axelson & Borg!, hvars förekomst därstädes sannolikt bör betraktas såsom tillfällig.

Om artens ymnighet har jag antecknat: **Ny1.** st cp: Stenr. — **Sat.** st pc — cp, mest st cp — cp: Häyr. Björneb. — **Ta.** st cp: Borg Tiet. — **Kb.** cp: Axels. Putk., där närmare uppg. lämnas.

Som känt har rödklöfvern under senare tid blifvit föremål för en allt intensivare och allt mer utbredd odling i vårt land. Härom hänvisar jag till Elfv. Ant. p. 59, jfr l. c. p. 18, Elfv. Kult. p. 142—143, där äfven historiska upplysningar angående klöfverodlingen meddelas, Grotenf. p. 102 och Essen Stud. p. 46. Af dessa arbeten framgår, att arten som kulturväxt hos oss når sin nordgräns vid **Ob.** Kemi, där den odlas af en och annan herreman; i **Lk.** Kemijärvi har dess odling misslyckats: Elfv. Ant. p. 59. Klöfverarterna uppgifvas allmänt odlade till 63°: l. c. p. 18. Det bör anmärkas, att ang. var. *sativum* Mill. nämndes tidigare: »climat. impat., Fenn. austr. aut occ.»: Fries; detta kan ej numera anses riktigt. [Däremot uppräknas *Tr. pratense* liksom *Tr. repens* bland de bästa och allmännaste foderväxterna vid Kengis, som ju ligger nära **Lk.**: Zett. I. p. 146.] Speciella uppg. om odlingen ingå t. ex. Renv. p. 19 och Caj. Kasvist. p. 27.

Angående härjningar af en parasitsvamp på den odlade rödklöfvern se Medd. XXXIV p. 48.

Zidb. omnämner arten såsom barlastväxt i **Ob.** Uleåborg Toppila.

Oberäknadt f. *albiflora*, som upptages under särskild rubrik, omnämnas följande former:

F. versicolor. **Sb.** Jorois Järvikylä: Lindberg! — Till detta ansluter sig ett exemplar **Ny1.** Esbo Staffan: Edit Lindström!

F. villosa Led. Se under Lapp. ross.

F. pulchella Hartm. »in **A1.** et **Ta.**»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140. Uppg. från **A1.** afser ett exemplar från Finström Bergö: P. E. Eriksson! — **Ta.** Jämsä: Sælan!

Trifolium pratense f. albiflora.

Simul cum forma typica raro occurrit.

A1. Hammarland Frebbenby: Hult herb. — **Ab.** [Pargas] Qvidja: Wirz. ann.; Lojo pag. Suittila in praedio Jakkola: Hollm.; Vihti prope stationem Nummela: Flinck! — **Ny1.** Kyrkslätt

Strömsby! et Sundsberg!: Brenner; Helsingfors in promuntorio Lappvik in colle graminoso arido: Sæl. herb.; Thusby Gammelby in prato: Hjelt et Hult ann.; Nurmijärvi: V. A. Seppälä!

T a. [Asikkala] prope Kaitas in prato: Norrl. s. ö. Tav.! — **K1.** Sortavala Tamhanka: R. Wegelius!

S b. Kuopio: Malmberg!; Maaninka in agro praed. Kinnulanlahti Martikkala: Kyyhkynen! — **K b.** Nurmes ad Lipinlahti et Repola ad Koroppi!: Wainio Kasv.

O m. Brahestad: Blom! — **O k.** Kianta 4--5 locis: Kyyhk., cfr Brenn. bidr. p. 19.

Trifolium alpestre L.

Per errorem apud nos est indicatum.

Allmän vid Keret, Kantalaks: F. Nyl. Utdr. p. 153 och 154; uppg. afser enl. Nylander själf l. c. p. 191 endast en form af *Tr. pratense*, jfr N. I. Fellm. p. LXII.

Trifolium medium L.

In Fennia australi passim aut satis frequenter occurrit; ad septentrionem versus usque ad 63° 12' progreditur.

In actis insularum maritimarum Finl. australis (fq): Prytz; Fenn. merid.: Fries; Scand. (exc. . . . Lappon.): Nym. Consp. p. 173; Fenn. (exc. bor.): Nym. Suppl. p. 90; in Finlandia australi st fq, subito rarescit, etiam in parte australi Finlandiae mediae (r) occurrit, ad septentrionem versus usque ad 62° 50' lectum est: Schedae p. 85, vide etiam DC. Prodr. II p. 195, (Led. I p. 547) et Schedae II p. 95 nomine * *flexuosum* Jacq.

A1. st fq: Bergstr.; st fq — fq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 358. — **A b.** (fq): Zett. & Br.; p: Arrh. Ann., Renv. et A. Nyl.; Bromarf Kivitok et Kägra: Sand.; p: Sel.; [Vihti] (fq): Printz; st fq — fq: Flinck; st fq: V. E. Broth.; (fq): Weeks.; st fq — fq, enum.: Caj. Kasvist. — **Ny1.** Ekenäs p, enum., partem maximam st cp: Häyr.; p: His.; Ingå Svartbäck fq: Brenn. Växtf. p. 79; st fq, locis idoneis, enum., hic illic cp: Stenr.; p: W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; Helsingfors st fq — fq: Kihlm. ann.; Thusby st fq: Åstr. & H.; Brenn. non comm. — **K a.** (st r): Blom; p: Lindén. — **I k.** p: Malmb.; [st fq in territorio: Meinsh. p. 81].

Sat. dispersum: Malmgr.; Luvia ad praedium sacerdotis st ep in margine silvae (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; fq — st fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop. et A. Wegel.; p: Asp. & Th.; p — st fq: Norrl. s. ö. Tav.; st fq: Bonsd.; st fq, in pratis silvaticis [»metsäniityillä»] hic illic ep: Borg Tiet.; st r, Luhanka in parte orientali insulae Judinsalo, complur. loc. ep etiam ad Tientaali et Tammijoki, Korpilahti Peuha: Wainio Tav. or.; Keuruu Mänttä in nemore: Sæl. herb. — **Sa.** Villmanstrand Ihalais in rupibus calcareis, Imatra in colle argillaceo: Sæl. herb.; p: Hult; Nyslott Simuna: Buddén; Nyslott [»Savonlinna»] Pääskylähti, Sääminki Pellossalo, Rantasalmi Joutsenmäki (V. Pylkkänen herb.): Budd. muist. — **K1.** p usque ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; p: Hann.; st fq: Hjelt. — Kol. st fq in regg. silv. et collina: Elfv.; circa Petrosavodsk: Günth. p. 36.

Oa. vide infra. — **Tb.** [Jyväskylä] Vuoretsalo Muuttokanta: Link. Jyv. p. 190, vide infra. — **Sb.** Leppävirta Varkaus Keili-paana multos annos ante: Enw.; st r — r: Mela; Kuopio: L. M. Runeberg! et alii!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; [Kuopio] rr »Pienen-Mustinlammen luona» (Huumonen!): Link. Lis., vide infra. — **Kb.** Kide: U. W. Telén!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **Kon.** st r Soutajärvi—Jänkäjärvi, Kendjärvi, Dvoretz?, Perttiniemi (Simming!), Koselma et Jalguba (Sahlberg), Saoneshje ad Velikajaguba: Norrl. On., cfr Günth. p. 36; Dvoretz, Tolvoja! st ep, Vy-rosero: Kihlm.; de Perttiniemi cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Om. rr Lappajärvi in vicinitate templi pc ad viam inter Harju et Isakspark: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136.

Oa. *Tr. medium* upptages såsom spridd: Malmgr., detta gäller säkert endast den sydligaste delen af provinsen eller Kristinestads-trakten; något exemplar i H. M. F. finnes dock ej från denna trakt, och arten upptages ej heller från **Oa.** af Laurén. — **Tb.** Om förekomsten vid Jyväskylä nämnes: »Nurminiityllä ahomaisella paikalla tiheäkasvuinen täplä»: Link. Jyv. p. 190. — **Sb.** »On mahdollisesti aivan nuori tulokas»: Link. Lis., hvartill dock kan erinras om, att L. M. Runebergs exemplar är insamladt redan år 1856; Kiuruvesi: Lundstr.; uppg. behöfver kanske bekräftas; Iisalmi: Alc., Alc. III och Alc. IV; uppgiften förefaller ej osannolik, men det är mig ej bekant, hvarpå den är grundad. — Längre österut torde arten gå ännu högre mot norr, enär äfven exemplar från Archangelsk finnas i samlingen, jfr Fl. Samoj. p. 10. Likaså uppgifves den från Kton. och Kpor.: Mela Kasv. V, jfr äfven Günth. p. 36. — **Om.** Arten upprä-

nas bland dem, som ej gå till Gamla Karleby: Hellstr. p. 135. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila sept. 1887, 2 à 3 exemplar, enskilda exemplar tillfälligtvis anträffade vid Uleåborg: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg och li enl. muntligt meddelande af F. Nylander: Brenn. Obs., som använder tecknet för tillfällig förekomst.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 274 äro insamlade »**Ab.** par. Kisko in declivibus pratorum iuxta lacum Puujärvi» af Brotherus; N:o 761 »**Sb.** par. Jorois Järvikylä in sicco margine pineti» af Edit Lindström under namn af *Tr. medium* * *flexuosum* Jacq. (den senare nummern).

Om odlingsförsök se Essen Stud. p. 49.

Trifolium incarnatum L.

His annis cultum rarissime disseminatur.

Ab. Åbo [»Turku] Iso Pukki!, Hirvensalo Kommo!: N. Aschan; Kimito [»Kemiö] pellonpiennar tullut ulkolaisten kauransiementen mukana 1904»: S. Mäkelä i Sæl. herb. — **Nyl.** Kyrkslätt Villa Nyberg vid Tyriss, tillfällig, inkommen med utländskt gräsfrö (1913): Sæl. herb. — **Ta.** Vid stationshuset i Tavastehus, inkommen med utländskt höfrö: O. Collin! — **Sb.** »Koko joukko Niuanneiemellä lähellä Kuopion kaupunkia (koululainen Y. Wiik)»: L. Y. 1903 p. 224; exemplar från Niuvanniemi är insamladt af Suomalainen!, jfr om dessa uppg. Mela Kasv. V och Alc. IV. I H. M. F. finnes dessutom ett exemplar från **Sat.** Vesilahti: O. Eronen! med anteckning »viljelty» och ett från **Ta.** Birkkala Naistenmatka: E. Græffell, som likaledes är odladt.

Trifolium arvense L.

In parte austro-occidentali passim—satis raro legitur; ceterum raro usque ad 61° 30' vel 61° 40', nec tamen in orientali Fennia obvium est. Ultra hos terminos in saburra etc. raro occurrit.

Till.; Kalm; in arvis provinciarum australium: Wirz. pl. off., cfr Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 175; exc. etiam Fenn. bor., med.: Nym. Suppl. p. 91; in parte austro-occidentali passim—satis raro legitur; ceterum raro usque ad 61° 30' vel 61° 40'. Ultra hos terminos in saburra etc. raro occurrit: Schedae II p. 95 nomine *α agrestinum* (Jord.), vide etiam DC. Prodr. II p. 190 et Led. I p. 541.

A1. st r: Bergstr.; st r Föglö, Kökar, Sund: Bergstr. Beskr.; Geta Bolstaholm: Hult herb.; [Sund] Kastelholm: Nervander!;

Saltvik Gullbergsholmen, Eckerö Storby, Hammarland Frebbenby, Finström Godby (!) et Bergö, Lemland Lemböte: Arrh. & K.; Föglö Juddö st fq: Arrh.!; Finström Godby in colle aprico st cp: Sæl. herb.; Lemland Nätö: Laur. Fört.!; Sund (!) compluribus locis Kastelholm, Sundby: Bergr. comm.; [Sund] haud infrequens in montibus (et ripis lacuum): Prim. p. 66; Geta Finnö, Snäckö etc.: Ch. E. Boldt, cfr Popp. p. 19; Brändö: Oss. Reuter in Häyr. herb.; Lemland Slätholmen: Florstr.; Geta Dånö: V. Pesola!; Kökar Finnö, Smedö et Hamnö, Sottunga Finnö, Föglö Bänö, Nötö, Gripö, Jersö et Brättö, Lemland Björkö, Jersö, Granö et Skobholm, Jomala Klinten et Möckelö, Hammarland Bovik, Äppelö et Granskär, Eckerö Finbo, Finström Grelsby et Bartsgårdar ([V.] Pesola herb.) denique Saltvik Boxö: Palmgr. Stud. p. 356, quem l. inspicias; Bergr. e parte orientali Alandiae non comm. — **Ab.** p: Zett. & Br.; Åbo Ispois [verisimiliter Kathrinedal]: E. Reuter; Hirvensalo Maanpää: N. Aschan!; Åbo ad arcem, Lillheikkilä, Kathrinedal: Arrh.; Korpo: I. Ringbom!; Nådendal in colle pratensi cp: Sæl. herb.; r par. Gustafs Lypörtö: Bergr.; Pargas (!) p—st r Pexor (Adl.), Skräbböle, Malmen, Petas, Attu ad Jurmo, Lenholm Brännudden (O. M. Reuter), Skräfsö, etiam in Hiittis: Arrh. Ann.; Sagu in agro combusto: Nikl.!; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Bjärno in praedio Pojo: E. G. Printz; Bromarf Kivitok in colle fertili [»ängsbacke»]: Sand.; r in promuntorio Karkali et Jalansaari: Sel.; p in deustis in pag. Härjänvatsa: Al. Lagus; Lojo Ojamo: Hels.; in insula Mangsö in lacu Lojo: His.; p in paroeiis circa lacum Lojo: Hult coll.; Lojo Paloniemi Niemis et Skratila: Lindb. herb.; Vihti (st fq): Printz, cfr W. Nyl. p. 204, ab E. G. Printz ex Oravala enum.; [Vihti] p Vanhala, Oravala, Leppärlä Simola, Väakkylä, Suksela, Pääkslaks, Härköilä Nissola in area duo spec. veris. adv.: Flinck; Vihti st r cp in clivo prope templum et in campo [»nurmikko»] sicco in Oravala: V. E. Broth.; Pöytis: Wirz. ann.; Mietois r in clivo sicciore prope praediolum quoddam ad occidentem versus a pago Uhlu: Caj. Kasvist.; A. Nyl. omittit. — **Nyl.** Ekenäs Alglo: Häyr., vide infra; Ingå Orslandet Rövass: W. Brenner!; Esbo: T. Behr in herb. lyc. n.; Kyrkslätt haud procul a Thorsvik ad Klobbsund cpp in colle arenoso: Sæl. ann. et herb., cfr

Medd. XL p. 45, spec. indidem leg. Sigyn Qvarnström & Sælan!, vide etiam Klingst. Nyl. p. 99; »r pone rupes Observat. astronomici»: W. Nyl.; rr Borgå Hammars [in saburra navali], (Strömborg!): Sæl. Ö. Nyl., hoc loco adventicium: Sæl. ann.; [Hogland] circa coemeterium (E. Nyl. Ber.): Brenn., cfr Sæl. Ö. Nyl.; in Hogland non [sponte] occurrit: Sælan in Medd. XXV p. 74, vide ceterum infra. — **Ka.** r Kaukola ad molam Järvenpää, Jääski Ahola!, Antrea [»S:t Andreae»] Hatula in clivis siccis: Lindén; Antrea [»S:t André»] ad pontem viae ferratae supra Vuoksi: H. Buch! — **Ik.** (p): Malmb., spec. e Sakkola!; Uusikirkko! [»Nykyrka»] cp in iugis arenosis: E. Nyl. Ber.; Sakkola Makkara in clivo arenoso: Lindberg!; [in locis apricis et siccis interdum cpp: Meinsh. p. 81; Parkala: Flinck!]

Sat. rr Birkkala »Lauttala backen» haud procul a Nokia: Hjelt!, cfr Medd. XXVI p. 20—21 et Herb. Mus. Fenn. II p. 140; a 1911 in eodem loco non vidi, fortasse propter tempus anni: Hjelt; Birkkala Nokia ad amnem: Printz comm.; Birkkala ad templum: Well. comm.; Tammerfors prope oppidum in prato culto: Buddén, vide etiam Gadd Sat. p. 49 et infra. — **Ta.** Kangasala: Ilmoni in dupl.!; »Kangasala kyrkåsen»: W. Wegelius comm.; st r: Leop.; Sääksmäki Rapola: Kihlm. herb.; Sääksmäki (p): Tikk.; Hauho: Herk.; Hattula (st fq): A. Wegel.; [Tavastehus] (p): Asp. & Th.; Janakkala »Hakoisten linna» cp: E. G. Palmén! et J. W. Runeberg in Sæl. herb. 1890; [Janakkala] Turenki: A. Brander! et Häyr. herb.; (p): Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala p: Nikl.!; Hollola Siikaniemi: G. Björkstén!; Hollola Hälvälä: Wainio herb. — **Sa.** Taipalsaari: Simming!; st r [Ruokolaks] in prato ripario exsiccatum ad pag. Utula!, Salonsaari Mattarila, sacerdot. Ruokolaks: Hult; Sääminki Pihlajanniemi (stud. Wallenius): Buddén, vide etiam infra; Villmanstrand Parkkarila loco arenoso arido spec. unicum, verisimiliter adventicium (1888): Sæl. herb. — **K1.** r Sortavala (Relander): Fl. Kar., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Valamo (Stereinius!): Fl. Kar. p. 193.

Pl. Finl. exs. N:o 762 **Nyl.** par. Tenala Lappvik in arenoso campo leg. Inga Ström.

»In arenosis Finl. australis et medialis st fq»: Prytz; uppg. kan ej anses riktig. — **Nyl.** Tenala Lappvik järnvägsstation: K. Holmberg! och

Inga Ström! genom Palmén, jfr Häyr. Adv. p. 159, där närmare uppg. lämnas. Angående förekomsten på Ekenäs Alglo tillägges: Arten »har uppträdt här de senaste åren (åtminstone sedan 1912) i ett par bestånd»: Häyr. i brev 24, X, 1915. — Borgå 1883: Stjernvall i dupl., se äfven ofvan i texten. — **Sat.** r Björneborg uppr., äfven Luvia Laitakari och Leppäkari på barlast (E. Hermonen): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 56 och 57, till hvilken uppsats hänvisas. — **Ta.** Orivesi: Salov. p. 12; arten upptages icke af senare förf. härifrån. — **Sa.** »Tavattu satunnaisena tav. kylvöheinäpel-loissa. Oppilasherbaarioista merkitty seuraavista paikoista: Savonlinna Kalkkuunniemi, Sääminki Pihlajanniemi ja Koirsalo, Kerimäki Vaahersalo ahonlaita, Juva Huppola»: Budd. muist. — **Oa.** Wasa på barlast: O. Hallstén! och elev Ehrström i dupl., jfr Desideratkat. p. 27 och Alc. III p. 181; [Wasa ångkvarn] spars.: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **Sb.** [Kuopio] rr »lannankaatopaikalla 1904 (A. Oksanen)»: Link. Lis., som använder tecknet för tillfällig förekomst. — Maaninka »tuli yhtenä vuonna siementen mukana pari kolme kappaletta»: Kyyhk. litt., exemplar från Maaninka Kinnulanlahti! — **Om.** [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136; Lappajärvi prostgård tillfällig (Nyström): A. L. Backm. Fl. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Houghb.; [Uleåborg] Toppila 1884, 1887, sistnämnda år i myckenhet och nästan ensam härskande, dock blott på ett inskränkt område om några kvadratmeter [»kvadratfamnar»]. Anträffad på en torr äng nära Uleåborg, antagligen införd jämte foderväxtfrö: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »painolastilla satunnainen. Muutamina vuosina hyvin runsas, toisina harvinainen. Myös Nahkatehtaan luona»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; »v. 1899 1 kpl.»: Huum. pain. p. 86; [Uleåborg] »vv. 1899—1901 remmittehtaan luona (!), v. 1901 Pikisaarella» r: Huum. sat. p. 87, exemplar från Oulujoki Kiviniemi!; barlast några exemplar i Kemi stad 1892: Keckm.

Trifolium striatum L.

In Fennia semel adventicium lectum est.

Oa. [Wasa Hofrättspark] 1885 i två exemplar: Laurén! i Medd. XXII p. 42, jfr Medd. XVIII p. 248, Mela Kasv. V och Alc. IV.

Angående artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 176, jfr Nym. Suppl. p. 91.

Trifolium montanum L.

In Alandia occidentali et media satis frequenter inveniri indicatur; ceterum rarissime in Fennia australi usque ad circ. 61° 40' occurrit.

Till.; Kalm; in pascuis montosis Finl. austr. minus fq: Prytz, cfr Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 178; Fenn. hab. non

nisi in mer.-occ.: Nym. Suppl. p. 92, vide etiam DC. Prodr. II p. 201 et Led. I p. 552—553.

A1. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; st fq, in taeniis autem non visum est: Kihlm. Öfvers.; [Sund] fq: Prim. p. 66; Sund fq et cpp in vicinitate Kastelholm. Geta complur. locis: Bergr. comm., vide etiam Popp. p. 18, Liro Ured. p. 99, Palmgr. Hipp. p. 164, cfr l. c. p. 44 et 114, et inprimis Palmgr. Stud. p. 355—356; 6 spec. in H. M. F. et multae adnotationes non impressae e partibus occidentalibus; Bergr. autem e parte orientali non comm., vide etiam infra. — **Ab.** r Kathrinedal (!): Zett. & Br.; S:t Karins Ispois Kathrinedal multa spec.: C. J. Arrh., Arrh. et E. Reuter; Piikkis Storgård: O. M. Reuter; Kakskerta Kokkila in colle argilloso, lapidoso st cp: Sæl. herb.; Pargas r Pettiby, Pexor: Arrh. Ann., cfr Adl.; Vihti r in insula Kinava et monte Laukkamäki: Printz, Flinck ambobus locis frustra quaesivit. — **Ny1.** Fagervik ad tabernas navales (Sjöbodarna): His!, vide etiam infra. — **Ik.** r Käkisalmi [»Kexholm»] (F. Warttinen): Malmb. et J. F. Wallenius in dupl!; Uusikirkko [Nykyrka] in pago Vitikkala: O. A. Gröndahl!, (cfr Medd. XXIX p. 172); Sakkola: alumn. Savander in dupl!, vide infra; [rarius in Isthmo et pcc: Meinsh. p. 82; Parkala: Flinck!]

Ta. Tav. australis: O. Hjelt! sine loc. spec, cfr Herb. Mus. Fenn. et Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **K1.** Sortavala Kymölä: S. Koponen! et E. Tolkki!; Sortavala in prato sicco prope urbem: Suomalainen! — **Kol.** Barkawa [?] ad fl. Svir: [Ivanitzky]!, cfr Mela Kasv. V.

A1. *Tr. montanum* upptages: Föglö Hastersboda, Kökar Karlbylandet på torra backar ställvis st cp: Arrh. — **Ab.** Åbo slottet: Alc. III o. Alc. IV; såvida uppg. ej beror på någon förväxling, afser densamma säkerligen en blott tillfällig förekomst. Det bör kanske framhållas, att finsk benämning på arten anföres från Rimito [»Rymättylä»] af Einari Hellevaara: L. Y. 1909 p. 205. [Pojo] p Åminne etc.: A. Nyl., jfr Alc. och Alc. III; frekvensen är med all säkerhet oriktig, hvarföre uppg. förefaller tvifvelaktig. — **Ny1.** Enl. Öhrnb. har arten äfven år 1874 blifvit insamlad af Tikkanen och Hult vid Fagervik. Helsingfors Sörnäs: Alc. III, jfr Alc. IV; om denna uppg. gäller detsamma som om uppg. från Åbo slott. — Uppgiften från **Ik.** Sakkola, jfr Desideratkat. p. 27 och Alc. III, erfordrar bekräftelse. — Exemplaret från **Ta.** är antagligen från Vanaja eller Hattula.

Trifolium hybridum L.

In Fennia australi plerumque frequenter—satis frequenter provenit; ad septentrionem versus iam supra 64° progreditur, quamvis verisimiliter plus minusve adventicium, frequentia inprimis in media parte cultura scilicet augetur; in orientali autem Fennia adhuc rarissime visum est.

Aboae in Finlandia: Fl. Suec. N:o 664 p. 258, vide etiam infra; Kalm; in pratis et agrorum marginibus Finl. australis et medialis p: Prytz; Fenn. merid.: Fries; Scand. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 178; Fenn. mer., in rel. sporadice: Nym. Suppl. p. 92, vide etiam Led. I p. 554.

A1. fq: Bergstr.; Brändö »Kyrklandet»: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; circa Aboam st fq (—p): Arrh.; par. Gustafs non visum nisi in insula Vartsala, Iniö fq in parte orientali taeniarum, in parte occidentali non (?) est: Bergr.; Pargas fq—st fq: Arrh. Ann.; [Muurila] fq: Renv.; p Mörby etc.: A. Nyl.; st fq: Sand.; p: Sel.; Vihti fq: Printz; [Vihti] fq—fq: Flinck; fq: V. E. Broth.; (fq) maximam partem in pratis cultis: Wecks.; fq—st fq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** Fagervik: His.; Ingå Svartbäck fq: Brenn. växtf. p. 79; st fq in pratis, agris et marginibus agrorum st ep: Stenr.; p: W. Nyl.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Brenn. ex Hogland non comm. — **Ka.** Fredrikshamn ad aggeres: Sæl. ann.; st r: Blom; p: Lindén. — **Ik.** st fq: Malm.; [hic illic haud infrequens in toto territorio: Meinsh. p. 82].

Sat. p: Malmgr.; p—st fq: Hjelt, vide etiam infra. — **Ta.** complur. loc.: Leop.; fq: Knabe Fört., A. Wegel. et Asp. & Th.; Lammi Ronni: Leopold!; Hollola Laitiala: Wainio herb.; st r: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä: Unon., vide etiam infra; nec Bonsd. nec Wainio Tav. or. comm. — **Sa.** Valkiala p: Hult Fört.; circa sacerdot. Ruokolaks fq (Londén), in praed. Rautio eff. (v. Weymarn): Hult. — **Kl.** p: Fl. Kar. et Hann.; Valamo: Sæl. ann.; Kirjavalaks: Popp. p. 18; st r in Pälkjärvi, ep in Kronoborg et Hiitola: Hjelt. — **Kol.** r Mandroga [spec. e Rossia!], Sermaks: Elfv.; Nimpelto! ad ripam fluvii Svir, ad meridiem versus a Latva: Caj.

Oa. p: Malmgr.; p, semper, ut videtur, efferatum: Laur., in enumeratione Laur. Växtf. non comm.; in partibus Fenniae magis septentrionalibus, ex. gr. Vasa, ex arvis eff.: Alc. — **Tb.** Kivijärvi in vicinitate templi: G. Marklund! — **Sb.** Leppävirta st r: Enw.; r: Mela, spec. e Kuopio!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Iisalmi r in oppidulo: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide: U. W. Telén!; Liperi p forsitan vulgari cultura efferatum: Eur. & H., spec. e Simananniemi!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Lieksa in prato culto, Nurmes in hortis oppiduli eff.: Wainio Kasv., vide etiam infra.

Att *Trif. hybridum* tillhör Finlands spontana flora, framgår tydligt af flere uppg., t. ex. Linnés, Kalms m. fl.; den upptages äfven från Hvittis af Car. p. 24. Däremot är det påtagligt, att denna växt, som ju numera är den allmännast odlade klöfverarten, alltmera sprider sig genom spildt höfrö m. m. (jfr Hult, Alc., Hellstr., Eur. & H., Lönnbohm); dess frekvens synes f. n., åtminstone i vissa delar af landet, stå i närmaste sammanhang med den alltmär utbredda ängsodlingen.

Följande uppg. förtjäna ytterligare anföras: **Sa t.** [Björneborg] frekvensen kan ej uppgifvas: Häyr. Björneb. — **Ta.** p—st r »pellonpienta-reilla ynnä muualla, mutta on vaikea päättää, milloin se on viljelyksestä levinnyt, milloin ei»: Borg Tiet. — **Tb.** »Useissa paikoin kylvetyillä nurmilla»: Link. Jyv. p. 190, jfr l. c. p. 186. — **Sb.** Uppräknas bland »nuoria tulokkaita»: Link. Lis. p. 6. — **Kb.** st r »epätietoista on, kasvaako ollenkaan alueen piirissä; metsittyneenä sekä kylvöheinän seassa tavataan siellä täällä harvinaisena»: Axels. Putk. Emellertid säges: Höytiäinen högre upp från stranden: Rosb. Ytb. p. 61.

Det bör framhållas, att *Tr. hybridum* i Herb. Mus. Fenn. II p. 82 upptages såsom tillfällig icke blott från **Ob.**, **Om.** och **Ok.** utan äfven från **Oa.**, **Sb.** och **Kb.**, jfr Mela Kasv. V.

Om. införd med säd och gräsfrö: Hellstr. p. 137. — **Ok.** Paltamo ännu icke allmän: Lönnbohm!; på etiketten har Sælan antecknat: »annon adventicium»; r »Paltaniemen nurmilla»: Must.; härom gäller tydligen det-samma. — Kianta [»Suomussalmi] r ja pc tavattu heinäpelloissa muutamia kertoja. Kirkonkylä Pappilan! suopellossa, Alajärvi Kylänmäellä, Kerälänkylä Lehdon luona, Kiannankylä Kuurtosen heinäpellossa (jota ei kuulu kylvetyn) ja Jäniskannon luona. A. Sandström sanoi sen kasvavan villinä Ruhtinansalmella Pärsämön suolla»: Kyyhk. litt., jfr p. p. Brenn. bidr. p. 19. — **Ob.** Uleåborg, Toppila årligen, föga talrik: Zidb., jfr Brenn. Obs., där bl. a. anföres en uppg. af Eberh., hvilken jag icke lyckats återfinna; [Uleåborg] »koko alueella, toisia [*Trifolium*-lajeja] harvinaisempi»: Leiv. putk., jfr Leiv.; Uleåborg [»Oulu] Hupisaari kylvöniitty»: Huuonen!; [Uleåborg 1910—1912] »säännöllisesti esiintynyt tienoolla»: Huum. Oul. p. 180; Ii (enl.

muntligt meddelande af F. Nylander): Brenn. Obs.; Pudasjärvi: Martik. p. 43; p uteslutande i kustområdet, där den stundom odlas och troligen är förvildad från besädda fält: Keckm., jfr l. c. p. 17; [r: O. R. Fries p. 162]. — **Lk.** [r Kengis (Brundin): Birg. p. 104; l. c. p. 84 uppräknas *Tr. hybridum* bland ruderväxter, som hafva sin nordgräns vid Pajala; [Pajala] Keskiäho 1905: Birg. Till. p. 73.]

Af uteslutande historiskt intresse är följ. uppg. I Linnés disputation *Plantae hybridae*, resp. J. Haartman, Upsala 1751, uppgifves *Tr. hybridum* vara hybrid af *Tr. repens* [»*pratense album*»] ♀ och *Tr. pratense* [»*Tr. spicis villosis, caule diffuso, foliolis integerrimis* Hort. cliff. 375»] ♂, hvilket enl. Linnés utsago främst framgår däraf, att den växer med *Tr. pratense* . . . »et juxta Aboam, ubi eandem praeterita aestate legi»: l. c. p. 18.

Om **odlingen** af alsikeklöfver i Finland hänvisas till Elfv. Ant. p. 59, jfr l. c. p. 18, Grotenf. p. 102 och Essen Stud. p. 47. Häraf framgår, att klöfverarterna förekomma allmänt till 63°: Elfv. Ant. p. 18, men att *Tr. hybridum* »hunnit» till **Ob.** Kemi: l. c. p. 59. Uppgifter om odlingen har jag vidare antecknat Renv. p. 19, Caj. Kasvist., A. L. Backm. p. 25 m. fl. Se äfven ofvan i texten under **Kb.**, **Om.**, **Ok.** och Keckm. (under **Ob.**) äfvensom, bland de speciella uppg., Borg Tiet. och Axels. Putk.

F. coloratum Brenn. Nyl. Sibbo Hofgård (elev G. Pehrman!): Brenner i Medd. XXXVII p. 37, där formen beskrifves.

Trifolium repens L.

In tota Fennia frequentissime (—frequenter) saepeque copiose provenit; etiam in Lapponia australi frequenter vel satis frequenter obvium; magis ad septentrionem versus frequentia minuitur, sed adhuc summo in septentrione visum est.

Fqq¹⁾ vel fq in Fennia inveniri consentiunt fere omnes auct., cfr Till., Kalm, Hell. p. 15, Prytz; in pascuis et pratis totius Fenniae usque in Lapp. subalpinam: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn.: Nym. Consp. p. 178, vide etiam DC. Prodr. II p. 198—199, Led. I p. 553—554, Häyr. Stud. p. 170 et Leiv. Veg. p. 200.

¹⁾ Arrh. Ann., V. E. Broth., Weeks., Caj. Kasvist., Stenr., Sæl. Ö. Nyl., Lindén, Hjelt, Leop. »synnerligast å lerjord», Norrl. s. ö. Tav., Hann., Elfv., Mela, M. & J. Sahlb., Axels. Putk., Norrl. On. (etiam in Saoneshje), Hellstr., Tenn., Must., Brenn. Obs. (in partibus maxime septentrionalibus et orientalibus fq), Leiv., Keckm. et Rantaniemi; fq—fqq: Flinck et A. L. Backm. Flor.

Lapp. fenn. fq excepta parte maxime boreali territorii, ubi st fq esse videtur: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 104;] (»st r») in campo graminoso ad Anneberg sicut etiam ad Onnela et prope insulam Karisaari in locis herbidis ad domicilia pagi Sattanen, semper st pc: Blom Bidr.; per partem silv. omnium Lapp. suec. ubique . . . vulgaris: Wahlenb. p. 192, cfr l. c. p. XXXI; ad Lapp. inferiorem fq: Fellm. Lapp.; fq in Kuolajärvi et Kemi-järvi et Sodankylä ad septentrionem versus usque ad Sattanen et Martti: Wainio Not., cfr l. c. p. 31, Hult Lappm. et l. c. p. 39 et 93; Paatsjoki Salmijärvi in prato [»ängsmark»] ad Björnsund: Granit & Poppius! — [**L. ent.** reg. silv.: Læst. e Wahlenb., vide etiam infra.]

Lapp. ross. »ad urbem Kola (tantum) observavi»: Fellm. Ind.; cum priore [*Tr. pratense* in parte inferiore p], septentrionem versus autem adhuc circa oppidum Kola provenit: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXX et XXXVII; Umba (!) prope pagum: Kihlman!; Hirvasjärvi ad partem septentr.-occidentalem: Axelson & Borg!; Imandra, Kantalaks etc.: Beket. p. 555; Ponoj in margine viae prope pagum: Montell!; Kola: [P. A.] Karsten!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140, Kudrawtsow p. 236 et Beket. p. 555; Petshenga Knjasenga: Fontell!; Lindén Ant. non comm.

O. Hjelt Nat. hänför Till. Icon. 103 till denna art, en tydning, som dock är mindre sannolik, när den afbildade formen ej är krypande; Fries Öfvers. upptager *Tr. pratense*, hvilket synes mer antagligt.

Ok. [Kianta] fq — st fq »ja usein runsas»: Kyyhk. litt. — **Ob. r:** Jul. p. 290; Pudasjärvi mindre allm.: C. Brand.; frekvensen i uppg. från **Ob.** förefaller dock mindre sannolik, då O. R. Fries p. 162 och Hjelt & H. upptaga arten såsom allmän, liksom äfven Wainio i hela det af honom undersökta området. Anmärkas bör i afseende å nordgränsen uppg.: »Un myriamètre au dessous de Pello pour la première fois»: Martins p. 191; att arten, i hvarje fall numera, går vida högre mot norden, är dock säkert, se Hjelt & H. och Wainio Not. — **Li.** Nordgränsen på östra sidan af området angifves i Norm. ann. p. 19 till 70° 57', jfr Schüb. p. 141 m. fl.; någon fyndort från Sydvaranger upptages emellertid icke i Norm. Fl. Spec. p. 291. — [**L. ent.** *Tr. repens* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 291; i denna lappmarks finska område torde arten näppeligen förekomma, om ej alldeles tillfälligt.] — **Lapp. ross.** I Lv. förekommer arten enl. Mela Pl.; specialfyndorten är emellertid tyvärr icke antecknad af mig; i Lp. är arten sannolikt blott tillfällig.

Af flere författare framhållles, att *Tr. repens* förekommer ymnigt, så

t. ex. Caj. Kasvist., Häyr. Stud. p. 170, Stenr., Axels. Putk., Kyhk. (se ofvan); st cp: Borg Tiet.; pc—cp, mest st cp—cp: Häyr. Björneb.

Om **odlingen** hänvisas i främsta rummet till Elfv. Ant. p. 59, jfr l. c. p. 18, Grotenf. p. 102 och Essen Stud. p. 48. Af dessa arbeten framgår, att medan klöfverarterna ända till 63° äro allmänna (:Elfv. Ant. p. 18), hvitklöfvern »i smått odlats» ännu i **L i.** Inari: l. c. p. 59. [Vid **L k.** Kengis uppräknas *Tr. repens* bland de bästa och allmännaste foderväxterna: Zett. I p. 146.]

Några former af denna art äro ej särskilda hos oss. Däremot förekomma ej sällan monströsa bildningar, se Medd. XXXIII p. 41–42 (med afbildning) och Medd. XXXVII p. 37–38.

I Iver. p. 33 angifvas mått för storväxta ex.

Trifolium fragiferum L.

In litoribus Alandiae passim aut satis frequenter saepeque copiose invenitur. Ceterum in saburra etc. occurrit.

Kalm; in litoribus Alandiae st cp (J. N. Snellman): Prytz, cfr Rupr. Diatr. p. 76; Fenn. mer. occ.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 177; in litoribus Alandiae passim aut satis frequenter saepeque copiose invenitur. Ceterum in saburra raro occurrit: Schedae II p. 95, vide etiam DC. Prodr. II p. 202–203, Led. I p. 548–549, Norrl. in Atlas p. 21 et Lindb. in Atlas p. 36.

A1. (st r): Bergstr., cfr l. c. p. 7; [Saltvik] »södra Haraldsbyholmen» (!), [Jomala] Ramsholmen (!), [Lemland] Granboda: Bergstr. Beskr.; Vårdö—Saltvik: Tengstr.!; Mariehamn: Hult ann. et Leopold!; Mariehamn et in ins. Gersö prope Mariehamn in litore marino graminoso, Jomala Ytternäs in litore marino graminoso cp: Sæl. herb.; Geta Bolstaholm, Finnö, Höckböle et Gräggånäs: Hult herb.; Finström Färjsund (Brotherus): Wainio herb.; Sund Bomarsund: Arrh. & K.!; Föglö Gripö (C. J. Arrh.), Sottunga »kyrklandet» et Fulvik!, Kökar p, Finström Degerby ad telonium [»tullhuset»]: Arrh.; Lemland Lagnöskär: Laur. Fört.; Finström Emnäs ad »sjöbodarna»: E. Erics.; Sund Högbolstad et Kastelholm st cp, cp ad Lumparen: Gadol.; ad canalem quem vocant Lemströms: E. Reuter; in ripis terra sterili [»mager»] fq esse videtur Sund Kastelholm et Tosarby, Geta Dånö, Finnö et Snäckö, Hammarland Äppelö etc.: Bergr. comm.; Föglö prope templum: C. Lagermarch comm.; Lemland Hamnbacka in litore:

R. Dahlberg in Häyr. herb.; Lemland Nätö et Eckerö (!) Storby: Florstr.; in H. M. F. adsunt 10 spec. ex Alandia, vide etiam Prim. p. 66.

Pl. Finl. exs. N:o 763 **A1.** par. Finström Färjsundet in arenoso litore maris leg. V. A. Seppälä.

A b. Åbo barlastplats (!) i ett fåtal exemplar, bärande blommor och frukter: Sæl. Fröv. Däremot skrives: Åbo Slottsbanken g. ymnig: Gadol. 1885. [Nystad] »Meren rannalla lähellä väkipyörä-tehdasta, vapaaehtoisien palokunnan paviljongin kentällä, Rantakadulla lähellä Halluoja, Saunasillan tien vieressä lähellä Pietlahden kaupungin ääristä päätä, Sorvakossa vastapäätä Madomaan itäistä päätä ja Madomaassa sekä eteläisellä että lounaisella rannalla»: Söd.! — **Nyl.** Helsingfors Sörnäs: H. Helenius i dupl.!; tydligen på barlast. — **O a.** Vasa Vasklot nära piren 1910: Hammarström comm. — **O m.** Jakobstad Alholmen som barlastväxt: Fontell i Medd. XXV p. 37; Gamla Karleby barlastplats: Brenner i Medd. XV p. 218, enligt exemplar, tagna af elever vid realskolan, exemplar af eleven G. J. Österman i dupl. från Hållhagen! — **O b.** [Uleåborg] Toppila aug.—sept. 1883 ensam el. fåtaligt: Zidb., jfr Brenn. Obs.

I Mela Kasv. V betecknas arten såsom vildt växande i **Ab.**; alla de anförda lokalerna synas mig angifva förekomst på barlast m. m. Anmärkas bör, att arten ej upptages af Bergr. från östra delen af åländska skärgården, hvarföre den hittills kända ytterst mot öster belägna fyndorten, där arten förekommer vildt växande, torde vara Kökar. Däremot skriver Bergr. senare: fasta Åland allm.: Bergr. comm.

Trifolium spadiceum L.

In Fennia maxime austro-occidentali satis raro—passim, ceterum in Fennia australi et media imprimis in interiore parte frequenter (—satis frequenter) saepeque copiose occurrit; ad septentrionem versus usque ad 65° 20' et supra inveniri indicatur.

In pratis uliginosis apricis p: Prytz; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 180; per totam Finlandiam et Kareliam dispersum, in Lapponia omnino non est: Schedae p. 85, vide etiam Led. I p. 555, Heintze Ranunc. p. 201 et Norrl. in Atlas p. 15.

A1. r: Bergstr., cfr l. c. p. 5; Tosarby! [in] Saltvik: Bergstr. Beskr.; Finström prope Färjsund: Arrh. & K.; Kumlinge in vicinitate templi: Laur. Fört.!, cfr Bergr.; r Kumlinge in parte

austro-orientali insulae »Kumlinge-landet» cp: Bergr. — **Ab.** p: Zett. & Br.; in vicinitate opp. Åbo p—st r: Arrh.; Pargas r Gunnarsnäs: Adl.; Pargas r Siggånäs: Arrh. Ann.; [Pojo] p ex. gr. Siisbacka: A. Nyl.; Bromarf Kansjärvi in prato: Sand.; [Muurila] st fq: Renv.; fq: Sel.; Vihti fq: Printz; fq—fq: Flinek; (fq): V. E. Broth. et Weeks.; fq—p, enum.: Caj. Kasvist.!, quem l. inspicias, vide etiam infra; Nystad Rauhaluoto: Hollm. — **Nyl.** Ekenäs (st r) Danskog, Hästö: Häyr.; fq: His.; fq, in pratis siccis et clivis herbiculis [»ahomäillä»] cp: Stenr.; (p): W. Nyl.; Helsingfors st fq: Kihlm. ann.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Hogland (H. M. F.) [non vidi], (»fq») (E. Nyl. Ber.), in Hogland deest (Sæl. & Strömb.): Brenn. — **Ka.** fq: Blom et Lindén; Lavansaari (E. Nyl. Ber.): Brenn. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 82—83].

Sat. p: Malmgr.; (st r) et st pc—cp, enum.: Häyr. Björneb.; st fq: Hjelt. — **Ta.** fq: omnes fere auct. exc. Borg Tiet.; fq—st fq, in pratis humidis saepe st cp: Borg Tiet. — **Sa.** (fq): Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar.; st fq—fq: Hann; p (Backm., Bergström): Norrl. Symb.; fq: Hjelt. — **Kol.** st fq: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; p Oravais Kimo, Storkyrö haud procul a templo, Ylistaro complur. loc.: Laur.; st fq, in vicinitate orae non invenitur, sed in interiore parte fq: Laur. Växtf., vide etiam Kihlm. Beob. p. 19. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw., Mela et M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi fq: Eur. & H.; st fq, in pratis humidis depressis saepe cp: Axels. Putk.; st fq inprimis in Lieksa et in vicinitate lac. Pielisjärvi usque ad Saramo, in Repola minore frequentia: Wainio Kasv. — **Kon.** st fq vel p fq, in Saoneshje ad Schungu fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 36.

Om. p: Hellstr.; Alahärmä complur. locis: Laur.; st r—p, enum. e multis (13) locis saepe st cp (aut cp): A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, spec. e Lappajärvi prope templum!; st fq: Tenn., spec. ex Ylivieska prope templum!; Salo: Blom!; Pyhäjoki r Kiskilä: Lackstr.; Säräisniemi Venetheitto: Brenn. herb., cfr Brenn. Obs. — **Ok.** »på ängar vid Cajana elf af kyrkoherden S. Castrén»: Jul. Fört. p. 103; Kajana Koivukoski: Brenn. Reseb. p. 67!; Paltamo haud fq, [sed] suis locis cp:

Lönnbohm in dupl.; [Paltamo] st fq: Must.; maxime ad septentrionem versus ad templum par. Hyrynsalmi [= Hyrynsalmi Salmi; Brenn. Reseb. p. 71, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140 et vide infra; in parte australi Paltamo, Kajana, Sotkamo, hic illic [»spr.»] interdum st fq, magis ad septentrionem versus r Hyrynsalmi Salmi: Brenn. Obs., vide etiam Hellstr. Distr. p. 10. — Kp. in parte australi in prato ad Paadane, Särkijärvi Suondali pc, in vicinitate orae compluribus locis in pratis circa amnem Shuja: Bergr. Ant., spec. lectum in vicinitate pag. Shuja!

Ob. »i kryddgården Jacobsdal i Uleåborg (r)»: Jul. Fört. p. 103; haud fq in vicinitate opp. Uleåborg, li Olhava 1890, ad Torneå adhuc a. 1888: Zidb., cfr Brenn. Obs.; secundum oram r Kuivaniemi, Haukipudas, Uleå hic illic [»spr.»]. Muhos st fq, Liminka (!): Brenn. Obs.; Uleåborg p: Eberh.!; cp in prato inculto [»luonnonniityllä»] prope stationem Kiviniemi [in par. Kempele] ad litus maris: Leiv. putk., vide etiam infra, cfr Leiv. et Leiv. Veg. p. 200; Pudasjärvi: Martik. p. 40, vide ceterum infra. — **Kuus.** »Kusamo»: Fr. W. Mäklin!, cfr Wainio Kasv., Hermann p. 280, sed vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 275 **Sat.** Karkku Järventaka in prato subhumido leg. Hj. Hjelt.

Anmärkningsvärd är följ. uppg. **Ab.** »Etelässä enemmän satunnaisesti pelloissa, pihoilla y. m., harvoin useampia vuosia peräkkäin»: Caj. Kasvist. Antagligen beror detta på lokala förhållanden. — **Om.** I Årsberättelse om medicinalverket i Finland år 1872, Helsingfors 1874, p. 241—242 uppgifver C. R. Ehrström, att *Tr. spadicum* visat sig detta år [1872] för första gången i Brahestads provincialläkaredistrikt: Sæl. ann. — **Ok.** Kianta Alavuokki Parvavaara (A. Sandström): Kyyhk. litt., som ej anser uppg. fullt säker, då exemplar ej föreligga; jag har emellertid upptagit densamma såsom uppmaning till vidare undersökningar. — **Ob.** Om förekomsten i Uleåborgstrakten skrives yttermera: »Joen rannalla rautatien sillan takana koillispuolella pienenpuolisella alueella. Muualla siellä täällä kylvöheinän seassa esim. ratavarrella 2 km etelään päin»: Leiv. Putk. — Funnen 1870 i Alatornio [»Nedertorneå»] vid Torpa, men ej sedermera: Houghb. not., jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **Kuus.** Huruvida arten i denna provins är fullkomligt vildt växande, torde ännu behöfva utredas, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — *Tr. spadicum* upptages i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från Lapp. ross.; att ett tryckfel eller något annat misstag här föreligger, synes mig säkert.

F. lutea. **Sat.** Karkku [Järventaka Torseva!]: Herb. Mus. Fenn. II

p. 140, där formen beskrifves. Denna afses antagligen äfven med uppg. »Melk. keltakukk. **S b.** Maaningalla pari, kolme kappaletta»: Kyyhk. litt. *F. sublutea* **Ab.** »Lojo in colle arenoso ad stationem Lojo»: Sæl. herb.

Trifolium agrarium L.

In Fennia australi et media usque ad 62° 50' plerumque satis raro—passim occurrit. Uterius non legitur nisi in saburra etc.

Kalm; in collibus apricis Finl. australis et interioris p: Prytz; Fenn. merid.: Fries; supra Ladogam boream versus procedit: W. Nyl. Distr.; Eur. omn. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 180; deest in Fenn. bor.: Nym. Suppl. p. 93; in australi et media Finlandia usque ad 62° 50' plerumque satis raro—passim occurrit. Uterius non legitur nisi in saburra etc.: Schedae II p. 95 nomine *Tr. strepens* Crantz, vide etiam Led. I p. 556.

A1. rr (Tapenius): Bergstr., cfr l. c. p. 7; [Finström] Godby (Tapenius): Bergstr. Beskr.; Eckerö in colle arido prope pag. Storby: Lindberg!, cfr (Medd. XIX p. 21); Sund Sundby in colle arido: Bergroth!, cfr Medd. l. c. — **Ab. r:** Zett. & Br.; »på Sykylä på torra renar och högder it. ubique copiose ad Aningas tull» (Ann. ad Till.): Leche p. 15; Marttila [»S:t Mårten»]: Elmgr. Beskr. p. 181; Kaksikerta Kulho in prato consito adventicium: Sæl. herb.; Pargas r Lenholmen in Brännudd (O. et E. Reuter): Arrh. Ann.; Pargas Mustfinn: Linkola!; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Karis Bergsmora (Fr. Linder!), Pojo Fiskars (Nerv.), Lojo in insula Pensa: His.; Bromarf Kivitok: Sand.; p: Renv.; Karislojo Böle: Tikkanen & Hult herb.; p: Sel., spec. e Sammatti!; ins. Lojo, Jalansaari, Rautio: Hels.; Lojo pag. Suittila in praedio Jakkola 1886: Hollm.; Lojo 5 spec. in Lindb. herb.; Nummi: Sæl. ann.; Vihti (fq): Printz, spec. indidem leg. Hisinger!; Vihti st fq: Flinck; st r Pusula Ahonpää Haijala ad meridiem versus a lacu Karjasjärvi!, in promuntorio lacus Radastenjärvi: Weeks.; Pusula pag. Ikkala in agro: Printz comm.; Karjala r prope Pahikkala: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ingå Svartbäck (!) r: Brenn. växtf. p. 79; Kyrkslätt Vecklaks: E. Lindström!; Kyrkslätt Goddarsböle in margine agri cp: Sæl. herb.; Kyrkslätt Veikkola in

deusto silvae betulinae: Brenner!; Esbo Kilo: Häyr.; Esbo Bodom Tuokulla: C. Cedercreutz!; [Nurmijärvi] (p) hic illic cp: Stenr.; [Helsingfors] ad Kalliolinna: W. Nyl.; Helsingfors Edesviken et Thusby Mariefors: Sæl. ann.; Thusby (st fq): Åstr. & H.; r Mäntsälä (!) Frugård (K. Nordenskiöld), Orimattila Sommar-näs: Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Gammelbacka: Gadol.; Lovisa »exercisplanen»: C. J. Arrh. et A. Arrh. — **Ka.** st r: Blom, spec. e Säkjärvi in colle arido pagi Nummela!; p in clivis aridis lapidosus et in agris, Jääski Laitila: Lindén, spec. e Räisälä Sirlaks! — **Ik.** p: Malmb., spec. e Pyhäjärvi!; Valkjärvi: W. Nylander!; Valkjärvi Pähkinämäki in declivi arenoso: Lindberg!; Nykyrka cp in iugis arenosis: E. Nyl. Ber.; [(fq) in toto territorio: Meinsh. p. 83, vide etiam Fl. Ingr. p. 265].

Sat. Raumo: W. Wallenius in dupl.; p: Hjelt!; in indicibus plantarum e Tyrvää, Birkkala et Kyrö adnotatum, vide etiam infra. — **Ta.** Humppila prope templum: Hjelt; Sääksmäki (r) Rapola, Voipala etc.: Tikk.; Sääksmäki Pohjansaha et st cp [»rätt mycket»] ad viam publicam ad septentrionem versus a templo par. Pälkäne: Gadol. 1913; [Kalvola] haud infrequens: Knabe Fört., cfr Knabe Skizz. p. 87; p: Leop. et Asp. & Th.; »st fq (—p)»: Norrl. s. ö. Tav.; tantum p in Tav. austr.-or.: Wainio ann.; nonnulla spec. hac ex parte in H. M. F. adnotationesque haud paucae; Sysmä Nya Olkkola! Koskenniska et in deusto: Unon.; [par. Gustaf Adolf!] (fq): Bonsd.; st r [Längelmäki] prope Tunkelo et nonnullis campis in vicinitate Kuus-selkä sp— spec. solit.: Borg Tiet.; r Luhanka Ahola!: Wainio Tav. or. — **Sa.** (fq) usque ad Nyslott et Kuopio: E. Nyl. & Chyd.; Valkiala p: Hult Fört.; Villmanstrand: Simming!; Lappvesi compluribus locis: Sæl. herb. et ann.; Taipalsaari in pascuis: Sælan!; [Ruokolaks et Rautjärvi] st r: Hult; Ruokolaks ad Vuoksenniska et Imatra in colle argilloso st cp, Nyslott in colle graminoso: Sæl. herb.; Kristiina: V. Brander!; Mikkeli [»S:t Michel»] in foro: Hasselbl.; Sääminki Mallatsaari: K. Enwald!; sp ex. gr. Nyslott [»Savonlinna»] Simunansaari et Talvisalo, Sääminki Pihlajanniemi, Kerimäki Enonlahti etc.: Budd. muist., vide etiam infra. — **K1.** p usque ad Ruskiala: Fl. Kar.; p: Hann., spec. e Parikkala Surumäki!; Parikkala Kangaskylä: J. Lager-

vall!; Ukuniemi: Nikl!; [Sortavala] Kirjavalaks: Popp. p. 18; Helylä ad Sortavala: Backman! et V. Pesola!; Sortavala Karmala, in prato: T. Pesu!; Impilahti Sumeri! et Kirjavalahi Pak-suniemi!: V. Pesola; in Kar. media st r ex. gr. Pälkjärvi Anon-niemi et Könönen, Ruskiala Korpikallio atque Suistamo prope templum: Hjelt, cfr Hjelt Ant. p. 66. — **Kol.** r in collibus her-bidis olim deustis reg. collinae: Elfv., spec. e Mandroga!; prope Nimpelto ad occidentem versus, Jaschesero! in agro prope Soutu-järvi: Caj.; Solomeno: Sahlberg!, cfr Norrl. On.

Oa. vide infra. — **Tb.** Jyväskylä: Kyyhk.; Saarijärvi in declivi secco prope Tarvaala: G. Marklund!, vide etiam infra. — **Sb.** Leppävirta r nonnulla spec. etiam prope stagnum Hutronen in praedio Alapiha: Enw!; r: Mela; prope Pujo ad Kuopio: N. af Ursin!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Kuopio Kurkiharju in margine agri: K. Collan!; e Kuopio etiam comm. Buddén; [Kuopio] rr Säyneensalo in campo 1901 (A. Oksanen), Kurki-harju Kokkola in margine agri nunc inculto »kesantopellon» 1903: Link. Lis.; Maaninka in fossa ad Kinnula forsitan adven-ticium: Kyyhk!., vide etiam sub **Sa.** — **Kb.** Kide (st fq): Brand!; [Tohmajärvi] Värttilä in campo graminoso: Kihlm. Beob. p. XXVI; Liperi r in prato ad Harjula: Eur. & H!., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **Kon.** st r Kendjärvi (!), inter Dvoretz—Mund-järvi, Jalguba (!) et Suopohja (Simming), Saoneshje ad Velikaja-guba: Norrl. On.; de Suopohja cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140, vide etiam Günth. p. 36.

Pl. Finl. exs. N:o 764 **Nyl.** Kyrkslätt pag. Österby in arenoso declivi leg. Vivi Lindberg.

Nyl. Gullklöfvern uppräknas bland adventivarter, som förekomma här och där i västra Nyland: Klingst. Nyl. p. 106. — **Sat.** Björneborg 1905 (Hjördis Wikman enl. Fontell): Häyr. Björneb. — **Sa.** Sääminki äng 1891 (elev N. Molander): Arrh.; måhända tillfällig liksom Puumala »Kok-kolan puntarhassa nurmella 1904: Link. — **Oa.** Gamla Wasa i ruinerna ett ex. 1892: Hjelt!, jfr Laurén i Medd. XXII p. 44: [Wasa ångkvarn] 1880—1882 enst.: Laurén l. c. p. 40. — **Tb.** Jyväskylä »Hirven pellolla esiintynyt useampana kesänä, vanhin löytöni vltta 1904, ainoastaan muu-tamia esemplareja»: Lesk. Pohj. p. 149. — **Sb.** »Nilsian kirkonkylässä (koulul. herb.), varmasti vain satunnainen»: Kyyhk. litt. — **Om.** Lappa-järvi prostgård tillfällig, särskilda år (Nyström): A. L. Backm. Fl. — Jakob-

stad flere exx. på en odlad äng (elev L. Petersons herb.): Ziddb. — **Ok.** Kajana Auråla (Renfors herb.): Brenn. Obs. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila 1882 och 1886 ensam l. fåtalig: Ziddb., jfr Brenn. Obs.

Enligt mina iakttagelser förekommer *Tr. agrarium* under olika år i mycket olika mängd. Vissa år har den varit synnerligen ymnig på flere ställen, men andra år har jag på samma fyndorter endast funnit enstaka exemplar (se Leche p. 15 not 6). Mina observationer afse hufvudsakligen förhållandena i **Sat.** Karkku och enstaka fyndorter i Birkkala.

Trifolium procumbens L.

In saburra etc. raro occurrit; etiam aliis cum seminibus introductum est.

Kalm; »in pascuis glareosis siccis Finl. medialis minus fq»: Prytz, jfr Led. I p. 557; uppg. grundar sig med största sannolikhet på de osäkra primäruppg. från Hauho och Hvittis och härpå bero åter de oriktiga: Största delen af Finl.: Fries och »Scand. (exc. Lapp.)»: Nym. Syll. p. 296, se äfven Wied. & W. p. 420. Däremot anmärkes med rätta: »rarissimum verisimiliter, si hic adsit»: W. Nyl. Distr., jfr W. Nyl. Till. p. 302; förvild. r: Brenn. Flor. — Anmärkas bör, att Nyman rättar sin uppg., i det han säger: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 180.

A1. förekommer enl. elev. Öhrnberg; uppg. meddelad af Sælan, som dock anser den behöfva bekräftas. — Jomala Djurvik Norrgårds Norrgården, förekom spridd [troligen sparsamt] bland hafre: E. Eric.; Eckerö på barlast vid Käringsund: Lindberg!; Mariehamn: V. Pesola!; Jomala Ytter-näs: Florstr. — **Ab.** Åbo barlastplats utbreder sig alltnär, flere exemplar funna år 1884: Sæl. Fröv.; Åbo Observatoriiberget (med höfrö?: E. Reuter; Åbo Observatoriibacken: E. Rettig i Lindb. herb. — **Nyl.** Hangö Rådhus-parken »in prato culto»: Elna Salvén i Lindb. herb.; [Helsingfors Sörnäs (!) på barlast] blommande i några få exemplar: Sæl. exk!; Helsingfors Lappviksudden på odlad gräsplan tillfällig (1886): Sæl. herb. — **Ka.** Trångsund 1882 o. 1883: M. V. Kiljunen! — **Sat.** Raumo 1899 eller 1900 (E. Hermonen): Häyr. 1909, som dock ej sett exemplaren. — Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24, jfr Gadd Sat. p. 49. Gadds uppg. är visserligen af tidigare datum än Carenius', antagligen afses dock samma fyndort; uppg. förefalla emellertid tvifvelaktiga, törhända ligger förväxling med någon form af *Tr. agrarium* till grund för dem. — Tyrvis på en åkerren ganska sparsamt 1880: elev A. Rydman!, ex. inlämnadt af O. Collin; r Björneborgs stad 1898 (V. Jakobsson), Räfsö på barlast (V. Jakobsson) 1901: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 56. — **Ta.** Hauho: Herk., jfr Rupr. Diatr. p. 76, äfven denna uppg. är osäker; r på en åker i närheten af Idenpää by: Asp. & Th.; förmodligen afses samma lokal, »3 km [»verst»] från Tavastehus vid vägen åt Viborg 1860», där C. J. Arrhenius! insamlat arten. — **K1.** Sortavala Helylä 1899: I. Warttainen!, exemplar af Warttainen från Sortavala

»Kesämäen laita» i Lindb. herb. — **O a.** [Wasa ångkvarn] »har sparsamt uppträdt alla somrar till 1891. Senaste sommar [1892] såg jag den icke»: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **T b.** Jyväskylä: A. Leinberg i L. Y. 1902 p. 78. — **S b.** Maaninka Harrasharju »kylvöheinän seassa»: Kyyhkynen! — **O m.** Arten angifves härifrån Mela Kasv. V; specialuppg. är mig icke bekant. — **O b.** [Uleåborg]» Toppila 1882, 1885 och 1886; sistnämnda år i flere elevers herbarier, troligen dock fåtalig»: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »satunnaisena löydetty jyvämäkasiinin luona»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »v. 1908 Hupisaarten [= Frihetsholmarna] Lastentarhasaarella useita kappaleita (Antti Wirta!»: Huum. lis. p. 85.

Trifolium minus Relh., Sm.

In saburra rarissime occurrit.

A l. Hammarland Marsunds barlastplats: Bergroth!, exemplaret är inlämnadt under namn af *Tr. filiforme* L.; Mariehamn västra hamnen: Printz!, exemplaret är bestämdt af Lindberg, jfr om dessa Mela Kasv. V och Alc. IV. — **N y l.** [Helsingfors] vid Lappviken: Brenn. För. p. 131; Helsingfors Botaniska trädgården förvildad 1882: Lindb. herb.

Arten upptages med tvekan såsom tillfällig från **O b.**: Mela Kasv. V; någon uppgift från detta landskap är mig icke bekant. — Om dess allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 180.

Genista pilosa L.

Per errorem apud nos est indicata.

Arten upptages för Finland af Wied. & W. p. XC, men redan l. c. p. 424 anföres uppg. med ett frågetecken; att ett misstag föreligger, är säkert.

Genista tinctoria L.

In saburra rarissime occurrit.

N y l. Perno Lassdahls barlastplats, första gången funnen 1885, sedan årligen anträffad blommande från samma rot, exemplar tagna 1889: A. H. de la Chapelle!, jfr Medd. XVIII p. 193, Alc. III etc.

A b. Arten anföres såsom tillfällig från detta landskap: Mela Kasv. V och Alc. IV, men någon specialfyndort är mig icke bekant.

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. plur. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 153. Från Botaniska trädgården i Helsingfors nämnes: trifves och blommar: Elfv. Vedv. p. 39; detsamma gäller äfven *G. sagittalis* L.

Ulex europaeus L.

In saburra rarissime occurrit.

A b. Åbo [på barlastplatsen vid Åbo slott] ett sterilt exemplar (Lindén!): Sælan i (Prot. 6, XI, 1886) Medd. XV p. 188, jfr Mela Kasv. V.

Cytisus laburnum L.*Raro vel rarissime in maxime austro-occidentali parte colitur.*

Om odlingen i Finland har jag antecknat följande: Sällan odlad, ömtålig: Alc. III; går ej i Helsingfors: Elfv. Ant. p. 87; se äfven Brenn. flor., Mela Kasv. V, Alc. IV och Elfv. Vedv. p. 39 under namnet *Laburnum vulgare* Griseb.

Cytisus alpinus Mill.*Raro colitur.*

[A b.] Lojo, [Ny 1.] Ingå: Elfv. Ant. p. 87, jfr Mela Kasv. V. — Ny 1. Helsingfors, i parken på Observatoriiberget, tvenne odlade, öfver manshöga exemplar, som blommat och burit frukt: Sæl. ann. — Uthärdar förträffligt i det fria och blommar: Elfv. Vedv. p. 39 under namnet *Laburnum alpinum* Griseb.

Cytisus nigricans L.*Raro colitur in maxime australi parte.*

Odl. i sydl[igaste Finland]: Alc. III; A b. Lojo: Elfv. Ant. p. 87, jfr äfven Mela Kasv. V. — Trifves bra, blommar rikl.: Elfv. Vedv. p. 40.

Af släktet *Cytisus* omnämnas i Elfv. Vedv. p. 40 dessutom 5 andra arter, om hvilka hänvisas till originaluppsatsen. Se äfven under släktet *Laburnum* l. c. p. 39. Ytterligare omnämnas några mer eller mindre närstående släkten l. c. p. 39 och 40; äfven angående dessa hänvisas till originaluppsatsen.

Lupinus polyphyllus Lindl.*In hortis colitur.*

Arten har säkerligen länge varit odlad i Finland; dock känner jag ej, huruvida någon af de *Lupinus*-arter, som uppräknas af Till., hänför sig till *L. polyphyllus*. Den upptages såsom odlad i vårt land i samtliga nyare floristiska arbeten (äfven Brenn. Flor.). I H. M. F. föreligger ett exemplar från Ny 1. Ekenäs Vesterby »in horto vetusto reliquum culturae»: W. Wahlbeck!

Lupinus angustifolius L.

Interdum colitur, rarissime maior copia. Etiam in saburra etc. raro vel rarissime occurrit.

A b. Åbo (Lindén): Sælan i (Prot. 6, XI, 1886) Medd. XV p. 188; på etiketten är antecknad: barlastsand vid Runsala bro!

I fråga om artens odling i större skala känner jag endast uppg.: Å Karelska näset [Ik.] odlas denna art i några hyar (Peikola och Kannila, i Muola [»Mohla»] socken) för vinnande af ett kaffesurrogat: Elfv. Ant. p. 87. — F. ö. nämnes: Om. Lappajärvi odl. å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26; möjligen hänför sig dock denna uppg. till någon annan art af släktet. *L. angustifolius* upptages f. ö. i floror etc.

Lupinus luteus L.

Ab antiquissimis temporibus in toto fere territorio colitur.

Lupinus fl. luteo omnämnes redan af Till. — Äfven den ettåriga art af släktet, som anföres från **Ob.** Pudasjärvi: Elfv. Ant. p. 43, afser väl *L. luteus*; denna art upptages f. ö. i floror etc.

Ononis hircina Jacq.

Paucis tantum locis in maritimis Nylandiae usque ad 60° 15' lat. lecta est. Ceterum in saburra inveniri indicatur, hae vero indicationes ad alias forsitan species spectent.

In Nylandia rarius: Prytz¹⁾, cfr Led. I p. 513 nomine *O. hircina* β *spinescens* [Led.]; Fenn. austr. (aut occ.): Fries¹⁾; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 161, vide etiam Mela Kasv. V¹⁾, Alc. IV¹⁾ et Lindb. in Atlas p. 36.

Nyl. Kyrkslätt Värby Skyttö in litore marino: Lina Alrutz!, cfr Brenner in Medd. XXIII p. 7 et Bot. Not. 1896 p. 251, item Rosb. Kyrksl. p. 109; Kyrkslätt Porkkala Söderskär: Synnöve Eriksen!, cfr Medd. XXXIV p. 157; Kyrkslätt Värström Skyttö: Eva Segerstråle!, cfr Medd. XL p. 227, et Gerda Vilkmán in Lindb. herb.; Helsinge Rönnskär: J. J. Chydenius!, Öhrnberg! et alii!, vide etiam Brenner in Medd. XIII p. 242; Helsinge Villinge in litore septentrionali insulae Rönnskär: G. Sucksdorff!; Helsingfors Östra Rönnskär 1890: Laurén in Häyr. herb. [hae ambo ad eundem locum atque antecedens spectant, vide infra]; Sibbo Fagerö: Greta Andersin!, cfr Medd. XXXIV p. 157, iam Rupr. Diatr. p. 23 e Sibbo comm.

Vide ceterum sub *O. spinosa*.

Nyl. Å Helsinge Rönnskär har arten förekommit redan länge och i tämligen stor mängd: Sæl. ann. Sælan framhåller f. ö., att nämnda holme befinner sig på gränsen mellan Helsinge och Sibbo socknar och kallas Östra Rönnskär till åtskillnad från ett annat Rönnskär, som finnes utanför Brunnsparken vid Helsingfors. Måhända afser uppg. i Rupr. Diatr. nämnda fyndort. På en del etiketter betecknas fyndorten: Helsinge Nordsjö Rönnskär. — Borgå skärgård: Alc. III och IV¹⁾; uppg. afser troligen fyndorten i Sibbo. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Houghb.¹⁾, jfr Brenn. Obs.¹⁾; huruvida exemplaret är riktigt bestämdt, vet jag ej.

¹⁾ Nomine *O. arvensis* L.

Ononis spinosa L.

Plurima saltem, quae nomine O. spinosa apud nos indicantur, ad O. hircinam spectant. Vera O. spinosa in saburra rarissime occurrit (vide sub O. campestris Koch).

Kalm; »finnes ett och annat stånd i Nyland»: Hell. p. 15, jfr Gadd Unders. p. 36; »in arvis Sibbo»: Wirz. pl. off., jfr Led. I p. 514 äfvensom Wied. & W. p. XC. I Nym. Consp. p. 161 och 162 anses namnet *O. spinosa* synonymt med *O. arvensis* L. (Sm.) och *O. campestris* Koch. För att undvika förväxling har jag upptagit dessa äldre uppgifter i ett sammanhang. Af det som framhålles vid de resp. arterna, framgår emellertid, att *O. hircina* Jacq. är den enda art af släktet *Ononis*, som växer verkligt vild i Finland, hvarföre dessa äldre uppgifter torde uteslutande afse den sistnämnda arten. Då under lång tid någon *Ononis*-art ej iakttagits i Finland, nämndes angående *O. arvensis*: »hinc a me non visa»: W. Nyl. Distr., jfr äfven W. Nyl. Till. p. 302.

Se f. ö. under *O. campestris* Koch.

Ononis repens L.

In saburra raro occurrit.

A1. Mariehamn med barlast, en gång tagen, senare ej sedd: Florstr.; Mariehamn på barlast: E. Græffe!, ex. bestämdt af Lindberg. — **Ab.** Åbo på barlastplatsen vid slottet 1885: Lindén!, jfr Alc. III; barlast i Åbo hamn: Tallgr. p. 77; f. *mitis* Åbo barlast vid Runsala bro: G. Renvall i Lindb. herb. — **Nyl.** [Tenala (!) Lappvik] på 1890-talet täml. ymnig på gräsplanen nordost om gamla ångbåtsbryggan, har sannolikt sedan dess här bibehållit sig. Juli 1900 (Sola!) och aug. 1904 (Herb. Tvärminne) [ex. inlämnadt af Palmén!]. I juli 1908 blott i mindre mängd: Häyr. Adv. p. 158 o. 159; Tenala (elev. Ilma Karvonen!) inl. af Siiri Leinberg: Medd. XXXIX p. 195—196 [afser sannolikt samma lokal som föregående]. — Borgå Gersnäs: W. V. Wahlbeck!; äfven i Sæl. herb. (f. *mitis* Gmel.); Perno ängsbacke på barlast: Karin Lönnfors!, exemplaret inlämnadt af B. Poppius; Perno Lassdahl på barlastplats: G. v. Frenckell! — **Sat.** Barlastplatsen vid Räfsö utanför Björneborg 1883: eleven N. Avellan!, exemplaret inlämnadt af O. Collin, jfr Medd. XIII p. 198, under namn af *O. procurrens* Wallr.; Räfsö barlastplats: Lindén!, jfr Bot. Not. 1887 p. 273; r och st pe, uppr.: Häyr. Björneb., där de tidigare uppg. och flere nyare anföras och arten äfven upptages från Mäntyluoto äfvensom Luvia Laitakari och Leppäkari, jfr l. c. p. 53 och särskildt l. c. p. 54; Räfsö barlastplats täml. talrikt (1901): Sæl. herb. (f. *mitis* Gmel.). — **Ob.** Arten upptages härifrån i Mela Kasv. V; måhända afses härmed Hougbergs uppg. ang. *O. arvensis* (se under *O. hircina*).

O. repens upptages bl. a. »Scand. (exc. Lapp.): Nym. Syll. p. 285. Af ofvanstående framgår, att arten i Finland endast förekommer på barlast; uppg. rättas af Nyman själf (se under *O. hircina*). — Angående W. Nyl. Distr. se under *O. spinosa*.

Ononis campestris Koch.

In saburra rarissime occurrit.

K a. Kotka lastageplats inkommen med barlast 1883: elev E. Kaupinen!, exemplaret inlämnadt af O. Collin, jfr Alc. III, Mela Kasv. V etc.; i Mela Kasv. V och Alc. IV under namnet *O. spinosa* L. Enligt benäget meddelande af Lindberg anses denna art numera såsom den äkta *O. spinosa* L. Se f. ö. under sistnämnda art.

Amorpha fruticosa L.

Raro colitur.

Arten upptages såsom sällsynt odlad: Mela Kasv. V. Om densamma nämnes: »Kan hos oss icke räknas till de egentliga vedväxterna. Planterad 1898, skjuter den vidpass 8 dm höga årsskott, som regelbundet frysa ner ända till jordytan»: Elfv. Vedv. p. 40.

Anthyllis vulneraria L. * **euvulneraria** Lindb. fil.

In Alandia passim sed saepe sat copiose invenitur, in reliqua Fennia rarissime in saburra navali vel in cultis introducta est.

Kalm; in montosis apricis Alandiae rarius (J. N. Snellman), ad Akankoski Lapponiae Sodankylensis (Wahlenberg)¹⁾; Prytz; in pratis Alandiae et Nylandiae: Wirz. pl. off., [in Nylandia, ut videtur, adventicia]; maxima pars Fenn.: Fries¹⁾; Eur. omn. exc. Lappon. plur., Fenn. plur. . . .: Nym. Consp. p. 164¹⁾; in pratis et campis siccis vel subsiccis in Alandia passim sed saepe sat copiose crescit, in reliqua Finlandia rarissime in saburra navali vel in cultis introducta. Subsp. *affinis* raro aut rarissime in reliqua Finlandia crescit, cfr n. 757 [infra p. 284 impressum]: Schedae II p. 93, vide etiam infra, DC. Prodr. II p. 170¹⁾ et Led. I p. 522¹⁾.

A1. p: Bergstr., cfr l. c. p. 5; (st r) Tosarby! [in par.] Sund, [Finström] Godby (!): Bergstr. Beskr.; Geta Jomala—Saltvik—Lemland (fq): Tengstr.!; [Sund] Skarpans: A. [E.] Nordenskiöld!; Finström Godby in colle aprico st ep: Sæl. herb.; Finström Godby »Ättehögarna»: C. J. Arrh. 1866 et A. Arrh.; Jomala Dalkarby: Elfving!; Hammarland prope templum, Saltvik Ha-

¹⁾ Ad * *affinem* maximam saltem partem spectat.

ralsby: Hult herb.: Jomala Möckelö: Printz in Bot. Byt.: Geta Vestergeta, Lemland Knutsboda, Sund Sundby! — templum fq: Arrh. & K.: Jomala pag. Jomala et Ytterby, in taeniis haud obvia: Laur. Fört.: Sund (!) Högbolstad: Gadol.; Jomala Kulla, Öfverby, [Sund] Bomarsund (!) (A. Kajava & Lindroth): Lindr. Lisät. p. 7, cfr Liro Ured. p. 94: Jomala ad praedium sacerdotis nonnulla spec.: E. Reuter; Jomala in insula Jomala, Klinten ad septentrionem versus a Mariehamn: Florstr.; Saltvik Qvarnbo: Lindb. herb.; Saltvik Näs: Palmgr. Hipp. p. 159; Finström Bjerström: l. c. p. 164; Finström Strömsvik: l. c. p. 171, vide etiam l. c. p. 44 et 114; Jomala Gölby Norrängen! et Mariehamn Klinten! [vide Florstr.] in monte arido: Lindberg; [Finström] Emnäs [»Ämnäs»]: Rantaniemi!; Lemland Nätö, Jomala Ytternäs, Öfverby et »Lemström» (Warén), Hammarland ad sinum Öjviken, Postad et Mörby, Geta Bolstaholm et in insula Höckböle, Finström Emkarby, Bamböle et Bastö, Saltvik prope templum (Pelsola), Sund Hulta, denique Vårdö Ängö: Palmgr. Stud. p. 359, quem l. inspicias, superiores adnotationes plurimae hoc loco enumerantur, vide etiam Radl. p. 192 et infra.

Pl. Finl. exs. N:o 756 **A1**. par. Jomala Klinten in sicco campo leg. Sigrid & B. Florström.

Ny1. Helsingē Jollas: R. Collander! — **Sb**. Kuopio: N. af Ursin!; Lindberg misstänker, att exemplaret är från Åland. — **Ob**. [Uleåborg] »painolastilla Hietasaaren puolella samassa kohdassa useampia vuosia kukkinut»: Leiv. putk., jfr Leiv.; etiketten till Leiviskäs exemplar är försedd med följande anteckning: »Toppila Vanhalta lastauspaikalta levinnyt lähellä olevalle kuivalle ketomaalle 1899»! Lindberg nämner, att Collanders och Leiviskäs exemplar höra till *A. * eurulneraria*, ehuru ej till samma form som den åländska: Lindb. comm.

Exemplaren från **Ny1**. Borgå: A. Magnusson! och W. Wahlbeck! äfvensom **Ob**. Uleåborg: Hougberg! och Huumonen! måste betecknas såsom *A. vulneraria* coll.: Lindb. comm. Se om dessa under * *affinis* längre fram. — Till kollektivarten torde äfven böra hänföras följ. exemplar: **Ab**. Lojo Mongola »in prato culto»: Lindb. herb. Om detta ex. skrives: Torde böra föras till *Anthyllis vulneraria* coll., liksom andra med höfrö inkomna: Lindb. comm. — **Ny1**. Lovisa Dunkahäll: K. Lönnfors!; om detta ex., som inlämnats af Poppius, skrives: Om detta kan intet sägas: Lindb. comm.

Vid Societas' pro Fauna et Flora fennica möte den 6 februari 1915 framböll Lindberg, att tvenne former af *Anthyllis vulneraria* förekomma

i Finland, och redogjorde därjämte för dessas utbredning och kännetecken, se Medd. XLI p. 41 och under *A. * affinis*. — Alla uppgifter, med undantag för dem i Schedae, gå därför under kollektivnamnet *A. vulneraria*.

Här må vidare framhållas, att om *A. * euvulneraria* tillägges: »In forma alandica dentes calycis fere semper atroviolacei sunt (ut in formis succicis), cfr Kerner, Fl. exsiccata Austro-Hung. n. 430»: Lindberg i Schedae II p. 93.

A1. Om förekomsten i Sund nämnes: *Anthyllis vulneraria* är jämförelsevis rar vid prästgården, där den blifvit funnen blott på en åker norr om kyrkan, men eljes i Sund, såsom i trakten af Mångsteckta, ganska allmänt förekommande på soliga ängsbackar: Prim. p. 66.

Följande uppgifter hänföra sig till kollektivarten *A. vulneraria*. Rupr. Diatr. p. 23 säger om *Anthyllis*: »forsan facie *A. maritimae* *Hagenii*» (afser väl ** affinis*). I den senaste monografien öfver detta släkte, »Bearbeitung der *Anthyllis*-Sektion *Vulneraria* DC. von W. Becker» (Beihfte zum Bot. Centralblatt Bd. XXVII), Dresden 1910, p. 256—287, omnämnas ej några fyndorter från Finland. I Becker *Anthyllis*-studien (Beitr. l. c. Bd XXIX), Dresden 1912, p. 16—40 angifves däremot *A. vulneraria* från »Sund auf Aland»: l. c. p. 31.

Anthyllis uppräknas bland de arter, som i fråga om sin förekomst på olika sidor om den l. c. föreslagna gränsen emellan Fenno-Skandia och Nordryssland förete bestämda olikheter: Cajander i Medd. XXVI p. 182.

Om *Anthyllis* skrifver Sælan: »Jag försökte i tiden att odla den på Lappviksudden, men försöket misslyckades. Den gick ut redan på andra året af sin tillvaro»: Sæl. ann.

Odlingsförsök i större skala omnämnas: Essen Stud. p. 78.

Se f. ö. under *A. * affinis*, särskildt sida 286.

***Anthyllis vulneraria* * *affinis* (Brittinger) Lindb. fil.**

In Fennia raro, sed ab ora australi usque ad 67° 45' ad septentrionem versus lecta est.

In arenosis in iugis piniferis et in montibus nonnullis locis in continenti Finlandia lecta est. E provinciis **Ab.**, **Nyl.**, **Ta.**, **Sa.**, **Sb.** et e **Lk.** cognita est: Schedae II p. 93—94; posthac etiam in **Sat.** et **Kuus.** lecta est, in **Nyl.** verisimiliter plus minusve adventicia.

Vide ceterum sub *A. * euvulneraria*.

Ab. Lojo prope Ojamo: His. p. 59!; Lojo in iugo Lohjanselkä [=Lohjanselänne]: Hels., vide etiam infra; Lojo inter Num-

mela et templum par. Lojo: Leop. ann.; [Vihti] r inter Callunam in iugo Lojo [»Lohjan selällä»] prope stationem viae ferratae Nummela: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 202; Somero: E. W. Sagulin et F. W. Backmansson in herb. lyc. n. et Schulman!, vide etiam infra. — **Ny1.** Mäntsälä Andersberg: Lindr. Lisät. p. 7, cfr Medd. XXIII p. 43 [verisimiliter adventicia], vide ceterum infra.

Sat. Säkylä in monte [»ödslig, stenig, bergsplatå»]: E. Cedercrutz!, cfr Medd. XXIII p. 51, vide etiam infra. — **Ta.** Tammela Mustiala prope institutum: A. L. Borenius!; r in vicinitate lac. Ahvenisto et ad pag. Ihalempis in par. Hattula: Asp. & Th., spec. leg. A. Sandberg in dupl.!; [Vanaja] in aggere viae ferratae ad septentrionem versus hand procul a Tavastehus! et Hattula inter stationem Parola! et lacum Lehijärvi: Lindberg; Hattula minus fq: A. Wegel.; litti prope fines par. Orimattila: J. Sederholm!; prope fines inter Sysmä et Asikkala: K. [V.] Renqvist!; Sysmä Nordenlund et Nuoramois Sihvola!: Unon!; [par. Gustaf Adolf] r ad Ruskeala, Fredriksgård!: Bonsd. — **Sa.** Lappvesi ins. Kattelussaari Päihänniemi lac. Saimaa in devexo pineti: J. Kaustinen & Sælan!, cfr Sælan in Medd. XXXV p. 86 etc.

Sb. Jorois Torstila in iugo: Lindberg!; Jorois Kotkaharju: J. Grotenfelt in Lindb. herb.; [Kuopio] rr Kasurila Tarinaharju ad ripam septentr.-orientalem lacus Aumanalassenjärvi 1911 (L. Korhonen): Link. Lis.; Kuopio in iugo arenoso ad viam inter lacum Siilinjärvi et pag. Lehto pc, Maaninka Hyttilänkylä Repomäki! cp, Nilsiiä Simola prope templum: Kyyhk. litt.

Ob. vide infra. — **Kuus.** Oulankajoki ad orientem versus a catarrhaeta in »Tulilammin puro» st pc in clivo arenoso (V. A. Lyytikäinen!); Edv. af Hällstr, cfr Medd. XLII p. 131.

Lk. sacell. Kolari in rupibus calcareis contra Huukki: Norrl. Lappm. p. 269, cfr Hjelt & H.!, spec. e Kolari Huukki etiam leg. Malmberg!; in rupe calcarea ad Akankoski Lapp. Kem. infimae [in par. Sodankylä] fq: Wahlenb. p. 185, cfr Fellm. Lapp. et Wainio Not.; Kittilä Niilivaara: C. Soldan!, cfr Hjelt & H. et Herb. Mus. Fenn. II p. 140; infra rupem calcaream et in clivo rupis ad Kalkkivaara in Sodankylä: Wainio Not.; ex Akankoski etiam comm. Brotherus in litt. 1910.

Pl. Finl. exs. N:o 757 **Nyl.** par. Tenala, in arenoso campo infra iugum iuxta stationem viae ferrariae Lappvik leg. K. Holmberg.

Om denna underart skrifver Lindberg: »Ab *A. * euvulneraria* capitulis terminalibus longe pedunculatis, lateralibus sessilibus, floribus pallidioribus, calycibus vulgò unicoloribus, loco natali et distributione geographica differt. Cfr n. 756 [supra p. 282 impressum] et Kerner, Fl. exs. Austro-Hung. n. 436»: Schedae II p. 94.

Ab. Vihti r sandåsen nära Nummela järnvägsstation: Printz; af Hällstr. misstänker, att uppg. hänför sig till *Lotus corniculatus*, hvarföre uppg. bör kontrolleras; se dock Leopolds och V. E. Brotherus' uppgifter. Lindberg betecknar af Hällströms uppgift såsom föga trolig: Lindb. comm.

I **Ta.** omnämnes växten från flere ställen, som troligen sammanfalla med de ofvan uppräknade fyndorterna; sådana äro »på höjderna vid Nihattula malin»: Aspelin i Bot. Byt.; Hattula Parola: Hj. Gylling i Wainio herb. — **Kl.** Uppräknas härifrån [»9»]: Mela Kasv. III; tydligen tryckfel för 7 = **Ta.**

Om *Anthyllis* tillägges: »ut opinor e longinquo adventa»: Wahlenb. l. c.; häremot synes dock strida, att den numera upptäckts äfven på andra ställen i **Lk.** — Äfven uppg.: »solum in ora meridionali observata»: W. Nyl. Distr. vederlägges af senare fynd. I W. Nyl. Till. p. 301–302 uppräknas denna art bland dem, hvilkas utbredning »ingalunda får utsträckas öfver största delen af landet».

Här ofvan ha de fyndorter uppräknats, där arten nu veterligen är fullt vild eller åtminstone uppgifves vara det. Dessutom föreligga äfven flere uppgifter angående dess förekomst på barlast m. m. **Nyl.** [Tenala Lappvik järnvägsstation] har åtminstone sedan juni 1897 fortlevat på den torra gräsplanen söder om järnvägs-spåret midt emot stationshuset. Möjligheten att arten hitförts genom varutransport är icke utesluten, då fyndplatsen ligger tätt intill spåret: Häyr. Adv. p. 163, exemplar föreligga af G. Sucksdorff!, K. Holmberg! och Kihlman! Äfven Pl. Finl. exs. N:o 757 är insamlad därstädes (se ofvan). Om förekomsten vid Lappvik skrifves senare: Sannolikare är, att den kommit från den närbelägna åsen, då det är samma form, som finnes t. ex. i Lojo: Lindb. comm. — Från Borgå föreligger sedan länge tillbaka i H. M. F. ett exemplar — tyvärr utan bifogad uppgift om insamlaren — till hvilket uppgifterna hos W. Nyl., Rupr. Diatr. p. 23 och Sæl. Ö. Nyl. referera. Enligt anteckning af Sælan är arten emellertid tillfällig härstädes. Härom nämnes: »ad oppidum Borgå semel collecta, sed denuo ibidem haud reperta, verisimiliter adventicia»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140. Visserligen har arten äfven senare blifvit insamlad i Borgå, (Borgå: A. A. Magnusson!; Borgå »in praecipite septentrionali collis nomine Borgbacken. Vix sponte crescens verisimiliter cum graminibus cultis disseminata»: W. Wahlbeck!); men äfven af dessa upp-

gifter synes framgå, att den är tillfällig därstädes. Om Wahlbecks och Magnussons exemplar se ofvan sida 283 under *A. * euvulneraria*. Då så många uppgifter från Borgå föreligga, anser Lindberg det icke utslutet, att arten måhända verkligen förekommer spontant därstädes. Om förekomsten af *Anthyllis* på Mäntsälä Andersberg säges senare: »mellan kägelbanan och orangeriet, i aug. 1894 . . . sedan tio år tillbaka från platsen totalt försvunnen»: Liro Ured. p. 94. — **Sat. r** och **st pe** Pihlava 1906 (Hj. Rosenlew enl. Fontell) och 12 juli 1907 (Ragni Lydecken enl. Fontell), Räfsö på barlast 1901, Hvittisbofjärd Kääntökari på barlast [Ollonqvist]: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52. — **Ob.** [Uleåborg] Raatti på vägbrant 1881 och förut samt 1882, de anförda åren blott 1 eller 2 stånd och sedan dess troligen försvunnen; från Toppila 1886 i flere³ elevens herbarier: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleå Toppila (Hougborg): Brenn. bidr. p. 19, Hougbergs exemplar är från Raattiholmen!; [Uleåborg Toppila] »vv. 1899—1909 Kentällä vars. painolastialueen ulkopuolella. Voinut tulla kylvöheinä siemenissäkin. Ennen runsas; nyt halkopinojen hävittämänä vähälukuinen»: Huum. pain. p. 85!; »entisellä alallaan, uudelleen lisääntymässä» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 177; 1913 jälleen hyvin niukalti»: Huum. comm. — Om Hougbergs och Huumonens exemplar se ofvan sida 283 under *A. * euvulneraria*. — Leiviskäs exemplar från **Ob.** tillhör enligt Lindberg otvifvelaktigt *A. * euvulneraria*, se ofvan sida 283. — Kemi trädgårdar och barlastplatser, Viheriälä: Rantaniemi i Brenn. Obs. — Karunki järnvägsstation: V. Räsänen! (fröplantor), jfr Medd. XLII p. 132.

En del uppgifter, särskildt de från **Sat.** och **Ob.**, kunna möjligen afse *A. * euvulneraria*.

Af släkten, som höra till familjen *Papilionaceae*, men icke omnämnas i *Conspectus*, odlas 7 arter i Botaniska trädgården i Helsingfors: Elfv. Vedv. p. 39—41.

Ericaceae.

Myrtillus nigra Gilib.

In tota Fennia et Lapponia, excepta tantum ad maritimam partem regione alpina et ora Maris glacialis, frequentissime et copiosissime provenit.

Fqq aut fq vel cpp in Fennia inveniri consentiunt omnes auctores, cfr Till., Kalm, Hell. p. 8, Prytz cont.; in silvis et nemoribus ab oris Sinus fennici ad alpes Lapp. usque: Wirz.

pl. off.; Scand.: Nym. Consp. p. 490; Fenn.: Nym. Suppl. p. 213, vide etiam DC. Prodr. VII p. 573, Led. II p. 902—903, Fries, Ign. Geogr. p. 343, Köppen Verbr. I p. 507—508, Hjelt Utbr. p. 169 [36], Borg Beitr. p. 101, 134 et 141, Sæl. marj. p. 21, Norrl. in Atlas p. 13, 26 etc.

Lapp. fenn. fqq et cpp per totum territorium, uberrime fructificat: Hjelt & H.; [(fq), enum.: Birg. p. 105;] in silvis frondosis vel mixtis, abiegnis turfosis, in silvis piniferis fertilioribus etc. fq - fqq: Blom Bidr.; in silvaticis praesertim humidiusculis per universam Lapponiam vulgaris [parcius tamen quam in Suecia septentrionali], ut etiam in subalpinis usque in lateribus occultioribus ipsarum alpium parcius, ubi vero baccas haud maturat: Wahlenb. p. 97, cfr l. c. p. LX; fqq: Fellm. Lapp.; fqq toto territorio: Wainio Not.; fqq in omnibus regionibus usque ad summa cacumina: Hult Lappm.; fqq per totum territorium; in reg. alpina 100—150 metra supra terminum betulae procedit; baccae etiam circa Mandojävri maturescunt, Hammas-uro h. 483, Peldoavi SE 555, Ailigas SV 482, [Rastekaisa SE 694]: Kihlm. Ant.; e permultis [saltem 19] locis in Varangria australi enumeratur: Norm. Fl. Spec. p. 415—417, vide etiam Blytt p. 835, Hartm. p. 317 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq sed non cp in regionibus subalpinis et alpinis, in summis autem regionibus alpinis non est visa. Maximam altitudinem in monte alpino Louhtukieka (650 m) attingit: Lindén Bidr.; fq circa Helligskoven et abhinc ad terminum feneticum: Heintze Växtg. p. 62; fq: Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Norrl. Lappm. p. 259 et 263.]

Lapp. ross. fqq: Fellm. Ind.; in silvaticis adhuc circa opp. Kola et pag. Ponoj: N. I. Fellm.; cp ubique in silvis secundum fluvium Nuotjok et lacum Nuotjavr, in reg. alpinam procedit et adhuc visa est in cacuminibus montium alpinorum inferiorum ex. gr. Viertsoivi sed pc. Etiam cp in silvis et vallibus ad orientem versus in montibus alpinis Vuojim, sed in cacuminibus non est visa: Lindén Ant.; prope pag. Voroninsk: Kihlman!, vide etiam Beket. p. 577 et Broth. Wand. p. 8 et 9.

Myrtillus nigra betecknas såsom »mycket allmän» af nära nog alla de författare, som oftare använda denna frekvensgrad, ej sällan med tillägget:

»mycket ymnig» eller »ymnig». Undantag i detta afseende göra Malmgr., som öfverhufvud sällan använder beteckningen fq (»ma»), samt Hellstr. och Jul. p. 280, som beteckna arten såsom allmän; samma frekvensbeteckning återfinnes äfven i några manuskript. Vidare nämnas: fq och st cp—cp, enum.: Häyr. Björneb.; »fq—fqq, interdum cp»: Elfv. — Till uppg. hos N. I. Fellm. bör tilläggas, att arten äfven föreligger från Lm.

Blomqvist fäster uppmärksamheten på det anmärkningsvärda förhållandet, att »medan i södra och mellersta Finland lingon bäst trivas på öppna och på sin höjd svagt beskuggade marker och blåbär under skuggan af växande skog, isynnerhet af gran, är förhållandet i de norr om polcirkeln belägna trakterna omvändt; lingon växer där under skuggan af äldre skog, medan blåbär allmänt och i massa förekommer på de efter skogseld öppna, något friskare momarkerna, men sällan under skuggan af äldre skog»: Blomqvist I p. 150.

Om växtens förekomst i **O b.** Pudasjärvi säges: »luonnottoman korkea ja tiheässä kasvava»: Martik. p. 35. — Upplysningar om blåbärsrisets förekomst på **A l.** meddelas Palmgr. Stud. p. 406—407; om detsamma i **L k.** Pyhänturi Häyr. veg. p. 44 och 47.

Om **fruktmognaden** hos blåbärs- och lingon-risen i de högre belägna regionerna af Lappmarken säges: »Ultra partem silvaticam superiorem baccas rarius maturant»: Wahlenb. p. LX.

Som **fossilt** är blåbärsriset mycket sällsynt, om det öfverhufvud som sådant iakttagits i vårt land. Visserligen omnämnes det från **Sat.** Jämijärvi: Herlin p. 179, men G. Andersson, som med en viss tvekan omnämmer fyndet, anför, att det gjorts »sannolikt i en så godt som recent hvitmosstorf»: G. And. p. 107.

Uppgifter om blåbärsrisets **ålder**, tillväxt m. m. ingå i Keso Alt. p. 18—23; särskildt hänvisas till tabellen l. c. p. 21—23, jfr äfven L. Y. 1909 p. 40—43.

Myrtillus nigra f. leucocarpa Dumort.

Cum forma typica raro occurrit.

A b. Rimito Pakinai: Hufvudstadsbladet 1895 N:o 224, cfr Arrhenius in Medd. XIX p. 114; Reso in praedio Huhko: Åbo Underrättelser 1900 N:o 218; Pojo Brödorp Heinäsuo: Hisinger in Medd. IX p. 156; Vihti Irjala cp cum f. typica (domina [Hanna] Colliander): S. O. Lindberg in Medd. VI p. 231, ubi (1879) describitur nomine var. *pallida*, vide etiam Medd. XXIV p. 16, spec. lectum a Flinck e Qvarnbacken prope praedium Irjala! — **Ny l.** Ekenäs Österby (O. Wikholm): Häyrén in Medd. XXXVII

p. 8—9, cfr Medd. l. c. p. 160; Borgå (alumni): Arrhenius in Medd. XXII p. 31.

Sat. Raumo circ. 4 km ab oppido (A. Alho) et ad pag. Unaja circ. 6 km a Raumo: L. Y. 1904 p. 286, cfr Medd. XXXI p. 27. — **Ta.** Hollola Parinpelto: G. R. Björkstén!, cfr Arrhenius in Medd. XIX p. 99. — **Sa.** Luumäki Kuopansaari: E. v. Hertzen in L. Y. 1910 p. 168.

Tb. Rautalampi in insula lacus Kannevesi (K.-S.): Hufvudstadsbladet 1904 N:o 244 p. 5. — **Kb.** Juuka: Sæl. ann.

Om. [Brahestad] Kopsankylä (Raahen Sanomat): Turun Lehti 1912 N:o 96, cfr Hufvudstadsbladet 1912 N:o 247 p. 7, vide etiam Medd. XLI p. 80.

Ob. Simo Simonieni Vakkala (Peräpohjalainen): Medd. XLI p. 80, cfr Hufvudstadsbladet 1912 N:o 247 p. 7.

Ab. Formen uppgifves från Nystad: Bot. Not. 1893 p. 85. Genom att jämföra datum för uppg. med det fullständiga protokollet i Medd. finner man, att uppg. i själfva verket afser Rimito. Äfven på etiketten till exemplaret i H. M. F. står Nystad. — Formen uppgifves med en viss tvekan [»kuuleman mukaan»] äfven från **Ok.** [Kianta] Alanäljäkä Rekelä: Kyyhk. litt.

Ännu på 1880-talet hyste man den uppfattningen, att hvita blåbär framkallas genom ingreppet af en parasitsvamp: Woronin vid Naturforskaremötet i Strassburg 1885 (där de enl. medd. af Kihlm. anges äfven för Wiborg) och Köppen Verbr. I p. 509; detta gäller emellertid ej formen *leucocarpa*, se härom t. ex. Arrhenius i Medd. XIX p. 99. Flertalet finska fyndorter uppräknas af Arrhenius i Medd. XIX p. 96—99, Häyrén i Medd. XXXVII p. 8—9 och Elsa v. Hertzen i L. Y. 1910 p. 168; i de två föregående uppsatserna meddelas dessutom närmare upplysningar; se äfven Bot. Centralblatt Beih. 1891 p. 437 och framför allt Ascherson und Magnus, Die Verbreitung der hellfrüchtigen Spielarten der europäischen Vaccinien (Verh. der K. K. zool.-botan. Ges. in Wien 1891 p. 677—700) enl. referatet i Bot. Centralblatt LI p. 351—352.

Myrtillus nigra f. epruinosa Asch. & Magn.

Haud infrequenter cum forma typica, ut videtur, invenitur, quamquam paucae observationes divulgatae.

Sat. hic illic cum forma typica: Hjelt.

Tb. Viitasaari Lakomäki in pineto subhumido una cum typo cp crescens: Kihlman! nomine var. *nitens*. — **Sb.** Kuopio

Karhusaari: Lönnbohm! nomine var. *pernigra*; Maaninka compluribus locis: Kyyhk. litt.

Ok. Kianta Ruhtinankylä Hossa et Kerälänkylä Hangasvaara: Kyyhk. litt.

Ob. Kemi (Rantaniemi): Brenn. Obs., ubi nomine var. *lamprocarpa* describitur.

Ehuru blott ett fåtal observationer föreligga angående denna form, tvekar jag icke att beteckna den såsom ingalunda sällsynt. I Mela Kasv. V anges den som allmän [»2.], hvilket dock torde innebära en viss öfverdrift. Härom nämner Lindberg: »Jag skulle ej heller anse den allmän, ehuru jag sett den på många ställen»: Lindb. comm. Samma erfarenhet hafva äfven Arrh. och Sælan.

I **Sat.** Karkku, där jag under flere år haft tillfälle att iakttaga formen, har jag, med fränseende af fruktens beskaffenhet, ej kunnat finna någon annan olikhet emellan densamma och hufvudformen, än att bladen hos f. *epruinosa* vid fruktmognaden måhända något oftare hafva en mera rödaktig anstrykning än hos hufvudformen. Äfven detta beror möjligen på tillfälliga omständigheter.

Det är för att fästa uppmärksamheten vid denna form, som jag här upptagit den under särskild rubrik.

Det förtjänar i detta sammanhang ännu erinras om att hybriden *Myrtillus nigra* $\times$ *Vaccinium vitis idaea* (V. *intermedium* Ruthe), som anträffats i Tyskland och Sverige, hittills ej blifvit iakttagen i Finland. Se härom Arrhenius i Medd. XXIII p. 49.

Myrtillus uliginosa (L.) Drej.

Per totam Fenniam et Lapponiam frequenter saepeque copiose, septentrionalibus in partibus etiam frequentissime provenit; in nonnullis partibus australibus et in regione alpina frequentia minuitur.

Fq in Fennia inveniri consentiunt plurimi auctores (exceptiones et inprimis **Kl.** vide infra), cfr Till., Kalm, Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 489; Fenn.: Nym. Suppl. p. 213, vide etiam DC. Prodr. VII p. 574, Led. II p. 904—905, Ign. Geogr. p. 343, Köppen Verbr. I p. 510—511, Hjelt Utbr. p. 169 [36], Borg Beitr. p. 101, 134 et 144, item Sæl. marj. p. 21.

K1. ep: Fl. Kar.; p (Backm., Bergström): Norrl. Symb. p. 13; st fq: Hjelt.

Lapp. fenn. fqq per totum territorium, fructus cpp: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 105;] in pratis humidis, vel paludosis, turfosis piniferis et apertis, sphagnetisque fq—fqq, etiam in campis graminosis et pinetis arenosis at st pc procurrit: Blom Bidr.; locis sat humidis silvaticis omnibus totius Lapp. vulgarissime et in alpihus locis plerumque siccioribus [usque versus Nordeap] ubique st pc, sed altius adscendens quam *Myrtillus [nigra]*: Wahlenb. p. 96; fq: Fellm. Lapp.; Kittilä—Utsjoki fqq: Sæl. kat.; fq toto territorio usque ad Kōngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; fqq in omnibus regionibus usque ad cacumina suprema: Hult Lappm.; Vuomapää 634 m: l. c. p. 155; per reg. subsilv. et subalp. in silvis, siccioribus quoque, fqq et cp, in lateribus alpihus lapidosis vel glareosis usque in suprema cacumina territorii progreditur (ex. gr. Peldoaiivi, Tuarpumoaivi, Kudossuvannonpää), [Rastekaisa SE 694]: Kihlm. Ant.; in Varangria australi e permultis [17] locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 709—710, vide etiam Blytt p. 835, Hartm. p. 318 etc. — [**L. ent.** reg. alp. r, reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fqq in reg. subalp. et alpina: Lindén Bidr., vide infra; fq: Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Norrl. Lappm. p. 259 et 263.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; in uliginosis fq: N. I. Fellm.; fqq et cp in omnibus ripis rivorum et amnium, in pinetis [»moar»] et paludosis reg. silv. et in **Lt.** et in **Lim.**, visa est etiam ubique in declivibus reg. alpinae, ut in ipsis cacuminibus montium quamvis parcior: Lindén Ant., vide etiam Beket. p. 577 et Broth. Wand. p. 8 et 12.

A1. st fq: Bergstr., men fq: Bergstr. Beskr. och fqq: Bergr.; det kan måhända vara skäl att tillägga, det Bergstr. ej upptager arten från skärgården [»C.]. — **Ab.** st fq: V. E. Broth.; fqq: Weeks.; st fq—fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Nyl.** fqq: W. Nyl. — **Ka.** st fq: Blom. — **Sat.** st fq: Malmgr.; r (lämpliga lokaler saknas) och st cp. Uppr. Hvittisbofjärd fq, Luvia fq (E. Hermonen): Häyr. Björneb. Den låga frekvensen äfven hos Malmgr. får väl tillskrifvas ogynnsamma ståndortsförhållanden; i de inre delarna af landskapet är arten allmän. — **Ta.** st fq—fq: Borg Tiet. — **K1.** se i den egentliga texten. — Kol. »fq in regg. silv. et coll., fqq in sphagnetis et deustis silvarum regionis arenariae»: Elfv.

O a. st fq: Malmgr.; frekvensen kan betecknas som oriktig i betraktande däraf, att öfriga förf. upptaga arten såsom allm. i denna trakt; fqq: Laur. Växtf. — Kon. »fqq in sphagnetis apertis, cpp in collibus campisque arenosis minus exsuccis et fertilioribus inter callunam nec non in deustis macrioribus fq. In Saoneshje per part. austr. occ. fq, in Reg. occ. fqq»: Norrl. On. — **Om.** fqq: A. L. Backm. Fl., där närmare uppgifter lämnas. — **Ok.** fqq: Must.; fqq ja cp: Kyyhk. litt. — Kp. fqq och cp: Bergr. Ant. — **Ob.** mindre allm.: Jul. p. 280, men fq: O. R. Fries p. 162 och fqq: Leiv. och Hjelt & H.; st fq: Keckm., jfr l. c. p. 10; fq, ställvis fqq: Brenn. Obs., där flere uppg. anföras. — Kk. fqq och cp: Bergr. Ant.

Odonriset förekommer i Finland jämförelsevis sällan i större ymighet öfver vidsträcktare områden; jag har antecknat uppg. härom endast hos Caj. Kasvist., Stenr., Hann., Axels. Putk., Bergr. Ant.; cp eller st cp: A. L. Backm. Fl.; st cp: Borg Tiet. — Häyr. Björneb., Norrl. On. och Kyyhk. litt. se ofvan.

[Om förekomsten i **L. ent.** nämnes ytterligare: Anträffas så godt som öfverallt på de mest olikartade lokaler, ingenstädes likväl täckande större ytor. Går upp på lågfjällens topp-platåer, men anträffas äfven högt uppe på de bergiga fjällens branter ss. Saivaarri (E 715 och toppen 815), Halti (NV 925) och Tshaimos topp (780 m): Lindén Bidr.]

Från finskt område föreligga mig veterligen icke några uppgifter angående odonrisets **fruktsättning** i högre belägna områden, särskildt de lappländska. Som belysande för frågan förtjänar därför nämnas, att denna art endast undantagsvis sätter frukt i Cesio-lichen sambället å Sarjekfjällen i Sverige: T. Vestergren i Bot. Not. 1902 p. 253. Ur min egen erfarenhet kan jag nämna, att i **Sat.** Karkku fruktsättningen vissa år nästan alldeles uteblir; sådana år voro 1908 och i än högre grad 1906.

Som **fossilt** är odonriset anmärkningsvärdt sällsynt: G. And. p. 107, som endast omnämner 2 fyndorter, jfr And. & Bergh. p. 26, där den ena uppg. anføres med?. Se äfven Lindb. und. p. 98.

Om **ålder**, tillväxt m. m. i södra Finland hänvisas till Keso Alt. p. 23—26 och särskildt till tabellen l. c. p. 25—26, jfr äfven L. Y. 1909 p. 41—43. Från Lapp. ross. åter föreligga uppg. om åldern: Kihlm. Pfl. p. 230.

Som känt är företer *Myrtillus uliginosa* variationer med hänsyn till både blad och frukt, se t. ex. Oesterr. bot. Zeitung 1891 p. 236 och Lindman i Bot. Not. 1892 p. 150—154, men några uppgifter härom föreligga mig veterligen icke från Finland med undantag för Kihlmans från Lapp. ross.: Kihlm. Pfl. p. 156. [Från gränstrakten **Lk.** Pajala omnämnes f. *rotundifolia*: Birg. Till. p. 73.]

Äfven af denna art äro i andra länder iakttagna former med hvita bär, se Ascherson und Magnus p. 677—700 [titeln ofvan p. 290]. I Finland torde sådana former icke vara anträffade, men däremot omnämnas missbildningar, orsakade af *Sclerotina megalospora*: l. c. enl. refer. i Bot. Centralbl. LI p. 352.

Vaccinium vitis idaea L.

In tota Fennia et Lapponia, ubi ad ipsas alpes accedit, frequentissime saepeque copiosissime provenit.

Fqq (aut fq) vel cpp in Fennia inveniri consentiunt omnes auct., cfr Till., Kalm, Prytz cont.; in iugis arenosis et silvis solo sabuloso praeditis ad alpes ipsas: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 490; Fenn.: Nym. Suppl. p. 213; in tota Finlandia et Lapponia, ubi ad ipsas alpes penetrat, frequentissime saepeque copiosissime provenit: Schedae II p. 117, vide etiam DC. Prodr. VII p. 568, Led. II p. 901—902, Ign. Geogr. p. 342—343, Köppen Verbr. I p. 500—501, Hjelt Utbr. p. 169 [36], Borg Beitr. p. 101, 134 et 139, Kranck Tallf. p. 182, Sæl. marj. p. 20—21 et Norrl. in Atlas p. 12.

Lapp. fenn. fqq et cpp per totum territorium, fructus adhuc vere et prima aestate cp et tunc optimi: Hjelt & H.; [fq, enum. e compl. locis: Birg. p. 105;] fqq: Blom Bidr.; per universam Lapp. vulgare, ut etiam in alpibus ubique, sed parcius, et ibi in superioribus lateribus adscendens pertinaciterque frigori resistens: Wahlenb. p. 97; vulgatissime: Fellm. Lapp.; fqq toto territorio usque ad Kōngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; fqq in omnibus regionibus usque ad summa cacumina: Hult Lappm.; »fqq per omnes regiones, in cacumine alpis Pietarlauttasoaivi (c. 500 m) fructus maturos anni praecedentis invenimus, [Rastekaisa SE 822]»: Kihlm. Ant.; enum. e permultis [saltem 13] locis in Varangria australi et fennica parte Finmarkiae interioris: Norm. Fl. Spec. p. 413—415, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 836, Hartm. p. 318 etc. — [**L. ent.** reg. alp. p, reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq in reg. subalpina et alpina, pc in variis locis. Altitudinem in cacumine montis Mehkavaara maximam attingit (960 m): Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (74), vide etiam Norrl. Lappm. p. 259 et 263.]

Lapp. ross. vulgatissime: Fellm. Ind.; »locis siccis duris praecipue silvaticis fq, cpp circa Kantalaks, septentrionem versus minor, microphyllum fit»: N. I. Fellm.; fqq, cp in reg. silv., fq in reg. alpina: Lindén Ant., vide etiam infra, Middend. p. 693, Beket. p. 576 et Broth. Wand. p. 8.

Pl. Finl. exs. N:o 845 Nyl. par. Kyrkslätt in monte in pago Österby leg. Lindberg.

Liksom blåbärsriset betecknas äfven lingonriset såsom »mycket allmänt» af nära nog alla de författare, som pläga använda denna frekvensgrad. Undantag göra endast Malmgr. och Jul. p. 280, hvilka uppfatta arten som allmän, och Elfv., som upptager densamma såsom $f_{11} - f_{111}$. — Fq och st cp—cp, uppr.: Häyr. Björneb. [»Gemein»: Meinsh. p. 212].

Ett flertal förf. uppge likaså samstämmigt, att lingonriset förekommer cp eller cpp; det torde ej vara skäl att här uppräknas dessa.

Blomqvists uttalande om ståndorterna, se under *Myrtillus nigra*; likaså Wahlenbergs uttalande om fruktmognaden. Från Lapp. ross. tilläges: »På torrare lokaler i skogsregionen, men anträffas alltid äfven i myrar, där *Myrtillus nigra* var mycket sparsam eller för det mesta alldeles saknades. Anträffas allm. äfven inom fjällregionen på slutningarna och topparna af såväl lågfjäll som högre fjäll». [Detta gäller både Lt. och Lim.]: Lindén Ant.

Om lingonrisets förekomst på A1. skrives: Anmärkningsvärdt är, att denna art i Lemland helt och hållet saknas på de löfrika öarna Jersö, Nätö, Idholm, Granholm, Äskskär, Inre Kalfskäret och Rödgrund samt i Jomala på den närbelägna löfrika Espholm: Palmgr. Stud. p. 34 not, jfr äfven l. c. p. 405—406. Om dess förekomst i Lk. Pyhänturi se Häyr. veg. p. 44 och 47.

Om fruktsättningen på Sarjekfjällen i Sverige säges: »Lingonväxten har jag ej funnit med frukt och ytterst sällan i blom ofvan trädgränsen . . . den går det oaktadt högt ofvan grävidegränsen»: T. Westergren i Bot. Not. 1902 p. 253.

I stort sedt är emellertid lingon, åtminstone i södra och mellersta Finland, det viktigaste af alla bärslag, och exporten har i synnerhet under senare tid varit betydande. Detta framgår redan däraf, att under enskilda år utförts till andra länder 21,450 hl [»13,000 tunnor»]: Ign. Geogr. p. 343. — År 1912, då exporten var den hittills största, uppgick densamma till 4,699,500 kg, motsvarande 1,884,000 mark; år 1913 var exporten däremot endast 400,200 kg och det bärrika året 1914 var den på grund af kriget blott 622,400 kg: Statistisk årsbok 1915, Helsingfors 1916, p. 211. (I dessa uppgifter ingå visserligen äfven öfriga bärslag, men dessa inverka föga på de här meddelade talen.)

Ännu så nordligt som i trakten af Lim. Kantalaks plockas bär, som säljas i Archangelsk: N. I. Fellm.

Ehuru i viss mån liggande något på sidan om planen för Conspectus, må här anföras ett par iakttagelser om den andra blomningen hos lingonriset, iakttagelser, som närmast föranledts af W. O. Fockes uppsats »Die Blüthezeiten von *Vaccinium vitis idaeae*», refererad i Justs Jahresbericht år 1873 p. 615 o. 616, jfr l. c. år 1875 p. 593 o. 594. I Sat. träffar man de flesta år en och annan blomma under augusti och septem-

ber månader, så t. ex. sågos talrika blommor i Ikalis den 28 aug. 1882; i **Sat.** Karkku antecknad flerstädes i blom d. 23 augusti 1897. En så stor mängd blommor, att blomningen kunde kallas ymnig, antecknades i **Oa.** i närheten af Wasa den 19 september 1883. Någon mogen frukt kunna dessa höstblommor naturligtvis icke sätta. »Dylika höstblommor har jag mycket ofta och i riklig mängd iakttagit både i södra Finland och i Wärmland. I september och början af oktober har jag mångfaldiga gånger funnit mogna bär och friska blommor på samma kvist»: Arrh.

Som fossil är *Vaccinium vitis idaea* känd endast från tvenne fyndorter: G. And. p. 132, och det tillägges: »På bägge ställena i mycket unga lager».

Om lingonrisets **ålder**, tillväxt, m. m. lämnas uppgifter i Keso Alt. p. 26—31; särskildt hänvisas till tabellen l. c. p. 28—31, jfr äfven L. Y. 1909 p. 40—43. Uppgifter om bladens storlek och form i Lapp. ross. lämnas Kihlm. Pfl. p. 155.

Lingonris med **röda** blommor har anträffats i **Ok.** Kianta »Oilolan luota Kirkonkylässä (O. Sorsakoski)»: Kyyhk. litt.

[Från områden nära Finlands västgräns beskrifves en egendomlig form af Samz. p. 186, till hvilken uppsats härmed hänvisas.]

Om hybriden med *Myrtillus nigra* se ofvan p. 291.

Vaccinium vitis idaea f. leucocarpa Asch. & Magn.

Cum forma typica raro occurrit.

De distributione vide inprimis Häyrén in Medd. XXXVIII p. 26—28.

A b. Vide infra. — **Ny1.** Ekenäs Tvärminne Kalfholmen: H. Federley in Medd. XXXIV p. 17, cfr L. Y. 1907 p. 215 et Häyrén l. c.; Ekenäs Tvärminne Loviksund (A. Reuter): Häyrén l. c.; Kyrkslätt in promuntorio Nissala ad lac. Hvitträsk cum typo: Sæl. herb.

T a. Padasjoki (E. Fieandt): Häyrén l. c.; Kuhmoinen Harmaisten kylä Hukkinen: A. Th. Böök in L. Y. 1903 p. 223 et Mela in Medd. XXX p. 4, cfr L. Y. 1907 p. 214 et Häyrén l. c.

T b. Viitasaari prope templum in Haapaniemi cp (E. Fieandt): Häyrén l. c.

Ob. »Varietas Baccis perfecte albis ad Tornoam superiorem ad radices montis Hwitaberget (Jac. Turdfiell)»: Fl. Suec. p. 126, cfr L. L. Læst. p. 253 et Brenn. Obs.; ad eundem locum spectant sequentes 3 adnotationes; »Huittaperä» 3 mill. a Torneå

ep: Prytz Ant. p. 134; Ylitorio Huitaperi (Ester Cajanus): Elfving in Medd. XXXII p. 11; Ylitorio Kainuunkylä in monte Huitaperi: Einar Reuter in L. Y. 1908 p. 103—104, vide etiam G. Granö in L. Y. 1899 p. 141 et cfr Häyrén l. c. et Brenn. bidr. p. 19; Ylitorio ep circa pagum Kuivakangas et Papin-pohjanvaara: Samz. p. 186; [Hietaniemi ad Niemis: Samz. l. c.]

A b. Rimito [»Rymättylä»]: Mela Kasv. V, jfr Häyrén l. c. Emeller-tid håller jag för troligt, att uppg. afser *Myrtillus nigra* f. *leucocarpa*, som ju förekommer i Rimito, men ej omnämnes därifrån i Mela Kasv. V.

De hvita lingonen anträffas stundom i riklig mängd; sålunda hade å Nyl. Ekenäs Kalfholmen hösten 1907 plockats 10 liter: Medd. XXXIV p. 17. Se härom f. ö Häyrén l. c.

Samz. p. 186 uppgifver, att formen uppträder »på hedlånd, helst afbränd mark i stor myckenhet».

Också hvita lingon anser Woronin vara en af en svamp förorsakad sjuklig företeelse, som han iakttagit äfven i Finland: Köppen Verbr. I p. 505. Hans hvita lingon äro dock helt säkert icke likvärdiga med de här ofvan omnämnda.

Utländska uppsatser om former med hvita bär hos denna och närstående arter, uppsatser, som äfven beröra finska fyndorter, uppräknas under *Myrtillus nigra* f. *leucocarpa* (se ofvan p. 290).

Oxycoccus palustris Pers.

In tota fere Fennia frequenter (—satis frequenter) saepeque copiose procrenit; a specie sequente usque ad haec tempora non separabatur, quare distributio ad septentrionem versus incerta est; in Lapponia occidentali saltem adhuc circa 68° 45' passim occurrit, sed, quamvis certe rarior, ad summum fere septentrionem adnotatus est.

Till.; Till. Icon. 155; Kalm; in paludum oris fq: Prytz cont.; Scand.: Nym. Consp. p. 490; Fenn.: Nym. Suppl. p. 213; per totam Finlandiam (fq) dispersus. In Lapponia tantum in regionibus haud altis, ad summum septentrionem progreditur: Schedae p. 95, vide etiam DC. Prodr. VII p. 577, Led. II p. 905—906, Ign. Geogr. p. 342, Köppen Verbr. I p. 516, Hjelt Utbr. p. 171 [38], Borg Beitr. p. 101, 134 et 141, Kranck Tallf. p. 187 et Sæl. marj. p. 21.

A1. fq: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; fq: Bergr. — **A b.**

(p): Zett. & Br. et A. Nyl.; Åbo st fq: Arrh.; Pargas fq: Adl. et Arrh.; fq: Sand., Renv., Sel. et Flinck; fqq: V. E. Broth. et Weeks.: fq—fqq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** (p) in pratis sphagnetosis et sphagnetis in taeniis intimis, cp: Häyr. Stud. p. 170; fq: His., W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; fq, suis locis cp: Stenr.; [Hogland] fq in paludosis, Tytärsaari: Brenn. — **Ka.** cp: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 212].

Sat. fq: Malmgr.; st fq—st r, st cp—cp: Häyr. Björneb., vide infra; fq et cp: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop.; fq, suis locis cp—st cp: Borg Tiet.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; fqq in turfosis: Wainio Tav. or. — **Sa.** cp: Hult. — **Kl.** cp: Fl. Kar.; fq: Hann. et Backm.; st fq: Hjelt. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. fq: Malmgr.; fqq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 11. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela et M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Wainio Kasv.; fqq, st cp: Axels. Putk. — **Kon.** fq—fqq, in Reg. occ. fqq: Norrl. On.

Om. fq: Hellstr.; fq—fqq: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 138; st fq: Tenn.; fq: Brenn. Obs. — **Ok.** fq: Wainio Kasv., Must. et Brenn. Obs.; fq et cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq in paludosis: Wainio Kasv.; fq—fqq saepeque cp: Bergr. Ant.

Ob. fq, in parte maxime septentrionali minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq: Leiv. et Keckm.; [st fq: O. R. Fries p. 163;] p—st fq: Hjelt & H.; Jul. p. 280 tantum enum., vide etiam Leiv. Veg. p. 207. — **Kuus.** fq in paludosis: Wainio Kasv. et A. L. Backm. comm. — **Kk.** (fq) in paludosis: Wainio Kasv.; in parte maxime australi fqq et cp: Bergr. Ant.; etiam Mela Pl. ex hac prov. enumerat.

Lk. p—st fq in toto territorio: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 105;] in turfosis apertis et piniferis, sphagnetis, pratisque paludosis turfosis st fq: Blom Bidr.; pc in reg. silv.: Norrl. Lappm. p. 256; p—st fq in Kemijärvi et Sodankylä provenire videtur, at solum nonnullis locis adnotatus: Wainio Not.; p in sphagnetis reg. silvaticae, in sphagneto ad Rovanen (Wainio): Hult Lappm., cfr l. c. p. 39, 94 et 150. — **Li.** Inari ad Törmänen et locis paludosis fq ad Kyrö in regione coniferarum

mixtarum, ad Veskonieni et ad Paatsjoki in regione pinifera: Wainio Not., cfr l. c. p. 16; tantum ad lac. Jevjejärvi inarensem et in reg. subalp. alpium Tuarpumoaivi et Harmitschokka: Kihlm. Ant.; [Nyborg.] Angsnäs in turfosis et paludosis reg. subalp.: Arrh. ant.; Salmijärvi [»Tsjolmejavre»] ad Svanvik (A. Landmark): Norm. Fl. Spec. p. 710, vide etiam Blytt p. 837, Hartm. p. 318 et infra.

Lapp. ross. »in parte merid. occ. usque ad pagum Umba observavi»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVIII et Beket. p. 577; Umba: Selin!; Sashejka, Kantalaks, Porjeguba, Kuusreka, Tetrina, Tshapoma et Pjalitsa semper fere cum *O. microcarpo*: Mela Pl.: Tshavanga! in palude pinifero et Pjalitsa! in sphagneto pinifero: Kihlman; p. ad maximam partem in paludosis udis reg. silvaticae et in Lim. et in Lt.: Lindén Ant.; ad piscinam Jeretik: Enwald & Hollmén!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Pl. Finl. exs. N:o 313 **Ny1.** Ekenäs Tvärminne Krogen in palude leg. Inga Ström.

»In paludibus sphagno tectis per totam Fenniam Lapponiamque»: Wirz. pl. off.; största delen af Finl. och Lappl.: Fries. — **Lapp. fenn.** »per universam Lapponiam vulgatissime exceptis tamen albis ipsis, ubi vix reperitur»: Wahlenb. p. 97 o. 98; »ubique»: Fellm. Lapp.; Utsjoki: S. Castrén p. 353. — [**L. ent.** björkreg. och barrskogsreg. fq: Læst.] — Lapp. ross. fqq: Fellm. Ind. — Enär alla dessa uppg. tillhöra en äldre tid, då *O. microcarpus* endast undantagsvis särskildes som en egen form, håller jag före, att de till största delen hafva afseende på den sistnämnda arten. (Fries' uppg. afser hvardera). Visserligen föreligga äfven några uppg. af yngre datum om förekomsten af *O. palustris* i Lappland; så säga Backm. & H. p. 93 om densamma: »Allm. i alla regioner», och Th. Fries p. 197 upptager den från Varanger, jfr Blytt p. 837. Häremot strider emelltid på det bestämdaste Norrlins uppg. i Norrl. Lappm. p. 256, medan N. I. Fellm. alls icke upptager *O. palustris* från de nordligare delarna af Lapp. ross. Norm. Ind. p. 24 uppräknar visserligen äfven densamma »ad tractum fluminis Paatsjoki [»Pasvigelv»] Varangriae», men förklarar uttryckligen i ett annat arbete: »Omnia specimina a me lecta ad varietatem *O. microcarpus* dictam pertinent. — Transitus ad formam primariam tamen non omnino desunt»: Norm. p. 282. Anmärkningsvärdt är äfven, att Lindén Bidr. ej alls omnämner *O. palustris* från **L. ent.**, och att Norm. Fl. Spec. p. 710 endast upptager en enda fyndort från Ostfinmarken. Vål iakttog jag bägge arterna i **Lk.**, men *O. microcarpus* var den afgjordt vanligare, och äfven Backm. & H. medgifva, att denna »antagligen är den för-

herrsande formen i fjällreg. Det är därför troligt, att *O. palustris*, äfven om den går långt mot norden, dock därstädes är nog sällsynt.

Angående förekomsten i **S a t.** Björneborgstrakten nämnes: Kunnäs st fq (H. Selin), annars st r, enär lämpliga lokaler saknas, st ep — ep. Uppr.: Häyr. Björneb.

Som känt insamlas **traubären** i allmänhet tidigt på våren, innan kälen gått ur kärren, jfr härom Sæl. marj. p. 21 och Meinsh. p. 212. Under senare år ha de dock utbjudits till salu äfven under vintern och senhösten.

Som **fossil** omnämnes *Oxycoccus palustris* endast från tvenne ställen: G. And. p. 110. Senare hafva dock åtminstone 6 nya fyndorter tillkommit, se Lindb. p. 34, 35, 42—45, 49, 52 och 53, Ailio p. 32 och 34, Lindb. torff. p. 18, Lindb. torfm. I p. 36, Lindb. exk. p. 15 och 19, Lindb. und. p. (96 och) 97, jfr äfven Lindb. Subf. p. 74. Det torde ej vara skäl att här uppräknat speciallokalerna.

Uppgifter om artens **ålder**, tillväxt m. m. lämnas Keso Alt. p. 31—35; särskildt hänvisas till tabellen p. 33—35, jfr äfven L. Y. 1909 p. 40 och följ.

Enl. meddelande af Kihlm. hade Woronin vid Naturforskaremötet i Strassburg 1885 uppgifvit, att han äfven af *Oxycoccus* — på en lokal nära Wiborg — iakttagit **hvita bär**, framkallade af svampen *Peziza baccarum*. Dessa omnämnas äfven af Ascherson & Magnus (se titeln här ofvan p. 290) enl. referatet i Bot. Centralbl. LI p. 352.

Oxycoccus microcarpus Turcz.

In Fennia, cum ante a. 1851 a superiore specie non distinctus esset, distributio nondum omnibus plagis satis explorata est; in Lapponia tamen frequenter (— frequentissime) inveniri videtur, sed abhinc frequentia minuitur; in maxima parte Fenniae passim vel satis frequenter, in maxime australibus partibus raro occurrere indicatur.

Lapp. Fenn.: Nym. Consp. p. 490; per totum territorium plerumque (fqg) dispersus, in **A1.** tantum minus fq et r fructificans: Schedae p. 96, vide etiam Rupr. Diatr. p. 56, Trautv. Incr. p. 513 et 514, Köppen Verbr. I p. 518—519, Hjelt Utbr. p. 171 [38], Borg Beitr. p. 101, 134 et 144, item Kranck Tallf. p. 187.

A1. Sund Gesterby: Arrh. & K!, spec. sterile; Finström Bergö Porsmyran: Sælan!, spec. sterile, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Eckerö ins. Enskär c. fructu: Lindb. herb.; Saltvik in

sphagneto »Gesterby tjännan» c. fructu: Lindberg!; [Sund] saepe visus: Prim. p. 70; Bergr. praetervidit. — **Ab.** Pargas st r Gunnarsnäs!, Kapellstrand, Lofsdal: Arrh.; [Muurila] p: Renv.; Sammatti Lohnassuo: Sel.; Karis in palude prope Dönsby: Sælan!; Karis Nyby in palude ad lac. Gollissjö: Sæl. herb.; Lojo in palude prope Paloniemi et in sphagneto Vohls: Lindb. herb.; Vihti p: Printz; [Vihti (!)] p, sed in omnibus turfosis adest: Flinck!; st fq, enum.: Weeks!; st fq—p, enum.: Caj. Kasvist., vide etiam Mossk. Red. II p. 190, 197 et 198. — **Nyl.** Ingå Barö Bölsmossen: Sæl. ann.; Ingå Svartbäck et Joddböle: Brenn. Växtf. p. 79; Kyrklätt Thorsvik in palude cum *O. palustri*: Sæl. herb.; [Nurmijärvi] minore frequentia [»vähän harvinaisempi»] quam superior [*O. palustris*] p cp: Stenr.; Helsingfors Alkärret: Sælan!; postea extinctus: Sæl. ann.; Helsingfors! prope Långa bron cp: Kihlm. ann.; Thusby haud r: Åstr. & H.; st fq (non autem in paludosis regionis maritimae): Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Emsalö in palude: Sæl. herb.; Hogland: Sælan & Strömborg!; [Hogland] in paludosis, Tytärsaari: Brenn.; [Hogland] cp ad lacum Veteljärvi una cum *O. palustri*: Sælan in Medd. XXV p. 77, vide etiam Mossk. Red. II p. 298. — **Ka.** Fredrikshamn ([C. I. Qvist!]: Fl. Kar. p. 190; st r: Blom; p: Lindén; accedunt 4 spec. in H. M. F. — **Ik.** r Valkjärvi ad lacum 5 km [$\frac{1}{2}$ mil] a pago Pasuri: Malmb.!; Kivennapa: Malmberg!; [Nikuljassy ad oram austro-occidentalem lac. Ladoga (Schmalhausen): Köppen Verbr. I p. 519; cum superiore [*O. palustri*], sed multo rarior: Meinsh. p. 213].

Sat. p, etiam ad oram maritimam: Malmgr.; st fq: Hjelt; Häyr. Björneb. non comm., vide l. c. p. 187. — **Ta.** p: Leop.; haud infrequens: Knabe Växtf.; st fq: Asp. & Th.; haud infrequens cum sequente [*O. palustri*]: Norrl. s. ö. Tav.; p, hic illic st cp: Borg Tiet.; p—st r, enum.: Wainio Tav. or. — **Sa.** Villmanstrand in palude ad praed. sacerdotis cum *O. palustri*: Sæl. herb.; p: Hult. — **Kl.** Pitkäranta: Chyd.; (st fq) (Backm.): Norrl. Symb.; p in par. Pälkjärvi et Ruskiala, inprimis cp ad Soanjoki: Hjelt. — **Kol.** tantum ad Gorki lectus: Elfv.

Oa. p etiam ad oram maritimam, immo etiam in insulis in Qvarken: Malmgr.; st fq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 11. — **Tb.**

certe obviam quamvis spec. desint: Broth.; fq in sphagnetis uliginosis et paludibus: Norrl. n. v. Tav. p. 429. — **Sb.** (r): Mela; Maaninka Koppilampi et Vasemmainen in paludosis: Kyyhk. litt.; Iisalmi (r) Palojärvi: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Tohmajärvi Everilä: Hjelt; Kide: Brandl.; Liperi (r) Paskonlampi!, ad lac. Käsämä!: Eur. & H.; p—st fq, st pc: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — **Kon.** fq, in Reg. occ. fq, »at in Saoneshje, ubi sphagneta desiderantur, haud vidi»: Norrl. On.; (st r): Günth. p. 44; Loimala fq: Hjelt.

Om. st fq in paludosis ad mare, p in interiore parte: Hellstr., cfr l. c. p. 137—138; (p), enum.: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn.; Säräisniemi: Brenn. Obs. — **Ok.** st fq in paludosis: Wainio Kasv.; (r), enum.: Must.; (p), in partibus maxime septentrionalibus et orientalibus st fq: Brenn. Obs.; st fq et cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** st fq: Wainio Kasv.; st fq—fq, in parte media et litorali fqq saepeque cp: Bergr. Ant.

Ob. st fq, in partibus interioribus fq: Brenn. Obs.; st fq: Leiv.; st fq inprimis in partibus interioribus, saepe cum superiore [*O. palustri*] obveniens: Keckm.; fq—fqq per totum territorium: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq in paludosis: Wainio Kasv. — **Kk.** st fq: Wainio Kasv.

Lapp. fenn. fq—fqq: Hjelt & H.; [(r), enum.: Birg. p. 105;] una cum praecedente [*O. palustri*] iisdem locis at fqq procurrit, in pratis solum turfosis sed paludosis st pc invenitur: Blom Bidr.; fqq: Sæl. kat., vide etiam Norrl. Lappm. p. 256; fq—fqq locis paludosis in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari, et ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; fqq in reg. silv.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; usque ad terminum betulae fqq, cp in sphagnetis cum apertis tum umbrosis, Hammasuro h. 342, [Rastekaisa h. 267]: Kihlm. Ant.; (st fq): E. Nyl. & [M.] Gadd!; enum. e permultis locis [saltem 14] e Varangria australi et fennica parte Finmarkiae interioris: Norm. Fl. Spec. p. 712—713, vide etiam Norm. p. 282, Norm. ann. p. 37 et sub *O. palustri*. — [**Le. ent.** (st r) in reg. subalpina in turfoso prope Vähäkurkkio ad infimum montem Ruossakero, Peerakoski, Ilirvasvuopio et inter Melajärvi et Tshaimo, st r in reg. alpina in turfosis ad Tshertti, Johkasjaur et inter Skatja- et Johkasjaur.

Maximam altitudinem in Mehkasvaarri (E 675 m) attingit: Lindén Bidr.; fq in turfosis: Fries & Mårt. p. (67).]

Lapp. ross. per omnem hanc Lapponiam fq: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 577; st fq in turfosis reg. silvaticae: Lindén Ant., vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 314 **T a.** Lammi Ronni in sphagneto ad caespites *Sphagni fusci* leg. Leopold.

Om artens allmänna utbredning i landet säges: »Finnas lämpliga ståndorter, så är den alltid till finnandes; jag skulle anse den mycket vanlig på alla mossar på *Sphagnum fuscum* tufvor»: Lindb. comm.

Ännu i **O b.** Uleåborg uppgifves: »Soilla edellistä [*O. palustris*] har vinaisempana»: Leiv. putk., men i Lappland är *O. microcarpus*, som tidigare framhållits, afgjort öfvervägande (se under *O. palustris*). Om *O. microcarpus* säges bestämdt, hvad Lapp. ross. angår: Är allmännare än föregående [*O. palustris*] och föredrager torrare ställen. Finnes ej i vattendränkta kärr såsom denna: Lindén Ant. -- Ännu kan tilläggas, att exemplar föreligga bl. a. från Lm. (Voroninsk).

Som **fossil** är *Oxycoccus microcarpus* anträffad åtminstone i **I k.** Sakkola Isosuo: Lindb. p. 6, 11 och 12.

I flertalet arbeten betecknas *O. microcarpus* som underart eller varietet. I likhet med Herb. Mus. Fenn. II har jag här upptagit densamma såsom själfständig art.

Arctostaphylos uva ursi (L.) Spreng.

In tota Fennia et Lapponia, parte maxime septentr.-orientali forsitan excepta, plerumque satis frequenter occurrit. Frequentia autem variat, in nonnullis plagis magis arenosis frequenter et copiosissime invenitur, aliis autem fere rarescit.

Till.; Kalm; in collibus elatis silvaticis fq: Prytz cont.; in silvis et collibus sabulosis, apricis per totam patriam ad alpes Lapponiae usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 490; Fenn.: Nym. Suppl. p. 214; per totum fere territorium fq aut fqq obvia, in **A 1.** tamen r est: Schedae p. 96, vide etiam DC. Prodr. VII p. 584, Led. II p. 909, Ign. Geogr. p. 343, Köppen Verbr. I p. 524 et 527, Hjelt Utbr. p. 170 [37], Borg Beitr. p. 101, 134 et 141, Kranck Tallf. p. 182, Sæl. marj. p. 22, Norrl. in Atlas p. 12 et 28, Lindb. Phyt. p. 179, 185 et 192.

A1. («st fq»): Bergstr.; tantum Eckerö Marby et Böle: Arrh. & K.; Bergr. vide sub **Ab.** — **Ab.** p: Zett. & Br.; r, par. Gustafs Kattkuru: Bergr.; fq: Arrh. Ann., Sand., A. Nyl. et Sel.; st fq: Renv.; fq: Printz, Flinek et Weeks.; fqq: V. E. Broth.; st fq—fq, sparsim [»täplittäin»] cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** p fq: His.; in ericetis fq et in plagis minoribus cp: Stenr.; fqq: W. Nyl.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; fq: Brenn. — **Ka.** fqq: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in reg. septentrionali: Meinsh. p. 214, vide infra].

Sat. st fq: Malmgr.; st r et st cp, forsitan neglecta, enum., Hvittisbofjärd st fq: Hävr. Björneb.; p: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop.; [Kalvola] r: Borg p. 435; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq—deficiens, in ericetis in par. Kuorevesi et septentrionali parte par. Orivesi st fq saepeque cp, ceterum deficiens: Borg Tiet.; p: Wainio Tav. or., vide etiam sub **Tb.** — **Sa.** »fqq (cp)»: Hult. — **Kl.** cpp: Fl. Kar.; Parikkala fq: Hann.; Valamo fq: Sæl. ann.; cp in Jaakkima et Kronoborg, st fq in Impilaks, r autem in Pälkjärvi et magna parte par. Ruskiala: Hjelt. — **Kol.** »in reg. silv. non observata, in reg. collina st r, ad Gorki st fq»: Elfv.; in tota ora lacus Onega inde a Kalajoki et longe ad meridiem versus, Solomeno: Caj.; Petrosavodsk: Günth. p. 44.

Oa. st fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** tantum p in territorio, maiore frequentia in Jyväskylä: Wainio Tav. or.; fq in par. Virdois et Ruovesi: Hjelt; fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela. — **Kb.** fq: Brand. et Eur. & H.; st fq—fq, hic illic cp: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv., vide sub **Ok.** — **Kon.** fq: Norrl. On.; haud frequens in locis siccis arenosis circa Kendjärvi [»Kontscheosero»] etc.: Günth. p. 44.

Om. st fq: Hellstr. et Tenn.; st r, enum.: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; fq, interdum fqq: Brenn. Obs. — **Ok.** st fq, in plagis silvaticis st fq—fq: Wainio Kasv.; fq: Must.; fq, interdum fqq: Brenn. Obs.; in iugis arenosis cp, ceterum r: Kyyhk., vide etiam infra. — **Kp.** st fq, in plagis silvaticis st fq—fq: Wainio Kasv.; fq: Sahlb. Bidr.; st fq—fq: Bergr. Ant., vide etiam sub **Kk.**

Ob. in collibus lapidosis et in insulis sterilibus: Jul. p. 282

et 283; fq, interdum fqq: Brenn. Obs.: fqq: Leiv. et Keckm., vide etiam Leiv. Veg. p. 206; [fq: O. R. Fries p. 163:] in vicinitate flum. Tornio fq—fqq saepeque cp, ad flum. Ounasjoki p: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq, in plagis silvaticis st fq—fq: Wainio Kasv.: Oulanka, fq inter Ahola et Savilampi et inter Ahola et Kemiträsk: A. L. Backm. comm. — Kk. st fq, in plagis silvaticis st fq—fq: Wainio Kasv.: fq in ericetis et iugis, inprimis cpp in vicinitate pagi Uhtua: Bergr. Ant. [ad Kp. ad partem spectat].

Lapp. fenn. in vicinitate flum. Tornio fq—fqq saepeque cp, ad flum. Ounasjoki p: Hjelt & H.: [complur. locis, enum.: Birg. p. 105:] in silvis piniferis arenosis, ericetis declivibusque aridis fq: Blom Bidr.; in silvaticis et alpinis siccis arenosis totius Lapp. fere ubique cp, sed in ipsis alpibus pc: Wahlenb. p. 109, cfr l. c. p. XVII; ubique: Fellm. Lapp., vide etiam Norrl. Lappm. p. 255; in campis arenosis fq in Kuolajärvi (et Kemijärvi) praesertimque in Sodankylä, fq etiam in iugo Suoloselkä, Inari st fq ad flumen Ivalojoiki, etiam ad Paatsjoki: Wainio Not., cfr l. c. p. 16, ubi r ad Paatsjoki inveniri dicitur; fq in reg. silvatica, st fq in reg. subalp. Vuomapää N 500 m: Hult Lappm.: Utsjoki fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 58; per reg. subsilv. et subalpinam fq et saepe cp, in reg. alpina st r, sed hic etiam fructus reddens, Pietarlauttasoaivi S 382 c. fruct., Peldoaiivi! ESE 507 c. fruct., Kudossuvannonpää N 355: Kihlm. Ant.: iuxta partem superiorem fluminis Tanaelv [prope Puolmak] ad Storfossen: Norm. p. 283, cfr Norm. Fl. Spec. p. 720; in Finmarkia interiore ad Anarjokka 5 locis, [Nyborg (Lund, Th. Fries)]: Norm. Fl. Spec. p. 720, vide etiam Blytt p. 838, Hartm. p. 319 etc. — [**L. ent.** reg. alp., subalp. et silv. p: Læst.; cp in reg. subsilv. et subalp.: Norrl. Lappm. p. 259 et 263; st fq in ericetis reg. subalpinae. supra Mutkakoski haud adnotata: Lindén Bidr., cfr Lindén in Bot. Centralblatt LXI p. 221; permultis locis enum., ex. gr. Mukkavuoma fq: Fries & Mårt. p. (58), vide etiam infra.]

Lapp. ross. in collibus arenosisque silvaticis subsilvaticisque ubique fq: Fellm. Ind.; »in Lapp. Ross. partibus inferioribus (p), orientem versus autem ultra pagum Pjalitsa nullibi vidi»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLIII (et XLVII) et Beket. p. 577;

usque ad reg. alpinam visa est: Broth. Wand. p. 8; st fq in reg. silv. et in Lim. et in **Lt.**, ep in ericetis et clivis riparum ad fluvium Nuotjok, p in clivibus montium etiam alpinorum in reg. alp.: Lindén Ant.; Tshapoma, Pjalitsa, Ponoj et in locis magis ad occidentem versus: Mela Pl.; Ponoj: Mela herb. et Montell!; ad pag. Lovosersk in campo secco: Kihlman!; vide etiam Middend. Bericht p. 165.

Pl. Finl. exs. N:o 315 **Ab.** opp. Nystad Stor Birkholm Lorkka leg. Hollmén.

Följande uppgift från karelska näset torde anses kunna karaktärisera artens förekomst åtminstone i en stor del af södra Finland: »In den sandigen Gegenden bedeckt die Pflanze sonnige, trockne Anhöhen oft auf grosse Strecken in dichten Rasen, fehlt aber den anderen Bodenarten: Meinsh. p. 214. — **Ok.** Om förekomsten i Kianta skrives senare: »Hieta-särkillä joks. tavall. ja paik. runsaskin, mutta muilla kasvupaikoilla hyvin harvoin nähty. Kansakin mainitsi sitä ainakin kahdessa paikassa, jossa sitä sattumalta sanottiin löytyvän, harvinaisuutena»: Kyyhk. litt. — [**L. ent.** Lindén tillägger: Dess nordgräns sammanfaller sålunda med björkregionens öfre och *Andromeda tetragona's* nedre gräns: Lindén Bidr. Som synes, upptager emellertid Läst. arten från fjällreg. Fries & Mårt. p. (58) uppräknadensamma från ett stort antal lokaler i närheten af finska gränsen; huruvida några af fyndorterna ligga inom fjällregionen, känner jag ej.]

Som **fossil** upptages *Arctostaphylos uva ursi* endast från tvenne ställen: G. And. p. 92. Senare har arten emellertid iakttagits äfven på några andra orter, se Lindb. torfm. p. 11 och 34 och Lindb. Subf. in Atlas p. 58, jfr äfven Herl. Växtf. I p. 14, Lindb. Subf. p. 74 och Lindb. Subf. in Atlas p. 55. Det torde således icke vara skäl att här uppräknade särskilda fyndorterna.

Uppgifter om artens **ålder**, tillväxt m. m. i södra delen af floraområdet lämnar Keso Alt. p. 35—37; särskildt hänvisas till tabellen l. c. p. 36—37, jfr äfven L. Y. 1909 p. 40—43. Om förhållandena i antydt afseende i Lapp. ross. meddelas uppgifter i Kihlm. Pfl. p. 231.

Om **fruktmognaden** i Lappland nämnde redan Wahlenberg: »Baccas parcius profert»: Wahlenb. p. LX; se dock Kihlm. Ant. i texten.

Om frukterna och fröna se E. E. Sundvik i Medd. XXXV p. 89—90.

F. ciliolata Sæl. är insamlad i Kol. Gorki: Elfving!; Petrosavodsk: Kullhem! och **Kb.** Kide: Brander!; Kontiolaks: Woldstedt!, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140, där formen beskrives.

Aretostaphylos alpina (L.) Spreng.

In omnibus montibus subalpinis Lapponiae frequentissime et copiose prorenit: in superioribus huius territorii regionibus frequenter obvia, etiam in montibus subalpinis Fenniae septentrionalis (»tunturit» dictis) ad 65° 35' et in Fennia orientali etiam infra 65° lecta est, sed in infima Lapponiae regione rara et extra confinium montium alpinorum aut altorum vix infra 67° 35' visa est.

In Lapp. montibus subalpinis fq: Prytz cont.; Fennia bor. or. et maxima pars Lapp.: Fries; Fenn. Lapp.: Nym. Consp. p. 490; Fenn. hab. in sola bor.-or.: Nym. Suppl. p. 214, vide etiam DC. Prodr. VII p. 584, Led. II p. 908—909, Köppen Verbr. I p. 528, Hjelt Utbr. p. 173 [40], Borg Beitr. p. 101, 104, 134 et 145, Kranck Tallf. p. 182, Sæl. marj. p. 22, Norrl. in Atlas p. 27 et 28 et denique Lindb. in Atlas p. 37.

Kp. In summis cacuminibus quorundam scopulorum Maris albi inter Soroka et Kemi, sed sterilis tantum: Sahlb. Bidr.; in insula Keliak prope Kemi: Sahlb. Dagb!; prope Kemi in insula Maris albi: Malmgren!, spec. fructiferum, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; 10 mill. ad septentrionem versus a Kemi: Selin!; [Solovetsk: Selin!, cfr l. c.]; in Kemi et in tota regione litorali fq et cpp in montibus taeniarum, [Solovetsk! fqq et cp]: Bergr. Ant., cfr Bergroth in Medd. XXI p. 23 et in Geogr. F. T. 1901 p. 13, spec. etiam e Gorelli-ostrow extra Kemi!

Ob. [Rovaniemi] inter deversoria Hautala et Kalliosalmi: Huum. Kasv. p. 153. — **Kuus.** fq [in montibus subalpinis] in »Kusamo»: Jul. p. 282; Iivaara (!): Hellstr. Distr. p. 9, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; in cacuminibus apertis et interdum etiam in lateribus silvaticis montium subalpinorum Iivaara, Nuorunen, Ukonvaara et Mäntyunturi: Wainio Kasv.; Pudasjärvi Isosyöte in cacumine: Broth. litt., cfr Broth. Ber. 1883, spec. indidem etiam leg. Edv. af Hällström!, vide infra; Pyhävaara, Rukatunturi! et Naatikkavaara (Brotherus & F. v. Wright): Broth. litt.; Naatikkavaara!, Oivaara, Valtavaara, Mäntyvaara: Hirn Fört.; fq in montibus subalpinis, saltem in omnibus, quos visitavi, scil. Sallatunturi, Sotitunturi, »Uluma paljakka»: Edv. af Hällstr.;

Peniötunturi!, Riisitunturi!, Palotunturi!, Aimovaara!, Lauhkea — Koronlatvajärvi. in ericeto ad ripam austro-orientalem lacus Lohijärvi, Rukatunturi, Nuorunen!, Palotunturi! in par. Kuolajärvi fqq non tantum in cacumine, sed etiam inferiore in parte. Kallunkijärvi in par. Kuolajärvi in ericeto prope ripam, etiam Kostonjärvi et Kirvesvaara (W. Brenner): A. L. Backm. comm., cfr A. L. Backman in Medd. XXIX p. 113, 114, 115 et 116, ubi distributio accuratius describitur, de Rukatunturi vide etiam Eron. maant. p. 194 et supra, de Kirvesvaara ad septentrionem versus a Kostonjärvi W. Brenn. p. 105!; ad hanc quoque provinciam spectat Ostrobothnia (F. Nylander msc.): Led. II p. 909, cfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 50 et Köppen Verbr. I p. 528, vide etiam F. Nyl. Utdr. p. 153, Alanne p. 58 not., Geogr. F. T. 1909 p. 296 et infra. — Kk. par. Oulanka in alpinis Kivakka et Päänuorunen: Wainio Kasv., vide sub **Kuus.**; Sonostrow: Mela Pl.

Lapp. fenn. in omnibus montibus subalpinis [»tunturit: fqq et cp, extra eos tantum rarissime descendit, Muonionniska ad Saivio in pineto, Kolari ad Äkäslompola, ubi in campo graminoso sterilis pe obviam: Hjelt et Il.; [r, enum.: Birg. p. 105;] in subalpinis siccis arenosis totius Lapp. omnium vulgatissima, ut etiam in alpinis et ipsis alpinis usque versus Nordcap ubique st pe, nec non per partem subsilvaticam usque ad Mutenia [»Muttania»] Lapp. Kemensis . . . descendens et per partem inferalpinam praecipue Lapp. septentrionalium p. In omnibus montibus subalpinis copiose occurrit: Wahlenb. p. 109, cfr l. c. p. XXXI; ubique: Fellm. Lapp.; in cacumine montis Sallatunturi in Kuolajärvi, Sodankylä in cacumine montis Pyhätunturi, in abiegno et in latere paludis turfosae prope Lokka, fqq in iugo Suolonselkä, Inari ad Kultala st fq, ad Ivalojoiki, Veskonieni, in pinetis et ericetis ad Paatsjoki p — st fq, ad Köngäs prope Mare glaciale fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 4, 8, 21, 24 et 26; fq in omnibus regionibus usque ad summa cacumina: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39 et Rosberg p. 38; Kemijärvi [»Kemiträsk»]: Brenn. & N.; Kemijärvi in Niskavaara ad viam publicam: Kihlm.; in montibus alpinis [et subalpinis] reg. silvaticae: Norrl. Lappm. p. 258; Pallastunturit in omnibus regionibus, fq in reg. subal-

pina et alpina: Hjelt; Ounastunturit Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 25 et 28; in reg. subalp.: l. c. p. 31 et 32; [Kuolajärvi] inter Kalliainen et Loukuttamavaara et in monte Loukut-tamavaara: Stjernv., cfr Kihlman in Medd. XIX p. 19 et vide infra; [Kuolajärvi] Sallatunturit in cacumine: Borg in L. Y. 1899 p. 155; Leivoiva: l. c. p. 157, vide etiam Finn. p. 8; in silvis piniferis et frondosis solo duro reg. subsilvaticae st fq, in locis glareosis nudis, betuletis siccis ericetisque fqq per reg. sub-alpinam et usque ad suprema cacumina alpium omnium altiss. territorii, ubi baccae eius quotannis locupletissime maturescunt, in turfosis supra maiores caespites per omnes reg. st pc: Kihlm. Ant.; reg. subalp.—reg. alp. inf. st fq: Arrh. ant.; Varangria au-stralis etc. e permultis [saltem 15] locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 718—719, vide etiam Blytt p. 838, Hartm. p. 319 etc. — **L. ent.** reg. alp. fq, reg. subalp. et silv. (r): Læst., cfr Grape p. 104, in iugis reg. subsilv.: Norrl. Lappm. p. 260; cpp in reg. subalp.: l. c. p. 263; fq in ericetis et collibus arenosis reg. sub-alpinae, fq in reg. alpina in lateribus montium alpinorum etiam in cacuminibus montium alpinorum humiliorum ex. gr. Jarpoivi (570 m), Tshaimo (780 m): Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (58), vide etiam Heintze Växtg. p. 62, Tann. Vert. p. 3 et Suomal. Ornith. p. 8.]

Lapp. ross. in subalpinis subsilvaticisque nec non ad litora Maris albi valde fq: Fellm. Ind.; locis siccis arenosis totius peninsulae lapponicae st fq: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLIV et Beket. p. 577; **Lt.** st r in reg. silv., vide infra, st fq in reg. alp. (Lim.) in declivibus et in cacuminibus montium alpinorum et altorum et humiliorum: Lindén Ant.; e permultis locis enum.: Broth. Wand. p. 8, 12 et 13 etc., vide etiam infra.

Kuus. Om förekomsten å Isosyöte i Pudasjärvi säges: I reg. sub-alpina uppe på högsta toppen och äfven lägre ned samt enstaka exemplar på tallmo nedanför söderom) Ronevaara: Edv. af Hällstr. — Från **Kuus.** nämnes vidare: »Skogsbacke alldeles vid landsvägen emellan Aikkila och Kokkonieni, NE om landsvägen och V om Rukatunturi (uppe på fjället allmän)»: Edv. af Hällstr. — Juuma Jäkälävuoma dalbotten: A. L. Backman!

Ehuru denna art, om man undantager de subalpina bergen, var mycket sällsynt i sydligaste delen af **Lk.**, så visade den sig, så snart

man kommit till Jerisjärvi, på hvarje äfven de obetydligaste upphöjningar, t. ex. Lehtirova m. fl. Detta gäller i kanske ännu högre grad om *Phyllodoce caerulea*, jfr Hjelt & H. p. 108 not. Likaledes uppgifves från östra delen af **Lk.**, att arten var »allmän på fjällen; började vid sista lägerplatsen förekomma i dalgångarne på lafmark och låga berg» (Stjernvall: Kihlman i Medd. XIX p. 19. — [Se äfven Samz. p. 174—175.]

Det förtjänar måhända påpekas, att arten i Lim. Porjeguba blifvit antecknad såsom förekommande vid stranden: Mela Pl. — I Lv. omnämnas arten bl. a. från Tetrina: Mela Pl. — De många öfriga fyndorterna i Mela Pl. har jag ej antecknat. — Om förekomsten i skogsregionen af Lt. säges: Anträffades på myrtufvor i Vesijänkä myr och vid foten af Nivaselkä åsbrant västerom Nybygget nära Nuotjoks inlopp i Nuotjavr: Lindén Ant.

Rörande **ålder** och tjocklek hos *Arctostaphylos alpina* i **Lapp. ross.** lämnas uppgifter i Kihlm. Pfl. p. 230—231; se särskildt tabellen l. c.

Om **fruktsättningen** hänvisas främst till Kihlm. Ant. (se under **L i.**) och dessutom till följande korta uttalande om förhållandet på Sarjekfjällen i Sverige: Sätter rikligt och tidigt frukt: T. Vestergren i Bot. Not. 1902 p. 253.

Andromeda polifolia L.

In Lapponia et maxima Fenniae parte frequenter aut frequentissime saepeque copiosius invenitur, in australi imprimis austro-occidentali Fennia frequentia minuitur: in Alandia rara est planta.

Kalm: in paludibus Lapp. et Finl. bor. fq, in merid. rarius: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 491; Fenn.: Nym. Suppl. p. 214; per (totum) territorium fqq et plerumque cpp obvia: Schedae p. 96, vide etiam DC. Prodr. VII p. 606, Led. II p. 910, Köppen Verbr. I p. 530—531, Hjelt Utbr. p. 170 [37], Borg Beitr. p. 101, 113, 134 et 141, item Kranck Tallf. p. 187.

A1. (st r): Bergstr., (cfr l. c. p. 7); Hammarland: Bergstr. Beskr.; Geta Långö: O. Hoffström & P. Fr. Molander!; r ad praed. sacerdotis par. Hammarland: Arrh. & K.; Geta in sphagneto Brokträsk inter Långö et cavernas Djupvik: Ch. E. Boldt; Jomala Öfverby: Laur. Fört.; Lemland Jersö: Palmgren! — **Ab.** (r): Zett. & Br.; r par. Gustafs ad stagnum Boda: Bergr.; circa Aboam, Kuustö [»Custö»]: Leche p. 16, quem l. inspicias: sta-

gnum Littois: E. G. Printz; Pargas st r—p: Arrh. Ann.; Bromarf (fq): Sand.; Uskela: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] st fq: Renv.; [Pojo] p: A. Nyl.; (fq): Sel.; Vihti (l) (fq): Printz; [Vihti] st fq: Flinek; (r): V. E. Broth.; fq: Wecks!; fq—st fq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; Nykyrka Mennäs: Hollm. — **Nyl.** st fq: His.; fq, suis locis ep: Stenr.; fq: W. Nyl., Åstr. & H. et Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] ad Lounatjärvi: Brenn.; [Hogland] in Purjekallio, ad Liivalahdenjärvi: Sælan in Medd. XXV p. 77, vide etiam Schrenk p. 159. — **Ka.** (fq): Blom; st fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 214].

Sat. st fq: Malmgr.; (r), loca idonea desunt, enum., Hvit-tisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop. et Norrl. s. ö. Tav.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Bonsd. et Wainio Tav. or.; fq—st fq, sp, interdum st ep: Borg Tiet. — **Sa.** ep: Hult. — **Kl.** (fq): Fl. Kar. et Hann.; Valamo fq: Sæl. ann.; p: Backm. et Hjelt; (st r) esse videtur: Norrl. Symb., vide infra. — **Kol.** fq in sphagnetis, in reg. coll. st r, in reg. aren. fqq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr. et Laur. Växtf., cfr l. c. p. 11. — **Tb.** (st fq): Broth.; fq: Norrl. n. v. Tav. p. 430. — **Sb.** fq: Enw.; ep: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Wainio Kasv.; fq. nonnullis locis cpp aut ep, aliis minore copia: Axels. Putk., quem l. inspicias. — **Kon.** fqq, in sphagnetis apertioribus cpp, in Saoneshje fq, in Reg. oce. ep: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 44.

Om. fq: Hellstr., Tenn. et Lackstr.; »fq (—fqq)«, st ep in sphagnetis apertis, st pe in sphagnetis piniferis [»tallmossar«], interdum etiam in ripis humilibus: A. L. Backm. Fl.; fqq: Brenn. Obs. — **Ok.** fq: Wainio Kasv. et Must.; fqq, in parte orientali fq: Brenn. Obs.; fq et hic illic cpp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq: Wainio Kasv.; fqq (aut fq) et cpp aut ep: Bergr. Ant.

Ob. fqq: Brenn. Obs., Leiv. et Keckm.; cpp ubique: Leiv. Putk., vide etiam Leiv. Veg. p. 206; [fq: O. R. Fries p. 163; fqq: Hjelt & H., vide sub **Lapp. fenn.**; Jul. p. 282 tantum enumerat. — **Kuus.** fq: Wainio Kasv.; fqq: A. L. Backm. comm. — **Kk.** fq: Wainio Kasv.; fqq et ep: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. fqq et ep—cpp per totum territorium: Hjelt & H.; fq. enum. e multis locis: Birg. p. 105; in turfosis apertis

et piniferis sphagnetisque fq: Blom Bidr.: per partem silvaticam usque ad subalpinam omnium Lapp. suec. [et inferalpinam norvegicarum] vulgatissime, ut etiam ubique parcus in ipsarum alpium paludosis: Wahlenb. p. 106; (β) ubique: Fellm. Lapp.; fq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari et ad Kängas prope Mare glaciale, fqq in iugo Suoloselkä: Wainio Not.; fq in reg. silvaticis, st fq ad rivos reg. alpinae, in Vuomapää usque ad 565 m W: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Utsjoki fq: Sæl. kat.; fq in reg. subsilv. et subalpina. in reg. alpina st fq, praecipue in locis glareosis et nudis, aqua frigida irrigatis et st pc in turfosis, Pietarlauttasoaivi NE 420, Hammasuro SV 473, Peldoaivi N 500, SE 489, Kudossuvannopää N 381, Ailigas SV 483, [Rastekaisa h. 314]: Kihlm. Ant.; Varangria australis reg. subalp. st fq — fq in turfosis: Arrh. ant.; Varangria australis etc. per multis [saltem 20] locis, enum.: Norm. Fl. Spec. p. 724, vide etiam Blytt p. 839, Hartm. p. 320 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; st fq in ripis amnium et in turfosis reg. subalp., in reg. alpina p, summam altitudinem in turfoso montis Mehkasvaarri 675 m attingit: Lindén Bidr.: fq in turfosis: Fries & Mårt. p. (57).]

Lapp. ross. ubique: Fellm. Ind.; fq: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 577; usque ad reg. alpinam: Broth. Wand. p. 8: in **Lapp. ross.** ubique in paludosis omnino apertis [ungeschützten Morästen]: Kihlm. Pfl. p. 108; fq — fqq in paludosis et hic illic etiam in ripis lapidosis, udis secundum Nuotjok et Nuotjavr in reg. silv., sed etiam st fq alte in reg. alpinam adscendens in declivibus montium alpinorum ex. gr. Siulutoldi et Vuojim in Lim.: Lindén Ant.

Pl. Finl. exs. N:o 316 **Sat.** Karkku Sorvijärvi in ripa turfosa leg. Hj. Hjelt.

Anmärkningsvärd är Læstadius' uppgift, att arten saknas i fjällregionen, ehuru redan Wahlenb. upptog den därifrån. Dess förekomst i nämnda region framgår af Lindén Bidr. m. fl.; för Pallastunturit har jag antecknat: »åtminstone till öfversta björkregionen». — I **Kl.** är frekvensen något osäker. Antagligt är visserligen, att Norrlins uppg. endast hänförs till Ladogas allra närmaste grannskap, men det bör å andra sidan märkas, att äfven Enw. hav. upptager arten såsom sällsynt i området.

Som fossil uppräknas visserligen *Andromeda polifolia* endast från ett

fåtal ställen af G. And. p. 92, men sedermera har den blifvit iakttagen på ett mycket stort antal fyndorter, hvarföre det icke ens torde vara af nöden att uppräknat de arbeten, i hvilka den omnämnes som fossil. Här må blott framhållas, att arten i Finland är känd endast från furu- och gran-zonerna, medan den i Sverige är funnen redan inom dryas-zonen: G. And. l. c., jfr Lindb. subf. i Atlas p. 55; se äfven Lindb. Phyt. p. 181 och 187 m. fl.

Angående risets **ålder**, tillväxt m. m. lämnas uppg. i Keso Alt. p. 37–41; särskildt hänvisas till tabellen l. c. p. 39–41, jfr L. Y. 1909 p. 39–43.

Om bladformen i Lapp. ross. meddelas uppg. i Kihlm. Pfl. p. 155.

Om f. *acerosa* Hartm. nämnes från **L. ent.** (svenska området): Här och hvar, särskildt på fjällhedarne typisk: Fries & Mårt. p. (57). Se äfven Fellm. Lapp.

En form med *hvita blommor* omnämnes från **Nyl.** Mäntsälä Ohkola: Sæl. ann.; den torde ej vara synnerligen sällsynt.

Andromeda calyculata L.

In Fennia orientali inprimis media frequentissime et copiose obvia, ad occidentem et septentrionem versus frequentia minuitur; in media Fennia plerumque frequenter aut satis frequenter provenit; in australi parte parum ultra Helsingfors ad occidentem versus procedit, in septentrionali autem parte longius et circ. 64° lat. Sinum bottnicum attingit; etiam ad flumen Torneå quamvis rarissime inventa est, ubi terminus huius plantae maxime septentrionalis ad 68° fere lat. videtur esse.

Habitat in Savonia [**»Savolax»**] & Pieksämäki [**»Piexmäki»**], ubi lecta a D. Lyra teste P. Kalm: Fl. Suec. p. 137, cfr l. c. p. III; Kalm; supra Sinum bottnicum ut ad flumen Kemense et Tornense inferius p: Wahlenb. Fl. Suec. p. 263; in paludibus umbrosis Lapp. kem. (p): Prytz cont. ¹⁾; Rovaniemi (Fellman). Pielis, Nurmes, Sotkamo, Paltamo cpp, Laukaa, Jorois, Mikkeli [**»St Michel»**]: Wirz. M. S.; in paludibus Fenniae usque ad Lapponiae fines, in Ostrobottnia fq: Spic. I p. 18; maxima pars Fenn. et Lapp. bor. or.: Fries; Fenn. bor. [rectius or.], Lapp.

¹⁾ Vide infra.

or.: Nym. Consp. p. 491: in parte orientali territorii fqg obvia et usque ad Lim. (66° 50') progreditur, occidentem versus rarescit et in australi parte tantum ad orientalem Nylandiae partem procedit. In Finlandia media et septentrionali propius occidenti, fere usque ad Sinum bottnicum in parte australi et usque ad Sinum bottnicum in parte, quae est propior septentrioni, occurrit, septentrionem versus usque ad Lk. (»66° 50'») ¹⁾ progreditur. In Finlandia austro-occidentali omnino non est: Schedae p. 96—97, vide etiam Hoffberg, C. F., Anvisning til Wäxtrikets kändedom, Tredje uppl., Stockholm 1792, p. 216, DC. Prodr. VII p. 610, Led. II p. 911, W. Nyl. Distr. p. 73, Köppen Verbr. I p. 534—535, Hult Vedv. p. 15, Hjelt Utbr. p. 162—163, 173 [29—30, 40] cum tabula geogr., G. Helsing in Bot. Not. 1900 p. 55—63, Kihlm. in Atlas XI^a p. 2, Lindb. Pfl. p. 14, Bot. Not. 1903 p. 237—238, Birg. p. 87—89, Kranck Tallf. p. 187 cum tabula geogr. [ad p. 184], Liro Ured. p. 37, 466 et 581, Heintze Ranunc. p. 196—199 et Norrl. in Atlas p. 8 et 26.

Nyl. Esbo in turfoso pinifero [»tallmosse»] prope Backby: Poppius!, cfr Medd. XXXIV p. 157; r Mörskom Syväjärvi (!) et Anjala ad Junkkarinjärvi: Sæl. Ö. Nyl.; Elimäki r: Sæl. & Str.: Perno Sjögård: Arrh.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **Ka.** st fq in septentrionali parte par. Pyttis et in tota regione montana [= Sippola, Vehkalahti!: Sæl. & Str.]: Sæl. Ö. Nyl.; Miehkikälä in litore paludoso lac. Kotilahti: Sæl. herb.; st fq: Blom; ad oram tantum ad praedium Ala-Urpala: Blom in litt.; fq in turfosis: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 214—215], vide etiam infra et cfr Laulaj. p. 213.

Ta. Pälkäne Tykölä (Zidbäck): Leop., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Kalvola (hic illic) [»zerstreut»] inter lacum Kalvola et Keihäsjärvi: Knabe Skizz. p. 128; Hattula Ihalempi: A. Wegelius!; Tyrväntö Tykölä! et in turfoso inter Tykölälampi! et Mallasvesi: O. Collin; Tyrväntö Lahdentaka: Laura & J. A. Wecksell!; st r [Asikkala (!)] Urajärvi ad Koskuenlampi, Liuhtola, Taivaslampi (Strömborg): Norrl. s. ö. Tav.; Evo: A. Blomqvist in Medd. XXI p. 53 et Liro Ured. p. 466; Padasjoki Alho et

¹⁾ Longius procedit.

ad ripam lacus Iso Torittujärvi, Jämsä prope Soravuori et Mäkelä ad ripam amnis Koijoki: Hult coll., cfr etiam Hult tr. p. 198; litti: R. K. Strähle!; Sysmä! Kaakattilampi!, Tepo ad ripam lacus, prope Kalho in sphagneto, Janatinlampi, Käyrälahti: Unon.; Jämsä: Nikl!; Jämsä r tantum in Haukkasuo et prope Savilampi: A. L. Backm. comm.; [par. Gustaf Adolf] (fq): Bonsd!; Luhanka tantum ad Sikolahti! in media peninsula Luhanka et in vicinitate Tammijärvi et Hauhanselkä quatuor locis, in par. Korpilahti autem prope Veijo, cp ad Soima ad Rutajoki: Wainio Tav. or., vide ceterum sub **Tb.** et Rapol. p. 49; Asp. & Th. non comm. — **Sa.** In prato uliginoso ad praedium sacerdotis prope Villmanstrand, Lappvesi, Taipalsaari, Savitaipale compl. locis cp: Stæl. herb.; cp: Hult; Mikkeli [«St Michel»] (Kekoni): Wirz. ann., vide infra; Hult Fört. e par. Valkiala non comm. — **Kl.** (fq): Fl. Kar.; fq: Hann.; Ruskiala fq: A. L. Backm. comm.; ad oram septentrionalem lacus Ladoga (st r) esse videtur: Norrl. Symb.; p: Backm.; Pälkjärvi st fq: Hjelt Ant. p. 67. — Kol. fq. in reg. collina st r, in reg. aren. fq [aut *Andromeda polifolia*]: Elfv.

Oa. r Kuortane ad partem australem lacusculi Kuortane!, Lapua [«Lappo»] ad viam novam ad Ylistaro circ. 5 km [»¹/₂ mil»] a Lapua!: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 10 et 11 et Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Lapua inter templum et deversorium Myllykoski in turfoso prope viam ad Ylistaro: Laur. comm. [ad idem locum atque antecedens spectat]; Lapua Löyhinginneva in sphagneto: Lindberg!; Storkyrö haud procul a templo vetusto (alumn. Lehto); Hammarström comm. — **Tb.** (r) Virdois: Malmgr., spec. leg. Simming!; Ruovesi pc in sphagneto *Eriophori vaginati* in Jaakkoinsuo prope Filppula: A. L. Backm. comm.; Pihlajavesi prope Wähä-Kömi (E. Lang): Norrl. n. v. Tav. p. 429; Ätsäri prope templum et stationem viae ferratae, Petäjävesi ad fines par. Keuruu: Hult coll.; Korpilahti ad Haukkavuori et Päiväkunta: Wainio Tav. or., vide sub **Ta.**; Leivonmäki in turfoso infra praedium sacerdotis ad viam Vartiamäki versus nonnulla spec.: Häyr.; Jyväskylä Uddegård st cp et Saarijärvi Saarikoski: Gadol., cfr Prim. p. 53; Jyväskylä ad occidentem versus a Kettula: Hult coll.; [Jyväskylä] Haapakoski: Link. Jyv. p. 190;

p — st fq inprimis in septentrionalibus partibus, loca maxime ad occidentem versus sunt Saarijärvi Summasjoki et Karstula Korpinenjoki vel Humppi: Broth., spec. e Laukaa!; vide etiam Ruor-Petäj. p. 145. — **Sb.** fq: Enw.; fq — fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb., vide etiam Lindb. torff. p. 3. — **Kb.** Tohmajärvi »(st) fq: Hjelt Ant. p. 67; fq: Eur. & H.: fq, cp in partibus mediis et occidentalibus in turfosis piniferis et paludosis [»korpisoissa», ceterum subdominans — sp: Axels. Putk., quem l. inspicias; fq — fqq et cp: Wainio Kasv. — **Kon.** fqq et in sphagnetis cp — cpp, in Saoneshje fqq, in Reg. occ. cpp: Norrl. On.; Loimala fq et cpp: Hjelt Ant. p. 67, vide etiam Günth. p. 45.

Om. (r) Gamla Karleby: Malmgr.; in Ostrobothnia media provenit: Hellstr. Distr. p. 12; r Nykarleby pauca spec. ad ripam orientalem lacus Stenåsträsket circ. 1 km ab oppido (G. Hedström): Laur. Växtf., cfr Alc. III; fq in interiore parte, p propius mare, in Lohtaja [Lohteå!] et Gamla Karleby: Hellstr., cfr l. c. p. 137; fq: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 137 et iam Moberg Nat. p. 166, vide etiam infra; Kortesejärvi 4 km a templo ad Lappajärvi versus: Nyström comm.; st fq: Tenn.; cp a Kalajoki ad Brahestad: Hjelt et Kihlm.; Säräisniemi Pelso: Brenn. Obs. et herb. — **Ok.** e **Kb.** usque ad fines septentrionales par. Kianta fq — fqq et cp: Wainio Kasv., cfr Brenn. Reseb. p. 73; (st fq): Must.; fq, in parte orientali maiore copia: Brenn. Obs.; fq et cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq et in tota Karelia orientali dispersa, versus Kemi tamen rarescit: Sahlb. Bidr.; fq: Wainio Kasv., vide sub **Kk.**; fqq et cp — cpp: Bergr. Ant., vide infra.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Hellstr. Distr. p. 10 et Brenn. Obs.; »denna amerikanska ört växer här i öfverflöd på måssar och tufvor»: Jul. p. 282; Uleå: Eberh.; in parte maxime septentrionali rr Ylitornio prope Hirstiö, Karunki, Rovaniemi etiam in vicinitate templi! et Vikajärvi, magis ad meridiem versus st r Kemi etiam ad Saarajoki (!), Simo etiam Marrostenmäki, in maxima parte [»Obor.»] fq, in par. Simo p, Hailuoto!: Brenn. Obs., quem l. inspicias; (fqq): Leiv.; (cp) inter Uleåborg! et templum par. li [»Yo»]: F. Nyl. Utdr. p. 152, vide etiam Medd. XXIX p. 112; Pudasjärvi: Nyberg!, vide etiam Wainio Not. infra sub **Lk.** impressum; Simo inter deversorium et templum.

[Ylitornio] sacell. Karunki (!) prope deversorium Hirstiö ad flum. Tornio: Hjelt!, cfr Bot. Not. 1878 p. 131 et Hjelt & H. p. 116: p. Simo Lintukkalahti, Leipiö, Ylipuute, ad ripas fluvii Ruonajoki, Kemi Luikka in paludoso infra Kallinkangas, ad Akkunusjoki: Keckm., cfr l. c. p. 11: [Kukkola in valle fluminis Torniojoki nonnulla myriam »mil»] ad septentrionem versus ab Haaparanta (ut dicitur), Haapakylänsaari in flumine Torniojoki prope pagum Haapakylä in par. Öfvertorneå: G. Helsing in Bot. Not. 1900 p. 56 et 58, quem l. inspicias: Karunki ad septentrionem versus a pontone Liekka: Hough. not.: ad amnem Tengeli 4 myriam [»mil»] ad septentr.-orientem versus ab Aavasaksa (A. Wahlbom in Matarengi): Birg. p. 87 not.; tribus locis ad viam publicam inter Tervola et Rovaniemi: A. L. Backm. comm.: Rovaniemi (!) Karvo—Kunnari suis locis ep, etiam nonnulla km trans Kunnari, pe ad templum par. Rovaniemi, abhinc usque ad Vikajärvi et nonnulla km ultra st fq: Kihlm.; rr Rovaniemi ad Sonkkajärvi: Hjelt & H.; Rovaniemi Apukka: Häyr. et Huum. Kasv. p. 154; Rovaniemi prope deversorium Vikajärvi 1913: Lindb. comm. [vide Kihlm.], vide etiam Caj. Torn. p. 133, Medd. XIX p. 18 et infra. — **Kuus.** (fq) in »Kusamo»: F. Nyl. Utdr. p. 153; in parte australi st fq, sed minus ep, ad septentrionem versus a lacu Kuusamonjärvi raro [»sangen vähän»] inventa, locus ultimus in vicinitate Maivalainen: Wainio Kasv.: maxime ad septentrionem versus in Ullansaari in lacu Oravajärvi [inter Riekki et Hännilä]: Nyb. Ber.; (fq) in paludosis circa Multia [in parte austro-orientali]: W. Brenn. p. 105; in vicinitate Kostonjärvi non visa (W. Brenner): A. L. Backm. comm., qui ipse non vidit [in parte septentrionali]. — **Kk.** non tam fq et ep quam magis ad meridiem versus, in vicinitate fluvii Pisto-joki r et non visa nisi ad austro-occidentem versus a Suvanto, circa Kepajoki autem ep: Bergr. Ant.; fq excepta parte maxime septentrionali par. Oulanka, iam ep in vicinitate Majavalhti et Laitasalmi et ad pagum Oulanka adhuc visa: Wainio Kasv.: »ad Torankijavr [»Torangijaur»] fluminis Kouta solum modo hanc, aliis regionibus Gubernii Archangelopolensis vulgarem plantam, legi»: Fellm. Ind.; ad pagos Keret et Soukelo! rr: N. L. Fellm., cfr l. c. p. XXV et XXXVIII et Beket. p. 578; inter

Koutajärvi et Moshja: A. H. Brotherus!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Soukelo cp, Susijärvi fq, in insula et in ripa lacus Koutajärvi, Knjasha: Mela Pl.; Kantijoki et Koutajärvi: Enw. ann., vide etiam Zigra I p. 77 (et 83).

Lk. [r [Pajala] Pentäjärvi: Birg. p. 105, cfr l. c. p. 22 et 34;] var. *angustifolia* Willd. per Lapp. kemensem infimam (p) cp: Wahlenb. p. 106 et 107, cfr l. c. p. XVI et LVII, Fellm. Lapp. et vide infra; prope templum par. Muonioniska (Malmberg): Norrlin in Not. XIII p. 273 not.; Muonio Alakylä: Malmberg!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140, [ad eundem atque antecedens locum spectat;] Kemijärvi prope templum: Kihlm.; Kemijärvi Isoranta in turfoso pinifero prope viam publicam: A. L. Backm. comm.!; »neque in Kuolajärvi, nec Kemijärvi, nec Sodankylä, nec Inari mihi obvia, nequidem inter templa paroeciae Kuusamo et Pudasjärvi obvenit, at a templo paroeciae Pudasjärvi meridiem versus ad viam publicam fq»: Wainio Not.: Kuolajärvi (Stjernvall): Kihlman in Medd. XIX p. 18.

Lim. »ad flum. Umba in abieto paludoso haud procul ab habitaculis s. d. »Pogost» c. 12 km e pago»: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 317^a **Sb.** par. Jorois Järvikylä leg. Lindberg, N:o 317^b Kol. Vosnessenje in silva paludosa leg. Lindroth & Cajander.

Länge benämndes denna växt i allmänhet *Cassandra calyculata* (se Sæl. L.) Don. Senare blef *Chamaedaphne c.* (L.) Mich. det allmännaste namnet, jfr härom Ruprecht i Fl. Samoj. p. 47. De sista åren har Linnés ursprungliga namn *Andromeda calyculata* åter upptagits af många förf.

Denna för östra Finland så karaktäristiska växts egentliga utbredningsområde begränsas af en linje, dragen från utloppet af Kymmene älf, först mot NNV, ungefär till Gustaf Adolfs socken, men sedan mot NV till Gamla Karleby. Och som ur växtgeografisk synpunkt intressant bör det här framhållas, att det just är södra delen af denna linje, som på kartan till H. M. F. utgör den botaniska gränsen både mellan **Nyl.** och **Ka.** och mellan **Ta.** och **Sa.** Väster om denna linje är *Andromeda calyculata* endast sparsam. Dess västligaste fyndort i Nyland är, som af det föregående framgår, Esbo Backby, hvarefter den ånyo möter först i Perno vid Sjögård; anmärkningsvärd är äfven förekomsten i **Ta.** Pälkäne. — I norra Österbotten torde *Andr. calyculata*, i strid mot F. Nylanders uppg., aftaga i ymighet vid kusten redan något norr om Uleåborg, för att sedan än längre norrut sannolikt bli rätt sällsynt i kusttrakten norr om Ii kyrka; åtminstone iakttog jag den på min resa genom dessa trakter endast på

ett eller högst två ställen mellan Ii och Torneå, under det den i **Om.** förekom på alla lämpliga lokaler och iakttogs mot söder ända till Lohtaja (se äfven ofvan i texten). Detta öfverensstämmer till fullo med följande anteckning: »Kalajoki—Brahestad allm. ofta ymnig — ända till närheten af Kemilä gästgifveri, därifrån norrut längs stora landsvägen ej observerad förr än några km [»verst.»] söder om Karvo [Rovaniemi]: Kihlm. Enligt Wainio är arten i **Ok.** Hyrynsalmi allmän, men ej synnerligen ymnig: sågs f. ö. af honom hvarken i Kuolajärvi eller västra Kuusamo från Kuusamo kyrka ända till Pudasjärvi; från Pudasjärvi kyrka [åt Uleåborg till] är den däremot allmän vid landsvägen: Wainio ann., jfr Wainio Not. under **Lk.**

I hög grad märkligt är, att Hult fann — eller trodde sig finna — blad af denna växt i torf minst 1,5 m [»5 fot.»] under markens nuvarande nivå nära **Ob.** Turtola (se Bot. Not. 1878 p. 131 äfvensom Hjelt & H. p. 12 och 92) vid kanalen från Paamajärvi träsk till Torniojoki [»Torneå älf.».]. Härom skriver emellertid Lindberg: »Gentemot hela uppgiften om fossil *Cassandra* ställer jag mig mycket skeptisk; medan *A. polifolia* är ett af de allra vanligaste fossilen, så har jag aldrig sett fossil *Cassandra*. Att ett helt blad skulle funnits på ett djup af 1,5 m förefaller äfven osannolikt; kanske var det något *Salix*- eller *Myrtillus*-blad Hult sett. *Cassandra* är utan tvifvel en sen invandrare i landet. *Andromeda*-frön har jag sett hundratals gånger i torf, men, som sagt, sådana af *Cassandra* aldrig, ehuru fröna borde vara lika resistent»: Lindb. comm.

Huru som helst, kan det väl anses högst sannolikt, att arten i södra delen af **Lk.** är tämligen sällsynt, när den ej iakttogs af Wainio på hans senare resa annorstädes än i **Ob.** och längre söderut; Wahlenbergs och Fellmans uppg. torde väl hafva afseende på trakten kring nedersta delen af Kemi och Torne älfvar, jfr Wahlenb. Fl. Suec. p. 253. Prytz' uppgift, ehuru egentligen icke oriktig, utom hvad frekvensen angår, måste alltså anses i hög grad vilseledande.

Följ. uttalande är af intresse: »Die *Cassandra*-Moore sind, ausgenommen im westlichen Finnland, sehr verbreitet, aber nicht besonders häufig. Die meisten *Cassandra*-Moore habe ich im [**Sa.**] Staatsforst Lohikoski, Revier Mikkeli angetroffen»: Caj. Stud. p. 159, jfr l. c. p. 155.

Slutligen några specialuppgifter. Om förekomsten i **Lk.** Kivennapa [»Kivinebb.»] nämnes: Arten förekommer allmänt särskildt i laggarna — mera sällan midtpå — af alla större öppna mossar samt i tallbevuxna myrar. Den uppträder mestadels under en mager form insprängd bland andra risväxter, oftast *Ledum* och *odon*; ytterst sällan bildar den hufvudbeståndsdelen af växttäcket. Iakttagelserna hänföra sig till Korpikylä kronopark belägen utmed riksgränsen vid Systerbäcks öfversta lopp: A. L. Backm. comm. — **Sa.** Se ofvan. — **Om.** Om utbredningen i trakten af Lappajärvi skrives: »Har en högst karaktäristisk utbredning, som framgår af anteckningarna. Alajärvi, oftast ep i tallmyrar söder och

sydost om Iso Röyrinki, äfven vid nordöstra stranden förekommer den åtminstone vid skogsbrynet; enst. på sandmark mellan Frabacka och Forsbacka; Kaartusjärvi—Höykjärvi pe i utkanten af en mosse; enst. i mosse vid stranden af Pikkujärvi. Vindala Sääksjärvi fq — pe på låga stränder, samt äfven på *Polytrichum commune*-marker mot Vähäjärvi; Koskela-kyrkoby st cp på gran—björkmossar. Lappajärvi fq och st cp i tallmyrar innanför strandvallarna vid Lappajärvi sjö; pe i myrar vid Kauhava landsvägen (nära sockengränsen), vid Luukkeri samt mellan Lantela och Loukas; st fq i myrar vid Esse-å mellan Lappajärvi och Evijärvi, stundom cp. Evijärvi (!) fqq och cp i tallmyrar innanför strandvallarna vid sjön; pe, nödvuxen på tallmyr mellan Joutsen och Stenbacka; Uusitalo pe i sank mosse. [Esse, Saloöjen, stenig strand]: A. L. Backm. Fl. Detta sammanfattas sålunda: fqq vid Alajärvi, Lappajärvi och Röyrinki sjöar, men i områdets periferia delar ytterst sällsynt: l. c. p. 137. — Om förekomsten i Kp. nämnes ytterligare: I gungflykärren anträffas arten dock endast sparsamt på de största, tallbärande tufvorna; å de typiska gungflyängarna saknas den helt och hållet. I kusttrakten st fq och cp på fasta landet, men ej i skärgården. I löfskogskärr nära Soroka ångsåg samt i myr nära Shuja by på norra sidan om ån. Solovetsk ej sedd [»0»]: Bergr. Ant.

Från nordsvenskt område nämnes: »*Cassandra* är en i sakta framryckande stadd art»: Birg. p. 89 och J. A. Z. Brundin i Bot. Not. 1903 p. 238; den är numera funnen på sex. af Brundin l. c. p. 237 uppräknade lokaler väster om Torniojoki [»Torne elf»]. [I, Conspectus har jag endast upptagit de lokaler, som äro belägna närmast gränsen.]

Likaså uppräknas *Andromeda calyculata* bland arter, som sprida sig västerut: Cajander i Oma maa IV p. 491.

Lindberg framhåller, att *Andromeda calyculata* ej blifvit anträffad fossil i Finland: Lindb. torff. p. 34 och 35, se äfven ofvan (sida 319).

F. angustifolia Willd. (se Wahlenb. p. 106) har jag icke funnit särskild af senare förf.

Andromeda tetragona L.

Nisi in summis montibus alpinis Lapponiae enontekiensis et rossicae non est lecta.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 491; non lecta est nisi in summis alpinis montibus **L. ent.** et Lim.: Schedae II p. 117, vide etiam DC. Prodr. VII p. 611. Led. II p. 912, Köppen Verbr. I p. 537, Hjelt Uthr. p. 172 [39], Borg Beitr. p. 101, 104, 114, 134, 137 et 147, Fröd. p. 54 et Lindb. in Atlas p. 37.

[**L. ent.** per alpium Tornensium iugum . . . vulgatissime: Wahlenb. p. 107, cfr l. c. p. LXV; reg. alp. fq: Læst.; fq-fqq in reg. alpina: Lindén Bidr., vide infra et cfr Lindén in Medd. XVIII p. 244 et Bot. Centr. LXI p. 221; Saanatunturi (Tanner) (!): Wall. p. 54 not, Suomal. Kilp. p. 39 et 41; permultis locis, inter quae fq . . . in alpinis ad Kilpisjärvi: Fries & Mårt. p. (57), vide etiam Grape p. 105, Norrl. Lappm. p. 265, Suomalainen in Medd. XXXVI p. 35, Tanner Vert. p. 3, Suomal. Ornith. p. 8, Montell in Medd. XL p. 179 etc.]

Lim. In alpe Hibirä »Chibirä» (F. Nylander!, Selin!): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXIV, Ångstr. p. 52, Mela Pl., Broth. Wand. p. 8! »Umbdek», Beket. p. 578 et Kihlm. Veget. p. 34—35 »Umptek!» et alii!; Tshun »Dschyn»: Sahlberg!

[Pl. Finl. exs. N:o 846 **L. ent.** Enontekiäinen »Enontekis»] in alpe Malla, c. 700 m s. m., leg. Montell.]

»In montium subalpinorum lateribus Lapp. Kemensis rarius ex. gr. Kuusamo»: Prytz cont. — **Kuus.** »allm. i Kuusamo [»Kusamo»] lappmark»: Jul. p. 282, jfr Wainio Kasv. Uppgifterna grunda sig tydligen på Julin, men äro i högsta grad osannolika och torde helt säkert icke komma att bekräftas.

[Angående förekomsten i **L. ent.** af denna för fjällregionen därstädes så karaktäristiska växt nämnes vidare: »Tshaimo rr på östra, cp på de mot norr, väster och nordost vettande kanterna af fjället. På gränsen till björkregionen anträffades denna riktiga karaktärsväxt rikligt på ett skifferberg vid Mutkakoski och på ett lågfjäll på västra stranden af denna fors. Rikligt på sidorna och äfven på toppen af Tshertti (802 m). Kring Porojärvi, vid hvars östra ända den redan går ned ända till strandstenarna, är den fqq och blir ställvis täckande såsom på Puotsoivi (V 785 m), Mehkasvaarri, Haltifjällen (NV 925 m) m. fl. och går upp ända till spetsen af de högsta fjäll, såsom Mehkasvaarri (960 m), Kuonjarvaarri (1215 m) och nära toppen af Halditshok [»Haltits schohko»] (S 1340 m): Lindén Bidr.]

Hvad åter förekomsten i Lapp. ross. angår, nämnes: Hibirä på högsta spetsen en individ: Hollm.]

Andromeda hypnoides L.

In montibus alpinis et subalpinis Lapponiae copiose provenit, vix autem infra superiorem reg. subalpinam apud nos descendit.

In montibus (subalpinis) Lapp. Tornensis rarius, ex. gr.

Pallastunturit: Prytz cont.; maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 491, vide etiam DC. Prodr. VII p. 611, Led. II p. 913, Köppen Verbr. I p. 536, Hjelt Utbr. p. 172 [39], Borg Beitr. p. 101, 104, 116, 118, 135, 137, 147 et 154, Norrl. in Atlas p. 27 et 29, item Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. fenn. per universum alpium iugum usque ad Rastekaise . . . vulgaris, in collibus subalpinis iugo proximis p. degreditur, usque ad . . . Kielijärvi Lapp. Torn., sed de cetero . . . extra altiores alpes descendit unquam: Wahlenb. p. 108, cfr l. c. p. XVI et XXXIV; ad alpium iugum haud infrequens: Fellm. Lapp.; Ounas- (!) et Pallastunturit (!): Norrl. Lappm. p. 259; Pallastunturit (!) ep in reg. alpina et summa reg. subalpina: Hjelt!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Ounastunturit (!) Rautunturi in reg. alp.: Sandm. p. 28 et 29; [Saariselkä] st fq in reg. alpina et usque in reg. subalpinam descendit: Hult Lappm., cfr l. c. p. 114, 115, 116, 149, 155, 156 et 159 et vide infra, spec. e Lupukkapää et in cacumine! et in reg. subalpina!; »tantum in iugis altiorum alpium, sc. Peldoaiivi!, Kuarvekods!, Kudossuvannonpää, Ailigas, Rouvuoaivi, ubi una cum *Salice herbacea*, *Empetro*, *Diapensia* etc. vulgo provenit. Ad terminum betulae appropinquat quidem haec planta, neque vero intra eum umquam vidimus . . .»: Kihlm. Ant., cfr Hult alp. Pfl. p. 181; Inari Paloivi: Silén!; Utsjoki Akkojokka! in glareoso humido infra Buoggoaivve in reg. alpina et Nuvvusjokka! infra Habmarastinoaiivve in reg. subalpina: Rancken; prope districtum Fælles dictum: Wahlenb. Fl. Succ. p. 262; [Rastekaise: Fellm. Antekn. I p. 393, Arrh. ant. et L. Hann. p. 289;] Terjebukten ad Karlbunden: Arrh. ant.; Varangria australis 6 locis: Norm. Fl. Spec. p. 730, vide etiam Blytt p. 841 et Norm. ann. p. 37. — [**L. ent.** reg. alp. fq, reg. subalp. r: Læst.; fq — fqq in ripis regionis subalpinae, fq — st fq in reg. alpina; maximam altitudinem 1270 m in declivi occidentali montis Halditshok [»Haltit-schohko»] attingit: Lindén Bidr.; fq in campis alpinis [»fjällhedarne»]: Fries & Mårt. p. (57), vide etiam Suomal. Kilp. p. 39, Suomal. Ornith. p. 8 etc.]

Lapp, ross. ad alpem Hibinä [»Kipinä»], Holmagårdsfjället et Petshenga [»Peisen»]: Fellm. Ind.; in insula Kildin

(F. Nylander!): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XX et Beket. p. 578; Hibirä: Ängstr. p. 52, Broth. Wand. p. 8! [»Umpdek«], Mela Pl., Hollmén! et Frey resa p. 121; Lutarmajok in monte alpino Hibirä ortum: Frey resa p. 120; Mondschetunturi: K. Airak-sinen!; Tshun [»Dschyna«]: Malmberg! et Axelson & Borg! [»Tschuinatundran«], cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Lujauri urt: Kihlman!; Tshun, Tuatash!: Enw. ann.; r in vallibus rivo-rum inter montes alpinos [ad lacum Nuotjavr (!)] reg. silv., p in reg. alpina, sed maximam ad partem pc, vallibus rivorum montis Siuluovi exceptis, ubi st cp provenit: Lindén Ant., spec. e Lt. Nuotjavr in reg. subalp. ad pedem alpis Kahperioivi!; Hapajow inter Orloff et Katschkofka: Kihlman!; Rusiniha inter Orloff et Ponoj: Broth. exk. p. 79!; Paatsjoki, in alpibus Pet-shenga in reg. alpina: Granit & Poppius! et Fontell! [in alpe Vogoivi].

Lapp. fenn. Om förekomsten i Saariselkä fjällgrupp säges: Täml. allmän i fjällregionen på vattendränkt jord, grusbankar och moar. Går i Saariselkä ned i björkskogsregionen på mossar, i bergsskrefvor och snår, vid Sokustamapuro till 420 m: Hult Lappm. Det uppgifves, att arten någon gång bildar mattor på Raututunturit: Rosberg p. 38.

Erica tetralix L.

Uno loco insulae alandicae anno 1905 rarissime visa esse indicatur.

De distributione vide inprimis Lindberg in Medd. XXXVI p. 29 et infra.

A1. Lemland Slätholmen: Hellä Ablqvist!, cfr Lindberg l. c. (Diar. 29, I, 1910), Medd. XXXVI p. 139 etc.

A1. Af Lindbergs framställning l. c. framgår, att endast tre små kvistar blommade på det uppgifna stället, då växten iaktogs därstädes: se vidare längre fram. — **Sat.** Tavastkyrö Rauhala »6 verst från Kyrö fors» juli 1865: gymnasten E. Wikman!, jfr Prot. 7, XII, 1867, Ale., Desideratkat. p. 28, Byteskat., Brenn. Flor. etc. Då denna uppgift förefaller högst egendomlig, ägnade jag saken särskild uppmärksamhet sommaren 1878 och inhämtade därvid, att det enda ställe med namnet Rauhala, som kunde komma in fråga, ligger vid landsvägen i Mahnala by 6 fjärdingar [»vanhaa virstaa», ung. 16 km] från Kyrö fall. Oaktadt noggrann efterforskning sågs emellertid på ifrågavarande ställe intet spår af växten. Äfven Printz har förgäfves sökt efter arten vid Rauhala: Printz i bref

1903. Jfr f. ö. Mela Kasv. III—V och i synnerhet Lindberg i Medd. XXXVI p. 29. I Alc. V nämnes: »trol. odlad», hvartill Lindberg anmärker: Odlas väl aldrig: Lindb. comm. — Lindberg skrifver f. ö. senare: »Äfven den åländska lokalen behöfver kanske ännu bekräftelse, börjar hysa dubier rörande uppgiftens riktighet»: Lindb. comm. Om artens allmänna utbredning se främst Nym. Consp. p. 488 och Nym. Suppl. p. 213.

Calluna vulgaris (L.) Salisb.

In tota Fennia et Lapponia infima haec planta frequentissima, in Fennia plerumque omnium copiosissima provenit. Ad septentrionem versus usque ad fines septentrionales quamvis minore frequentia progreditur, sed in Lapponia maxime orientali visa nondum est; in regione subalpina et infima parte regionis alpinae raro tantum vel rarissime occurrit.

Fqq (aut fq) vel cpp in tota Fennia inveniri consentiunt omnes auctores¹⁾, cfr Till., Fl. Lapp.²⁾, Fl. Suec.²⁾, J. Lagus, Diss. botanico-oeconomica de *Erica vulgari*, praes P. Kalm, Åbo 1754, p. 3 etc., Kalm, Prytz cont. et Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 489; per totum territorium fqq et cpp occurrit: Schedae p. 97, vide etiam DC. Prodr. VII p. 613, Led. II p. 914, Drude in Berghaus Atlas (1886), (Ign. Geogr. p. 343,) Köppen Verbr. I p. 538 et 541, Hjelt Utbr. p. 170 [37], Borg Beitr. p. 101, 135 et 142, Kranck Tallf. p. 182, item Norrl. in Atlas p. 12 et 14.

Lapp. fenn. »Fqq (—fq)» per totum territorium, saepe cpp non autem in omnibus plagis ex. gr. in Kolari: Hjelt & H.; [complur. locis, enum.: Birg. p. 105;] fqq: Blom Bidr.; per partem silvaticam, subsilvaticam et inferalpinam totius Lapponiae ubique, et in subalpinis rarius, supra Naimakka Lapp. torn. haud proveniens at in ipsis alpihus haud crescit, nisi . . . sub rupibus

¹⁾ fqq excepta par. Kuusamo, ubi fq et minus cp: Wainio Kasv.; cp in Palotunturit: A. L. Backman in Medd. XXIX p. 115; (fqq) in Kuusamo septentrionali: A. L. Backm. comm.

²⁾ »In Finlandia Boreali, Björneborg [»Bioerneburgum»] inter & Aboam vidi per plurima Camporum milliaria fere nullam aliam nisi sterilem hanc *Ericam*, quae terram undique tegebat nec ulla ratione exstirpari poterat»: Fl. Lapp. N:o 141 p. 106; »copiosa circa Björneborg [»Biörneburgum»]: Fl. Suec. p. 127.

meridiei expositis australiorum alpium: Wahlenb. p. 98, cfr l. c. p. XVII et LVII; in campis sterilibus totius Lapp. ubique: Fellm. Lapp., vide etiam Norrl. Lappm. p. 255; fqq — fq usque ad Mare glaciale: Wainio Not.; in reg. silvatica fqq, in reg. subalpina hic illic in lucis et ericetis, in reg. alpina st r in ericetis et ad rivulos usque ad 560 m in Vuomapää: Hult Lappm., cfr l. c. p. 35, 39 et 159; Pallastunturit in reg. subalp. infima (r): Hjelt: Ollostunturi cpp in declivi australi infimae regionis alpinae: Caj. Beitr. p. 9—10, cfr l. c. p. 11; Pallastunturit dominans in inferiore reg. subalpina: Caj. l. c. p. 4; per reg. subsilvaticam fq in silvis humidis et fertilioribus, nec non supra maiores caespites sphagnetorum, in reg. subalpina p — st fq et terminum betulae paucis metris haud raro superat, Hammasuro SV 427, Pietarlauttasoaivi N 420 (paucis locis cp), S 428, N 462 (aream non mediocrem occupans), Peldoaivi SE 438, Kuarvekods NV 390, NNE 356, Kudossuvannonpää N 404: Kihlm. Ant.: Varangria australis etc. enum. e permultis [saltem 20] locis: Norm. Fl. Spec. p. 735 etc., quem l. inspicias, vide etiam Du Chaillu II p. 192, Blytt p. 846, Norm. p. 285 etc. — [L. ent. fq in inferiore paroeciae parte: Grape p. 104; reg. subalp. r, reg. silv. fq, Enontekiäinen . . . r (L. L. Læstadius): Læst.; locis apertioribus in reg. subsilv., sed minore copia quam *Empetrum* et proprius reg. subalp. ut etiam *Ledum* desinit: Norrl. Lappm. p. 259, cfr Norrlin i Not. XIII p. 277; Kaaresu'anto Naimakka spec. unicum: Fries & Mart. p. (59); Kilpisjärvi: Suomal. Kilp. p. 38; Lindén Bidr. non comm., vide etiam Birg. p. 85.]

Lapp. ross. per territorii huius partem inferiorem fq: Fellm. Ind.; in silvis campisque sterilibus usque versus Pjalitsa et Kola, in tota autem regione, quam vocant Tundra, deesse videtur: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVI (et XLVII) et Beket. p. 578; Tshapoma, Pjalitsa (!) et permultis locis magis ad occidentem versus: Mela Pl., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; ad Sosnovets, non autem ad Ponoj: Kihlm. Ber. p. 21, cfr Kihlm. Pfl. p. 208 et infra; st fq — p in reg. silv. secundum ripas fluminis Nuotjok et lacus Nuotjavr (!), suis locis st cp, etiam in turfosis. Pc etiam visa est in finibus reg. alpinae in montibus alpinis Vuojim (Lim.): Lindén Ant.; prope pagum Voroninsk! et ad la-

cum Kolmjaur!: Kihlman; Jokonsk [»Jokonga»] prope Svjätoj-noss: Broth. comm., vide etiam sub forma *albiflora* et Norm. p. 285.

Pl. Finl. exs. N:o 318 **A b.** par. Lojo in iugo pinifero leg. Edit Lindström.

»In silvis vastissimis, vetustis et in exustis per totam patriam litoribus marium tantum exceptis. Kemi»: Wirz. pl. off., jfr Trautv. II p. 19; då emellertid Brenn. betecknar arten såsom allm. på Hogland och den t. ex. på Mjölö nära Helsingfors växer på de yttre sluttningarna mot hafvet, torde Wirzéns inskränkning gälla blott själfva stranden. Antydningen, att Kemi vore ljungens nordgräns, är tydligen alldeles oriktig.

Ljungen upptages f. ö. som »mycket allmän» (eller ock »ymnig») af det öfvervägande flertalet förf., som använda denna frekvensgrad (liksom äfven His.). Undantag göra: Mietois st fq, »Mynämäen pitäjän aukia» fq, »muualla» fqq: Caj. Kasvist.; fq: Malmgr.; fq, enum.: Häyr. Björneb.; »fq, in campis arenosis regionis arenariae vastis cpp»: Elfv.; fq: M. & J. Sahlb. och Axels. Ptk.; fq, sällsyntare i kusttrakten, uppr.: Keckm., se äfven Martik. 34 och 37; Wainio Kasv. se ofvan.

Emedan flertalet förf., som särskildt beakta ymnighetsgraden, upptaga ljungen såsom cp eller oftare cpp, kan naturligtvis ej ifrågakomma att här uppräknas alla hithörande uppgifter.

Härtill må ännu anföras följ. uttalande: »Hos oss har ljungen ej, ehuru mycket allmän och ymnig i landet, fått ett sådant öfvervälde som t. ex. i Danmark och annorstädes i västra Europa»: Sallm. p. 14. Om förekomsten i Lapp. ross. nämnes: »In Russisch Lappland gehört *Calluna* schon zu dem empfindlicheren Gewächsen und wird nicht auf der eigentlichen Tundra angetroffen; auf den weiten Sümpfen bei Sosnowets ist sie dagegen schon allgemein»: Kihlm. Pfl. p. 110. Nämnas bör, att l. c. p. 109 och 110 redogöres för Borggreves och Fockes olika åsikter om ljungen.

Viktiga uppgifter om ljungens förekomst i olika delar af landet lämna Palmgr. Stud. p. 407—408, Häyr. Landv. p. 89, Häyr. veg. p. 44 med fotografi (den sistnämnda från **L k.** Pyhänturi).

Några uppgifter om ljungens förekomst som **fossil** i Finland känner jag ej. Lindberg nämner, att »bättre rester af densamma anträffas endast i unga lager»: Lindb. comm. Det förtjänar kanske i detta sammanhang ännu tilläggas, att till Sverige »har ljungen invandrat ungefär samtidigt med tallen»: A. Nilsson, Sydsvenska ljunghedar i Tidskrift för skogshushållning 1901 p. 3.

Uppgifter om **ålder**, tillväxt m. m. ingå i Keso Alt. p. 42—45; särskildt hänvisas till tabellen l. c. p. 44—45; jfr äfven L. Y. 1909 p. 40—43.

Calluna vulgaris f. albiflora Auct.

Cum forma typica plerumque rarior occurrit.

A1. Finström Bergö: F. Mattsson in dupl.! — **A b.** complur.

locis: Arrh.; [Muurila] p: Renv.; Tenala Rilaks: His!; Lojo Lohjanselkä: Lindb. herb.; Vihti Härköilä—Torhola: Flinck!; [Mynämäki etc.] haud infrequens: Caj. Kasvist. — **Ny1.** st r Ekenäs, Tvärminne: Häyr.; Ekenäs Vesterby hic illic inter formam vulgatam in saltibus sane procul a praedio: W. Wahlbeck!; Kyrkslätt ad praed. Fasa: Sæl. ann.; Fagervik et Karis Snällböle!; His.: Ingå p: Brenn. växtf. p. 79; Helsingfors Lappviksudden: Sæl. herb.; Borgå Sondby et spec. numerosa in Mäntsälä: Sæl. herb.; Hogland Majakallio: Brenn. Till. p. 40. — **Ka.** Miehikkälä Kotilahti in silva cum typo: Sælan!; Säkjärvi Hovi cum f. typ.: V. Krohn!; Viborg Perkjärvi: Köppen Verbr. I p. 542.

Sat. Luvia ex. gr. Niemenkylä (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; st r Karkku Kauniais!, Kärppälä, in insula Ykspuinen prope praediolum Niemi etc.: Hjelt. — **Ta.** nonnunquam: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Messilä in Tiirismäki: G. Björkstén!; Sysmä Nya Olkkola Joutene: Unonius!; Kuhmoinen (M. A. Levander): Häyr.; [Korpilahti!] Mutanen: Wainio Tav. or. — **Sa.** Villmanstrand Parkkarila: Sæl. herb.; Mikkeli [»St Michel»]: Svinhufvud!; Sääminki Lypsyniemi: Kurt Enwald!; Sääminki Lammassaari (Y. Hirvensalo herb.) y. m., Kerimäki Tynkkylänmäki (O. Uotinen herb.): Budd. muist. — **K1.** Uukuniemi: Nikl!; Suistamo prope templum: Linkola! — **Kol.** Himijoki in ericeto: Lindroth & Cajander!; Salmi Uuksu: V. Pesola!

Tb. Äänekoski: Leskinen!; Rautalampi Iso-Pappila 1902: Link. — **Sb.** [Kuopio] r Kurkiharju Kotkatniemi. Säyneensalo. ambobus locis pauca tantum specimina: Link. Lis. p. 25; Maaninka Pyssymäki etc.: Kyyhk. — **Kb.** Juuka Mönninvaara et Pielisjärvi Uusikylä spec. numerosa c. typo: Sæl. herb.; r in pagis Koli, Ahmovaara et Larinsaari nonnullis locis, solit.: Axels. Putk. — **Kon.** Suopohja (Simming!): Norrl. On.; Suojärvi Varpakylä Tsonkunniemi: J. S. V. Koponen!, vide etiam Günth. p. 45.

Om. Lappajärvi Hirvikangas ad Hirvijärvi (Nyström), Hanhivuori in monte (Nyström) et Niska Kivipuro in pineto (Nyström), Evijärvi Hanhikoski in pineto: A. L. Backm. Fl.; Alahärmä! (spec. sine nomine collectoris). — **Ok.** Paltamo: Lackström!, cfr Brenn. Obs.; Kuhmo Piippola: Lindb. herb.; [Kianta] haud r [»Jot. us. tavattu»]: Kyyhk., cfr Brenn. bidr. p. 19; [Kianta] ex. gr.

prope praedium sacerdotis ad viam Jysmäi versus, Törmälä: Kyyhk. litt.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr de hoc et sequentibus Brenn. Obs.; [Uleåborg hic illic r: Leiv. Putk.; Simo Ylikärppä, Pudasjärvi inter Ritvajärvi et Riojansuu: Brenn. herb.; Kemi Vallittu: Rantaniemi; Pudasjärvi prope templum: Wainio Not.; Ylitornio prope Raanujärvi: Hjelt & H.! — **Kuus.** ad Paanajärvi: Wainio Kasv.; Taivalkoski inter Väättäjä et Pintamo in pineto: A. L. Backman!; pcc in pineto arido ad Saunalampi prope viam publicam inter templum et deversorium Oivanki: Edv. af Hällstr.

Lk. Sodankylä in ericeto: Blom!; Kemijärvi [»Kemiträsk«]: Nyberg! — **Li.** Gaddeluobal: Norm. p. 285, cfr Norm. Fl. Spec. p. 735 nomine var. *niveiflora*.

Lt. Maanselkä ad septentrionem versus ab Imandra: N. I. Fellman!; ad oppidum Kola: Enwald & Hollmén!

Eftersom Norrlin m. fl. upptaga denna form, har jag gifvit den samma en särskild rubrik. Ehuru relativt taget sällsynt, förekommer den samma helt säkert flerstädes i vårt land.

F. *versicolor* Lindb. fil. **Ab.** Lojo på Lojo ås: Lindberg!

Phyllodoce caerulea (L.) Bab.

In regione alpina et in montibus subalpinis frequenter copioseque provenit et usque ad 65° 48' ad meridiem versus indicatur, in inferioribus autem Lapponiae regionibus plerumque rarius est et infra 67° 22' vix occurrit.

In Lapponiae collibus duris et montibus subalpinis fq: Prytz cont.; Muonioniska usque ad alpes: Wirz. M. S.; Fenn. bor. or. et maxima pars Lapp.: Fries; Fenn. bor. Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 491; in alpina regione ut etiam subalpinis montibus frequenter copioseque provenit et usque ad 65° 48' ad meridiem versus indicatur, in inferioribus regionibus Lapponiae autem plerumque rarius est et infra 67° 22' vix occurrit: Schedae II p. 116, vide etiam DC. Prodr. VII p. 713, Led. II p. 916—917, Köppen Verbr. I p. 545 et 546, Hjelt Utbr. p. 173 [40], Borg Beitr. p. 101, 104, 116, 135 et 145, Kranck Tallf. p. 182, Norrl. in Atlas p. 27 et Lindb. in Atlas p. 37.

Kuus. (fq) in Kuusamo: Jul. p. 282; Iivaara: Hellstr. Distr. p. 9, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Nuorunen: Nyberg!; Ukonvaara: Wainio Kasv., ubi priores duo afferuntur; Rukatunturi: Hirn Fört!, Eron. maant. p. 194. Bergroth & Fontell! et A. L. Backman!, vide etiam infra; Nuorunen: Geogr. F. T. 1909 p. 296 [iam in Wainio Kasv. etc.]; Kemijärvi Peniötunturi: A. L. Backman!, vide etiam F. Nyl. Utdr. p. 153 et Alanne p. 58 not; ad hanc provinciam etiam spectat Ostrobothnia (F. Nylander msc.): Led. II p. 917, cfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] et Köppen Verbr. I p. 546. — Kk. Oulanka in montibus subalpinis Kivakka et Päänuorunen: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Lapp. fenn. Rr Kolari in Ylläsaari prope Lanta: Hjelt & H., vide etiam l. c. p. 108 not; per reg. subalpinam et alpinam ipso alpium iugo proximam ubique omnium fqq, infra templum Enontekiäinen Lapp. Tornensis descendens, ut etiam fq in alpium campis inferioribus, et in montibus subalpinis totius reg. silvaticae usque ad . . . Ollostunturi Lapp. Torn., nec non in alpinis maritimis totius Finmarkiae . . . parcius: Wahlenb. p. 105, cfr l. c. p. XVI et XXXI; in regionibus subalpinis ubique: Fellm. Lapp.; in montibus alpinis [et subalpinis] reg. silvaticae: Norrl. Lappm. p. 258; in pinetis eiusdem regionis hic illic: l. c. p. 255; [Palojoensuu in ripa amnis: Lindén Bidr. in exordio; Pallastunturit fqq et cp in omnibus regionibus: Hjelt, cfr Hjelt & H. p. 77, vide etiam Caj. Beitr. p. 3, 4 et 7; Sodankylä fq in iugo Suoloselkä, Inari ad Kultala abundanter, in regione coniferarum mixtarum ad Törmänen (p), ad Veskonieni, Ruoptuivaara, ad Kōngäs prope Mare glaciale fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 8, 21 et 24; fq in reg. alpina et subalpina usque ad cacumina. In reg. silv. p in ericetis et inprimis in glareosis ad fluvia: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; fq — fqq per reg. subalpinam et alpinam in silvis et siccis et fertilioribus, in lucis, in ripis herbidis rivulorum, in ericetis et locis glareosis, nec non in ipsis cacuminibus lapidosis omnium alpium, ubi plerumque sterilis obvenit. In reg. subsilvatica praecipue in pinetis duris p st pc, in regione inter Tschuolisvuono et Pakananjoki sita st fq: Kihlm. Ant., vide etiam Wegelius p. 234; in collibus et campis elatis tum alpinis cum subalpinis omnibus a summo nostro

septentrione finibusque ultimis versus Rossiam usque ad fines alpium meridionales ubique fq: Wahlenb. Fl. Suec. p. 261; in Varangria australi etc. permultis [saltem 19] locis: Norm. Fl. Spec. p. 740, vide etiam Blytt p. 841 etc. — [L. ent. reg. alp. fq, reg. subalp. p, reg. silv. r: Læst.; in pinetis et iugis reg. subsilvaticae: Norrl. Lappm. p. 259 et 260; fq in declivibus riparum et in campis »moarna» reg. subalpinae, in declivibus montium et inprimis in vallibus rivorum reg. alpinae, etiam in cacuminibus nonnullorum montium alpinorum inferiorum »låg-fjällstoppar»] Kalkuoivi 710 m, summam altitudinem in Puotsoivi V 785 m attingit: Lindén Bidr.; fq in campis alpinis »fjällhedarna», haud infrequens in betuletis lichenosis: Fries & Mart. p. (68), vide etiam Medd. XXXVI p. 35 etc.]

Lapp. ross. a lacu Imandra usque ad Kolmesoivi-madakettsa in collibus atque campis duris nec non ad radices alpium fq: Fellm. Ind. p. 309; per totam peninsulam st fq: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVIII et XLVI; enum.: Beket. p. 578; st r et pc in silvis reg. silvaticae (Lt. et Lim.), st fq in reg. alpina in declivibus montium alpinorum et in vallibus rivorum (Lim.): Lindén Ant.; ceterum e permultis locis enum. ex. gr. Broth. Wand. p. 8, 12 etc., vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 843 **Kuus.** in monte Rukatunturi leg. A. L. Backman; N:o 844 **Lk.** Muonio in colle prope templum leg. U. Segerman.

Jfr beträffande utbredningen i södra delen af **Lk.** hvad som nämnes om *Arctostaphylos alpina* p. 310. — Om artens förekomst på Ounas-tunturit åter skrives: I lägre fjällregionen och ofta äfven inom regio subalpina tillkämpar sig *Phyllodoce* ställvis herraväldet öfver all annan vegetation: Sandm. p. 26, jfr l. c. p. 32.

Ehuru N. I. Fellm., såsom af ofvanstående framgår, upptager arten från hela Lapp. ross., föreligger ingen fullt säker uppgift från Lv., ej heller något exemplar i H. M. F. — Från Lim., Lp., Lt. och Lm. föreligga däremot många exemplar i H. M. F.

En tabell öfver artens ålder och tjocklek i Lapp. ross. ingår Kihlm. Pfl. p. 232.

Med hvita blommor är *Phyllodoce* sällsynt. Exemplar förefinnas från **Lk.** Muonio Olostunturi: Montell!; Pallastunturit »in summo cacumine Himmelriiki in reg. alpina»: Hjelt & Hult! — Lim. »ad lacum Raitjavr in Lujauri-urt, reg. alpina superior»: Kihlman! — Lm. »ad lacum Ryhpjavr»: Palmén!

Loiseleuria procumbens (L.) Desv.

In montibus alpinis et subalpinis Lapponiae frequenter — frequentissime et copiose vel copiosissime provenit. Ad meridiem versus usque ad 65° lecta est, sed nisi in regionibus superioribus et in maxime septentrionali parte Lapponiae vix et rarius ea quidem occurrit.

In Lapp. confinio alpium et montibus subalpinis fq: Prytz cont.; Fennia bor. or. et maxima pars Lapp.: Fries; Fenn. bor. Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 491; in alpihus Lapponiae fq obvia, ad meridiem versus usque ad Kuusamo (66° 10') et in Karelia rossica usque ad opp. Kemi (65°) occurrit: Schedae p. 95; in alpinis et subalpinis montibus Lapponiae frequenter — frequentissime et copiose vel copiosissime provenit. Etiam in par. Kuusamo septentrionali Finlandia et in septentrionali parte Kareliae Rossicae lecta est. Ad meridiem versus usque ad 65° crescit. Cfr n:o 312: Schedae II p. 116, vide etiam DC. Prodr. VII p. 715, Led. II p. 918, Köppen Verbr. I p. 547, Hjelt Utbr. p. 173 [40], Borg Beitr. 101, 104, 116, 135 et 145, Kranck Tallf. p. 182, Norrl. in Atlas p. 27 et 29 et denique Lindb. in Atlas p. 37.

Kp. cp in insulis Gusovoi extra Kemi in montibus altis nudisque [»kala»]: Bergroth in Medd. XXIII p. 25!, vide etiam infra.

Kuus. (st fq): Jul. p. 275; Iivaara: Hellstr. Distr. p. 9, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Nuorunen: Nyberg in dupl.! et Sahlb. Fört!; Ukonvaara: Wainio Kasv., ubi priores afferuntur; Naatikkavaara, Rukatunturi (!) et Valtavaara!: Hirn Fört.; Rukatunturi et Nuorunen: Alanne p. 58 not, vide etiam Eron. maant. p. 194 et Geogr. F. T. 1909 p. 296; Nuorunen! cp, Riisitunturi! cp [etiam Edv. af Hällstr.], Rukatunturi cp et Kuolajärvi Niemelä Palotunturi!: A. L. Backm. comm., cfr Medd. XXIX p. 113 et 114, ubi scriptum est Peniötunturi [pro Palotunturi]; in cacumine montis Jäkälätunturi ad orientem versus a Tuuti-järvi ad fines in reg. subalp: Borg!: Pyhävaara: Valborg af Tengström in Lindb. herb; ad hanc provinciam etiam spectat Ostrobothnia (F. Nylander msc.): Led. II p. 918, cfr Herb. Mus.

Fenn. [ed. I] et Köppen Verbr. I p. 547, vide etiam F. Nyl. U'tdr. p. 153 etc. — Kk. Oulanka Kivakka et Päänuorunen: Wainio Kasv., spec. e Kivakka leg. Malmberg!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Lapp. fenn. r in montibus subalpinis Lainiotunturi! et Pyhätunturi, ubi cp crescit et ad latera in regionem silvaticam descendit: Hjelt & H., cfr l. c. p. 88; in lateribus praecipue inferioribus omnium alpium et in montibus subalpinis etiam a iugo alpium remotioribus ubique fqq: Wahlenb. p. 62, cfr l. c. p. XXXI, XXXIV et LX; in Utsjoki ita fq, ut colles prima aestate rubeant, de cetero vero in montibus tantum subalpinis: Fellm. Lapp.; in montibus alpinis [et subalpinis] regionis silvaticae: Norrl. Lappm. p. 258; Ollostunturi: A. Montin!, cfr Caj. Beitr. p. 4; Pallastunturit (!) in reg. subalpina superiore! et in reg. alpina p cp: Hjelt, vide etiam Caj. Beitr. p. 9; Kuolajärvi in cacumine montis Sallatunturi, Sodankylä prope Kopsusjärvi in iugo Suoloselkä fq, Inari in cacumine montium Hammastunturit, in regione pinifera ad Veskonieni, ad Köngäs prope Mare glaciale fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 4, 8 et 21; fq saltem in Sallatunturi: Edv. af Hällstr., spec. indidem etiam leg. E. Nylander in Sæl. herb., Stjernvall!, cfr Medd. XIX p. 19, Borg & Rantanieni!, cfr L. Y. 1899 p. 155, et Finnilä!, cfr Finn. p. 8; Rohmoiva: Stjernv.; fq in reg. alpina usque ad cacumina et in reg. subalpina montis Saariselkä. In Nattastunturi haud visa est. Secundum Sokustamapuro usque ad 420 m descendit: Hult Lappm., spec. e Koptuspää in terra glareosa!, vide etiam Rosberg p. 38; Kuolajärvi [»Salla»] Airistunturi in cacumine, reg. alp. inf.: Axelsson & Borg!; in locis glareosis, aridis reg. alpinae fqq cp et subalpinae fq — st fq, in reg. subsilvaticam haud saepe descendit, ex. gr. ad Pyhäjärvi, in convalli flum. Ivalojoiki circa Kultala multis locis, nec non in tractu inter Tshuolisvuono et Pakananjoki sito fq. In cacumina alpium altiss. territorii florens aggreditur: Kihlm. Ant., vide etiam Wegelius p. 234; in alpihus omnibus . . . usque ad fines Rossiae [»Russiae»] trans Finmarkiam vulgatissime: Wahlenb. Fl. Suec. p. 135; Varangria australis etc. permultis [saltem 16] locis: Norm. Fl. Spec. p. 745—746, vide etiam Blytt p. 842 etc. — [**L. ent.** reg. alp. fq,

reg. subalp. (r): Læst., cfr Grape p. 104; in iugis reg. subsilvaticae: Norrl. Lappm. p. 260; st fq in campis [»moar»] et ripis reg. subalpinae et in terra sicca, lapidosa, in declivibus et cacuminibus reg. alpinae, summam altitudinem in Mehkasvaarri SE 770 m attingit: Lindén Bidr.; fq in reg. alpina, haud infrequens in reg. subalpina: Fries & Mårt. p. (58), vide infra, vide etiam Medd. XXXVI p. 35, Tann. Vert. p. 3, Suomal. Ornith. p. 8 etc.]

Lapp. ross. in lateribus alpium et montibus altioribus a Kipinä Tuoddar usque ad Kolmesoive-madaketsa ubique: Fellm. Ind.; secus oram Maris glacialis usque ad Ponoj Maris albi fq, de cetero etiam in alpinis circa lacum Imandra et sinum Kantalaks et denique iuxta oppidum Kola [»iisdem cum *Diapensia* locis»] N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVIII; enum.: Beket. p. 578; in monte Krestovaja (!) prope Kantalaks, Volosna, Seredna, Kantalaks in via et Kusomen: Mela Pl.; in reg. silv. Lt. r et non visa nisi in Peuranpää prope ripam occidentalem lacus Nuotjavr, ubi st cp occurrit, in reg. alp. (Lim.) p in campis planis [»plataær»] siccioribus: Lindén Ant.; ceterum e permultis locis enum. ex. gr. Broth. Wand. p. 8, 12 et 13 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 312 Lk. par. Kuolajärvi [»Salla»] in alpe Sallatunturi in regione alpina inferiore leg. Borg & Rantaniemi; N:o 842 Lk. par. Kuolajärvi in monte Sallatunturi in regione alpina leg. Finnilä.

Om förekomsten i Kp. nämnes vidare: cpp »i tundra-formationen på båda Gusowoiöarna»: Bergr. Ant. — Från Lk. Ounastunturit säges åter: Formationsbildande å östra sluttningen af Sidosvaara: Sandm. p. 26. — [Från grannskapet af L. ent. framhålles: »Trifves äfven i lafrik tallskog t. ex. vid Raggis enst. och Maunu»: Fries & Mårt. p. (58).]

En tabell öfver artens ålder och tillväxt i Lapp. ross. ingår i Kihlm. Pfl. p. 232.

[*Rhododendron lapponicum* (L.) Wahlenb.

Nisi in summis montibus alpinis Lapponiae Enontekiensis non est lectum.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 492; »tantum in L. ent. extra ditionem florum nostrae»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140, vide etiam DC. Prodr. VII p. 724,

Led. II p. 920—921, Köppen Verbr. I p. 550—551 et Hjelt Utbr. p. 171 [38].

L. ent. in collibus alpinis . . . alpium Tornensium p. ep . . . ad Kummaeno inter Karanasvaara et Peltsana [»Peltsanen«] par. Enontekiäinen st. ep, summum vero alpium iugum nivale fugit: Wahlenb. p. 104, cfr l. c. p. XVIII et LXV, Wahlenb. Fl. Suec. p. 261, Fellm. Lapp. et Grape p. 105; reg. alp. p: Læst.; in reg. alp. iam ad Vittanki et Mikkavuoma: Norrl. Lappm. p. 265; ad Kilpisjärvi: Suomalainen in Medd. XXXVI p. 35; Saanatunturi (Tanner): Wall. p. 54 not, item Suomal. Kilp. p. 39 et 41; Saana: Suomalainen in Medd. XXXIX p. 38; in valle inter Siilasmalla et Pikkumalla ad Kilpisjärvi [»Kilpisjaur«]: Montell in Medd. XL p. 179, cfr l. c. p. 226, vide etiam Lindén in Bot. Centralbl. LXI p. 221, Mela Kasv. III—V, Suomal. Ornith. p. 8, Lindberg in Diar. 2, V, 1914 etc., item infra.]

»In confinio alpium Lapp. et in montibus subalpinis par. Kuusamo rarius: Prytz cont.; uppgiften från Kuusamo grundar sig tydligen på Julin, men är helt säkert oriktig. — **Kuus.** st. fq: Jul. p. 275 under namn af *A:alea lapponica*; uppg. torde med all sannolikhet icke komma att bekräftas.

Rhododendron lapponicum upptogs i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från **Lf.**, men har utgått ur förteckningen Herb. Mus. Fenn. II p. 83, när den blifvit funnen endast i **L. ent.**, jfr l. c. p. IX not. — [Fries & Mårt. (p. 71) uppräknat talrika fyndorter i **L. ent.** för denna art, men dessa torde vara belägna rätt långt från finska gränsen; den närmaste är antagligen Peltsana [»Pältsama«].]

Af släktet *Rhododendron* odlas i Botaniska trädgården i Helsingfors 6 arter, alla på fritt land, men täckta till vintern; samtliga blomma om våren. I fråga om dessa se Elfv. Vedv. p. 49.

Ledum palustre L.

In tota fere Fennia, etiam in inferioribus Lapponiae regionibus frequenter vel interdum frequentissime saepeque copiose aut copiosissime, in subalpina autem regione rarius occurrit.

Fq aut fqq¹⁾ in tota Fennia inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Till. Icon. 158, Kalm, Hell. p. 9 [his quidem verbis: »den allmännaste växt i kärren»], Prytz cont.; in paludibus et silvaticis per totam Finlandiam et Lapponiam: Wirz. pl. off. p. 34 et 35; Fenn.: Nym. Consp. p. 492; per totum territorium plerumque fq et cp dispersum: Schedae p. 95. vide etiam DC. Prodr. VII p. 730, Fries, Led. II p. 923, Trautv. II p. 19, Ign. Geogr. p. 343, Köppen Verbr. I p. 558, Hjelt Utbr. p. 170 [37], Borg Beitr. p. 101, 113, 135 et 143, Kranck Tallf. p. 183, A. L. Backm. Fl. p. 95, Heintze Ranunc. p. 197—200 et Norrl. in Atlas p. 23.

Lapp. fenn. fq — fq et saepius cp per totum territorium: Hjelt & H.; in turfosis apertis et piniferis, sphagnetis, abiegnisque turfosis fq: Blom Bidr.: [fq, enum.: Birg. p. 105:] per partem silvaticam et subsilvaticam omnium Lapp. suecicarum vulgatisime, ut etiam in Lapponiae Kemensis regione subalpina usque ad Puolmak {»Polmak»} (ubi plerumque latifolium evadit) et Fimarkiae orient. regiones interiores Varangriae etc. p cp. Alpes omnino fugit: Wahlenb. p. 103, cfr l. c. p. XVI; fqq: Fellm. Lapp.; Ollostunturi in reg. alp. pc {»vereinz.»}: Caj. Beitr. p. 10; fq usque ad Kōngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; in reg. silv. fqq, in reg. subalp. p in sphagnetis et lucis: Hult Lappm. p. 164, cfr l. c. p. 39; Utsjoki fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 60; reg. subsilv. fqq, in turfosis, et betuletis humidis atque in ripis nonnunquam inundatis reg. subalpinae fq, in reg. alpinam infimam quoque p evadit, ex. gr. ad Tuarpumoavi, Hammasuro. Pietarlauttasoaivi N 373, Hammasuro SV 473, Tuarpumoavi NE 404, Peldoavi N 400, Kudossuvannonpää 360: Kihlm. Ant.; haud infrequens in Ostfinmarken a Paatsjoki {»Klösterelfven»}

¹⁾ W. Nyl., Wainio Tav. or., Broth., Mela, Wainio Kasv., A. L. Backm. Fl. (cp — st cp), quem l. inspicias, Must., Leiv., Brenn. Obs. et Keckm.; fq — fqq: Arrh. Ann., Blom et A. L. Backm. comm. (in septentrionali parte par. Kuus.); fq — 0, interdum cpp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; cpp [interdum pc]: Stenr.; cp — st cp: Borg Tiet.; cp: Hult, Fl. Kar. et Kyyhk. litt. (O k.); fq, in sphagnetis apertioribus cpp, in Reg. occ. fqq, in Saoneshje ad Velikajaguba—Vigorus fq, Schungu: Norrl. On.; st cp: Axels. Putk.; fq — fqq et cp aut cpp: Bergr. Ant.

ad Tana, a mari usque ad terminum betulae adscendit: Lund p. 82; ad Salmijärvi [»C'olmijavre»] (parcius): Th. Fries Resa p. 60; »in Varangria meridionali iuxta fl. Paatsjoki [»Pasvigelv»] prope Elvenæs, ibi ad iugum supra terminum *Betulae* copiose adscendens, *Diapensiae lapponicae* socium, dein prope Salmijärvi [»Klostervand»] ad Svanvig iuxta lacum Goalsejavre ubique epp, porro procedens commune ad paludosa iuxta lacus & flumen usque intra Bagjajavre, tractum intimum lacui Inari proximum a me visitatum . . . porro fq ad partem inferiorem fluminum Näytämö [»Neidenelv»] et Vutuajoki [»Munkelv»]: Norm. p. 284; e Varangria australi permultis [32] locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 748–749, vide etiam Blytt p. 843 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; in reg. subsilv. subalpinae reg. appropinquantibus desinit: Norrl. Lappm. p. 259, cfr Norrlin in Not. XIII p. 277; supra reg. subsilvaticam rr: Lindén in Medd. XVIII p. 243, cfr Lindén in Bot. Centralbl. LXI p. 221 et vide ceterum infra.]

Lapp. ross. fere ubique: Fellm. Ind.; fqq: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLVII; eodem modo [ut in **Li.**] fq et copiosum latere rossico, ibi in alpem Galgoaive supra terminum betulae adscendens: Norm. p. 284; fqq suis locis cp in ripis paludosis et in paludibus secundum totum flumen Nuotjok et ad ripas lacus Nuotjavr (**Lt.**): Lindén Ant.; Ponoj in »tundraplatân»: Frey resa p. 122, vide etiam infra et Beket. p. 578.

Pl. Finl. exs. N:o 311 a **Ab.** opp. Nystad Stor-Birkholm Niemi in silva paludosa leg. Hollmén, N:o 311 b par. Sibbo Löparö in sphagneto pinifero leg. Brotherus.

A1. st fq: Bergstr. Beskr.; »östra området fq, i mellersta icke allmän på grund af brist på tjänliga lokaler. I Brändö anträffad endast å kyrklandet, Åfva, Blomö och Jurmo». Kumlinge st fq: Bergr. — **Ab.** Bergr. se under **A1.**; Caj. Kasvist. i noten. — **Nyl.** [Hogland] kärr r, Tytärsaari: Brenn., se längre fram. — **Sat.** p fq, lämpliga lokaler icke allmänna: Häyr. Björneb. — **K1.** Pälkjärvi och Impilaks p: Hjelt. — **Kol.** »st fq — p fq; in reg. aren. fq»: Elfv. Genom dessa uppgifter betonas sålunda främst afsaknaden i vissa trakter af för arten lämpliga lokaler. Hvad särskildt Hogland angår, skrifves emellertid senare: Förekom allmänt på kärraktiga ställen både i norra, mellersta och södra delen af Hogland: Sælan i Medd. XXV p. 77.

[**L. ent.** Om förekomsten [vid Lätäseno] säges: »P i den lägsta

björkreg. Allmän på tallgränsen och anträffas ännu p—st fq längs älstranderna ända till Luossakoski. Härifrån uppåt sågs denna art endast vid Hirvasvuopio, söderom Lairijärvi (några ris med korta, smala blad i en myr), vid Muunikurkio (en enstaka individ på klippafsats) samt på momark vid Rommaenos mynning (få stånd på jordgrund af svämmler): Lindén Bidr. — Senare nämnes om förekomsten [vid Könkämäeno och Muoniojoki]: »Siikavuopio sällsynt, tilltager nedåt efter älven i frekvens och är redan ca 1 mil nedanför Siikavuopio allmän»: Fries & Mårt. p. (66). — Om förekomsten i Lim. heter det: »fq i reg. silv. och reg. alp., där den förekommer i skogs- och kärrmarker mellan fjällen och äfven på sluttningen af fjällen»: Lindén Ant. Emedan sistnämnda uppgift, jämte Cajanders uppg. från Ollostunturi, uppg. i Kihlm. Ant. och Normans uppg. från Elvenes och Galgoaive, är en af de få, hvari *Ledum* uttryckligen omnämnes som växande i fjällregionen, misstänker jag, att den där angifna frekvensen är alltför hög.

Om getporsens **ålder**, tillväxt m. m. redogöres Keso Alt. p. 15—18; här hänvisas därför till originaluppsatsen och särskildt till tabellen l. c. p. 16—18, jfr äfven L. Y. 1909 p. 40—43.

Som **fossil** är *Ledum*, såvidt nu är känt, sällsynt i Finland. Endast följ. uppg. har jag antecknat: **S a t.** Jämijärvi »fyndet synes mycket ungt, om icke recent»: G. And. p. 104, jfr Herlin p. 179. — **O a.** Kurikka Levenneva »i ytlagret ett blad»: Lindb. und. p. 96. — Lindberg framhåller ytterligare, att *Ledum* funnits subfossil endast i alldeles recenta bildningar: Lindb. comm.

Till åtskillnad från f. *dilatata* kallar Ledebour hufvudformen β *vul-gare* [Led.]: Led. II p. 923.

F. *dilatata* Wahlenb. — Se om utbredningen i synnerhet Led. II p. 923 och Mela Kasv. V.

A b. Brändö Jurmo: Bergr.! [I H. M. F. etc. under **A 1.**]; Piikkis: Lindberg i Medd. XVIII p. 201.

O k. Sotkamo (Wizz. M. S.): Brenn. Obs.; om uppgiftens vederhäftighet vågar jag ej uttala mig.

K k. Kouta, Knjasha [»Knasaguba»]: Fellm. Ind.

Lapp. fenn. [ferst., uppr.: Birg. p. 105; Samz. se längre fram;] p: Fellm. Lapp.; Ounastunturit: Malmberg!; Kuolajärvi [»Salla.»] Ahmo-vaara: Borg & Rantaniemi!; Wahlenb. se under hufvudformen. — [**L. ent.** björkreg. r . . . Enontekiäinen (L. L. Laestadius): Læst.; [Lätäseno] Vähäkurkio [vid barrskogsreg. gräns] i bergsskrefvor: Lindén Bidr.!]

Lapp. ross. »ad Tuloma et alibi»: Fellm. Ind., se under Kk.; Porjeguba: Selin!; »Luuntaittumabaaran! varrella» och »Tupujoen! latvoilla»: Axelson & Borg; Lt. p—st r i skogsreg. vid stranden af Nuotjok!, i Ohmoivi och nära nybygget, Lim. i Vuojim fjällen: Lindén Ant.; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280; N. 1. Fellm. säger om *L. palustre*: »variat foliis angustioribus l. latioribus (v. *dilatatum*)».

Denna form (eller modifikation, som den kallas i Mela Kasv. V) upptages — på Ruprechts auktoritet, ehuru enligt min tanke Ruprecht ej betonar formens arträtt — som en särskild art i Trautv. Incr. p. 515—516. Å andra sidan framhåller Alb. Nilsson i Tidning för Skogshushållning 1898 p. 92 not, att var. *dilatatum*, åtminstone i många fall, förorsakas af *Chrysomyxa Ledi* (Alb. et Schw.) de Bary. Särskildt påpekar Nilsson här, att Wahlenberg ej med ett ord omnämner var. *dilatatum* i sin Fl. suec. — Samzelius uppgifver, att formen »förekommer på myrarna rätt allmänt tillsammans med hufvudformen, men är ej det allra minsta konstant . . .»: Samz. p. 180. »Är en obetydlig form, som ej torde ha något systematiskt värde: man ser både breda och smala blad på samma exemplar»: Lindb. comm. — Uppgifter om bladformen hos *Ledum* ingå vidare åtminstone Kihlm. Pfl. p. 155.

Pyrola chlorantha Sw.

In Fennia australi et media passim aut satis raro occurrit, ad septentrionem versus rarescit: usque ad 68° 50' lecta est.

In silvis acifoliis densissimis Alandiae (Snellman): Prytz cont.; Fenn. mer. occ.: Fries; usque in Fennia maxime boreali obvia est, in Pudasjärvi: W. Nyl. Distr.; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 492; Fenn. (exc. Lapp. plur.): Nym. Suppl. p. 215; per totam Finlandiam p dispersa, in Lapponia rr obvia, (tantum) in Li. (68° 50') lecta est: Schedae p. 93; etiam in silva prope pag. Kantalaks [»Kandalakscha»] in Lapponia Imandr. lecta est: Schedae II p. 115, vide etiam Led. II p. 929 et Norrl. in Atlas p. 13.

A1. p (non autem in Alandia occidentali): Bergstr.; [Föglö] Gripö etc.: Bergstr. p. 4; [Finström] Bastö: [P. F.] Molander! & [O.] Hoffström!; Finström Godby (!) et Bergö: Arrh. & K.; in silva abietina ad Mariehamn: Sæl. herb.; Geta Bolstaholm (S. Grenman): Liro Ured. p. 514; par. Kumlinge in parte austro-orientali insulae Kumlinge: Bergr. — A b. (r): Zett. & Br.; Korpo: Bergstr. Beskr.; par. Gustafs p: Bergr.; Nagu Ernholm in silva: A. Dahl!; Pargas p ex. gr. Långholmen (!) Gunnarsnäs, Östergård etc.: Arrh., ut etiam Adl.; Bjärno in praedio Pojo: E. G. Printz; Kimito ad praed. Sjöfax (alumn. G. von Knorring): Sæl. ann.; Bromarf Rilax, Söderstrand et Håkansarf: Sand; Bromarf

Tallholmen in vicinitate templi: G. Sucksdorff!; Pojo Fiskars: Arrh.; Uskela: E. J. Bonsdorff!; p: Renv.; p: Sel.; Lojo nonnullis locis: Hult coll.; Lojo prope Ojamo: Hels.; 3 spec. e Lojo in H. M. F.; Vihti (fq): Printz, cfr W. Nyl. p. 210; [Vihti] (st fq): Flinck!; (st fq): V. E. Broth. et Weeks!; [Mynämäki etc.] inter Karjala et Karppio, Laajoki, Tapaninen et Kalela (st fq), Kivijärvi, Lemmi et Härmässuo p, maximam partem st pc, in australi parte visa non est: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; Nystad r Birkholm: Hollm.; A. Nyl. omittit. — **Nyl.** Ekenäs st r Elgö Groplandet et Löckholmen: Häyr.; Ekenäs Danskog et Hästö-Busö: Häyr. herb.; (rr) Fagervik: His., spec. e Fagervik Harholmen! et Kroggård! prope viam ferratam; Ingå Haga! et Öfverby: Brenn. växtf. p. 79, spec. etiam e Svartbäck prope Lillmossen!; Ingå Elisö: W. Brenner!; Esbo Urberga pc: Gadol., qui etiam e Nyl. orientali eam comm.; Nurmijärvi Nääs: Sæl. ann.; [Nurmijärvi] p, pc: Stenr.; Helsingfors: Leontjeff in dupl!; Helsingfors Degerö: Arrh.; Helsingfors Mjölö complur. locis 1880, Väster-Villinge ad fretum Öster-Villinge versus: Hjelt; Thusby (st fq): Åstr. & H., spec. indidem ab A. Brothero lectum vidi in herb. lyc. n.; [Borgå] ad Grennäs et Veckjärvi, Perno Sarfsalö (G. R. Björkstén): Sæl. Öfvers.; p: Sæl. Ö. Nyl.; p in silvis: Brenn!; multa spec. e parte orientali in H. M. F. — **Ka.** [Virolahti] ad lacum Kavalajärvi: Blom!; p in pinetis: Lindén, spec. e Räisälä Sirlaks! — **Ik.** p: Malmb., spec. e Metsäpirtti!; Raivola (Gobi & Transchel): Liro Ured. p. 514; [Meinsh. p. 217 ex Isthmo non comm., cfr l. c. p. XXVIII].

Sat. p: Eura (!), Raumo (!): Malmgr., spec. ex Eura-Åminne!; Kjulo: E. Cedercreutz!; Birkkala: G. af Hällström!; st r [Björneborg] Ytterö (I. Larsson et Hj. Rosenlew auctore Fontell), Mäntyluo 1904 (L. Hedenström auctore Fontell), Kumnäs nonnullis locis (H. Selin), Viasvesi (K. Lindström auctore Fontell), Luvia Luodonkylä (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; p: Hjelt, spec. e Karkku! — **Ta.** Sääksmäki p: Tikk.; p in silvis acerosis: Leop.; Janakkala Monikkala: Elfving!, spec. radicibus completis; p: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; Sysmä Nya Olkkola et prope Heronlampi: Unon., spec. etiam in herb. lyc.; p — st fq, pc: Borg Tiet.; st r Tientaali!, Hietala, Kammiovuori, Tianen,

Piililä: Wainio Tav. or.; multa (saltem 6) spec. e **Ta.** in H. M. F., vide etiam Liro Ured. p. 514, Knabe Skizz. p. 64, 67 (et 88), Björkenh. p. 26, 32 et 33, item l. c. tab. I et II. — **Sa.** (r) Utula, Rautio ad templum [par.] Ruokolaks: Hult; Villmanstrand: Simming!; Lappvesi ins. lac. Saimaa prope Villmanstrand et Ruokolaks Kytösaari in pineto: Sæl. herb.; [Kerimäki] Punkaharju st fq: Sæl. herb., spec. indidem iam leg. Nikl.! — **Kl.** r Valamo: Fl. Kar.! et Sæl. ann. 1881; Parikkala r Kangaskylä complur. locis, Väliharju: Hann.; (p) Ruskiala Jänisjärvi: Backm.; st r Pälkjärvi Korkianiemi, Ruskiala prope Sammallampi!: Hjelt Ant. p. 67; Suistamo Leppäsyryä Säynevaara: V. Pesola & A. Wirtanen! — **Kol.** (rr) Vosnessenje!: Elfv.; Salmi Leppälä: Linkola & V. Pesola!

Oa. p: Laur. Växtf., spec. lectum in vicinitate opp. Vasa!; Malmgr. ex hac prov. non enumerat. — **Tb.** p: Broth., spec. e Laukaa!; [circa Jyväskylä] r: Prim. p. 49; [Jyväskylä] Vuoritsalo in clivo silva mixta obsito: Link. Jyv. p. 190; Pihlajavesi complur. loc.: Norrl. n. v. Tav. p. 429; Viitasaari Lakomäki: Kihlman! — **Sb.** st r: Enw.; Jorois Järvikylä: Lindb. herb.; p: Mela; Heinävesi Ruunalehto 1903: Link.; p: Link. Lis. p. 25, spec. e Kuopio Enonlahti Enonmäki!; Maaninka in pineto [»kankaalla»] Sinikivi, Hamula prope Sikojärvi etc., Pöljä Kärängänmäki, Nilsiiä, Rautavaara et Kaavi complur. [7 saltem] locis: Kyyhk. litt.; Pielavesi: Lundstr., spec. e Tuovilanlaks!; Pielavesi Kirkkosaari: V. Hornborg!; Iisalmi r ad pontem Virta: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Liperi (fq): Eur & H.; st fq, solit. hic illic per totum territorium: Axels. Putk.; p Lieksa Nevala, Nurmes ad Kopräs, Mujejärvi et Jonkere, etiam in saltis confinii rossicae terrae, Repola Vuosiniemi et Koroppi: Wainio Kasv. — **Kon.** p, in Reg. occ. plur. loc.: Norrl. On.; Loimala! st fq: Hjelt Ant. p. 67; Koselma: Simming!; vide etiam Günth. p. 45.

Om. p: Hellstr., spec. ex Öfvervetil!; st r enum. e multis [11 aut 12] locis: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, spec. e Lappajärvi Veanteensaari!; p, Haapajärvi: Tenn.; Kärsumäki Tulppo in pineto humidiusculo: Kihlman! — **Ok.** Kajana: Malmgren!; Kajana Sokajärvi: Must., vide infra, cfr Brenn. Obs.; st r et pc [Kianta] Kirkonkylä Vuoriniemi!, Kiannankylä Vason-

niemi, Ruhtinansalmi! Nuottivaara in vicinitate rivi Kaleettoman-puro!, prope pistrinam Paukka et Takkuskangas!, denique st ep »Eevan aholla» in pag. Kerälä in vicinitate lacus Saarijärvi: Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr.; Wainio Kasv. ex hac prov. non enum. — Kp. plerumque p, enum., in parte media st fq: Bergr. Ant., spec. a Rautaveräjaisien särkkä! et Merukylä!; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

Ob. Pudasjärvi! maxime ad septentrionem versus ad Koi-tila 65° 40' fere lat.: W. Nyl. Till. p. 303; rr Simo inter Tainivaara et iugum Kivalo pe: Keckm., cfr l. c. p. 15; rr Rovaniemi Vamma: Brenn. Obs!; rr Turtola Korpivaara, Ylitornio [»Öfvertorneå»] Karhujupukka!: Hjelt & H. — **Kuus.** Paanajärvi: Sahlb. Fört., cfr Wainio Kasv.; in silva ad occidentem versus a Rajala: Hirn Fört.; pec in pineto ad Oulankajoki inter Taivalkoski et Kiutaköngäs: A. L. Backm. comm.; spec. ex hac prov. etiam leg. F. Nylander! — **Kk.** Kekovaara: Bergr. Ant.; Sonostrow: Malmberg!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

Lk. r in pineto humido prope Anneberg et Onnela: Blom Bidr., cfr Wainio Not. — **Li.** in pineto ad lacum inarensem Pyhäjärvi: Kihlm. Ant!., cfr Hult Lappm. p. 94 et Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Lim. in silva infra alpem inter Kantalaks [»Kandalakscha»] et Kolvitsa: Lindberg!, cfr Medd. XL p. 28 et 226.

Pl. Finl. exs. N:o 306 **Sat.** par. Karkku Pakkala in silva acerosa leg. W. Wegelius & Hj. Hjelt, N:o 840 **Nyl.** par. Kyrkslätt Torsvik in pineto leg. Brita Lindberg et Edit Lindström.

Ok. »Kovalan luona Kulmossa (Wainio)»: Must. Uppg. afser *P. media*, jfr Brenn. Obs. — **Ob.** *P. chlorantha* angifves såsom st fq [»4»] från Uleåborg: Leiv., men i Leiv. Putk. tillägg betecknas uppg. såsom »epävarma».

Arten omnämnes äfven r Jewgora, Karelskaja Maseljga, Tschias-salma: Ispol. p. 63 i öfvers., jfr äfven Mela Kasv. V, där den upptages från Kpor.

Uppg. i Medd. XXXI p. 63 är af biologiskt innehåll.

Pyrola rotundifolia L.

In Fennia frequenter, interdum satis frequenter, provenit excepta inprimis parte maxime septentrionali. In

Lapponia plerumque parce et rarior, sed usque ad summum fere septentrionem lecta est, etiam in subalpina regione quamvis rarissima inveniri indicatur.

Till.; Till. Icon. 9 secundum Fries Öfvers.; Kalm; st fq in silvis magnis: Hell. p. 9; in silvaticis asperis, subhumidis fq: Prytz cont.; in silvis vetustis per totam Finlandiam ad Lapponiam subsilvaticam usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 490; Fenn.: Nym. Suppl. p. 214; per totum territorium fq (—fqq) dispersa: Schedae II p. 115, vide etiam DC. Prodr. VII p. 772, Led. II p. 928–929, Borg Beitr. p. 101, 118, 119, 135 et 141, item Liro Ured. p. 456–457.

A1. st fq: Bergstr.; (r) Kumlinge Ingersholm et in parte austro-orientali insulae Kumlinge: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 403. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Sand., Renv. et A. Nyl.; (r) par. Gustafs prope Boda: Bergr.; st fq: Arrh. Ann. et Sel.; [Vihti] (fqq): Flinek, quem l. inspicias; fqq: V. E. Broth. et Weeks.; st fq—fq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** fq: His., W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; fq, interdum cp: Stenr.; Helsingfors haud fq: Kihlm. ann.; [Hogland] (r) in silva: E. Nyl. Ber.; (fq) inveniri indicat: Brenn.; Hogland r ad Kiiskikylä: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** st fq: Blom; (fqq): Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [vix usquam deficiens, saepe cpp: Meinsh. p. 218].

Sat. fq: Malmgr. et Hjelt; enum., inter alios locos Kumnäs st fq et st cp—cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** (fqq): Leop.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav., Bonsd. et Wainio Tav. or.; fq, sp interdum st cp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **K1.** fq: Fl. Kar. et Hann.; Valamo fq: Sæl. ann. — Kol. fq, e reg. aren. non adn.: Elfv.

Oa. fq: Malmgr.; st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi (p): Eur. & H.; st fq, subdominans — st cp: Axels. Putk., quem l. inspicias; st fq: Wainio Kasv. — Kon. fq—fqq, in Saoneshje saltem ad Velikaja-guba: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 45.

Om. st fq: Hellstr., Tenn. et Brenn. Obs.; st fq—p, enum.: A. L. Backm., quem l. inspicias, in reg. calcis (fqq). — **Ok.**

interdum maiore, interdum minore frequentia [in **Kb.** st fq, in **Kuus.** p]: Wainio Kasv.; st fq: Must. et Brenn. Obs.; p—st fq et haud cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** interdum maiore, interdum minore frequentia: Wainio Kasv.; p—st fq, enum.: Bergr. Ant.

Ob. fq: Jul. p. 283; st fq, in parte maxime septentrionali r: Brenn. Obs.; (fq): Leiv., vide etiam Leiv. Veg. p. 201; st fq: Keckm.; [p: O. R. Fries p. 163;] Rovaniemi prope Sonkkajärvi: Hjelt & H. — **Kuus.** p quamvis pc, ad Paanajärvi et in vicinitate templi tamen fq—st fq et cp: Wainio Kasv.; Oulankajoki st fq inter praedium Ahola in par. Kuolajärvi et lacum Paanajärvi, in parte septentrionali par. Kuusamo haud infrequens, enum.: A. L. Backm. comm. — **Kk.** Oulanka p quamvis pc: Wainio Kasv.; enum. e 5 locis: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. st r Kittilä prope Lainiotunturi ad lacum Pyhäjärvi ¹⁾, ad fluvios Kukas- ¹⁾ et Aakenusjoki complur. loc., Kolari ad viam, quae a Jokijalka ad Teurajärvi ducit, prope Manaaja!, Kuivasvaara ad fluv. Äkäsjoki, denique prope Äkäs-lompolo: Hjelt & H.; [p, Pajala . . . Muonionalusta (Brundin): Birg. p. 105;] [Sodankylä in vicinitate templi] in silvis frondosis vel mixtis, lucis, salicetisque graminosis riparum (st fq): Blom Bidr., cfr Wainio Not.; Kittilä: E. Nylander in dupl., cfr Hjelt & H.; per partem silv. omnium Lapp. p parcius: Wahlenb. p. 110; (fq): Fellm. Lapp.; Laukkukero in reg. alpina: Caj. Beitr. p. 13; Ollostunturi in reg. subalp.: l. c. p. 35, vide etiam l. c. p. 25 et 32, Caj. Entw. p. 14 et 15, Silén Bl. p. 91, Caj. Torn. p. 120, 126 et 127; Kemijärvi prope Suorsa in abiegno, in lucis et silvis nonnullis locis ad Könngäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 21; r in reg. silvatica vallis Sokustamakuru: Hult Lappm., cfr l. c. p. 26; ad Kutsanjoki inter Tammakaojansuu et Jäniskönngäs: Stjernv.; inter Pallastunturit et Kutuniva: Hjelt; Utsjoki: S. Castrén p. 354; ad Puolmak: Lund p. 82, cfr. de his Kihlm. Ant., qui ipse non vidit; Utsjoki in reg. subalp.: Rancken!; Varanger complur. loc.: Th. Fries p. 197; in Varangria merid. iuxta Paatsjoki [»Pasvigelv»] ad Elvenæs, ad cattarrhactam inter Salmijärvi [»Klostervand»] et Goalsejavre: Norm.

¹⁾ Specimina collecta ad *P. minorem* × *rotundifoliam* pertinent.

p. 285; Varangria austr. 7 locis: Norm. Fl. Spec. p. 751, quem l. inspicias; Varangria septentrionalis complur. locis in betuletis (f. *macropetala*): Arrh., vide etiam Blytt p. 850, Hartm. p. 323, Norm. ann. p. 38 etc. — [L. ent. reg. subalp. et silv. r . . . Enontekiäinen infra Kuttainen (L. L. Læstadius): Læst.; reg. subalp. rr, spec. unicum in loco paludoso ad ripam orientalem deiectus aquae Isokurkkio: Lindén Bidr.!, cfr Lindén in Bot. Centralbl. LXI p. 221; Kitjipahta: Fries & Mårt. p. (70).]

Lapp. ross. haud infrequens: Fellm. Ind.; locis graminosis umbrosis (fg): N. I. Fellm.; Tsipnavolok: Broth. Wand. p. 11, vide etiam Beket. p. 578; Lt. st r in reg. silvatica secundum ripas fluvii Nuotjok, Lim. r in reg. alpina in clivo austro-orientali montis Viertsoivi ep et in valle montium Vuojim: Lindén Ant.; Kildin: Brotherus!; Petshenga (!) in alpe Vogoarvi in reg. alpina: Fontell!; spec. etiam adsunt in H. M. F. e Lim., Lv., Lp. et Lt.; etiam in Mela Pl. e multis locis adnotata, vide ceterum infra; Deveatoi prope Ponoï: Mela herb., spec. non typicum microphyllum.

Pl. Finl. exs. N:o 838 Ny1. par. Kyrkslätt in silva promuntorii in lacu Humaljärvi leg. Lindberg.

[L. ent. *P. rotundifolia* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 291.]

Utbredningen i Lapp. ross. måste tills vidare anses osäker; det är ju föga troligt, att arten där är allmän, medan densamma i Lapp. fenn. enligt så många öfverensstämmande uppgifter uppträder mer eller mindre sällsynt. — Från Lm. föreligger f. n. icke någon annan uppgift om hufvudformen än N. I. Fellmans, en uppgift, som för öfrigt knappast torde afse denna del af området.

Var. *arenaria* Koch upptogs såsom rr från Kuus. och Li. i Mela Kasv. IV; uppg., som måhända afsåg var. *chloranthoides* Norrl., har utgått ur Mela Kasv. V. [Formen omnämnes bl. a. från Ingermanland: Meinsh. p. 218.]

F. *pallida* Lindb. fil. Ny1. Kyrkslätt, umbroso loco in silva promuntorii in lacu Humaljärvi: Lindberg i Pl. Finl. exs. N:o 839, där formen beskrifves, se äfven Schedae II p. 115.

En f. *brevistyla* Sæl. föreligger från Kl. Pälkjärvi Pitkäniemi: Brotherus & Hjelt!

Uppg. i Medd. XXXI p. 63 är af biologisk innebörd.

Hybriden med *P. minor* omnämnes längre fram (s. 353). Se äfven under *P. media*.

Pyrola rotundifolia f. chloranthoides Norrl.

Rarissime et nisi in septentrionalibus territorii partibus vix occurrit.

De distributione cfr Mela Kasv. V (et Borg Beitr. p. 101).

Kuus. in pago ad templum: Nyberg!, spec. determinavit Norrlin; Iivaara: Wainio!

[Finmarkia orientalis in alpe Seida ad Tana-elv reg. subalpina in betuleto: Arrhenius & Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140.]

Lim. in alp. Lujauri urt Kuivt-shor! reg. alpina in devexo graminoso et in convalli Tshiwruaj! »reg. alpina inferior, solo graminoso subturfoso»: Kihlman; reg. silvatica in silva mixta prope Tuotajoki! et reg. alpina in latere Siuluoivi! in finibus reg. subalp.: Lindén. — **Lp.** Kukviriha [?]: F. Nylander!, cfr Norrl. On.; Ponoj in declivi ad occidentem versus a pago: Montell!; in convalli Hapajow! in devexis siccioribus graminosis, in promuntorio Kusmin-nos! in graminosis herbidis, ad rivum Rusiniha! in devexis graminosis, ad promuntorium Orloff in devexo subturfoso tundrae apertae!, ibidem ad marginem saliceti! et in convalli herbido!: Kihlman. — **Lm.** Porrijavr in betuleto: Kihlman!

Ett exemplar från Kar. ross. i H. M. F., utan angifven speciallokal eller uppgift om hvem som insamlat detsamma, omnämnes i Norrl. On. p. 160, där formen beskrifves. Exemplaret från Lt. Petshenga [»Peisen»]: E. Nylander!, som äfven omnämnes l. c., bildar öfvergång till typisk *P. rotundifolia*; uppgiften från Lt.: Mela Kasv. V afser antagligen detta exemplar. — Enligt Sælans bestämning tillhör exemplaret från Lp. Orloff: N. I. Fellm. Pl. arct. äfven f. *chloranthoides*.

Om denna form skrifver Lindberg: f. *chloranthoides* är den nordliga småväxta formen af *P. rotundifolia*, som af A. Blytt kallats f. *pumila*, af A. Notö f. *chloranthiflora*; är ingen systematisk, utan endast en lokalform: Lindb. comm. Arrhenius åter förmenar, att *P. rotundifolia* f. *chloranthoides* icke är någon lokalform i vanlig mening, men väl en nordlig ras: Arrh.

Pyrola media Sw.

In maxima parte Fenniae rarius (aut passim) atque semper fere parce occurrit, ad septentrionem versus usque ad circ. 67° 15' visa est.

In nemoribus Fenniae australis, ad Tammelund prope Helsingforsiam: Spic. I p. 18, cfr Rupr. Diatr. p. 24; Fenn. merid. et media: Fries; Scand. (exc. Dan. plur., Lapp.): Nym. Consp. p. 492; Fenn. exc. Lapp.: Nym. Suppl. p. 215; in Finlandia australi et media haud infrequenter crescit, in Finlandia septentrionali r aut rr crescit, usque ad Lim. progreditur: Sche-dae p. 94, vide etiam Led. II p. 490 et Liro Ured. p. 514.

A1. r [Finström] Godby: Bergstr. Beskr.; Finström Bergö: Erics.; Finström Ennäs Grisholm: E. Erics. — **Ab.** r: Zett. & Br., spec. e Runsala!; sacell. Kakskerta Kokkila in silva abietina: Sæl. herb.; Pargas (rr) Terfsund: Adl.; Pargas Långholm: Arrh. Ann.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] (rr) nonnulla spec. in silva mixta ad austro-orientem versus a Linnanmäki: Renv.; Bromarf pauca spec. ad Kansjärvi: Sand.; r tantum prope Mörby: A. Nyl.; Pojo Äminne (!): His.; Karislojo (E. af Hällström): Liro Ured. p. 457; Lojo Gråtila: Hels.; [in vicinitate lacus Lojo] p: Ch. E. Boldt; Lojo Paloniemi ins. Ollisaari et insula Leesaari: Lindb. herb.; Vihti (st fq): Printz, cfr W. Nyl.; [Vihti] st r in pinetis supra stationem Nummela, Härköilä in silva mixta ad Otalampi, Irjala in colle sicco, in monte ad Arosuo, in colle fruticoso ad Torhola Hurri!: Flinck; Vihti Olkkala in deusto, Savinmäki, Holmannokka: E. af Hällstr.; st r: V. E. Broth.; r Pusula ad rivum inter Koitolampi et Radustenjärvi, ad ripam septentrionalem lacus Radustenjärvi!, ad meridiem versus a lacu Karjasjärvi et ad partem septentrionalem lacus Tarkeila: Weeks.; p — st fq, enum., in par. Mietois et australi parte par. Mynämäki deficiens [»Mt ja Pt 0»]: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, spec. e Mynämäki prope praediolum Ruuti!; Nystad Birkholm: Hollm.; [Nystad] ad septentrionem versus a coemeterio, a. 1894 spec. unicum prope Ketunkallio, etiam ad Janhua (Cajander): Söd. — **Nyl.** r Fagervik [prope pratum Ängholm!]: His.!; Ingå Svartbäck! p: Brenn. växtf. p. 79!, spec. etiam e Kyrkslätt Ingels!; Esbo Kaitans: Kihlm. ann.; Esbo Urberga: Gadol., qui etiam e Nylandia orientali eam comm.; [Nurmi-järvi] st r, pc: Stenr.; r [Helsingfors] Tammelund (Spic.): W. Nyl.; Helsingfors Degerö 1888 (alumn. R. Furuhjelm): Arrh.; Thusby r: Åstr. & H.; st r ex. gr. Borgå Veckjärvi, Seitlaks et ad »Kalk-

brottet» prope fines par. Perno, Mörskom Labbom, Orimattila, Pyttis! complur. loc.: Sæl. Ö. Nyl.; Mäntsälä Andersberg: Liro Ured. p. 514; Hogland in silva supra Selkäpajunlahti: Brenner!; Hogland Ruokolahdenjärvi: Brenn. Till. p. 40. — **Ka.** Fredrikshamn (Qvist): Fl. Kar. p. 190 et Sæl. Ö. Nyl.; par. Viborg Kinderi: A. Berg!; st r Räisälä Sirlaks! et Juoksemankylä, Kirvu in vicinitate templi, Sairala et Tietävälä, Jääski Laitila in pinetis, in vicinitate fluvii Vuoksi non adnotata: Lindén; Terävälä prope canalem Saimaa (Nerv.): Malmb. — **Ik.** r Kakki Kirjola (G. A. Tommila): Malmb.!; Pyhäjärvi in pineto ad septentrionem versus a via inter Salitsaranta et Sortanlaks: Lindberg!; Raivola (Gobi & Transchel): Liro Ured. p. 514; [pcc et hic illic, sed in toto territorio dispersa . . . Vartiomäki [»Wartimägga»], Lempaala [»Lembolowa»] etc.: Meinsh. p. 218].

Sat. p, Norrmark: Malmgr., spec. e Norrmark leg. Simming!; Lappo: Kl. Wahlman in dupl.!; r [Björneborg] Ytterö (Hj. Rosenlew auctore Fontell), Bredvik (I. Selin): Häyr. Björneb.; p, plerumque pc: Hjelt!; Kyrö: Asp. — **Ta.** Sääksmäki Hakala, Lahis etc. p — st r: Kihlm.; inprimis st fq in parte septentrionali, sed semper pc: Leop.; r in silva ad lacum Kalvola: Knabe Fört.; p: Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala: Nikl.!; [Lammi] Evo st fq: A. L. Backm. comm.!; Jämsä: Sælan!; Sysmä in iugo Tepo, prope templum (K. W. Renqvist), Heronlampi! in silva mixta 1874 et Nuoramois prope viam publicam: Unon.; Teisko duobus locis: Hjelt; st r, hic illic sp: Borg Tiet.; in par. Luhanka inprimis in peninsula Luhanka! et in australi parte par. Korpilahti st fq: Wainio Tav. or.; vide etiam Silén Blomb. p. 126, Björkenh. p. 26, 32 et tabula I et II; Bonsd. non comm. — **Sa.** Kristiina: [V.] Brander!; Mikkeli [»St. Michel»]: Hasselbl.; Villmanstrand Parkkarila: Sælan!; Villmanstrand ad Luukkala in pineto: Sæl. herb.; Hult non comm. — **Kl.** st r Hiitola Vavoja: Lindén, vide sub **Ka.**; Kirjavalaks!, Impilaks Suusalmi: Chyd.; [Parikkala] r Kangaskylä et Väliharju: Hann.; Valamo in silva abietina: Sæl. herb.; Uukuniemi: Nikl.!; Sortavala: A. G. Plathan in herb. lyc. n.; (p) Selkäsaari in Jänisjärvi etc.: Backm.; Ruskiala Korpikallio! et complur. loc. ad viam publicam inter Kolovaara et Sammallampi: Hjelt Ant. p. 67; Suistamo

Leppäsyrrjä: V. Pesola & A. Wirtanen! — Kol. st r in regg. silv. et collina: Elfv., spec. e Mandroga!; Jaschesero prope viam: Lindroth & Cajander!; Solomeno (Simming): Norrl. On.

O a. p, Jurva: Malmgr.!; r Alavus in monte Salmi!, Kuortane!, »Gamla Vasa» (!): Laur. Växtf. — **T b.** st r complur. loc. in par. Karstula!, Kivijärvi et Viitasaari, quamvis plerumque st pe: Broth.; Virdois: Simming!; [Jyväskylä] Tourujoki! Köyhälampi: Link. Jyv. p. 190; Pihlajavesi st fq: Norrl. n. v. Tav. p. 429!; Viitasaari Lakomäki: Kihlman!; Rautalampi: L. M. Runeberg! — **S b.** (r — st r): Mela; Jorois Järvikylä in iugo: Lindb. herb.; st fq — p: Link. Lis. p. 25, spec. e Kuopio Enonlahti Enonmäki! et Suovu!, vide etiam Knabe p. 21; Kaavi Huosiaisiemi in pago Siikajärvi, Maaninka Hyttilänkylä Vesajoki!, Pöljä! Lassi ad praediolum Takkunen et lacum Ruskonen, denique spec. unicum in clivo ad Saarinen, Lapinlahti in declivibus Kirjamäki, Nilsä 4 locis: Kyyhk. litt.; Iisalmi: alumn. Hjelman in dupl.! — **K b.** Liperi p Pärnänvaara, Hovivaara! ad Rauanjoki etc.: Eur. & H.; Huhmari ad fines inter Polvijärvi et Juuka: Hällstr.; p in partibus orientalibus, hic illic solit., in primis in vicinitate lacus Herojärvi et pag. Koli: Axels. Putk.; p Lieksa Nevala, Nurmes ad Konnanlampi et in Kynsisaari, Repola Koroppi et Tsholka: Wainio Kasv. — **Kon.** st r Dvoretz, ad Gorka, Käppäselkä! et Tiudie (Simming!), Suosaari (Günther): Norrl. On.; Loimala: Hjelt Ant. p. 67, vide etiam Günth. p. 45.

O m. st r Alaveteli [»Nedervetil«], Öfvervetil!, Toholampi: Hellstr.; st r, enum. [ex 8 locis], inter quos Alajärvi st fq in silva in vicinitate Ukonmäki, sparsis locis [»ställvis«] st ep: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, spec. ex Alajärvi Hyttäkangas in pineto ad Ukonmäki! et Lappajärvi Savo Örn in silva ad Latvaniitty!; p: Tenn. — **O k.** Paltamo Matinmäki: Lackström!; Puolanka Jokela: Brenner!, cfr de his Brenn. Obs., ubi r inveniri indicatur; st r Kuhmo Kovala: Wainio Kasv.; [Kajana] Soka-järvi Savisaari: Must.; Kianta r et pe in vicinitate templi ad praedium sacerdotis! et Kortte, Ruhtinansalmi ad Portinsuo! et Takkuskangas!, haec ambo in vicinitate lac. Saarijärvi: Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr. — **K p.** st r Kostamus ad pagos Kontokki et Kostamus: Wainio Kasv.; in vicinitate montis Kellovaara

multis [quinque saltem] locis st fq, ceterum r in parte austro-occidentali ad viam inter Leppolampi et Suksivaara et Rukajärvi Ontrosenvaara!, in parte media in Ehätysvaara, ad meridiem versus a Tungu, ad pagum Sjuigarvi et in silva frondosa ad Lavalammenvaara, Jyskjärvi ad Sirkonvaara: Bergr. Ant., spec. etiam e Suopaissalmi!

Ob. Pudasjärvi: Sahlb. Fört., cfr Brenn. Obs., ubi rr inveniri indicatur; rr Ylitornio [haud Rovaniemi Karhujupukka: Hjelt & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140, ubi e Rovaniemi indicatur. — **Kuus.** st r Iivaara, Vatajärvi et Paanajärvi (Sahlb. Fört.): Wainio Kasv.; Kuolajärvi [»Salla»] Hositunturi! in clivo orientali, reg. silvatica superior, et Ahventunturi! in clivo orientali: Borg. — **Kk.** st r Oulanka Kankahinen!: Wainio Kasv., spec. adscriptum Siprinki!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Kehovaara [forsitan Kekovaara?]: Bergr. Ant.

Lk. rr »in saliceto graminoso ad Anneberg unicum specimen vidi»: Blom Bidr., cfr Wainio Not., forsitan confirmationis egeat.

Lim. in silva iuxta mare et Kantalaks: Lindberg!; Kaitatunturit! in clivo australi, reg. subalpina? et Vanioaivi! in parte orientali, reg. subalpina?: Axelson & Borg, cfr Medd. XXIX p. 38.

Pl. Finl. exs. N:o 307 Sat. par. Karkku Kauniais in pineto prope Huhtivalkama [haud Huhtivalkamo] leg. W. Wegelius & Hj. Hjelt.

Exemplar i H. M. F. föreligga äfven från Kpor. »in nemore ad pag. Jarnema!» och »Ust-Koscha! in abiegnio humidiusculo ad fl. Kus»: Cajander & Lindroth. Arten uppgifves från Tamitsa: Liro Ured. p. 514.

Anmärkningsvärd är den jämförelsevis höga frekvens, som arten tyckes äga på gränsen mellan norra och södra Tavastland. — **Ob.** *P. media* upptogs såsom st fq [14] från Uleåborgs-trakten: Leiv., men i Leiv. Putk. betecknas uppg. såsom »ejävarma». — **Lk.** [Kittilä] »Pyhäjärvi et Kukasjoki . . . *P. mediae* prope similia»: Hjelt & H., där formen i korthet beskrifves. Uppgiften afser hybriden *P. minor* × *rotundifolia*, som då ännu icke var särskild. Anmärkningsvärdt är, att *P. media* saknas i tiaska Lappmarken — dock möjligen med undantag för dennas sydligaste del — ehuru den förekommer i Nordvaranger helt nära Finlands botaniska gräns, t. ex. vid Nyborg: Schüb. p. 129 [?], jfr äfven Norm. ann. p. 38, Norm. Fl. Spec. p. 752 m. fl.

Enligt mina iakttagelser blommar *P. media* åtminstone i **Sat.** under olika år i olika mängd. Jämförelsevis högst sällan är blomningen någor-

lunda ymnig. Måhända kan häri spåras en af orsakerna till att arten oftast blifvit antecknad såsom sparsam eller mycket sparsam.

Från **Ab.** Vihti i närheten af Torhola Hurri i tallskogen vid Enäjärvi togs en form, som möjligen är hybriden *P. media* $\times$ *rotundifolia*: Flinck. Uppgiften upptages till närmare undersökning.

Pyrola minor L.

In tota Fennia et Lapponia plerumque satis frequenter (—frequenter) occurrit; ad septentrionem versus usque ad summum septentrionem indicatur; etiam in regione subalpina et multis locis alpinae regionis lecta est.

Kalm; in silvis acifoliis humidis st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 493; Fenn.: Nym. Suppl. p. 215; per totum territorium plus minus fq obvia: Schedae p. 94, vide etiam DC. Prodr. VII p. 774, Led. II p. 930, Borg Beitr. p. 101, 113, 115, 135 et 140, item Liro Ured. p. 457 et 514.

Al. (p): Bergstr.; complur. loc.: Bergstr. Beskr.; (st r) Kumlinge Snäckö, Ingersholm, Lökvik: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 404. — **Ab.** fq: Zett. & Br. et Renv.; (st r) par. Gustafs Kattkuru, Kaurisalo: Bergr.; st fq: Arrh. Ann.; enum.: Sand.; (p): A. Nyl.; st fq: Sel.; fq: Printz; st fq: Flinck; (fq): V. E. Broth.; st fq—p, enum.: Caj. Kasvist. — **Nyl.** (p): His. et W. Nyl.; Inga fq: Brenn. växtf. p. 79; fq, maximam partem pc: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; p (E. Nyl. Ber.): Brenn., vide etiam Brenn. Till. p. 40. — **Ka.** p: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 219].

Sat. (p): Malmgr.; p, enum.: Häyr. Björneb; st fq: Hjelt. — **Ta.** fq: Leop. et Knabe Fört.; (p): Asp. & Th.; fq: Norrl. s. ö. Tav.; st fq: Bonsd.; fq, sp interdum st cp: Borg Tiet.; »fq—(st fq)»: Wainio Tav. or. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar.; (fq): Hann.; Valamo fq: Sæl. ann.; st fq—fq: Hjelt. — **Kol.** st fq, (in reg. aren. haud visa): Elfv.

Oa. (p): Malmgr.; st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw. et M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, interdum cp, maximam partem subdominans: Axels. Putk.;

fq—st fq: Wainio Kasv. — **Kon.** fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 45.

Om. st fq: Hellstr. et Tenn.; st fq—fq: A. L. Backm. Fl. — **Ok.** fq—st fq: Wainio Kasv. et Kyyhk. litt.; fq: Must. et Brenn. Obs. — **Kp.** fq—st fq: Wainio Kasv.; fq—st fq, enum.: Bergr. Ant.

Ob. (fq): Leiv.; fq: Leiv. Putk., vide etiam Leiv. Veg. p. 201; in parte maxime septentrionali st fq, ceterum fq: Brenn. Obs.; st fq: Keckm.; Kemi st fq, in regione litorali fere copiosior: Rantaniemi; [st fq: O. R. Fries p. 163;] st fq—fq: Hjelt & H. — **Kuus.** fq—st fq: Wainio Kasv.; st fq in ripa fluvii Oulankajoki inter Hirvasjärvi in par. Kuolajärvi et Kiutaköngäs, ad ripam lacus Kallunkijärvi in par. Kuolajärvi, in parte austro-orientali provinciae p (W. Brenner): A. L. Backm. comm. — **Kk.** fq—st fq: Wainio Kasv. et Bergr. Ant.

Lapp. fenn. st fq—fq per totum territorium: Hjelt & H.; [complur. locis, enum.: Birg. p. 105;] eandem fere distributionem habet quam *P. rotundifolia* iisdemque locis saepissime reperitur: Blom Bidr.; per partem silvaticam et subsilvaticam omnium Lapp. fere ubique st cp, ut etiam in . . . Finmarkia st r: Wahlenb. p. 110; per partem silvaticam locis umbrosis haud infrequens: Fellm. Lapp.; Ollostunturi in reg. alpina: Caj. Beitr. p. 16; st fq toto territorio usque ad Köngäs prope Mare glaciale, st fq etiam in iugo Suoloselkä: Wainio Not.; st fq in reg. silv.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Utsjoki fq: Sæl. kat.; in locis nemorosis et declivibus herbis rivulorum et fluviorum suboccultis per reg. subsilv. et subalp. fq, secundum rivulos 50 metra et paullo ultra in reg. alpinam hinc inde adscendit. Pietarlauttasoaivi NE 373, Peldoaivi N 453, Kuarvekods h. 400, Ailigas VSV 383, [Rastekaisa SE 297]: Kihlm. Ant.; Angsnäs, Karlbunden, Barnsjarga etc. reg. subalpina in betuletis fruticetisque: Arrh. ant.; Varangria austr. enum. [e 15 locis]: Norm. Fl. Spec. p. 757, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 848 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. p: Læst.; st fq in ripis, in silvis humidis, etiam in paludosis reg. subalpinæ, st r in salicetis et in vallibus rivo- rum reg. alpinæ, Tenonmuotka, Valtijoki, Tshaimo (E 610 m)

et ad imam alpem Halditsbok (S 884 m): Lindén Bidr., vide etiam infra.]

Lapp. ross. p: Fellm. Ind.; p in parte occidentali, ubi usque ad mare septentrionale penetrat: N. l. Fellm., cfr l. c. p. XLIII; a Teribjerka in septentrione et ubique ad meridiem versus, etiam in montibus alpinis Hibinä: Beket. p. 579; e permultis locis enum.: Mela Pl.; fq in ripis et locis humidis silvaticis et pratensibus [»ängsmarker»] in omnibus plagis reg. silvaticae visitatis, fq etiam in reg. alpina in omnibus declivibus montium alpinorum et in vallibus rivorum alpinorum: Lindén Ant.; Tshavanga: Brenner!; Pjalitsa: Mela ann.; Ponoj: V. & A. Brotherus!, Mela herb. et Montell!; Orloff! et Gubnoj!: Kihlman; Kola: F. Nylander!; Tsipnavolok: Broth. Wand. p. 11!; in aliis locis l. c. p. 5, 7 et 9; Voroninsk 2 spec.: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 308 **Sat.** par. Karkku Kauniais Saari in betuleto leg. W. Wegelius & Hj. Hjelt.

[Om utbredningen i **L. ent.** nämnes: Allmän såväl i björkskogen som på fjällhedarna. På sistnämnda område uppträder den oftast såsom f. *nummularia* Læst.; Fries & Mårt. p. (70).]

Notisen i Medd. XXXI p. 63 är af uteslutande biologiskt innehåll.

Historiskt intressant är följ. högst egendomliga gamla uppgift. I disputationen *Plantae hybridae* [se titeln ofvan p. 268] p. 21 uppgifves *P. minor* [»Pyrola Fl. suec. 331.»] vara hybrid af *P. rotundifolia* [Fl. suec. 330] ♀ och *P. secunda* [Fl. suec. 332] ♂ och det tillägges: »probabilitatem auget plantae inopia inter cognatas frequentissimas, quod arguit eandem esse temporis filiam».

Pyrola minor f. nummularia Læst.

In Lapponia superiore, ut videtur, rarius occurrit.

Li. Inari Toivoniemi cum forma typica: Arrhenius & Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — [**L. ent.** Kilpisjärvi: Malmberg!, cfr l. c.; Fries & Mårt. p. (70), vide supra.]

Lim. [non **Lt.**] ad lacum Nuotjavr in alpe Tuatash: Enwald & Hollmén!, cfr Herb. Mus. Fenn. II l. c. — **Lt.** ad piscinam Jeretik in litore murmanico: Enwald & Hollmén!, cfr l. c.

Pyrola minor × rotundifolia ¹⁾.

In Lapponia et Fennia orientali adhuc raro aut rarissime, interdum copiose lecta est.

De distributione vide Mela Kasv. V.

Kp. Rukajärvi in abieto humido prope pag. Moina [ad Njuurilampi!], Kellovaara ad Hautakoski [Tshirkkakemijoki]: Bergr. Ant., cfr Medd. XXI p. 25.

Lk. Kittilä prope lacum Pyhäjärvi! in declivi montis Aakenustunturi in silva abietina profunda, Kukasjoki! in palude sub turfosa: Hjelt & Hult, cfr Sælan in (Diar. 3. III. 1888) Bot. Not. 1888 p. 101, Medd. XVI p. 59–60, ubi describitur, Herb. Mus. Fenn. II p. XIII et 140 etc., vide etiam infra.

Lim. r [circa Nuotjavr] st ep in reg. alpina prope Vuojimjok una cum *P. minore* et *P. rotundifolia*: Lindén Ant., spec. adscriptum prope Tuatajoki! in silva mixta. — Lp. Orloff in convalli Gubnoj ep solo graminoso! et inter salices!: Kihlman.

Så vidt jag erinrar mig, förekom denna hybrid, som jag vid insamlandet tyckte som en form af *P. media*, någorlunda ymnigt vid Kukasjoki. Se angående exemplaren äfven under *P. media*.

Pyrola secunda L.

In Fennia et in maxima Lapponiae parte frequens (aut satis frequens) et plerumque copiosior ceteris speciebus huius generis provenit; in partibus maxime septentrionalibus imprimis septentr.-orientalibus frequentia minuitur; usque ad summum septentrionem etiam in subalpinam regionem progreditur.

Till.; Kalm; in silvis inter myrtillos fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 493; Fenn.: Nym. Suppl. p. 215; per totum territorium fq dispersa: Schedae II p. 116, vide etiam DC. Prodr. VII p. 774, Led. II p. 930–931, Borg Beitr. p. 101, 116, 118, 135 et 141, item Liro Ured. p. 457 et 514–515.

¹⁾ *P. Graebneriana* Seemen.

A1. fq: Bergstr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 404; Bergr. vide sub **Ab.** — **Ab.** fq: Zett. & Br., Arrh. Ann., Sand., Renv., A. Nyl., Sel. et Printz; p in orientali parte territorii [= **Ab.**]: Bergr.; fqq: Flinek, V. E. Broth. et Weeks.; p — fq, enum.: Caj. Kasvist. — **Nyl.** fq: His.; fq, in silvis acerosis [»havumetsissä»] p cp, in silvis frondosis pc: Stenr.; st fq: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] in silva fq, Tytärsaari: Brenn. — **Ka.** st fq: Blom; fqq: Lindén. — **Ik.** st fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 219].

Sat. st fq: Malmgr.; (p), enum.: Häyr. Björneb.; fq: Hjelt. — **Ta.** »fq(q)»: Leop.; fq: ceteri auct. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Backm.; Valamo fq: Sæl. ann.; fqq: Hann. — **Kol.** fq, in reg. coll. st pc: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** st fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Wainio Kasv.; fq, st cp: Axels. Putk. — **Kon.** fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 45.

Om. fq: Hellstr. et Tenn.; fq, plerumque st pc: A. L. Backm. Fl., vide etiam Brenn. Obs. — **Ok.** fq: Wainio Kasv., Must. et Brenn. Obs.; fq — st fq et saepe cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** fq: Wainio Kasv.; st fq — fq: Bergr. Ant.

Ob. (»st r»): Jul. p. 283; (fqq): Leiv.; fq: Leiv. Putk. et Brenn. Obs.; per totum territorium fqq: Keckm.; [st fq: O. R. Fries p. 163;] fq: Hjelt & H. — **Kuus.** fq: Wainio Kasv. et A. L. Backm. comm. — **Kk.** fq: Wainio Kasv.; st fq — fq: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. fq per totum territorium: Hjelt & H.; [complur. locis, enum.: Birg. p. 105;] in pinetis humidis vel abundanter abiete mixtis st fq: Blom Bidr.; [in silvis acerosis siccis Lapp. meridionalium vulgatius,] septentrionalium (rarius): Wahlenb. p. 110; fq: Fellm. Lapp.; in Kuolajärvi fq et adhuc ad Ivalojoiki in Inari st fq, in silvis mixtis frondosisque et in pinetis locis numerosis ad Paatsjoki, etiam in regione betulina ad Köngäs prope Mare glaciale obvia: Wainio Not.; p in reg. silvatica: Hult Lappm.; per reg. subsilv. et subalpinam st fq, terminum betulae tamen vix attingit, Pietarlauttasoiivi S 348, Hammasuro NE 367, Tuarpumoiivi NE 306: Kihlm. Ant.; Renöe in Varangria

australi, Paatsjoki [»Klösterelf»]: Th. Fries p. 197; Bugönæs: Arrh. ant.; ex Varangria australi e permultis [saltem 17] locis enumeratur: Norm. Fl. Spec. p. 759—760, quem l. inspicias, vide etiam Norm. p. 284, Norm. ann. p. 38, Blytt p. 853 etc. — [L. ent. reg. subalp. et silv. p: Læst.; r et pcc in clivis ericetorum [»mobranter»] prope amnem in reg. subalpina Pingiskoski, Munnikurkio et ad fines reg. alpinae ad Mutkakoski (sterilis), in reg. alpina ad pedes alpis Puotsoivi (V c. 620 m): Lindén Bidr.; Ladnivaara, Naimakka, Vittangijoki, Tantavaara compluribus locis, Kuolpanäive: Fries & Mårt. p. (70).]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; usque versus ostium sinus Kola (st pc): N. l. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII; enum.: Beket. p. 579; Lt. fq in reg. silv. in silvis secundum flumen Nuotjok et lacum Nuotjavr, Lim. fq in reg. silvatica et alpina, ubi in declivibus montium alpinorum alte adscendit: Lindén Ant.; fq: Mela Ann., spec. in herb. e Tshapoma et Ponoj, vide etiam Norm. p. 284, Broth. Wand. p. 5 et 7 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 841 Nyl. Kyrkslätt Torsvik in silva leg. Edit Lindström nomine *Ramischia secunda* (L.) Gareke.

Pyrola uniflora L.

Inde ab Alandia usque ad summum fere septentrionem occurrit et plerumque passim inveniri indicatur: nonnullis plagis tamen frequentior, aliis inprimis ad orientem et ad summum septentrionem versus rarior evadit.

Till.; Kalm; in silvis subhumidis st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 493; Fenn.: Nym. Suppl. p. 215, vide etiam DC. Prodr. VII p. 775, Led. II p. 931, Borg Beitr. p. 102, 106, 114 et 135, Liro Ured. p. 514 et 582.

A1. (fq): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr., vide etiam Liro Ured. p. 457 et inprimis Palmgr. Stud. p. 404—405; Kumlinge in parte austro-orientali insulae Kumlinge: Bergr., vide ceterum sub Ab. — Ab. p: Zett. & Br., vide etiam Lindstr. p. 118; in parte orientali [Ab. maximam partem] p, Iniö Kyrklandet, Notö: Bergr., cfr l. c. p. 14; (fq): Arrh. Ann. et A. Nyl.; st fq: Sand;

p: Renv.; diversis locis in sacell. Nummi et Pusula et in Karis versus Karislojo, ubi me observantem effugit: Sel.; Lojo prope Ojamo (Hels.), Lojo in promunt. Kärkali (prope Karislojo): A. Lagus: Vihti (fq): Printz et Flinek; (fq): V. E. B. p. 201, V. E. Broth. et Weeks.; [Mynämäki etc.] st r—p, enum. [e 7 locis]: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam Leche p. 33—34. — **Nyl.** p. enum.: His.; (r) Ingå Joddböle et Haga: Brenn. växtf. p. 79; st fq, interdum st cp: Stenr.; st r: W. Nyl.; Helsingfors Degerö: Sæl. ann. et Hjelt; compluribus locis in Mjölö: Hjelt; Thusby: Åstr. & H.; p: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] (fq): Schrenk p. 159; r in silva: Brenn.; [Hogland] r Haukkavuori et Lounat-korkia: Sælan in Medd. XXV p. 77, vide etiam L. S. in Geogr. F. T. 1901 p. 251. — **Ka.** prope Heinlaks: Blom; st r in pinetis fertilioribus Antrea Sintola, Jääski Laitila et Ahola, Kirvu Korsjärvi, in vicinitate templi et Tietävälä, Räisälä Sirlaks, in vicinitate fluvii Vuoksi et Ladoga rarior igitur quam in interiore parte: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [p in toto territorio: Meinsh. p. 217].

Sat. st fq: Malmgr.; enum. e multis locis: Häyr. Björneb.; p: Hjelt, vide etiam Leche p. 34. — **Ta.** p et in silva acerosa et frondosa: Leop.; st fq: Asp. & Th.; p: Norrl. s. ö. Tav., vide etiam Forstf. Medd. XXVII. Helsingfors 1910, p. 203 et Björkenh. p. 32, tab. I et II; Sysmä ad viam Kotilanmaa versus 1872 et Nordenlund 1864: Unon.; [par. Gustaf Adolf] st r Vehkasalo, Ruskeala: Bonsd.; p—st r, sp: Borg Tiet.; Hantlampi et nonnullis locis ad Kärkistensalmi (K. Dahlström), verisimiliter complur. loc.: Wainio Tav. or. — **Sa.** Valkiala r Virranniemi: Hult Fört.; Sääminki Kauppi: Ingr. Ryberg!; Savonlinna Simunasaari et Sääminki hic illic in herb. alumnorum: Budd. muist.; [Kerimäki] Punkaharju in pineto humido: Sæl. herb.; Kristiina: V. Brander!; Mikkeli [»St Michel»] p: Hasselbl.; r, Rautio, ad sacerdot. Ruokolaks: Hult. — **Kl.** p: Fl. Kar., spec. e Valamo!; Hiitola in vicinitate templi: Lindén, vide sub **Ka.**; Parikkala p: Hann.; r (Backm.): Norrl. Symb.; Sortavala Vilsasaari [num Vitsasaari?]: Böhm in herb. lyc. n.; Pälkjärvi p: Hjelt! — **Kol.** (r) in regg. silv. et coll.: Elfv., [spec. e Rossia Mjatusova!]; in vicinitate

fluvii Munduksa: Lindroth & Cajander!; Petrosavodsk Solomeno: Simming!

Oa. st fq: Malmgr.; p: Laur. Växtf. — **Tb.** p: Broth.; [circa oppidum Jyväskylä] st fq »rätt allmän»: Prim. p. 49. — **Sb.** haud fq: Enw.; (fq): Mela; p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide: Brand.!; p: Ojanlaks!, Mutkavaara ad Aisusjoki, Siikasalmi: Eur. & H.; p, solit., raro subdominans: Axels. Putk.; minore frequentia: Wainio Kasv., vide sub **Ok.** — **Kon.** st r—p. in Reg. occ. ad Tumasjärvi: Norrl. On., spec. e Selki!, vide etiam Günth. p. 45.

Om. st fq: Hellstr. et Tenn.; p, enum. [e 17 locis]: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias. — **Ok.** p, exc. in paroeciis maxime australibus [= **Kb.**], ubi non mihi tantum obvia: Wainio Kasv.; p: Must. et Brenn. Obs.; st fq—p, st ep [»kohtalainen runs.»]: Kyyhk. litt. — **Kp.** p, exc. in par. maxime australibus, ubi non mihi tantum obvia: Wainio Kasv.; st fq, enum. e multis locis: Bergr. Ant.

Ob. st r: Jul. p. 283; in parte maxime septentrionali [»Nor.»] p, in parte maxima [»Obor.»] st r, enum.: Brenn. Obs., vide etiam Leiv. Veg. p. 202, Martik. p. 35 etc.; Kemi: M. Castrén p. 332; p, enum.: Keckm.; [(r): O. R. Fries p. 163;] p: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq: Wainio Kasv.; p—st fq, enum.: A. L. Backm. comm. — **Kk.** p: Wainio Kasv.; st fq: Bergr. Ant.; Keret, Sonostrow [etiam Mela Pl.], Knjasha: Fellm. Ind.

Lapp. fenn. p, in vicinitate montium subalpinorum circa Äkäslompolo frequentior: Hjelt & H., vide etiam Silén Bl. p. 91; [p. enum.: Birg. p. 105;] p in lucis ad rivos Lintuoja et Kommattioja abiagnosisque subuliginosis prope Anneberg et Kartelampi etc.: Blom Bidr., cfr Wainio Not.; [in lucis fertilioribus Lapp. meridionalium frequentius,] septentrionalium rarius: Wahlenb. p. 110 et 111; p: Fellm. Lapp.; Sodankylä in regione coniferarum in iugo Suolosekä, Inari ad Törmänen, in regione pini-fera ad Veskonieni et Ruoptuinvaara, etiam ad Saarivaara prope Paatsjoki: Wainio Not.; [Sodankylä!] Kopsusjärvi, Raututunturi in reg. silv. (Wainio): Hult Lappm., cfr l. c. p. 33 et 39; Pallastunturit (!) in reg. silv. ad Tröninkuru: Hjelt; in reg. subsilvatica p, etiam in ripis graminosis umbrosiusculis visa: Kihlm.

Ant., spec. e Toivoniemi Vastusjärvi!; Inari Kessnjarga in pineto: Granit & Poppius!; in Varangria meridionali iuxta lacum Salmijärvi [»Klostervand«], ad sinulum intra Brændhoug positum, ad catarrhactam inter Salmijärvi [»Klostervand«] et Goalsejavre, ad Gaddeluobal, inter Vegetimjavre et Bagjajavre, iuxta flumen ipsum intra Bagjajavre: Norm. p. 285; Salmijärvi [»Tsjolmejavre«] ad Björnfossen: Norm. Fl. Spec. p. 760, vide etiam Blytt p. 851. — [L. ent. reg. subalp. et silv. r: Læst.; Hætta: C. Soldan!; Lindén Bidr. non comm.]

Lapp. ross. inter lacum Imandra et alpem Hibinä [»Kipinä«]: Fellm. Ind., vide ceterum sub Kk.; in lucis usque ad oppidum Kola! et peninsulam Turja r: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII (et XLVII); Hibinä [»Umbdek Dunder«]: Broth. Wand. p. 7; Hibinä, Sashejka, Porjeguba, Seredna, Kuusreka et Tshapoma [etiam herb.]: Mela Pl.; st fq — p, sed pc in silvis reg. silvaticae, maximam altitudinem prope reg. alpinam in valle inter Viertsoivi et Tuatash st pc attingit: Lindén Ant., spec. lectum ad lacum Nuotjavr!; ad lacum Lujavr infra Vavnbed!, in alpe Lujauri urt Nijntsch-urt! in reg. alpina ad fruticem solitarium Piceae, ad lacum Umpjavr in abieto ad Tuilluht!, Tshapoma! et in Lm. ad Poarrewjavr! inter Lejjavr et Porrvjavr in abieto: Kihlman; ad pedes alpis Tshun! [»Dschyn«] et Kildin!: Brotherus; latere rossico inter Gaddeluobal et Vegetimjavre, prope Galgoaive: Norm. p. 285.

Arten omnämnes äfven såsom icke sällsynt från Kton.: Ispol. p. 62 i öfvers.

Också inom områden, där *Pyrola uniflora* förekommer tämligen allmänt, finnas trakter, där den är mer eller mindre sällsynt; så uppgifves den t. ex. inom Oa. Pörtom st r: Strömb. — Om. Pyhäjoki r Rajaniemi: Lackstr., se äfven Bergr. m. fl.

I fråga om variationer hos *Pyrola uniflora* se Häyrén i Medd. XXIX p. 81—84.

Om ståndarens fördelning se L. Korhonen: L. Y. 1908 p. 70—71, 1910 p. 125—126 och L. Y. 1913 p. 201.

Pyrola umbellata L.

In Fennia australi raro aut satis raro occurrit, ad septentrionem versus ad 63° 10', ubi tamen rarissima est, procedit; in Fennia orientali nondum visa est.

Till.; Kalm; in montosis silvarum acinifoli[ar]um in oris maritimis Finl. austr., ex. gr. Alandiae, Pargas: Prytz cont.; in silvis antiquissimis Alandiae Sund, Saltvik, Yläne, Tyrvää, Tavastiae: Wirz. pl. off.; Fenn.: Nym. Consp. p. 492; Fenn. hab. in sola mer.: Nym. Suppl. p. 214; in Finlandia australi usque ad c. 62⁰ st r provenit, propius septentrioni rr usque ad 62⁰ 55' lecta est: Schedae p. 94, vide etiam DC. Prodr. VII p. 775, Led. II p. 932, Hjelt Utbr. p. 174 [41] et infra.

A1. Saltvik prope pag. Åsgårda: K. A. Bomansson!, cfr Medd. III p. 175; Saltvik Liby Iskär: Ch. E. Boldt et Lindb. herb., ubi dicitur prope Qvarnbo; iam Radl. p. 235 ex **A1.** enumerat, Bergstr. autem tantum ex **Ab.**, vide etiam supra. — **Ab.** r: Zett. & Br.; r Korpo: Bergstr. et Bergstr. Beskr.; Korpo prope praedium sacerdotis: G. Sohlberg in Lindb. herb.; Nagu: A. af Schultén!; Pargas complur. loc. ex. gr. Långholmen [spec. in dupl. leg. I. Ringbom!], Terfön Gunnarsnäs, Terfsund etc.: Adl., cfr Arrh. Ann.; Pargas st r Gunnarsnäs! Östergård et in insula Långholm: Arrh. Ann.; Kuustö Jullas in silva abietina, spec. unicum florescens, cetera autem omnia sterilia: Sæl. herb.; Piikkis Harfvarön: Zetterman!; Merimasku: P. A. Karsten in dupl!; Kimito Storvik: O. M. Reuter; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Bromarf Håkansarf et Östanberg: Sand.; Bromarf Söderstrand Klobbudden: G. Sucksdorff!; Bromarf Bengtsor prope litus navigii: E. Odenvall!; [Muurila] antea in silva pinifera ad septentrionem versus a fabrica ferraria Koski, sed his annis non reperta: Renv.; Karis Bällby prope Svarta (Fr. Linder): His.; Lojo prope Ojamo: Hels.; Karislojo Suurniemi: R. Krogerus!; in vicinitate lacus Lojo p, suis locis maiore frequentia: Ch. E. Boldt; Lojo Lylyis: Edv. af Hällström!; Lojo Lohjanselkä in silva acerosa: Lindb. herb.; in iugo Lojo supra stationem Nummela, in pineto montium ad orientem versus a Lahnus Kotojärvi: Wecks. muist.; Vihti (p): Printz; Vihti, r ut videtur, in Oravala et Olkkala, Häsä (Elfving): Flinck, spec. e Pääkslaks! [etiam Gadol. 1915]; Vihti Kopu in silva abietina: Sæl. herb.; Vihti Päivölä: Öhrnberg!, cfr Medd. XLII p. 132; in austro-occidentali parte par. Vihti [pag. Niemenkylä]: V. E. B. p. 201; Mynämäki rr in pineto prope praedium Isoravea: Caj. Kasvist;

Nystad Birkholm et Vohdensaari: Hollm., vide etiam infra. — **Nyl.** Ekenäs Ängholm: Häyr. herb.; rr Fagervik in Parken: His!; p, Ingå Svartbäck!, Joddböle! et Vesterkulla: Brenn. växtf. p. 79; Sjundeå Myrans: S. O. Lindberg! et Björn Lindberg in Lindb. herb.; Esbo Kaitans, Finna: Kihlm. ann.; Esbo Urberga prope Norråker: Gadol.; Kyrkslätt: Unonius in herb. lyc. n.; Kyrkslätt in silva acerosa ad praedium Fasa: Sæl. herb.; Nurmijärvi rr ad ripam stagni Pahanoja prope praediolum Maanila st cp: Stenr.; rr ad Wanda (af Tengström): W. Nyl.; Helsingfors Löfö et Degerö: Hult coll.; Helsingfors Degerö 1888 (alumn. R. Furuhielm): Arrh.; Sibbo Löparö: Öhrnb.!, spec. in Häyr. herb. leg. A. & M. Pipping; Thusby r: Åstr. & H.; st r ex. gr. Borga Storkroksnäs [»Krogsnäs»] Seitlaks et Kardrag, Perno Pählsböle (G. R. Björkstén!), Pyttis Hinkaböhle!, Mörskom Labbom, Orimattila Mustakorpi [spec. leg. Nikl.!: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila: A. A. Parvela!; Borgå Sundö: Sæl. herb.; Borga Storkroksnäs Brantudd in silva abietina numerose, Sundö, Korsundsholmen, Tirmo: Sæl. ann.; Borgå Haiko: Gadol.; Borgå Kråkö prope Lillängen: W. Brenner!; Borga Suni: Öhrnberg! [idem est locus ac Sundö]; Strömfors inter Bullers et Reimars: Arrh. et G. Sucksdorff in Lindb. herb.; Perno ad sphagnetum Röjsjö aut Reuso: Gadol.; in silva abietina in vicinitate annis Lovisa: L. S. in Geogr. F. T. 1901 p. 251; Hogland Purjekallio: Sievers & A. Berner!, cfr Brenn. Till. p. 40; [Hogland] ad pedes montis Somerikonvuori ster.: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** st r Antrea Sintola, Papinsaari et Talikkala!, Kirvu Sairala, Räisälä prope Tuulankoski et Sirlaks prope Mustajärvi, Kaukola in iugo ad occidentem versus a templo, maximam partem adnotata in clivis iugorum puro fere pineto obsitis: Lindén, cfr Lindén in Medd. XVIII p. 159. — **Ik.** r Kakki ad deversorium Kirjola: Malmb.!, Valkjärvi: Ehnberg!; Sakkola in pineto infra pag. Mönkö: Lindberg!; Sakkola »Hoflägret» in pineto vetusto: Lindb. herb.

Sat. Kjulo: E. V. Cedercreutz!; Tyrvää: V. Heikinheimol; r saepeque sterilis Karkku Järventaka prope Nuorikke, nunc forsitan exstincta, Tyrsävä, Pakkala, Kauniais!, Mauri Syvänojankorpi (A. & W. Wegelius), Mouhijärvi in silva praedii sacer-

dotis (A. Wellenius), Tammerfors Pyynikke: Hjelt; Pl. Finl. exs. N:o 309 Karkku Kauniais in pineto leg. Hjelt; Karkku Pirunvuori Innala et Koivu Kirveenmaa: Well. comm.; Tammerfors Pyynikke: M. Werving! — **Ta.** Tammela Saaris in iugo Kangasala (!): Regnell! et Edith Hjelt comm.; Kangasala: J. E. Juslin in herb. lyc. n.; Kangasala »Kejsaråsen» rr: A. Wegelius comm.; Sääksmäki r Rapola Hakala [»Haga» etc.: Tikk.; Sääksmäki Hakala (Kihlman): Hult herb.; Rajala in silva densa acerosa [»barrskog»], [Kuhmoinen] Perkiö dispersa in arenoso pe pini-fero: Leop.; Tyrväntö in silva abietina ad Huija numerose: Sæl. herb.; Tyrväntö praediolum Hietane ad meridiem versus a lacu Kavjärvi [?] (Axel Gadolin), Kangasala Anianpelto in iugo ad septentrionem versus a canali: Gadol.; [Hausjärvi] Oitti: Huu-monen!; [Tavastehus] r ad lacum Ahvenisto et in sacell. Renko!: Asp. & Th., ad illum locum spectat Tavastehus Rapamäki: K. Collin! in dupl.; Vanaja ad praedium sacerdotis: Leop. ann.; Janakkala Leppäkoski: Greta Hjelt!; Hauho: M. Gadd!: compluribus loc. inprimis in silvis acerosis [»barrskogar»] maioribus, plerumque pcc: Norrl. s. ö. Tav.; in iugo ad Vääksy haud infrequens, Kärkölä Huovila maiore copia [»i större mängd»]: Norrl. ant.; Hollola Messilä inter Pirunpesä et Tiilijärvi: G. [R. Björkstén!; Hollola Hammo, Isosaari, Hersala: Wainio ann.; Asikkala: Häyr. herb.; Lammi Evo: Leop. ann.; Evo r et pc: Björkenh. p. 31; Sysmä Päjäsalo: Blom!; inter Kausalahti et lacum Nuoramois 1878: Unon.; Sysmä Sitvola in iugo Tepo (alumn. J. Wallén): Arrh.; [par. Gustaf Adolf] r Ruskeala, Kanteleniemi, Ohrasaari: Bonsd.!; r Korpilahti Kassaari: Wainio Tav. or.! — **Sa.** Villmanstrand: Simming!; Taipalsaari Nikki in pineto numerose: Sæl. ann.!; Puumala Saisaari 1906: Link.; Mikkeli [»St Michel»]: E. v. Troil!, cfr Diar. 4, XII, 1886; Sulkava Hopeasaari: alumn. E. Sipinen!, spec. dedit Buddén; Sääminki Ky-rönniemi: K. Enwald!, vide etiam infra. — **Kl.** Parikkala (!) st r. in pineto Huotikkala compluribus locis: Hann., spec. adscriptum Kangaskylä!; Sortavala Haavus in abiegno pineto: Lindén!

Oa. Laihia [»Laihela»] in silva descripta [»skogsskifte»] Palomäki! et Qvesflaks [»Kvesflaks»] Vesterhankmo prope stagnum Håmlax: E. Cronström comm. — **Tb.** Korpilahti Viljamesaari, ut

dicitur: Prim. p. 60 [forsitan ad **T a.** referendum]; Laukaa in elivo australi montis Kanavuori: Lindroth!, cfr Medd. XXIII p. 50. — **S b.** r: Mela, spec. in dupl. e Kuopio Sorsasalo! [nonne Sorsalo?]; Kuopio! et Hankasalmi (in dupl.)!: L. M. Runeberg, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140 et vide Knabe p. 21; Kuopio in insula Säyneensalo 1870: Buddén et Budd. muist.; [Kuopio] r Halkosaari in Neulanniemi, Kotkankallio, Säyneensalo [vide Buddén] duobus locis (A. Oksanen): Link. Lis. p. 25; Kuopio Puijo in elivo Valkeinen versus: Budd. muist. — **K b.** Kide: Backm.; Rääkkylä [»Bräkylä»] Haapasalmi (F. E. Hartman): Chyd.; Liperi r Tutjuvaara: Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; rr st pe prope Herajoki ad domicilium dom. Hallberg: Axels. Putk.

Östra Finl.: Fries; antagligen tryckfel för s. v. Finland. — **A l.** Finström: O. Hjelt M. S.; uppg. upptages till vidare undersökning. — **S a.** »Savonlinna Venäjänniemi, Kaupinsaari ja Simunansaari, Sääminki, vuosien kuluessa merkitty muistiin oppil. herbaarista seuraavista paikoista: Mönkkölä, Tolvaniemi, Kallistahti, Varparanta, Kesannonsaari, Pullinlahti, Tynkylänjoki ja Pietolanniemi, Rantasalmi Oravi, Harjalansaari, Tornionniemi, Käärme kangas ja Haarianlahti, Kerimäki Punkaharju, Mustasaari (S. Jantunen herb.) ja Hälvänsaari (A. Blomgren herb.), Sulkava Wäätälänmäki ja Hopeasaari: Budd. muist. Uppgifterna upptagas med uppmaning till vidare undersökningar. — **K b.** Liperi [»Libelitz] på en af Oravisalo-holmarna: Desideratkat. p. 28; uppg. har tillkommit genom ett misstag. — **O m.** I barrskogen vid Nykarleby ytterst sparsamt (exemplar i elev G. Petersons herb.): Zidb. Enär uppg. härstammar från en skolelev, tarfvar den bekräftelse. Visar den sig riktig, flyttas artens nordgräns icke så obetydligt längre mot norr.

Följande uppg. förtjäna särskildt framhållas: **A b.** »Merimasku Lie-ranta för fem år sedan [1901 eller 1902] . . . i riklig mängd. Efter två år, sedan skogen grundligt blifvit afverkad, stod ej ett enda exemplar af denna växt att anträffas på denna plats: Tallgr. p. 72–73. — År 1882 såg jag i **S a t.** Karkku af minst 100 å 200 exemplar endast 7 blommande, och ungefär dylikt var förhållandet under flere föregående år. År 1883 fanns däremot ymnigt blommor på samma ställe. — Visar stark periodicitet i blomningen, säger äfven Arrh.

F. albiflora [Lindb. fil.] **A b.** Lojo [Lylyis]: Edv. af Hällström i Medd. XXXIV p. 157!

Monotropa hypopitys L.¹⁾

In Fennia australi plerumque raro et parce occurrit; ad septentrionem versus usque ad 62° 40', quamvis rarissime, procedit; dein semel unico loco circa 65° 50' inventa esse indicatur; in orientali Fennia nisi rarissime lecta non est.

Kalm; (parasitica) in radicibus *Pinus silvestris* in silvis densissimis rr in Finl. austr. ex. gr. »Hirsalo?» [num Hirfsalö?], Alandia (Snellman): Prytz cont.; Fenn. merid. occ.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 493; Fenn. in sola mer. adest: Nym. Suppl. p. 215; in Finlandia australi (p vel) st r usque ad c. 62° provenit: Schedae p. 94, vide etiam DC. Prodr. VII p. 780 et Led. II p. 934.

A1. r: Bergstr.; Saltvik—Jomala: Tengstr.!; Finström Bergö inter Källnäs et viam templi cp 1863!, etiam »Norrgårds södra Husö» ibidem: Erics.; Eckerö: C. J. Arrh.; Eckerö in pineto ad viam Torp versus pc: Lindberg!; [Sund] pc in silva praedii sacerdotis et ad Holmskatan ad Mångsteckta: Prim. p. 70. — **Ab.** r: Zett. & Br., spec. e Reso Bagarla!; in silva Steninge ad viam: Leche p. 19; Åbo Stora Bockholmen [»Iso Pukki»]: N. Aschan!; Åbo Littois: A. L. Backm. comm.; r par. Gustafs Kaurissalo: Bergr.; Kakskerta Kokkila et Brinkhall in silva abietina st fq: Sæl. herb.; Kakskerta Harjattula Mjölö: Arrh.; Pargas r Gunnarsnäs Terfsund etc.: Adl. et Arrh.; Pargas Pitå: Hjelt; Pargas p ex. gr. Lofsdal, Kapellstrand: Arrh. Ann.; Karuna in pineto inter muscos: Y. H. Lagus in Pl. Finl. exs. N:o 310; Uskela: Nikl.!; [Muurila] p: Renv.; Kimito: Segerdahl!, spec. dedit A. Ramsay; Bromarf in vicinitate templi et ad Östanberg: Sand.; Bromarf prope templum: G. Sucksdorff!; Bromarf ad praedium Sand prope statiunculum viae ferratae [»haltpunkt»] Sandö: E. Odenvall!; Tenala: O. Bergroth et A. W. Becker in herb. lyc. n.; Karis Svartå, Pojo Aminne: His.; Karis prope Landsbron: Sæl. ann.; Karislojo »Prästgårds Oxhagen»: A. Lagus; Lojo Ojamo et Hakosaari: Hels.; Lojo Paloniemi Niemis in silva umbrosa et Lohjanselkä in silva acerosa umbrosa: Lindb. herb.;

¹⁾ *α hirsuta* (Roth).

Nummi Haukilampi: Sæl. ann.; Vihti (r) Kourla (E. af Hällström): Printz; [Vihti] p in pinetis in iugo Lojo et secundum eius iugi totum spatium [»sträckning»], in silvis Hynnölä et Oravala, in silvis secundum pristinam viam ad templum, Vanjärvi: Flinck, spec. lectum in pineto inter iugum Lojo et stationem viae ferratae Nummela!; Konjanvuori, Männistömäki: E. af Hällstr.; Vihti Pääkslaks: Gadol. 1915; Vihti (!) in montibus ad occidentem versus a freto Hynnölä et ad orientem versus a Lahnus Kotojärvi: Wecks. muist., vide etiam Medd. XLII p. 132; [in parte austro-occidentali par. Vihti circa Niemenkylä] (persaepe) obvia [»sangen usein»]: V. E. B. p. 202; st r: V. E. Broth.; r a. 1902 in pineto ad viam inter »Vuotinaisten» Sammallampi et Nyhkälä: Wecks.; Mietois rr spec. unicum ad praedium Saari, in vicinitate pagi Lemmi rr ad austro-orientem versus ab Jyrkkälä spec. unicum: Caj. Kasvist.; Nystad Vuohensaari r: Hollm. — **Nyl.** Ekenäs Vesterby in saltibus inter stagnum Lillträsk et praediolum Grönkulla: W. Wahlbeck!; p—st r Ekenäs ad oppidum et Tvärminne, Tenala Lappvik his locis saepe st cp: Häyr., vide etiam infra; Ingå Fagervik! plur. loc. et ad Gardsböle: His., spec. ex Harholm! et in Parken!; Inga Svartbäck!, Joddböle et Utanäker: Brenn. växtf. p. 80, vide ceterum infra; [Kyrkslätt] Finsbacka, Strömsby etc. st fq: Rosb. Kyrksl. p. 109, spec. e Kyrkslätt iam leg. Ilmoni!; Kyrkslätt in silva abietina ad praedium Fasa st fq: Sæl. herb.; Esbo Alberga: Hult ann.; Esbo Bolå: Kihlm. ann.; Esbo Urberga pauca spec.: Gadol., vide etiam Popp. p. 15 et Klingst. Nyl. p. 92; r nonnulla km ad septentrionem versus a lacu Nurmijärvi prope praedium Tallbacka cp (K. E. Lindroos): Stenr.; Helsinge Nordsjö duobus locis (E. W. Chydenius): Sæl. ann., cfr W. Nyl. p. 213 et vide infra; etiam Öhrnb. e Nordsjö comm.; Helsinge in taeniis ad Jollas: Ilmoni!; Helsingfors Sörnäs: Hult ann.; Helsingfors ad amnem Vanda: Sæl. ann.; Helsinge Äggelby prope curriculum equorum [»kappkörningsbanan»]: A. L. Backm. comm.; Thusby haud infrequens hinc inde in silva praedii Gammelby: Åstr. & H.; st r ex gr. Borga! Storkroksnäs [»Krogsnäs»] et Veckjärvi, Perno Reuso, Mörskom! Labbom, Hogland! Pohjakylä: Sæl. Ö. Nyl., cfr de ultimo Brenn., vide etiam W. Nyl.: Borga Svartbäck,

Askola Grefvas: Sæl. ann.; Borgå Gammelbacka: Gadol.; Borgå [»Porvoo»] Eikilä: T. Anttila!; Perno Sjögard: Arrh.; Strömfors Bullers: G. R. Björkstén!; [Hogland] ad pedes montis Haukka-vuori et in clivo orientali montis Lounatkorkia: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** Miehikkälä Kotilahti in silva mixta: Sæl. herb.; rr [Virolahti] Ala Urpala: Blom!; par. Viborg Kinderi: alumn. Berg!; Viborg Trångsund: C. A. Lagermarck comm.; Palsa ad stationem viae ferratae: Wainio herb.; r Jääski Laitila in betuleto, Kärkkälä! in silva mixta: Lindén. — **Ik.** r Ny-kyrka!. Kakki (Tommila): Malmb.: Pyhäjärvi Taubila: Suomalainen!; [Lempaala [»Lembalowa»]: Rupr. Diatr. p. 57, cfr Fl. Kar. p. 190; (st fq): Meinsh. p. 220].

Sat. r Eura, Ruovesi: Malmgr.; spec. ex Eura leg. Sim-ming!, e Ruovesi P. A. Karsten!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Kauttua (V. Falck): Fl. Kar. p. 190; r (— p: Ytterö) Pänäs ad viam Kumnäs versus in pineto ep, sed unico tantum loco (E. V. Selin), Kumnäs ad viam Katiskalahti versus (E. V. Selin), Viasvesi 1903 (Kerst. Lindström secundum Fontell), Harjavalta 1907 (Ingr. Larsson secundum Fontell): Häyr. Björneb., vide etiam infra; r—rr Mouhijärvi in silva praedii sacerdotis (A. Wellenius), Uotsalo Pentti 1887 (E. Wellenius), prope Salmis 1893 et 1894 (ipse), Karkku Pirunvuori haud procul ab Hieta (E. Wellenius), prope Härkäahde 1893 (ipse) et Kauniais Saari 1902 (Ester Hjelt): Hjelt; Birkkala in silva abietina: Th. Grön-blom!; Kuru ad praediolum coloni publici [»kronotorp»] Petäj-järvi prope fines par. Ikalis: A. L. Backm. comm. — **Ta.** Sääksmäki (p): Tikk., non autem omnibus annis: Tikk. in exor-dio; Kihlm. in eadem par. non vidit; [Kalvola Kangais] r unicum spec. in promuntorio, ubi quercus provenit: Knabe Fört.; Päl-käne Kankais, Kantokylä, Koitamo, Laitikkala in silva densa acerosa [»djup barrskog»] (Zidbäck): Leop.; Kangasala: W. Lind-ström!; [Tavastehus] r ad pag. Hangasmäki: Asp. & Th.; Vanaja ad praed. sacerdotis, Lammi Ronnis r 1879: Leop. ann.; r Kur-hila!, in saltu [»utmark»] Teituminharju et Ruhanmäki, in silva inter Kaitas et Laitiala: Norrl. s. ö. Tav.; [Hollola] Pyhäniemi Kotomäki (K. Collin): Norrl. ant.; Evo r: Björkenh. p. 32; Vah-tervehmas: l. c. Tab. II et p. 18 et 22; Iitti pag. Tillola: Huu-

monen! [sub **Ny1.**]; Teisko Toltaantalo: J. Lahdensuo!; rr [Längelmäki] in monte Jänövuori! prope pag. Vilkkilä nonnulla specimen: Borg Tiet.; r Luhanka in vicinitate Markkula (pastor K. Markkula), Korpilahti ad Putkilahti et in Kuminasaari (K. Dahlström): Wainio Tav.or., spec. a Dahlström lecta in Kuminasaari prope Puolakka! — **Sa.** Lappvesi: Simming!; Parkkarila prope Villmanstrand: A. Brotherus! et Sæl. herb.; ibidem postea exstincta: Sæl. ann.; Mikkeli [»St Michel»]: E. v. Troil in Diar. 10, X, 1885!; Puumala in vicinitate templi [»Kirkonkylä»] 1904 (V. Kunnas): Link.; Nyslott [»Savonlinna»] Kaupinsaari: Buddén!, vide etiam infra. — **K1.** Parikkala Oratsaari: Konr. Forsblom comm.; Parikkala r Väliharju, Papinniemi pec: Hann.; Impilaks (Backman!): Sælan in (Diar. 6, XII, 1884 et 7, II, 1885) Medd. XIII p. 207, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140. — **Kol.** »Unweit des Dorfes Muromli»: Günther!, cfr Günth. p. 45 et Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Salmi Käsnäselkä ad austro-occidentem versus prope Saitakanoja: Linkola & V. Pesola!

Tb. Jyväskylä nonnulla spec. visa in Vasikkavuori!, quae appellatur, a. 1905, sed posthac non reperta: Lesk., cfr Lesk. Pohj. p. 149 et vide infra; Saarijärvi ad viam publicam inter templum et Äänekoski infra Ristniemenmäki (A. Oksanen!): Link., cfr Linkola in (Diar. 7, II, 1914) Medd. XL p. 104 et 226. — **Kb.** Tohmajärvi Kemie Perävaara: L. Oesch & R. Strömberg! — Kon. Kishi in insulis Uima: Lindroth & Cajander!, cfr Medd. XXV p. 28.

Ob. Kemi Ylä-Akkunus aestate 1904: O. Wallenius in L. Y. 1905 p. 77, cfr Mela Kasv. V.

Ab. »Öfverallt, där jag varit i tillfälle att iakttaga arten, i mycket växlande mängd under olika år»: Arrh. — **Ny1.** Om förekomsten i Ingå tillägges: En del somrar i talrika exemplar, andra somrar på samma lokal försvunnen: Brenn. växtf. p. 80. — Om förekomsten i Helsingfors-trakten åter skrives: »Ännu på vår tid tidtals anträffad i stadens omgifningar»: Brenner i Medd. XXXI p. 121. — **Ik.** *Monotropa* uppräknas bland medicinalväxter från Nykyrka [»Undeltakirkolta»]: S. Paulaharju i L. Y. 1908 p. 218. — **Sat.** Lappo: Alc. eller Lappi: Alc. III; uppg. är högst sannolik, men källan till densamma är mig obekant. — Om förekomsten å Ytterö vid Björneborg skrives: Förefaller rätt vanlig på Ytterö, saknas sällan i något herbarium (Fontell 1908): Häyr. Björneb. — I Karkku och Mouhijärvi har jag oftast icke kunnat återfinna arten på de ställen, där den

tidigare iakttagits. — **Sa.** »Savonlinna Kaupinsaari havumetsä, Sääminki merkitty oppilasherbaarioista seur. paik.: Pihlajanniemi Ruunanvuorensentu, Loikansaari Karhinkangas, Kallislahti ja Lammassaari (Y. Hirvensalo herb.), Kerimäki Immonsaari (L. Masalin herb.), Sulkava Linnanvuoren läheisyys ja Wäätälänmäki Pimeäkangas, Juva Puhola»: Budd. muist.; uppg. upptagas till vidare undersökning. — **Tb.** Om fyndet vid Jyväskylä nämnes: »Jyväskylä, noin 1 km. kaupungista sijaitsevalle Vasikkavuorella. Löytö v. 1905, ainoastaan 8 eksemplaaria»: Lesk. Pohj. p. 149.

Om artens allmänna förekomst skrives: I en del trakter, såsom t. ex. mellan Ekenäs och Hangö, anträffas *Monotropa* åtminstone vissa år rikligt: Kranck Tallf. p. 176 not. Att denna art icke alla år anträffas lika rikligt, framhålles äfven t. ex. under **Ab.**, **Nyl.** Ingå, **Sat.** Karkku och i texten under uppg. från **Ta.** Sääksmäki.

Att *Monotropa*, åtminstone såsom fullt utvecklad, icke är parasit framhålles: Medd. VI p. 237, jfr S. O. Lindberg i Öfvers. af K. Sv. Vet.-Akad. förh., 1865, N:o 7 p. 502–504.

***Monotropa hypopitys* * *glabra* (Bernh.).**

In Fennia australi rarissime et parcissime lecta est.

Rarissima est, unico tantum loco in insula Alandia, unico loco in Karelia Olenetsensi lecta est: Schedae p. 94.

A1. Eckerö in pineto ad septentrionem versus a Storbyn: Lindberg!, cfr Medd. XIX p. 51 et 114, Bot. Not. 1892 p. 270 etc. — **Nyl.** Lovisa Köpbacka (Iverus): Sælan in Medd. XXIV p. 21.

Kol. in silva betulina ad ripam lacus Gusesero spec. unicum: Cajander & Lindroth!, cfr Medd. XXV p. 26.

Fyndorten från **Nyl.** upptages icke i Mela Kasv. V. Sælan har ej sett exemplaret.

Primulaceae.

***Lysimachia vulgaris* L.**

In Fennia australi et media fere ad 64° frequenter (aut satis frequenter) provenit, ad septentrionem versus ad 66° 50' fere procedit; in plagis septentrionalibus multis locis deficit.

Till.; Till. Icon. 125; Kalm; ad aquas umbrosas fq: Prytz cont.: ad aquas usque ad Uleåborg, Kajana: Wirz. pl. off.; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 599; Fenn.: Nym. Suppl. p. 260; per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia nondum visa: Schedae II p. 117, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 65, Led. III p. 27, Grotenf. p. 113 et Norrl. in Atlas p. 25.

A1. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; st fq — fq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 410—411 et cfr l. c. p. 584, item spec. tab. VII et Samuelss. p. 132. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; st fq: Arrh. Ann.; fq: Renv., Sand., A. Nyl., Sel., Printz et Flinek; fqq: V. E. Broth. et Weeks.; st fq — fq, enum.: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** st fq: His.; fq, p st cp: Stenr.; fq: W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; p: Brenn., vide etiam Häyr. Stud. p. 168. — **Ka.** Lavansaari (H. M. F.): Brenn.; fq: Blom et Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in toto territorio: Meinsh. p. 225].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; p — st fq et pc — cp, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq: omnes auct. exc. Borg Tiet., qui indicat p, sp. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar., Hann. et Backm.; Valamo fq: Sæl. ann.: in vicinitate lac. Ladoga fq, in interiore parte st fq: Link. Stud. p. 271. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, maximam partem solit.: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — **Kon.** st fq: Norrl. On., cfr Günth. p. 48.

Om. p: Hellstr. et Tenn.; p, in par. Soini non visa: A. L. Backm. Fl.; Temmes: Brenn. Obs. — **Ok.** Kuhmo Ontojärvi: Brenn. Reseb. p. 75; [Paltamo] (fq): Must.; p in australi parte: Brenn. Obs.; Kianta r, ad Emäjoki st cp: Kyyhk., cfr Brenn. bidr. p. 19; Kianta in australi tantum paroeciae parte visa est, in vicinitate templi hic illic ad ripas catarrhactae Emäjoki ex. gr. in insula Aitto, Alavuokki ex. gr. in Jänissaari, ad Kerälä et Kyllölä: Kyyhk. litt.; Wainio Kasv. ex hac provincia non comm. — **Kp.** st fq ad lacus Luvajärvi!, Kiimasjärvi et Nuottijärvi ad Nokeus et Piismalahti: Wainio Kasv.; st fq — fq, enum.: Bergr. Ant., spec. lectum in insula lacus Uskelanjärvi!

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; ad ripas fq:

Jul. p. 275; Uleåborg! (fq): Leiv.; [Uleåborg] hic illic copiosior, aliis autem locis minore copia ad ripas et in pratis in Hieta-saari, Raatinsaaret et Hupisaaret [Frihetsholmarna] et aliis in pratis, cpp in fruticetis pratorum litoralium et in marginibus [»reunoilla»] eorum: Leiv. Putk., vide etiam Leiv. Veg. p. 202; in septentrionali parte [»Nor.»] (»st fq»), ad oram fq, in maxima parte [»Obor.»] fq, in par. Pudasjärvi minus fq, supra Ylikärppä in par. Simo non visa: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide autem infra; Pudasjärvi: Martik. p. 40; p in regione litorali, in valle Simo supra Alakärppä non visa: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi (!) st fq in reg. litorali: Rantaniemi!, vide iam M. Castrén p. 338 et cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; complur. loc. ad fluvium Tornio: Backm. & H. p. 59; ad inferiorem partem fluvii Tornio *Lysimachia* minora usque ad Pello frequentissima sunt, ad fluvium Kemi hae stationes non adnotatae nisi ad ostium [»Mündungsgebiete»] usque ad Tervola: Caj. Torn. p. 37, cfr l. c. p. 20, 27, 30, 31, 35, 36, 39, 41, 43, 44, 47, 55, 59, 63, 115—118 et 124; Tervola in declivi fluvii [»jokitörmärinteellä»]: Huum. Kasv. p. 157, vide etiam infra et cfr Norrl. in Atlas p. 25. — **Kuus.** nondum visa est. — **Kk.** Juumakoski in ripis lapidosis fruticosisque [»buskbevuxna»]: Bergr. Ant.; »ad flumen Kouta semel observavi»: Fellm. Ind.; spec. unicum inter Knjäscha et Soukelo: Karsten!, de ambobus cfr N. l. Fellm., l. c. p. XXI et XXXIX et Beket. p. 581, de hoc etiam Lindr. Verz. p. 28 (sub Lapp. ross.) et Herb. Mus. Fenn. II p. 140.

Pl. Finl. exs. N:o 848 **Nyl.** par. Ekenäs Tvärminne Krogen in parva insula Norra Rofholm leg. Palmén, N:o 849 **Nyl.** Kyrkslätt pagus Österby in fruticeto in ripa lacus Humaljärvi leg. Edit Lindström.

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries. Uppg. är otvifvelaktigt oriktig i fråga om Finska lappmarken, eftersom *Lysimachia vulgaris* antagligen alls icke förekommer i västra Lappmarken; artens nordligaste fyndorter vid Hvita hafvet räknas f. ö. icke längre till Lappland. — **Ob.** Beträffande uppg. i Brenn. Obs. att *Lysimachia vulgaris* vore st fq i *Nor.*, bör märkas, att arten, såvidt nu är känt, saknas i en stor del af ifrågavarande område. Visserligen har Cajander, efter det Brenners uppgift publicerats, funnit densamma ända uppe i Pello vid Torniojoki, men vid Kemi älf föreligger ingen uppgift från orter norr om Tervola, och tämlig-

gen säkert torde vara, att arten ej förekommer i de inre delarna af området. År 1877 såg jag den icke norr om Kemi, hvarföre den ej heller upptages i Hjelt & H:s förteckning. Då f. ö. i Brenn. Obs. ett antal specialuppgifter från södra delen af **O b.** anføres, hafva sådana i regeln här icke medtagits. Däremot förtjänar framhållas, att C. Melander (Bot. Not. 1883 p. 160) icke lyckades upptäcka *Lysimachia vulgaris* i södra delen af Vesterbotten. Arten uppräknas af Birger bland dem, som på svenskt område hafva sin nordgräns mellan Neder-Kalix—Haaparanta: Birg. p. 82. — **L k.** »ad flumen Kemi»: Fellm. Lapp. har troligtvis afseende på den kända fyndorten vid Kemi älf, ehuru Led. III p. 27 citerar uppg. för Lappland. Wahlenb. p. 61 bestrider artens förekomst i Lappmarken.

Linkola betecknar *L. vulgaris* såsom en af kulturen obetydligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr l. c. p. 356.

Mela Kasv. p. 117 uppställer såsom varieteter: *verticillata* och *oppositifolia*; deras formvärde är mig obekant. I Mela Kasv. III betecknas var. *oppositifolia* såsom st fq, jfr äfven Mela Kasv. V. Denna varietet angifves i **O b.** Kemi vara lika allmän som hufvudformen, ställvis allmänare: Rantaniemi.

F. racemosa Hartm. **K a.** sparsamt i en skugg. bäckdal vid Ahola i Jääski: Lindén.

Lysimachia punctata L.

In Fennia maxime austro-occidentali adventicia semel lecta est, forsitan a cultura superstes.

A b. Nådendal Luonnonmaa Jaakkola trädgård: elev Dora Collan!, inlämnad genom doktor A. Poppius, jfr Medd. XXXIII p. 134. I det tyska referatet uppräknas arten bland sådana, som äro »verwildert oder eingeschleppt»: l. c. p. 184. Under likartade förhållanden uppträder *L. punctata* äfven i flere andra länder, se Nym. Consp. p. 599. Emellertid framhåller Lindberg, att arten måhända varit »odlad eller kvarblifven från odling»: Lindb. comm.

Lysimachia nummularia L.

In Fennia australi usque ad 61° 15' rarissime invenitur, compluribus locis vix nisi adventicia.

»Ex Alandia (Fenn. mer.-occ.) nunc non citatur, sed Aboae etc. inquil. adest, in Carel. ladog. indig.»: Nym. Suppl. p. 260, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 66 et Lindb. Pfl. p. 15.

A b. Åbo: Å. G. H.!; Åbo prope templum: C. J. Arrh., [A.] Arrhenius!, Hollm., E. Reuter et Gadol. 1885; Korpo (C.

Ehrström H. M. F.): W. Nyl. Distr., vide infra; Korpo: I. Ringbom!; Bromarf Rilax: Dora Aminoff in Lindb. herb. — **Nyl.** Esbo Gunnars: C. Cedercreutz!; Helsinge Jollas »fuktig bergsskrefva å villan Honkasyrjä samt ett dike å villan Metsäpirtti»: R. Collander!; [Sibbo] Söderkulla plantata: H. Federley!; Mäntsälä Andersberg: J. v. Qvanten in Lindb. herb. — **Ka.** [Viborg] Monrepos: P. N. A. Kraatz! — **Ik.** Käkisalmi [»Kexholm] socken på båda sidor om kanalen, som förbinder insjön i Pärnä by med Ladoga: Malmb., spec. e Käkisalmi etiam leg. G. Ekman! et J. I. Vallenius!, cfr Lindr. Verz. p. 28 [sub **K1.**], spec. e Käkisalmi Pärnä etiam leg. J. S. W. Koponen!; Käkisalmi in fossis stratorum nomine Pappilankatu: Suomalainen!; ad portum Kivisalmi 5 km [»en half mil»] a Käkisalmi: Silén Blomb. II p. 46 [forsitan ad **K1.** referendum]; [in tota Ingria dispersa: Meinsh. p. 224, vide infra].

Sat. Yläne Nygård: Hedda Sahlberg!, cfr Medd. I p. 93. — **Ta.** Tammela: V. Pousar!, cfr Alc. III; [Tuulos] Oneida: G. Munst. p. 88. — **K1.** complur. loc. inter Käkisalmi et Kronoborg: Essen comm.; Hiitola Pukinniemi: Fastberg!; Kronoborg: alumn. Strähle in dupl., Hjelt Ant. p. 64! et J. V. Johnsson!; Kronoborg [»Kurkijoki»] in prato udo ripario 1907: Sola!, vide etiam sub **Ik.** — [Kol. rr Sermaks: Elfv., spec. e Rossia!]

A1. *L. nummularia* upptogs från denna provins i Herb. Mus. Fenn. [ed. I, jfr Nym. Consp. p. 599; möjligen afsågs exemplaret från Korpo. — Maarianhamina lastauspaikka: E. Lahenius! genom Huumonen. — **Ab.** På den af flere personer omnämnda fyndorten: Abo i kyrkträdgården, har arten, enl. uppgift af Arrhenius, först iakttagits af koll. Boehm. — Senare tillägger Arrhenius: »På 1860- och 70-talen och, om jag inte tar fel, ännu in på 80-talet växte *Lysimachia nummularia* — icke fruktificerande? — och *Thymus chamaedrys* rätt rikligt på ett par af gräslindorna i Kyrkträdgården. En sedan företagen omplantering af detta område medförde också en omläggning af gräslindorna, en omläggning, så grundlig och så omild mot dessa fullt acklimatiserade främlingar, att de därvid fullständigt utrotades. Att de nämnda arterna icke uppträdde spontant här, står utom allt tvifvel. Enligt en i min barndom gängse tradition skulle *Lys. nummularia* och *Th. chamaedrys* invandrat till Kyrkträdgården från den närbelägna gamla f. d. botaniska Academi-trädgården — då tillhörande de Sæve'ska och Ekmanska gårdarna —, där *Alliaria officinalis*, *Corydalis nobilis* och *Scrophularia vernalis* åtminstone ännu för några år sedan frodades. Huruvida denna tradition har något verkligt stöd för sig, vågar jag

inte yttra mig om: Arrh. in litt. — Bromarf Kansjärvi, dithämtad från Åbo: Sand. — Något exemplar, insamladt af C. R. Ehrström, finnes ej mer i H. M. F.; måhända åsyftas det af I. Ringbom insamlade exemplaret. — **Nyl.** Helsingfors åtm. 2 år i botaniska trädgården: Kihlm. ann. Arten omnämnes därifrån äfven af Pesol. — **Sa.** [Nyslott] sophög nära Sandviks villa (I. Forsmans herb.): Buddén. Uppgiften kräfver nog bekräftelse; tydligt är i hvarje fall, att arten å denna plats var endast tillfällig.

I H. M. F. finnes äfven ett exemplar från Gamla Finland: Hornborg!

I Herb. Mus. Fenn. II p. 84 betecknas *L. nummularia* såsom vildt växande endast i **Kl.** och såsom tillfällig i **Ab.**, **Sa.** och **Ta.** Äfven fyndorterna i **Al.**, **Nyl.** och **Ka.**, där arten senare iakttagits, angifva en tillfällig förekomst. I Käkisalmi, som i Herb. Mus. Fenn. I. c. fördes till **Kl.**, torde växten däremot höra betraktas såsom verkligt vild. I flera andra länder synes *L. nummularia* förekomma på likartadt sätt. Så nämnes från Norge: »Den har let for att sprede sig fra Haver, hvor den dyrkes»: Blytt p. 829. — [Från **Ik.** skrives: »Auf feuchten Wiesenplätzen an Bachufern namentlich mit torfhaltsandigem Boden in ganz Ingrien verbreitet . . . Früchte oder sich entwickelnde Kapseln habe ich an unserer Pflanze nie gesehen»: Meinsh. p. 224.]

Cajander uppräknar i Medd. XXVI p. 182 *L. nummularia* bland arter, som förekomma »harv. Suomen eteläosissa . . . Onegaa pitkin . . . paljon pohjoisemman . . . poikkeematta . . . rajan länsipuolisiin osiin». — Det förtjänar i detta sammanhang också nämnas, att redan Ruprecht upp tog arten från Archangelsk: Fl. Samoj. p. 10. — Günth. p. 48 anger den endast från utom flora-området belägna orter.

I Sverige uppgifves artens nordgräns ligga i Gästrikland och Dalarne: Wiström p. 21 och 15, jfr äfven Hartm. p. 125.

Lysimachia thyrsiflora L.

In tota fere Fennia et Lapponia australi usque ad 67° aut 68° plerumque frequenter aut satis frequenter saepeque copiose aut satis copiose provenit, sed quamvis raro usque ad 69° 20' procedit; in orientali forsitan parte prius rarescit et desinit.

Kalm; ad ripas rivulorum et paludum st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 599; Fenn. exc. Lapp. multa: Nym. Suppl. p. 260; per totum territorium plerumque (fq) obvia: Schedae p. 97, vide etiam Led. III p. 25 et Grotenf. p. 113.

Al. p: Bergstr., Arrh. & K. et Bergr. — **Ab.** st fq: Zett.

& Br.; p, in par. Töfsala non adnotata: Bergr.; p: Arrh. Ann.; st fq: Renv.; fq: Sand., A. Nyl., Sel., Printz et Flinck; fqq: V. E. Broth. et Weeks.; st fq, densa interdum *Lysimachietta* [»kasvustoina»] efficiens: Caj. Kasvist. — **Nyl.** (p): His.; st fq, interdum cp: Stenr.; p fq: W. Nyl.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Tytärsaari (r): Brenn., vide etiam Häyr. Stud. p. 168, ubi cp aut st cp inveniri dicitur. — **Ka.** st fq: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 225].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; st fq — fq et (pcc—) st cp plerumque st pc—st cp, Hvittisbofjärd fq saepeque cp: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq: omnes auct., exc. Borg Tiet., qui indicat st fq, saepe st cp. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar., Hann. et Backm.; Valamo fq: Sæl. ann.; fq: Link. Stud. p. 278. — **Kol.** fq, in reg. aren. non visa: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 9 et 10 — **Tb.** st fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; lisalmi p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, st cp: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — **Kon.** st fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 48.

Om. fq: Hellstr.; st fq: Tenn.; fq, saepe cpp: A. L. Backm. Fl.; Pyhäjoki fq in fluvio: Lackstr. — **Ok.** st fq: Wainio Kasv.; fq: Must.; fq, in parte orientali st fq: Brenn. Obs.; st fq—p: Kyyhk. litt., vide infra. — **Kp.** st fq: Wainio Kasv.; fq (—st fq), enum.: Bergr. Ant., [vide etiam Beket. p. 581].

Ob. fq ad ripas: Jul. p. 275; (fqq): Leiv., cfr Leiv. Veg. p. 202; in parte septentrionali [»Nor»] st fq, interdum cp, maxima in parte [»Obor.»] fq, Liminka: Brenn. Obs.; fq—st fq: Keckm.; Kemi st fq inferiore in parte, p superiore in parte: Rantaniemi; [st fq: O. R. Fries p. 159;] st fq et saepe cp: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq: Wainio Kasv., cfr Fellm. Lapp. et vide infra. — **Kk.** st fq: Wainio Kasv.; enum.: Bergr. Ant.

Lapp. fenn. st fq et saepe cp: Hjelt & H.; [enum., complur. locis: Birg. p. 97, cfr l. c. p. 85;] in fluvio Kitinen et Kelujoki ad catarrhactam Kelukoski, prope Onnela nonnullisque aliis locis st r: Blom Bidr., cfr Wainio Not.; per partem silv. inferiorem omnium Lapp. suec. p cp. Haud visa est supra Kellojärvi Kemensis, Muonioniska Tornensis . . .: Wahlenb. p.

61 et 62, cfr l. c. p. XVI et XXX; ad Sodankylä, Kuusamo et Muonioniska parcius: Fellm. Lapp.: in Kemijärvi st fq, Kuolajärvi saltem ad Salla, Sodankylä ad flumen Kemi, plur. loc. prope Kairala et pag. Sodankylä, Sattanen, Kaaretkoski, Inari in litore lacus ad Kyrö in regione coniferarum mixtarum: Wainio Not.; st r in ripis reg. silvaticae Tankajoki, Mutenia, Kop-susjärvi, Luirohaara, Kaaretkoski (Wainio): Hult Lappm., cfr l. c. p. 86; [Kuolajärvi] pc ad Vuorijärvi: Stjernv.; »in locis graminosis uliginosis ripae Iacus Vastusjärvi ad Toivoniemi! ad lat. 69° 4' specimina sterilia et digitalia die 21 Aug. legimus. — In Norvegia terminum polarem eius speciei ad eandem fere lat. (Sör-Reisen praefecturae Tromsoeensis ad lat. bor. 69° 11—12') esse indicat cel. Norman¹⁾ (Notationes p. 47)»: Kihlm. Ant., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Paatsjoki [»Pasvikelven»] inter Salmijärvi et Goalsejavre 12,5 cm alta: Norm. Fl. Spec. p. 872, vide etiam Norm. Fl. Overs. p. 468—469, Blytt p. 827 et infra. — [L. ent. reg. subalp. r, reg. silv. p, Tuoremaa prope templum par. Kaaresu'anto (L. L. Læstadius): Læst.]

Lapp. ross. ad flumen Umba: Selin!, cfr N. I. Fellm., l. c. p. XXXIX et Beket. p. 581; Umba: Edgr. & Lev. et Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; ad flumen Umba ad cattarrhactam Krivetsh, spec. sterile: Kihlman!; Pjalitsa: Mela herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; Porjeguba, Olenitsa, Kusomen, Tetrina, Tshapoma, Pjalitsa: Mela Pl.; Pjalitsa! in ripa lapidosa fluvii, et Tshapoma! in locis graminosis iuxta fluvium, ambo spec. sterilia: Kihlman; Nuotjavr in ripa Siululampi: Lindén!, spec. florens.

Pl. Finl. exs. N:o 319 **Sat** Karkku Järventaka in ripa limosa lacus Riippilä leg. W. Wegelius, Hedv. et Hj. Hjelt.

A1. Bergstr. angifver, att arten saknas i östra delen af fasta Åland [»A, C»]; uppg. beror uppenbarligen på förbiseende. — **Ab.** Sannolikt är, att arten äfven skall anträffas i Töfsala. — **Ok.** Angående artens förekomst i Kianta nämnes: »Ei muodosta juuri laajempia ja taajempia omia kasvustoja, kuten esim. Savossa, vaikka esiintyykin usein aika lukuisana»: Kyyhk. litt. — **Kuus.** Ännu vid Kuorinkijärvi och Siltinkilampi betecknas *L. thyrsiflora* såsom cp: Edv. af Hällstr. — Längs stränderna af Ou-

¹⁾ Postea magis ad septentrionem versus inveniri indicata est.

lanka anges denna art såsom förekommande p; dessutom uppräknas den äfven från flere andra lokaler: A. L. Backm. comm. — **Li.** Om förekomsten vid Paatsjoki skrifves: »Planten har af Bakke og forfatteren været iagttaget ialt 19 sommere, hvoraf den kun har blomstret i 5»: Norm. Fl. Spec. p. 872 Anm.

Linkola betecknar *L. thyrsiflora* såsom hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Som **fossil** uppräknas *Lysimachia thyrsiflora* från endast 4 ställen inom flora-området: G. And. p. 105. Senare har dock ett par tillkommit, se Lindb. Subf. p. 74, Lindb. Bot. p. 257, 260 och 261 äfvensom Lindb. Phyt. p. 178; det torde därför ej vara skäl att uppräknas de enskilda fyndorterna. — Lindberg framhåller äfven, att arten är ett vanligt fossil: Lindb. comm.

Trientalis europaea L.

In tota Fennia et Lapponia frequentissime (aut frequenter) provenit et usque in regionem alpinam adscendit.

Fqq¹⁾ aut fq in tota Fennia inveniri omnes auctores consentiunt (Prytz cont. vide infra), cfr Till. et Kalm; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 600; Fenn.: Nym. Suppl. p. 260; per totum territorium fq—fqq dispersa, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 59, Led. III p. 24, Borg Beitr. p. 102, 135 et 141, Leiv. Veg. p. 202 et Norrl. in Atlas p. 13.

Lapp. fenn. fq—fqq per totum territorium: Hjelt & H.; [fq, enum. compluribus locis: Birg. p. 97;] in abiegnis turfosis, silvis frondosis vel mixtis pinetisque fertilioribus fq, etiam in lucis saepe invenitur: Blom Bidr.; in pratis et silvis omnium Lapp., ut etiam in subalpinis . . . et radicibus alpium omnium vulgatissime, sed in ipsis alpibus omnibus . . . [usque ad Nordcap] parcius: Wahlenb. p. 93, cfr l. c. p. LXII; fqq: Fellm. Lapp.; fq—fqq usque ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; fqq in reg. silvaticis, fq in reg. alpina in Lupukkapää us-

¹⁾ Bergr., Flinck, V. E. Broth., Stenr., W. Nyl., Lindén, Leop., Norrl. s. ö. Tav., Wainio Tav. or., Hult, Fl. Kar., Hann., Laur. Växtf., Mela, Axels. Putk., Tenn., Must., Leiv., Brenn. Obs. et Keckm.; fq—fqq: Arrh. Ann., Caj. Kasvist., Wainio Kasv., Norrl. On., A. L. Backm. Fl., Hjelt & H. et A. L. Backm. comm. (in parte septentr. par. **Kuus.**).

que ad 500 m: Hult Lappm.; per reg. subsilv. et subalpinam fq—fqq, in turfosis reg. alpinae circa rivulos c. 80 metra supra terminum betulae invenitur st fq. — Tuarpumoavi NE 416, Kuarvekods h. 400, Ailigas SV 477, [Rastekaisa h. 360]: Kihlm. Ant.; per regionem subalpinam fq—fqq, in reg. alpinam ad terminum salicum fere st pc: Arrh. ant.; in Varangria australi permultis [magis quam 20] locis: Norm. Fl. Spec. p. 871, vide etiam Blytt p. 830 etc. — [L. ent. reg. alp. p, reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq in ericetis et betuletis reg. subalp., st fq in reg. alpina in salicetis, vallibus rivorum et in declivibus montium alpinorum, ex. gr. Kalkuoivi E 690 m: Lindén Bidr.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; locis herbosis st fq: N. I. Fellm., vide etiam Beket. p. 580 et Broth. Wand. p. 9 et 11.

Pl. Finl. exs. N:o 847 Nyl. par. Ekenäs, Tvärminne Krogen in betuleto leg. Palmén.

»In silvis acifoliis rr»: Prytz cont.; tydligen genom skriffel i st. f. fqq.

Af flere förf. framhålles, att *Trientalis* på lämpliga lokaler förekommer ymnigt (cp), så bl. a. Caj. Kasvist., Stenr., Blom, Hult, A. L. Backm. Fl., Kyyhk. och Norm. Fl. Spec. p. 871 (å vissa fyndorter); st pc—cp, mest st cp: Häyr. Björneb.; sp—st cp: Borg Tiet.; subdominans—st cp: Axels. Putk.

I fråga om artens utbredning på A I. hänvisas till Palmgr. Stud. p. 411—412, jfr spec. tab. VII.

Linkola betecknar *Trientalis* som hemerophob: Link. Stud. p. 281, jfr l. c. p. 280.

Om artens förekomst som fossil nämnes: Herlin [Herl. Växtf. I p. 5] säger sig vid Vernitsa ha funnit »ett förkrympt frö». Bestämningens riktighet betviflad; arten är i öfrigt icke uppgifven som fossil: G. And. p. 130, jfr l. c. p. 68 not. Äfven Lindberg framhåller, att han aldrig sett *Trientalis* som fossil: Lindb. comm.

Följande former omnämnas:

Modificatio *minor* Brenn. Nyl. [Hogland] p: Brenn., exemplar från Maahellinmäki! — O k. Sotkamo Lääsö: Brenn. Obs.! — O b. Ii Tannila!, Kiiminki: Brenn. Obs.; exemplaret, insamladt af N. I. Fellman från Kiiminki!, saknar blommor. — Lim. Kantalaks: [P. A.] Karsten! (under namn af f. *lapponica*). — Lp. Svjatoj-noss: Brenner! — Lm. Kljatnji [»Klättnich»] 30 km [»3 mil»] från Jokonga: Brenner! (under namn af f. *lapponica*). — Se äfven Brenn. Flor. p. 153, där formen beskrifves och kallas varietet, och jfr Mela Kasv. V. Möjligtvis tillhöra äfven några andra exemplar i H. M. F., t. ex. från Lm. Voroninsk: Kihlman!, denna modifikation. — Om denna f. *minor* nämnes ytterligare: »Septentrionem versus semper minor

et gracilior fit, de cetero autem characteribus nullis planta vulgari distat»: N. I. Fellm.

I Herb. florae rossicae finnes under N:o 2176 *Trientalis europaea* v. *angusta* Lindb. fil.: »petalis angustioribus» utdelad. Insamlad i tallskog tillsammans med typisk form (n. 2175) vid Järvikylä gård i S b. Jorois: Lindb. comm.

F. rosea Neum. Nyl. [Hogland] Purjeniemenpäälyys: Brenn. p. 446! och Brenn. Till. p. 38. — Lk. och L. ent. Ej sällsynt: Mont. kärlv. p. 156, exemplar från Muonio Kyrkoby!, jfr Mela Kasv. V, där formen omnämnes från Lk.

Var. *obtusata* N. I. Fellm. Lapp. ross. »Ad oram borealem Maris albi p»: N. I. Fellm., där formen beskrifves, men det tillägges: »in formam typicam transiens».

Att antalet ståndare varierar, framhålles bl. a. af U. E. Kivistö (L. Y. 1908 p. 141), som lämnar några data häröfver. — I detta sammanhang förtjänar omnämnas, att en utförlig statistisk framställning rörande *Trientalis*-blomman från en ort i södra Sverige lämnas i Arkiv för botanik Bd 12, näml. Charlier, C. V. L., A statistical description of *Trientalis europaea*.

Samolus Valerandi L.

Ad australem Fenniae oram rarissime occurrit.

Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 600; Fenn. adest etiam in Nyland. et Carel. mer.: Nym. Suppl. p. 260, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 73—74 et Lindb. in Atlas p. 36.

A1. Finström Bergö Mellangårds Husö: Ericss., Arrh. et E. Reuter 1886; Jomala Vargsunda (G. I. Rothström): Hult herb.; Finström in litore arenoso insulae Bergö: W. Granberg! [forsitan ad eundem locum atque Ericss. spectat]; Lumparland: T. Paavonen!, cfr Alc. IV, vide etiam Samuelss. p. 133; Geta Mönsfjärd: Palmgr. Hipp. p. 104 et 176. — Nyl. rr Borgå! Tirmo-Vestervik et in insula Björnholmen in freto Sundö, Perno in taeniis maritimis ad Horslök!, Strömfors Bullers (G. J. Strömborg!): Sæl. Ö. Nyl., spec. e Björnholmen leg. W. Grefberg!, Öhrnberg!, Ch. E. Boldt! et alii!; e Bullers etiam G. R. Björkstén!; Borgå in insula maritima Tunholm st cp: Sæl. herb.; in Björnholmen vidit st cp 1915 Gadol.; Perno spec. unicum in Strömsölandet ad sinum Sarflaks: Gadol. 1915; Perno Fantsnäs: C. J. Arrh. et G. Sucksdorff! — Ka. Brakila 20 km [»2 mil»] ad orientem versus e Fredrikshamn: M. Werving!

Anagallis arvensis L.¹⁾

Compluribus locis in saburra etc. occurrit. Ex plantis in saburra occurrentibus haec forsitan maxima ratione ad floram fennicam adnumeratur, quoniam etiam extra saburram disseminari videtur.

»In oris maritimis Ostrobotniae st r»: Prytz cont.; »Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn., Ross. bor.»: Nym. Consp. p. 601; »in Fennia praecipue australi adventicia»: Herb. Mus. Fenn. II p. 140, jfr äfven DC. Prodr. VIII p. 69—70.

A1. Hammarland Marsund på barlastplats: E. v. Troill, jfr Prot. 10, X, 1885. — **Ab.** [På barlastplatsen vid Åbo slott] 1882 ganska talrik, år 1883 icke sällsynt, 1884 några exemplar, samtliga exemplaren med både blommor och utvecklade frukter: Sæl. Fröv., exemplar af E. Reuter!; på samma ställe Gadol. 1885, jfr äfven Tallgr. p. 77; likaså på samma ställe (lyc. H. & E. Rettig): Arrh.; »yksit. yks. 1907, 1 yks. 1913 (T. Vikström)»: Pesol. Tur. p. 43; på hafsstranden ej synnerligen långt från Åbo stad enl. uppg. fullkomligt vildt växande: H. Koskinen! genom O. Collin; Runsala barlastsand: G. Renvall!; Nagu Ernholm »in horto vitium»: A. Dahl!; »Pojo åker $\frac{1}{2}$ km [»verst»] från Pojo viken på motsatta sidan lastageplatsen»: G. H. Grönroos!; Pojo Brödorp »in horto spontan. — importat.»: Hisinger!; [Nystad] »v. 1891 yksi kappale Saunasillan rannalla (Cajander) ja v. 1895 yksi kappale möljällä vastapäätä Kainunpirttiä»: Söd. — **Ny1.** Ekenäs Tvärminne Zoologiska stationen 1908 bland vinbärshuskar: Häyr.; [Tenala Lappvik] iakttagen år 1905, förgäfves eftersökt år 1906, ånyo observerad år 1907 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 160; [Kyrkslätt] Peders: Rosb. Kyrksl. p. 109; Helsingfors Sörnäs på barlast: F. W. Sjöblom!; Helsingfors trädgården å villan Honkasyrjä: R. Collander!; Borgå Gersnäs! och »Stora Ballastholmen! in saburra navali»: V. Wahlbeck; Borgå Haikofjärden Lindörn barlastplats 1 ex. 1885: Sæl. herb. (Troligtvis samma plats som nyss-nämnda »Stora Ballastholmen»); Perno: Alc. V, se äfven under *A. * caerulea*. — **Ka.** »Togs 1883 i Trångsund! [nära Viborg] af M. V. Kiljunen, men påträffades ej mera därstädes följande sommar. Däremot anträffades den 1884 i Viborg Salakkalahti stadsdel af M. V. Kiljunen», jfr Alc. III. »Rikkaruohona useampana viime vuotena kaupungin [Viipurin] puutarhassa Pant-sarlahdessa»: Myrb. p. 96.

Sat. Ulfshy brobänk: U. Lojander! och K. H. Appelqvist!; Räfsö på barlast: N. J. Avellan!, jfr om alla dessa fynd Häyr. Björneby; Luvia Laitakari på barlast 1907 (E. Hermonen): Häyr. Björneby, jfr l. c. p. 52; Karkku Kauniais 2 stånd såsom ogräs i trädgården 1890, men ej återfunnen: Hjelt. — **Sa.** Mikkeli [»St Michel»] själfsådd 1879—1881 (åtm.) på blomsterparterr: Ehnberg!

Oa. [Wasa ångkvarn] 1881—82 sparsamt: Laurén i Medd. XXII

¹⁾ *α phoenicea* (Scop.).

p. 40; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882 sparsamt: l. c. p. 41. — **S b.** Jorois Järvikylä »in horto»: Lindb. herb.

Om. Gamla Karleby på barlast: Hellstr., jfr l. c. p. 136. — **Ok.** Kajana på sandgångarne i en trädgård: Brenn. Reseb. p. 67, jfr Brenn. Obs.

Ob. Uleåborg på barlast: Hough. och Brenner!; Uleåborg 1869: Malmberg!; Uleåborg vid sundet: S. W. Liljeblom!; [Uleåborg] Toppila 1885 o. 1886, fåtalig eller blott ensamma exemplar, förekom på barlasten vid Toppila 1887 och då i mängd: Zidb., jfr Brenn. Obs.; »Hietasaaren puoleisella painolastilla muutamina vuosina runsaammin, toisina harvinaisempana»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; »v. 1901 1 kpl ja v. 1903 1 kpl»: Huum. Pain. p. 86; »muntamia kappaleita» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 178!; [Uleåborg] »painolastilla vielä 1913»: Huum. comm.; Kemi 1883: Zidb., jfr Brenn. Obs.; barlast tvenne blommande exx. funna 1892 i Kemi stad (därifrån ej förr antecknad): Keckm.; Kemi Rantaniemi trädgård: Rantaniemi, jfr äfven L. Y. 1916 p. 149.

Anagallis arvensis * caerulea Schreb.

In Fennia maxime australi rarissime in saburra etc. lecta est.

Nyl. [Helsingfors Sörnäs! på barlast] ganska talrikt såväl blommande som med mogna frukter: Sæl. exk. under namn af *A. arvensis* f. *coerulea* (Schreb.); Helsingfors »in horto botanico eff.»: Lindb. herb.; Lovisa i ett potatisland i staden: Iverus i Medd. XXIX p. 95; *A. caerulea* komplett utrotad [i Lovisa]: Iverus i Medd. XXXVI p. 83.

Centunculus minimus L.

In Fennia maxime austro-occidentali rarissime occurrit, a. 1899 primum est animadversus.

Ab. Korpo Hasselö! [aut Hässlö!] cp in litore marino et Kardby! in arenoso: G. Renvall, cfr de Hässelö Medd. XXVI p. 22, 162 et 192, L. Y. 1899 p. 192, Bot. Not. 1900 p. 140 etc.; Nagu Nötö ad litus marinum: T. Nybergh!, cfr Medd. XLI p. 119.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 601.

Glaux maritima L.

In oris maritimis inprimis Fenniae austro-occidentalis plerumque frequenter provenit, ad septentrionem (et orientem) versus rarescere videtur, ad oram Maris glacialis septentr.

orientalem nondum est adnotata. In interiore parte uo tantum loco haud procul a mari visa est.

Till.; Till. Leon. 137; copiosior ad litora Sinus hottnici: Fl. Lapp. p. 46; Kalm; in ripis maritimis argillosis fq; Prytz p. 80; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; »Scand. (in inter. rr)»: Nym. Consp. p. 600; in litoribus marium crescit, inprimis in Finlandia austro-occidentali fq provenit: Schedae II p. 118; Fenn.: Nym. Suppl. p. 260, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 59, Led. III p. 23–24, Norrl. in Atlas p. 20, Lindb. in Atlas p. 36 et Häyr. Landv. p. 154.

A1. fq; Bergstr. et Arrh. & K.; fq in litoribus: Bergr., vide etiam Samuelss. p. 132. — **Ab.** fq; Zett. & Br., Sand. et A. Nyl.; fq — fq; in litoribus: Arrh. Ann.; st fq, cp in litoribus sinus Saari: Caj. Kasvist. — **Ny1.** fq in taeniis: His., vide etiam Häyr. Stud. p. 167; fq; W. Nyl., vide etiam Brenner in Medd. XXXI p. 45; fq; in maritimis: Sæl. Ö. Nyl.; Hogland (fq) in ora septentr.-orientali: E. Nyl. Ber.; [Hogland!] in litoribus (r), Tytärsaari!: Brenn. — **Ka.** Lavansaari: E. Nyl. Ber.! et Brenn.; Virolahti Pitkäpaasi, Säkjärvi (!) Kaukiala: Blom; Seiskari [»Seit-skär»] aliquanto frequentior quam in terra continenti [in par. Kakki]: Thesl. Dynb. p. 60–61; (fq) ad litus maris: Fl. Kar., spec. e Viborg!; Viborg Latukka in litore: Myrberg!; Viborg Lihaniemi: V. Brander! — **Ik.** par. Kakki: Malmb.!; [Kakki] rr, spec. solitaria in litore arenoso terrae continentis: Thesl. Dynb. p. 60–61; [in litore . . . pone Krasnaja-Gorka (fq): Meinsh. p. 223–224, vide etiam Schmalh. p. 84 et Lehm. p. 286].

Sat. st fq in litoribus: Malmgr.; p et st pe—st cp in regione maritima, insuper in Torbonäs superstes, enum.: Häyr. Björneb., vide infra.

Oa. st fq in litoribus: Malmgr.; fq in litoribus: Laur. Växtf.

Om. fq; Hellstr.; fq ad oram: Tenn.; Pyhäjoki: Lackstr., vide etiam Brenn. Obs. — **Kp.** fq ad oram Maris albi: Sahlb. Bidr.; in reg. maritima fq in litoribus, [Solovetsk complur. locis]: Bergr. Ant., vide etiam Beket. p. 580.

Ob. »Limingo storäng»: Brenn. Reseb. p. 79; Uleåborg (!) Nuottasaari cp, Simo, Kemi: Zidb., cfr Brenn. Obs.; (fq): Leiv., vide etiam Leiv. Oul. p. 110 et Leiv. Veg. p. 202; ad oram p,

interdum st fq: Brenn. Obs.; (terminum septentrionalem in par. li (!) attingit): Brenn. Reseb. p. 77; Kuivaniemi Rantala: Hjelt; (fq) ad mare: Houghb. not.; in litoribus p—st fq: Keckm., cfr l. c. p. 13; Kemi (rr) Ajossaari! Murhaniemi, Martinkari: Rantaniemi. — Kk. Knjasha: N. I. Fellman!; Sonostrow: Mela Pl., vide ceterum sub Lapp. ross.

Li. Jarfjorden: Lund Beretn. p. 46; Jarfjorden prope Stromsnes cp: Norm. Fl. Spec. p. 873, cfr Blytt p. 827, Hartm. p. 128, Norm. ann. p. 47 etc.

Lapp. ross. ad litora Maris albi p: Fellm. Ind., [ut, quae sequuntur, maximam forsitan partem ad Kk. spectent]; in litoribus arenosis sinus Kantalaks parcius: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 580; Umba: Selin! et Kihlman!; Kantalaks, Porjeguba, Kaskarantsa: Mela Pl.; Kuusreka: Mela herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 140; ad sinum Kola: Enw. ann. [forsitan confirmationis indigeat].

Pl. Finl. exs. N:o 850 **Ny1.** par. Ekenäs, Tvärminne Krogen in litore parvae insulae Gräsgrundet leg. Inga Ström.

Glaux maritima upptages äfven från Kpor.: Mela Kasv. V.

Li. Något exemplar från denna provins föreligger icke f. n. i H. M. F., trots uppgiften i Herb. Mus. Fenn. II p. 85.

Framhållas bör följ. uppg. från **Sat.**: »Såsom reliket på Torbonäs på ett par ställen, mellan Lotsöre och Torbonäs samt nedanför Inderö nära Kivini tillsammans med *Juncus Gerardi* nära *Salicornia*»: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 28, [30], 46 och 151 äfvensom Häyrén i Medd. XXVIII p. 35 B.

Nämnas må slutligen, att arten är dimorf: Medd. VI p. 189.

F. minima Ny1. Tytärsaari vid byn: Brenn.; enligt en längesedan af mig gjord anteckning tillhör exemplaret, som härmed afsågs, *Elatine hydropiper*, jfr Consp. IV p. 74.

Primula officinalis (L.) Scop.

In parte austro-occidentali Fenniae frequenter provenit, ceterum in parte australi usque ad 63° aut 64° plerumque rarius et ulterius ad septentrionem versus vix nisi efferata aut adventicia occurrit.

Till.; Till. Icon. 3; Kalm; fq in collibus silvaticis taeniarum, etiam quamvis raro in Tavastia: Hell. p. 4; in pratis declivibus nemorosis Fenn. austr. fq: Prytz cont.; in pratis declivibus circa

Aboam ep, in Satakunta superiore rarius, in occidentali parte Nylandiae et circa Borgoam nec non in Karelia meridionali (p): Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 603; Fenn.: Nym. Suppl. p. 261; species in australi et media Finlandia usque ad c. 63° in occidentali parte et ad c. 62° in orientali parte crescit, *α typica* frequentior est quam *β canescens*: Schedae II p. 119, [spec. ad *β canescentem* pertinent], vide etiam DC. Prodr. VIII p. 36, Led. III p. 8—9 et Norrl. in Atlas p. 21.

A1. fq: Bergstr.; fq: Arrh. & K.; in insulis ultimis ex. gr. Klåfskär tamen non est: Sievers; in parte occidentali et media fq in coryletis et in campis herbidis [»ängsbackar»]: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 408—409, spec. tab. VII, sub **Ab.** et Norrl. in Atlas p. 21, item infra. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; in parte orientali territorii [ad **Ab.** spectat] st r—p, Töfsala Raumaharju: Bergr.; Pargas fq: Adl. et Elmgr. p. 144; fq—fq: Arrh. Ann.; Piikkis Harvaluoto et Suni: Pesol.; Kuustö Jullas ep: Sæl. herb.; »Bromarfs rusthåll»: Sand.; Halikko: Brenn. var. p. 44 et 49; [Muurila] rr in lucis circa Grankulla: Renv.; Tenala (K. W. Brunerona): Hult coll.; Ramsholm prope Ekenäs: Broth. comm.; Pojo p ex. gr. Björkö: A. Nyl.; Pojo Fiskars et Karis ad praedium sacerdotis: Hult coll.; Lojo ad praed. sacerdotis: Hels.; Lojo Paloniemi duobus locis parum distantibus: Ch. E. Boldt; Lojo Linkulla in prato et Mongola: Lindb. herb., vide etiam Moberg Klim. p. 47 et 48; [Vihti] (rr) Kaukoila ad viam publicam 3 km a Nummela (Skräddare-torpet): Flinek; Pakasela ad margines viae prope Niemi, prope templum, ad Kirjava Haapalato: Weeks. muist.; [Vihti in parte austro-occidentali] st r in ripa lacus arenosa: V. E. Broth., vide etiam infra; in par. Mietois st fq, in australi parte par. Mynämäki [»Pt«] p: Caj. Kasvist., vide infra; fq in vicinitate opp. Nystad: Hollm.; Söd. tantum e paucis locis enum.; Sel. non comm. — **Ny1.** Ekenäs Tvärminne Krogen: Palmén! et Edv. af Hällström!, cfr Häyr. Landv. p. 164 et vide infra; ep in pratis ad Raseborg: Hult coll. et Häyr.; ad Fagervik r, sed in taeniis ep ex. gr. in Jacob-Ramsjö! etc.: His.; Ingå Stor-Ramsö: Brenn. växtf. p. 78!; Kyrkslätt: [W. Nylander!]; Kyrkslätt Strömsby Storängen: Brenner!, multa spec. in H. M. F.;

Esbo Mäkkylä pec: Gadol. 1911; Esbo Sökö: Gunnel Selin in Lindb. herb., vide etiam Brenn. var. p. 43; Sumparn (Blank), Sibbo (H. M. F.): W. Nyl.; »Helsinge kyrkby Högbergsbacken (Ilmoni)»: Sæl. ann., vide etiam Brenn. var. p. 44; [Helsingfors] in horto botanico: Brenn. För. p. 132—133, vide etiam Brenn. var. p. 43; Helsingfors Sörnäs unic. spec. spont.: Kihlm. ann., vide etiam Brenn. var. p. 44 et 49; Helsinge Degerö Turholm: H. Stråhlman in Lindb. herb.; Degerö Jollas: M. Stjernvall in Lindb. herb.; Gammelstaden: Hult coll.; Sibbo Löparö st ep: Sæl. herb.; r Lovisa (G. R. Björkstén!), Mäntsälä Frugård (K. Nordenskiöld), Orimattila (!) Sommarnäs: Sæl. Ö. Nyl., forsitan his locis efferata: l. c. p. 25; Perno Forsby (E. Öhman!), Borga Tullholmen (R. Lindfors!), Borgå Tullholm Lökhholm (Fastberg): Sæl. ann. — **Ka.** Kotka: Brenn. var. p. 44 et 49; Virolahti (löjtnant Alfthan): Blom; r Kirvu in praedio sacerdotis! et pe in clivo horti vetusti: Lindén; Kaukola in vicinitate templi: A. Lagus! — **Ik.** p: Malmby.; Kakki: G. A. Tommila!; Kivennapa Joutselkä: Lindberg!; Käkisalmi: Brenn. var. p. 44 et 49; [in tota Ingria: Meinsh. p. 222].

Sat. Loimaa [»Loimjoki»] (Rönnbäck), Björneborg (Appelberg): Malmgr.; Raumo: W. Wallenius! et K. R. Paqvalin!, cfr Moberg Klim. p. 48; Kjulo: E. Cedercreutz!; [Björneborg] rr et st pc (V. Jakobsson): Häyr. Björneb.; Vesilahti (!) Laukko: Hanna Törngren!; Birkkala Pitkäniemi in nemore (Hougberg) 1900: Sæl. herb.; Birkkala! p »Nokia holme» ep, ad Kehä, Tyrkkylä ep, Nokia infra praedium, prope Haavisto: Hjelt, cfr Carlss. et vide infra. — **Ta.** Lempäälä: Hjelt; Lempäälä (!) ad septentrionem versus a Jokipohja Ansami: O. Collin!; Sääksmäki r Rapola: Tikk. et Rosb. Utk. p. 220, spec. leg. Kihlman!; Sääksmäki Valiakoski: Kihlm.; Sääksmäki Lotila et compluribus locis in paroecia: W. Granberg in dupl.!; Hattula (!) st ep in clivis viae ferratae circa Parola: Hjelt, spec. indidem leg. A. Wegelius!; Tavastehus Nikkilä duo spec.: Leop. ann.; Tavastehus Sairio: W. Salminen in dupl.!; Tavastehus (!) [»Hämeenlinna»] Toivola: Wellenius!; Kärkölä: Brenn. var. p. 44. — **Sa.** nondum spontanea observata, vide tamen infra. — **Kl.** ad Ladogam borealem in Valamo (!) et ad Sortavala!: Fl. Kar.; Pälkjärvi (Arppe):

Chyd., spec. leg. Zilliacus!: p (Backm.), etiam ad marmorarias: Norrl. Symb., cfr l. c. p. 8; Sortavala (!) et Ruskiala! fq, Impilaks p: Backman comm.; Sortavala fq etiam teste Enw. hav.; in vicinitate lacus Ladoga st r—r: Link. Stud. p. 272; Sortavala compluribus locis in vicinitate orae et in taeniis, etiam ad pagum Tuoksjärvenkylä, Ruskiala in vicinitate marmoriarum [»marmorialueella»] et pcc in pago Kuljakonkylä: Link. comm., vide etiam infra. — Kol. r lecta ad Mjatusova, ubi p—st r occurrit: Elfv.!; Vosnessenje: Günther!, cfr Günth. p. 48; in tota regione ad ostium fluminis Svir et circa id flumen: Caj., spec. lectum ad Vosnessenje! 6 km ad septentrionem versus a pago.

O a. [Gamla] Vasa (V. Brander!): Malmgr.; r Vasa inter oppidum novum et vetustum: Alc., Alc. III et Laur. Växtf., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 (Vasa) et Kihlm. Beob. p. 62; st cp in prato ad Gamla Vasa: U. Saxén comm.; ad amnem in par. Ilmola (G. G. Hällström): Hellstr. Distr. p. 13; Storkyrö in prato ad marginem sphagneti (st fq): Lindberg! — **T b.** vide infra. — **S b.** Kuopio [Leväis ad scholam agriculturae]: A. H. Petander!, cfr Medd. VI p. 256, ubi dicitur »mindre sparsamt» inveniri et Herb. Mus. Fenn. II p. 141, ubi dicitur adventicia?, etiam Buddén e Kuopio Leväis enum.; Maaninka Venäjänsaari in prato ad Mustalahti cp [»oik. runsaasti»] in dimidio km vel maiore spatio: Kyyhk. litt.

O m. vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 854 et 854 b vide sub var. *canescente*.

Enär *Pr. officinalis* understundom odlas, ofta sprides med höfrö (se t. ex. under **A b.** Vihti) och äfven någon gång förekommer på barlast (se under **O m.** och **O b.**), kan det i särskilda fall vara förenadt med svårighet att afgöra, huruvida gullvifvan på en viss växtplats är verkligt vild eller blott tillfällig. Oaktadt en del uppgifter från **O a.** och **S b.**, onekligen tyda på en tillfällig förekomst, har jag dock anført dem i den egentliga texten. Däremot synes mig arten böra betraktas som rent tillfällig i **T b.**, **Kon.**, **O m.**, **O k.** och **O b.** Från ett par andra provinser förefinnas uppg., af hvilka några hänföra sig till en tillfällig, andra åter till en fullt spontan förekomst.

En del af uppg. hos Moberg Klim. p. 48 och Moberg Klim. II p. 40 torde afse odlade ex., så t. ex. de från **T b.** Saarijärvi, **K b.** Kide, **O m.** Jakobstad och **O b.** Kemi, möjl. äfven den från **K l.** Uukuniemi m. fl.; jag har därför ej ansett nödigt att fullständigt anføra dessa uppgifter.

A1. *Primula veris* betecknas såsom en af löfvegetationens allmänaste arter; Palmgr. Stud. p. 408. — **Ab.** Vihti r »Wanhala Hiirilä Kivisilta torp och Torhola bys ägor»: Printz, men af Hällstr. säger: »Kan näppeligen räknas tillhöra Vihtis flora. Några få exemplar, troligtvis härrörande af spildt höfrö af resande från Åbo-trakten, funnos i blomning 1873 på tvenne ställen å Torhola Kuikka hemmans mark vid landsvägsdiket. Sedermera icke sedd. Ungefär samtidigt och under liknande förhållanden torde växten uppträdt på det första af Printz anförda stället i Wanhala by», jfr äfven Flinck. Senare uppgifter från Vihti synas mig dock tala för att arten (åtminstone) numera kan anses vildt växande i socknen. — Vihti planterad i Olkkala trädgårdspark: Flinck. — Om förekomsten i Mietois och Mynämäki tillägges: »Mäeninteillä ja lehdjoissa Mietoisten puolella st cp [»joks. yl.». Mynämäessä sitä kasvaa ainoastaan alueen eteläisimmissä osissa; etäisimmät löytöpaikat ovat Kallisten puisto ja mäki Lujalan luona»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Om förekomsten å Tvärminne skrifves: Tvärminne-ön flerstädes, t. ex. Zoologiska stationen cp, främst på öppnare fläckar mellan hassel och i hasselnårens kant: Häyr.

Sat. Tyrväå Nuupala (P. W. Gallén): Moberg Klim. p. 48, jfr Warel; möjligt är, att arten blott förekommer (odlad eller) förvildad, såsom förhållandet t. ex. är i Karkku Järventaka, Linnais och Kulju i trädgårdarna, Järventaka Torseva åker 1 ex. 1888, Kauniais »Mukala backen» 1883, Mouhijärvi Mäenkylä »Paistinkalles torp» 1884: Hjelt, jfr Kihlm. Beob. p. 62; detsamma gäller äfven om de två följande uppgifterna från **Ta.** — Förutom de ofvan upptagna fyndorterna i Birkkala, där gullvifvan säkerligen är fullt spontan, har jag antecknat densamma vid Lauttala backen 1875 och 1876, nära Birkkala kyrka 1884, vid Epilä 1876 och 1888 och nära Tammerfors 1888; huruvida den här är spontan eller tillfällig, kan jag ej afgöra, men omnämner emellertid fyndorterna som uppmaning till framtida undersökning. — **Ta.** Tammela Jokkis (E. N. v. Bonsdorff): Moberg Klim. p. 48; Haubo: Herk. — **Sa.** »Tavattu S[avon]linnan senduilla satunnaisena kylvöheinäpelloissa, esim. Savonlinna Pääskylähti, Sääminki Varparanta, Kerimäki Turtianniemi [ja] Kumpuranta»: Budd. muist.

Oa. Nordlund har ej funnit arten i Närpes: Nordl. p. 20; Wasa, ganska mycket i en trädgård, troligtvis kvarlevande från tidigare odling, dock funnos äfven unga plantor, efter all sannolikhet själsädda: Hjelt. — **Tb.** Anträffad i närheten af Jyväskylä: Prim. p. 48; Jyväskylä r »tavattu v. 1906 useammalta paikalta»: Lesk.!; »Tourujoelle vievän tien varrella olevilla pelloilla kesällä 1906»: Lesk. Pohj. p. 149. — **Sb.** [Kuopio] rr »1 eks. niityllä Puijon-laaksossa 1906. Niitylle vedetään vuosittain lantaa kaupungista. Kasvi on ilmeisesti satunnainen»: Link. Lis.; Maaninka »Husolan saaren puutarhassa! metsistyneenä» st cp, »Halolan hovin puutarhan laiteilta löysin myös muutamia kappaleita», »Nilsin kirkonkylä yhdellä pellolla (V. Immonen)»: Kyyhk. litt. — **Kb.** Värtsilä äng 5 km nordväst från Värtsilä bruk: Kihlm. Beob. p. XVIII och 62; det torde vara

skäl att undersöka, huruvida arten här varit tillfällig eller icke. — Kon. »Suojärvi Leppäniemi metsänh. E. Mäntyvaaran ilmoit. mukaan vanhalla kylvöniityllä maantien varressa lähellä Utriaisens taloa, ainakin vuodesta 1912, nyt [1915] mahdollisesti hävinnyt»: Link. comm.

Om. Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136; rr Lappajärvi kyrkoby Nissi sparsam på åkerren (Nyström): A. L. Backm. Fl., jfr l. c. p. 136. — **Ok.** Kajana: Malmgren, jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 32; exemplaret tillhör *Pr. elatior*: Brenner i Medd. XIII p. 242 och XIV p. 33, jfr äfven Brenn. Obs. — R »Paltamo! Siivolan nurmella maantien vieressä Hövelön ja Nurkkalan välillä, Melalahden nurmilla»: Must., jfr Brenn. var. p. 43 och 45; säkerligen tillfällig.

Ob. Uleåborg Kaukovainio, Hietasaari, Uleå Maikkula 1882 . . . mycket sällsynt, kanske blott tillfällig, Uleåborg Hietasaari på (odlad?) ängsmark 1889 och 1890 fåtaligt: Zidb., jfr Brenn. Obs.; st r puutarhoissa, Mustasalmella, Hietasaarella [»7. N. Puut. Ms. H.»]; Leiv.; [Uleåborg] »v. 1901 1 kappale eräällä niityllä Koskelan kylässä» [H. Murto]: Huum. sat. p. 90 och comm.; se äfven under f. *attenuata* Brenn. och Moberg Klim. här ofvan.

Särskildt af tidigare förf. användes för denna art namnet *Primula veris* L. Då dessas uppgifter afse just den form, som numera vanligen — och äfven i detta arbete — kallas *Pr. officinalis* (L.) Scop., har jag ansett en utredning rörande olika författares användning af resp. namn öfverflödig.

I Bot. Not. 1914 p. 161—176 ingår en uppsats »Einige morphologische und biologische Studien über *Primula officinalis* Jacq. von K. V. Ossian Dahlgren»; särskildt vill jag fästa uppmärksamheten vid litteraturförteckningen l. c. p. 175—176.

Linkola betecknar *Pr. officinalis* såsom en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 260, jfr l. c. p. 336, 357, 358 och 359; vidare karakteriserar han densamma såsom »kalkhold»: l. c. p. 303.

Pr. officinalis kultiveras ej ens närmelsevis i samma grad som ett par andra arter af släktet, men jag har dock ej så alldeles sällan sett den **odlad**. Ur litteraturen har jag emellertid antecknat blott ytterst få uppgifter härom. **Ok.** [Kianta] »yksi pieni kpl. pappilan puutarhan pientarella, kukkinut monena kesänä, muualta tuotu»: Kyyhk. litt. — Ända upp vid Vadsö, långt norr om Finlands botaniska gräns, omnämnes ännu arten såsom odlad: Schüb. Virid. p. 134. — Se f. ö. Medd. XXV p. 13. En del uppgifter i Moberg Klim. p. 48 och Moberg Klim. II p. 40 afse uppenbarligen äfven odlade exemplar; någon utredning härom kan dock numera knappast vinnas. Se vidare under **Sat.** och **Oa.**

Brenner omnämner och beskriver i (Prot. 6, II, 1886) Medd. XIII p. 242 en form med stora blommor från **Al.** Wårdö Ängö, närmande sig var. *unicolor* Nolte, men dock skild från denna. På samma ställe samt än mer ingående i uppsatsen »Om variationsförmågan hos *Primula officinalis*

nalis (L.) Jacq. (Medd. XIV p. 33—52) redogör han för de finska **formerna** af denna art; till denna uppsats hänvisas härmed. I fråga om den form, som en tid kallats f. *unicolor* Nolte, framhåller Brenner i Medd. XXII p. 56—57, att den rätteligen icke bör bära detta namn, hvarföre han i stället föreslår namnet f. *concolor* [Brenn.], jfr Mela Kasv. V. Följande tillägg om de öfriga formerna hafva under senare år tillkommit:

F. *longicalyx* Brenn. **Nyl.** Kyrkslätt: Brenner i Medd. XVIII p. 162.

Var. *macrocalyx* Bunge anges såsom r från flere provinser i Mela Kasv. IV, men i Mela Kasv. V upptages endast f. *concolor* Brenn.

F. *attenuata* Brenn. **Ob.** Kempele dikeskant i Liminka [»Limingo»] nära Pääskylä, ett eller par exemplar: Brenn. Obs., jfr Brenn. var. p. 45 och 49. Simo Kallio ångsåg på barlast (V. Westerlundf): Brenn. bidr. p. 20.

Tilläggas må ännu, att Brenner till H. M. F. inlämnat exemplar af flere bland dessa former, särskildt från **Nyl.**

Var. *canescens* Opiz. Se Schedae II p. 119 (ofvan p. 382). Pl. Finl. exs. N:o 854^a och N:o 854^b **Nyl.** »par. Ekenäs Tvärminne Storängsberget inter corylos leg. Inga Ström». F. ö. har jag antecknat denna form endast från **Kl.** Sortavala Kirjavalahiti prope Paksuniemi: O. Collin i Lindb. herb.

Primula elatior (L.) Jacq.

Saepe colitur, sed nisi rarissime non disseminatur.

Allm. odlad, stundom förvildad **Kl.** (Parikkala Ristimäki). **Ok.** Kajana: Alc. IV under namn af *Pr. veris* b) *elatior*.

Nyl. Ekenäs å seminariet på gräsmarken invid trädgårdsrabatterna (L. Reuter): Häyrén i (Prot. 1, X, 1810) Medd. XXXVII p. 7—8. — **Sat.** Karkku Linnais ett exemplar, som blommat flere år, å besädd gräsplan: Hjelt. Birkkala Rahola »tillfällig på gräslinda i trädgården, sannolikt inkommen med gräsfrö»: Th. Grönblom! — **Kl.** Parikkala Ristimäki: Hanrikainen! under namn af *Pr. officinalis*, exemplaret bestämdt af Lindberg. — **Ok.** Kajana »på en för flere år sedan med höfrö besädd linda fanns detta enda exemplar för 6 år sedan»: Malmgren! under namn af *Pr. veris*, jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] etc.; exemplaret bestämdt af Brenner, se Medd. XIII p. 242 och XIV p. 33 och jfr Brenn. Obs.

Ehuru jag på flere orter, nordligast i Wasa, sett arten odlad, har jag ej om dess odling antecknat någon annan uppgift än den i Alc. IV (se ofvan) meddelade.

Primula farinosa L.

In Alandia frequenter provenit et in parte adiacente taeniarum Aboënsium raro, ceterum nisi in saburra non occurrit.

Kalm; in pratis uliginosis Finl.: Prytz cont.; ins. Åland (Tengström in litt.): Led. III p. 13; Fenn. hab. in sola ins. Åland: Nym. Suppl. p. 261; in Alandia fq provenit, ceterum in paucis tantum insulis in maxime occidentali parte reg. **Ab.**: Schedae II p. 119, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 44 et Norrl. in Atlas p. 21.

A1. fq: Bergstr., cfr l. c. p. 5, et Arrh. & K.; Föglö Juddö et Sottunga (!) Kyrklandet st fq—p: Arrh.; cp [in par. Sund]: Prim. p. 71; ad Mariehamn in prato humido st cp: Sæl. herb.; fq in tota par. Jomala, Hammarland, Finström et Geta, item compluribus locis in Vårdö (!): Palmgr. Stud. p. 409; l. c. p. 409—410 e permultis locis enumeratur, cfr l. c. p. 32, 33, 57 et inprimis tab. VII, item infra: Brändö Lappo cp, Kumlinge p: Bergr., cfr l. c. p. 44 et Bergroth in Medd. XX p. 37, vide etiam Norrl. in Atlas p. 21 et Samuelss. p. 133. — **Ab.** Töfsala in prato udo ad fundum sinus vadosi infra praedium Pietilä et ad septentrionem versus a via publica ad Vehaks! st cp, par. Gustafs in prato ad Godelsjö! st pc: Bergr., cfr Bergroth in Medd. XX p. 38 et vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 853 **A1.** par. Jomala Klinten in prato leg. Florström.

Största delen af Finl.: Fries; en uppgift, som antagligen hvilar på uppgiften från **Om.** och alltså är felaktig. Oriktigheten af denna uppg. framhålles redan W. Nyl. Till. p. 302. — Fenn.: Nym. Consp. p. 603; uppg. angifver en alltför vidsträckt utbredning och den rättas äfven af Nyman själf (se ofvan).

A1. Det kan tilläggas, att på särskilda ställen i Palmgr. Hipp. talrika fyndorter uppräknas. I Palmgr. Stud. p. 409 betecknas *Pr. farinosa* såsom karaktärsväxt för *Sesleria*-formationen i vidsträckta delar af området, jfr spec. tab. VII. — Exemplar föreligga bl. a. från Kökar Karlby: N. Johansson! — **Ab.** Bergstr. upptager D, d. v. s. Korpo etc.; måhända är uppgiften baserad på analogislut. *Pr. farinosa* upptages vidare från Karis prästgård (C. H. Strandberg): Moberg Klim. p. 48, men denna uppg. förefaller föga sannolik, såvida den icke afser ett odladt exemplar. — [**Ik.** Meinsh. p. 222 angifver: »Stellweise im ganzen Gebiete . . .», men l. c. p. XXIX upptages arten icke från Isthmus (!)].

Sat. Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23; uppg. är säkert oriktig. — Detsamma gäller **Ta.** Hauho: Herk. — **Om.** Gamla Karleby någon gång på barlast: Hellstr. p. 136. — Brahestad Yttre Fantzholmen: A. Montin!, jfr W. Nyl. Distr., och Herb. Mus. Fenn. [ed. I] under O [= **Ob.**]; exem-

plaret är säkerligen äfven insamladt på barlast och dess förekomst rent tillfällig. — **Ob.** [Uleåborg] Oulun Hietasaari: Y. Wikman i L. Y. 1904 p. 236; [Uleåborg] »v. 1900 1 kpl (Y. Vuorentaus!): Huum. pain. p. 86. Uppgifterna afse tydligen förekomst på barlast. Vuorentaus' exemplar är insamladt: »Merenranta lähellä lastauspaikkaa» och är sterilt. Se äfven under **Om.** och jfr Brenn. Obs.

Några äldre, icke publicerade uppg. från Österbotten om *Pr. farinosa* torde afse *Pr. sibirica*. — Angående Fellm. Anteckn. se under *Pr. stricta*, hvilken art Wahlenb. p. 60 tydligen afser med sin *Pr. farinosa* β *stricta*.

Vid odlingsförsök i **Sat.** Karkku å Linnais visade det sig, att de flesta plantor gingo ut redan under första vintern; endast ett par fortlevde något år.

Primula stricta Horn.

In Lapponia et Fennia maxime septentr.-orientali usque ad 66° ad meridiem versus satis raro aut passim occurrit.

Rarius in uliginosis Lapp. kemensis: Prytz cont.; ad ripas glareosas et graminosas lacuum maiorum Fenniae maxime borealis ad Muojärvi, Pääjärvi et Lapp. rossicae ad Imandram: Spic. I p. 15; maxima pars Lapp.: Fries; Ostrobottnia (Nylander msc.), Fennia bor. (Tengström in litt.): Led. III p. 13–14, [haec ambo ut O in Herb. Mus. Fenn. ad **Kuus.** spectant]; Lapp. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 604; in Lapponia haud infrequenter crescit, ad meridiem versus usque ad Kuusamo (66°) in Finlandia septentrionali occurrit: Schedae p. 98, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 44.

Kuus. Muojärvi: F. Nylander!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Paanajärvi: M. & J. Sahlberg!, cfr de ambobus Wainio Kasv.; Paanajärvi ad praedium Rajala (Montell): A. L. Backm. comm.; Vasaraperä Haukkalampi (L. Valtavaara et af Hällström), Vasaraperä Kitkajärvi in scopulis ripariis sinus Konttiselkä pauca spec.: Edv. af Hällstr., vide etiam Hellstr. Distr. p. 9. — **Kk.** [Oulanka] Pääjärvi: Spic. I p. 15, vide supra et cfr Wainio Kasv., item Herb. Mus. Fenn. II p. 141, spec. indidem leg. Enwald & Hollmén!; in prato ad pagum Ruva: Stjernvall!, cfr Medd. XIX p. 18; ad montem Kapudsa haud procul a Keret: Fellm. Ind. nomine *Pr. Hornemanniana*.

Lk. [Sodankylä!] in pratis graminosis humidis ripisque

lapidosis arenosis fluviorum p: Blom Bidr., cfr Wainio Not. et Kihlm. Beob. p. XIX, XX (Anneberg) et 62; Sodankylä Tallavaara—Hietasuvanto, prope templum, Sattanen fq in Matarakoski et Peuraniemi: Kihlm.; in ripis glareosis catarrhactarum fluvii Kitinen ad Tasala, Niemelä, Peuraniemi etc.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 33 et 94; spec. e Sodankylä prope templum in ripa ad fluvium Kitinen leg. Lindberg!; Sodankylä Kitinenjoki prope Kōngäs (Lönnbohm): Hult herb. — **Li.** per . . . Finmarkiam . . . orientalem p parcius: Wahlenb. p. 60; praesertim in fissuris rupium litoralium ad Kultala st fq, ad Törmänen: Wainio Not., cfr l. c. p. 23; »in ripis planis, graminosis, lapidosisque, nec non in saxosis irroratis fluminum Ivalojoiki (!) et Vaskojoiki! st fq, ad flum. Tenojoiki tantum prope Paksusammali (reg. subsilv.) lecta, verisimile tamen est, eam haud raram esse, quamvis iam marcescens praetervisa sit»: Kihlm. Ant., vide etiam Finn. Utsj. p. 89; Utsjoiki Kinispahta: Silén!; in ripa fluvii Juntuanjoiki: A. Torekell!; Utsjoiki Pihtioja in declivi ripae reg. subalpinae ad flumen Tana: Rancken!; Vaskojoiki in ripa ad Louekoski [forsitan Lonekoski]: V. Ollila!; Nangujoiki Hietajärvi: Fontell!; Näytämö [»Nejden»] in ripa fluminis: G. Ekman! et Granit!; Varangria australis Bugönæs ad septentrionem versus a domibus cp, Kjølmoen complur. locis: Norm. Fl. Spec. p. 875, ubi etiam e Varangria septentrionali et Finmarkia interiore in vicinitate Fenniae enumeratur; Varangria merid. usque ad lat. 69° 57'—58': Norm. ann. p. 47, vide etiam Blytt p. 825 etc. — [**L. ent.** reg. silv. p: Læst.; Guolasjok extra territorium fennicum: Lindén Bidr.]

Lapp. ross. (in parte occ.) usque in summum septentrionem p: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 579, spec. ex Olenji!; Kantalaks, Hibirä [»Kipinä»] ad terminum nivalem huius temporis: Fellm. Antekn. I p. 554 et 550 nomine *Pr. farinosa*; Imandra: Malmberg!, vide supra; Niva! et Kildin!: F. Nylander; Jokostrow: Enwald & Hollmén! et Brotherus in Pl. Finl. exs. N:o 322 a; Sashejka ad lacum Imandra: Hollm.; ad lacum Umpjaur Umpnishk in ripa subturfosa: Kihlman!, etiam in Pl. Finl. exc. N:o 322 b; Katschkofka in parte maxime orientali: Broth. litt!; Ponoj (!) ad meridiem versus a pago pc: Broth. exk. p. 75; Orloff:

Kihlman!; Petshenga: E. Nylander & [M.] Gadd!; Ribatshi »Peninsula piscatorum»] ad orientem versus a Vaidoguba: Klingstedt!; Tshipnavolok: Ivanitski!; Kola: P. A. Karsten in dupl!; Varsina: Brotherus!

[L. ent. *Pr. stricta* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaarensu'anto: L. L. Læst. p. 292.]

Silén omtalar, att han odlat arten i sin trädgård i Kittilä kyrkoby: Silén Bl. p. 93.

Var. *glabrescens* F. Nyl., som i Herb. Mus. Fenn. p. 32 not omnämnas från Lapp. ross. Kildin och beskrives, kallas i Trautv. Incr. p. 521 *Pr. glabrescens* F. Nyland. M. S. och upptages från Lapp. ross., jfr äfven Nym. Suppl. p. 261.

Ruprecht (Fl. Samoj. p. 48) beskriver från Kolgudjew en f. *salina*; måhända finnes denna form äfven hos oss.

Var. *parviflora* flere ställen vid Imandra: Ängstr. p. 51. Varietetens formvärde är mig fullständigt obekant. Slutligen förtjänar här framhållas följande iakttagelse från Lapp. ross.: »Occurrit interdum foliis subtus nonnihil farinosis»: N. I. Fellm.

Pr. stricta kallas *Pr. farinosa* β eller var. *stricta* (Horn.) t. ex. Wahlenb. p. 60 och Mela Kasv. V, hvarföre jag ansett mig med full rätt kunna anföra uppg. i Fellm. Anteckn. under *Pr. stricta*, ehuru Fellman använt namnet *Pr. farinosa*.

Primula stricta var. **obesior** Norm.

In Lapponia maxime septentrionali et orientali duobus adhuc locis lecta est.

Li. Varangria australis Kjöoen planta deflorata 33 cm alta: Norm. Fl. Spec. p. 875.

Lm. Gavrilova cp: Broth. Reseb.! et Broth. Murm. p. 187, vide ceterum sub *Pr. scotica* Hook.

Li. Arrhenius förmodar, att en form af *Pr. stricta*, som han insamlat vid Söholmen, tillhör denna varietet.

Primula scotica Hook.

Specimina hoc nomine in nostro territorio lecta ad Pr. strictam var. obesiozem pertinent.

Största delen af Lappland: Fries. Arten är emellertid hittills icke funnen på finskt område; äfven uppg. från närmare flora området belägna lokaler, t. ex. Vardöe: Th. Fries p. 183, afse *Pr. stricta* var. *obesior*: Norm. Fl. Spec. p. 874 Anm. — Lm. Gavrilova: Prot. 8, X, 1887 enl. DbI. N:o

276. Exemplaret tillhör *Pr. stricta* var. *obesior*. Norman anmärker uttryckligen om denna varietet: »Pluries commutata cum *Pr. scotica*»: Norm. Sp. p. 35.

Den »nya *Primula* . . . närmast beslägtad med *Pr. altaica*», som omnämnes från Kildin: F. Nyl. Und. p. 52, torde däremot tillhöra *Pr. stricta* var. *glabrescens*, som af Nylander insamlats på detta ställe.

Primula sibirica Jacq.

Ad litora septentrionalis Sinus bottnici partis et Maris albi passim—satis frequenter, ad Mare glaciale rarior occurrit: ad meridiem versus usque ad circ. 64° descendit, ubi rarissima est. In vicinitate litorum maritimorum nonnullis locis raro visa est.

»In pratis udis aquosis litoralibus summi Sinus bottnici ad Ulaburgum etc., ubi iam ante decem annos legi, et iuxta Mare album ad Keret, Kantalaks etc.»: F. Nylander in Spic. I p. 14; Fenn. et Lapp. bor. or.: Fries; in Fennia boreali ex. gr. circa Uloam cp: Fries p. 199; Lapp. or. Ostroboth.: Nym. Consp. p. 604; iam ante hoc saeculum lecta in Simo nomine *Pr. farinosa* a Dre Mathia Castrén, fq in Ostrobotnia septentrionali et media usque ad meridionalem praefecturae Uleåborg terminum, sed in districto rr [Om. Kelviâ]: Hellstr. p. 135; Fenn. bor. extra Ostrob. hab. in Karel. keret. et Karel. pomor.: Nym. Suppl. p. 261—262, vide etiam W. Nyl. Distr. p. 74, Led. III p. 14, Lindb. Pfl. p. 13, Norrl. in Atlas p. 25, Lindb. in Atlas p. 36, L. Y. 1916 p. 108 et inprimis Mörner Prim. p. 216—225 cum tabula geogr. p. 221.

Om. rr Kelviâ in insulis maritimis: Hellstr., cfr supra et Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Pyhäjoki: [J. G.] Appelberg!, cfr Hellstr. Distr. p. 12 et vide infra; ad oram Pyhäjoki, Brahestad: Tenn., spec. e Salo Aittaniemi prope Brahestad!; Brahestad (!): Hjelt & Hult, cfr Moberg Klim. II p. 40; (st fq) saepissimeque cp in litoribus [in parte maxime septentrionali provinciae]: Brenn. Obs., vide etiam Norrl. in Atlas p. 25. — Kp. in pratis litoralibus insulae »Stora Keliak»! et ad septentrionem versus ab ostio amnis Shuja st cp, [Solovetsk! cp compluribus locis in pratis litoralibus: Bergr. Ant.; Solovetsk (cpp) st fq; Knabel, vide etiam Beket. p. 580].

Ob. Muhos Valkola ad ripam amnis et aliis locis: Zidb., cfr Brenn. Obs.; [Uleåborg (!)] (fqq) in litoribus: Leiv.; st fq saepissime cp in litoribus, in par. Kemi et Muhos etiam in ripis amnium: Brenn. Obs., quem l. inspicias: [Uleåborg] cpp et interdum spisse humum tegit [»paikoin aivan tiheässä»] in Nuottasaari, etiam in litore Koskela minore copia et in insula Hietasaari: Leiv. putk.; Simo (fq): Houghb. not.; p in regione litorali Simo Kantola cp, Tiuranen, Ervasti et Karsikko, Kemi in oppido, Kuivanuoro etc.: Keckm., cfr l. c. p. 13; Kemi st fq etiam in ripa amnis in Vilmilä circ. 7 km a litore: Rantaniemi, vide etiam supra et F. Nyl. Utdr. p. 152, Hellstr. Distr. p. 7, Leiv. Oul. p. 108, L. Y. 1904 p. 236, Leiv. Veg. p. 150 et 202, quem l. inspicias, et Norrl. in Atlas p. 25 cp in Hailuoto [»Karlö»]; multa spec. in H. M. F., cfr Mörner Prim. p. 220; [Seskarö (G. O. Burman): A. N. Lundström in Bot. Centr. LXVI p. 175 (1886) et Bot. Not. 1886 p. 141, cfr Nym. Suppl. p. 261—262; Haaparanta Santasaari et Malli: Mörner Prim. p. 218]. — Kk. Ponkamo: Brenner!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; ad Gridinä primum nobis obviam: Ångstr. p. 51; Keret: F. Nyl. Utdr. p. 153; Sonostrow: Fellm. Anteckn. I p. 522, cfr l. c. p. 521; Fedosersk prope Kantalaks cp: Broth. Wand. p. 41, vide etiam sub Lapp. ross. et Ångstr. p. 51.

Li. locis uliginosis caespitosis ad litora maris praecipue insularum humiliorum per Finmarkiam utramque p, ex. gr. in Reino [»Rhenö»] sinus Pasvigensis (Deinböhl): Wahlenb. Fl. Suec. p. 130—131; Fælledsdistrikterne copiosior [quam ad intimum sinum Varangriae]: Lund Beretn. p. 45, cfr Lund p. 72 et Th. Fries Resa p. 62; Varangria australis Reinoen (Wahlenberg), Øst-Pasvig (Th. Fries), Jarfjorden Sjöholmen cpp magno spatio, Kirkenes st pc, forsitan etiam Elvenæs: Norm. Fl. Spec. p. 875, quem l. inspicias, vide etiam Wahlenb. p. XVIII, Blytt p. 826, Norm. ann. p. 47, etc.

Lapp. ross. »ubique a Ponkamo [»Gongamo»] usque ad Kantalaks in terra humida ad litora maris, ad ripas fluviorum merid. p, etiam locis inundatis occurrit, ad Mare vero glaciale (rr) ex. gr. Petshenga [»Peisen»] et Pasvig»: Fellm. Ind. nomine *Pr. norvegica*; »e Ponkamo [»Pongamo»] Maris albi usque ad

Mare glaciale p, ad sinum Kantalaks! ep, in partibus vero magis orientalibus prorsus deesse videtur»: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 580; Kantalaks: Mela Pl., Sahlberg! et alii!, cfr Broth. Utdr. p. 132; ad pag. Umba: Kihlman!; Kola: P. A. Karsten in dupl., Enwald & Hollmén! et Brotherus!; Petshenga [»Peisen»]: E. Nylander & [M.] Gadd!; ad piscinam Jeretik: Enwald & Hollmén!; Srednji: Broth. Wand. p. 9!; Rinda: Brotherus!

O a. p: Malmgr. Denna uppgift kan blott hafva afseende på **O m.**, sa mycket vissare, som Hellstr. Distr. p. 12 upptager Pyhäjoki såsom artens sydgräns; märkas bör, att nämnda socken i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] fördes till **O a.** I hvarje händelse är Malmgrens frekvens oriktig, då det område han undersökte icke sträckte sig till nordliga delen af den nuvarande provinsen **O m.**, där arten börjar uppträda med större frekvens. Om förekomsten i Pyhäjärvi skrives senare: »Pyhäjärven pitäjän (O. l.) Mäkiöiskylän Ruotastenmäen taloryhmän Alitalon maalta . . . Pyhäjärven itärannalla (K. Laurin)»: A. A. Parvela i L. Y. 1916 p. 108. — Lm. Ön Olenji, öster om Kildin (P. A. Karsten): Liro Ured. p. 315; uppg. afser sannolikt *Pr. stricta*, som af N. I. Fellman insamlats på Olenji.

Om *Pr. sibirica* säges: Odlad i min trädgård i [L k.] Kittilä [kyrkoby]: Silén Bl. p. 94.

Vidare nämnes: »Auct. cel. A. Pax in Engler Jahrb. X 3 p. 197 est planta nostra var. *finmarkica* Jacq.»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141. Benämningen *Pr. finmarkica* användes äfven af flere förf., t. ex. Wahlenb., Fries, Fellm. Anteckn., Broth. Utdr. m. fl. — Däremot för Led. III p. 14 vår form till *β brevicalyx* Trautv., hvilken benämning äfven användes af N. I. Fellm. Pl. Arct. N:o 197. — Lundström i Bot. Not. 1886 p. 141 nämner, att exemplaren från Seskarö tillhöra denna form. En fullständig framställning af *Pr. sibirica*-formerna lämnar Mörner Prim. p. 222—224, hvaraf framgår, att hufvudparten af exemplaren torde tillhöra *γ arctica* Pax, medan v. *brevicalyx* ej förekommer inom området.

Primula auricula L.

In toto territorio saepe aut saepissime colitur.

Arten betecknas såsom odlad redan af Till., jfr äfven Till. Icon. 6. I samtliga nyare finska florer upptages *Pr. auricula* såsom allmänt odlad, men i den öfriga botaniska litteraturen hos oss har jag antecknat endast ett fåtal uppgifter om densamma. Här må blott framhållas uppg. Li. Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 316, se f. ö. Grotenf. p. 201, Medd. XXV p. 13, A. L. Backm. Fl. p. 26 (odlad å herrgårdar) och Leiv.

Af släktet *Primula* odlas f. ö. flere arter. Af dessa äro *Pr. officinalis* och *Pr. elatior* redan nämnda här ofvan (p. 386 och 387). Hybriden *Pr. auricula* × *officinalis* säges vara allm. odlad [»yl. vilj. »]: Mela Kasv. V. — *Pr. sinensis* Lindl. allmänt odlad inom hus: Mela Kasv. III och IV. Då äfven flere andra arter, särskildt *Pr. obconica* Hance, med åtminstone samma berättigande kunnat uppräknas, har uppg. utgått ur Mela Kasv. V.

Androsaces septentrionale L.

In Fennia rarissime invenitur: ab australibus provinciis usque ad 67° ad septentrionem versus lectum est.

Carel. Lapp. or.: Nym. Consp. p. 606; Fenn. hab. non solum Carel., sed etiam in Aland., Tavast. etc.: Nym. Suppl. p. 263; in Finlandia australi raro usque ad c. 62° (in parte orientali), ceteroquin in Kuusamo (66°) et in Lapponia austro-orientali raro lectum est: Schedae p. 97.

A1. Finström Emnäs: E. Ericsson!; Jomala ad radices rupium prope pag. Björnsby: W. Granberg!, cfr de his Palmgr. Stud. p. 410; Jomala prope pontem Emnäs st pc: Palmgr. l. c., vide etiam spec. tab. VII; Jomala, Gölby, in humoso, plano monte leg. O. Meurman: Schedae II p. 118 in Pl. Finl. exs. N:o 851. — **Nyl.** par. Tenala, Lappvik, in arenoso litore leg. Inga Ström in Pl. Finl. exs. N:o 852; Perno: Alc. V, vide etiam infra. — **Ka.** Viborg in aggeribus versus Havis: Zilliacus & J. Lunelund! — **Ik.** r Muola in aggeribus arenosis ad ripam prope pagum Kyyrölä: Malmb.!; ad hanc provinciam verisimiliter etiam spectat Gamla Finland (Hornborg!): W. Nyl. Distr. et Fl. Kar.; [hic illic . . . Kalamäki [»Kolomägga»] cpp: Meinsh. p. 223].

Sat. Tyrvää in margine agri: V. Heikinheimo!; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Mahnala in arenoso ad viam publicam: Printz! — **Ta.** Lammi Kuurikka: Leopold!, cfr Diar. 5, XI, 1871; Lammi prope templum!, Yhäniemi: Leop. ann.; Pl. Finl. exs. N:o 320 par. Lammi in iugo iuxta templum leg. Leopold. — **K1.** r Pälkäjärvi Korkianiemi: Backm.!, Zilliacus! et Hjelt Ant. p. 64, vide etiam Kihlm. Beob. p. XXVII; Linkola ibidem 27, VIII, 1914 non vidit; rr: Link. Stud. p. 278; Sortavala Mäkisalo in declivi montis Pekanvuori, Soanlahti Laajankytä Korpikallio pcc una cum *Asplenio ruta mur.* etc.: Link. comm., cfr de his Link. Stud. p. 163, spec. e Sortavala Linnanvuori in Mäkisalo leg. Poppius!

Sb. vide infra.

Kuus. Paanajärvi Ruskeakallio: Nyberg!, cfr Wainio Kasv.; e Ruskeakallio etiam comm. Hirn Fört., A. L. Backm. comm. (pc) et Edv. af Hällstr. (solit.)

Lapp. ross. ad peninsulam Turja [»Turii»(!)] et pagum Ponoj (!): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLV et Beket. p. 580; Shellesna: Mela Pl.!; Ponoj in declivi ripae septentrionalis fluvii: Montell!, vide etiam Broth. exk. p. 77.

Huruvida *Androsace* hos Till. har afseende på denna art, är tvifvelaktigt och knappast troligt. Uppgiften »parce in Alandia et insulis Aboënses cingentibus»: Wirzén, Scriptores rei herbariae Fennicae, Helsingfors 1843, p. 11 not, måste betecknas som högst osäker, då *Androsaces septentrionale* ej blifvit funnen af någon senare botanist i Åbo skärgård. — Nyl. Tenala Lappvik lastageplats på torr betesmark nära hafsstranden: G. Sucksdorff!, jfr Medd. XXVIII p. 55 A, och Sola! En utredning om, huruvida arten här bör räknas till barlastfloran eller icke, vore önskvärd; också Sola framhåller särskildt »lastauspaikka». Måhända är Pl. Finl. exs. N:o 852 äfven insamlad på barlastplats. — Kl. (möjl. Ik.) »Käkisalmi niitty 1892 leg. G. Rehn herb. [Savonlinnan] lyc.»: Bndd. muist.; kanske kräfdes ytterligare undersökning. — Kol. rr Vosnessenje: Elfv., jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 85 m. fl. Exemplaret tillhör *A. filiformis*: Medd. XVIII p. 156, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141. — Sb. [Kuopio] rr Pitkälähti »korkealla hiekkaisella ratapenkereellä Matkusjärven kohdalla noin 10 yksilöä»: Link. Lis.! Linkola betecknar arten såsom tillfällig, jfr Link. kert. p. 182. — Lim. Umba: N. I. Fellm. Lettre p. 500; uppg. afser antagligen det närbelägna Turja.

Linkola betecknar *Androsaces septentrionale* såsom hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

F. *acaulis* Retz. omnämnes: Mela Kasv. V.

Androsaces filiforme Retz.

In Fennia maxime austro-orientali (Karelia Svirensi) rarissime, ibi vero copiose occurrit.

Fenn. mer.-or. (Karel. olonets.: Elfving 1875, Wainio 1889): Nym. Suppl. p. 263; in territorio nostro tantum loco supra allato [Vosnessenje] lectum est: Schedae p. 98, vide etiam Lindb. Pfl. p. 13.

Ksv. prope Vosnessenje nonnulla km ad septentrionem versus ab effluvio fluminis Svir e lacu Onega (Elfving!): Wainio in (Diar. 2, III, 1889) Medd. XVIII p. 156, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. XIII et 121; Vosnessenje! ad marginem viae leg. Lindroth et Cajander: Pl. Finl. exs. N:o 321, vide etiam Medd. XXV p. 27 et L. Y. 1898 p. 192.

Ksv. Om artens förekomst härstädes nämnes yttermera: »Se kasvaa runsaasti maantiellä Vosnessenjestä aina lähelle Himinjokea, jossa viime mainitussa paikassa se jo esiintyy harvinaisempana»: Cajander i Medd. XXV p. 27. Se f. ö. under *A. septentrionale* (Kol.).

Framhållas bör ännu, att Günth. p. 48 omnämner *A. filiforme* endast från Vytegra och Meinsh. p. 223 endast från kalkstensområdet.

Hottonia palustris L.

Quantum nunc scimus, per errorem apud nos indicata est.

Kalm, jfr Led. III p. 7; »in fossis et paludibus minus fq»: Prytz cont.; södra Finl.: Fries; »Scand. (exc. Lapp.): Nym. Syll. p. 137.

Ob. [Uleåborg] »med sin hvita blomma och nakna stjelk utvisar mylla och är temmeligen allmän i uttorkade skogskärr»: Jul. p. 275, jfr Jul. i V. Ak. H. p. 175. Julins uppgift är absolut oriktig, jfr Brenn. Obs. — Däremot är det en möjlighet, att arten finnes på Åland, då G. Rothströms beskrifning på en växt från Wargsunda [ej Warsuga såsom i Desideratkat. p. 16] träsk i Jomala synes hafva afseende på *Hottonia*: emellertid eftersöktes arten där (d. v. s. mellan Byttböle och Wargsunda) förgäfväs af Arrh. & K. Framhållas bör kanske äfven, att *Hottonia* redan i O. Hjelt M.S. angafs från Åland. W. Nyl. Distr. p. 77 förnekar artens förekomst i Finland, likaså Bergstr. p. 5 dess förekomst på Åland.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 602. — *Hottonia* finnes redan i Ingermanland. Härom säges: »Im ganzen Gebiete namentlich im Litorale häufiger»: Meinsh. p. 221. — I Sverige når arten ända till Dalarne och Hälsingland: Wiström p. 15 och 18.

Plumbaginaceae.

Armeria elongata (Hoffm.) Boiss.

Ad litus australe Fenniae rarissime occurrit.

Till.; Kalm; Fenn. mer.-occ.: Fries et Nym. Consp. p. 616; Fenn. etiam in Nyland. et Carel. mer.: Nym. Suppl. p. 265, vide etiam Led. III p. 456—457 et Lindb. in Atlas p. 36.

Ab. r: Bergstr., qui e D [= Korpo] enumerat; r Korpo: Bergstr. Beskr.; Virmo: [O.] Myrén!, cfr Caj. Kasvist., qui in vicinitate Ravea spec. lectum putat; Reso: O. Hjelt M. S. (ab

ipso); Bromarf: Anna Andersson, cfr Medd. XLII p. 131 [sub **Nyl.**]; promuntorium Hangö: K. W. Brunerona!; prope pagum Hangö in colle secco: G. Sucksdorff!, cfr Liro Ured. p. 120; pag. Hangö: J. Kivenheimo!; Mietois Kutavais (Lindh): O. Hjelt M. S.; Mietois rr unic. spec. ad viam a Tölkmäki ad Valaskallio, etiam in vicinitate Valaskallio (O. Lampola): Caj. Kasvist., spec. e Mietois prope Pyhäkylä! — **Nyl.** Mjölö (Gottlund): W. Nyl. p. 209. — **Ka.** r Fredrikshamn (Mechelin): Fl. Kar.; Fredrikshamn: [C. I.] Qvist!, cfr Sæl. Ö. Nyl.

•In collibus campestribus rr ex. gr. Ostrob. austr.>: Prytz cont. under namn af *Statice armeria* L., en uppgift, som aldrig blifvit bekräftad. •In insulis Sinus fennici et in litoribus provinciarum eidem adiacentium». Tshatsekaise [•Tschjatsekajse•]: Wirz. pl. off. p. 26 under namn af *A. maritima* Willd.; tydligen äro här denna och följ. art uppfattade som en kollektivart. — Måhända kräfde uppgifterna från Reso och **Nyl.** bekräftelse; på Mjölö är arten för öfrigt säkerligen utrotad. •Prope Viborg [•Wiburg•] et Fredrikshamn proveniri dicitur»: Rupr. Diatr. p. 22; uppgiften från Wiborg synes högst tvifvelaktig.

Sat. [Björneborg] Räfsö i juni 1905 (Ingrid Larsson enl. Fontell) Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52. På hvardera stället betecknas arten såsom tillfällig.

I Led. III p. 456—457 åtskiljas formerna *a glabra* [Led.] och *b pubescens* [Led.].

Se f. ö. under *A. sibirica*.

Armeria sibirica Turcz.

In Lapponia orientali trans c. 12° 20' long. ab Helsingfors et ultra 66° 20' raro occurrit.

De distributione vide Wahlenb. p. XVIII¹⁾, Bær in Bull. scient., publ. par l'Acad. Imp. des sciences de Saint-Petersbourg, Tom III, Petersburg 1837 (—1838) p. 191¹⁾, Lindb. Pfl. p. 12²⁾, Heintze Växtg. p. 47 et infra.

Lapp. ross. Locis siccis duris ad Panfelofka! Lapp. Ross. maxime orientalis cp, etiam ad Raddeoi (F. Nylander!): N. I. Fellm., cfr l. c. XXIX et XXXIV et Beket. p. 587; spec. e Pan-

¹⁾ Nomine *Statice armeria* L.

²⁾ Nomine *A. arctica* [Cham.]

felofka etiam leg. Brenner! et V. F. Brotherus in Sæl. herb.; Kusomen: Sahlberg!, Mela Pl. et herb.; Kaskarantsa: Mela Pl.; Tshavanga in litore arenoso: Kihlman!; Tsiptnavolok [»Peninsula piscatorum»] Iso-Karppio: Klingstedt!; Semostrow ad Mare glaciale st'cp: Broth. Reseb.!¹⁾ et Broth. Murm. p. 189¹⁾; Nokulewskaja guba: Fl. Samoj. p. 14 et 51.

I H. M. F. finnes äfven ett exemplar från »Norska fjällen (Lyngen)»: Malmberg!, så att uppg. i Wirz. pl. off. under namnet *Statice armeria* L. sannolikt delvis afser *A. sibirica*, (se ofvan under *A. elongata*). — Lp. »Près de Ponoj»: N. I. Fellm. Lettre p. 500; uppg. torde väl afse Panfelofka, ehuru denna ort knappast kan sägas ligga nära Ponoj.

Jfr i afseende å beskrifning m. m. Bot. Not. 1858 p. 191. N. I. Fellm. försäkrar, att denna form är en föga skild varietet af *A. elongata*. I Herb. Mus. Fenn. [ed. I] etc. kallas densamma *A. arctica* Cham., hvilket antagligen vållat, att Nym. Consp. p. 616 upptager *A. vulgaris* * *arctica* Wallr. (Rupr.) från »Lapp. or. Ross. arct.» och *A. maritima* * *sibirica* (Turcz.) Boiss. »Norv. arct. Lapp. or. [Fellm. [Pl. arct.] 199]», ehuru de ursprungl. uppg. helt säkert afse samma form.

En annan uppställning af detta släktes svenska former förekommer i Bot. Not. 1887 p. 6–8 af L. M. Neuman; i denna omnämnes dock icke *A. sibirica*, som ju endast förekommer vid Ishafvet.

Convolvulaceae.

Convolvulus arvensis L.

In maxima parte Alandiae passim aut satis frequenter invenitur, ceterum in Fennia australi ad 61° 50' (in Fennia orientali forsitan ad 62° 30') raro et, quantum sentiam, plerumque adventicius occurrit. Plane adventicius in saburra etc. usque ad 65° lectus est.

Till.; Kalm; in arvis et ad sepes (fq): Prytz cont.; Eur. omn. exc. . . . Lappon. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 506; in australi Finlandia p vel r crescit, in media parte adventicius:

¹⁾ Nomine *A. arctica* [Cham.]

Schedae II p. 122, vide etiam DC. Prodr. IX p. 406 et Led. III p. 91—92.

A1. p: Bergstr.; st fq: Arrh. & K.; Saltvik—Jomala fq: Tengstr.; [Sund (!)] haud infrequens: Prim. p. 70; multa spec. in H. M. F., inter alia Lumparland: T. Paavonen!; Bergr. autem ex hac parte non comm. — **Ab.** r: Zett. & Br., spec. e St: Karins Kulho!; »vulgaris inter segetes»: Leche p. 25; Åbo Stor-Heikkilä: [J. A.] Hertzman!; »Åbo slott»: Å. G. H. in dupl.! et Gadol. 1885, vide etiam infra; Åbo Dragsfjärd: W. Ramsay in herb. lyc. n.; r Iniö Norrby in agro solanis consito: Bergr.; Karis Svartå: His.!; Lojo a. 1890 st ep in horto olitorio praedii Paloniemi: Ch. E. Boldt, vide etiam infra. — **Nyl.** Ekenäs: Schulman in herb. lyc. n.; Ingå Bastö: W. Brenner!; Kyrkslätt Hirfsala: Jansson; Tölö: C. R. Lindgren, ambo in Hult herb.; Mjölö: W. Nyl.; Helsingfors »Observatoriebergen» vix spont.: Kihlm. ann.; iam in O. Hjelt M. S. ex Helsingfors comm., vide etiam Brenn. För. p. 131, spec. ex »Helsingfors Skatudden afstjälpningsplats»!; Helsingfors loco graminoso ad nosocomium parturientium st ep 1913: Sæl. herb.; Borgå Sköldvik Illvarden: Öhrnberg!; [Lovisa] Svartholm: [C. J.] Arrhenius!; Lovisa Qvarnbacken: Arrh.; Hogland: Sælan in Medd. XXV p. 74, cfr l. c. p. 77, vide etiam infra. — **Ka.** Kotka: Sæl. Ö. Nyl.; Säkjärvi: U. Segerman!; Viborg in oppido: Sæl. ann., cfr Malmb.; par. Viborg Liimatta: G. A. Thesleff! — **Ik.** Kakki ad praedium sacerdotis: Malmb.!; Kivennapa [»Kivinebb»] in pag. Kuokkala: G. Lång!; Käkisalmi [»Kexholm»] in oppido: Warttinen!, cfr Malmb.; Käkisalmi: Silén Blomb. p. 126; [fqq inprimis in reg. cale.: Meinsh. p. 244].

Sat. Björneborg (Simming!): Malmgr., etiam Wirz. M. S. et Gadd Sat. p. 48, cfr de his Häyr. Björneb., item Herb. Mus. Fenn. II p. 141; [Björneborg] st r et maximam partem pcc: Häyr. Björneb., vide infra. — **Ta.** Padasjoki—Asikkala: Åström in dupl.! — **Sa.** Valkiala: E. Winter!, cfr Sæl. Ö. Nyl.; Villmanstrand Dysterniemi: E. Nyl. & Chyd., spec. leg. Simming!; Villmanstrand Palto in area cpp haud cultus 1915—1916 et in promuntorio Dysterniemi in pascuis 1882, Männikkö ad fabricam Kaukas spontaneus st ep 1915: Sæl. herb., vide infra. —

K1. r Sortavala: Fl. Kar., spec. leg. Nikl! et C. Bergström!; Sortavala ad praed. sacerdotis (Backm.): Enw. hav; Sortavala in propatulo: V. Jääskeläinen!; Sortavala Kirjavalaks in horto praedii Rantala pe ut herba inutilis 1914: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi rr inveniri indicatur, et l. c. Tab. IV; Ruskiala: Zilliacus! et Europæus!; Ruskiala ad marmorarias: Hj. Neiglick & J. Lupander in dupl! — Kol. rr Vosnessenje ad ripam lacus Onega (Sievers!): Elfv.; Petrosavodsk: Sahlberg in dupl!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Solomeno verisimiliter efferata: Simming!, cfr Norrl. On.; Petrosavodsk in glareosis et in campis vetustis in Solomeno: Günth. p. 45.

Sb. vide infra et p. 401 et 402. — **Kb.** Tohmajärvi Värt-silä: Backm., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141. — Kon. Suojärvi »Annantehdas» st ep in margine agri et in agro solanis consito: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi rr inveniri indicatur, et l. c. Tab. IV; Saoneshje Tolvoja in agro secali consito: Poppius!, cfr Medd. XXIII p. 50.

Pl. Finl. exs. N:o 865 par. Lojo SOLhem in horto spontaneus leg. P. H. Lindberg.

»In agris et collibus circa Aboam, Uloae?»: Wirz. pl. off., se längre fram; större delen af Finl.: Fries. — Oriktigheten af Fries' uppg. framhålls i W. Nyl. Till. p. 301.

Ta. Hauho Herk., uppg. är icke osannolik, men kräfver bekräftelse. — **Sa.** Nyslott [= Savonlinna] tavattu harvinaisena kaupungin kasvitarhoissa, lyseon kokoelmassa 2 kpl., toinen Olavinlinnasta 1892»: Budd. muist.; exemplar från Nyslott på gårdsplan insamladt af H. J. Seppänen!, inl. genom Buddén; se äfven s. 402.

Sb. Jorois, vid Huutokoski bruk, bibehållit sig där under par decennier i likhet med *Nonnea pulla*, *Inula britannica* o. a.: Lindb. comm.; [Kuopio] r »Liankaatopaikalla 1905 (A. Oksanen), Yhteiskoulun pihassa syreeni-ensaiden juurella 1911 ja 1913 (A. Oksanen)»: Link. Lis., jfr l. c. p. 6; [Maaninka Pöljä] »muutamia juuria kuivalla aholla Virtalan luona»: Kyyhk. litt. — Ehuru Linkola ej använder tecknet för tillfällig förekomst, synes mig dock fyndorterna utvisa en dylik; se vidare s. 402.

Ob. utgör här som på många ställen ett ledsamt ogräs, allmän: Jul. p. 276, jfr Jul. i V. Ak. H. p. 175. Hvad förekomsten kring Uleåborg angår, så är arten därstädes ingalunda allmän, ehuru den förekommer på barlast; se s. 402.

Rent tillfällig anser jag *C. arvensis* vara på följande fyndorter:

A b. Abo [»Turun linnankenttä] st pc: Pesol. Tur. p. 43; »törmällä linnan vieressä st ep us. viime vuosina»: Link. comm.; [Nystad] »uuden kirkon puistossa»: Söd. — **Ny l.** Ekenäs stad på afstjälpningsplats: Häyr.; [Tenala Lappvik] i flakaren Bickmans potatisland 1905-1908 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 163; exemplar från Lappvik lastageplats insamladt af Inga Ström! och inl. af Palmén. — **Helsingfors** Kajsaniemi: Lindb. herb.; Helsingfors flerstädes på afstjälpningsplatser: Häyr.; Helsinge Sörnäs [»Södernäs»]: Öhrnberg!; Borgå nära Kroksnäs på barlastholme: Gadol. 1888; Borgå Hammars på en barlastholme täml. rikt. O. Collin!; Borgå barlastholmen vid Kråkö: G Sucksdorff! — **S a t.** [Loimaa] rr »Petäjeki (oppil. ottama kasvi)»: Saur.; Björneborg 1901 på afstjälpningsplats, Björneborg 1905 i gropar utanför femte stadsdelen (Fontell), Mäntyluo 1907 (Ragni Lydecken och L. Hedenström enl. Fontell), Räfsö på barlast 1899 (V. Jakobsson) och 1900 (H. Grönlund), Räfsö 1906 (I. Larsson enl. Fontell): Häyr. Björneb. — **T a.** »Lahti lantatunkiolla vesijohtoaseman luona noin 1 km kaupungista S muutamia eks. 1917»: Link. comm. — **S a.** »Mikkeli Otavan maanviljelyskoulun kasvitarhassa muutamia eks. 1917»: Link. comm.; trädgårdar i Nyslott: Buddén; se ofvan. — **O a.** [Wasa ångkvarn] faunns alla somrar till 1890 i [ett] par exemplar; försvann i följd af gräfningar på platsen: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **T b.** Jyväskylä »kaatopaikka ryvlinlampi» 1912: Leskinen!, jfr Lesk. Pohj. p. 150; Jyväskylä »Oluttehtaan luona seminaarin rannassa runsaasti»: Linkola!; »Jyväskylä st ep perunapellossa erään Sammonkadun varrella olevan talon pihassa 1916»: Link. comm., jfr Link. kasv. p. 167, där det tillägges, att arten enl. uppg. vuxit ung. 15 år på samma ställe, och l. c. p. 158 o. 159. — **S b.** [Leppävirta] »Löydetty Warkauden ruukilla heinäpellolla Förvaltar Henriksson'in asunnon luona»: Enw. — Kuopio »in ruderatis»: E. Hendunen!; Maaninka »Virtalan pellow pientarelta Pöljältä»: Kyyhkynen! — **O b.** [Uleåborg] Toppila 1885-86 och 87, några få stånd, och ännu 1889: Zidd., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg på barlast: Hongb. herb., jfr Brenn. Obs.; »vanhalla Hietasaaren lastauspaikalla useina vuosina peräkkäin harvinaisena löydetty»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »Oulun ympäristö munaalta tullut»: Huuemonen i L. Y. 1904 p. 236; »v. 1906 1 kpl (Y. Vuorentaus!): Huu. pain. p. 86; »v. 1901 1 kpl Linnansaarella!, v. 1900 1 kpl Pikisaarella»: Huu. sat. p. 90. — Simo Kallio ångsåg på barlastgrus 1901: V. W. Vesterlund!, jfr Brenn. bidr. p. 20. Om Jul. se ofvan.

Linkola betecknar *C. arvensis* såsom en anthropochor, som (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 328 och 343, äfvensom Tab. IV.

Convolvulus arvensis har måhända tidigare förekommit rikligare i landet, se Leche p. 26 och Prytz cont.

Flera *Convolvulus*-arter odlas som prydnadsväxter i trädgårdar, särskildt *C. tricolor* L. Om denna art nämnes bl. a.: Allm. odl.: Alc. III, jfr Mela Kasv. V. — **O m.** Lappajärvi odl. på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — [Uppräknas bland ettåriga prydnadsväxter i **L k.** Pajala: Birg. p. 61.] — **L i.** Thule (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 138.

Följande uppgifter om odlad *Convolvulus* (utan utsatt artnamn) afse sannolikt äfven *C. tricolor*: **O m.** Alshärmä: Elfv. Ant. p. 42. — **L i.** Toivoniemi odlad på kalljord: Nordling p. 315.

Ipomaea purpurea [(L.) Lam.] uppräknas bland slingerväxter, som odlas i **O m.** Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26.

Convolvulus sepium L.

In Fennia maxime australi raro—rarissime occurrit. Adventicius usque ad 63° lectus est et in saburra usque ad 65° indicatur.

Kalm; inter fennicas enumerat v. Hellen's loco speciali non notato: Prytz cont.; in salicetis Alandiae: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Lapp., Fenn.: Nym. Consp. p. 504; in parte australi legitur, sed tantum adventicius: Herb. Mus. Fenn. II p. 141, vide etiam DC. Prodr. IX p. 433, Led. III p. 94, Lindb. in Atlas p. 36 et infra.

A 1. Sottunga Finnö: A. Wahlberg!, cfr Alc. IV et Palmgr. Stud. p. 606--607 not. — **A b.** Korpo Brunsö Nästlandet: O. Ek-lund!, cfr Medd. XLIII p. 230, vide etiam infra. — **N y 1.** in taeniis opp. Ekenäs Getskärl in litore australi inter alnos vere spontaneus et Espskärl inter alnos: Häyr. Ber., cfr Medd. XXIV p. 44 et 45 et infra; Snappertuna Strömsö Hummelskärl in litore marino: W. Brenner!; Inga Stor Ramsö in litore australi insulae Torsholmen omnino spontaneus: W. Brenner in Medd. XXXVIII p. 71, cfr l. c. p. 215; Lovisa: C. J. Arrh.; Lovisa compluribus locis (Iverus): Sælan in Medd. XXIV p. 21, spec. e Lovisa leg. G. Sucksdorff!, vide etiam infra. — **K a.** Säkjärvi: U. Segerman! [num adventicius]; Säkjärvi Suurpäälä» (villiintynyt?): V. Krohn!, vide etiam infra. — **I k.** r Kakki Kirjola in Kaitasaari: Malmbl., cfr Diar. 10, XI. 1866 et Lindberg in Medd. XXIV p. 45; Nykyrka in pago Vammelsuu et sacell. Heinäjoki ad Ristseppälä [hoc loco forsitan advent.]: A. v. Collan comm., cfr p. p. Alc.

IV; [Kivennapa in pago rossico Raivola: O. A. Gröndahl!; Meinsh. non comm.], vide etiam infra.

Af ofvanstående framgår, att arten i Herb. Mus. Fenn. II ansågs vara tillfällig öfverallt i Finland. Likaså uppräknas *C. sepium* i W. Nyl. Distr. p. 77 bland arter, som icke tillhöra Finlands flora. Med stöd af Häyréns, W. Brenners, Lindbergs, m. fl. uppgifter har jag dock ansett densamma för fullt vild i sydligaste delen af landet; se Lindb. Enum. och i synnerhet Palmgr. Stud. p. 606—607 not. — I fråga om ett par fyndorter torde det vara svårt att afgöra, huruvida *C. sepium* därstädes verkligen är fullt spontan (se äfven längre fram).

Till dessa uppgifter sälla sig ett antal andra om en mer eller mindre tillfällig förekomst. **A b.** Åbo Lill-Heikkilä få ex.: Gadol. 1885. Från Pargas skrives: »Visst är, att jag i Pargas flerstädes sett arten förvildad, men aldrig klart vild»: Arrh.; Bromarf flerstädes förvildad: Sand.; [Muurila] »metsistyneenä Kosken kartanon luona»: Renv.; [Mynämäki etc.] »vilj. puutarhoissa ja joskus metsistynyt»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Förvildad i Ekenäs stad i en o. annan trädgård och på afstjälpningsplatser: Häyr. Om förekomsten på Getskär och Espskär nämnes: Synbarligen i tiden öfverförd till dessa holmar med barlast: Häyrén i Medd. XXIV p. 44; Kyrkslätt Thorsvik ganska talrikt växande förvildad invid trädgården å villa Haga!, där den sedan flere år tillbaka blifvit odlad: Saelan i Medd. XL p. 45, jfr äfven Klingst. Nyl. p. 87; Helsingfors Djurgården eff.: Hult herb.; Helsingfors Observatoriebergen och Tölö »vix spont.»: Kihlm. ann.; [Helsingfors] i Botaniska trädgården: Brenn. För. p. 132; Helsingfors på en gårdsplan vid Kyrkogatan N:o 6, flera sterila stånd, troligen tillfällig, bibehållit sig likväl därstädes åtminstone i 15 års tid: Sael. herb.; Borgå: J. A. Öberg!; Perno Forsö: W. Grefberg!, jfr bl. a. Alc. V, äfven enligt Öberg [i Perno möjl. vildt växande]. Om förekomsten vid Lovisa skrives: »Min lifliga öfvertygelse är, att *Convolvulus sepium* vid Lovisa är en planta efferata»: Arrh. — »Orimattila villiityneenä Kuivannonkylässä Vahtimäen ja Vohlojan puutarhojen vieressä, samoin villiityneenä kirkonkylässä kosken luona rantapensaikoissa, kaikki 1917»: Link. comm. — **K a.** Säkjärvi [»Säkkijärvi»] »pensaikosta» (U. Segerman 1911): Sael. herb., se äfven i texten. — **I k.** Nykyrka [»Uusikirkko»] källartak å Andelins gård! midt emot Mustamäki järnvägestation och Sykiälä! bakom badstugan å gästgifverigården: O A Gröndahl [fyndorterna utvisa en tillfällig förekomst].

S a t. [Björneborg] Räfsö i juli 1905 i ett snår af rässlor och gråbo nära stranden och barlastplatsen (E. Graeffe). Sannolikt tillfällig: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57; Räfsö barlastplats: A. Lindfors! — **T a.** Loppi: K. A. Schulman i herb. lyc. n.; Vanaja [»Wonå»] Kandola: K. och O Collin! — **S a.** Trädgårdar i Nyslott: Buddén och Budd. muist. — **K l.** »Sortavala 1 kpl katuvierellä 1915»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272, där arten betecknas såsom rr, l. c. p. 328, 344 och Tab. IV.

T b. [Jyväskylä] »Seminaarin rannassa oluttehtaan vieressä täyte

maalla»: Link. Jyv. p. 190!, jfr l. c. p. 185; »Jyväskylä eräällä roskaläjä-alueella rautatiealueen vieressä lähellä tullikammaria 1916»: Link. comm., jfr om hvardera uppg. Link. Kasv. p. 167 och l. c. p. 158 och 159. — **Sb.** Kuopio och Warkaus (D:r C. Th. Hällström!) 1871: Mela, äfven år 1874, men 1876 redan utgången enl. Enw.; Kuopio »viljelty muutamissa kasvi-tarhoissa esim. Taivalharju»: Budd. muist.

Ob. [Uleåborg] Toppila sept. 1885, ett å två stånd: Ziddb., jfr Brenn. Obs.

Linkola betecknar *C. sepium* såsom en anthropochor, som (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, se ofvan under **Kl**.

C. sepium odlas rätt ofta. Så nämnes: Ofta odl. i trädgårdar: Alc. IV, jfr Brenn. Flor., se äfven ofvan under **Ab.**, **Nyl.**, **Sa.**, **Sb.** (i petit-stycket). — **Nyl.** Mäntsälä Frugård 1808: Medd. XXV p. 13.

Cuscuta europaea L.

In Fennia australi usque ad 62° plerumque passim, multis tamen plagis inprimis ad orientem versus raro occurrit. Terminum septentrionalem ad circ. 63° attingit.

Till.; Till. Icon. 117; Kalm; st fq in *Humulo* [»humlegårdar»] et *Urticis*: Hell. p. 4; parasitica in *Urtica*, *Humulo* aliisque plantis (fq): Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Suppl. p. 221; in australi et media Finlandia usque ad 63° p vel st r crescit: Schedae II p. 122, vide etiam DC. Prodr. IX p. 452 nomine *C. maior*, Trautv. Incr. p. 545—548 et Link. kultt. p. 137.

A1. (rr): Bergstr., cfr l. c. p. 7; [Finström] Bastö: Bergstr. Beskr.!; r, Finström Godby, Lemland Flaka!: Arrh. & K.; Saltvik Bergön et Qvarnbo: Ch. E. Boldt; Finström Bergö Norrgård: E. Reuter; Lumparland Ängö: Laur. Fört.; [Föglö] Jersö: Samuelss. p. 132. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; st fq—p inprimis in *Urtica* et *Humulo*: Arrh. Ann.; Bromarf Kansjärvi, Finby Pettu: Sand.; p: Renv.; [Pojo] (fq): A. Nyl.; p: Sel.; Lojo: S. O. Lindberg!, cfr Diar. 6, X, 1877; Vihti (fq): Printz, cfr W. Nyl. p. 204; [Vihti] st fq in *Urticis*, *Humulo*, *Ribi rubro* etc. in pagis et ad pagos: Flinek; st fq in *Urticis*, sed etiam in plantis generum *Viciae* et *Lathyri*, enum.: Weeks.; st r—r, enum.: Caj. Kasvist!., quem l. inspicias. — **Nyl.** p: His.; p,

maximam partem in *Urticis* et *Humulis*, sed etiam in aliis plantis inprimis in *Rubo idaeo* hic illic ep: Stenr.; (r) enum.: W. Nyl. et W. Nyl. p. 213; Thusby: Åstr. & H. et Kihlm. ann.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila p — st r, enum. e 7 locis: Link. comm.; multa spec. in H. M. F. — **K a.** (r) enum.: Blom, spec. e Säkjärvi!; Säkjärvi: [V.] Krohn!; Virolahti Hoikkasaari ad Rautalanselkä in litore arenoso in variis plantis parasitica, ut in his: *Galium verum*, *Artemisia campestris*, *Vicia cracca*, *Viscaria alpina*, *Rubus idaeus*, *Angelica litoralis*, *Plantago maior*, *Arctostaphylos uva-ursi*: Sæl. herb. et ann.; r Antrea Hatula, Kirvu Tietävälä, Kaukola in vicinitate templi, parasitica in *Urtica dioica*: Lindén, spec. e Kaukola Kankaanpää!; in-super nonnulla alia spec. in H. M. F. — **I k.** p: Malmb.; [p in tota Ingria: Meinsh. p. 245].

Sat. p: Malmgr.; [Loimaa] rr Virtsanoja (E. Hollo): Saur.; Luvia 1906 (Hj. Wikman ex Fontell), Luvia Peränkylä Uusiseppä et ad praedium sacerdotis per multos annos in *Urticis* (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; st r: Hjelt; nonnulla spec. in H. M. F. — **T a.** p: Leop.; (fq): Asp. & Th.; p: Norrl. s. ö. Tav.; in parte australi [par. Gustaf Adolf] (fq), in septentrionali autem r: Bonsd.; [Orivesi] r in vicinitate pag. Pajukanta in *Humulo* et in *Rubo idaeo* saepe ep — st ep: Borg Tiet.; Keuruu Mänttä 1863 in *Chenopodio albo*: Sæl. ann. et herb.; r Korpilahti Veijo: Wainio Tav. or., vide etiam Link. retk. p. 154; multa spec. in H. M. F. — **S a.** Valkiala p: Hult Fört.; Villmanstrand: Simming!; Mäntyharju in deversorio Kuntti ep in *Humulo*: Link. comm.; Sääminki Loihansaari (alumn. Burgman herb.): Buddén; Sääminki Luhtiainen Kallistahti: A. L[eski]nen! et Buddén!, vide etiam infra; Hult e Ruokolaks non comm. — **K l.** r Sortavala: Fl. Kar. et Hasselbl., spec. leg. E. Winter!; Kirjavalaks (Backm.) ad basim rupis Spaasu: Norrl. Symb.; Sortavala r infra Kuha-vuori prope oppidum, Helylä ad Pakkanen et Lemetyinen: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi r — rr inveniri indicatur, l. c. p. 329 et 343. — **K ol.** rr Vosnessenje: Elfv.!; Vokrutschej, Nimpelto et compluribus locis ad Petrosavodsk: Caj.; Salmi Lunkulansaari Hiivankylä: Link. comm., vide sub **K l.**

O a. (p): Malmgr.; Kristinestad (Nyström): Strömb.; »Gamla

Wasa> ad praedium sacerdotis: Alc. et Alc. III; st r Gamla Wasa, Mustasaari Helsingby! et Veikars, Maksmo, Oravais (G. Hedberg): Laur. Växtf., cfr l. c. p. 17 et Herb. Mus. Fenn. II p. 141 (Oravais). — **Tb.** visa nondum est. — **Sb.** Leppävirta st ep in horto praedii Kopolanniemi in fruticibus vetustis [»pehkoissa»] *Ribis*, etiam in *Urticis*, *Rubo idaeo* et *Humulo*: Enw., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, vide etiam infra. — **Kb.** nondum adnotata. — Kon. r Koselma (Günther!, Simming), Saoneshje in pago Velikaja-guba! atque in insulis adiacentibus Onegae: Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 (Velikaja-guba); spec. e Koselma etiam leg. Kullhem!; Koselma: Günth. p. 45, vide infra; Tolvoja: Kihlm.; Sennoguba in insula Klimetskoj: Caj.; Schungu: Poppius!

Pl. Finl. exs. N:o 866 **Nyl.** par. Kyrkslätt Nygård in viae margine leg. Lindberg.

»In Urticetis, in *Cannabi* et *Lupulo* usque in Ostrob. mediam, Kronoby»: Wirz. pl. off. Denna uppgift har ej bekräftats; särskildt Hellström nämner intet om växtens förekomst i **Om.**, men framhåller, att den ej går till Gamla Karleby: Hellstr. p. 135. Lika litet har Laurén sett arten i Kronoby. — **Sa.** Nyslott [»Savonlinna»] vanhan seurahuoneen piha, Sääminki Noja naa puutarha, ja Lammassaari vatukko (L. Hirvensalo Savonlinnan lys. herb.), Rantasalmi Porosalmi vattupensaassa (K. Julkunen herb.) ja Kirkonkylä niitty (O. Kankkunen herb.): Budd. muist. Då flertalet af uppg. grunda sig på elevherbarier, är närmare undersökning erforderlig. — **Sb.** Heinävesi Karvio »humalisto (A. J. Grönroos Savonlinnan lys. herb.): Budd. muist.: uppg. införes med uppmaning till vidare undersökningar. — [Kuopio] rr »Häpänien myllyn rantaalueella *Lepidium ruderalc*lla loisivana 1906, ei enää 1909»: Link. Lis., som använder tecknet för tillfällig förekomst, jfr Link. kert. p. 182. — Nilsia: Alc III och Desideratkat. p. 12; jag känner icke, hvarpå Alcenius grundat sin uppgift; vore den riktig, skulle artens nordgräns ligga ungefär vid 63° 10'. — **Om.** se ofvan.

His. uppgifver, att *Cuscuta europaea* äfven förekommer på *Vicia cracca*, *Rubus idaeus* etc., hvaremot S. O. Lindberg i Medd. VI p. 188 säger, att den åtminstone gror på någon *Urticacé*. På Järventaka i **Sa.** Karkku har jag år 1884 sett denna parasit förekomma på flere meters afstånd från närmaste *Urtica*, ehuru detta visserligen torde vara ett undantagsfall. Se äfven Wecks. (**Ab.**), Stenr. (**Nyl.**), Scl. ann. (**Ka.** och **Ta.**), Borg Tiet. (**Ta.**) och Enw. (**Sb.**) här ofvan. Günther säger: Vid Koselma slingrar den sig kring *Dracocephalus Ruyschiana*, på andra ställen kring nässlan: Günth. p. 45 i öfvers. Meinsh. p. 245 uppräknar flere arter, på hvilka

Cuscuta förekommer. I detta sammanhang bör kanske påpekas, att V. Br. Wittrock i uppsatsen »Om *Cuscuta europaea* L. och hennes värdväxter» (Sv. Bot. T. 1909, Bd. 3) uppgifver icke mindre än 106 arter såsom näringsväxter i Sverige: l. c. p. 14. Af Sv. Blomqvist (Sv. Bot. T. 1913 s. 363—366) tilläggas yttermera 44 — Arrhenius fann *C. europaea* på en liten fläck i Gudbrandsdalen snyltande på ett 20-tal olika arter och framhåller, att den på *Humulus* blir mer än vanligt grof och kraftig: Arrh. — S. O. Lindberg l. c. säger sig f. ö. ej hos den i Lojo växande *Cuscuta* hafva funnit de denna art utmärkande skärmen emellan blommorna.

His. använder för *Cuscuta* benämningen *α legitima* Aresch.

Lindberg skrifver om exemplaren i H. M. F.: Alla de 25 exx jag mikroskopiskt undersökte tillhörde den vanliga formen och intet var någon utpräglad var. *Schkuhriana* (L. Pfeiff.): Lindb. comm.

Linkola betecknar *C. europaea* såsom en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247.

Cuscuta epilinum Weihe.

In Fennia rarissime et plane adventicia occurrit.

Största delen af Finl.: Fries; en uppgift, som är fullständigt felaktig. På densamma grundar sig troligtvis »Scand. exc. Lapp.»: Nym. Syll. p. 79 och delvis »Ros-ia europaea a Fennia usque in Tauriam»: Trautv. Incr. p. 544, jfr äfven Wied. & W. p. LXXXIX och Trautv. II p. 59 och 72. Också dessa uppg. måste betraktas såsom oriktiga. Det bör framhållas, att *C. epilinum* alldeles icke upptages från Finland: Nym. Consp. p. 507 och Nym. Suppl. p. 221, där en redogörelse för artens allmänna utbredning lämnas; ej heller i Herb. Mus. Fenn. II omnämnes densamma. Däremot upptages den i Brenn. Flor. och nyare floror. — Om dess förekomst nämnes, såvidt jag kan finna, alldeles riktigt: »Kuuluu kasvavan joskus vielä Etelä Pohjanmaalla, mutta on, mikäli tie letään, hyvin harvinainen maassamme»: Sun. p. 34.

Ab. [Pojo] fq: A. Nyl., jfr Rupr. Diatr. p. 24; uppg. har säkerligen uppkommit genom förväxling; His. p. 4 framhåller, att arten ej finnes kring Fagervik; Kimito [»Ken-iö»] pellavissa» (Y. H. Lagus 1903): Sæl herb.; Tenala Olsböle Stockholmen i en trädgårdsrabatt på lin: Häyr.; Lojo Kihilä: Tikkanen 1874!; enl. Hult coll. växte på samma åker *Sinapis alba*, *Melanosinapis nigra* etc., hvarföre sannolikt var, att arten var hit inkommen med utländskt frö. — »Fanns år 1887 ymnigt i en hö-åker vid Lojo Paloniemi Rajaportti torp»: Ch. E. Boldt! — Nyl. [Kyrkslätt] Finsbacka 1886: Rosb. Kyrksl. p. 109; Helsing Malm bland ogräs, sådden af sydryskt utsäde: Lindb. herb.; »Orimattila rr Niemenkylä Mäkelän pellavapellossa 1917 pe (pelto kylvetty venäläisellä siemenellä)»: Link. comm. — K. a. Viborg [»Viipuri»]: A. Wirtanen!; Jääski ymnig 1917 på linåker (L. Kari, K. J. Valle): Lindb. comm.

S a t. r Birkkala (Karsten!): Malmgr., jfr Carlsson; arten är ej funnen af mig i dessa trakter, ehuru noggrant eftersökt. — Kyrö: Asp; antagligen genom felbestämning.

O a. »I Storkyrö och Lillkyrö har den [*C. epilinum*] många år visat sig på linland och det synes ej sannolikt, att den alldeles skulle saknas sydligare»: Alc. III, jfr Alc [II], Laur. Växtf. och Alc. IV. Något exemplar från **O a.** föreligger icke i H. M. F. Det vore af intresse att erfara, huruvida *C. epilinum* fortfarande lefver kvar i denna trakt, då linodlingen där något aftagit och då framför allt utsädet rengöres mera omsorgsfullt än i äldre tider.

Lindberg anmärker: »Arten måste vara sällsynt, då jag aldrig sett den växande»: Lindb. comm.

Cuscuta trifolii Bab.

In Fennia australi rarissime occurrit cum seminibus Trifolii introducta.

»Cum semente extranea hinc inde inducta, sed in Fennia, quod scimus, (nunquam) hiemat»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141 (se längre fram); »In Finlandia australi r vel plerumque rr inter trifolium in pratis cultis crescit»: Schedae p. 99 under namn af *C. epithymum* Murr. β *Trifolii* (Bab.).

A1. Lumparland Lumpo by: M. Arvonen!, jfr Medd. XXXVI p. 140. — **Ab.** Nagu Hafverö Österby: O. M. Reuter!, jfr Prot. 6, X, 1883; enl. benäget meddelande af E. Reuter förekom arten i stora massor i augusti. — Karislojo Rauhala: Edv. af Hällström!; arten hade i sju års tid förekommit å Rauhala gårds ängsplan: E. Sundvik i Medd. XXVIII p. 13 A, jfr Medd. XXIII p. 4 och XXVIII p. 45 A. — **Nyl.** Frön insända af Hisinger från Ingå Fagervik hade varit fullt mogna och grobara: Elfving i Medd. XXVIII p. 13 A. — **Ka.** Fredrikshamn Poitzila: Unonius! — **Ik.** Nykyrka Vitikkala: Lindberg!, jfr Medd. XXIII p. 50. På etiketten är antecknadt: »På en för 3 år sedan med klöfver besädd äng, klöfvern nu [1896] utgången, förekom snärjande öfver stora ytor och växande på *Trichera*, *Chrysanthemum* och *Silene inflata*»: Lindberg. »Sakkola in prato trifolio consito prope templum»: Lindberg in Pl. Finl. exs. N:o 327, se ofvan. Det bör framhållas, att Lindberg sett klöfversnärjan i Karelen på ställen, där densamma bibehållit sig åtminstone under tolf år; på särskilda orter hade arten förekommit i så stor mängd, att den förkväft klöfvern: Medd. XXVIII p. 13 A.

Sat. Karkku Järventaka å klöfveråker 1896 och, om jag ej missminner mig, äfven 1897, redan 1899 utgången, åter sedd 1901, men ej 1902; ehuru samma åker 1906 åter besåddes med klöfver, ej vidare iakttagen: Hjelt; Kyrö Kukasmaa: Printz!; Teisko nära Teiskola gård å ett klöfverfält ganska ymnig: elev O. Liljelund!, inlämnad genom O. Collin [orten ligger på gränsen till **Ta.**] — **Kl.** »Sortavala Yhinlahti, apilaspellossa

1890-luvulla (K. H. Hallströmin muistiinpanot): Link. comm., jfr Alc. IV, Mela Kasv. V, Kivir. Kouluuk. och Link. Stud. p. 346, där *C. epithymum* [var. *trifolii*] uppräkuas bland »Neukömmlinge . . . schon ausgestorben» jfr äfven l. c. p. 291.

Om *C. trifolii* nämnes: Faran för växtens acklimatisering här . . . synes icke så värst öfverhängande: Essen Stud. p. 122—123. — Som ur jämförelsesynpunkt intressant förtjänar i detta samband omnämnas, att arten i Danmark iakttagits först c. 1839 på 3 lokaler . . . »nu alm. og besvaerligt Ukrud i Kløver- og Graesmarker»: Lange J., Oversigt over de i nyere Tid til Danmark indvandrede Planter, Bot. Tidskr. 20 Bd, Köbenhavn 1896, p. 268.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är insamladt af Unonius i Ka. år 1874.

Polemoniaceae.

Polemonium caeruleum L.

In parte maxime occidentali vix nisi efferatum, ad orientem versus prorsus spontaneum, in Karelia Onegensi satis frequenter occurrit. Inprimis antea cultum est. Diu cum P. campanulato, quod in Fennia septentrionali occurrit, coniunctum erat.

»Circa pagum Muljola paroeciae Kide [»Kides»] in Carelia copiose. P. Kalm in Ostrobothniae paroeciis Vöörå¹⁾ [»Wöörå»] & Vähäkyrö¹⁾ [»Lillekyrö»] [legit]: Fl. Suec. N:o 183 p. 65, cfr l. c. p. III et Gadd Försök II p. 187; Kalm; cum sato e Rossia ad Careliam et Savoniam introductum: Gadd Försök III p. 174, cfr l. c. p. 169; »quidem, ut »per maximam partem regionis» obvium designandum est, cum in Ostrobothnia¹⁾, Karelia et Tavastia occurrit, tamen rarum videtur; etiam in pratis prope Viburgum sponte crescit sec. Illustr. Com. Mannerheim»: W. Nyl. Distr.; Lappon. Fenn.: Nym. Consp. p. 503—504 [ad maximam partem ad *P. campanulatum* spectat]; deest in Fenn. bor. (cum Lapp.): Nym. Suppl. p. 220, vide etiam DC. Prodr. IX p. 317, Led. III p. 83 et infra.

¹⁾ Vide infra.

Ny1. Orimattila Käkälä: Nikl!; cfr Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila in prato: A. A. Parvela!; Orimattila r in pago prope templum pec (alumn. Ester Nyysinen) et Pyörähtelä Piikainkydönmiitty ad Lähdeniemi una cum *Brachypodio pinnato* etc. (A. A. Parvela & Linkola): Link. comm. — **Ka.** (st r) Antrea Hatula, Ilmatoivola et in vicinitate fluvii Vuoksi ad Oravankytö: Lindén; Räisälä in prato: J. Saastamoinen!; ad Viburgum: Fl. Kar., vide supra; par. Viborg prope serratrinam Rapukoski: Al. Lagus in dupl! et in Lindb. herb.; par. Viborg Liimatta: G. A. Thesleff! — **Ik, r** in par. Käkisalmi [»Kexholm»] et Pyhäjärvi: Malmb., spec. e Käkisalmi Pärnä!; [p in tota Ingria, hic illic: Meinsh. p. 234].

Ta. Sääksmäki (!) spont. ad Rautu: Tikk.; Salo st ep, Nukari in pascuo consaepto [»hage»] et Kuohijoki, in solo lapidoso crescit, Pälkäne Laitikkala ad Kissalammi et Tommola: Leop.; Hauho: Herk. et M. Gadd!; Hauho circa Vuolijoki complur. loc.: Leop. ann; [Tavastehus] r: Asp. & Th.; Tyrvöntö pag. Lusi ep: Gadol. 1913, vide infra p. 414; Janakkala: Kekoni! et O. Hjelt M. S. (ex ipso); Lammi prope Kumikka et Tanttila ad Ormijoki: Leop. ann.; Asikkala (p): Nikl!; st r Papinsaari, Urajärvi, Keltaniemi, Uskila (E. Lang) etc.: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Parinpelto: Wainio ann.; Lahtis, [Hollola] Ainola et Nygård: Norrl. ant.; [par. Gustaf Adolf] p: Bonsd!; Sysmä Koskenniska et Kivimäki: Unon., spec. e Nya Olkkola!; r »Korpi-lahdella¹⁾ Mutasen pappilan luona pellonpientareella»: Wainio Tav. or. — **Sa.** Taipalsaari: Simming!; Ruokolaks Vuokseniska: alumn. Berg in dupl!; cfr Hult, vide etiam infra. **Kl.** p inde ab Onega ad Viburgum: Fl. Kar.; frequentior in vicinitate lacus Ladoga [quam in **Ka.**] Kaukola Rami, Hiitola Pukinniemi ep et ad Hiitolanjoki: Lindén; Uukuniemi! Latvasyrjä: Nikl!; Kirjavalaks: Chydenius in dupl!; cfr Popp. p. 45; »fq (Backm., Bergström) mihi haud obvia»: Norrl. Symb; Ruskiala, Kirjavalaks (!), Impilaks et Pälkjärvi r omnibus locis: [Hj.] Neiglick & [J.] Lupander!; Ruskiala Ilola: A. L. Backman!; Sortavala (Boehm): Hult herb.; Sortavala Karmala in prato: T. Pesu!

¹⁾ Vide infra.

Sortavala Mäkisalo »kivirannoilla» (V. Jääskeläinen 1906): Sael. herb.; in vicinitate lac. Ladoga st r, interiore in parte r: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 334 et Tab. IV; Link. comm. vide infra; Pälkjärvi Anonniemi! pcc et r Suistamo prope templum: Hjelt Ant. p. 64, vide etiam infra (p. 414). — Kol. r in reg. silv. locis nonnullis: Elfv., spec. e Rossia Vosnessenje!; Petäjäselkä in colle arvensi: Lindroth & Cajander!; Petrosavodsk: W. Nylander in dupl.!; magna frequentia in tota regione ad ripam lacus Onega, etiam ad flumina: Caj.; Salmi nonnulla spec.: Neiglick & Lupander ¹⁾).

O a. rr Alavus in fossa ad viam Töysä versus: Laur. Växtf.! vide etiam supra et infra. — **T b.** ¹⁾ r Saarijärvi Kalmaril, Pihtipudas in prato ad praedium sacerdotis (Hackselius): Broth., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, vide etiam infra. — **S b.** Jorois Järvikylä spontaneum ad Nivuranta: Lindb. comm. — **K b.** Kide Muljola: vide supra; Tohmajärvi Rääkyvaara! prope Niirala cp: Hjelt Ant. p. 64, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 [omnino indigena]; [Tohmajärvi] Värttilä: Kihlm. Beob. p. XXVII et 58; [Tohmajärvi] Värttilä complur. locis prope pagum, Korpiselkä Tolvajärvi: Link. comm., vide sub **K l.** et p. 414 et p. 415; r [Kontiolaks] in prato ad ripam occidentalem lacus Herajärvi nonnulla specimina etiam pcc ad pag. Romppala prope Saarela: Axels. Putk. [num prorsus spont.?]. — **K on.** st fq, per partes interiores fertiles fq, ut ad Dvoret! in declivibus inter frutices, nemorosis etc., inter Kenakka — Lahti in demissis, Mundjärvi — Päljärvi et circa Mundjärvi, ubi margines viarum hiemalium silvat. aliaque loca graminosa apertiora silvarum interdum cpp ornat. Ad Tiudie b. Selin! legit formam foliolis foliorum radicalium orbiculato ellipticis minutis: Norrl. On., cfr Fl. Kar.; enum.: Günth. p. 45; Tiudie fl. albis: Kullhem!

O m. rr Lappajärvi pc in silva abietina in septentrionali parte insulae Korkeasaari, sp in silva frondea rara et fertili in septentrionali parte insulae Kyrösaari, st cp in loco [»fläck»] minimo in silva frondea aut mixta in media insula Ilkka-saari! A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 138 et Medd. XXX p. 103;

¹⁾ Vide infra.

Lappajärvi in insula inter Pitkästö et Kärnä verisimiliter spont.: E. Odenvall! [verisimiliter ad eundem atque antecedentia locum spectat].

Kton. i närheten af staden Tschobino . . ., i trakten af Morskaja Maselga hittades ett på vägen kastadt exemplar: Ispol. p. 63 i öfvers., jfr äfven Mela Kasv. V; Povjenets: Hermann p. 379.

»In dumetis Finl. meridionalis et borealis st fq:» Prytz cont.; »in pratis et ad ripas rivulorum per totam patriam, provinciis ad sinum fennicum sitis tantum exceptis»: Wirz. pl. off.; största delen af Finl. och Lappl.: Fries. Dessa uppgifter, liksom äfven W. Nylanders uppgift om förekomsten i Österbotten, afse delvis *P. campanulatum*. Oriktigheten af Fries' uppg. framhålles redan af W. Nyl. Till. p. 301. — »Finl. mer.»: Nym. Syll. p. 111; uppg. kan ej anses vara riktig.

A1. flerst. förvildad t. ex. Jomala, Hammarland m. fl.: Bergstr. Beskr.; Bomarsund: Arrh. & K.; [Sund] r på ett enda ställe vid Bomarsunds ruiner. Prim: p. 70. **Ab.** Åbo [»Turun linnankenttä] yksit. yks.: Pesol. Tur. p. 43: [Muurila] »metsistyneenä Kaukelmaan n. k. vanhassa puutarhassa»: Renv.; Finby funnen på Pettu i en trädgård, där den förvildats: Sand.; i Sammatti förvildad vid ett till Junni rusthåll hörande torp nära Lohnassuo kärr: Sel.; [Vihti] förvildad på Kourla ymnigt, Torhola Kuikka gårdsplan, i Lahtis Haitis trädgård: Flinek. — **Nyl.** Askola Grefvas förvildad 1875: Sæl. ann. — **Ka.** Säkjärvi Salajärvi »villiintynyt»: V. Krohn!; [Jääskén rautatieaseman] »ratapihalla 1 kpl» 1917: Valle kasv. p. 207; [»Pantsari lahden kaatopaikalla Viipurissa] 1916 muutamana yksilönä»: Myrb. p. 96. — **Sat.** Loimaa [»Loimijoki»] [E.] (Rönnbäck): Malmgr., jfr Saur.; Loimaa Saharanta: Sauramo!, jfr Saur.; Euraâminne Wuojoki var. *lacteum* förvild.; Kl. Wahlman! och C. G. Björkenheim!; Huittinen [»Hvit tis»]: Car. p. 23; enl. Lydén förekommer arten endast såsom förvildad i denna socken. Förvildad flerstädes t. ex. Karkku Järventaka i trädgården och Järvenpää, Kauniais vid magasinet 1890, vid Birkkala kyrka ymnigt 1890: Hjelt. — Birkkala: Forselius i dupl., jfr Carlss.; äfven upptagen för **Sat.** af Gadd Sat. p. 48. — **Ta.** [Orivesi?] rr »Kalkunkylässä karjatieen reunalla, luultavasti metsistynyt»: Borg Tiet.; »Korpilahti villiityneenä maantien varrella Kirkonkylässä ja Putkilahdessa pcc»: Link. comm. — **Sa.** Nyslott [»Savonlinna], Pieni Vasikkasaari, luultavasti jäännös saarella olleesta entisestä puutarhasta, Kerimäki, Pihlajanniemi (E. J. Turtiainen herb.), Pitkolanharju (V. Hytönen herb.): Budd. muist.; de två sistnämnda uppgifterna anföras med uppmaning till närmare undersökning, huruvida arten härstädes är eller varit förvildad eller vildt växande. — **K1.** Se s. 414.

Tb. Korpilahti Päiväkunta förvildad i trädgård; Laukaa Ilveslahti do i hage invid gårdsplan: Häyr.; Jyväskylä »tavattu »Hirven pelloilta» useampina vuosina»: Lesk.; »Jyväskylä villiityneenä joskus kaupungissa ja sen lähistöllä, Laukaa kirkonkylässä r pientarella»: Link. comm.; [Jy

väskylä] »villityneenä pe haustaamaan luona tienvarrella ja seminaarin ja Syrjälän puutarhoissa»: Link. Kasv. p. 167, jfr l. c. p. 158 och 160. — **Sb.** [Kuopio] r »Pitkälahti niityllä kievarin läheisyydessä, Mustalahti erään mökin pientareella»: Link. Lis., där tecknet för tillfällig förekomst användes. »Maaningalla puutarhoissa siellä täällä Nilsin kirkonk. oli sitä metsistyneenä tai muuten levinneenä useammissa paikoissa heinäpelloissa ja niiden ojavarsilla. Reittion kylällä (Nilsissä) oli sitä myös muutaman talon pihassa»: Kyhk. litt. — **Kb.** Tohmajärvi »villityneenä pe pappilan puutarhan viereisellä niityllä»: Link. comm.; »Nurmeksens kauppalassa puutarhojen seutuvilla (arvattavasti metsistyneenä)»: Wainio Kasv.

Om. [Gamla Karleby] i ängslundar . . . ursprungligen ditförd med trädgårdsjord: Hellstr. p. 137; Gamla Karleby Gallpotten afstjälpningsplats 1887: G. J. Österman i dupl.! — Brahestad: O. Hjelt M. S.; uppg. anføres med uppmaning till vidare undersökning. — **Ok.** i. *albiflora* Kajana begravningsplats förvildad: Brenn. Obs.; Paltamo »nurmilla luultavasti metsistynyt»: Must.; Kuhmoniemi vägkant nära gästgifveriet i kyrkbyn, odlas i trädg., ett ex., trol. förvildadt: Lindb. herb.; Kyhk. litt. se under odlingen.

Ob. Uleåborg på Hietasaari, Oulunsaaari, på båda orterna möjl. förvildad: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Oulunsalo [»Uleåsalö»] Varjakka, med nästan runda ståndarknappar, troligen förvildad, Kemi: Brenn. Obs., där flere äldre uppg. anföras; [Uleåborg] »Hupisaarella satunnaisena löytynyt sekä Kirkkomaalla metsistyneenä»: Leiv. putk., jfr Leiv.; odl. och gräsbevuxna ställen i närheten af gamla trädgårdar, förvildad, r Simo prästgårdsstranden och närmaste omgifningar: Keckm.; Kemi gamla trädgårdar, vid Peteri och Knuuti m. fl.: Rantaniemi.

Alla dessa uppgifter hänföra sig antagligen till förvildade exemplar, ehuru detta ej i hvarje särskildt fall uttryckligen säges; måhända är det samma också fallet med uppgifterna från **Ta.** Korpilahti och kanske äfven norra Tavastland, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141. — Österbotten (Nylander msc.): Led. III p. 83 åsyftar sannolikt Kuusamo och afser i så fall *P. campanulatum*, liksom uppgifterna från Lappmarken af Wahlenb., Fellm. Lapp., S. Castrén, Martins äfvensom Fellm. Ind. m. fl. med visshet göra det; närmare om dessa under ifrågavarande art; se äfven Th. Fries p. 183.

Ta. Om förekomsten i Tyrväntö Lusi by tillägges: växte här nära sjöstranden en dryg $\frac{1}{2}$ km från närmaste bebodda plats synnerligt rikligt, flere hundra exemplar på en yta af c. 100 m²: Gadol. — **Kl.** Sortavala och Impilaks fq: Enw. hav.; ehuru jag är öfvertygad om att frekvensen är alltför hög [se dock Backm. och Bergstr. under Norrl. Synb.], har jag ej velat utesluta uppgiften. Om förekomsten i dessa trakter skriver Linkola: »Sortavala ja Impilahti useissa paikoissa pientarilla, ja rannikolla ja saaristossa myös lehdoissa: Ukuniemi Vieremä, lehdoissa us. pk., Ruskiala Kuljakko, pientarella, Suistamo Jalonvaarassa 1 kpl, Muuannonssa useilla pientarilla, myös Sissilassa, Soanlahti Kuikka, us. pk. pientarilla, . . . Sikäli kuin ei kasvia ole ilmoitettu villityneeksi, se esiin-

tyy piennarkasvina täysin kotiutuneen tapaisesti. Sortavalan puolella se sitäpaitsi on alkuperäinen lehtokasvi, mahdollisesti myös Värtsilän seuduilla: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 81.

Linkola betecknar *Polemonium caeruleum* i de inre delarna af området såsom en anthropochor af andra klassen, men i Ladoga-trakten såsom en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 247 och 260; se äfven ofvan.

Om artens **odling** nämnes: »Colitur ornamenti gratia, unde extra aream geographicam hinc inde subsponte occurrit»: Nym. Consp. p. 503–504. Odl. på 1850-talet: Grotenf. p. 202. — **Ab.** »Puutarhoissa ja Pyhäjärven hantausmaalla viljelty»: Weeks. — **Kl.** se Link. Stud. p. 81. — **Oa.** Wasa [»Nikolaistad»]: Kihlm. Beob. p. 58. — **Om.** [Lappajärvi odl. på] större och mindre allmogegårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — **Ok.** [Kianta] »istutettuna puutarhoissa, joiden lähistöön se on sitten itsestään levinnyt, esim. Kirkonkylä, Ämmän ruukilla runsas [cp]. Sieltä on sitä siiretty muuannekin»: Kyyhk. litt., jfr p. p. Brenn. Bidr. — **Ob.** Odl. i Simo: Elfv. Ant. p. 43. — [**Lk.** Pajala uppräknas bland fleråriga prydnadsväxter: Birg. p. 60]. Framhållas bör, att arten upptages såsom odlad redan af Till.

Till åtskillnad från *P. campanulatum* använder Mela kasv. p. 98 för den sydliga formen namnet var. *vulgare* Led.

Polemonium campanulatum (Th. Fries) Lindb. fil.

In Lapponia occidentali satis frequenter—frequenter imprimis ad flumina etc. provenit; ad meridiem versus usque ad 66° progreditur.

Finm., Lapon. tornens. . . .: Nym. Consp. p. 504; Lapp. fenn.: Trautv. Incr. p. 539; hab. etiam Fenn. bor. occ. (Ostrob. Lapp. kem. etc.): Nym. Suppl. p. 220; in occidentali parte Lapponiae (**Lent.**, **Lk.**, **Li.**), in **Kuus.** et in maxime septentrionali parte **Ob.** p--st fq crescit: Schedae II p. 123 [in **Kuus.** et **Ob.** rarius], vide etiam Borg Beitr. p. 102, 112, 135 et 140, Bot. Not. 1907 p. 237, Heintze Växtg. p. 47–49, Norrl. in Atlas p. 8 et 27.

Ob. r Rovaniemi, in viciniis inter Simo et Tervola, Alatornio: Brenn. Obs.: Simo Palovaara: Brenner!, vide infra; in montibus silvaticis, qui a Kemiträsk per Rovaniemi in par. Alkula procedunt: Hellstr. Distr. p. 9¹⁾; r Simo Konttikivalo et

¹⁾ Nomine *P. caeruleum* L.

extra territorium Alatornio Kuussaari et Rovaniemi Alaköngäs ep: Keckm., cfr l. c. p. 15; [r Pajala, Öfvertorneå: Backm. & H. p. 61:] Rovaniemi rarior: Hjelt & H., quem l. inspicias; [Ylitornio] Kauliranta Marjusaari: Caj. Torn. p. 76; Pello Peltonjärvi, Pello Kyläsaari: l. c. p. 97; Rovaniemi Koivusaari: l. c. p. 78; Rovaniemi Ylikylä: l. c. p. 91; Rovaniemi Muurola: V. Ollila!; inter Rovaniemi et Sodankylä (Edv. Nylander 1850): Sael. herb.; Rovaniemi ad viam publicam ad Vikajärvi ad orientem versus [ad fines prov. **Lk.**]: Edv. af Hällstr. in litt. 3, VIII, 1910, vide etiam Huum. Kasv. p. 153. — **Kuus.** hinc inde legitur: N. I. Fellm.; Kuusamo in pago ad templum. Sahlb. Fört.; etiam lectum in Kuusamo a B. Nyberg!, cfr de his omnibus Wainio Kasv. et Herb. Mus. Fenn. II p. 151 [»ex. gr. in vicinitate templi»]; Paanajärvi ad ostium fluvii Oulankajoki [»suistomaa»]: Hänn. p. 116.

Lapp. fenn. st fq, spec. e Kittilä reportata ad formam typicam recedunt: Hjelt & H.; [p, enum.: Birg. p. 95, cfr l. c. p. 87; enum.: Birg. Till. p. 72; Pajala Parkajoki ad fluvium Muonio et ad Kolari Tappojärvi: Samz. p. 183, quem l. inspicias;] in locis graminosis humidis salicetisque subhumidis fq interdum ep: Blom Bidr., cfr Kihlm. Beob. p. XVIII et XIX; fq florens ad ripas fluminis Muoniojoki: Norrl. Lappm p. 258; per partem silvaticam et subsilvaticam Lapponiae Tornensis et Kemensis vulgatissime etiam in parte subalpina p ep usque ad Puolmak [»Polmach»] Finmarkiae orientalis: Wahlenb. p. 63¹⁾, cfr l. c. p. XVI¹⁾ et LVII¹⁾; »prope finem orientalem alpium summarum in districtu Fælles dicto adiacenteque Finmarkia et Lapponia Kemensi Tornensique vulgatissime usque ad Kiexisvaara [»Kiexisvaara»] [vide Zett. II p. 208] descendens»: Wahlenb. Fl. Suec. p. 137¹⁾; (haud infrequens): Fellm. Lapp.¹⁾; in Kemijärvi fq inveniri incipit, ad septentrionem versus a pago Sodankylä st fq: Kihlm.; Kemijärvi ad Juujärvi, pag. Kemijärvi, Kostamusperä et fq ad Vuostimovaara, fq in Sodankylä, etiam in Vaulokankaat in litore obviam, Inari fq — st fq ad flumen Ivalojoeki, et obvium etiam ad Veskonieni et Ruoptuin-

¹⁾ Nomine *P. caeruleum* L.

vaara: Wainio Not., cfr l. c. p. (6), 16, 17 et 30; fq in reg. silv.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Kuolajärvi in vicinitate templi et Kelloselkä: Pesol.; ad Tuntsajoki [haud procul a Sorsatunturi: Finn. pole. p. 124; in locis graminosis, fertilioribus vel humidis et inter frutices praesertim in vicinitate domiciliorum per. reg. subsilv. et subalpinam st fq, ad flum. Tenojoki fq: Kihlm. Ant.; Utsjoki: S. Castrén p. 353¹⁾; [Varanger ad Vesterelfven et Karlbunden [»Carlebotten»], Tana supra Seida: Th. Fries p. 183; inter frutices reg. subalpinae inprimis in zona maritima ad Nyborg, Angsnäs et Reppen, Bugönes et Näytämö »Nejden»] (Kihlman), etiam ad Karlbunden [et Vesterelven], ubi a Th. Fries iam 1857 repertum: Arrh. ant.; in Finmarkia interiore intra Jorgastak fennica in parte: Norm. Fl. Spec. p. 878, ubi e per multis locis in Varangria septentrionali et Finmarkia interiore enumeratur, vide etiam Blytt p. 768. — [L. ent. reg. subalp. et silv. fq: Læst., cfr Martins p. 185¹⁾; in reg. subalp.: Norrl. Lappm. p. 262; fq in salicetis, betuletis vigentibus [»friska björkskogar»] et vallibus rivorum reg. subalpinae, p — st r sed pe in reg. alp., supremus locus adnotatus Rimjok 857 m: Linden Bidr.; inter Siilastoba et Yli-Kilpisjärvi: Heintze Växtg. p. 49; Saanatunturi: Suomal. Kilp. p. 41; 3 spec. in H. M. F.]

Lapp. ross. locis graminosis (p): Fellm. Ind.¹⁾; a N. I. Fellm.¹⁾ non visum, cfr Beket. p. 582¹⁾ et vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 867 Lk. par. Muonio in prato prope Alamuonio leg. Montell, N:o 868 Lk. par Muonio in prato prope templum leg. U. Segerman.

Ob. Karunki Palovaara (Brenner): Hjelt & H., jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141. Emellertid ligger det Palovaara, där *P. campanulatum* insamlats, på gränsen mellan Simo och Rovaniemi: Brenn. Obs., hvarföre Karunki: Herb. Mus. Fenn. II l. c. är oriktigt. — Lk. I H. M. F. ligga från denna provins åtminstone 18 exemplar af *P. campanulatum*, jfr äfven Caj Stud. p. 202 och 204; flertalet af exemplaren äro från västra delen af provinsen, dock finnes ett från Kuolajärvi [»Salla»]; se äfven Finn. p. 9 och strax nedan. — Från Li. finnas 7 exemplar. — Lapp. ross. Anmärkas må i afseende å denna art, att Norm. p. 287 upptager den »in betuletis praecipue inundatis riparum fluminum Finmarkiae continentalis interioris, ubi centrum dispersionis per hunc agrum manifeste est», hvaraf det lätt

¹⁾ Nomine *P. caeruleum* L.

kan förklaras, att N. I. Fellman, som nästan uteslutande exkurrerade i hafstrakten, ej iakttog densamma. Då emellertid inga fallt säkra specialfyndorter föreligga och ej heller något exemplar finnes i H. M. F., upptages *P. campanulatum* alldeles icke från Lapp. ross. i Herb. Mus. Fenn. II. Å andra sidan anser jag mig icke hafva något skäl att betvifla J. Fellmans uppgift; arten bör därför uppsökas i Kk., Lim. och Lt. — Här må anföras följ. uppg.: Fanns mindre talrikt vid mynningen af floden Lutto och på stränderna af Nuotjavr, förekommer däremot talrikt vid Sallajärvi invid Kuolajärvi kyrkoby: Enw. ann.

Af några förf. uppfattas växten som art (t. ex. Trautv. Incr., Blytt, Hult, Lindberg i Schedae m. fl.), av andra som underart (Nym. Consp. och Suppl. m. fl.); i Herb. Mus. Fenn. II m. fl. betecknas densamma åter som varietet. I detta arbete har jag anført densamma såsom art och hänvisar f. ö. till J. Frödins uppsats i Bot. Not. 1912 p. 241–246. Olikheterna mot den i sydöstra Finland förekommande *P. caeruleum* framhållas af Lindberg i Schedae II p. 123.

Var. *albiflora* Wainio ad Mutenia in Lk. Sodankylä et ad Törmänen in Inari: Wainio Not., cfr Medd. XVIII p. 236 etc., spec. e Mutenia etiam leg. Lindberg!, qui unicum spec. tantum vidit: Lindb. comm.; Lk. Sodankylä Riestojoki: Rantaniemi!

Polemonium humile Willd.

Ad oram Maris glacialis rarissime occurrit.

Finm. (cl. Norman detexit 1868), Lapp. or.: Nym. Consp. p. 504¹⁾; in Finm. huc usque unico loco lectum est, scil. in pratis litoral. in Bugönæs in Syd-Varanger: Nym. Suppl. p. 220¹⁾; rarissime ad oram Maris glacialis in Li. et loco supra allato [Kildin] in Lt. crescit: Schedae p. 100, vide etiam Lindberg in Medd. XXVII p. 87–88, Lindb. Pfl. p. 12 et Lindb. in Atlas p. 37.

Li. ad loca graminosa litoralia solo calcareo gaudentia ad Bugönæs Varangriæ merid., ubi ep. occurrens latit. bor. 69° 57'–58' attingit: Norm. p. 288¹⁾, cfr Hartm. p. 96¹⁾, Blytt p. 768¹⁾, Norm. ann. p. 40¹⁾, Norm. Fl. Overs. p. 472¹⁾, Norm. Fl. Spec. p. 878¹⁾ et Bot. Not. 1894 p. 125¹⁾; spec. indidem leg. mercator Bergström!, dedit Brotherus.

---

¹⁾ Nomine *P. pulchellum* Bunge.

Lt. in arenosis insulae Kildin cp: N. I. Fellm.!¹⁾, cfr l. c. p. XXVI¹⁾ et Beket. p. 582¹⁾, vide etiam Broth. Wand. p. 10¹⁾; spec. indidem etiam leg. F. Nylander! et Brotherus! in Pl. Finl. exs. N:o 328, cfr Liro Ured. p. 319¹⁾. — Lm. Gavrilova: Frey resa p. 124.

Lindberg påvisade vid mötet 2, III, 1901, att under namnet *P. pulchellum* i H. M. F., se Herb. Mus. Fenn. II p. 86 och jfr äfven t. ex. Nym. Suppl. p. 220, inbegripits två särskilda former: den äkta *P. pulchellum* Bunge och den arktiska *P. humile* Willd., och redogjorde därjämte för olikheterna emellan dessa former, se Medd. XXVII p. 87—88 och jfr l. c. 134 m. fl.

Familjens monograf, A. Peter, upptager *P. humile* bl. a. från »Bügönäs bei Vadsö in Norwegen, am Ostufer des Onegasees in Russland»: Engler-Prantl IV Abt. 3^a p. 52.

I Nym. Consp. p. 504 anföres såsom synonym till *P. pulchellum* namnet *P. arcticum* Nyl. och i Trantv. Incr. p. 539 anföres *P. arcticum* Willd. från »Lapponia rossica, Karelia».

***Polemonium humile* * *pulchellum* (Bunge).**

In ripis lacus Onega rarissime occurrit.

Prope lacum Onega (Günther 1880²⁾): Nym. Suppl. p. 220; tantum rr in Kon. occurrit: Schedae p. 100, vide etiam Drude in Berghaus Atlas 1886 et Norrl. in Atlas p. 9.

Kon. »r inter Lumbuscha—Perguba ad lit. Onegae a. 1861 detexit beat. Selin!. In Saoneshje ad ripas arenosas promontorii Asheb! copiose et verisimiliter secundum totam oram bor. or. peninsulae usque ad Padmosero! (ubi mihi obvium), forsitan quoque longius meridiem versus ibid. progrediens»: Norrl. On., ubi descriptum, cfr N. I. Fellm.; in ripis arenosis lac. Onega circa Padmosero! et Asheb-navolok: Günth. p. 45; Saoneshje Schungu Asheb-navolok: Poppius!, cfr Popp. p. 45; Poppius etiam spec. floribus albis hoc loco reportavit!; Asheb-navolok in ripa sabulosa cp: Kihlman!

¹⁾ Nomine *P. pulchellum* Bunge.

²⁾ Selin iam 1861, vide infra.

Äfven ett exemplar från Padmosero: Norrlin! har hvita blommor. Cajander framhåller, om ock med tvekan, att *P. pulchellum* vid Onega bör betraktas såsom en relik: Caj. Torn. p. 153 not.

Se f. ö. under *P. humile*.

Flere arter af familjen *Polemoniaceae* odlas som prydnadsväxter i våra trädgårdar. Sålunda omnämnes *Phlox paniculata* L. i alla nyare florer och betecknas särskildt i Mela Kasv. V såsom mycket allmänt odlad. *Phl. Drummondii* Hook. upptages äfven såsom odlad i alla modernare handböcker [allm. odl.: Alc. III], men dessutom föreligga bl. a. följ. uppgifter: **Om.** Lappajärvi odl. å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — [**Lk.** Pajala går dåligt, men blommor någon enda gång: Birg. p. 61.] — **Li.** [var.] *grandiflora* Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 138. — Den *Phlox*, som omnämnes såsom odlad i **Li.** Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 315, afser väl äfven *Phl. Drummondii*.

Gilia tricolor Benth. Allm. odlad: Alc. III, jfr Mela Kasv. V. — **Nyl.** [Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132 [säkert rent tillfällig]. — **Li.** Toivoniemi odlad på kalljord: Nordling p. 315.

Diapensia lapponica L.

In montibus alpinis Lapponiae frequenter occurrit. Ad meridiem versus apud nos infra 66° 43' incerta est.

In summis Lapp. alpinis passim ex gr. Lammastunturi et ad Utsjoki: Prytz cont.; maxima pars Lapp.: Fries; per omnes facile alpes Scandinaviae: Fries p. 191; Lapon. . . alp.: Nym. Consp. p. 504, vide etiam Led. III p. 85–86, Köppen Verbr. I p. 562, Hjelt Utbr. p. 172 (39), Borg Beitr. p. 102, 107, 113, 135 et 147, Norrl. in Atlas p. 27, 29 et 30, Lindb. in Atlas p. 37 et Itk. kasv. p. 101.

Kk. Pesioiva in cacumine, reg. alp. inferior (subalpina?): Borg & Rantaniemi!, cfr Medd. XXVII p. 91–92.

Lapp. fenn. per totum alpinum iugum . . . vulgatissime . . . nec non in montibus alpinis iugo propius sitis per partem subalpinam et subsilvaticam Lapp. suec. p usque in . . . Lammastunturi Lapp. Torn. Infra alpes numquam descendit nec in radicibus alpinum umquam legitur: Wahlenb. p. 58, cfr l. c. p. XVIII, XXXI, XXXIV, LX et LXV; in regionibus subalpinis et collibus elevatis ad Utsjoki (!), Inari (!) et Enontekiäinen fq: Fellm. Lapp; Ounas- et Pallastunturit: Norrl.

Lappm. p. 259; Pallastunturit Pyhäkerot et Palkaskero st cp in reg. subalp.: Hjelt & Hult, spec. e Pyhäkuru!, cfr Hjelt & H. p. 78 et Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Pallastunturit Saivakero A. Nyman in Medd. XXXIII p. 17; Ounastunturit (!) [pe] in summis cacuminibus, optime [»bäst utvecklad»] [crescit] in Pippokero: Sandm. p. 26, vide etiam infra; in cacumine montis Sallatunturi in Kuolajärvi et plur. locis ad Kögäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 4 et 21; in regione alpina in summis cacuminibus montis Saariselkä: Hult Lappm., cfr l. c. p. 156, ubi e Lupukkapää enumeratur, et l. c. p. 121, 122 et 150; Kuolajärvi in Sallatunturi (!): Stjernvall! in Medd. XIX p. 19, Borg in L. Y. 1899 p. 155, Edv. af Hällstr. et Pesol., vide etiam Finn. p. 8; spec. iam legit E. Nylander in Sæl. herb.; Rohmoiva: Stjernv.; supra terram glareosam nudam et inter lapides iugorum alpium per reg. alpinam fqq cp usque ad suprema cacumina territorii, sed in reg. subalpinam rarius, ex. gr. prope Parshi, descendit: Kihlm. Ant.; per alpes omnes . . . usque ad . . . fines Rossiae ubique cp: Wahlenb. Fl. Suec. p. 128; st fq per regionem subalpinam et alpinam a summis cacuminibus territorii usque ad declivia glareosa regionis litoralis: Arrh. ant.; enum. e permultis locis e Varangria austr. et Finmarkia interiore: Norm. Fl. Spec. p. 883, vide etiam Wegelius p. 234, S. Castrén p. 352, Norm. p. 288, Blytt p. 855, Finn. Utsj. p. 89 etc.; multa spec. e Li. in H. M. F. — [L. ent. reg. alp. fq: Læst., cfr Grape p. 105; copiosius in reg. alpina: Norrl. Lappm. p. 265; fq in reg. alp.: Lindén Bidr., vide infra, et Lindén in Bot. Centr. LXI p. 221; fq in campis alpinis [»fjällhedarna»], hic illic in reg. subalpina, inprimis in superioribus partibus eius: Fries & Mårt. p. (62), vide etiam Suomalainen in Medd. XXXVI p. 35, Suomal. Ornith. p. 8 etc.]

Lapp. ross. »ad Hibinä (!) [»Kipina Tuoddar»], iuxta lae. Imandra, deinde vero non ante quam ad litora Maris glacialis et in alpihus subalpinisque maritimis visa»: Fellm. Ind.; secundum [»secus»] oram Maris glacialis usque ad Ponoj (!) Maris albi fq; de cetero etiam in alpinis circa lacum Imandra et sinum Kantalaks (!) et denique iuxta oppidum Kola (!): N. I. Fellm. p. 42, (cfr l. c. p. XXXVIII); enum.: Beket. p. 582; in alpe

Krestovaja prope Kantalaks: Mela Pl.! et Brotherus!; in cacumine montis Volosna prope Kantalaks: Mela Pl.; Shelesna [»Cellesna«] prope Kantalaks: Hollm.; Lujauri urt: Bot. Not. 1887 p. 268, spec. leg. Kihlman!; Tuatash: Enw. ann.! et Hollm.!; in alpe Viertsoivi: Lindén!; Orloff planta propria: Kihlm. Ber. p. 14!, cfr l. c. p. 13 et 16; vide etiam Broth. Wand. p. 8, 12 et 13, Broth. exk. p. 76 et 79, Knabe Pfl. p. 280, Broth. Utdrag p. 130, item Frey resa p. 121; multa spec. e Lim., Lp., Lt. et Lm. in H. M. F.

Kuus. Iivaara: Hellstr. Distr. p. 9, jfr Wainio Kasv.; »Ostrobothnia boreal, in alpe Nuorunen (Nylander msc.)«: Led. III p. 85. Då arten af senare florister ej blifvit funnen härstädes, torde uppgifterna tills vidare böra betraktas som osäkra. — **Lk.** Om förekomsten på Ounnastunturit skrives: På de högsta fjälltopparna . . . träder oss till mötes en visserligen klent utbildad, men dock i ögonen fallande *Diapensia* formation: Sandm. p. 26. — [**L. ent.** Lindén tillägger: Isynnerhet på de jordklädda hjässorna af lågfjällen, men anträffas allmänt, ehuru sparsamt, äfven i de högsta fjälltrakterna, t. ex. Mehkasvaarri (SE 770 m och topp-platån 960 m) och Halditshok (S 1340 m). Går å andra sidan äfven ned i den lägsta fjällreg.: Skatjajauris västra strand, Talsivuopmapuoltza ås och Kahlaamakoski (517 m): Lindén Bidr.]

Hydrophyllaceae.

Nemophila insignis Benth.

In toto territorio in hortis colitur; interdum disseminari indicatur.

Allm. odlad i trädgårdar och sår sig ofta själf: Alc. III. [Såvidt mig är bekant, sår sig arten rätt sällan. »Samma erfarenhet har äfven jag«: Sæl. ann.] — **Om.** odlad å herrgårdar i Lappajärvi: A. L. Backm. Fl. p. 26. — [**Lk.** Pajala uppräknas bland ettåriga prydnadsväxter: Birg. p. 61.]

Se f. ö. floror etc.

Huruvida den *Nemophila*, som omnämnas från **Ob.** Pudasjärvi som odlad i blomstertäppor: Elfv. Ant. p. 43, och den, som omnämnas från **Li.** Toivoniemi, odlad på kalljord: Nordling p. 315, afser *N. insignis* eller någon annan art af släktet, må lämnas oafgjordt.

Bland andra odlade *Nemophila*-arter kan ytterligare nämnas *N. maculata* Benth., som uppges från **L i.** Thule (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139, jfr äfven *Mela* Kasv. V. Af sådana arter uppräknas vidare i *Mela* Kasv. V. *N. Menziesii* Hook. Äfven i Brenn. Flor. omnämnes samma art, här under namnet *N. atomaria*. Om densamma säges: **O m.** Brahestad å barlast 1884, ett ex. i en elevs herb.: Zidb. [Den sistnämnda uppgiften anföres med uppmaning till vidare undersökning.]

Slutligen uppräknas *N. oculata* och *N. alba* såsom odlade i **L i.** Thule (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139. Sælan förmodar, att dessa äro varieteter af *N. insignis*: Sæl. ann.

Phacelia tanacetifolia Benth.

Hic illie colitur, raro disseminatur.

•Vilj. toisinaan»: *Mela* Kasv. V. — **A l.** »Saltvik kirkonkylä pelto»: Pesola! — **N y l.** Perno Forsby i trädgård, icke odlad (G. v. Frenckell): Brenner i (Prot. 7, X, 1905) Medd. XXXII p. 8, där närmare upplysningar lämnas. — **S a t.** Karkku Linnais själfsädd i trädgården: Hjelt. — **T b.** Jyväskylä Harjula: Helmi Hackstedt!

Denna art har under senare år odlats rätt ofta såsom biväxt: Lindb. comm.

Asperifolieae.

Myosotis palustris (L.) Roth.

In parte australi plerumque frequenter, sed nonnullis plagis raro tantum occurrit: ad septentrionem versus plerumque rarescit, sed usque ad 67° vel parum supra lecta est.

Kalm; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 519; proven-tus vel distributio in Lapp. incerta, in **L a p p. f e n n.** non lecta est: Nym. Suppl. p. 225 [his annis tamen lecta], vide etiam DC. Prodr. X p. 105 et infra.

A l. (fq): Bergstr; Eckerö Storby: Arrh. & K. l.; Bergr. om-nino non comm. — **A b.** st fq: Zett. & Br.; Pargas p—st r: Arrh. Ann.; Bromarf Bredvik in ripa lacus: Sand.; fq: A. Nyl., Sel., Printz et Flinck; fq: Weeks. et V. E. Broth.; st fq, st cp:

Caj. Kasvist. — **Ny1.** fq: His., Sæl. Ö. Nyl. et (E. Nyl. Ber.) Brenn.; fq, p ep: Stenr.; p cum var.: W. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm. — **Ka.** Lavansaari: Brenn.; p: Blom; Virolahti in ripa fluvii Virojoki: Sæl. herb.; st fq in vicinitate fluvii Vuoksi, sed interiore in parte formae tantum lectae sunt: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria dispersa, hic illic plus minusve ep: Meinsh. p. 239].

Sat. st fq: Malmgr.; [Loimaa] (rr) Vesikoski: Saur.; p, ad ostia [fluminis Kumo »deltat«] fq, (pc — st pc), Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; fq: Hjelt; »Ikalisissa ja Kankaanpäässä vahvasti . . . jokunen harva eräässä Jämijärven saarella, mutta ylempänä (ei laisinkaan)»: Carlsson p. 2—3. — **Ta.** fq: omnes auct. — **Sa.** Valkiala (fq): Hult fört.; Ruokolaks (rr) Rautio (v. Weymarn): Hult; Mikkeli [»St Michel«] Pursiala: Hasselblatt! — **K1.** fq: Fl. Kar.; st fq in vicinitate lacus Ladoga: Lindén; [Parikkala] r Siikalahti ep: Hann.; Valamo st fq: Sæl. ann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte r: Link. Stud. p. 272; p — st fq circa lacum Jänisjärvi: Hjelt, vide etiam Siitoin Sar. p. 9. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. (st fq): Malmgr.; Malaks: J. R. Asp. p. 123; r, Alavus et Kuortane! p — st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth., vide etiam Prim. p. 48. — **Sb.** [Jorois] st fq in ripis: Hint. Car. p. 106; Leppävirta (fq): Enw.!; (fq): Mela; Maaninka Hökönen duobus locis, in his plagis st r: Kyyhk. litt.; Pielavesi: Lundstr. — **Kb.** Tohmajärvi Värtsilä: Kihlm. Beob. p. XXVIII; Kontiolaks, Ilomants, Eno: Woldst.; Juuka Vuokko in ripa amnis Vuokkojoki, Pielisjärvi Pankakoski in ripa limosa fluvii Lieksa: Sæl. herb.; st fq, subdominans — st ep per totum territorium: Axels. Putk.; in vicinitate lac. Pielisjärvi st fq et ceterum in **Kb.** et Repola complur. loc.: Wainio Kasv.; Eur. & H. non comm. — **Kon.** fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 46.

Om. st fq inprimis interiore in parte: Hellstr.; (fq): Tenn., spec. ex Ylivieska!; in Haapajärvi cpp: Tenn. in exordio; »p (— st fq)«, st ep, in par. Soini non adnotata: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 137; multa spec. in H. M. F. — **Ok.** (st fq): Must.; st r Ristijärvi, Paltamo, Kajana in coemeterio!, Sotkamo ad praedium sacerdotis!: Brenn. Obs.; Sotkamo Korvaniemi ep:

Kyyhk. litt., vide etiam infra; Wainio Kasv. ex hac parte non comm. — Kp. in ripa occidentali lacus Ondarvi! ad meridiem versus a Korpilahti in ripa lapidosa, Särkijärvi ad pagum Särkijärvi et pagum Laasaari, in vicinitate lacus Rukajärvi p [saltem e 5 locis], media in parte ad Myllykoski in Tungunjoki, pag. Lesola ad ripam, in ripa ad Ylärvä, compl. locis ad Tungunjoki, in regione litorali et Onda (fq) secundum ripas fluvii Vig et lacum Onda, Jyskjärvi ad pagum Enonsuu!, in ripa lacus Alajärvi: Bergr. Ant., spec. etiam e Shuigarvi! (vide sub var.); Soroka: Selin!; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

Ob. Liminka in prato (F. Nylander): Houghb. not.; in parte septentrionali [»Nor.»] rr Kemi, in maxima parte [»Obor.»] interiore in parte st r Simo etiam Ylikärppä, Pudasjärvi, Ylikiminki, Kiiminki Ukkola, item ad Uleaborg: Brenn. Obs.; Uleå: Eberh.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; p — st fq: Leiv. putk., vide etiam Leiv. Veg. p. 202 et Huum. Kasv. p. 171; Pudasjärvi: Martik. p. 40; st r Simo Nikkilä, Kemi ad Karjalahti prope Pörhölänpudas: Keckm., cfr l. c. p. 14; [Ylitornio] Hirstiö Nautapuodinsaari et Kauliranta: Caj. Torn. p. 97 et 76, vide etiam infra; a nobis omnino non visa: Hjelt & Hult; [Ersömokka: Birg. p. 95] [forsitan suecica in parte prov. **Lk.**], vide etiam infra. — **Kuus.** nondum est visa. — Kk. compluribus locis in pratis udis circa pag. Uhtua!: Bergr. Ant. [ad Kp. maximam saltem partem spectat]; Keret: Beket. p. 582 [num certa?].

Lk. [terminum septentrionalem suecica in parte ad Pajala attingit: Birg. p. 83;] Muonio Rokomasaari et Ojasensaari: Caj. Torn. p. 21, 73 et 74; Kolari Sieppijärvi: l. c. p. 102 [*M. caespitosa* non enumeratur]; Kuolajärvi [»Salla»] ad fluvium Salla supra Peteri: Borg & Rantaniemi!, cfr Medd. XXVII p. 91; Kuolajärvi [»Salla»] in ripa fluvii Tenniöjoki infra Korja: Axelsson & Borg!; Sodankylä Martti »Kouterojoki (Värriöjoki)»! et Kuolajärvi Aatsinkylä!: Rantaniemi.

Lapp. ross. in paludosis p rarior: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 582; Ponoj: N. I. Fellman in Pl. arct. N:o 173; Kaskarantsa, Tshapoma, Devjatoi, Ponoj: Mela Pl.; Ponoj: Brenner!; Pjalitsa!

in scaturiginosis prope amnem, Orloff! duobus locis et Hapajow!
Kihlman; Triostrow: F. Nylander!

Den kollektiva *M. scorpioides* L. omnämnas af följ. förf: Till.; »in graminosis humidis st fq»: Prytz cont. — **Sa. o. Sb.** Willmanstrand, Rautalampi etc.: E. Nyl. & Chyd. [Anmärkningsvärdt är, att Sælan icke iakttagit *M. palustris* i nejden kring Willmanstrand: Sæl. ann.] — **Ob.** fq: Jul. p. 275, jfr Jul. i V. Ak. H. p. 175; Kemi: M. Castrén p. 332. — **Lapp. fenn.** »per omnes partes universae Lapponiae usque in lateribus superioribus alpium vulgaris»: Wahlenb. p. 54, jfr l. c. p. LXIII; fq: Fellm. Lapp., jfr Led. III p. 143, som anför uppg. under *M. palustris*, och S. Castrén p. 353; [vid Torneå ält nära Hietamäki: Sköldebrand i Geogr. F. T. 1904 p. 94]. Att Wahlenbergs (liksom S. Castréns och Fellmans) uppgifter afse *M. silvatica* Hoffm., framhölls redan af Somm. p. 10, och detta understrykes ytterligare i Kihlm. Ant. Huru det förhåller sig med Sköldebrands uppg., känner jag ej. — **Lapp. ross.** *M. scorpioides* β *parviflora* »ad Nuottejaur et flumen Tuloma»: Fellm. Ind.; uppg. afser enl. synonymet *M. lingulata*, men det synes mig antagligare att hänföra densamma till *M. silvatica*, helst den förstnämnda formen (under namnet *M. caespitosa*) upptages särskildt.

Till. Icon. 23 enl. Fries Öfvers.; O. Hjelt Nat. hänför figuren till *Echinosperrum lappula*; mig synes denna senare tolkning sannolikare.

M. palustris största delen af Finl. och Lappl.: Fries; arten förekommer dock endast i sydligaste delen af Finska lappmarken, och äfven därifrån föreligga säkra observationer först från senaste tid. I öfverensstämmelse härmed säger också C. Melander (Bot. Not. 1883 p. 205): »Ej observerad i södra Lappland». — **Ok.** Kianta »Toistaiseksi yhäti epävarma Suomussalmelta»: Kyyhk. litt. — **Li.** *M. palustris* uppräknas bland arter, som blomma [vid Kevojkis mellersta lopp] den 11 juni [1915]: Finn. Utsj. p. 84; det synes mig sannolikt, att denna uppg. afser *M. silvatica*.

Linkola betecknar *Myosotis palustris* såsom en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Myosotis palustris odlas äfven. Så nämnes Odlad i **A1.** Geta och Finström: Elfv. Ant. p. 34. — **Ab.** »Vilj. toisinaan koristekasvina»: Caj. Kasvist. — **Ob.** Puut[arhoissa]: Leiv.

Formerna af *Myosotis palustris* äro hos oss föga studerade. Då de icke äro konsekvent särskilda i H. M. F., anför jag endast de få uppgifter, som finnas i litteraturen eller ock meddelats mig af Sælan.

F. scorpioides Hartm. — **Ab.** st fq: Renv. — **Nyl.** Thusby i en bäck vid Solbacka: Sæl. herb. — Kp. Shuigarvi [»Sjuigarvi»]: Bergr. Ant. — Formen upptages i florer t. ex. Mela Kasv. II—V, Brenn. Flor. etc.

F. strigulosa (Reich.) **A1.** p i nordvästra skärgården [»Cnv»]: Bergstr.; Jomala: Laur. Fört. — **Ab.** Pojo Grantorp in litore sinus Pojo: Sæl. herb. — **Nyl.** Fagervik: Hisl., Borgå skärgård Onas: Sæl. herb. — **Ka.** Viro-

lahti sandig bafsstrand på Hoikkasaari i Rantalanselkä: Sæl. herb; Kaukola kyrkoby: Lindén. — [Ik. »Gewöhnlich in torfhaltigen Sümpfen, namentlich häufig in der nächsten Umgegend der Hauptstadt»: Meinsh. p. 239.] — [Ob. r Nankijoki: Birg. p. 95.] — Äfven denna form upptages i floror t. ex. Mela Kasv. II, III och V, Brenn. Flor. etc.

F. *laxiflora* (Reich.) — Nyl. Fagervik: His.; Helsinge Viks ladugård nära Helsingfors: Sæl. herb. — Ka. Jääski i en bäck vid Järvenkylä: Lindén. — Formen upptages t. ex. Mela Kasv. II—V, Brenn. Flor. etc.

F. *micrantha* Opiz. — Ko.: Mela Kasv. V.

Exemplar af *Myosotis palustris* med hvita blommor föreligga från Ta. Hattula Pelkola Sinikivi: A. Wegelius!

Myosotis silvatica (Ehrh.) Hoffm.

In Lapponia passim occurrit, occidentali in parte non infra 66° 20' descendit; in Karelia maxime orientali etiam ad 65° lecta est. In australi Fenniae parte rarius ex hortis disseminatur.

Per totam Fenniam inprimis borealem, in Lapponia fere sola adest: Spic. II p. 5, cfr Fries; Scand. . . Lapp. or: Nym. Consp. p. 520; Fenn. or. et bor. cum Lapp.: Nym. Suppl. p. 226; in Lapponia dispersa, etiam in Kuus. et in septentrionali parte Kar. ross. crescit. In reliqua Finlandia multis locis effrata occurrit: Schedae II p. 125, vide inprimis Lindberg in Medd. XXVI p. 51—52, ubi specimina in H. M. F. a. 1900 adservata enumerantur, et cfr Led. III p. 145, item Borg Beitr. p. 102, 114, 135 et 140.

Kp. inter Kemi et Solovetsk: Malmgren!; [Solovetsk: Selin! et Brenner!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; etiam var. *lactea*.]

Kuus. ad radicem montis Mäntyunturi: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 et Pesol.; Mäntyvaara in valle summi cacuminis: Hirn Fört! — Kk. var. *alpestris* ad pagum Keret: N. I. Fellm. [spec. ad *M. suaveolentem* pertinet].

Lapp. fenn. nobis non obvia: Hjelt & Hult; per omnes partes universae Lapponiae . . . usque in lateribus superioribus alpium (vulgaris): Somm. p. 10; [Kuolajärvi] Pyhäkuru! cpp, n parte inferiore vallis [»ravinen»] planta propria: Edv. af

Hällstr., cfr Lindberg in Medd. XL p. 20–21, spec. lectum prope Vuorikylä!; Kuolajärvi »Salla» in clivo orientali montis Leivoiva! ad terminum superiorem abietis in valle [»kurussa»] et in prato ripario fluvii Sallanjoki! supra Peteri: Borg & Rantanieni, cfr Medd. XXVII p. 91; Kuolajärvi ad partem septentrionalem lacus Niluttijärvi, prope Jyrhömäkoski pc: Pesol.; Nuorti Kynsitunturi: I. Forsius!; ad Köngäs prope Mare glaciale fq, etiam ad Vaalakkajärvi, Salmijärvi, Menikka et Paatsjoki usque ad Saarivaara st fq abundanterque, ad Törmänen in Inari abundanter: Wainio Not., cfr l. c. p. 10 et 21 et Hult Lappm. p. 92 et 150; »nobis non obvia, nisi in Varangria, (Näytämö [»Njavidamvuodna»] etc.) et ad Puolmak!, sed forsitan praeter-visa quoque in interioribus partibus territorii usquam gignitur»: Kihlm. Ant.; ad flumen Ivalo: A. Torckell!; Paatsjoki ad Kirkenäs: Fontell!; ad catarrhactam Nommelo! in flumine Paatsjoki [»Pasvig älf»] et Törmänen!: Lindberg; Näytämö [»Nejden»]: Granit & Poppius!; in valle fluminis Paatsjoki: E. Nylander & M. Gadd!; Varangria australis st fq — p in umbrosis subhumidis nec non ad rivulos scaturiginosos et in fruticetis per totam regionem subalpinam et partem infimam reg. alp.: Arrh. ant.; enum. a multis [saltem 8] locis: Norm. Fl. Spec. p. 783; vide etiam Blytt p. 753, Hartm. p. 77 et supra p. 426. — [L. ent. in reg. subalp.: Norrl. Lappm. 262; Maunu: Malmberg!; st fq in salicetis et vallibus rivorum reg. subalpinae, p in reg. alpina usque in vallibus rivorum montium alpinorum Halti: Lindén Bidr., spec. ex Lätäseno Isokurkio in reg. subalpina!; haud infrequens in betuletis herbosis per totum territorium: Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Suomal. Kilp. p. 38 et Montell in Medd. XL p. 179, spec. e Malla in parte orientali!; spec. e Kaaresu'anto leg. L. L. Læstadius!; var. *alpestris* reg. alp. et subalp. p, reg. silv. r: Læst.; * *alpestris* Siilastoba: Heintze Växtg. p. 24.]

Lapp. ross. (ubique fq): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII, item Beket. p. 582–583, et vide infra, spec. lectum ad sinum Kolaënsem!; Tshun, inter Shelesna et Sersedna, Tetrina, Tshapoma, Devjatoi, Ponoj: Mela Pl. [ad *M. suaveolentem* forsitan p. p. spectat!]; Kantalaks: Sahlberg!; Shelesna prope Kantalaks:

Broth. Wand. p. 51; Umba: Selin!; Kaitatunturit! in limite inter reg. subalpinam et silvaticam in valle depressa [»matalassa kurussa»] et Tshun! »Tschuinatundran» in clivo austro-occidentali partis australis in valle profunda: Axelson & Borg; Nuotjavr: Enwald & Hollmén!; in reg. alpina in ripa rivuli ad pedes alpis Vuojima: Lindén!; prope ostium fluvii Marjok: Palmén!; Pjalitsa! in ripa glareosa amnis et Orloff! in convalli iuxta rivulum tundrae: Kihlman; Ponoj (!): Knabe Pfl. p. 280! et Montell in Medd. XXIX p. 120, vide etiam infra; Triostrow: F. Nylander!; Petshenga! etiam ad inferiorem partem!; Knjasenga: Fontell!; Karaalnaja pahta! prope oppidum Kola! et Srednji! ad sinum Kolaënsen: Brotherus; Uura [»Ura»] (Hollmén): Sæl. herb.; prope pagum Voroninsk! iuxta flumen: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 877 **T a.** par. Hattula Pelkola graminosis locis in horto efferata leg. L. Munck.

Efter uppgifterna från Kp. och **K u u s.** läses följ. tillägg: »Etiam in parte australi territorii pluribus locis lectae sunt formae ad *M. silvaticam* aut *M. alpestrem* [se längre fram] adducendae, plerumque autem hortenses vel hortis vicinae; quoque **K b.** intra parenthesin includendum»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141.

A b. Åbo Runsala [»Turku Ruissalo»]: Hollmén! (äfven var. *lactea*); Pargas [»Parainen»] Malm »kirkkoaidan vierus»: Pesola! — [Pojo] p Dannskog: A. Nyl. under namn af *M. sylvestris*, jfr bl. a. Led. III p. 145. Uppg. från Pojo erfordrar bekräftelse; vore den riktig, måste man antaga, att arten här liksom annorstädes i södra Finland varit förvildad. Lojo Solhem »in horto efferata»: Lindb. herb. (äfven med hvita blommor). — **N y l.** Ekenäs Vesterby »subspontanea inter arbores fruticesque in horto vetusto dispersa»: W. Wahlbeck!; Ingå Haga i trädgård: Brenner!; Kyrkslätt Thorsvik ymnigt invid trädgården å villa Haga, där den åtminstone numera (1915) icke odlas: Sæl. herb., se äfven Klingst. Nyl. p. 87, där arten uppräknas bland dem, som äro förvildade i västra Nyland; Helsingfors Edesviken: N. Norell!; [Helsingfors] vid Lappviken: Brenn För. p. 131; på Ulrikasborgsberget: l. c. p. 132; i Botaniska trädgården: l. c. p. 132 Helsingfors »hautausmaa»: J. Kivenheimo! (var *lactea*); Borgå Gammel backa park st ep, påtagligen förvildad: Gadol!; Anjala: H. K. Wrede i herb. lyc. n. — **K a.** Säkjärvi »hautausmaalla metsistynyt»: Linkola! (äfven var. *lactea*); Viborg Räihä vid Saima kanal: Zilliacus!; Viborg Lyykylä: A. Lagus! Ehuru det icke uttryckligen framhålles, att arten är förvildad på de två sistnämnda fyndorterna, måste detta dock anses otvifvelaktigt.

S a t. Yläne i trädgård: F. Sahlberg i herb. lyc. n.; Karkku Linnais förvildad i trädgårdar, äfven med hvita blommor: Hjelt; Birkkala: V.

Forselius & A. E. Bær!; Hvittisbofjärd r: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57. — **Ta.** Jokioinen »luult. metsist.» f. *lactea*: S. Salmenlinna!; Vanaja In gala »in colle silvatico prope hortum, ubi nunc haud colitur, cum f. *lactea* efferata, per multos annos persistens»: Sæl. ann.!; Hattula Pelkola ymnigt förvildad i trädgården: Hjelt, exemplar tagua af L. Munck! (äfvén var. *lactea*!), likaså Pl. Finl. exs. No 877; Sääkemäki Rapola: Rapol.!; Pälkäne: elev G. I. Blåfield! — **Sa.** Sääminki vid begravningsplatsen och nya kyrkan förvildad: Buddén. — [Kol. Mjatusova (Sievers!): Elfv., exemplaret insamladt i Ryssland. Enligt muntligt meddelande af Elfving betraktar han utan tvekan arten såsom vildt växande.

Oa. Wasa förvildad i ett par trädgårdar: Hjelt; [Wasa vid ångkvarnen] sparsam: Laurén i Medd. XXII p. 38; Wasa Fridskär ymnig: Laur. comm. — **Sb.** Kuopio Haminanlaks [»Haminanlahti] hovin luona pellon ojan varressa: Linkola!; Nilsä . . . »Kirkonkylä»: Kyyhk. litt. (f. *albiflora*!). — **Kb.** Tohmajärvi »puolivilliyt., useissa vanhoissa puntarhoissa»: Link. comm.; Liperi Simananniemi trädgård: Hällström!

Om. Lappajärvi Soini kapell: elev G. Wolff! jfr Not. XIII p. 489, se äfvén under **Ob.** — [Kp. Om förekomsten på Solovetska öarna skrives: Allmän och talrik på lundartade sluttningar, ängsbackar och dylika lokaler. Tagen af Malmgren vid Kemi [»Kem.], men ej för öfrigt observerad på Karelska sidan: Bergroth i Medd. XXIII p. 35. Uppg. afser emellertid den då icke särskilda *M. suaveolens*.

Ob. (och **Om.**) Flerstädes i odlade trakter, särdeles nära trädgårdar både i **Ob.** och **Om.**; troligen för det mesta, om ej öfverallt förvildad (exemplar i elevers herb.): Zidb., jfr Brenn. Obs. [Säkerligen öfverallt förvildad Det bör kanske ihågkommas, att Z. äfvén anför uppg. från Lappland.] — Uleåborg Frihetsholmarna: Zidb.; [Uleåborg Frihetsholmarna] »Hupissarella läh. sairashuonetta harvinaisen puoleisesti (joinakin kesinä aivan harvinaisena) . . .»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »satunnainen»: Huum. lis. p. 87.

Lapp. ross. För längesedan antecknade jag, att en del exemplar, som under namn af *M. silvatica* insamlats af N. I. Fellman vid Ponoj, i själfva verket tillhöra *Echinosperrum deflexum*. Det bör dessutom ihågkommas, att exemplaren af *M. suarcolens* tilligare fördes till *M. silvatica*, hvarföre utbredningen af den senare arten i Lapp. ross. ej kan anses behörigen utredd. Måhända har äfvén *M. scorp. v. parviflora* Wahlenb. i Fellm. Ind. afseende på *M. silvatica*; den uppgifves växa »ad Nuottejaur et flumen Tulona». N. I. Fellm. däremot för *M. caespitosa* i Fellm. Ind. till *M. silvatica* och anser i enlighet med Wahlenberg Fl. Suec. p. 119 *M. scorp.* var. *parviflora* motsvara *M. lingulata*.

Af ofvanstående framgår, att *M. silvatica* ofta odlas. Dock har jag endast antecknat ett fåtal uppgifter härom. **Ab.** »Yl. koristuskasvi herraskartanoissa ja metsistyy helposti»: Caj. Kasvist. — **Li.** Toivoniemi odlad: Granit & Poppius! — Se äfvén florer m. m., Link. Stud. p. 81

äfvensom Zidb. under **O b.** — Lindberg skrifver: »Mycket odlad och förvildas synnerligen lätt samt bibehåller sig i årtal»: Lindb. comm.

Den *Myosotis*, hvilken omnämnes såsom odlad i trädgårdstäppor i **O b.** Pudasjärvi: Elfv. Ant. p. 43, torde väl afse *M. silvatica*. — Några uppgifter under namn af *M. alpestris* hänföra sig äfven till odlade exemplar af *M. silvatica*.

F. parviflora Lindb. fil. Lp. fuktigt ställe midt emot byn: Montell, jfr Lindberg i Medd. XXVI p. 51 not., där formen beskrifves, och Mela Kasv. V.

Var. *lactea* Boenn. förekommer ofta bland hufvudformen och odlas jämte denna. Se uppg. från **A b.**, **Nyl.**, **Ka.**, **Sat.**, **Ta.**, **Sb.**, **Kp.** och jfr Mela Kasv. V.

Den i Lappland förekommande formen ansågs en tid tillhöra var. *alpestris* Schmidt, se t. ex. Mela Kasv. IV. Denna sistnämnda upptogs såsom en särskild art från »Scand. bor. Lappon. . . mont. alp.»: Nym. Consp. p. 519. Se äfven Læst. och Heintze Växtg. p. 24 under **L. ent.** äfvensom N. I. Fellmans uppg. från Kk. — Ytterligare nämnes om *M. alpestris*: odlad redan på 1850-talet: Grotenf. p. 201. Den uppräknas bland fleråriga prydnadsväxter [i **Lk.** Pajala]: Birg. p. 60 och såsom odlad i **Li.** Thule (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139.

Emellertid säger Lindberg: »*M. alpestris* förekommer öfver hufvud taget alls icke inom det skandinaviska flora området»: Medd. XXVI p. 52.

Myosotis suaveolens Waldst. & Kit.

Ad oras Maris albi et glacialis nonnullis locis lecta est. A. 1900 primum quoniam apud nos distincta est, distributio nondum satis explorata videtur esse.

De distributione vide Lindberg in (Diar. 10, II, 1900) Medd. XXVI p. 50—52, cfr l. c. p. 162, Bot. Not. 1900 p. 141—143 etc., item Mela Kasv. V et Lindb. Pfl. p. 13.

[Kp. Solovetsk: Selin!, Brenner!, item Enwald & Knabel! Kk. Keret: N. I. Fellman!]

Lv. Kaskarantsa: Selin! — Lp. Ponoj: Brenner!; Ponoj in clivo in ripa septentrionali fluminis contra pagum: Montell! et Frey resa p. 122; Svjätoj-noss: F. Nylander! — Lm. ad fluvium Harlofka: Brotherus!

Vide ceterum sub *M. silvatica*.

Samtliga exemplar i H. M. F. äro bestämde af Lindberg; flertalet äro inlämnade under namn af *M. silvatica* Hoffm., Brenners från Solovetsk under namn af *M. palustris*, N. I. Fellmans från Keret under namn

af *M. silvatica* var. *alpestris*. Det äldsta exemplaret i samlingen är insamladt af F. Nylander 1844. Alla exemplar uppräknas i Medd. XXVI p. 51.

Det förtjänar slutligen omnämnas, att namnet *M. suaveolens* i Nym. Consp. p. 519–520 uppfattas som synonym till *M. alpestris* (se om denna ofvan p. 431). Led. III p. 145 åter för *M. suaveolens* såsom synonym till *M. silvatica*.

Bland Brenners exemplar från Lp. Ponoj! finnes äfven en f. *albiflora*, jfr Lindberg i Medd. XXVI p. 51.

Myosotis caespitosa Schultz.

Per totum territorium inprimis ad oram maritimam et in plagis arenosis satis frequenter provenit; nonnullis autem plagis raro tantum occurrit.

»Ad ripas saltim regionum litoralium usque ad Tornöam et Kantalaks [»Kandalax»], in Lapponia non vidi: Spic. I p. 14; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 519; Fenn. cum Lapp.: Nym. Suppl. p. 225; per totum fere territorium lecta est. In parte maxime orientali Lapp. ross. nondum visa est: Schedae II p. 124, vide etiam Led. III p. 144.

A1. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; Brändö fq, Kumlinge p?: Bergr. — **Ab.** (fq): Zett. & Br.; par. Gustafs Lypörtö, Kattkuru et Viikatmaa, Iniö st fq: Bergr. [spec. ex Iniö ad *M. laxam* pertinet]; st fq -- fq: Arrh. Ann; fq: Sand.; [Muurila] enum.: Renv.; p, enum.: A. Nyl.; st fq: Sel.; (fq): Printz et Flink; st fq: Weeks.; par. Mietois et circa Kivijärvi, in litoribus sinus Saari et in ripis lacus Kivijärvi pe [»vähälukuisesti»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** circa Fagervik p: Hls.; Ingå Svartbäck in litore marino: Brenn. växtf. p. 77; p, fq: W. Nyl.; Thusby: Åstr. & H.; p -- st fq, pe: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm.; Hogland Kiiskinkylä: Brenn. Till. p. 37. — **Ka.** st fq in fossis et in ripis amnium, var. *repens* in ripa catarrhactae arenosa ad Kirvu Inkilä!: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [p, in toto territorio dispersa: Meinsh. p. 239].

Sat. st fq in primis ad oram: Malmgr., spec. e Sastmola! ad *M. laxam* pertinet; [Loimaa] (»fqq»): Saur.; in infimis ostiis [»deltat och älfvens mynningsvik»] fq et pe -- st cp, plerumque

st pc—st cp: Häyr. Björneb., quem l. inspicias, cfr Häyr. und. p. 29, 2 specimina eo nomine reportata ad *M. laxam* referenda sunt, sed etiam certa specimina adsunt, vide Medd. XLI p. 118—119, vide etiam Medd. XLI p. 80; in media et interiore parte provinciae frustra quaesivi: Hjelt; Kyrö: Asp [num certa?] — **Ta.** st fq et st cp: Leop.; ad ripas lacus Kalvola haud infrequens: Knabe Fört.; p: Norrl. s. ö. Tav., Bonsd. et Wainio Tav. or.; saltem p, sed distributio non satis explorata: Borg Tiet.; Asp. & Th. non comm. — **Sa.** (r) Taipalsaari: E. Nyl. & Chyd.; st fq: Hult; compluribus locis in ripa lacus Saimaa ad Villmanstrand et ad oppid. Nyslott in ora arcis Olofsborg: Sæl. herb., vide etiam Medd. XLI p. 18. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Hann.; Valamo: Sæl. ann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq—p, interiore in parte st r: Link. Stud. p. 272; frequentior quam *M. palustris*: Hjelt Ant. p. 63. — Kol. Vaneimova-selkä: Lindroth & Cajander!; circa fluvios et lacus in Suosaari [»Saosero»]: Günth. p. 46, forsitan in Kon.; Elfv. non comm.

Oa. st fq in primis ad oram: Malmgr.; p in taeniis tantum et ad oram maritimam: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 13 [specimina ad *M. laxam* pertinent], vide etiam J. R. Asp. p. 123. — **Tb.** p, etiam in Jyväskylä (!) lecta: Wainio Tav. or., spec. indidem etiam leg. Nikl.!; Broth. non comm. — **Sb.** fq: Enw. et Mela; st fq—p: Kyyhk. litt.; p: M. & J. Sahlb., vide etiam Hint. Car. p. 106. — **Kb.** Liperi fq: Eur. & H.; p: Axels. Putk., quem l. inspicias; p: Wainio Kasv. — Kon. ad ripas lacuum plur. loc. fq, Saoneshje fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 46.

Om. p frequentior ad oram: Hellstr.; rr Evijärvi ad amnem Esse inter lapides ad pontem »Girsbron»: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 137; p: Tenn. — **Ok.** p, quibusdam locis in primis in Kuhmo st fq: Wainio Kasv.; st fq: Must. et Brenn. Obs.; p—st r et haud cp, enum. e 13 locis, sed multis locis sterilis: Kyyhk. litt. — Kp. p interdum st fq in primis ad Pääjärvi, Kuittijärvet et Luvajärvi: Wainio Kasv.; enum. e multis, saltem 12 locis, inter quos fq secundum ripas lacuum Nuokkijärvi [»Nuokkijärvi-stråten»] et st fq ad lacum Jyskjärvi: Bergr. Ant.

Ob. p, Liminka: Brenn. Obs., quem l. inspicias; (»fqq»)

in ripa fluminis Oulujoki: Leiv.; st fq ex. gr. ad ripas fluminis Oulujoki, etiam ad Nuottasaari in fossis et ad fossas: Leiv. putk., vide etiam Huum. lis. p. 86; p in valle amnis Simo ad Ruona et Hosio, Kemi ad Isoruonaaja in valle amnis Akkunus: Keckm.; Pudasjärvi (fq): C. Brand., vide etiam Martik. p. 41; [st fq: O. R. Fries p. 158;] p, sed plerumque parcior: Hjelt & H. — **Kuus.** p. circa Kuusamojärvi et Oulankajoki st fq: Wainio Kasv. — **Kk.** p: Wainio Kasv.; Kouta et Skoroduma: Mela Pl.; var. *repens* ad Knjasha: N. I. Fellm.

Lk. p, sed plerumque st pc: Hjelt & H.; in ripa austro-occidentali lacus Vuostimojärvi ad Korkala: Huum. Kasv. p. 159; Muonioniska: F. W. Mäklin!; Kuolajärvi ad Oulankajoki, Kemijärvi ad Luusua, pag. Kemijärvi et Pyhäjoki: Wainio Not.; Kuolajärvi in ripa arenosa lacus Ala-Kuolajärvi pc: Pesol.; Hult non vidit: Hult Lappm. p. 40. — **Li.** Inari st fq: Sæl. kat.; ad Koppelo et Veskonieni in regione pinifera: Wainio Not.; Paatsjoki [»Pasvigelv»]: Norm. p. 289 comparata cum Norm. Ind. p. 28; Paatsjoki [»Pasvikelven»] Elvenæs et in alio loco superiore ad amnem (ipse, Th. Fries): Norm. Fl. Spec. p. 778, cfr Norm. Fl. Overs. p. 448, vide etiam Blytt p. 752, Hartm. p. 77 etc.; Kihlm. Ant. non comm. — [**L. ent.** reg. subalp. p: Læst.; e fennica parte nondum est adnotata.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; in Lapp. Ross. occidentali p adhuc circa sinum Kola: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 583; Srednji: Broth. Wand. p. 9; Tsipnavolok: l. c. p. 11; prope Voroninsk: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 874 **Nyl.** par. Kyrkslätt Österby in ripario prato iuxta lacum Humaljärvi leg. Lindberg.

Vide ceterum sub *M. laxa*, ad quam speciem nonnulla specimina reportata pertinent, cfr Medd. XLI p. 70—77.

Till Ylitorio [»Öfvertorneå»]: Alc. IV. Det bör ihågkommas, att Alcenius ännu i denna upplaga ej upptager lappländska växter, hvarföre fyndorterna i Lappland naturligtvis alls icke beaktats.

Lapp. ross. Det bör framhållas, att några otvetydiga uppgifter från Lv. och Lp. icke föreligga.

Linkola betecknar *M. caespitosa* såsom en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Var. *repens* G. Don betecknas i Mela Kasv. III som st r, men i Mela Kasv. IV som st fq. Denna form är ej särskild i H. M. F. och upptages icke i Lindb. Enum. eller i Mela Kasv. V. — Se f. ö. under **Ka.** och **Kk.** och jfr Brenn. Flor. etc.

Myosotis laxa Lehm.

In maritimis Fenniae usque ad 63° 23' fere ad septentrionem versus adhuc lecta est. Anno 1915 apud nos primum distinxit Harald Lindberg; distributio nondum videtur satis explorata esse.

Tantum in litoribus Sinus bottnici et Sinus finlandensis ab oppido Vasa Ostrobothniae australis usque ad Tvärminne prope oppidum Ekenäs in occidentali Nylandia crescit: Schedae II p. 125, ubi describitur, vide etiam Lindberg in (Diar. 6, III, 1915) Medd. XLI p. 70—77, ubi descripta, tunc primum in Fennia distincta est.

A1. Eckerö Storby: H. Buch!, cfr Medd. XLI p. 77 et 118; Kökar Espskär: Brenner!; [Sund] Kastelholm in litore sinus maris aqua subdulci: Sæl. herb.; Sund Mångsteckta: A. Renvall!, cfr Medd. XLI p. 118; Föglö Degerby in litore humido arenoso 1875, Kökar Idö in litore lapidoso 1897: Arrh.; Finström Bergö 1874: J. F. Mattsson in Arrh. herb. — **Ab.** Iniö Varpholm: Bergroth!; par. Gustafs insula in Skiftet (Hollmén in »Svenska Riksmuseet»): Lindberg in Medd. XLI p. 76; Korpo Österkalax: G. Renvall!; Korpo in litore arenoso 1892, Pargas complur. loc., ex. gr. Skräbböle, in fossa umbr. 1899, Gunnarsnäs, Terfsund: Arrh., vide etiam infra; Tenala Gretarby ad sinum maris: Häyr.; Pojo praedium Eckerö ad sinum Pojo: Häyr. in litt. 16, I, 1916!; Lojo Gerknäs prope fretum Ahtiala una cum *Circaea*: Lindberg! — **Ny1.** in taeniis Ekenäs Danskog: Häyrén!, cfr Medd. XLI p. 118 et vide infra; [Ekenäs] Tvärminne Brändskär: Palmén! et Inga Ström!, vide infra; [Ekenäs] Tvärminne Kvarnskär: Inga Ström!

Sat. Björneborg Täiluoto! et Kahaluoto!: Häyrén, cfr Medd. XLI p. 18 et vide infra; Sastmola: Malmgren!

Oa. Vasa Sundom Messviken! et in insula prope Vasal:

Laurén; [Vasa] Vasklot in litore marino: A. Lindfors!, cfr Medd. XLII p. 132; Kvarken Valsören Fläsket: Brotherus!

Pl. Finl. exs. N:o 875. **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in humido litore maris in parva insula Brändskär leg. Inga Ström.

Samtliga exemplar, som år 1915 funnos bevarade i H. M. F., uppräknas af Lindberg i Medd. XLI p. 76. Af dessa exemplar är det, som 1859 insamlades af Malmgren i Sastmola, det äldsta. I Medd. XLI p. 70—77 redogör Lindberg utförligt för denna art, dess förhållande till *M. caespitosa* och dess utbredning, såvidt densamma nu är känd.

Tilläggas må, att af de äldre exemplaren flertalet inlämnats till H. M. F. under namnet *M. caespitosa*, ett betecknande nog som *M. sparsiflora*, jfr Medd. XLI p. 74 not.

I Medd. XLI p. 80 framhåller Häyrén med stöd af förhållandena i **Nyl.** Ekenäs skärgård och vid Kumo älfs mynningsvik i **Sat.**, att »*M. laxa* sålunda åtminstone i några af våra skärgårdstrakter är den allmänare af de båda arterna» [*M. caespitosa* och *M. laxa*]. Arrhenius säger: »Under många år har jag iakttagit denna växt flerstädes i Pargas och ständigt frapperats af dess karakteristiska, från typisk *M. caespitosa* starkt afvikande utseende. Mig synes *M. laxa* vara en god art. Den är uppenbarligen spridd öfver hela vårt sydvästra kustområde och sannolikt allmän där»: Arrh.

O b. Alatornio [»Nedertorneå»] Laivaniemi Krekula på stranden af Bottniska viken: Häyrén!, jfr Häyr. kasv. p. 131 och Medd. XLII p. 131. Lindberg anser emellertid, att exemplaret från Laivaniemi, liksom ett annat exemplar från Kivimaa!, som äfven inlämnats under namn af *M. laxa*, ej tillhör denna art.

Myosotis sparsiflora Mik.

In Fennia orientali rarissima est; cis 65° 50' lat. et 4° 40' long. ad orientem versus ab Helsingfors adhuc non est lecta nisi adventicia.

Fenn. et Lapp. bor. or.: Fries; Fenn. or., Lapp. or.: Nym. Consp. p. 520; Fenn. bor.-or. (em. pro or.): Nym. Suppl. p. 226, vide etiam Lindb. Pfl. p. 14 et infra.

Kuus. ad Muosalmi: Wainio Kasv.! — **Kk.** Keret: F. Nylander!, etiam in H. N. f. X N:o 14, cfr Ångstr. p. 51 et N. I. Fellm., item l. c. p. XXV et Beket. p. 583, spec. e Keret etiam leg. Brenner!; Knjasha: Mela ann.

Lim. Umba (!) in graminosis: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et XXXVIII, item Beket. p. 583; Porje-guba: Mela ann.!

ad pag. Umba in ruderatis pagi sparsissime: Kihlman!; minore copia in orientali parte montis Leivoiva [haud »Seivoiva«]: Borg in L. Y. 1899 p. 157 [forsitan confirmationis indigeat]. — Lp. Ponoj: N. I. Fellman! nomine *M. caespitosa*, spec. 1915 det. Lindberg.

»Inter gramina latens in collibus herbidis ad aquas et domos Fenniae orientalis et interioris (Tavastiae) p. Ad flumina Maris albi copiose ex. gr. ad Keret. Specimina in Nylandia quoque lecta vidi: Spic. I p. 14, jfr Led. III p. 148. Uppgiften är, såvidt den rör Tavastland och Nyland, utan all fråga oriktig och låter sig förklaras däraf, att en form af *M. intermedia* har en viss habituell likhet med *M. sparsiflora*.

Hafsstränder r V [= Västra Finland]: Brenn. Flor. — Uppgiften afser det exemplar af *M. laxa*, som omnämnes här ofvan p. 436.

K a. [Viborg] »rikkaruohona yleisesti levinnyt kaupungin puutarhassa Panssarilahdessa! Puutarhuri K. Jumppasen mukaan löytynyt siellä ainakin 10 viime vuoden aikana . . .»: Myrb. p. 96, jfr L. Y. 1916 p. 215 och Medd. XLIII p. 231; exemplaret är bestämdt af Lindberg. — [**I k.** »Hin und wieder . . . in ganz Ingrien verbreitet»: Meinsh. p. 240. Uppgiften förefaller mig osäker; någon uppgift från den finska delen af Isthmus föreligger i hvarje fall ej.] — **O b.** »Tapasin viime kesänä Alatorniolta»: G. Granö i L. Y. 1899 p. 141; jag hyser stark misstanke om att en felbestämning ligger till grund för uppgiften.

M. sparsiflora upptages äfven från Kpor.: Mela Kasv. V, se äfven Fl. Samoij. p. 8.

Myosotis intermedia Link.¹⁾

Saltem usque ad 66° ad septentrionem versus frequenter provenit; in orientali parte supra 67° non certe adnotata est, in occidentali autem parte satis frequenter ad 67° 40' invenitur. Ulterius solitaria lecta sunt specimina.

Fq usque ad 65° omnes fere auctores inveniri consentiunt, cfr Till. Icon. 22 (e Fries Öfvers.), Kalm, Prytz cont. et Fries; Eur. omn. . . . exc. Lappon.: Nym. Consp. p. 520; etiam in Lapp. fenn. lecta est: Nym. Suppl. p. 226; per totam Finlandiam et Kareliam rossicam dispersa, etiam in Lapponia plus minusve raro lecta est: Schedae II p. 126, vide etiam DC. Prodr. X p. 108 et Led. III p. 146.

¹⁾ *M. arvensis* Roth plurimi apud nos auctores.

Ob. fqq: Leiv.; ubiquè cp: Leiv. Putk.; fqq, in partibus maxime septentrionalibus et orientalibus minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq per totum territorium in plagis cultis [»bebygda»]: Keckm.; fqq: Rantaniemi; [st fq: O. R. Fries p. 158;] st fq—fq: Hjelt & H. — **Kuus.** in toto territorio [**Kb.** — **Kuus.**] fq, minore autem in Kuusamo copia: Wainio Kasv.; e 5 locis enum. Pesol. — **Kk.** fq in pagis et ad loca culta: Bergr. Ant.; fq: Wainio Kasv., vide sub **Kuus.**; Keret et Kouta: Fellm. Ind.; »usque ad pagum Knjasha parcius»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVIII, spec. e Soukelo!; Ruanjärvi: Mela Pl.

Lk. st fq—fq: Hjelt & H., spec. e Kolari!; [p, Pajala: Birg. p. 95;] in cultis p: Blom Bidr.; p: Fellm. Lapp.; in cultis in Kemijärvi et usque ad Kaaretkoski in Sodankylä fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 31, Hult Lappm. et vide infra; herba inutilis ad Korvanen: Hult Lappm., cfr l. c. p. 28; Muonio in vicinitate templi in agro: Montell!; Kuolajärvi Vuorikylä, in pago ad templum, in pagis Ylä- et Ala-Kurtti: Pesol. — **Li.** vide infra; Kihlm. Ant. non comm. — [**L. ent.** reg. subalp. r pag. Kaare-su'anto, Alapalo: Læst.; in fennica parte nondum est adnotata.]

Lv. et **Lt.** vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 878 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in prati colle insulae Gräsgrundet leg. Inga Ström.

Afvikande frekvens har jag antecknat i följ. uppg.: **Ab.** st fq—fq: Bergr.; fqq: V. E. Broth., Weeks. och Flinck; fq—st fq [»metsäpuolesta»]: Caj. Ka-vist. — **Nyl.** [Hogland] Kiiskinkylä: Brenn.; Suurkylä: Sælan i Medd. XXV p. 77. — **Ka.** Haapasaari p: l. c. p. 80; fqq: Blom. — [**Ik.** »sehr gemein»: Meinsh. p. 240.] — **Sa.** fqq: Hult. — **Kol.** fq—fqq: Elfv. — **Tb.** st fq: Broth. — **Sb.** fqq: Mela. — **Kon.** st fq—fq, Reg. occ. st fq: Norrl. On. — **Om.** p: Hellstr.; fqq: A. L. Backm. Fl., där närmare uppg. lämnas; st fq: Tenn.; (fq): Brenn. Obs. — **Ok.** fqq: Brenn. Obs., se under **Ob.**

Om artens förekomst på **Al.** lämnas flere upplysningar i Palmgr. Stud. p. 416—417, jfr l. c. spec. tab. VII (och Samuelss. p. 133).

Wahlenb. p. 55 säger: »haud in Lapponia [occurrit]» och L. L. Læst. p. 295: »usque ad Ylitornio» [»Öfvertorneå»]; åtminstone i Kittilä sågs *M. intermedia* ännu förekomma ganska allmänt — allmänt, ehuru möjligtvis mindre ymnig än söderut; antagligt är därför, att den följt kulturen i spåren ännu något högre upp mot norden. Wainio Not. p. 31

uppräknar *M. intermedia* bland de arter, som hafva sin nordgräns vid Kaaretkoski (67° 34'), men betecknar den därstädes såsom fq. — **Li.** »den opgives ogsaa for . . . Østfinmarken, men om disse Angivelser ere paalidelige, ved jeg ikke». Blytt p. 753. Norman upptager endast fyndorter från Vestfinmarken, se Norm. Fl. Overs. p. 449.

Li. Paatsjoki Tsitsanjarga åker »en enda individ»: Granit & Poppius! Enl. min tanke bör *M. intermedia* här betecknas såsom tillfällig.

Lv. Kaskarantsa: N. I. Fellman! Ett exemplar, som insamlats jämte *M. silvatica*, tillhör enligt Kihlman *M. intermedia*, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 86. — **Lt.** Kola: F. Nylander! enligt Kihlmans bestämning, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 86 och 141. — Äfven dessa exemplar är jag benägen att betrakta som på fyndorten tillfälliga. — På grund af dessa uppg. upptages arten från **Lv.** och **Lt.**: Hermann p. 385.

För att belysa den ymnighetsgrad, i hvilken *M. intermedia* uppträder i olika trakter af vårt land, meddelas följ. anteckningar: **Ab.** cp [»yl.»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** pc—st cp: Stenr. — **Sat.** st cp: Häyr. Björneb. — **Ta.** sp: Borg Tiet. — **Kb.** cp: Axels. Putk. — **Om.** sp—cp: A. L. Backm. Fl. — **Ok.** cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** vanl. cp: Bergr. Ant.

Linkola betecknar *M. intermedia* i det inre landet såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen, i Ladoga-området åter som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 245 och 247, jfr särskildt l. c. p. 247, men äfven l. c. p. 315 och 341 och Tab. IV.

I H. M. F. finnas ett par former från **Nyl.**, men då de icke omnämnas i litteraturen och ej heller äro konsekvent särskilda i samlingen, anser jag ej vara skäl att här närmare behandla dem.

Myosotis micrantha Pallas¹⁾.

In australi parte Fenniae frequenter — satis frequenter, in media parte passim — satis raro occurrit; terminum septentrionalem circa 63° esse puto. Ulterius usque ad 65° 10' lecta est mea ex sententia adventicia.

In collibus siccis Fenniae australis, Nylandiae ad Helsingforsiam cp: Spic. I p. 14; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 520, vide etiam DC. Prodr. X p. 109 et Led. III p. 147.

A1. fq: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; Brändö Lappo, Kumlinge Snäckö: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 418 et

¹⁾ *M. stricta* Link, auctores inprimis veteres, *M. arenaria* Schrad. multi auctores recentiores.

spec. tab. VII. — **Ab.** (fq): Zett. & Br.; p—st fq: Arrh. Ann.; p, Iniö Träskholm loco deusto: Bergr.; p: Renv.; fq: Sand.; p ex. gr. Hindraböle: A. Nyl.; fq: Sel.; Vihti (fq): Printz, cfr W. Nyl. p. 205; st fq: Flinck, V. E. Broth. et Weeks.; st fq. st cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Ny1.** par. Ekenäs p: Häyr.; p: His.; st r, p pc: Stenr.; p fq: W. Nyl.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila haud fq: Link. comm.; Brenn. ex Hogland non comm. — **Ka.** Fredrikshamn in moenibus et in Kotka st cp 1856: Sæl. ann.; st fq saltem in vicinitate fluvii Vuoksi, interiore in parte adnotata ad Kaukola Kortessalmi st cp et Antrea [»S:t Andreae»] Hatula, Ilmatorivola et Jaakonsaari: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 240].

Sat. p: Malmgr.; [Loimaa] (»fq»): Saur.; [Björneborg] Ytterö 1906 (Hjördis Rosenlew auct. Fontell), Luvia ad praedium sacerdotis (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; p (—st fq): Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop., Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; (fq): Knabe Fört. et Bonsd.; Luhanka prope templum et verisimiliter etiam aliis locis: Wainio Tav. or.; Korpilahti Vaarunvuori: Link. retk. p. 146, cfr l. c. p. 147 et 148. — **Sa.** Valkiala r: Hult Fört. et herb.; r Salonsaari, in viciniis templi Ruokolaks: Hult; Lauritsala: A. Brotherus!; Villmanstrand: Simming!; Villmanstrand in colle arenoso st cp, Joutseno in colle arenoso sicco prope templum st cp: Sæl. herb.; Mikkeli [»S:t Michel»] compluribus locis: Hasselbl.; Nyslott [»Savonlinna»] hic illic in clivis prope oppidum: Budd. muist. — **K1.** saltem usque ad Ladogam borealem p: Fl. Kar.; p: Hann.; Uukuniemi: Nikl.; Valamo: F. Nylander! nomine *M. collina*; p: Backm.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte rr: Link. Stud. p. 272; Pälkjärvi Anonniemi st r: Hjelt Ant. p. 63. — **Kol.** r ad Mjatusova et Gorki!: Elfv.; Vosnessenje: Enwald & Knabe! et Lindroth & Cajander!; Solomeno: Günther!, vide etiam Günth. p. 46; Petrosavodsk (!): Norrl. On.; Salmi Lunkulansaari Varpais, ad Huuhkonen: Link. comm.

Oa. (p): Malmgr.; Pörtom: Strömb.; [Gamla Vasa] Korsholm, sed, quantum scio, nunc exstincta: Hjelt!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; rr Gamla Vasa Korsholm in aggeribus: Laur. Växtf. — **Tb.** r [Jyväskylä] in prato 1910: Lesk.!; Jyväskylä in

clivo sicco prope Lempipuro: Linkola!, cfr Link. Jyv. p. 185; [Jyväskylä] prope coemeterium ad Tourujoki (Leskinen): Link. Kasv. p. 167, vide etiam infra. — **Sb.** Leppävirta: Enw.; p: Mela; Kuopio: Lundstr. et Enw. hav.; [Kuopio] p in clivis siccis: Link. Lis. p. 25, spec. e Kuopio Pitkälahti in aggere viae ferratae prope Matkusjärvi! et e Kuopio Iso-Ahot!; Kuopio Kasurila cp ad ripam arenariam [»hiekkatörmällä»] prope praedium Miettälä, Kasurila ad Husonlampi!, denique ad viam stationem viae ferratae versus, Muuruvesi cp in vicinitate Kouh'mäki ad viam, quae ad Juvankoski ducit, et cpp in arenoso sicco in pag. Pelonniemi prope Lillinmäki!, Nilsia locis arenosis in toto pago ad templum!: Kyyhk. litt. — **Kb.** Kide: Enwald in dupl!; Kide [»Kitee»] Kangasjärvi et Kantosyrjä, Tohmajärvi st fq in vicinitate Kemie, etiam in Saariois, Kutsu et Ryörö: Link. comm., vide etiam sub **K1.**; Tohmajärvi Kemie Niemelä: L. Oesch! — **Kon.** r Kendjärvi (Kullhem!), in insula lacus Santalo (Selin!): Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, et vide Günth. p. 46; Suojärvi rr Kivijärvi ad praediolum pistrinae pc: Link. comm.

Om. rr Alajärvi Väärämäki cp in exteriore margine [»utkanten»] agri secalini: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136; Hellstr. non vidit: l. c. p. 135, vide ceterum infra.

Ob. Oulunsalo: Zidb., cfr Brenn. Obs. sub **Om.**; rr Haukipudas Luukela: Brenn. Obs., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; vide ceterum infra.

Ab. Åbo [»Turun linnankenttä»] st pc: Pesol. Tur. p. 43; på barlast.

Tb. p: Broth.; exemplaret från Uurais hör till *M. intermedia*. — **Om.** Brahestad »in cultis ad Ollinsaari»: Blom!; antagligen tillfällig förekomst. — **Ob.** Om förekomsten i Oulunsalo skrifver Zidbäck: »Oulunsalo 1886, fanns nämnda år första gången under min tid i ett af elevernas herbarier». [Uleåborg] st fq [»4»]: Leiv.; den höga frekvensgraden förefaller mindre sannolik. — »Oulun seutu» (Huumonen & J. Tuokkela): L. Y. 1904 p. 26; »peltorikkoruoho usein painolastin mukana runsaasti» [1910–1912]: Huum. Oul. p. 179, ex. från »Oulu Toppilansalmi painolasti!» och »Oulu kesanto!» — Kemi stad barlastgrus: Keckm, jfr l. c. p. 17, där tecknet för tillfällig förekomst användes. — Enligt mitt förmenande bör *M. micrantha* betraktas som tillfällig öfverallt i **Ob.**, ehuru arten i Brenn. Obs., Herb. Mus. Fenn. II etc. betecknas såsom vildt växande.

Linkola betecknar *M. arenaria* i det inre landet såsom en anthropochor af andra klassen, men i Ladoga-området såsom en af kulturen starkt gynnad epofyt: Link. Stud. p. 247 och 260, jfr l. c. p. 163, 334, 357 och 358, äfvensom Tab. IV.

Myosotis collina Hoffm.¹⁾

In Alandia passim—satis frequenter invenitur, in reliqua Fennia australi raro (—rarissime) occurrit; ultra 60° 40' ad septentrionem et 3° 15' ad orientem versus ab Helsingfors incerta est.

Fenn. merid.: Fries; Fennia (Tengstr. in litt.): Led. III p. 146—147; Eur. omn. . . . exc. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 520; exc. etiam Fenn. med.: Nym. Suppl. p. 226; tantum in **A1.**, **Ab.**, **Nyl.** et **Ka.** p—st r crescit: Schedae II p. 125, vide etiam DC. Prodr. X p. 108.

A1. Sund ad templum: Arrh. & K!; Jomala Mariehamn et ad praedium sacerdotis, [Finström] Bergö fq: Sæl. ann.; Hammarland Äppelö, Geta Rankoskär, Finnö: Ch. E. Boldt; Finström in declivi arido ad Grelsby: Arrh. Fl.; Eckerö Storby in monte ad domum vectigalium: Lindberg!; Jomala in insula Jomala: Laurén!, cfr de his Alc. IV; Lemland 5 spec. leg. Palmgren!; vide ceterum Popp. p. 46, Geogr. F. T. 1905 p. 70, Palmgr. Hipp. p. 155 et inprimis Palmgr. Stud. p. 417, ubi e 50—60 locis enumeratur, item l. c. p. 584 et spec. tab. VII; Brändö et Kumlinge p: Bergr., vide etiam infra. — **Ab.** Åbo Runsala Marjaniemi: E. Rettig in Lindb. herb.; Korpo Österkalax in litore marino: A. Renvall!; Korpo ins. Gyltgalten: G. Renvall in Lindb. herb.; Korpo Brunsjär: O. Eklund!; Korpo compluribus locis etiam in taeniis exterioribus saepe inter *Juniperum*, ex. gr. fq saltem ad »Korpo ström»: Arrh.; par. Gustafs in maritimis: Hollmén!, specimina non typica; Töfsala Vehaks, par. Gustafs! st fq in collibus aridis, Iniö Träskholm verisimiliter haud infrequens: Bergr.; Sagu Sandö: Elfving!; Pargas Ålö Bläsnäs!, Malm, Tara, Piukkala, »Pättiby» in calcariis vetustis, etiam Sikasaari: Pesol.; Uskela Karlberg:

¹⁾ *M. hispida* Schlecht. auct. plur.

K. E. v. Bonsdorff!; r in promuntorio Karkali: Sel.; Lojo st fq in rupibus calcariis cum *M. arvensi* mixta: S. O. Lindberg!, cfr Medd. VI p. 189 (et Bot. Not. 1877 p. 157), item Hels.; Lojo Tytyri: Lindberg!; multa spec. e Lojo in Lindb. herb. etiam nonnulla alia in H. M. F.; Lojo Kyrkstad in terra calcarea: R. Dahlberg!; Vihti Irjalansaari: Hult! et Weeks. muist.; Mynämäki st r in vicinitate Kallis: Caj. Kasvist. — **Ny1.** Ekenäs in oppido et in taeniis p—st fq, pc—cp: Häyr.; [Ekenäs] Tvärminne Storängsberget: Häyr. Landv. p. 164; Tvärminne Krogen in propatulo: Palmén!; Fagervik p: His!; Ingå Svartbäck p: Brenn. växtf. p. 77!, vide etiam W. Brenn. Strandz. p. 185, spec. ex Ingå Elisö!; Helsingfors in promuntorio Lappviken st cp: Sæl. ann!; Helsingfors in Horto botanico: Kihlm. ann! et Hjelt!; Helsingfors Djurgården: C. R. Lindgren in Hult herb.; Helsingfors Tölö (!) et Sörnäs: Kihlm. ann.; Helsingfors Degerö prope Helsingfors loco arenoso st cp 1884: Sæl. herb.; Helsingfors Mejlsans 1902: Uno Hildén in Arrh. herb.; [Helsingfors] Degerö: J. [»Hj.»] Kivenheimo!; Sibbo Skräddarby: Laurén!; [Hogland] locis siccioribus in pratis partis australis st r: Brenn. p. 446 et Brenn. Till. p. 37, spec. e prato supra Lapinlahti! et Kiiskinkylä! — **Ka.** Vehkalahti: A. Westerlind comm.; rr Virolahti Koivuniemi Koivusaari: Blom!, spec. defloratum, cfr de Virolahti Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Säkjärvi Mellansaari: Linkola! — **Ik.** Kakki [»S:t Johannes»] Pitkäsaari Rantala: Fr. Lönnfors!

Pl. Finl. exs. N:o 876 **Ny1.** in insula Degerö prope urbem Helsingfors in sicca rupe leg. J. Kivenheimo.

A1. »Bv» p: Bergstr., exemplaret från Godby, (jfr Herb. Hus. Fenn.) hör till *M. micrantha*. — Om förekomsten i Sund skrifves: »*M. collina* har jag iakttagit på Bomarsunds ruiner, på samma lokal som *Geranium molle* L. . . . Äfven på Storholmen och andra ställen har den anträffats»: Prim. p. 70. — Då förekomsten af *M. collina* först under de senaste åren blifvit fullständigare utredd, har jag ansett lämpligt att anföra sådana äldre uppgifter från **A1.**, hvilka måste betraktas som fullt säkra. Däremot har jag funnit det onödigt att införa de många fyndorterna i Palmgr. Stud. p. 417 m. fl. — **Ny1.** Emedan Brenner publicerat flere uppgifter från detta landskap, särskildt från Hogland, bör det kanske antecknas, att ett af hans exemplar från Helsingfors Fjälldal, som inlämnats under

namn af *M. collina*, i själfva verket tillhör *M. intermedia*. — **Sat.** Birkkala: Malmgr., jfr Alc. o. Carlss. Troligtvis har en form af *M. intermedia*, som habituellt mycket liknar *M. collina*, blifvit förväxlad med denna art; åtminstone finnes intet exemplar i samlingen. Äfven Kyrö: Asp är säkerligen oriktigt. — **K1.** Valamo (F. Nylander): F. Kar., jfr Herb. Mus. Fenn.: exemplaret hör till *M. micrantha*.

Huruvida en form från **Sa.** Ruokolaks Salonsaari, hvaraf exx. finnas i Kihlm. herb., hör hit, vågar jag ej afgöra.

Flere uppgifter i manuskript hafva af mig lämnats obeaktade, om dessa synts mig otillförlitliga.

M. collina med hvita blommor föreligger från **Nyl.** Helsingfors [»Helsinki.»] Degerö: J. Kivenheimo!

Lithospermum officinale L.

Per errorem apud nos est indicatum. In vicinitate autem nostri territorii lectum est.

Till. Icon. 140 enligt Fries Öfvers.

Ab. [Pojo] fq: A. Nyl. — **Nyl.** »Vekjärvi prope Borgoam»: Wirz. pl. off.; hvardera uppg. citeras af Rupr. Diatr. p. 23 och Led. III p. 130 — 131; »Fennia (Tengström pl. exs.): Led. l. c.; »Fenn. merid.»: Fries; »Scand. exc. Lappl.»: Nym. Syll. p. 85, jfr äfven Trautv. II p. 59 och Wied. & W. p. 108. I W. Nyl. Distr. säges åter »a me hinc non visum» och uppg. från Borgå vederlägges särskildt af Sæl. Ö. Nyl. p. 25. Enl. O. Hjelt M. S. härstammar uppg. rörande den sistnämnda fyndorten från en Öllberg, som f. ö. är mig alldeles okänd. Vidare tillägges: »fanns 1836 i f. d. botaniska trädgården» [i Åbo]: O. Hjelt (ex ipso) (på två stallen), hvilket kan förklara Ledebours uppgift från Finland. Då någon bekräftelse på artens spontana förekomst i vårt land ej heller erhållits efter W. Nylanders tid, bör *Lithospermum officinale* afföras från finska floran. — Till. Icon. 140 hänföres af O. Hjelt Nat. säkerligen med rätta till följ. art.

Om förekomsten österom Fenno-Scandia-området nämnes: »Mainitakoon harvinaisemmista kasveista, joita tavattiin ainoastaan venäläisellä puolella»: Cajander i Medd. XXVI p. 181, jfr äfven Medd. XXVII p. 8—9.

Lithospermum arvense L.

In parte australi et media Fenniae occidentalis frequenter—satis frequenter provenit, ad septentrionem versus frequentia plerumque minuitur, sed usque ad 67° 13' adnotatum, ibi autem rarissimum (forsitan adventicium?) est; in Karelia orientali minore frequentia occurrit.

Till.; Till. Icon. 140 ex O. Hjelt Nat.; Kalm; in agris fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. . . . Lappon.: Nym. Consp. p. 518; per totam Finlandiam st fq vel

plerumque p occurrit, in Lapponia rr est planta: Schedae p. 100; per totam Finlandiam dispersum, etiam in maxime australi parte Lapponiae indicatur: Schedae II p. 124, vide etiam DC. Prodr. X p. 74 et Led. III p. 129.

Al. (st fq): Bergstr.; fq: Bergstr. Beskr. et Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br., A. Nyl. et Sel.; fqq: Arrh. Ann.; (st fq): Sand., Renv. et Wecks.; fq—st fq: Flink; (fqq): V. E. Broth.; in vicinitate amnis Laajoki st fq, ceterum fq: Caj. Kasvist. — **Nyl.** fq omnes auct. exc. Brenn., qui dicit: Hogland (!) et p. 446: Suurkylä (r), vide etiam Brenn. Till. p. 37, ubi anni, cum visum est, enumerantur. — **Ka.** r tantum ad Kirvu Tietävälä adnotatum, sed in vicinitate fluvii Vuoksi vix deest: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria dispersum: Meinsh. p. 241, quem l. inspicias].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; (fqq): Saur.: p et st pc—cp, enum., Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Leop.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; p, sp: Borg Tiet.; in maxima parte ditionis p, aliis locis frequentius: Wainio Tav. or., vide sub **Tb.** — **Sa** fq: Hult. — **Kl.** st fq: Fl. Kar.; (r) Kaukola Rami, Hiitola Vavoja: Lindén, vide sub **Ka.**; st fq—p: Hann.; (fq): Backm.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte p: Link. Stud. p. 272, vide etiam sub **Kb.** etc.; circa Jänisjärvi p: Hjelt. — **Kol.** (r) Vosnessenje: Elfv., spec. e Rossia!; Vosnessenje: Lindroth & Cajander!; Salmi Mantshinsaari, Käsnäselkä et Retshu: Link. comm.

Oa. st fq: Malmgr.; (fq) in agris: Laur. Växtf. — **Tb.** ad Jyväskylä frequentius: Wainio Tav. or., vide sub **Ta.**; p: Broth. — **Sb.** Leppävirta haud fq [»ei aivan tavallinen»]: Enw.; [Kuopio] (fqq): Mela; Iisalmi r ad scholam publicam: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Tohmajärvi complur. locis, Värtsilä st fq, Korpiselkä r in pago ad templum: Link. comm.; Kide fq: Brand.; Liperi fq: Eur. & H.; st fq, maximam partem cp in agris territorii, interdum pc in campis fertilibus [»vereksillä ahoilla»]: Axels. Putk.; p: Wainio Kasv., vide etiam Brenn. Reseb. p. 64. — **Kon.** haud fq esse videtur: Norrl. On., spec. e Mökkö!; Suojärvi p: Link. comm.; in insula lacus Santalo: Selin!; Klimskij monasterium: Simming!, vide etiam Günth. p. 45.

Om. (fq): Hellstr.; in australi parte praefecturae Uleåborg [quae est pars septentrionalis provinciae **Om.** et maxime australis prov. **Ob.**] ex. gr. in Pulkila p, sed vix fq: Zidb.; p—st fq, pc, raro st cp: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn. — **Ok.** p usque ad septentrionalem partem par. Kianta: Wainio Kasv., spec. e Kianta Rantala!; (fq): Must.; (fq), in parte orientali p: Brenn. Obs.; p: Kyyhk. litt., spec. e Kianta [»Suomussalmi»] ad praedium sacerdotis! — **Kp.** minore frequentia [quam in provinciis occidentalibus], ad septentrionem versus ad par. Kostamus tantum progreditur: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; fq—st fq in parte austro-occidentali, ceterum enum. e partibus australioribus: Bergr. Ant., spec. e Muujärvi in agro!

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; (fq): Leiv.; in parte maxime septentrionali [»Nor.»] r Torneå, Kemi, Simo, in maxima parte [»Obor.»] p: Brenn. Obs., quem l. inspicias; p in vicinitate maris: Keckm.; Kemi rr ad templum vetustum: Rantaniemi, vide etiam infra; Kiiminki: Nyberg!; Ii Olhava aut Nyby: Zidb., vide sub **Om.**; ad summum Sinus bottnici: Hellstr. Distr. p. 6. — **Kuus.** ad Heikkilä: Wainio Kasv.; Haataja: Wainio Not.; in agris compluribus locis: Hirn Fört. — **Kk.** visum non est.

Lk. Kuolajärvi ad Onkamo et Sodankylä Kuosku (67° 13'): Wainio Not., cfr l. c. p. 30 et Herb. Mus. Fenn. II p. 141.

Pl. Finl. exs. N:o 330 **Sat.** par. Karkku Kauniais in agro secalino leg. A. Forsblom, Hedv. et Hj. Hjelt.

Lithospermum arvense förekommer äfven på barlast; så nämnes från **Ob.** [Uleåborg] Toppila 1887, föga talrik: Zidb.; Kemi stad på barlast: Rantaniemi.

Nyl. Anträffades icke på Hogland [år 1898]: Sælan i Medd. XXV p. 74. Här vill jag än engång hänvisa till uppgiften i Brenn. Till. p. 37 öfver de år, arten iakttagits på Hogland, jfr Medd. XXVI p. 20.

Om artens ymighet nämnes från **Nyl.** pc [»harv. kasv.»]: Stenr.; detta torde dock vara ett för södra Finl. afvikande förhållande; se äfven **Sat.**, **Ta.**, **Kb.** och **Om.**

Lithospermum arvense uppräknas bland arter, som på nordsvenskt område hafva sin nordgräns på linjen Neder-Kalix—Haaparanta, »men i sin utbredning mer eller mindre äro beroende af kulturen»: Birg. p. 83.

Linkola betecknar *Lithospermum arvense* såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått

genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 316, 341, 390 och Tab. IV. L. c. p. 322 framhåller Linkola, att denna art möjligen ansluter sig till de ogräs, som förekomma i trakter med gammalt åkerbruk.

Ett exemplar med fascierad stjälk förevisades (Prot. 4, III, 1916): Medd. XLII p. 62, där det äfven beskrifves, jfr L. Y. 1916 p. 78.

Till åtskillnad från var. *caerulescens* kallar Mela Kasv. p. 100 den hvitblommiga formen var. *vulgare*.

Lithospermum arvense var. *caerulescens* DC.

In Fennia australi et media rarissime occurrit.

Tantum in Alandia et uno loco in Tavastia australi lecta est: Schedae II p. 124.

A1. Finström Emnäs: E. Erikson!, cfr Medd. IX p. 129 et Medd. XIII p. 184; Finström Grelsby 2 specimina una cum f. typica 1885: Arrh.; Jomala Björsby: Laur. Fört.; Geta Bolstaholm nonnulla spec. cum f. typica 1886: E. Reuter; Föglö: V. Pousar!; Lemland Nåtö Västeråker in agro: N. Johansson in Pl. Finl. exs. N:o 873.

Ta. Hollola: Norrlin!

Sb. Kuopio in loco, ubi merces navibus imponuntur [»lastausp.»]: Kyyhk. litt. [num certum?]

Uppgiften i Medd. IX p. 145, att formen blifvit för första gången inlämnad till H. M. F. åren 1881–82, är oriktig, enär Norrlins exemplar är det äldsta (1874). Framhållas bör, att E. Erikson äfven 1883 insamlat denna form å Emnäs!

Ny1. Helsingfors i Botaniska trädgården: Brenner i Prot. 10, X, 1885. Uppgiften har utgått från det i Medd. XIII tryckta protokollet; Lindberg har icke sett växten i Botaniska trädgården: Lindb. comm.

Tb. *Lithospermum arvense* var. *caerulescens* upptogs från detta landskap: Herb. Mus. Fenn. II p. 87 m. fl. Uppgiften afsåg ett exemplar från Jyväskylä Lohikoski: Hjelt!, hvilket emellertid enligt Lindberg tillhör *Echinospermum lappula*.

En form, som enl. beskrifningen synes hafva varit en mellanform mellan hufvudarten och varieteten omnämnes af Brenner i (Prot. 6, II, 1886) Medd. XIII p. 243 från Ny1. [Helsingfors] Gammelstaden vid Wanda å.

Pulmonaria officinalis L. ¹⁾

In australi parte mediae Fenniae passim occurrit, sed et ad orientem et ad occidentem versus rarescere videtur; ad septentrionem versus 61° 40' vix superat.

¹⁾ *α immaculata* Opiz (= *α obscura* Dum.); Lindb. comm.

Till. Icon. 62, cfr Fries Öfvers.; Kalm; Runsala et cp ad lacum Veckjärvi prope Borgå: Hell. p. 4; in nemorosis montosis Finl. australis et meridionalis minus fq: Prytz cont.; in silvis et nemoribus Fenn. australis, Kangasala: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; per plagam sat latam terrae australis obvenire videtur: W. Nyl. Distr.; Fenn. mer., mer.-or.: Nym. Consp. p. 512; Fenn. mer.-occ.: Nym. Suppl. p. 223; in Finlandia australi r aut st r usque ad 61° 30' provenit, in **A1**. nondum adnotata est: Schedae p. 100, nomine *P. officinalis a immaculata* Opiz; vide etiam DC. Prodr. X p. 92 et Led. III p. 137.

A1. Geta Bolstaholm [»Bolstadholm»]: Moberg Klim. II p. 16 ex ipso, vide infra. — **Ab**. r: Zett. & Br., spec. e Runsala!, unde iam a Leche p. 14 comm., cfr etiam Moberg Nat. p. 119, spec. e Runsala etiam leg. Aug. Renvall!; Runsala ad »Choraei källa»: C. J. Arrh. et [A.] Arrh.; Runsala st cp inter »Allmänna promenaden» et »Choraei källa» [»Ruissalo! Yleisen käytävän ja Choraeuksen lähteen välillä»]: Pesol.; Pargas r: Adl., spec. leg. I. Ringbom!; Pargas Lofsdal Lenholmen multa spec.: E. Reuter; Pargas Långholmen et ad Terfsund: Arrh. Ann.; Pargas Lesjör st cp in luco: Pesol.; Pargas Muddais Östernäs: Link. comm.; S:t Karins »Kulho klint», Bjärno inter praed. Pojo et Öfverby: E. G. Printz; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Finby Pettu: Sand.; Bromarf Bromholmen: G. Sucksdorff!; p Siisbacka: A. Nyl.; Svartå 1785: Moberg Nat. p. 119; Karis Dragsvik Storholmen: Häyr.; Pojo Brödtorp: Hisinger!; st r, promunt. Karali, Isosaari ad Maila, Jalansaari (!) ad pagos Haarijärvi et Leikkilä in Sammatti: Sel.; [in vicinitate lacus Lojo] p—st r: Ch. E. Boldt; Lojo multis locis cp: Lindb. comm., vide etiam Saarinen p. 327; Vihti (!) st fq: Printz, cfr W. Nyl. p. 205; [Vihti] p—st fq, enum. e 13 locis: Flinck; st r: V. E. Broth., vide etiam V. E. B. p. 202; enum. e 4 locis: Weeks. muist.; r Pyhäjärvi in valle rivi Haaristojoki! et Taltee ad ripam occidentalem lacus Tarkeila: Weeks.; r Karjala cp in luco in Vehkasaari Pahnassuo: Caj. Kasvist.! — **Ny1**. Esbo (!) Urberga, Niemis Storängsbacken haud procul ab Urberga, in praedio Esbo, Sjundea Sjunby et denique Kyrkslätt Grufböle: Gadol.; Esbo ad pedes montis Kasberget: Link. comm.; Kyrkslätt Bobäck Fiskar-

torpet in nemore st cp: Sæl. herb., spec. ex eodem loco [»Esbo Bobäck»] leg. Lindberg!, vide etiam Popp. p. 45; [Nurmijärvi] p cp: Stenr.; r Tammelund (af Tengström): W. Nyl.; Helsingfors Gammelstaden in nemore iuxta fluvium Vanda å: Lindb. herb.; Helsinge Hoplaks: Kihlm.; Thusby (!) (fq) in Gammelby: Åstr. & H.; Thusby Iloniemi in nemore ad lac. Thusby träsk: Sæl. herb.; ad »Wadet» prope amnem Illby (Strömborg), Karsby (Nikl.): Sæl. Öfvers.; Borgnäs Laha: Lindroth in Acta XXVI N:o 5 p. 18; Borgå Domargård: E. Öhman!; Borgå ad meridiem versus a praedio Kardrag prope praediolum Långvik: W. Wahlbeck!; Perno Illby: Häyr. herb.; Strömfors Kortön prope templum: Sæl. ann.; p: Sæl. Ö. Nyl., spec. ex Elimäki!; Orimattila ad Virenoja: A. I. Ringblom!; Orimattila prope deustum Virenoja, Kalliojärvi, Tekemäjärvi, Viljaniemi, etiam ad Mallusjoki (Saima Uotila): A. Link. p. 103; Orimattila p: Link. comm., qui insuper ex 8 locis enumerat; His. e Fagervik non comm.; Hell. vide supra. — **Ka.** Sippola in nemore ad lacum prope templum 1856: Sæl. ann.; Virolahti rr Käyräsuo in pago Ala-Urpala: Blom in dupl.; interiore in parte non adnotata nisi e Kirvu Tietävälä pcc, in vicinitate fluvii Vuoksi copiosior, Antrea [»S:t Andreae»] Korpilaks Pampas! st cp duobus locis, Räisälä Tuulankoskensaari, Kaukola cp ad ostium amnis Miinajoki, in lucis tiliaceis saepissime cum *Viola mirabili*: Linden; Jääski (!) Vuoksi infra Vallinkoski st cp: Gadol. 1914. — **Ik.** r Konnevits: Fl. Kar!, vide etiam Huum. retk. p. 220; r Valkjärvi Valkiamatka!, Rautu Sirkkensaari!, Kakki Kirjola: Malmb., spec. ex hoc loco leg. G. A. Tommila!; Valkjärvi Pähkinämäki in coryleto: Lindberg!; Käkisalmi Pärnäjäki: Silén Blomb. p. 127 et Link. comm. auct. Kotilainen; Käkisalmi Ketvala: S. Cantell!; [(fq) in tota Ingria: Meinsh. p. 238].

Sat. (st fq): Malmgr., spec. e Mouhijärvi!; Loimaa [»Loimijoki»] præd. Sappele in Ritavuori (Ann. ad Till.): Leche p. 14; [Loimaa] r Krekilä Alhainen!, [etiam] Petäjajoki (E. Hollo): Saur.; Karkku! st r, Birkkala (!) p, Kyrö Haukijärvi et ad cataractam Kyrö, Vesilaks Laukko: Hjelt; de Kyrö cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Häyr. Björneb. non comm. — **Ta.** Kangasala inter Vehmainen et Suinula uno alterove loco:

Hjelt; Urjala Forssa: Lindb. herb.; Luopiois st fq ceterum st r, Ämmättä etiam in solo arenoso: Leop.; Luopiois Vekunasaari: J. A. W[ecksell] in L. Y. 1917 p. 99; [Kalvola] (r), st ep in Kankais [»Kangais»]: Knabe Fört., cfr Borg p. 433 et Knabe Skizz. p. 67; Pälkäne Äimälä ep, Kankahainen, Karhunsalo etc.: Zidb.; Sääksmäki (!) (st fq): Tikk., vide etiam Medd. XXX p. 98; st fq: Asp. & Th.; Hauho: Herk.; p: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä in pago ad templum (Blom): Unon.; Sysmä Vallittula: Link. comm.; Orivesi st r prope Soltila et Sinivuori: Borg Tiet.; Bonsd. et Wainio Tav. or. non comm.; in H. M. F. nonnulla spec. hic non commemorata, vide etiam Sola Flor. p. 88–89, G. Munst. p. 88, Caj. Waldd. p. 105 etc. — **Sa.** Villmanstrand: Simming! — **K1.** Hiitola in vicinitate templi: Lindén; Kronoborg: O. E. Olsoni in herb. lyc. n.; Parikkala st r in insulis lac. Simpele et in Huhmarinen: Hann., spec. e Parikkala Viitasaari!; Uukuniemi: Nikl., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; rr Uukuniemi prope Vieremäkartano compluribus locis: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 281. — Kol. in reg. silv. p — st r: Elfv. [etiam ad Mjatusova, spec. e Rossia!]; »Vosnessenje (!) bis Ladwa auch am Swir»: Günther!; circa Vosnessenje et Derevjannoje: Günth. p. 46; permultis locis ad flumen Svir et ad ripam lacus Onega usque ad Petrosavodsk et ultra, interiore in parte 3 tantum locis: Caj., cfr Medd. XXV p. 25, vide etiam Lindr. Verz. p. 29.

Pl. Finl. exs. N:o 329 **Sat.** Karkku Kauniais Joenaho in nemore leg. Hjelt.

A1. Det vore af intresse att få utredt, huruvida *Pulmonaria officinalis* möjligen varit odlad å Bolstaholm och huruvida den fortfarande finnes därstädes. — Kon. Uppgifven från detta landskap af Sahlb. Bidr., men exemplar saknas, se Norrl. On. — **Ob.** [Uleåborg] r »löydetty Raatinsaaren rannalta lepikosta v. 1894»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; »satunnainen Oulu»: Huum. lis. p. 87. Lindberg skriver: »Om rätt bestämd från början, har svårt föreställa mig den som förvildad»: Lindb. comm.

Arten omnämnes äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Enligt Bot. Tidskrift Band XX, 1896, p. LVI borde arten rätteligen heta *Pulmonaria obscura* Dumort. [ej *P. officinalis*]. Med stöd af Lindbergs senare undersökningar har jag dock bibehållit det gamla namnet; *P. obscura* Du Mort, anföres i Schedae p. 100 såsom synonym.

Linkola betecknar *Pulmonaria officinalis* såsom hemerophob: Link. Stud. p. 281.

Pulmonaria angustifolia L.

In Fennia spontaneam repertam esse vix crediderim.

A1. Radl. p. 235, jfr Prytz cont. — **Ab.** »uno tantum loco copiose legi, Sellvik Storäng in dumetis»: A. Nyl., jfr Led. III p. 138. På dessa uppgifter stödjä sig: södra Finl.: Fries, jfr Nym. Syll. p. 83, hvarjämte Led. I. c. upptager »Fennia (Tengström in litt.)». W. Nyl. Distr. säger däremot: »certe erronee in Stirp. Paroec. Pojo ab A. Nylander allata est»; ej heller har uppg. från Åland blifvit bekräftad. — I H. M. F. finnes ett gammalt och dåligt exemplar från »Gamla Finland»: Hornborg! Vid exemplarets etikett är antecknad: »Ehuru exemplaret är mycket defekt, kan dock inga tvifvel råda, att det ej skulle tillhöra *P. angustifolia*. Knapast är det taget inom finskt område, då arten ej upptages i Fl. Ingrica»: 26, 9, 1918 det. Lindberg. Detta exemplar har legat till grund för flere senare uppgifter om artens förekomst i Finland, t. ex. Byteskat. I o. II, Mela Kasv. p. 100, Alc. [II], Brenn. Flor. etc. Samma exemplar omnämnas äfven af Brenner i Medd. XXI p. 106 och i Mela Kasv. IV. I det sistnämnda arbetet tillägges **Sat.** »Köyliö satunnainen?», jfr Mela Kasv. V. Hvarpå Melas uppgift är grundad, känner jag icke. — Nyland?: Hermann p. 383.

Lindberg uttalade 1893 den förmodan, att *Nonnea pulla* DC. förväxlets med *Pulmonaria angustifolia*; se härom Medd. XX p. 16 äfvensom Brenners yttrande I. c. p. 38–39. Det kan tilläggas, att uppg. om *P. angustifolia* utgått ur Alc. III.

Nonnea pulla (L.) DC.

In Fennia rarissime disseminatur, per multos annos persistit.

»Tantum loco supra allato [**Sb.** Jorois Huutokoski], ubi adventicia post multos annos persistit; etiam in saburra navali in Uleåborg semel lecta est»: Schedae II p. 124, se äfven Mela Kasv. IV, Alc. IV under namn af *Anchusa pulla* M. B. etc.

Sb. Jorois Huutokoski bruk: Lindberg! i (Prot. 4, XI, 1893) Medd. XX p. 16, där närmare detaljer om fyndet lämnas, bl. a. att endast 2 à 3 exemplar anträffats, jfr f. ö. Medd. XX p. 27, Bot. Not. 1894 p. 45 etc. På samma lokal är *Nonnea* insamlad äfven af J. Grotenfelt! (under namn af *Pulmonaria angustifolia*) och Sophie Charpentier!; hvarterda exemplaret är bestämdt af Lindberg. — Exemplaren af denna art i Pl. Finl. exs. N:o 872 äro insamlade af Lindberg på ifrågavarande fyndort.

Ob. »Uusi, Konsuli Höckertin pellolla Hietasaarella v. 1911 1 kpl. (Y. Hellman!): Huum. Oul. p. 178, jfr Medd. XXXIX p. 195.

Se f. ö. om *Nonnea pulla* under *Pulmonaria angustifolia* och Medd. XX p. 39. Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 512 och Nym. Suppl. p. 223.

Borrago officinalis L.

In Fennia raro tantum colitur et ex hortis effertur. Etiam rarissime in saburra occurrit.

»In plurimis terris europaeis tantum introducta vel cultura subspontanea facta»: Nym. Consp. p. 509, se f. ö. floror etc.

Ab. ymnig i Stor-Heikkilä trädgård: Hollm. och E. Reuter; S:t Karins Ispois i trädgård, veterligen icke odlad: E. Reuter!; [Muurila] »on löytynyt Isontalon puutarhassa, mutta on epävarmaa, josko sitä enää löytyy»: Renv.; Lojo Mongola »in horto eff.»: Lindb. herb.; [Vihti] förvildad i Olkkala trädgård: Flinck. — **Ny1.** Sibbo »in vico Paipis ad praedium Kesis, in horto (quasi spontanea)»: W. Wahlbeck! — **Sat.** Råfsö något enda exemplar på barlast 1904, icke återfunnen 1906 (Printz): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52. — **Sb.** [Kuopio] »rr Likolahti kesanto-pellosa 1900 (K. Teräsvuori)»: Link. Lis. p. 25. — **Ob.** Ulfåborg några exemplar i ett potatisland nära lasarettet, Kemi: Zidb., jfr Brenn. Obs.; »v. 1903 eräällä perunamaalla [Platansaaressa: Huum. comm.] lukuisesti»: Huum. sat. p. 90. — I Alc. IV upptages arten från **Al.**; i Mela Kasv. V från **Ab.**, **Ik.** och **Om.**, likaså i Alc. V. Hvilka specialfyndorter, som afses med uppg. från **Al.**, **Ik.** och **Om.**, känner jag ej.

Om **odlingen** af *Borrago* har jag endast antecknat följ.: Arten upptages redan af Till. — Odl. i södra Finland, dels af gammalt som apoteksväxt, dels som köksväxt (till sallat och spenat): Alc. III. Hos oss sällan [odlad]: Lundén Köksv. p. 583.

Symphytum officinale L.

In regione Svirensi spontaneum satis copiose occurrit, etiam ex hortis Fenniae australis disseminatur; ceterum in saburra occurrit.

Till. [verisimiliter cultum]; Fenn. austr.: Fries [rectius austr. or.]; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 509, vide adnotationem sequentem; Fenn. mer.-occ. non nisi inquilinum, sed in mer.-or. (Olonets) indigenum adest: Nym. Suppl. p. 222, vide etiam DC. Prodr. X p. 37 et Led. III p. 114.

Ksv. rr Sermaks in insulis fluminis Svir (!): Elfv.!; Sermaks in prato udo vel subaquoso st ep: Kihlman!, vide infra.

Ksv. Om förekomsten i denna trakt skrives: Är en karaktärsväxt på tidtals öfversvämmade ängsmarker kring Sermaks; sågs äfven i stor mängd längs östligaste delen af kanalen söder om Ladogas södra strand: Kihlm. 1888.

»In pratis paludosis, salice abundantibus Nylandiae»: Wirz. pl. off.,

jfr Led. l. c.; arten förekommer dock endast såsom tillfällig i Nyland. »Non est fennica»: Prytz cont.; uppg. var fullt riktig på sin tid. — **A1.** Mariehamn, västra hamnen barlastplats: G. v. Frenckell! (var. *ochroleuca*): »ad oram orientalem sinus Sviby meridiem versus a balneis Mariehamn [»Portus Mariae»]: J. Pekkarinen!, se äfven Lindberg i Medd. XXXI p. 4. — **Ab.** Åbo, på Porthansgatans sluttning mot Aura å, på dess västra sida: C. J. & A. Arrh., se längre fram; Åbo [»Turun linnankenttä] yksitt. yks. 1911, muulloin ei nähty (T. Wikström): Pesol. Tur. p. 43; Åbo Runsala [»Ruissalo] saaren E-päässä lehdossa hyvin vähän»: Pesol.; [Nystad] »vuodesta 1894 Rantakadulla erään puun juurella. Eräässä puutarhassa (Cajander): Söd. — **Nyl.** Thusby Lepola eff.: Hjelt; numera växande vild i ett potatisland invid apotekets trädgård i Borgå stad: Sæl. Ö. Nyl., ex. af Nikl., se äfven Rupr. Diatr. p. 45 och jfr W. Nyl. p. 208; Perno lastageplats: E. v. Frenckell!, jfr Lindberg i Medd. XXI p. 4. — [**Ik.** »Nicht häufig, aber in ganz Ingrien zerstreut, oft in der Umgegend von Petersburg»: Meinsh. p. 236. Den närmaste fyndorten är Lachta, men på finskt område torde arten ej vara anträffad.]

Sat. Björneborg Råfsö: W. Nordblad i herb. lyc. n., jfr Häyr. Björneb.; Råfsö på barlast 1899 (V. Jakobsson): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52. — **Ta.** Sääksmäki »ad canalem Valkiakoski»: Zidbäck!: Sääksmäki Valkiakoski »loco culto ad fabricam» st cp 1890: Sæl. herb.; Tavastehus [»H:linna»] 1871: Aspelin i Arrh. herb.; Tavastehus stadsträdgården [vid Stjernan]: O. Collin!, jfr Not. XI p. 467.

Från **Ab.** tilläggas: »I slutet af 1880-talet växte ett kraftigt bestånd af denna *Symphytum*-form på ofvannämnda gata [Porthansgatan] i Åbo tätt invid . . . den gamla Akademiträdgården. Det är väl kanske icke osannolikt, att växten i denna haft sitt ursprungliga hemvist. År 1914 frodades plantan på sin gamla lokal, men tydligen upptagande ett ännu större område än för 40 år sedan . . .»: Arrh. i bref 1918.

Symphytum orientale L.¹⁾

In Fennia maxime australi rarissime, adventicium tantum occurrit.

»Haec species (quae praecipue anatolica) in pluribus locis . . . Fenniae mer.-occ. etc. nunc ex antiqua cultura quasi spontanea occurrit: *S. patens* Fr., *S. uplandicum* Nym. Syll. p. 80 (quia apud nos in prov. Uplandia primum innotuit): Nym. Consp. p. 509; »in provinciis maxime australibus adventicium»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141, se äfven Alc. IV, Link. kultt. p. 137 etc.

Ab. r »på en gata i Åbo i närheten af f. d. botaniska trädgården»: Zett. & Br.!; »Aboae in urbe»: I. Ringbom! [afser sannolikt samma ställe som föregående och följande]; Åbo vid Biskopsgatan [»Turku Piispankatu»]

¹⁾ *S. uplandicum* Nym. = *S. asperum* Lepech. × *S. officinale* L., vide infra.

(Hollmén): Sæl. herb.; Åbo [»Turku Linnankenttä] 1 yks. (T. Vikström): Pesol. Tur. p. 43, exemplar af Linkola!; Åbo Idrottsplanen [»Turku Urheilukenttä»]: Pesol.; Merimasku: [P. A.] Karsten!; Halikko »pellon reuna»: H. Warén!; Nykyrko [»Usikirkko»] Paulähte: Hollmén! — Nyl. Esbo kyrkobyn: H. Gottberg!; Helsinges Degerö Villinge: Karin Ekblom!; Helsingfors Botaniska trädgården (!): Brenner!, jfr Brenn. För. p. 133; Helsingfors östra Brunnsparken tillfällig, några stånd på gräsplan 1877, hvilka bibehöllo sig i flere år; numera sedan längre tid tillbaka utgången: Sæl. herb. och ann.; vid Humleviken å en villa: Sæl. ann. — K a. Viborgs socken Kinderi: lyc. A. Berg i dupl.!; [Wiborg] Fåfången: elev G. A. Tommila!; Wiborg Kiiskilä: J. Krohn 1855 i herb. lyc. n. — I k. Sakkola: E. Savander!

Om denna art uppgifves: »Non dubito, quin planta Uplandiae et Fenniae ad *Symph. orientale* Linnaei non pertineat»: Trautv. Incr. p. 558; andra upplysningar tilläggas icke. Om samma art skrives vidare: »(*S. tauricum*? (*S. orientale* M. B. non L.), *S. patens* Fr. (hb norm. V. 4) nunc ad hoc citatur et tunc omnia, quae in [Nym.] Consp. sub *S. orientale* observavimus, ad *S. tauricum* referenda essent»: Nym. Suppl. p. 222.

I Bot. Not. 1911 p. 71—77 hänför C. A. M. Lindman vår form till *S. uplandicum* Nym. = *S. asperum* Lepech. $\times$ *S. officinale* L. och det nämnes: »von . . . Finnland habe ich Exemplare von *S. uplandicum* gesehen»: l. c. p. 77, jfr äfven Bot. Centralbl. 119 p. 255. Då emellertid alla uppgifter anförts under namnet *S. orientale* L. och exemplaren i H. M. F. f. n. gå under detta namn — de äro granskade af Lindberg åtminstone år 1910 — har jag ansett lämpligt att här bibehålla namnet *S. orientale*.

S. orientale upptogs som inhemsk i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], jfr Brenn. Flor. etc., men uteslöts ur Herb. Mus. Fenn. ed. II, jfr l. c. p. IX not.

Echium vulgare L.

In Fennia raro et plerumque saltem plane adventicium occurrit; ad 65° usque apud nos repertum est.

»In plateis Aboae rarius (ex Suecia advena)»: Prytz cont.; »in campis et agris Nylandiae, Kareliae australis, Tyrvää [»Tyrvis»]: Witz. pl. off.; södra Finl.: Fries; Fenn. mer-occ.: Nym. Consp. p. 514; »in provinciis australibus, usque ad Ob. et Kb., (haud) raro specimina solitaria vel sparsa occurrunt, vix autem diutius persistunt, sed semina iterum iterum que inducuntur»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141, se äfven DC. Prodr. X p. 18, Led. III p. 104, Drude in Berghaus Atlas (1886), Alc. IV etc.

A 1. Geta Bastö! och Finström Bastö!: Brenner; Finström prästgården: E. Erics.; Finström Grelsby i åker vid landsvägen nära Norrbacka: E. Ericsson i dupl.! [sannolikt samma ställe som föregående]; [Finström] Godby: Rantaniemi! — A b. (p): Zett. & Br.; r Korpo (Wilénus): Bergstr. Beskr., jfr Bergstr.; Kakskerta Kokkila »loco culto adventicium 1893»:

Sælan!; [Åbo på barlastplatsen vid slottet] ett exemplar: Sæl. Fröv.; Åbo Slottsbanken några ex.: E. Reuter; på samma ställe 1908 (H. Salovaara): Pesol. Tur. p. 43; Åbo Ispois eff.: O. Hjelt M. S. (ex ipso), Arrh. och E. Reuter; Åbo Lill-Heikkilä möjl. ursprungligen odlad: E. G. Printz; Lundo Moisio: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Sagu: Nikl.; Pargas (Keckman 1853): Arrh. Ann.; Pargas Kapellstrand i trädgården: E. Reuter; Pargas [»Parainen»] Mörkby kylvöniityllä! ja »Simonsby vanhan kalkkilouhoksen luona heinikkoisella töyryllä!»: Linkola; Pargas [»Parainen»] äfven Ersby och Lampis: Link. comm.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] »r . . ., Kaukelmaan luona»: Renv., se ned; Leta!a: Alc. och Alc. III; Ny-stad Birkholm: Hollm. — **Nyl.** »Ekenäs stad på ängsren nära seminariet flere år (1890-talet, stället på senare tid ej besökt af mig): Häyr. herb.; [Tenala Lappvik] år 1905 på kalkhaltig grund vid brädstapel rätt nära stranden, äfven af K. Holmberg iakttagen år 1905, däremot icke under de påföljande åren: Häyr. Adv. p. 160, exemplar insamlade af Palmén!; Lappvik lastageplats 2 exx. 1918: Häyr.; Ekenäs Rödgrund: Brotherus!; r Fagervik: His!; Fagervik vild på gamla badstugutomten: Hisinger!; Esbo Esbogård 1 ex.: Gadol. 1902; [Helsingfors] Sumparn (Blank): W. Nyl.; [Helsinge] Nordsjö (Chydenius): W. Nyl. p. 213; Helsingfors Brunnsparken: Hult coll.; Helsinge Sörnäs [»Södernäs»]: Öhrnb. och Lindb. herb.; Sibbo Löparö, Borgå (Fastberg): Sæl. ann.; Sibbo Löparö 1878, ej återfunnen 1879: Öhrnb.; Borgå (!) Kråkö barlastholme: G. Sucksdorff!; Borgå (!) Lindörn vid Kråkö: Brenner!; Perno Näse barlastplats 1888: Gadol., jfr äfven Alc. V; rr på Hogland invid kyrkan i Suurkylä [»Pohjakylä»]: Sæl. Ö. Nyl. [1856, jfr Brenn.!; Hogland Kiiskinkylä 1873: Brenn. Till. p. 37; [Hogland] på sandiga ställen och gårdar i Suurkylä talrikt 1898: Sælan i Medd. XXV p. 77, ex. äfven insamlade därstädes af Sievers & A. Berner! — **Ka.** rr [ett] par individ observerades på en med klöfver och timotej besädd äng vid Kaukola kyrka: Lindén! — **Ik.** r Kakki Kirjola: G. A. Tommila!, jfr Malmb. och se redan Rupr. Diatr. p. 18 och Fl. Kar. p. 188; Rautu odl. mark vid Leinikkälä gård: Lindberg!; »in dem Hügelland des Nord-Gebietes nur sehr selten»: Meinsh. p. 237].

Sat. Alastaro Vehvala, [Loimaa] »Kauhanoja heiräpelto» (E. Hollo): Saur; r och pc Björneborg och Räfsö!, uppr.: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 51, 53 och 54; Karkku Kaunis 1879 på besädd äng tillsammans med *Daucus* m. fl., senare ej sedd på samma ställe, på järnvägsbanken vid Aluskylä 1907 (Edith Hjelt), Aluskylä Tullu moisio vid en lada 1907 (A. Gyllenberg): Hjelt; Birkkala kyrka: Hough. 1904; Birkkala begravningsplats: Well. comm.; Kyrö Kukasmaa: Printz!; spridd på många ställen kring Kyröfors och förekommit 10 år därstädes: Printz comm., jfr Sola Flor. p. 89! — **Ta.** Sääksmäki r Rapola i trädgården (odl.): Tikk., sågs ej af Kihlm. därstädes; Sääksmäki Voipaala »in agro specimen unicum, adventicium» 1890: Sæl. herb.; Pälkäne nära Ruokola egerdom: O. Collin!; [Hollola] i åker vid Laitiala (E. Lang!): Norrl. s. ö. Tav.; Orivesi på en

åker vid Pehuniemi: elev K. U. Nyberg! — **S a.** Nyslott [»Savonlinna» 1 kpl Heikelin pihasa 1887 (R. Heike! Savonlinnan lyc. herb.), Kerimäki Haponmäki (1910 T. Turtiainen herb.):» Budd. muist.; Rantasalmi Oravi: Pulkk. p. 30. — **K l.** Valamo: Lyyli Miettinen!; rr »Suistamo Muunto 1 kpl venäl. kauralla kylvet. pellossa 1915»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272 och se ned.

O a. [Wasa ångkvarn] ett enda vackert exemplar 1887: Laurén i Medd. XXII p. 40; [Wasa ångbåtsbrygga] ett enda exemplar 1886: l. c. p. 41. — **S b.** »Karttula, Kuopio Hatsala kerran, Nilsia kinahmilla»: Mela, ex. från Hatsala (ett enda) insamladt af B. F. Savander!; [Leppävirta] »yksi kappale löydetty Pappilan pellolla noin kymmenen vuotta sitten (Tohtori J. Rahm'in kertomuksen mukaan):» Enw.; Kuopio »Aution luona 1911»: Maaninka Pöljä »1 kpl Virtalan! heinäpellossa»: Kyyhk. litt. — **K b.** Liperi r Polvijärvi Suopolvi, Harjula och i angränsande åkrar 1870, senare ej återfunnen: Eur. & H.!; [Liperi?] Käsämä: Hällstr.; »Joensuu kylvöheinäpelto lähellä Höytiäisen kanavan suuta muutamia kpl heinä. 1910»: Budd. muist. (egen observation); [Kontiolaks] rr »eräällä vereksellä aholla Puson kylässä Kaijanjärven länsipuolella lähellä Kaitalaa kymmenkunta kappaletta»: Axels. Putk.!

O m. Jakobstad barlastplats: Fontell!; Brahestad i juli 1884: Zidb. — **O k.** »Kasvoi v. 1907 Kajaanin luona heinäpellossa useita kapp.»: Kyyhk., jfr Brenn. bidr.; r Kajaani »lähellä raut[atién] as[emaa] useina kesinä»: Metsäv.; Kianta [»Suomussalmelta] Pesionkylän Lehdon! pellost»: Kyyhk.

O b. Uleåborg (!) Toppila barlastplats: F. Nylander!; tillfällig vid Toppila 1883—1884—1886: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »löydetty painolastilla harvinaisena»: Leiv. Putk.; [Uleåborg] v. 1911 1 kpl»: Huum. Oul. II p. 118.

[**L k.** [Pajala] Keskiaho 1906: Birg. Till. p. 71.]

A b. Renvall framhåller, att *Echium* förekommit [i Muurila] under åtminstone 20 år på samma ställe [vid Kaukelmaa] och anser den därstädes böra betraktas såsom inhemsk: Renvall i bref, jfr Renv. p. 73, där närmare uppg. lämnas. — Äfven Hisinger har antecknat på sina etiketter »in horto vere spont.»

Echium vulgare upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men uteslöts i ed. II, jfr l. c. p. IX not. Likaså upptogs densamma såsom vildt växande i flere floror, t. ex. Brenn. Flor.

Linkola betecknar *Echium vulgare* såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 327 och Tab. IV. L. c. p. 345 uppräknas arten bland »Neukömmlinge», jfr l. c. p. 344.

***Anchusa officinalis* L.**

In Alandia satis frequenter, in reliqua Fennia australi ad 61° 10' raro occurrit. Ceterum non visum est nisi in saburra etc.

Till.; Till. Icon. 116; Kalm; in agris et ad pagos Finl. austr. et merid. (st fq): Prytz cont.; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 510, vide etiam DC. Prodr. X p. 43 et Led. III p. 117.

A1. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.: Saltvik—Jomala—Hammarland—Föglö fq: Tengstr.!; in H. M. F. adsunt saltem 6 spec. ex hac provincia, vide etiam Lindr. Verz. p. 30, Popp. p. 45, Liro Ured. p. 162, Samuelss. p. 131 et infra. — **A**b. r ad ruinas Kuustö [»Kustö»!] et templum par. Pargas: Zett. & Br.; »in arvis inter segetes cis Kathrinedal [»Cathrinædal»] (Ann. ad Till.): Leche p. 23; »Åbo slott»: C. J. Arrh., Arrh. et E. Græffe!; Åbo Hirvensalo st cp: Gadol. 1885; Korpo: I. Ringbom!, vide etiam Bergstr. p. 35; Korpo praedium Korpo: G. Renvall!; Korpo Tvegyltan: E. Kynberg in Häyr. herb.; Nagu Ernholm: A. Dahl!; Nagu [»Nauvo»] Käldö: T. Anttila!; Piikkis Radelma: Lindb. herb.; Pargas (p): Adl.; Pargas Malmen Elfving: Arrh. Ann.; Pargas Lofsdal, Lilltervo: E. Reuter; Pargas [»Parainen»] Norrby cp ad viam et Malm pc [»vähän»] in fodina calcaria vetusta: Pesol.; hoc loco 1913 etiam Link. comm.; Kimito Skinnarvik: Arrh.; Lojo Gunnarstorp: Hels.; Vihti Juotila: E. G. Printz, cfr Flinck, vide etiam infra. — **N**y1. Sjundeä Myrans: Björn Lindberg in Lindb. herb.; Helsinge Brändögård Österåker in margine agri: Brenner!; Finby prope Borgå (Fastberg): Sæl. ann.; Borgå [»Borgoa»] in clivo pratensi sicco ad vicum Finby, vix introducta, ut videtur, omnino indigena: W. Wahlbeck!; Perno Sjögård: R. Krogerus!, cfr Alc. V; Lovisa: R. G. Sucksdorff!; rr Hogland Suurkylä [»Pohjakylä»]: Sæl. Ö. Nyl!, cfr Brenn. et Brenn. Till. p. 37 et vide infra. — **I**k. [Kuolemajärvi] pag. Seivistö in aggere arenoso [»dynen»] ad praedium Brusi: Thesl. Dynb. p. 64; Sakkola Kiviniemi in cultis: Lindberg!; [in Isthmo [»Nord-Gebiete»] r: Meinsh. p. 236].

Sat. et **Ta.** vide infra. — **Sa.** r in Savonia australi Ruokolaks [non »Joutseno»] ad Siitola: E. Nyl. & Chyd.; rr [Ruokolaks] Imatra: Hult, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, vide etiam infra.

»Finnes till myckenhet i rågåkrarna vid skären, mera sällsynt i Tavastland»: Hell. p. 4; »in agris circa Aboam et hinc inde per Tavastiam et Satacundam»: Wirz. pl. off. — **Ta.** Hauho: Herk. — Dessa uppgifter, som tydligen stå i sammanhang med hvarandra, böra bestyrkas, emedan Herkepaus' ursprungliga uppgift måste anses osäker.

A1. Om förekomsten härstädes nämnes: Tämlichen allmän kring prästgården [i Sund], Kastelholm och andra ställen, men saknas, eller har åtminstone ej påträffats, inom Mångsteckta område: Prim. p. 70. Uppträdde 1897 massvis—copiose— på åkrarna vid Degerby i Föglö: Arrh. — **Ab.** Pojo fq: A. Nyl.; uppg. förefaller osäker. — [Nystad] »saunasillanrannalla»: Söd., som betecknar arten såsom tillfällig. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] år 1905 några stånd . . . några exemplar 1905–1908 (K. Holmberg!): Häyr. Adv. p. 160, ex. äfven insamladt af Palmén!; Lappvik lastageplats 1918: Häyr.; Helsingfors Sörnäs [»Södernäs»]: Öhrnb.; Borgå Kråkö barlastholmen: G. Sucksdorff!; på en barlastholme utanför Hammars vid Borgå: O. Collin!; Borgå Haiko Lindörn: Öhrnberg! [Dessa tre uppgifter torde afse samma ställe: Sæl. ann.] — Arten uppräknas bland dem, som ej anträffats på Hogland [1898], ehuru förut anmärkt därstädes: Sælan i Medd. XXV p. 74.

Sat. [Björneborg] r och st pc — st cp, uppr. bl. a. Räfsö! och Luvia prästgården och Peränkylä Uusiseppä (de sista enl. E. Hermonen): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 53 och 54. *Anchusa* upptages såsom vildt växande i detta landskap: Mela Kasv. V; Häyrén betecknar dock arten såsom tillfällig. — Från Räfsö barlastplats föreligger äfven exemplar af Urda Holmberg i Lindb. herb. — **Ta.** se här ofvan. — **Sa.** *Anchusa* betecknas såsom tillfällig i detta landskap: Herb. Mus. Fenn. II p. 87 och Mela Kasv. V; de båda i texten anförda uppgifterna synas mig dock tala för dess förekomst som vildt växande. — **Kl.** »Sortavala rautatieasemalla keskentekoisella rataosalla 1890-luvulla, sittemmin hävinnyt (K. H. Hällströmin muistiinpanot): Link. comm., jfr Link. Stud. p. 346, där *A. officinalis* betecknas såsom »Neukömmling . . . schon ausgestorben», och l. c. p. 291.

Oa. [Wasa hofrättspark] enstaka 1883: Laurén i Medd. XXII p. 42. — **Sb.** Karttula 1869: I. Veisell!; [Kuopio] rr »Kotkakallion heinäpellolla 1909 (A. Oksanen): Link. Lis. p. 26, där arten betecknas som tillfällig.

Om. Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136.

Ob. Uleåborg Toppila 1884–86, ett eller några få stånd, ännu 1887–89: Zidb., jfr Brenn. Obs.; »runsaasti Hietasaaren lastauspaikan luona painolastilla sekä puutarhohen ja lastauspaikan läheisyydessä»: Leiv. putk.,

jfr Leiv.; [Uleåborg] »v. 1899—1901»: Huum. pain. p. 86; barlast, förekommer ofta tillfälligt i Kemi stad: Keckm.

Med *hvita* blommor föreligger *Anchusa officinalis* från Sat. Råfsö barlastplats: Urda Holmberg i Lindb. herb.

Anchusa arvensis (L.) M. v. Bieb. ¹⁾

In Fennia australi plerumque satis raro usque ad 62° aut 63°; ulterius ad septentrionem versus nonnunquam adventicia occurrit.

Till.; Kalm; in arvis et ruderalis fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lappon. . . .: Nym. Consp. p. 511; exc. etiam Fenn. bor.: Nym. Suppl. p. 223; in cultis locis in australi et media parte Finlandiae crescit, magis ad septentrionem paucis tantum locis adventicia: Schedae II p. 124, vide etiam DC. Prodr. X p. 54, Led. III p. 121 et Link. kultt. p. 137.

A1. p: Bergstr. et Arrh.; Saltvik »Haga Kungsgård»: Ch. E. Boldt!; Jomala in agro prope templum: Laur. Fört!; [Eckerö] Degerby: A. Nordenskiöld!; Sund Kastelholm cp: Gadol. et Bergr., cfr Samuelss. p. 131; Sund Hulta: Lindr. Lisät. p. 9 et Liro Ured. p. 162; Sund Högbolstad: Brenner!; Finström ad templum 1 spec. 1886: E. Reuter; Finström Grelsby: Wellenius! — **Ab.** r: Zett. & Br.; Åbo Syvälahti [»Syvelax»]: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Kuppis (Lil =?): l. c.; »Kakola backen»: Arrh.; Nummi in coemeterio: E. Reuter; Korpo: I. Ringbom!, cfr Bergstr.; [S:t Karins] Kulho Klint 1899: C. J. Arrh.; Piikkis [»Piikkiö»] Harvaluoto in margine agri, Pargas [»Parainen»] Malm: Pesol.; Uskela ad templum: K. E. v. Bonsdorff!; r Kar-kali: Sel.; r Karis Svartå!, Pojo Fiskars (Nerv!): His.; »Lojo backe och prästgårdsåkern»: Hels.; Lojo Sedola, Karislojo Kar-kali [etiam Gadol. 1916] et Särkjärvi: Ch. E. Boldt; Lojo Kiviniemi: Lindb. herb.; Lojo prope templum: P. H. Lindberg!; Vihti (p): Printz, cfr Flinck; Vihtjärvi Porri: Flinck; Mynämäki rr nonnulla spec. a. 1894 in agro secali consito ad Mäenkylä

¹⁾ *Lycopsis arvensis* L. auct. apud nos plurimi.

Kleemola: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Kyrkslätt: F. Åhlström in herb. lyc. n.; [Kyrkslätt] Munkkulla etc.: Rosb. Kyrksl. p. 109, vide etiam infra; Esbo Mäkkylä ad officinam fabri [»smedjan»]: Gadol.; Helsingfors Sörnäs (Nikl.): Sæl. ann.; Helsingfors Drumsö: T. Dahlin in Häyr. herb.; Helsing »Viks ladugård»: Brenner!; Helsing in praedio Härtonäs: A. Thuneberg!; Helsing Staffansby [»Helsinki Tapaninkylä»]: K. Teräsvuori!; Helsing Malm »hafreogräs från Vologda»: Lindb. herb.; Thusby Lammaskallio: Åstr. & H.; st r ex. gr. in Borgå, sacell. Liljendal, par. Perno, Strömfors Bullers, in Hogland st fq: Sæl. Ö. Nyl., cfr Brenn.; Borgå »Brattnäs på Wässö landet»: Sæl. Öfvers.; Liljendal: Strömborg!; Pyttis in pago ad templum: Sælan & Strömborg!; in vicinitate oppidi Lovisa (G. Björkstén): E. Nyl. Reseb. — **Ka.** r interiore tantum in parte Kirvu prope templum et Virola!, Jääski Ahola in agris avena consitis: Lindén!; Räisälä in agro: G. Ekman in Häyr. herb. — **Ik.** r Pyhäjärvi (Appelberg!): Fl. Kar.¹⁾; p: Malmb., spec. e Pyhäjärvi!; Sakkola Kiviniemi in agro hordeo consito 1883: Sæl. herb.; Sakkola (!) Makkara: Lindberg!; [planta frequentissima inutilis, in tota Ingria st fq et saepe cpp: Meinsh. p. 235].

Sat. r Norrmark (Simming!): Malmgr.; Kyrö in pago Mahnala! multis locis in agris solano consitis: Printz comm., vide etiam Gadd Sat. p. 47 et infra. — **Ta.** Sääksmäki Voipaala (Tikk.): Hult herb.; Sääksmäki ad praedium sacerdotis: Kihlm.; Kangasala: A. V. Becker in herb. lyc. n.; [Luopiois] Puutikkala in solo arenoso, [Sahalahti] Pakkala, Luopiois in pago ad templum: Leop.; Pälkäne r in agris ad Onkkala et Kantokylä: Zidb.; Hattula Herrnäs: Kihlm. herb.; iam 1860 in Hattula vidit C. J. Arrh.; Tyrvöntö pag. Lusi, etiam in pago ad templum: Gadol. 1913; [Tavastehus] (p): Asp. & Th.; Tavastehus [»Hämeenlinna»]: V. A. Seppälä!; Vanaja in agro: A. Brander!; Vanaja Ikalois in horto: Häyr. herb.; Hauho: Herk.; Asikkala st r: Nikl!; st r ex. gr. Kurhila, Anianpelto, in pago ad templum, Salo (Strömborg) etc.: Norrl. s. ö. Tav., spec. e Vehkajärvi!; Lahtis: Wainio herb.; Kuhmoinen in vicinitate templi: Häyr. — **Sa.** Villman-

¹⁾ Spec. in Herb. Mus. Fenn. [ed. I] sub **Kl.** enum.

strand in agris: Ehnbl.; Lappvesi Parkkarila prope Villmanstrand: Sælan!; haud procul ab Imatra: Hjelt; Kerimäki Moinsalmi (Juntunen herb.): Buddén; Puumala: F. Lönnberg in herb. lyc. n.; Puumala in vicinitate templi in agro scholae publicae 1914: Link., vide etiam infra. — **K1.** [Parikkala] r Surumäki: Hann., spec. e Parikkala leg. M. Werving!; Sortavala: Hasselbl.; rr Suistamo Uuksujärvi spec. unicum in agro: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272 et 291. — **Kol.** Kastscherutsja [pag. ad lacum Onega] circa hortos olitorios: Günth. p. 45, spec. in dupl.! (in Kon.²); rr Tulemajärvi Kolatselkä duo spec. in olitorio: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272.

Sb. r, Kuopio Wäinölänniemi, Karttula: Mela; r [Kuopio] Huuhanmäki 1906 (A. Oksanen), Vehmersalmi in agro praedii sacerdotis!: Link. Lis., cfr l. c. p. 6; Maaninka Lahtela! multae aestates et Kuhmuharju cp ad margines putei impleti, Nilsii prope pagum ad templum pc in agro scholae publicae!: Kyyhk. litt. — **Kb.** r Polvijärvi Alasotkuma Mutkanvaara: Eur. & H.! — Kon. modo in pago Säämäjärvi: Norrl. On.!

Pl. Finl. exs. N:o 871 **Nyl.** par. Kyrkslätt in pago Österby inter *Solanum tuberosum* leg. Lindberg.

Nyl. Att arten ej blifvit funnen i Helsingfors trakten framhålles: W. Nyl. p. 53 not; numera föreligga dock några uppg. äfven från denna trakt.

Om *Anehusa arvensis* som tillfällig här jag antecknat följande uppgifter. **Ab.** Åbo [»Turun linnankenttä»] pc (T. Vikström): Pesol. Tur. p. 43; [Nystad] »v. 1895 muutamia kappaleita Pränninmäessä sinne tuodulla painolastilla»: Söd. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] iakttagen 1907 (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 160. — **Sat.** [Björneborg] r Räfsö på barlast 1901 (V. Jakobson), något enda exemplar 1904 (Printz), icke återfunnen 1906 (Printz), Hvittisbofjärd (fq) [sannolikt st cp] i kyrkobyen [Ollonqvist]: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 56. Häyrén använder tecknet för tillfällig förekomst. — **Sa.** »Tavattu oppilaiden herbarioissa seuravista paikoista: Savonlinna Tulvisalo, Sääminki Laukaasaari ja Pellosalo. Kerimäki Mikkolanniemi, Sulkava Kirkonkylä»: Budd. muist.; uppgifterna upptagas till vidare undersökning. — **Oa.** Kristinestad på barlast: R. Dahlberg!; Malaks [»Maalahti»]: J. R. Asp. p. 123; det bör utredas, om arten fortfarande finnes därstädes. — **Om.** Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136. — **Ok.** [Paltamo] rr [»s. h.»] kerta otettu rikkaruohojen joukosta Hövelön puutarhassa Palt.: Must., jfr l. c. p. 40 och Alc., liksom Alc. III—V äfvensom Brenn. Obs.; rr Kajana »satunnainen pelloilta»: Metsäv. — **Ob.** Uleåborg å barlastplat-

ser st r, på odl. ställen rr: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg vid sundet: S. W. Liljebloom i dupl.!; [Uleåborg] »löydetty kerran Hietasaaren puoleiselta lastauspaikalta»: Leiv. putk.; »vv 1911—1912 painolastilla 1 kpl sekä konsuli Höckertin pellolla v. 1912 1 kpl»: Huum. Oul. p. 178; Uleåborg [»Oulu] Toppila painolasti»: Huumonen!; »uudelleen v. 1915 1 kpl»: Huum. Oul. II p. 117, se äfven Huum. sat. p. 90. Arten upptages från »Ostrob. ([F.] Nyl. msc.): Led. III p. 121, en uppg., som sannolikt afser Uleåborg. Ehuru Brenn. Obs. ej använder tecknet för tillfällig förekomst, förmodar jag dock, att arten i **Ok.** och **Ob.** icke kan betraktas som verkligt vild.

Linkola betecknar *Anchusa arvensis* såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 329 och Tab. IV. L. c. p. 344 uppräknas arten bland »Neukömmlinge».

Mertensia maritima (L.) Link.

Ad litora Maris albi et glacialis plerumque passim occurrit.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. or. . . . litor. marin.: Nym. Consp. p. 521; Fenn. bor.-or. (Kk. et Kp.): Nym. Suppl. p. 226; ad oras Maris glacialis et Maris albi multis locis lecta est: Schedae p. 100, vide etiam DC. Prodr. X p. 88, Led. III p. 132 et Lindb. in Atlas p. 36.

Kp. inter Soroka et Shuja: Selin!; Studentski-ostrow extra Kemi in litore lapidoso et arenoso: Bergr. Ant.!; [Solovetsk: Selin! et Bergroth & Lindroth!, vide etiam Beket. p. 582, Kusn. p. 127 et infra].

Kk. Gridinä: Ångstr. p. 51; Keret ad Mare album: F. Nyl. Utdr. p. 153; Sonostrow: Fellm. Anteckn. I p. 522 et Mela Pl.; in litore Maris albi in insula Krestow-ostrow in sinu Knjasha [»Knjashaguba»]: Lindberg!; Knjasha—Kantalaks: Mela Pl., vide etiam sub Lapp. ross.

Li. copiosius vero ad mare septentrionale per. . . . Finmarkiam utramque usque ad fines Rossiae: Wahlenb. Fl. Suec. p. 121, vide etiam Wahlenb. p. 57 et XVII; in litoribus glareosis ad Söholmen, Reppen!, Karlbunden et Bugönæs: Arrh. ant.; Kirkenes! et Jakobselv!: Fontell; [Nyborg (Th. Fries)] . . . Bugönæs, Skogerö Skogernes, Kirkenes st ep: Norm. Fl. Spec.

p. 778, cfr Norm. Fl. Overs. p. 448 et vide Blytt p. 750, Hartm. p. 79 etc.

Lapp. ross. ad litora maritima (fq): Fellm. Ind. nomine *Lithospermum maritimum*; ad litora sabulosa marium p: N. I. Fellm., spec. ex insula Polaschka prope Kantalaks!; Porjeguba: Selin!; insula in sinu Kantalaks inter Keret et Umba: Brenner!; Gavrilova, Triostroff, Kusolotskaja guba: Beket. p. 582; Kaskarantsa et Kuusreka: Mela Pl., vide etiam sub Kk.; Ponoj: Montell!, vide etiam infra; Sapadnjinavolok: Brenner!; Orloff ad Goguliha: Kihlman!; Subovi: Broth. Wand. p. 13!; Petshenga [»Peisen«]: E. Nylander & [M.] Gadd!; Teribjerka cp: Broth. Utdrag p. 130; Gavrilova: Brotherus!; Olenji: P. A. Karsten!

Pl. Finl. exs. N:o 331 Lp. in litore maris prope Ponoj leg. A. Renvall.

Arten förekommer äfven i Kpor.: Mela Kasv. V, se äfven Fl. Samoj. p. 8.

Kp. Om förekomsten härstädes skrives: Mycket allmän på Solovetsk, observerad på karelska sidan sparsamt på ett enda ställe [Student-ski-ostrow utanför Kemi]: Bergroth i Medd. XXIII p. 37.

Cynoglossum officinale L.

In Alandia passim, in reliqua Fennia austro-occidentali raro—rarissime occurrit; ultra 61° 15' lat. et 2° 5' long. ad orientem versus ab Helsingfors viæ est visum nisi in saburra etc.

Till.; Till. Icon. 145; Kalm; Hell. p. 4 vide sub **Ab.**; »in agris et ruderalis Finl. austr. et merid. st fq»: Prytz cont.; in ruderalis et habitatis per provincias meridionales, Asikkala: Wirz. pl. off.; Fenn. mer. occ.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 521, vide etiam DC. Prodr. X p. 146—147, Led. III p. 165 et Link. kultt. p. 137.

A1. in taeniis [»CD«] p: Bergstr.; Saltvik—Sund—Finström (fq): Tengstr.!; [Sund] nonnulla spec. ad ruinas Bomarsund: Prim. p. 70, cfr Lindr. Verz. p. 30, spec. indidem leg. Laurén!, vide etiam Samuelss. p. 132; Eckerö Storby: E. Erics.; Geta: [N.] Lund!; Geta Östergeta: Hult ann.; Finström ad Grelsby (1885):

Arrh. Flor.; Sund »Lumparstranden» prope Klösö st ep: Gadol. 1894; Eckerö Storby et Saltvik Qvarnbo Nybonda: Lindb. herb.; Sund Högbolstad: Bergr. comm. et Brenner!; Jomala Hammarudda in litore: Fontell! — **Ab.** r ad arcem Åbo: Zett. & Br.! et C. J. & [A.] Arrh. 1870, vide etiam Pesol. Tur. p. 45; in agris ad Aboam (!): Gadd Försök III p. 164; »finnes vid byar och här i staden på Slottsgatan till myckenhet»: Hell. p. 4; Nystad [»Uusikaupunki»] Birkholm: Hollmén!, vide etiam infra. — **Nyl.** Sibbo ad fodinam calcariam Nevas: Sæl. ann. et Öhrnb.!; rr »i Borgå! på domkyrkoplanen, vid Borgå (!) malm, vid Haiko (L. M. Runeberg)»: Sæl. Ö. Nyl.; Perno Tjusterby (Fastberg): Sæl. ann.; Perno [»Pärnå»]: Alc. V; Hogland 1898: Sælan in Medd. XXV p. 74, cfr l. c. p. 77.

Sat. Vesilaks Laukko: Aspelin!, cfr Malmgr. [in Herb. Mus. ad **Ta.** adnumerata]; Loimaa [»Loimjoki»] [E.] (Rönnbäck): Malmgr. — **Ta.** Sääksmäki r Huittula: Tikk., Kihlm. et R. G. Sucksdorff!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 et Rosb. Utk. p. 220; Sääksmäki in pago ad templum: A. Wegelius!; Sääksmäki ad viam inter pag. Huittula et Voipaala ep: O. Collin!; r prope scholam Tavastehus: Asp. & Th.; rr [Asikkala] Vääkсы st ep: Norrl. s. ö. Tav.; spec. ex Asikkala iam leg. Nikl.!; Asikkala Vääkсы ad viam publicam 1894 [et 1911]: Häyr. herb.

Ab. [Pojo] fq: A. Nyl. — **Nyl.** Anjala: H. K. Wrede in herb. lyc. n. — **Sat.** Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23. — **Ta.** Hauho: Herk. Alla dessa uppgifter äro, med undantag för frekvensgraden i A. Nylanders uppgift, ganska sannolika, men erfordra dock bekräftelse.

Följ. uppgifter om tillfällig förekomst föreligga. **Ab.** Åbo [»Turun linnankenttä] pcc, selvästi vähentynyt viime vuosina»: Pesol. Tur. p. 43. — **Sat.** Räfsö på barlast pc 1904 och 1906 (Printz): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52. — **Ob.** Barlast, några exemplar i Kemi stad 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs.

Af arter, som antingen föras till släktet *Cynoglossum* eller åtminstone stå detta nära, odlas ett par som prydnadsväxter i våra trädgårdar. Så upptages *Omphalodes verna* Moench som odlad: Brenn. Flor. och Mela Kasv. V. — Linberg skriver om denna art: »Mycket sällan odlad»: Lindb. comm. — Allmänare odlas *Omphalodes tinifolia* (L.) Moench. Om denna nämnes: Allm. odl.: Alc. III, jfr äfv:n Brenn. Flor., Mela Kasv. V etc.

Vidare anføres om densamma: Själsådd i Lappviks trädgård invid Helsingfors 1904: Stel. herb. — Till denna art hör säkerligen äfven den *Cynoglossum*, hvilken upptages som odlad ännu i Pudasjärvi: Elfv. Ant. p. 43.

Eritrichium villosum (Led.) Bunge.

In Lapponia maxime septentr.-orientali uno tantum loco adhuc lectum est.

Lapp. or. (Kola Brotherus 1885, cfr Sælan in diar. Soc. F. F. Fenn. 1887): Nym. Suppl. p. 227; [Tsipnavolok] unicus locus in Fennoscandia, ubi in flora nostra anno 1885 detexit dom. V. F. Brotherus: Schedae II p. 123 nomine *Eritrichum villosum* (Led.) Bunge, vide etiam Kihlm. in Atlas p. 7, Lindb. Pfl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 3 et Lindb. in Atlas p. 37.

Lt. in Ribatshi [paeninsula piscatorum = »Fiskarhalfön»] ad Tsipnavolok in lapide sectili [»skiffer»] prope nivem [cp]: Brotherus in (Diar. 5, XII, 1885) Medd. XIII p. 239, cfr l. c. p. 263, Herb. Mus. Fenn. II p. XIII, Broth. Wand. p. 12 et inprimis Sælan in Medd. XIV p. 143–146, ubi descriptio completa etiam formarum p. 146, spec. e Tsipnavolok quoque leg. N. Ivanitski!, ambo in Pl. Finl. exs. N:o 869.

Paracaryum caelestinum Benth.

Semel adventicium lectum est.

K1. Sortavala, »kaupungin luteril. kirkon alapuolella olevassa puutarhassa roskaläjässä»: I. M. Vartiainen!; exemplaret är inlämnadt under namn af *Echinospermum lappula*, men bestämdt af Lindberg.

Echinospermum lappula (L.) Lehm.

In Fennia raro aut rarissime occurrit, sed usque ad 66° 20' visum est, multis locis forsitan adventicium. His annis plurimis plagis frequentior.

Till.; Kalm; in ruderalis (fq): Prytz cont.; in ruderalis et ad vias provinciarum meridionalium, Vasa: Wirz. pl. off.; in cultis et ruderalis Fenniae australis et deinde ad pagum Keret

territorii Kolaënsis observatum. Loco allato terminum suum borealem attigisse videtur: Spic. II p. 5; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 523; Fenn. extra mer. parcius adest: Nym. Suppl. p. 227, vide etiam DC. Prodr. X p. 136 et Led. III p. 155—156.

A1. rr »Bm»: Bergstr. [Bm ad Sund spectat], cfr l. c. p. 6; [Sund] Kastelholm: Hult herb., E. Erikson!, Brenner!, Ruoranen!, Palmgren!, Samuelss. p. 132 et alii!; Finström prope templum: Pesol!; Sund prope praedium sacerdotis ad viam publicam: E. Erics.; var. *squarrosus* (Retz.) r: Bergstr.; »Kastelholms ruiner»: Bergstr. Beskr., vide infra. — **Ab.** r Åbo (!) ad arcem: Zett. & Br!; Åbo in coemeterio: O. Hjelt M. S.; Åbo ad templum: Hellström!; Åbo in monte Observatorii: E. Reuter; Åbo in monte Observatorii s. d. Vårdberget in colle arido arenoso 1877: Sæl. herb.; Nädendal: K. F. Tigerstedt!, vide ceterum infra. — **Nyl.** Ekenäs Ängholm 1877: A. Pipping in Häyr. herb.; unicum spec. ad Fagervik prope granaria lectum: His!; [Nurmijärvi] rr pc in praedio Rajamäki: Stenr.; [Helsingfors] r »in Skatudden in tectis caespiticiis domorum (Nerv. : W. Nyl.; ibidem: Brenn. För. p. 124 et 126; Helsingfors Skatudden in clivo arenoso arido parcius 1876, postea evanuit: Sæl. herb. et ann.; Helsingfors spec. unicum ad Långa bron 1883: Kihlm. ann.; Helsingfors Sörnäs: Hjelt; Hogland! ad Suurkylä [»Pohjakylä»] [in agro solano consito 1856: Sæl. ann. : Sæl. Ö. Nyl., cfr Brenn.; [Hogland] in colle arenoso ad Suurkylä nonnulla spec. 1898: Sælan in Medd. XXV p. 77, vide etiam infra. — **Ka.** rr in moenibus opp. Fredrikshamn [1856]: Sæl. Ö. Nyl!; r ad Viborg (!): Fl. Kar!., cfr Malmb.; Viborg [»Viipuri»] in moenibus ad Panssarlahdi [»Panssarlahden vallit»]: Hintikka! — **Ik.** Käkisalmi [»Kexholm»] in moenibus: Malmb!., spec. in Herb. Mus. Fenn. II p. 87 sub **K1.**, cfr Mela Kasv. V: spec. e Käkisalmi etiam leg. S. Cantell!; Uusikirkko Sykiälä prope stationem Mustamäki: O. A. Gröndahl!; Uusikirkko [»Nykyrka»] Jakkala: Lindb. herb.; Kivennapa pag. Raivola in via ferrata prope fabricam, specimina solitaria: Lindberg!; [in toto territorio, non tamen ubique omnibus annis [»beständig»] visum: Meinsh. p. 243].

Sat. Björneborg: Wirz. M. S.; Ulfshby [certe Björneborg Råfsö, forsitan adventicium]: U. Lojander!, cfr Häyr. Björneb. — **Ta.** vere spontaneum nondum est observatum, vide ceterum infra. — **Sa.** Mikkeli [»St Michel»] unic. spec. prope domum militum: Hasselbl.! — **Kl.** rr et in vicinitate lac. Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 272, vide ceterum infra.

Oa. [Gamla] Vasa: Hellstr. Distr. p. 13 et Malmgr.!; »Gamla Vasa» cp et Korsholm: Laur.! et Hjelt, cfr Alc.: r »Gamla Vasa» compluribus locis: Laur. Växtf., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 et vide infra; sparsis locis in »Nya Vasa», introductum: Laur., vide etiam infra et p. 468 et 469. — **Tb.** Jyväskylä Lohikoski: Hjelt!, cfr Mela Kasv. V, vide etiam infra. — **Sb.** Maaninka! ad viam ferratam prope stationem minimam Pöljä et ut herba inutilis ad Lahtela: Kyyhk. comm., spec. e Maaninka Harras-harju! [his locis forsitan adventicium], vide etiam infra. — **Kb.** vide infra.

Kk. Keret: F. Nylander!, cfr Spic. l. c., N. I. Fellm. et l. c. p. XXI, XXV, XXVI et XXXVIII, Herb. Mus. Fenn. II p. 141, Beket. p. 583 et vide infra.

I H. M. F. förvaras äfven ett exemplar från Schlüsselburg: Sahlberg!, inlämnadt under namn af *Lathospermum arvense* var. *caerulescens*. Till. Icon. 23 enl. O. Hjelt Nat., hvilket är ganska troligt, jfr dock under *Myosotis palustris*. — **Ob.** i leraktiga åkrar teml. allm.: Jul. p. 275; uppg. är antagligen oriktig, åtminstone hvad frekvensen angår. Om förekomsten af *Echinospermum lappula* som tillfällig i Uleåborgs-trakten se nedan. — I Herb. Mus. Fenn. II p. 141 nämnes om förekomsten vid Kk. Keret »ubi forsitan adventicium.»

Ehuru det torde vara otvifvelaktigt, att *Echinospermum lappula* bör betraktas som tillfällig äfven på flere andra af ofvan omnämnda lokaler, anför jag dock särskildt de fyndorter, där den direkt betecknas som tillfällig eller där förekomsten är mindre säker. **Ab.** Åbo [»Turun linnan-kenttä] pc (T. Wikström): Pesol. Tur. p. 43; »löytyy enoni L. Allenius'en ottamana Mynämäestä 15, VII, 1860, mahdollisesti Kintikkalan läheisyydestä»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** [Ekenäs] Tvärminne by vid ett magasin, ett 20-tal exemplar, juli 1918: Häyr.; Borgå vid Hammars barlastholme 1888: Gadol!; Borgå Haiko Lindörn »in saburra navali adventicium (Öhrnberg 1881)»: Sæl. herb.; Borgå barlastholme i Haikofjärden: Öhrnberg! afser säkerligen samna fyndort; »Borgå prope insulam Sundö, in parte boreali insulae Hamnholm, cum saburra navali invecta»: W. Wahlbeck! Äfven ett exemplar från Borgå: Stjernvall! är antagligen insamladt på barlast.

— **K a.** [Jääskén rautatieaseman] »ratapihalla paik. joks. runs. 1917»: Valle kasv. p. 207. — **T a.** Tammerfors vid järnvägsstationen 1905 och 1911. emellan dessa år och senare förgäfvés eftersökt: Hjelt. — **S a.** Nyslott Kalkuunniemi (U. Pesonen herb.): Budd. muist.; »Puumala Kirkonkylä kansakoulun pihamaalla 1904»: Link.; Rantasalmi Oravi »useampia vuosia kestänyt ja laajemmalla levinnyt»: Pulk. p. 30. — **K i.** »Sortavala Läskelän tehtaan luona 1 kpl tien varrella Uukuniemi Vieremä 1 kpl rikkalajällä, Soanlahti Kuikka metsänvartijatorpan navetan seinvierellä 1 kpl ja Erosen torpan venäl. kauralla kylvetyssä pellossa pc»: Link. comm. — **O a.** [Wasa ångkvarn] allm.: Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882 allm.: Laurén l. c. p. 41. — **T b.** Jyväskylä, pec »rautatieaseman tavaramagasiinin ja samoin tullikamarin luona ratakiskojen vieressä»: Link. comm., jfr Link. Kasv. p. 167 och l. c. p. 158 och 159. — **S b.** [Kuopio] r »Kaupungissa ranta-täytemaalla ja useiden tehtaiden pihossa» [dessutom ett par andra ställen]: Link. Lis., där närmare uppg. lämnas, exemplar från »Raninin myllyn pihassa!»: »Kuopio lastauspaikalla»: Kyyhkynen!: Kuopio »ruderatipaikoilla us. paik. (satamassa, Kuopionlahden täytemaalla, Hannukselan esikaupungissa y. m.) viime vuosina, varsinkin v. 1915 (Kotilainen)»: Link. comm.; »rautatieasemilla: Kurkimäellä, Suonenjoella, Kantalassa, Pieksänmäellä, Varkaudella (täällä muuallakin, tehdasalueella), Iisalmessa, Soinlahdessa sekä Kuopion asemalla ja laivarannassa. Muistaakseni myös Siilinjärvellä. Missä niukemmin, missä joks. runsaastikin, Maaninka Kinnulanlahti Lahtelan kartanon tienoilta, puutarhamailta sekä kaurapelloista, nähty useampina (3—4) kesinä milloin missäkin, [myöskin] Pöljän pysäkin luona parina kesänä»: Kyyhk. litt.; Iisalmi »heinäpelto»: Eino Tani! — **K b.** Korpiselkä »Kiiskin kruununorpan pellossa, joka edellisessä vuonna ollut venäl. kaurana, st cp»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 369. — »Nurmeksen kauppalassa satunnaisena useiden muiden satunnaiskasvien kanssa 1917 (maanviljelyslyseon oppilas Aino Kortelainen)»: Link. comm.

O m. Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136; [Kalajoki?] barlastplats: Tenn.; Brahestad Lundbergs ångkvarn: Blom! — **O k.** »Kajaanin asema-alteelta! näytt. cp ja »Teppänän» kaupunginosassa, Sotkamon kirkonkylässä eräässä kesantopellossa useampia kpl»: Kyyhk. litt., jfr om Kajana Kyyhk. Kaj. p. 207; rr Kajaani »reservikas[armin] navetan lähellä»: Metsäv. — **O b.** [Uleåborg] Toppila 1883—1886, förekommer sålunda kanske årligen, men mest ganska fåtaligt: Zidd., jfr Brenn. Obs.; »hiedikolla varsinkin lähellä Nahkatehdasta kutakuinkin tavattavissa»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »Oulun ympäristö, muualta tullut»: Huuonen i L. Y. 1904 p. 236, jfr L. Y. 1903 p. 223; [Uleåborg] »v. 1901 ja 1902 yksinäisiä kappaleita»: Huu. pain. p. 86; »Remmitehtaan luona! ynnä muualla eri vuosina yksit. kpl.»: Huu. sat. p. 90; »v. 1910 painolastilla 2 kpl. sekä Maikkulan viinapolttimon luona useita kpl. (Åke Laurin)»: Huu. Onl. p. 178; Uleåborg [»Oulu] Toppilansalmen lastauspaikka 1910»: A. He-

laakoski!; »Löytyn suon tavara-aseman luona 1913»: Huum. comm. — Simo enstaka exx vid Vasankari såg 1898: Keckm.; Kemi stad, barlast: Rantaniemi; [Torneå-trakten på svenskt område] r Björkfors växande bland rysk säd: O. R. Fries p. 158.

Sat. Det förtjänar framhållas, att Häyrén ej anför några nyare uppgifter från Björneborg. — **O a.** *Echinosperrum lappula* var på 1880-talet mycket ymnig på flere ställen i Gamla Wasa, men under mina senaste besök på samma plats har jag antingen ej alls iakttagit arten eller endast sett enstaka exemplar: Hjelt.

Linkola betecknar »*Lappula lappula*» som en anthropochor, som nästan endast förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. p. 327 och Tab. IV. L. c. p. 344 uppräknas arten bland »Neukömmlinge».

Vidare omnämnas arten bland dem, hvilkas utbredning i Finland tilltagit under allra senaste tid [»aiivan viime aikoina»]: Link. lev. p. 20.

Var. *squarrosum* Retz. se under **A l.** — **O b.** [Uleåborg] »harvinaisena jyvämagasiinin luona»: Leiv. putk. Denna varietet upptogs i Mela Kasv. II—IV, men har utgått ur Mela Kasv. V. — Är en alldeles obetydlig form . . . Något exemplar med namnet var. *squarrosum* finnes ej i samlingen [H. M. F.]: Lindb. comm.

Echinosperrum deflexum (Wahlenb.) Lehm.

In Lapponia et Fennia maxime septentr.-orientali ad 66° 15' ad meridiem versus occurrit, dein etiam ad Ladogam borealem (circa 61° 40') raro obvium.

Spic. vide sub Lapp. ross.; Lapp. . . . Fenn. mer.-or.: Nym. Consp. p. 523; Fenn. bor. (**Kuus.**) et mer. or. (**Kl.**): Nym. Suppl. p. 227; in **Kl.** rarissime, ceterum in **Kuus.** et paucis locis in occidentali parte Lapponiae crescit: Schedae II p. 123, vide etiam [DC. Prodr. X p. 135,] Led. III p. 154—155, Norrl. in Atlas p. 23 et Lindb. in Atlas p. 38.

Kl. r ad Ladogam borealem in rupibus circiter 60 m [»200 pedes»] supra superficiem lacus haud procul a deversorio Kirjavalaks: Fl. Kar.!; Kirjavalaks! Louhivaara »blott några tiotal fot öfver vattnet»: Norrl. ann.; Kirjavalaks Haukkajärvi: Backm. et [J. J.] Chydenius!; »Impilaks (!) Viipula (Backm.), Spaasu prope Sortavala (ipse)»: Norrl. Symb., cfr l. c. p. 8; Impilaks Pullinvuori (!) ad Ladogam in declivibus inferioribus: Hjelt Ant. p. 63!, certe eundem locum atque Backm. spectat;

Jaakkima Saunasaari: Huum. retk. p. 222—223; Sortavala Kirjavalaks Solavuoret ad pedem montis lateris septentr.-orientalis: Pesola!; Sortavala Niemelä: Lindén!, cfr Alc. IV; Sortavala Otsois! et Mäkisalo!: Palmgren; Sortavala Mäkisalo Linnanvuori: A. L. Backman!; Sortavala in declivibus montis Mäkisalo st ep. Palosaari Ruskiiriuta pcc, Haikon kurikka pcc et Pötsövaara 3 spec., Impilaks Pullinvuori st ep: Link. comm. [ad eadem atque antecedens adnotatio loca spectat], cfr Link. Stud. p. 278, ubi r inveniri indicatur, et l. c. p. 163; Pesol. e multis locis enumeratis comm. etiam e Sortavala Kirjavalaks Mälkynvuori, spec. vide supra, vide etiam Lindb. Alch. p. 150 et K. H. Hällstr. p. 89 et 90.

Kuus. Ruskiakallio: Silén! et Nyberg!, cfr Wainio Kasv., spec. e Ruskiakallio etiam leg. A. Sipola nomine *Myosotis silvatica*, spec. determinavit Lindberg; Ruskiakallio pc 1911: Edv. af Hällstr.; Pääsköskallio in clivo: Hirn Fört! — Kk. Keret ad Mare album: F. Nyl. Utdr. p. 153.

Lk. Kuolajärvi Pyhäkuru 1910 st ep uno loco in superiore parte vallis »ravinen»]: Edv. af Hällstr.!, cfr Medd. XL p. 20 not, etiam in Pl. Finl. exs. N:o 870; Kuolajärvi Pyhäkuru prope Vuorikylä: Lindberg!, cfr Medd. XL p. 20 et 226 [ad eundem locum atque antecedens adnotatio spectat]; pcc eodem loco [1917]: Pesol.; Kuolajärvi Nivajärvi in ripa austro-occidentali in monte Hirveäkallio pc: Pesol. — **Li.** Inari Skiečemjokka ad Pystykorkia: Rancken!; haud infrequens in »Fælledsdistriktene»: Lund p. 70; [Nyborg: Schüb. Virid. p. 128; Karasjok . . .: Norm. Fl. Spec. p. 776], vide etiam Wahlenb. p. 55 et XVIII, Blytt p. 760 etc. — [**L. ent.** in alpe prope Tshatsekaise: Wirz. M. S.; Kilpisjärvi: Malmberg!]

Lapp. ross. ad rupes umbrosas sinus Kola: Spic. I p. 14!, cfr N. I. Fellm., l. c. p. XLVII et Beket. p. 583.

[**L. ent.** *Echinosperrum deflexum* uppräknas af L. L. Læst. p. 292 bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto.]

Linkola betecknar *Lappula deflexa* såsom hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278, jfr l. c. p. 163.

F. albiflora Lindb. fil. föreligger från **Kuus.** Paanajärvi Ruskeakallio: Edv. af Hällström!; exemplaret är inlämnadt under namn af *Myosotis silvatica* f. *lutea* Boenn., men bestämdt af Lindberg 1916. Detsamma gäller ett exemplar från samma ställe, insamladt af A. Sipola!

Asperugo procumbens L.

Inprimis in vicinitate orae occidentalis et in Lapponia maxime occidentali satis frequenter (—passim) provenit, ceterum in Fennia interiore et in Lapponia occidentali plerumque raro occurrit; in Fennia orientali uno tantum loco visa est.

Till.; Kalm; in hortis et ruderatis stercoratis (fq): Prytz cont.; in ruderatis et stercoratis per totam Fenniam Lapponiamque alpihus tantum exceptis: Wirz. pl. off., cfr Fries: Scand.: Nym. Consp. p. 523; Fenn.: Nym. Suppl. p. 227, vide etiam DC. Prodr. X p. 146, Led. III p. 164—165 et Link. kultt. p. 138.

A1. (fq): Bergstr.; p—st fq: Arrh. & K.; Brändö st fq, Kumlinge Visings et in pago Kumlinge (Arrh.): Bergr. — **A b.** p: Zett. & Br. et Adl.; in urbe Åbo st fq: Arrh.; par. Gustafs Lypörtö et Godelsjö. Iniö in vicinitate templi [»Kyrklandet»] et Äpplö: Bergr.; Pargas st fq—p: Arrh. Ann.; [Muurila] rr Kaukelmaa ad nubilarium [»riihen luona»]: Renv.; (p): A. Nyl.; r Karis Svarta: His.!; Mietois et in australi parte par. Mynämäki [»Mt ja Pt»] p: Caj. Kasvist.; Nystad: Söd.; Sand. e Bromarf non comm. — **Nyl.** par. Ekenäs p: Häyr.; [Ekenäs] Tvärminne Krogen: Inga Ström!, spec. comm. Palmén; Esbo Löfö: Kihlm. ann.; [Helsingfors] (st fq): W. Nyl.; Helsingfors Brunnsparken: G. Sucksdorff!; Helsingfors Sandudd [»Helsinki Hietaniemen kaato-paikka»]: J. Kivenheimo!; Thusby: Astr. & H.; Sibbo Löparö: Öhrnberg!; Sæl. Ö. Nyl. tantum e **K a.** comm. — **K'a.** Fredrikshamn (Qvist): Fl. Kar. p. 188; r Fredrikshamn [in moenibus 1856: Sæl. ann.!], Kotka, Svartholm G. R. Björkstén: Sæl. Ö. Nyl.; Lavansaari [»Laivasaari»] (Bær): Rupr. Diatr. p. 44, cfr Fl. Kar. p. 188 et Brenn.; r Virolahti! Pitkäpaasi: Blom; r in area in Kaukola. Järvenpää!: Lindén; Viborg: Malmb.; Viborg Ravansaari, ubi naves onerantur, 1909: Link. comm. [hoc loco adventicia]; Viborg Lyykylä: Al. Lagus! — **I k.** r Käkisalmi [»Kexholm»] et Kakki: Malmb., spec. e Käkisalmi leg. Nikl. et Malmberg!, vide etiam Silén Blomb. p. 127; Sakkola ad stationem cursus publici [»postkontoret»]: Lindberg!; [Parkala [»Pargola»], Lachta . . . Meinsh. p. 243].

Sat. (fq) ad oram: Malmgr.; Raumo Samppanala: Simming!; [Loimaa] rr Kuninkainen ad Kuito: Saur.; r et st ep. in oppido Björneborg! 1901 et serius, Råfsö 1901 et 1907, Luvia ad praedium sacerdotis (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; in Sat. media et interiore mihi non obvia: Hjelt. — **Ta.** [Kalvola] haud fq ex. gr. ad officinam vitrariam [»Glashyttan»]: Knabe Fört.: [Tavastehus] (st fq): Asp. & Th.; [Asikkala] Kalkkis in horto: Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala r: Nikl!; Kuhmoinen in vicinitate templi: Häyr.; Keuruu Mänttä: Saelan! — **Sa.** Villmanstrand in ruderatis moenium st ep 1885: Sael. herb.; Villmanstrand in moenibus 1888: Gadol.; Nyslott: Hjelt, Ale., Buddén et Budd. muist. — **Kl.** nondum est visa; Kl. in Herb. Mus. Fenn. II p. 87 ad spec. e Käkisalmi spectat; ex hac autem prov. enumeratur in Mela Kasv. II—V etc. — **Kol.** visa non est nisi ad Petrosavodsk, ubi st ep: Caj.

Oa. (»fq») ad oram: Malmgr., spec. e Kristinestad!; Qvarken: Simming!; r, in vicinitate oppidi Vasa p: Laur. Växtf. — **Tb.** nondum est visa. — **Sb.** [Leppävirta] non visa nisi in Konnuslahti in propatulo praedii cuiusdam: Enw.; [Kuopio] p: Mela! et Buddén; Kuopio (!) ep: Wainio ann.; [Kuopio] st r, enum. e 6 locis, in uno ep: Link. Lis., quem l. inspicias, spec. e Kuopio »Raninin viinapolttimon pihassa»!; Nilsä 1852: [E. Nylander & A. Chydenius]! nomine *Lycopsis arvensis*; Iisalmi: E. Tani! — **Kb.** Kide (Arppe): Chyd.; Kide Suorlaks: E. Winter!; Kide Sofielund: Brander!, spec. in dupl.; rr Kide [»Kitee»] Kantosyrjä in propatulo st ep: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272.

Om. p: Hellstr. et Tenn.; Ylivieska: Tenn. in exordio; Pyhäjoki st fq: Lackstr.; vide etiam Brenn. Obs. — **Ok.** r in opp. Kajana: Must., cfr Brenn. Obs., ubi rr inveniri dicitur; Kajana quoque teste Kyyhk. litt. et Metsäv.

Ob. Uleåborg: W. Nyl. Till. p. 302; Uleåborg haud infrequens ut herba inutilis: Zidb.; Uleåborg (»fqq»): Leiv.; Uleåborg ep inprimis in oppido et in proxima vicinitate eius: Leiv. Putk.; Uleå: Eberh.; Hailuoto [»Karlö»]: Brenn. & N.: in parte septentrionali [»Nor»] st fq, par. Rovaniemi et Tervola exceptis, in maxima parte [»Obor»] rr Uleåborg, Hailuoto [»Karlö»]: Brenn.

Obs., quem l. inspicias: Pudasjärvi: Martik. p. 42; p Simo ep in insula Kallio et ad Kylmälä, Kemi in oppido, Viheriälä et Pörhölä: Keckm.; Kemi st fq: Rantaniemi!; Tornea (!). Raumo: Sæl. kat. et herb. 1864; [st fq: O. R. Fries p. 158; Seskarö: E. Markl. p. 393;] st fq, exc. in Rovaniemi, ubi rara esse videtur: Hjelt & H. — **Kuus.** in vicinitate templi ad Marttila, inter Marttila et Torankijärvi ad praedium sacerdotis! et ad Porkalanharju (M. Pöyhänen 1913), auct. A. Waltavaara iam ante decennium («ett tiotal år») in agris et in horto praedii sacerdotis occurrit: Edv. af Hällstr.; Kuolajärvi Niemelä in agro: A. L. Backman!; Kuolajärvi Aholanvaara: Pesol., vide etiam Pesol. Kans. p. 43, ubi rr esse indicatur.

Lk. st fq, in interiore parte rarescit: Hjelt & H.; spec. e Kolari Jokijalka!; [complur. locis, enum.: Birg. p. 95;] [Sodankylä! in vicinitate templi] »in agro hordeo consito nonnulla specimina vidi»: Blom Bidr.; Sodankylä haud rara ad Mutenia, obvia etiam ad Kaaretkoski et pluribus locis ad Sattanen, Inari nonnullis locis et sat abundanter ad Koppelo, ad Kyrö, abundanter ad Törmänen, in cultis et ad domicilia crescit: Wainio Not., cfr l. c. p. 10 et Hult Lappm., item l. c. p. 28; Muonio Ylikylä st fq: Norrl. ann., spec. leg. Malmberg!; Muonioniska in praedio prope Pallastunturit 1880 (Laurin): Zidb.; Kittilä Kiistala: Sæl. kat. et herb. 1864; [Kemijärvi] in agro solano consito prope Vuostimojärvi: Huum. Kasv. p. 153; Kemijärvi ep in agris, Vuostimo ep in agro hordeo consito, Korkalo et Hyypiö in agro secali consito: Häyr.; Kuolajärvi Kesälahti: Pesol.; ad domicilia pagi Kyrö et ad Toivoniemi fructibus maturis: Kihlm. Ant.; Inari locis cultis (Nordling): Zidb.; Inari Mikkola prope ostium fluminis Ivalojoiki [= Kyrö in Kihlm. Ant.] et Toivoniemi in reg. subsilv.: Arrh. ant.; Inari Veskonieni in agro ad ostium fluminis Ivalo: Granit!; Inari Toivoniemi in cultis: Granit & Poppius!, vide iam Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Paatsjoki: Fontell!; Varangria australis Nyborg et Karlbunden ad domicilia: Arrh. ant.; [Norm. Fl. Spec. p. 775 tantum e Varangria septentrionali etc. comm., vide etiam Blytt p. 761 etc. — [L. ent. reg. subalp. et silv. p: Læst.]

Sat. Huittinen: Lydén; Kyrö: Asp. — **Ta.** Hauho: Herk. — **Kl.** upptages i Enw. hav. Alla dessa uppgifter kunna mycket väl vara riktiga, men kräfva dock bekräftelse.

Lk. »in Lapp. kemensi haud visa est»: Wahlenb. p. 57. Af ofvanstående framgår, att *Asperugo procumbens* numera iakttagits flerstädes i denna provins. — [**L. ent.** Något exemplar finnes icke från denna provins i H. M. F.; det exemplar, som afses i Herb. Mus. Fenn. II p. 87, är insamladt i **Lk.**]

Från barlastplatser m. m. har jag endast antecknat **Ab.** Åbo [»Turun linnankenttä] pcc»: Pesol. Tur. p. 43.

Linkola betecknar *Asperugo procumbens* såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 329 och 343.

Af familjen **Asperifolieae** odlas, utom de p. 426, 430, 452 och 464 upptagna, ytterligare ett par arter af släktet *Heliotropium*. *H. peruvianum* L. odlas allmänt som krukväxt i boningsrum: Alc. IV, jfr Mela Kasv. V. — Om *H. europaeum* L. nämnes åter: Odl. i trädg. och någon gång förvildad: Alc. IV. Denna art anföres som tillfällig i **Nyl.**: Mela Kasv. V, men någon specialuppgift är mig icke bekant. Uppgifterna om *Heliotropium* hafva utgått ur Alc. V.

Solanaceae.

Solanum nigrum L.

In Fennia australi usque ad 61° 45' ad septentrionem versus raro occurrit: ulterius tantum in saburra etc. legitur. In orientali Fennia nondum est visum.

Till.; Kalm; in Finl. australi fimetis et ruderatis minus fq: Prytz cont.; in cultis per meridionales (et medias) provincias [»ac praecedens spec.» (*S. Dulcamara*): Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn. plur. . . .: Nym. Consp. p. 526; in hortis et in cultis in australi et media Finlandia (p vel) raro crescit, vulgo adventicium. In orientali Finlandia et in Kar. ross. numquam lectum est: Schedae II

p. 133, vide etiam DC. Prodr. XIII p. 50, Led. III p. 188 et Link. kultt. p. 137.

A1. r: Bergstr.; r [Föglö] Degerby: Bergstr. Beskr.!; Saltvik Johannesberg in horto (A. Bomansson): Ch. E. Boldt. — **Ab.** r: Zett. & Br.; Åbo (!) Stor-Heikkilä et Runsala: Hollm.; ex opp. Aboa etiam comm. Arrh. et Pesol.; Korpo: Bergstr. Beskr.; Nagu Ernholm! in horto. vitium! et Nagu Sjählö! in horto: A. Dahl; Pl. Finl. exs. No 905 e Nagu Ernholm in horto leg. dem: r »Pargas malm»: Adl.; Pargas [»Parainen»] prope serratinam Kvidja in horto 1913: Link. comm.; Bromarf Kivitok spec. numerosa: Sand!; Tenala Prestkulla: W. Bruncrona!; Vihti r prope templum: Printz, cfr Flinck; in parte australi par. Mynämäki [»Pt»] p nonnullis annis [»eri vuosina»] in hortis praediorum Kallis, praedium sacerdotis, Suvila, Kleemola et Lehtimäki, hoc loco vidit pater iam anno 1860 et sequentibus: Caj. Kasvist.; Nystad: Södl., vide etiam infra. — **Ny1.** Ekenäs: K. Fieandt in herb. lyc. n.; opp. Ekenäs in compluribus hortis vetustis, Ekenäs Jusarö in horto: Häyr.; circa Fagervik! (st fq): His.; Esbo Ahlberga: Kihlm. ann.; [Helsingfors] st r: W. Nyl.; Helsingfors Brunnsparken: Hult coll.; Helsingfors in agro prope Tavasttull: Lindb. herb.; Thusby r praedium Gammelby: Åstr. & H.; [Nurmijärvi] rr ad ripam rivi Luhtaoja et st cp prope Kuhajärvi: Stenr.; st r ex. gr. Borgå in oppido, Lovisa (G. R. Björksten), Hogland [1856]! Suurkylä [»Pohjakylä»] [cfr Schrenk p. 160 et Brenn.], Orimattila ad Sommarnäs: Sæl. Ö. Nyl., spec. ex Orimattila leg. E. Siven!; Orimattila Niemenkylä Anttila in horto (A. Linkola herb.) nunc evanuit, in vicinitate templi in horto pharmaciae (A. Spolander): Link. comm.; Borgå in horto infra templum episcopale et in horto ad praedium Stor-kroksnäs 1856: Sæl. ann.; Borgå in praedio Emsalö st cp ut herba inutilis in horto 1913: Gadol., vide etiam infra. — **Ka.** Fredrikshamn (W. Ruin): Hult herb.; rr [Virolahti] Ala-Urpala in horto spont.: Blom!; Viborg 1877: Zill!., vide etiam Knorring p. 27.

Sat. Raumo: Wirz. M. S. et W. Wallenius!; [Loimaa] rr Karsatti Hulmi, Petäjoki (E. Hollo), Vesikoski (E. Hollo): Saur.; st r et pc — st pc in oppido Björneborg!, Kumnäs Tomtebo.

Räfsö anno 1890 et sequentibus (H. Grönlund), Räfsö 1905 (A. Lindfors): Häyr. Björneb.; in oppidulo Ikalis! compluribus locis in hortis: Printz. — **Ta.** vide infra. — **Sa.** Imatra: Sælan!, cfr Hult et Herb. Mus. Fenn. II p. 141 et vide infra.

Ab. [Pojo] fq: A. Nyl.; åtminstone frekvensen är oriktig. — **Sat.** Tyrvää: Warel. p. 18; Kyrö: Asp; uppg. erfordra bekräftelse.

Ehuru sannolikt många af ofvan anförda uppgifter afse en tillfällig förekomst, upptager jag dock särskildt de uppgifter, där denna tillfälliga förekomst kan anses mer eller mindre otvifvelaktig. **Ab.** Åbo vid slottet på barlast: E. Reuter; [»Turun linnankenttä] 1 yks. 1915 (N. Friberg), eunen runsaammin (T. Wikström): Pesol. Tur. p. 43 [samma ställe som föregående]; [Muurila] »on löytynyt Isontalon kartanolla, mutta ei ole enää viime vuosina siellä tavattu, jonka tähden se luultavasti on sukupuuttoon hävinnyt»: Renv. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] rätt riklig år 1906, senare försvunnen (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 160; Kyrkslätt »villa Båtstad ad lac. Hvitträsk in horto adventicium 1907»: Sæl. herb.; Esbo Rulludd »in horto adventicium»: Kihlman; »Helsingfors in promuntorio Lappviksudden in horto adventicium 1901»: Sæl. herb.; Borgå: Stjernvall!; exemplaret torde vara insamladt på barlast. — **Ka.** [»Pantsarlahden kaatopaikalla Viipurissa] 1908 muutama yksilö»: Myrb. p. 96. — [**Ik.** »Meist auf Schutzplätzen hie und da in ganz Ingrien, indess ziemlich selten . . . Bemerkenswerth ist bei dieser Pflanze, dass sie ihren Aufenthaltsort jährlich ändert»: Meinsh. p. 247. L. c. p. XXX upptages arten icke från I eller Isthmus.] — **Sat.** Karkku Linnais i trädgården 1907 och 1908, men ej återfunnen, Tammerfors fru Lindroos' trädgård 1883: Hjelt; omnämnes äfven af Buddén från Tammerfors; Birkkala Rahola trädgård, tillfällig, inkommen med *Reseda odorata* frön: Th. Grönblom!; Häyr. Björneb. se ofvan om Räfsö. — **Ta.** [Tavastehus] »löytänyt lokak. 1879 neiti Zitting'in kasvitarhassa pari kpl»: Budd. muist.; »in oppid. Tavastburgi, endast några exemplar i en trädgård»: O. Collin!, jfr äfven Alc. III etc. Enligt min mening är *Solanum nigrum* blott tillfällig i Tavastehus, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 88 etc.; Sysmä »Otamo Korvenrannan talon puutarhassa koristepenkissä cp 1917»: Link. comm. — **Sa.** »Villa Männikkö ad fabricam Kaukas prope Villmanstrand in horto spec. unicum adventicium 1912»: Sæl. ann.; Mikkeli [»St Michel'] funnen i drifbänk: Ehn; exemplar i duplett-samlingen! enl. tidigare anteckning. »Mikkeli Otava kansanopiston puutarhassa, samoin maanviljelyskoulun kasvitarhassa 1917»: Link. comm.; [Nyslott] »Savonlinna tavattu vuosien kuluessa 4 kertaa eri pihamailla (oppil. herb.). Viljelty parina kesänä lyseon kasvitarhassa»: Budd. muist. — **Kl.** [Parikkala] »kerran tavattu viljelysmaalla Kangaskylässä»: Hann.; Pitkäranta »Kievarin pihalla»: Pesol., jfr Link. Stud. p. 346, där *S. nigrum* uppräknas bland »Neukömmlinge», och l. c. p. 291. — **Oa.** Öfvermark trädgård: Elli Björkman!, jfr Medd. XL p. 225; sannolikt är. att

arten här varit tillfällig. [Wasa ångkvarn] sparsam till 1891, antecknades icke senaste sommar [1892]: Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882 enstaka: Laurén l. c. p. 41; [Wasa hofrättspark] 1883—1884 i många exemplar: Laurén l. c. p. 42, se äfven Alc. III. Numera mig veterligen försvunnen i Wasa: Hjelt. — **T b.** [Jyväskylä] »noin 1897 laivalaiturin äärellä kaupungin rannassa muutam. yks. (M. Puolanne), pcceräässä perunapellossa 1912 (Leskinen!): Link. Kasv. p. 168, jfr l. c. p. 158. — **S b.** [Kuopio] »liankaatopaikalla 1904 (A. Oksanen), kuuleman mukaan muutamien kaupunkitalojen perunapelloilla»: Link. Lis. Ehuru Linkola ej använder tecknet för tillfällig förekomst, anser jag mig tills vidare böra beteckna arten som tillfällig i **S b.** »Pappilan puutarhassa Maaningalla ainakin yhtenä kesänä»: Kyyhk. comm.!: Nilsia »(koulukkaita Nilsian kirkonkylässä)»: Kyyhk. litt. 27, XII, 1910. — **O m.** [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136; rr Lappajärvi prostgård i trädgården, sparsam särskilda år (Nyström): A. L. Backm. Fl. — **O k.** rr Kajaani »res[ervi] kas[armilla] satun[nainen] 1914»: Metsäv.; [Suomussalmi] »Posti-konttorin puutarhassa parina kesänä»: Kyyhk.!, jfr Brenn. bidr. — **O b.** [Uleåborg] »träffades et stånd . . . 1794»: Jul. ann.; Uleåborg på barlast: Hough. herb.; Uleåborg förutom på barlast äfven i staden på en ruderat plats och i en trädgård: Zidb., jfr Brenn. Obs. och Alc. III—V; »paino-lastikasvina Hietasaaren puolella joinakin vuosina runsaanpuoleisesti, toisina harvaassa tai ei ollenkaan»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »siellä täällä viljelysmailla yksitt. kappaleita»: Huum. Oul. p. 178; [Uleåborg] »eri vuosina yksitt. kppl. viljelysmailla ja kaatopaikoilta»: Huum. comm., jfr äfven Huum. pain. p. 86, Huum. sat. p. 91 och Huum. Oul. II p. 117; Kemi barlast, förekom 1888 ganska ymnigt på barlastplatsen i Kemi stad samt 1886 vid Karinhaara, numera utrotad: Keckm.; Kemi gamla trädgårdar rr, Viheriälä: Rantanieniemi, se äfven M. E. H[uumonen] i L. Y. 1916 p. 149.

Var. *melanocerasum* W. **Nyl.** »ad Fagervik»: His. — Emellertid nämner Lindberg: Hisingers exemplar är utan frukt och i intet afseende olik våra andra exemplar: Lindb. comm. Ehuru *S. melanocerasum* W. upptages som en särskild art från »Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn. plur. . .»: Nym. Consp. p. 526, jfr Trautv. Incr. p. 571, framhåller Lindberg, att denna var., som synbarligen icke har något systematiskt värde, ingår i Hartm. fl. från 5—10 uppl., men saknas i 11:te uppl. liksom i alla andra [nyare] floror: Lindb. comm.

Solanum humile Bernh.

Per errorem apud nos est indicatum.

På grund af ett tryckfel upptages denna art för Finl. af Fries; tryckfelet rättas af Fries själf l. c. p. 254.

Solanum dulcamara L.

In Fennia australi et media plerumque passim occurrit; frequentior ad oram, ubi saltem 63° 50' attingit; in Fennia orientali autem raro tantum visum est.

Till.; Till. Icon. 154; sistebat iter versus septentrionem Wasae [»cum praecedente» is erat *Leonurus*]: Fl. Lapp. Proleg. § 30, cfr Linné Iter lapp. p. 198 et l. c. II p. 207; Kalm: Hell. vide sub **Ta.**; in dumetis et humidis st fq: Prytz cont.; ad saepes et in salicetis prope loca culta per meridionales et medias provincias: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries: Eur. omn. exc. Scand. bor. . . .: Nym. Consp. p. 525; exc. etiam Fenn. bor. plur. (adest in Ostrobothn.): Nym. Suppl. p. 228: in australi et media Finlandia passim usque ad 63° 50' in Ostrobothnia media crescit: Schedae II p. 133, vide etiam DC. Prodr. XIII p. 78, Led. III p. 187, Köppen Verbr. I p. 594. Hult vedv. p. 8, Hjelt Utbr. p. 173 [40—41] et Caj. dendr. p. 614.

A1. p: Bergstr.; complur. loc. Sund Kastelholm, [Föglö] Degerby: Bergstr. Beskr; st r—p: Arrh. & K.; Geta Bolstaholm. Eckerö Storby, Jomala ad praed. sacerdotis: Arrh.; Finström Godby: Lindb. herb.; r Brändö Fiskö, Kumlinge Visings et Snäckö: Bergr. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; st fq—p: Arrh. Ann.: (fq): Sand.; p Mörby etc.: A. Nyl.; Pojo ad sinum Pojo (G. von Knorring): Sæl. ann.; [Muurila] r, enum. e 4 locis: Renv. p. 78; p: Sel.; Vihti st fq: Printz et Flinck, cfr W. Nyl. p. 205; in ripis humidis st fq: V. E. Broth.; Mynämäki [»Pt»] rr nonnulla spec. prope praedium aeditumi, Mietois st r in alnetis litoralibus ad Saari, Aarlahti et Tervois: Caj. Kasvist. — **Ny1.** st fq: His.; p: Stenr. et W. Nyl.; Thusby haud r: Åstr. & H.; (fq): Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila (r) enum.: Link. comm. — **Ka.** Lavan-saari: E. Nyl. Ber.l, cfr Brenn.; (st r): Blom; Vehkalahti. Saalan & Strömborg! vide sub **Ny1.**; p in vicinitate lacus Ladoga. interiore in parte tantum in Kirvu Tietävälä ad ripam amnis adnotatum: Lindén; etiam alia spec. in H. M. F. — **Ik.** p: Malmb.; vide etiam Silén Blomb. p. 127; multa spec. in H. M. F.; in tota Ingria hic illic plus minusve fq: Meinsh. p. 246].

Sat. p: Malmgr.; p — st fq et pec — cp, maximam partem st pe, e par. Ulfaby et Kumnäs non adnotatum, Hvittisbofjärd p, Luvia (Hj. Wikman auct. Fontell), Hunninkylä Pulli (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; Ulfaby in pag. Ruosniemi 3 locis, in super proprius ad Norrmark, interdum cp: Edith Hjelt comm.; st r: Hjelt. — **Ta.** (fq): Tikk.; complur. loc. et ad ripas lacuum et ad aquas fluentes et in lucis: Leop.; p: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; cp ad rivulos et saepes in Padasjoki: Hell. p. 5; ibidem fl. albis leg. Langl.; Sysmä Hovila et Ilola: Link. comm.; st r in Vehkasalo cp, ad Putkijärvi, Ylimäis: Bonsd.; r Orivesi (J. P. Maunu): Borg Tiet., vide etiam G. Munst. p. 88. — **Sa.** Villmanstrand: Simming!; Palto ad Villmanstrand 1883: Sæl. herb.; Kangaslampi Tikansaari: W. Oka!, spec. ded. Buddén, cfr Budd. muist., vide etiam infra; Hult non comm. — **Kl.** non infrequens ad litora rupestria Ladogae: Fl. Kar., spec. e Valamo!; p in vicinitate lac. Ladoga: Lindén et Link. Stud. p. 272; Parikkala: Moberg Klim. p. 33. — **Kol.** [rr Sermaks: Elfv., spec. e Rossia!]; Rovskoje et Soutujärvi!: Caj.; Salmi Tulema ad ripam lacus Ladoga: Link. comm.

Oa. p usque ad Vasa: Malmgr., spec. e Närpes! et Kaskö in dupl!; Malaks: J. R. Asp. p. 123; p, tantum in vicinitate maris: Laur. Växtf., spec. lectum prope Vasa!, vide etiam supra et sub **Om.** — **Tb.** Korpilahti Päiväkunta ad rivum spec. unicum: Häyr.; r Jyväskylä Tourujoki: Broth, cfr Wainio Tav. or.; hoc loco nunc evanuit: Link. Kasv. p. 162; Jyväskylä Lohikoski: Gadol., cfr Prim. p. 51, spec. e Jyväskylä iam leg. Nikl!; Laukaa prope Haapakoski (Leskinen): Link. comm., vide etiam infra. — **Sb.** r: Mela; Varkaus: C. Th. Hällström in dupl!; Varkaus Ämmäkoski et ad domos (Dr Hällström): Enw.: Varkaus cp: Enw. add.; Varkaus ad pontem Kämärinkoski 1907 (A. Oksanen): Link.; Kuopio Taivalharju (Buddén herb.): Budd. muist.; Maaninka pag. Haatala Räsälä in ripa adhuc a. 1918: Kyyhk. litt!; Maaninka Tuovilanlahti (alumn. H. Roivanen auctore Kotilainen): Link. comm. — **Kb.** Kide ad pistrinam Kideslaks: U. W. Telén!; in insula prope Tutjunemi: Hällstr.! — **Kon.** rr Koselma (Simming! et alii): Norrl. On.; spec. e Koselma etiam leg. Kullhem!; Padmosero ad ripam lacus Onega

et ad Koselma [»Kosolma»] in ripa lacus Uksj-osero: Günth. p. 47; Schungu ad litus lac. Onegae. Kihlm., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; in tota insula Klimetskoi [»Sennoguba»], etiam ad Kishi et in minoribus quibusdam insulis adiacentibus: Caj.

Om. »in Ostrobotnia media nonnisi in insulis maritimis inter G[amla] Karleby et Jakobstad crescentem legi; in provincia vero australiore ad Vasam e. c. iam campestris [vide autem Laur. Växtf.] est planta»: Hellstr. Distr. p. 18; st fq ad litus, r interiore in parte Teerijärvi: Hellstr., spec. e Gamla Karleby!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, vide etiam Leiv. Veg. p. 203; rr Evijärvi Hanhikoski (Nyström): A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136; st fq ad litus, sed uno tantum loco interiore in parte [»Lappajärvi»]: l. c. p. 137; p, (Haapajärvi): Tenn.

Pl. Finl. exs. N:o 906 **Nyl.** Kyrkslätt Torsvik in humido loco fruticeti leg. Lindberg.

Sa. Sääminki Tolvaniemi [ja] Varparanta, Kerimäki »oppilas herb. seur. paik. Kipiluoto, Harvansaari, Niinisaari»: Budd. muist.; uppg. upptagas med uppmaning till vidare undersökningar. — **Tb.** Om förekomsten i denna provins nämnes: »En ole sieltä löytänyt»: Link. Jyv. p. 186.

Om *Solanum dulcamara* som rent tillfällig har jag endast få anteckningar. **Ab.** Åbo [»Turun linnankenttä] ennen runsas, nyt kait hävinnyt» (T. Vikström): Pesol. Tur. p. 43. — **Nyl.** Ekenäs stad afstjälpningsplats, i öfrigt ej antecknad: Häyr. — **Ob.** [Uleåborg] ett stånd anträffadt vid Toppila 1882, sedermera icke återfunnen: Zidb., jfr Brenn. Obs. — Leiv. putk. se längre fram. Kemi gamla trädgårdar rr Viheriälä: Rantanieni: Brenn. Obs. använder tecknet för tillfällig förekomst.

Linkola betecknar *Solanum dulcamara* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr l. c. p. 356.

Som **fossil** torde arten vara sällsynt. Följ. uppg. föreligga: Inom furuzonen vid [**Nyl.** Pyhäjärvi] Sortbäck: G. And. p. 123, jfr l. c. p. 75; **Ik.** Walkjärvi »zwischen Walkjärvi und dem Jauholaampi-See»: Lindb. Phyt. p. 187. — I Herl. Växtp. I p. 7 uppgifves *Solanum dulcamara* äfven vara funnen som fossil vid **Ik.** [Pyhäjärvi] Vernitsa; på det anförda stället [G. Andersson i Geol. För. Förh. Bd XVII p. 29, Stockholm 1895] har jag dock icke funnit något omnämnande af arten.

Solanum dulcamara **odlas** säkerligen högst sällan. Se emellertid Elfving i Medd. XXV p. 13 (**Nyl.**). — **Ob.** [Uleåborg] »viljeltynä ja puutarhojen läheisyydessä löydetty satunnaisena»: Leiv. putk., jfr Leiv.

Med **hvita** blommor är arten säkerligen högst sällsynt, se dock ofvan under **Ta.**

Var. *litorale* Raab. (v. *tomentosum* Koch) föreligger från **Nyl.** Borgå barlastplats: Elsa Holm i Lindb. herb.

Solanum tuberosum L.

Per totum territorium colitur atque in Fennia quidem maxima copia.

Ehuru det otvifvelaktigt vore af intresse att påvisa, huru odlingen af potatis alltmör tilltagit i Finland, ligger dock denna uppgift alldeles utom ramen för *Conspectus*. Här nöjer jag mig med att ur den botaniska litteraturen anföra några uppgifter, som belysa denna ökning, och att därjämte komplettera den framställning, som gifves af G. Cygnaeus i K. Finska Hushållningssällskapet 1797–1897, Åbo 1897, och K. H. Hallström i *Oma maa* IV, Borgå 1909, p. 710–713.

Potatis-växten omnämndes första gången i Europa af Clusius 1601–1646 enl. S. Killerman p. 79 (citatet enl. Bot. Centralbl. 113, Jena 1910, p. 185). [På annat håll uppgifves, att potatisen redan 1586 infördes till Irland af Hawkins: Lundén Köksv. p. 415.] I Finland blef växten först bekant 1737 enl. Jonas Cajanus, disp., praes. P. A. Gadd, Åbo 1782 (citatet enl. Sæl. bot. litt. p. 66). På annat håll uppgifves: »De första potäterna hemtades till landet 1730 af sachsiska smeder, hvilka införskrefvos till Fagervik järnbruk i Ingå socken i Nyland»: Lundén Bidr. p. 48, jfr Elfv. Kult. p. 103 och Lundén Köksv. p. 418. Som känt utbredde sig emellertid odlingen till en början mycket långsamt. Så nämnes [under 1790-talet]: »Potatoes äro ännu nästan obekanta» [i Karelen]: Tuneld p. 516 och från Savolaks skrives i samma arbete: »Med Potatoes-odling är någon ringa början gjord, hvarom Finska Soldaterna fingo kunskap i Pommerska kriget»: Tuneld p. 483. Från Uleåborg åter skrives: »planteras väl til Husbehof af en och annan Ståndsperson, men hos vår Allmoges har denna välsignade Växt intet vunnit förtroende»: Jul. p. 19. — Genom energiskt ingripande från flere håll blef odlingen alltmör spridd. Redan 1822 utsåddes potatis första gången i Inari: Fellm. Anteckn. III p. 335 och samma år i Utsjoki: Fellm. Anteckn. IV p. 224, jfr l. c. I p. 138. — Nu är potatisen den allra viktigaste kulturväxten . . . »ty dess odling sträcker sig öfver hela landet ända upp till dess allra nordligaste delar»: Elfv. i Atlas p. 3.

Utom i här anförda arbeten påträffas många upplysningar om potatisodlingen och särskildt dess historik bl. a. i följ.: Ign. Geogr. p. 348, Elfv. Kult. p. 103–105, Elfv. Ant. p. 102, Grotenf. p. 92–97, Sv. Litt. Sällskapet i Finl. Förh. och upps. 16, 1902, Helsingfors 1903, p. 194 [om förhållandena 1753], Lundén Köksv. p. 418–419 etc.

Om potatiskulturen i enskilda delar af landet ingå dessutom upplysningar i Renv. p. 17, Rosb. Kyrksl. II p. 42–44, Medd. XXV p. 12, Fellm. Anteckn. I p. 273, 290, 522 och 594, l. c. III p. 286, 335, 415, 451, 493 och 503 äfvensom Rosb. Lappi p. 136.

Om närvarande förhållanden har jag antecknat uppg. bl. a. i följ. arbeten: Elfv. p. 119, Norrl. On. p. 24, A. L. Backm. Fl. p. 25, Brenn. Obs. p. 42 och 48, Medd. XXI p. 19 (Kp.), Keckm. p. 12, Stjernvall p.

235 (NE **Kuus.**), Friis p. 335 (Soukelc), Schüb. p. 264 (Kantalaks), Rosberg p. 43 (**Lk.**), Hult Lappm. p. 28, Elfv. Ant. p. 18 och 21, Nordling p. 307, 313 och 315 äfvensom Rosb. Lappi p. 138 (alla dessa från **Li.**). Till dessa ansluta sig uppgifterna hos Fries, i floror etc.

Den rikaste i vårt land hittills antecknade potatisskörden inberäknades år 1905 och uppgick, enligt Statistisk Årsbok för Finland . . . 1916, Helsingfors 1917, p. 140, till icke mindre än 7,295,975 hl. År 1914, det sista år statistiken l. c. omfattar, utgjorde densamma 6,602,533 hl. Skörden var det ifrågavarande året störst i Wasa län, där den utgjorde 1,163,210 hl, minst St Michels län, där den utgjorde 514,270 hl; i Uleåborgs län uppgick den till 526,231 hl: l. c. p. 141.

Uppgiften i Medd. XXVIII p. 12, jfr L. Y. 1901 p. 186, är af biologisk innebörd. I Medd. VI p. 212 omnämnes en monstrositet.

Slutligen några uppg. om potatisodlingen i de nordligaste delarna i landet. **Lk.** Kuolajärvi »viljellään yleisesti, pääviljelyskasvi ohran rinnalla»: Pesol. — Från **Li.** nämnes: I Inari 1826 12:te kornet och 1829 endast andra: Fellman i Suomi 1845 p. 174, se äfven ofvan och Kihlm. Ant. p. 33 samt jfr Moberg Klim. p. 39. Från Utsjoki omnämnes potatis: Moberg Nat. p. 123, Moberg Klim. p. 30, 32 och 36, se äfven Moberg Klim. II p. 26. — [**L. ent.** Med större framgång, ehuru i liten skala, ända upp till nybygget Naimakka [68° 40']: Læst. p. 9. Odlas till Mukkavuoma [68° 54'], ehuru därstädes i obetydlig grad och med ringa framgång: Norrl. Lappm. p. 265. »På Markkina gård vid Lätäsenos mynning hade potatisskörden detta år [1889] varit utmärkt. En potatis uppgafs hafva vägt 467 g. Vid Hirvasvuopio nybygge hade äfven potäter odlats . . . till blom kommer växten ej och potäterna blifva ej större än fingerändan»: Lindén Bidr., se äfven om odlingen i **L. ent.** Clarke p. 466, Wall. p. 128 och 132]. — I Mela Pl. omnämnes odling bl. a. i **Lp.** Pjalitsa. — »Gedeiht wohl auf den . . . Abhang des Nivaselkä [**Lt.**] am Nuotjavr (68° 22')»: Lindén Beitr. p. 13. Gå väl till i Pummanki, men trifvas ej bra i Uura [**Lt.**] (Thauvon, J. F. Matkamustelmia p. 261): Sæl. bot. litt. p. 449.

Med anledning af en uppg. i Medd. XXVI p. 43 må nämnas, att i tidningspressen ingå många uppgifter om stora potäter (de tyngsta enl. min anteckning 950 g.: Turun Lehti 1910 N:o 120 och Hufvudstadsbladet 1918 N:o 183; i Turun Lehti 1918 N:o 68 omnämnes visserligen enligt Ilkka en potatis, som vägde 1525 g, men den bör väl betraktas som en abnormitet) och höga potatissstjälkar (de högsta enl. mina anteckningar 2 m 30 cm): Turun Lehti 1918 N:o 68 (?) etc.; likaså ingå många uppgifter om mer eller mindre monströsa potatis. Det torde dock ej vara skäl att här ingå på dessa detaljer.

Missbildningar omnämnas åtminstone Medd. XXIX p. 73.

Om tillfällig förekomst af potatis har jag endast antecknat två uppg.: [**Nyl.** Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132. — [**Ob.** Uleå-

Viborg] »peltorikkoruoho painolastin mukana runsaasti» [1910—12]: Huum. Oul. p. 179. — I själfva verket torde det ej sällan inträffa, att ett eller annat potatisstånd uppväxer från knölar som tillfälligtvis öfervintrat.

Solanum lycopersicum L.

In Fennia imprimis australi colitur.

Ännu 1897 skrefs om odlingen af tomater: Odlas mycket sällsynt, mest som en kuriositet af amatörer: Elfv. Ant. p. 103. Däremot säges 1912: Det är egentligen under de sista tio åren man i Finland begynt använda tomater — hufvudsakligast importerade — i något större utsträckning: Lundén Köksv. p. 547, där det äfven nämnes, att de odlats i Finland åtminstone sedan 1870-talet. Också enligt mina egna iakttagelser har tomatodlingen allt mera tilltagit under senaste tid; arten omnämnes äfven i nyare floror såsom Brenn. Flor., Alc. III, Mela Kasv. V. — Om odlingens nordgräns säges: »åtminstone till Wasa: Alc. III. I Elfv. Ant. p. 103 redogöres för försök i ännu nordligare trakter. Här bör tilläggas: Endast de sista åren [i **O b.** Ylitornio Jolma]: F. Trädg. 1909 p. 126—127.

Rätt oväntade äro emellertid följ. uppgifter: Barlastväxt på Skatudden i Helsingfors: G. v. Frenckell i Medd. XXXIII p. 76 under namn af *Lycopersicum esculentum* Mill. — **K a.** [Viborg Pantsarlaks] »1908 1 kpl»: Myrb. p. 96.

I säkerligen ytterst ringa utsträckning odlas äggplantan *Solanum melongena* L., se härom Lundén Köksv. p. 574.

Utom dessa tre arter odlas ännu ett par andra arter af släktet *Solanum*. De kultiveras som prydnadsväxter i trädgårdar och, såvidt mig är bekant, endast i ringa utsträckning. *S. robustum* [Wendl.] och *S. marginatum* L. omnämnas som odl. i **O m.** Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25. *S. laciniatum* [Ait.] uppgifves som odlad **Li.** Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139. — Huruvida bestämningen af dessa sistnämnda arter är riktig, kan jag ej afgöra.

Hyoscyamus niger L.

In Fennia australi passim—satis frequenter occurrit; ad septentrionem versus rarescit et ultra 63° vix visus est nisi in saburra etc.; in orientali Fennia non observatus est nisi rarissime. Nonnullis saltem plagis frequentia his annis diminuta est.

Till.; Till. Icon. 147; Kalm; cp ad domos: Hell. p. 4; in urbibus et ad pagos locis ruderalis stercoratis (fqg): Prytz cont.;

in ruderalis, ad vias, plateas et pagos per totam Fenniam australem et mediam: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries: Eur. omn. exc. . . . Lapp. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 524, vide etiam DC. Prodr. XIII p. 546, Led. III p. 183 et Link. kultt. p. 138.

A1. p: Bergstr.; Sund Bomarsund: Samuelss. p. 132; r Brändö Lappo, Kumlinge in pago ad templum: Bergr. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; r Iniö Söderby: Bergr.; Pargas (r): Adl.; p. inprimis in insula Alön: Arrh. Ann.; Pargas [»Parainen»] Bläs-näs, Norrby et Pättiby in areis: Pesol.; Bromarf Bredvik, Finby Pettu: Sand.; (fq): A. Nyl.; (st fq): Sel.; p: Ch. E. Boldt; Lojo compluribus locis, epp in Biskopsnäs Kauria: Lindb. comm.; [Vihti] (»fq»): Printz; [Vihti] r tantum ad Oravala in area et in horto, in praedio Vanjärvi et Vanhala Hagalund: Flinck; Olkkala et Kivelä ad viam: E. af Hällstr.; Moksi ad praediolum Holma, Pietilä Nummela et ad praedium sacerdotis in agro solano consito: Weeks. muist.; [Vihti] r in areis: V. E. Broth.; (st fq) in areis Pusula Ikkala et Karjasjärvi, Pyhäjärvi in pago ad templum: Weeks.; Mietois et Mynämäki [»Mt ja Pt»] st r in parte australi hic illic: Caj. Kasvist. — **Nyl.** in vicinitate oppidi Ekenäs non visus nisi Ekenäs Danskog unicum spec.: Häyr.; p, enum.: His.; [Helsingfors] intra urbem st r: W. Nyl.; [Nurmijärvi] (rr) Jokela in horto (W. W. Wilkman): Stenr.; Thusby: Astr. & H.; st fq locis cultis: Sael. Ö. Nyl.; Orimattila (rr) Tönnö (V. R. Lehtonen): Link. comm.; [Hogland] (fq) in pagis, Tytärsaari etiam in litoribus: Brenn.; etiam Kotikallio: Brenn. Till. p. 37. — **Ka.** p in cultis totius regionis maritimae ex. gr. Fredrikshamn ([C. L.] Qvist): Fl. Kar. p. 193; st r: Blom; Säkjärvi Ylijärvi Raunio: V. Krohn!; Viborg in moenibus: A. Thuneberg!; r Kaukola in coemeterio, Järvenpää! in area: Lindén. — **Ik.** (r) Konnevits [»Konevitz»]: Fl. Kar.; p: Malmb., spec. e Kivennapa [»Kivinebb!»]; Sakkola: Nikl!; [in tota Ingria dispersus: Meinsh. p. 246].

Sat. p: Malmgr., spec. è Birkkala!; [Loimaa] r Kolkkala et Vesikoski: Saur.; r et pc, enum.: Häyr. Björneb.; r aliis anis aliis locis crescit, frequentia autem magis magisque minuitur: Hjelt, spec. e Karkku! — **Ta.** p: Leop.; [Tavastehus] fq: Asp.

& Th.; p: Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala minus fq: Nikl.; st fq: Bonsd.; [Orivesi etc.] st r in areis Kiviniemi prope Laasola, haud procul a statione Korkeakoski ad austro-orientem versus et in praedio quodam ad ripam orientalem lacus Mällinselkä: Borg Tiet.; Jämsä: Nikl.; st r Luhanka complur. loc. in pago Tammijärvi, Korpilahti Korhonkanta: Wainio Tav. or.: Korpilahti pcc prope templum, Veijo et Putkilähti: Link. comm. — **Sa.** Valkiala p: Hult Fört., cfr Chyd.; p ex. gr. ad Villmanstrand! et Nyslott: E. Nyl. & Chyd.; rr in sacerdotio Ruokolaks (Londén): Hult; Mäntyharju ad praediolum in vicinitate pagi Kuortinkylä: Link. comm.; Nyslott p: Buddén, vide etiam infra. — **Kl.** r Valamo: Fl. Kar.; [Parikkala] p: Hann., vide infra; Uukuniemi: Nikl.; Sortavala: Boehm in herb. lyc. n. — Kol. Petrosavodsk: Günth. p. 47; non adnotatus nisi ad Petrosavodsk, ibi autem compluribus locis: Caj.; Salmi Karkku in praedio Vasili Ärmänen multa spec. 1917 (K. G. Olsoni): Link. comm., cfr Link. Stud. p. 291 et 346.

Oa. »primum in Vasa observavi»: Linné Iter lapp. p. 198 et l. c. II p. 207; p usque ad Vasa: Malmgr., spec. e Solv!; Närpes r: Nordl. p. 20; paullum infra Vörå septentrionem versus: Hellstr. Distr. p. 13, cfr etiam Moberg Nat. p. 124; Vasa antea st ep in oppido vetusto: Hjelt, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; p: Laur. Växtf. — **Tb.** st r: Broth., spec. e Laukaa!; Jyväskylä Koukola (Brummer): Wainio Tav. or. — **Sb.** Pieksämäki ad stationem viae ferratae: Kyyhk. litt.; [Leppävirta] Varkaus ad fabricas unicum spec. (K. Th. Hällström): Enw.; r: Mela; Kuopio Rissolanranta: Buddén, vide etiam infra. — **Kb.** Liperi r Maljasalmi Viurusuoranta! »inhämtad af s. k. Laukkuryssar, som försålt dess frön under namn af tobaksfrön»: Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141, ubi dicitur »forsitan introductus» esse. — **Kon.** Tolvoja ad domicilia in pago: Kihlman!

Ab. Åbo [»Turun linnankenttä] pcc»: Pesol. Tur. p. 43. — **Ka.** [»Pantsarlahden kaatopaikalla Viipurissa] aivan yleinen»: Myrb. p. 96. — **Sa.** Nyslott »Savonlinna tavattu piholla ja joskus jonkun syrjäkadun varrella, viimeaikoina harvemmin. Viljellään lyseon kasvitarhassa»: Budd. muist. — **Kl.** [Parikkala] »talojen lähellä viljeltynä tai metsistyneenä»: Hann.; uppgiften förefaller mig mindre sannolik; jag har dock ej velat utesluta densamma. — »Sortavala Tamhangan saarella sisäjärven N-ran-

nalla olevan mökin luona 1890-luvulla, sitäpaitsi Valamon luostarin pihalla (K. H. Hällströmin muistiinpanot): Link. comm., jfr Link. Stud. p. 346, där arten uppräknas bland »Neukömmlinge». — **Sb.** st r [Kuopio] »Vaajasalo Leskelän pihalla 1900 (K. Teräsvuori), Kurkiharju Kokkolan vanhan tuvan raunioilla 1903, Liankaatopaikalla 1904 (A. Oksanen), Kauhungintalon edustalla 1909 (Huumonen), Niittylahti erään mökin pellossa 1911 (A. Oksanen): Link. Lis. — Det bör anmärkas, att Linkola ej använder tecknet för tillfällig förekomst; flertalet fyndorter tyckes mig dock utvisa en dylik. »Kuopion pit. ennen Mustikkaniemen tilalla Kasurilan kylässä (L. Korhonen), Maaninka Pöljän Lintuniemellä oli sitä yhtenä syksynä, vaan on tainnut sieltä hävitä, Lahtelan luokse oli sitä tullut viime kesänä 1917 runsaasti [cp] roskasiementen mukana, joita oli tilattu kanojen ruoaksi, Varpaisjärvi Jouhiniemeltä Syvärin päästä, Nilsia Kermilän luona, Lastukoskelta, Pajuniemeltä, Sänkimäeltä ja Palonurmelta!»: Kyyhk. litt., exemplar äfven från [Maaninka Pöljä] »Toivalan pellon keskellä Käärmetlahdessa»!

Om. Jakobstad (V. L. Schauman) [sannolikt på barlast]: Moberg Klim. p. 40; Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136: rr Vindala Kaartunen invid byggnaden, Lappajärvi Savo Tapola trädgårdstappa ett ex. (Nyström): A. L. Backm. Fl., som använder tecknet för tillfällig förekomst; i Sinkajoki socken nära älfven och i Ny Karleby på en gata (exemplar i elevers herb.), kanske tillfälliga på båda orterna: Zidb.

Ob. Uleåborg vid Toppila sund: E. Nyl. & Chyd.; exemplar därfån från insamlade af Hougberg i dupl., S. W. Liljebloom i dupl. och Brenner! — Enl. Hougberg förekommer arten på barlast. [Uleåborg] Toppila 1882, Kemi 1885? ett eller få stånd: Zidb., jfr äfven Brenn. Obs. »Kni-villa paikoin, kartanopaikoilla, rikka- ja kaatopaikoilla harvinaisena (Toppila, Kirkkomaa) satunnainen?»: Leiv. putk., jfr Leiv.; «v. 1908 [V. Kerttula: Huum. comm.]: Huum. pain. p. 86; [Uleåborg] »v. 1912 painolastilla 1 kpl sekä samoin v. 1912 Maikkulan viinapolttimon luona 1 kpl (Åke Laurin): Huum. Oul. p. 178. — Barlast Kemi stad flere somrar å rad, t. ex. 1889 o. 1892: Keckm.

Var. *pallida* (Waldst. & Kit.) upptages som sällsynt: Mela Kasv. II, men har utgått ur Mela Kasv. V. — **Nyl.** »Helsingfors in horto botanico in ruderatis spec. unicum 1886»: Sæl. herb. — **Ob.** Kemi stad, barlast: Rantaniemi.

Datura stramonium L.

In Fennia inprimis australi iam multos per annos adventicia occurrit.

»Tillfälligtvis forplantad genom utländska frön och växer nu såsom vild äfven här i Åbo»: Gadd Försök II p. 167, jfr Gadd Anm. p. 21; »iamiam in Finl. australis urbibus, et praediis spontanea ex hortis au-fuga»: Prytz cont.; »in ruderibus iam ex antiquissimo tempore persistit circa Aboam»: Rupr. Diatr. p. 24; »Eur. omn. exc. . . . Scand. bor.»:

Nym. Consp. p. 523; »in provinciis australibus crescit, sed adventicia tantum»: Herb. Mus. Fenn. II p. 141; »in plurimis (omnibus?) terris europaeis non nisi in cultis et ruderatis inquilina adest»: Nym. Suppl. p. 227; se äfven florer etc.

A b. »växte ymnig på Åbo kyrkogård år 1861, men var följande sommar försvunnen»: Zett. & Br.; Åbo Biskopsgatan N:o 14, där den i många år frodats: Arrh., se äfven ofvan; Lojo Lindkulla »inter Solanum 1885»: S. O. Lindberg i Lindb. herb. — **Nyl.** »ad Fagervik spontan. in horto»: Hisl.; Helsingfors Botaniska trädgården: Hult herb.; Perno i ett potatistland: gymnasist G. Roselius i dupl. och A. Öberg in herb. lyc. n.

T a. Somero: E. W. Sagulin och W. F. Backmansson i herb. lyc. n. — **S a.** Nyslott »S[avon]linna parina kesänä viljelty lyseon kasvitarhassa»: Budd. muist.

O b. [Uleåborg] »sås årligen i Apoteks Trädgården. 1789, då sommarn här uppe var ovanligen warm och wacker, hant Örten giva mogna frön»: Jul. p. 19. Uleåborg på barlast: Houghb. herb., jfr Brenn. Obs.; barlast Kemi stad ymnig tillsammans med följ. [*Hyoscyamus niger*] 1892, tidigare icke antecknad: Keckm.

Datura stramonium uppgifves (t. ex. i Helsingfors Dagblad 1885 N:o 196) följa zigenaretågen, då det säges att zigenarena af fröna bereda en rusgifvande dryck; huruvida detta spridningssätt kan anses hafva ägt rum äfven i Finland, undandrager sig mitt afgörande.

Datura stramonium upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men har utgått från ed. II, jfr l. c. p. IX not.

D. metel [L.] uppgifves som odlad i **Li.** Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139. — Om bestämningen är riktig, känner jag ej,

Nicotiana rustica L.

In toto territorio culta est; antea maiore copia quam his temporibus.

För tobaksodlingen inom vårt land redogöres fullständigt i Elfv. Ant. p. 100—102, där dess utsträckning och intensitet omkring 1894 och 1895 skildras. Om tobaksodlingens historia i Finland ingår en framställning af Elfving i arbetet »Tobaken dess odling, tillverkning. . .», Första delen, Helsingfors 1909, sida 25—38, där en bifogad karta belyser denna odling i vårt land under medlet af 1890-talet. I Elfv. Kult. p. 157—162 skildras tobaksodlingens allmänna historia. Därför anser jag ej vara skäl att här närmare ingå på dessa frågor, utan inskränker mig till några kompletterande uppgifter. Emellertid bör det framhållas, att i de citerade arbetena med namnet tobak afses icke blott *N. rustica* utan äfven — och till kanske övervägande del — *N. tabacum* samt dessutom ännu andra arter, såsom *N. Bigelovii* [Wats.] m. fl. (se Tobaken p. 35). — I afseende på historiken hänvisas ytterligare till Tuneld p. 483 och 516 äfvensom Jul. p. 19, se därjämte Klingst. Nyl. p. 254. Äfven följ. yttrande torde hafva

intresse: »Tobak odlas till och med i de allägsnaste bygder och kan anses vara landets allmännaste trädgårdsväxt»: Grotenf. p. 197 [Detta gällde slutet af 1890-talet]. — Om nordgränsen för tobaksodlingen observeras följande: Trifves i Inari lappmark: Fellm. Anteckn. III p. 330, se äfven l. c. p. 451 och 493, och jfr Ign. Geogr. p. 349, Grotenf. p. 196, Rosb. Lappi p. 138 m. fl. I Elfv. Ant. p. 102 uppgifves, att tobaksodlingen blifvit försökt i Inari »fastän icke med synnerlig framgång». — Uppgifter om odlingen i särskilda trakter ingå t. ex. Stenr. p. 16, Bäckman p. 263 (O a.), G. Rein i Suomi V, Hfors 1846, p. 214 (S b.), A. L. Backm. Fl. p. 25, Clarke X p. 76, m. fl.

Att tobaksodlingen under senare tid allt mer aftagit, framgår tydligt af Elfving's nyss anförda arbeten, särskildt Tobaken p. 37 och bekräftas äfven genom andra uppgifter. Här anför jag endast: »Nykyään viljellään Karttulassa [S b.] enää hyvin harvassa paikassa»: P. Suhonen i L. Y. 1916 p. 60; se äfven Link. Stud. p. 79. — I Mela Kasv. V nämnes: »Itä-Suomessa vilj. kotitarpeiksi». — S b. »Rautavaaralta sanoi eräs kansakoulun opettaja (Savolainen) 1915 ruvetun sitä viljelemään uudelleen, vaikka se välillä oli ollut jo unohduksissa . . . (sotaaika)»: Kyyhk. litt., där arten f. ö. uppräknas från flere ställen.

Nicotiana tabacum L.

In maxima parte Fenniae nunc inprimis ornandi causa colitur.

Om odlingen af virginisk tobak se under *N. rustica* äfvensom särskildt Elfv. Ant. p. 102. *N. tabacum* upptogs redan af Till.; odl. i södra el. västra Finl.: Fries; till 65° 51' n. br. (Torneå): Grotenf. p. 196; [i Elfv. Ant. uppgifves den från Inari]; se f. ö. Trautv. Incr. p. 570, floror etc. äfvensom Medd. XXV p. 13.

Utom de nyssnämnda arterna odlas äfven några andra *Nicotiana*-arter, men uteslutande som prydnadsväxter och mer eller mindre sällan. Så uppräknas *N. atropurpurea* bland arter, som odlas i O m. Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25. Om samma art nämnes, att den blommat rikligt och blifvit 1½ m hög i O b. Ylitornio [»Öfvertorneå»] på Jolma: F. Trädg. 1909 p. 127 [se äfven Birg. p. 61]. [Var.] *grandiflora* omnämnes ännu från Li. Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139. — *N. alata* Link & Otto upptages som odl. i Mela Kasv. V och Kivir. Kouluk. — *N. affinis* Moore likaså: Alc. IV och V. *N. affinis* är väl den vanligast odlade: Lindb. comm.

Till de odlade *Solanaceae* kunna ännu flere tilläggas. *Physalis Alkekengi* L. upptages redan af Till. och Till. Icon. 66, där arten betecknas som odlad. Från senare tid nämnes: T a. själfsådd i en trädgård vid Huuna gård i Tyrväntö kapell 61° n. lat. 2½ mil från Tavastehus: O.

Collin!, jfr Mela Kasv. V. — Den omnämnes som odlad ännu i **Li.** Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 315. Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 525. — *Physalis angulata* [L.] anföres som odlad på [**Ny**l. Mäntsälä] Frugård 1808: Medd. XXV p. 13.

Af släktet *Petunia* odlas flere arter som prydnadsväxter. *P. hybrida*. Hort. betecknas som allmänt odlad: Alc. III—V, se äfven Mela Kasv. V. I **Om.** Lappajärvi odlad på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26. — *P. nyctaginigiflora* Juss. anges som ofta odlad: Alc. III, jfr Mela Kasv. V. — Ytterligare omnämnes *P. violacea* Lindl.: Mela Kasv. V. — En icke nämnd art af släktet omtalas som odlad på kalljord **Li.** Toivoniemi: Nordling p. 315.

Af släktena *Schizanthus* Ruiz. & Pav. och *Salpiglossis* Ruiz. & Pav. odlas äfven några arter: Mela Kasv. V. Af det senare släktet omnämnes en art som odlad ännu i **Li.** Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 315. (Artnamnet ej utsatt.)

Capsicum annuum L. odlas numera ganska sällan i vårt land: Lundén Köksv. p. 627, där den omnämnes som krukväxt; se om densamma äfven Alc. III p. 242 m. fl. — Uppg. har utgått ur Alc. V.

Af släktet *Lycium* L. slutligen odlas 3 arter: Elfv. Vedv. p. 51; se om dessa i originalarbetet.

Errata.

- P. 3 v. 19 lege Rövass pro Rövars.
- P. 151 v. 3 lege XXXI pro XXX.
- P. 171 v. 33 lege insititia pro inistitia.
- P. 179 v. 3 Vuurunvuori ad **T a.** pertinet.
- P. 189 v. 20 Salmi ad Kol. pertinet.
- P. 225 v. 30 lege Tsoukunniemi pro Tsonkunniemi.
- P. 246 v. 11 lege kylvöniityllä pro kylväniityllä.
- P. 260 v. 15 lege Vuoritsalo pro Vuoretsalo.

Errata leviora corrigant, qui nostra benevoli legent.

Notae auctorum.

VI.

- Alc. V = Alcenius, O. Finlands kärnväxter. Femte upplagan omarbetad av Å. Nordström. H:fors 1916.
- Arrh. småpl. = Arrhenius, A. Floristiskt småplock. Spridda bidrag till kännedom om Lundsbergstraktens växtvärld. (Särtryck ur Lundsbergs skolas festskrift 1912). Göteborg 1912.
- J. R. Asp. = Aspelin, J. R. Kertomus Maalahden pitäjästä. (Suomi II, 6 osa). H:ki 1866. Maximam observationum plantarum partem fecit Alb. Nordman.
- Björkenh. = Björkenheim, Raf. Über die Vegetation auf den Asbildungen und den Moränenböden in Staatsrevier Evois. (Acta XXXIV N:o 2). H:fors 1909.
- Bot. Not. = Botaniska Notiser. Lund.
- Brenn. var. = Brenner, M. Om variationsförmågan hos *Primula officinalis* (L.) Jacq. i Finland. (Medd. XIV). H:fors 1888.
- W. Brenn. = Brenner, W. En botanisk resa till sydöstra Kuusamo. (Medd. XXXVII). H:fors 1911.
- W. Brenn. Strandz. = Brenner, W. Strandzoner i Nylands skärgård. (Bot. Not. 1916). Lund 1916.
- Broth. Murm. = Brotherus V. F. Ueber eine längs der Murmanischen Küste vorgenommene Reise. (Bot. Centralbl. XXXVI, 4, 1888). Cassel 1888.
- Budd. muist. = Buddén, E. J. Hajanaisia muistiinpanoja Savon kasvillisuudesta. M. S.
- Caj. Atl. = Cajander, A. K. Skogarna och skogshushållningen. (Atlas öfver Finland 1910. Kartbladen N:ris 22 och 23). H:fors 1910.

- Caj. dendr. = Cajander, A. K. Suomen dendrologian pääpiirteet. (Metsänhoidon perusteet II). Porvoossa 1917.
- Caj. Stud. = Cajander, A. K. Studien über die Moore Finnlands. (Fennia 35 N:o 5). H:fors 1913.
- Caj. vaell. = Cajander, A. K. Kasvien vaellusteistä Suomeen. (Lännetär, Uusi jakso II). H:ki 1914.
- Elfv. Vedv. = Elfving, Fr. Vedväxterna i Universitetets i Helsingfors botaniska trädgård. (Akad. inbj.). H:fors 1913.
- K. O. Elfv. = Elfving, K. O. Finska Forstföreningens 4:de sommarexkursion den 1—4 juli 1912. (Forstf. Medd. XXIX). H:fors 1912.
- Essen Stud. = Essen, M. v. Studier i foderväxtodling. Efter författarens död sammanställda av G. Grotenfelt. H:fors 1912.
- Finn. = Finnilä, C. Studier öfver fågelfaunan i Salla lappmark sommaren 1914. (Acta XXXIX). H:fors 1914—1915.
- Finn. polc. = Finnilä, C. Bortom polcirkeln. H:fors 1917.
- Finn. Utsj. = Finnilä, C. Längs Utsjoki och Kevojoki dalfören. (Terra 1917). H:fors 1917.
- Fries & Mårt. = Fries, Th. C. E. och Mårtenson, S. Floristiska anteckningar från de alpina och subalpina delarna af Karesuando och Jukkasjärvi socknar norr om Torne träsk. (Sv. Bot. T. 1910, Bd. IV, H. 3). Stockholm 1910.
- Frey resa = Frey, R. En resa till Kola-halfön. (Terra 1915). H:fors 1915.
- Fröd. = Fröden, J. Om fjällväxter nedanför skogsgränsen i Skandinavien. (Arkiv för botanik, Bd X, N:o 16). Uppsala 1911.
- Geogr. F. Medd. = Vetenskapliga meddelanden af Geografiska föreningen i Finland 1892—1912. H:fors.
- Grotenf. = Grotenfelt, G. Landtbruket i Finland. En öfversikt. H:fors 1896, vide quoque Essen Stud.
- Hagf. = Hagfors, M. Kasvitietoja Myrskylästä. (L. Y. 1916). H:ki 1916.
- Hamm. = Hammarström, R. Ätsärinselkä och Väivesisjöar. (Geogr. F. Medd. IV). H:fors 1899; etiam Geogr. F. T. 1897.

- Hamm. Kot. = Hammarström, R. Kotiseudun luonnonsuojeluksesta. (Kyrönmaa I). H:ki 1912 s. 82—102. Libellum separatim impressum adhibui. Partem maximam in Pohjalainen 1912 N:o 247 legitur.
- L. Hann. = Hannikainen, L. Tenojoen varsilta ja Ruijasta. (Terra 1914). H:fors 1914.
- Hedl. = Hedlund, T. Monographie der Gattung Sorbus (Sv. Vet. Ak. Handl. ny följd, Bd 35). Stockholm 1901—1902.
- Hermann = Hermann, F. Flora von Deutschland und Fennoskandinaviens sowie von Island und Spitzbergen. Leipzig 1912.
- Hild. leht. = Hildén, I. Erään lehtometsän linnusto. (L. Y. 1916). H:ki 1916.
- Hint. Car. = Hintikka, T. J. *Carex pseudocyperus* L.-löytö Pohjois-Savossa ja havaintoja sen kasvupaikasta. (Medd. XLIII). H:ki 1917.
- Hjelt in Atlas = Hjelt, H. Vedväxter. (Atlas öfver Finland 1910. Kartbladet N:o 20). H:fors 1911.
- Huum. comm. = Huumonen, M. E., quae litteris cet. mihi exposuit.
- Huum. kasv. = Huumonen, M. E. Kasvisto- ja kasvullisuusmuistiinpanoja luonnontieteellisistä maakunnista *Lkem.*, *Ob.* ja *Om.* (Medd. XXXIX). H:fors 1913. [Includit »Muistiinpanoja Siikajoki- ja Temmesjokivarren tulvaniittykasvullisuudesta».]
- Huum. lis. = Huumonen, M. E. Muutamia lisäyksiä ja oikaisuja Oulun seudun putkilokasvistoon. (Medd. XXXVIII). H:fors 1912.
- Huum. Oul. = Huumonen, M. E. Oulun ja sen lähimmän ympäristön painolasti- ja satunnaiskasvisto vv. 1910—1912. (Medd. XXXIX). H:fors 1913.
- Huum. Oul. II = Huumonen, M. E. Oulun painolastikasvisto vv. 1913—1916. (Medd. XLIII). H:ki 1917.
- Huum. pain. = Huumonen, M. E. Oulun painolastikasvullisuus vv. 1899—1909. (Medd. XXXVI). H:fors 1910.
- Huum. retk. = Huumonen, M. E. yhdeksäs maantieteellinen retki Karjalan kannakselle 1911. (Terra 1913). H:fors 1913.
- Huum. sat. = Huumonen, M. E. Oulun ympäristön satunnaiset kasvit vv. 1899—1909. (Medd. XXXVI). H:fors 1910.

- K. H. Hällstr. = Hällström, K. H. Laatokan Karjalan »harvinaisista» kasveista. (Karjala). H:ki 1910.
- Häyr. kasv. = Häyrén, E. Eräistä kasvupaikoista Alatorniossa. (L. Y. 1916). H:ki 1916.
- Häyr. Landv. = Häyrén, E. Über die Landvegetation und Flora der Meeresfelsen von Tvärminne. (Acta XXXIX N:o 1). H:fors 1914.
- Häyr. veg. = Häyrén, E. Om vegetationen på Pyhäntunturi. (Terra Geogr. F. T. 1914). H:fors 1914.
- Itk. kasv. = Itkonen, J. Hiukan kasvimaakunnasta Le. (L. Y. 1917). H:ki 1917.
- Kair. = Kairamo, A. O. [= Kihlman]. Suomen puulajit. (Oma maa II). Porvoossa 1908.
- Kivir. Kouluk. = Kivirikko, K. E. [= Stenroos]. Koulukasvio. Toinen painos. Porvoossa 1917.
- Klingst. Nyl. = Klingstedt, F. W. in Nyland VIII, Västra Nyland I utg. af J. Qvist. H:fors 1911.
- Knabe Skizz. = Knabe, C. A. Pflanzenphysiognomische Skizzen aus dem südwestlichen Finnland. (Allg. bot. Zeitschrift Jahrg. 1896). Karlsruhe 1896.
- Kotil. = Kotilainen, M. Kertomus kasvitieteellisestä retkestä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan rajasenduille. (L. Y. 1916). H:ki 1916.
- Kurki = Kurki, M. V. Suursaaren ilmanalasta ja elämästä. (Terra 1913). H:fors 1913.
- Kyyhk. Kaj. = Kyyhkynen, O. Satunnaisia kasveja Kajaanin rautatie-asemalla. (L. Y. 1917). H:ki 1917.
- Kyyhk. kasv. = Kyyhkynen, O. Muutamia huomattavampia kasvilöytöjä Pohjois-Savossa, *Sb.*, kesällä 1915. (Medd. XLII). H:fors 1916.
- Laul. = Laulajainen, Amalia. Lentohiekkasärkkämuodostuksia Laatokan rannikolla Venäjän rajan ja Käkisalmen välillä. (Terra 1914). H:fors 1914.
- Lesk. Pohj. = Leskinen, S. Muutamia Pohjois-Hämeelle (*Tb.*) uusia kasvilajeja. (L. Y. 1915). H:ki 1915.
- Lindb. Alch. = Lindberg, H. Die Nordischen *Alchemilla vul-*

- garis*-Formen und ihre Verbreitung. (Acta Soc. Sc. Fenn. XXXVII N:o 10). H:fors 1909.
- Lindb. Alch. form. = Lindberg, H. De inom flora-området funna formerna av *Alchimilla vulgaris* L. coll. (Medd. XXX). H:fors 1904.
- Lindb. in Atlas = Lindberg, H. Kärlväxter. (Atlas öfver Finland 1910, Kartbladet N:o 20). H:fors 1911.
- Lindb. Res. II = Lindberg, H. Resultaten af de phytopaleontologiska undersökningarna inom Lappmarkens härad. (Mossk. 1911, H. 3). H:fors 1912.
- Lindb. Res. III = Lindberg, H. [Superior]. Raseborgs härad. (Mossk. 1913, H. 3). H:fors 1914.
- Lindb. Res. IV = Lindberg, H. [Superior]. Helsinge härad. (Mossk. 1914, H. 3). H:fors 1915.
- Lindb. Subf. in Atlas = Lindberg, H. Subfossila växtfynd belysande florans utveckling. (Atlas öfver Finland 1910, Kartbladet N:o 20). H:fors 1911.
- Lindb. vittn. = Lindberg, H. Hvilka vittnesbörd lämna fytopaleontologin om vårt lands och dess floras utvecklingshistoria sedan istiden . . . (Öfversigt af Finska Vet.-Soc. Förh. Bd LVIII, 1915—1916. Afd. C N:o 2). H:fors 1916.
- A. Link. = Linkola, A. Lehtokasveja Orimattilassa. (L. Y. 1917). H:ki 1917.
- Link. = Linkola, K. Yksityisiä kasvitietoja maakuunista *Sa.*, *Tb.*, *Sb.*, *Kb.*, *Ok.*, v. 1914. M. S.
- Link. comm. = Linkola, K., quae litteris exposuit.
- Link. Jyv. = Linkola, K. Kasvitietoja Jyväskylässä (Medd. XL). H:fors 1914.
- Link. Kasv. = Linkola, K. Kasviston muutoksia Jyväskylän kaupungissa ja sen lähistöllä viime vuosikymmenien aikana. (Medd. XLIII). H:ki 1917.
- Link. Kert. = Linkola, K. Kertomus kasvikeräysretkistä Kuopion pitäjässä kesällä v. 1909. (Medd. XL). H:fors 1914.
- Link. kultt. = Linkola, K. Vanhan kulttuurin seuralaiskasveja maamme ruderati- ja rikkaruohokasvistossa. (Terra 1917). H:ki 1917.

- Link. lev. = Linkola, K. Kasveista, jotka viime vuosikymmeninä ovat maassamme suuresti levinneet. (L. Y. 1918). H:ki 1918.
- Link. Lis. = Linkola, K. Lisätietoja Kuopion pitäjän kasvistosta. (Acta XXXIX N:o 5). H:fors 1914.
- Link. retk. = Linkola, K. Kasvistollinen retki Korpilahden Vaarunvuorelle ja sen jalavalehtoon. (Medd. XLIII). H:ki 1917.
- Link. seut. = Linkola, K. Rikaskasvistoinen seutu Salmin salolla. (L. Y. 1916). H:ki 1916.
- Link. Stud. = Linkola, K. Studien über den Einfluss der Kultur auf die Flora in den Gegenden nördlich von LadogaSee I Allg. Teil. (Acta XLV). H:fors 1916.
- Linné Iter lapp. II = Iter lapponicum, andra uppl. . . . ombesörjd af Th. M. Fries (Skrifter af Carl von Linné utg. af K. Sv. Vetenskaps-Akademien, V). Upsala 1913.
- Lundén Bidr. = Lundén, O. Bidrag till trädgårdsodlingens historia i Finland. (F. Trädg. 1912). H:fors 1912.
- Lundén Köksv. = Lundén, O. Köksväxtodling. H:fors 1912.
- E. Markl. = Marklund, E. Växtlokaler från Norrbotten. (Sv. Bot. T. 1917, h. 3 och 4). Stockholm 1918.
- Metsäv. = Metsävainio, K. Adnotationes, quas mihi communicavit O. Kyyhkynen.
- Mossk. Red. II = Redogörelse för Finska Mosskulturföreningens torfmarksundersökningar. II. Lojo härad. (Mossk. 1910, H. 2). H:fors 1911.
- Mossk. Red. III = [Superior] III. Lappmarkens härad. (Mossk. 1911, H. 3). H:fors 1912.
- Mossk. Red. IV = [Superior] IV. Raseborgs härad. (Mossk. 1913, H. 3). H:fors 1914.
- Mossk. Red. V = [Superior] V. Helsingē härad. (Mossk. 1914, H. 3). H:fors 1915.
- G. Munst. = Munsterhjelm, G. Iso ja vähä Tuuloslammi. (Terra 1914). H:fors 1914.
- Myrb. = Myrberg, K. W. Tietoja satunnaisten kasvien esiintymisestä Panssarilahden kaatopaikalla Viipurissa. (L. Y. 1917). H:ki 1917.

- Mörner Prim. = Mörner, C. Th. *Primula sibirica* Jacq. (Sv. Bot. T. 1917). Stockholm 1917.
- Nordman [G.] A. vide J. R. Asp.
- Norrl. in Atlas = Norrlin, J. P. Naturen och växtligheten. (Atlas öfver Finland 1910. Kartbladet N:o 20). H:fors 1911.
- Palm. = Palmén, J. A. Anteckningar från Lv. och Lp. M. S.; vide etiam Lundstr.
- Palmgr. Hipp. = Palmgren, A. *Hippophaës rhamnoides* auf Åland. (Acta XXXVI N:o 3). H:fors 1912.
- Palmgr. Stud. = Palmgren, A. Studier öfver löfängsområdena på Åland. (Acta XLII). H:fors 1915—1917.
- R. Palmgr. = Palmgren, R. Helsingfors-traktens fågelfauna. (Acta XXXVIII N:o 2). H:fors 1913.
- Pesol. = Pesola, V. A., quae litteris mihi exposuit.
- Pesol. Kans. = Pesola, V. A. Kansanomaisia kasvinimiä Kuusamosta ja Kuolajärveltä. (L. Y. 1918). H:ki 1918.
- Pesol. Tur. = Pesola, V. A. Turun linnankentän nykyinen kasvisto. (L. Y. 1917). H:ki 1917.
- Pulkk. = Pulkkinen, A. Satunnaisia kasveja Oravilla (L. Y. 1917). H:ki 1917.
- Qvist, J. vide Klingst. Nyl.
- Ranck. Bryol. = Rancken, H. Bryologiska Meddelanden. (Acta XXXVIII N:o 4). H:fors 1914.
- Ranck. Torfm. = Rancken, H. Torfmarkernas utveckling i Lappland. (Mossk. 1911, H. 3). H:fors 1912.
- Rantan. Retk. = Rantaniemi, P. A. Retkestä Kemijoen laakossa. (Medd. XLII). H:fors 1916.
- Rapol. = Rapola, F. O. Häme. H:ki 1908.
- Aug. Renv. = Renvall, A. Die periodischen Erscheinungen der Reproduktion der Kiefer an der polaren Waldgrenze. (Fennia XXIX N:o 4). H:fors 1912.
- Oss. Reuter = Reuter, Ossian. Skildringar från Västra Nyland. (Skrifter utg. av Fören. Svenska Folkskolans Vänner. H. XXIV). H:fors 1891.
- Rosb. Lappi = Rosberg, J. E. Lappi. (Suomen maakunnat 5). H:ki 1911.

- Ruor. Petäj. = Ruoranen, A. R. Petäjävesi. Järvihavaintoja. (Geogr. F. T. 1911). H:fors 1911.
- Sæl. bot. litt. = Salan, Th. Finlands botaniska litteratur till och med år 1900. (Acta XLIII). H:fors 1916.
- Samuelss. = Samuelsson, G. Några bidrag till floran på Åland. (Sv. Bot. T. 1917, H. 1). Stockholm 1917.
- Saur. = Sauramo, M. Loimaan ja sen lähipitäjien kasvistosta. (Satakunta IV). H:ki 1916.
- Schedae II = Schedae operis, quod inscribitur Plantae Finlandiae exsiccatae. Fasc. IX—XX. H:fors 1916.
- Scheutz = Scheutz, N. J. Prodrömus monographiae Georum (Nova acta reg. soc. scient. Upsaliensis. Ser. III och VII). Upsala 1870.
- Strömborg, vide Sæl. & Str.
- Sun. = Sunila, J. E. Suomen rikkaruohot. [Maatalouskirjasto N:o 7]. Kuopio 1899.
- Suomal. Kilp. = Suomalainen, E. W. Kilpisjärvi, luonnontutkijan paratiisi. (L. Y. 1911). H:ki 1911.
- Suomal. Ornith. = Suomalainen, E. W. Ornithologische Beobachtungen. (Acta XXXVII). H:fors 1912.
- Tann. Nautsj. = Tanner, V. Nautsjok-Karnijok-Luttojok-Nuortti-järvi. (Fennia 33 N:o 2). H:fors 1913.
- Tann. Vert. = Tanner, V. Über die Verteilung einiger Vegetationslinien in finnländischen Enontekis-Lappmarken. (Fennia 31 N:o 5). H:fors 1911 [non Fennia 27 N:o 1].
- Terra Continuatio operis Geogr. F. T. H:fors 1913—
- Wahlb. Bidr. = Wahlberg, A. Bidrag till kännedomen om Litois träsk. (Acta XXXVIII N:o 1). H:fors 1913.
- Valle kasv. = Valle, K. J. Satunnaisia kasveja Jääsken rautatieaseman alueella v. 1917. (L. Y. 1917). H:ki 1917.

Index.

Rosaceae—Solanaceae.

<i>Agrimonia eupatoria</i>	151.	<i>Andromeda calyculata</i>	313.
<i>A. odorata</i>	150.	<i>A. hypnoides</i>	321.
<i>A. pilosa</i>	153.	<i>A. polifolia</i>	310.
<i>Alchemilla</i> * <i>acutangula</i>	128.	<i>A. tetragona</i>	320.
var. <i>adpresse pilosa</i>	129.	<i>Androsaces filiforme</i>	396.
<i>A.</i> * <i>acutidens</i>	132.	<i>A. septentrionale</i>	395.
<i>A.</i> * <i>alpestris</i>	135.	<i>Anthyllis</i> * <i>affinis</i>	284.
<i>A. alpina</i>	136.	<i>A.</i> * <i>eu vulneraria</i>	282.
<i>A. arvensis</i>	136.	<i>A. vulneraria</i>	282.
<i>A.</i> * <i>filicaulis</i>	130.	<i>Arctostaphylos alpina</i>	307.
<i>A.</i> * <i>glomerulans</i>	131.	<i>A. uva ursi</i>	303.
<i>A.</i> * <i>hirsuticaulis</i>	123.	<i>Armeria elongata</i>	397.
<i>A.</i> * <i>micans</i>	125.	<i>A. sibirica</i>	398.
<i>A.</i> * <i>minor</i>	129.	(<i>Aruncus silvester</i>)	158.
var. <i>filicaulis</i>	130.	<i>Asperugo procumbens</i>	471.
<i>A.</i> * <i>obtusa</i>	134.	<i>Astragalus alopecuroides</i>	223.
<i>A.</i> * <i>pastoralis</i>	124.	<i>A. alpinus</i>	224.
<i>A.</i> * <i>plicata</i>	123.	<i>A. arcticus</i>	228.
<i>A.</i> * <i>pubescens</i>	122.	<i>A. arenarius</i>	223.
<i>A.</i> * <i>strigosula</i>	126.	<i>A. danicus</i>	229.
<i>A.</i> * <i>subcrenata</i>	127.	<i>A. glycyphyllus</i>	224.
<i>A. vulgaris</i>	118.	<i>A. oroboides</i>	228.
<i>Amelanchier canadensis</i>	30.	<i>A. uralensis</i>	232.
(<i>A. rotundifolia</i>)	31.	<i>Borrage officinalis</i>	452.
(<i>A. spicata</i>)	31.	<i>Calluna vulgaris</i>	324.
<i>Amorpha fruticosa</i>	272.	(<i>Capsicum annuum</i>)	489.
(<i>Amygdalus communis</i>)	172.	<i>Caragana arborescens</i>	239.
(<i>A. nana</i>)	172.	(<i>C. spec. cultae</i>)	239—240.
(<i>A. persica</i>)	172.	<i>Cassandra calyculata</i>	313.
<i>Anagallis arvensis</i>	378.	<i>Centunculus minimus</i>	379.
<i>A.</i> * <i>caerulea</i>	379.	<i>Chamaedaphne calyculata</i>	313.
<i>Anchusa arvensis</i>	459.	<i>Cicer arietinum</i>	173.
<i>A. officinalis</i>	457.	<i>Comarum palustre</i>	80.

<i>Convolvulus arvensis</i>	399.	<i>Genista tinctoria</i>	278.
<i>C. sepium</i>	403.	<i>Geum aleppicum</i>	143.
(<i>C. tricolor</i>)	403.	<i>G. intermedium</i>	148.
(<i>Coronilla emerus</i>)	241.	<i>G. macrophyllum</i>	140.
<i>C. varia</i>	240.	<i>G. rivale</i>	144.
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	31.	<i>G. rivale</i> $\times$ <i>urbanum</i>	148.
<i>C. niger</i>	34.	<i>G. strictum</i>	143.
<i>C. uniflorus</i>	37.	<i>G. urbanum</i>	141.
(<i>C. spec. cultae</i>)	38.	(<i>Gilia tricolor</i>)	420.
<i>Crataegus calycina</i>	28.	<i>Glaux maritima</i>	379.
<i>Cr. coccinea</i>	29.	(<i>Hedysarum multiugum</i>)	239.
(<i>Cr. * mollis</i>)	30.	<i>H. obscurum</i>	238.
<i>Cr. monogyna</i>	27.	<i>H. sibiricum</i>	238.
<i>Cr. oxyacantha</i>	25.	(<i>Heliotropium europaeum</i>)	474.
(<i>Cr. sanguinea</i>)	30.	(<i>H. peruvianum</i>)	474.
(<i>Cr. tanacetifolia</i>)	30.	<i>Hottonia palustris</i>	397.
<i>Cuscuta epilinum</i>	408.	<i>Hyoscyamus niger</i>	483.
<i>C. europaea</i>	405.	(<i>Ipomaea purpurea</i>)	403.
<i>C. trifolii</i>	409.	(<i>Laburnum alpinum</i>)	279.
(<i>Cydonia iaponica</i>)	12.	(<i>L. vulgare</i>)	279.
(<i>C. vulgaris</i>)	12.	<i>Lathyrus aphaca</i>	175.
<i>Cynoglossum officinale</i>	463.	<i>L. heterophyllus</i>	180.
<i>Cytisus alpinus</i>	279.	<i>L. maritimus</i>	183.
<i>C. laburnum</i>	279.	<i>L. montanus</i>	192.
<i>C. nigricans</i>	279.	<i>L. niger</i>	194.
(<i>Datura metel</i>)	487.	<i>L. odoratus</i>	176.
<i>D. stramonium</i>	486.	<i>L. palustris</i>	187.
<i>Diapensia lapponica</i>	420.	<i>L. pratensis</i>	180.
<i>Dryas octopetala</i>	138.	<i>L. sativus</i>	175.
<i>Echinosperrum deflexum</i>	469.	<i>L. silvestris</i>	176.
<i>E. lappula</i>	465.	<i>L. tuberosus</i>	176.
<i>Echium vulgare</i>	454.	<i>L. vernus</i>	195.
<i>Erica tetralix</i>	323.	<i>Ledum palustre</i>	334.
<i>Eritrichium villosum</i>	465.	<i>Lithospermum arctense</i>	444.
(<i>Fragaria chiloënsis</i>)	79.	var. <i>caerulescens</i>	447.
<i>Fr. collina</i>	72.	<i>L. officinale</i>	444.
<i>Fr. collina</i> $\times$ <i>vesca</i>	73.	<i>Loiseleuria procumbens</i>	331.
<i>Fr. elatior</i>	78.	<i>Lotus corniculata</i>	241.
(<i>Fr. grandiflora</i>)	79.	<i>Lupinus angustifolius</i>	279.
(<i>Fr. moschata</i>)	79.	<i>L. luteus</i>	280.
<i>Fr. vesca</i>	73.	<i>L. polyphyllus</i>	279.
<i>Fr. viridis</i>	72.	(<i>Lycium sp.</i>)	489.
(<i>Fr. virginiana</i>)	79.	<i>Lycopsis arvensis</i>	459.
<i>Genista pilosa</i>	278.	<i>Lysimachia nummularia</i>	370.

<i>Lysimachia purctata</i>	370.	<i>Nonnea pulla</i>	451.
<i>L. thyrsiflora</i>	372.	(<i>Omphalodes linifolia</i>)	464.
<i>L. vulgaris</i>	367.	(<i>O. verna</i>)	464.
<i>Medicago arabica</i>	247.	<i>Onobrychis arenaria</i>	240.
<i>M. falcata</i>	244.	(<i>O. sativa</i>)	240.
<i>M. hispida</i>	246.	<i>Ononis campestris</i>	282.
<i>M. lupulina</i>	247.	<i>O. hircina</i>	280.
<i>β Willdenowii</i>	248.	<i>O. repens</i>	281.
<i>M. media</i>	246.	<i>O. spinosa</i>	281.
<i>M. minima</i>	247.	(<i>Ornithopus perpusillus</i>)	240.
<i>M. sativa</i>	245.	<i>O. sativus</i>	240.
var. <i>varia</i>	246.	<i>Orobis niger</i>	194.
<i>M. silvestris</i>	246.	<i>O. tuberosus</i>	192.
<i>Melilotus alba</i>	253.	<i>O. vernus</i>	195.
<i>M. altissima</i>	253.	<i>Oxycoecus microcarpus</i>	300.
<i>M. arvensis</i>	251.	<i>O. palustris</i>	297.
<i>M. indica</i>	256.	<i>Oxytropis campestris</i>	232.
(<i>M. macrorrhiza</i>)	253.	<i>O. lapponica</i>	237.
<i>M. officinalis</i>	250.	<i>O. pilosa</i>	237.
<i>Mertensia maritima</i>	462.	<i>O. sordida</i>	232.
<i>Monotropa * glabra</i>	367.	<i>Paracaryum caelestinum</i>	465.
<i>M. hypopitys</i>	363.	(<i>Petunia hybrida</i>)	489.
<i>Myosotis arenaria</i>	439.	(<i>P. sp.</i>)	489.
<i>M. arvensis</i>	437.	<i>Phaca frigida</i>	229.
<i>M. caespitosa</i>	432.	<i>Ph. uralensis</i>	232.
<i>M. collina</i>	442.	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	423.
<i>M. hispida</i>	442.	<i>Phaseolus multiflorus</i>	223.
<i>M. intermedia</i>	437.	<i>Ph. vulgaris</i>	222.
<i>M. laxa</i>	435.	var. <i>nanus</i>	222.
<i>M. micrantha</i>	439.	(<i>Phlox Drummondii</i>)	420.
<i>M. palustris</i>	423.	(<i>Phl. panniculata</i>)	420.
<i>M. silvatica</i>	427.	<i>Phyllodoce caerulea</i>	328.
<i>M. sparsiflora</i>	436.	(<i>Physalis alkekengi</i>)	488.
<i>M. stricta</i>	439.	(<i>Ph. angulata</i>)	489.
<i>M. suaveolens</i>	431.	(<i>Physocarpus opulifolius</i>)	158.
<i>Myrtillus nigra</i>	287.	(<i>Pirus baccata</i>)	12.
(<i>Myrtillus nigra</i> × <i>Vaccinium</i>		<i>P. communis</i>	11.
<i>vitis idaea</i>)	291.	<i>P. malus</i>	1.
<i>M. uliginosa</i>	291.	(<i>P. prunifolia</i>)	12.
<i>Nemophila insignis</i>	422.	<i>Pisum * arvense</i>	174.
(<i>N. sp.</i>)	423.	<i>P. sativum</i>	173.
<i>Nicotiana rustica</i>	487.	<i>Polemonium campanulatum</i>	415.
<i>N. tabacum</i>	488.	<i>P. caeruleum</i>	410.
(<i>N. sp.</i>)	488.	<i>P. humile</i>	418.

<i>Polemonium</i> * <i>pulchellum</i>	419.	var. <i>obesior</i>	391.
<i>Potentilla alpestris</i>	98.	<i>Pr. veris</i>	381.
<i>P. ambigua</i>	100.	(<i>Prunus armeniaca</i>)	172.
<i>P. anserina</i>	112.	<i>Pr. avium</i>	170.
<i>P. argentea</i>	85.	<i>Pr. cerasus</i>	170.
var. <i>incanescens</i>	88.	<i>Pr. domestica</i>	171.
var. <i>tephrodes</i>	88.	<i>Pr. insititia</i>	171.
<i>P. atrosanguinea</i>	83.	<i>Pr. padus</i>	164.
<i>P. aurea</i>	105.	var. <i>borealis</i>	169.
<i>P. canescens</i>	93.	<i>Pr. spinosa</i>	162.
<i>P. cinerea</i>	105.	(<i>Pr. virginiana</i>)	172.
<i>P. * Egedii</i>	115.	<i>Pulmonaria angustifolia</i>	451.
<i>P. erecta</i>	106.	<i>P. officinalis</i>	447.
<i>P. fruticosa</i>	81.	<i>Pyrola chlorantha</i>	338.
<i>P. * Goldbachii</i>	96.	<i>P. Graebneriana</i>	353.
<i>P. intermedia</i>	92.	<i>P. media</i>	345.
var. <i>Heidenreichii</i>	95.	<i>P. minor</i>	350.
<i>P. maculata</i>	98.	<i>P. minor</i> × <i>rotundifolia</i>	353.
<i>P. minor</i>	105.	<i>P. rotundifolia</i>	341.
<i>P. multifida</i>	82.	<i>P. secunda</i>	353.
<i>P. nivea</i>	84.	<i>P. umbellata</i>	358.
<i>P. norvegica</i>	89.	<i>P. uniflora</i>	355.
<i>P. opaca</i>	105.	<i>Rhododendron lapponicum</i>	333.
<i>P. recta</i>	96.	<i>Rubus Areschougii</i>	70.
<i>P. reptans</i>	110.	<i>R. arcticus</i>	52.
<i>P. rupestris</i>	82.	<i>R. arcticus</i> × <i>idaeus</i>	63.
<i>P. salisburgensis</i>	101, 104.	<i>R. arcticus</i> × <i>saxatilis</i>	63.
var. <i>geranioides</i>	104.	<i>R. binatus</i>	63.
<i>P. sericca</i>	83.	<i>R. caesio-idaeus</i>	69.
<i>P. Tabernaemontani</i>	105.	<i>R. caesius</i>	46.
<i>P. thuringiaca</i>	96.	<i>R. caesius</i> × <i>idacus</i>	69.
<i>P. tormentilla</i>	106.	<i>R. caesius</i> × <i>saxatilis</i>	70.
<i>P. verna</i>	98.	<i>R. castoreus</i>	63.
<i>P. villosa</i>	98.	<i>R. chamaemorus</i>	59.
var. <i>firma</i>	102.	<i>R. corylifolius</i>	45.
<i>Primula auricula</i>	394.	(<i>R. deliciosus</i>)	72.
<i>Pr. elatior</i>	387.	<i>R. digeneus</i>	71.
<i>Pr. farinosa</i>	387.	(<i>R. fruticosus</i>)	72.
(<i>Pr. obconica</i>)	394.	<i>R. humulifolius</i>	51.
<i>Pr. officinalis</i>	381.	<i>R. idaeus</i>	39.
<i>Pr. scotica</i>	391.	var. <i>anomalus</i>	74.
<i>Pr. sibirica</i>	392.	<i>R. idaeus</i> × <i>saxatilis</i>	71.
(<i>Pr. sinensis</i>)	394.	(<i>R. laciniatus</i>)	72.
<i>Pr. stricta</i>	389.	<i>R. * nemoralis</i>	45.

(<i>Rubus odoratus</i>)	71.	(<i>T. siliquosus</i>)	244.
<i>R. plicatus</i>	45.	<i>Trientalis europaea</i>	375.
<i>R. * pruinosis</i>	46.	<i>Trifolium agrarium</i>	274.
<i>R. saxatilis</i>	48.	<i>Tr. alpestre</i>	259.
(<i>R. spectabilis</i>)	72.	<i>Tr. arvense</i>	261.
<i>R. suberectus</i>	44.	<i>Tr. fragiferum</i>	270.
<i>R. triflorus</i>	64.	<i>Tr. hybridum</i>	266.
(<i>Salpiglossis</i> sp.)	489.	<i>Tr. incarnatum</i>	261.
<i>Samolus valerandi</i>	377.	<i>Tr. medium</i>	259.
<i>Sanguisorba officinalis</i>	154.	<i>Tr. minus</i>	278.
<i>f. polygama</i>	155.	<i>Tr. montanum</i>	264.
(<i>Schizanthus</i> sp.)	489.	<i>Tr. pratense</i>	256.
(<i>Schizonotus discolor</i>)	158.	<i>Tr. procumbens</i>	277.
<i>Sibbaldia procumbens</i>	116.	<i>Tr. repens</i>	268.
<i>Solanum dulcamara</i>	478.	<i>Tr. spadiceum</i>	271.
<i>S. humile</i>	477.	<i>Tr. striatum</i>	264.
(<i>S. laciniatum</i>)	483.	<i>Trigonella caerulea</i>	250.
<i>S. lycopersicum</i>	483.	<i>Tr. hamosa</i>	250.
(<i>S. marginatum</i>)	483.	<i>Ulex europaeus</i>	278.
(<i>S. melongena</i>)	483.	<i>Ulmaria filipendula</i>	160.
<i>S. nigrum</i>	474.	<i>U. pentapetala</i>	158.
(<i>S. robustum</i>)	483.	(<i>Vaccinium intermedium</i>)	291.
<i>S. tuberosum</i>	481.	<i>V. vitis idaea</i>	294.
<i>Sorbus aria</i>	12.	<i>Vicia * angustifolia</i>	212.
<i>S. aucuparia</i>	17.	<i>V. cassubica</i>	205.
<i>S. aucuparia</i> × <i>fennica</i>	24.	<i>V. cracca</i>	202.
<i>Sorbus fennica</i>	14.	<i>V. faba</i>	216.
<i>S. * glabrata</i>	22.	<i>V. hirsuta</i>	219.
<i>S. hybrida</i>	15.	<i>V. lathyroides</i>	215.
<i>S. * Meinichii</i>	23.	<i>V. lens</i>	217.
<i>S. scandica</i>	13.	<i>V. melanops</i>	210.
(<i>Spiraea chamaedryfolia</i>)	157.	<i>V. monanthos</i>	207.
<i>Sp. filipendula</i>	160.	<i>V. narbonensis</i>	209.
(<i>Sp. iaponica</i>)	157.	<i>V. pannonica</i>	209.
<i>Sp. salicifolia</i>	156.	<i>var. striata</i>	210.
(<i>Sp. sorbifolia</i>)	157.	<i>V. sativa</i>	210.
<i>Sp. ulmaria</i>	158.	<i>V. sepium</i>	207.
(<i>Sp. ulmifolia</i>)	157.	<i>V. silvatica</i>	199.
<i>Symphytum officinale</i>	452.	<i>V. tenuifolia</i>	205.
<i>S. orientale</i>	453.	<i>V. tetrasperma</i>	217.
<i>S. uplandicum</i>	453.	<i>var. gracilis</i>	219.
<i>Tetragonolobus purpureus</i>	244.	<i>V. villosa</i>	205.

ACTA
SOCIETATIS
PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

41.

HELSINGFORSIAE.
1915—1919.

MBL/WHOI LIBRARY

WH 17H3 Y

